Feilding December 1906

OUD-NEDERLAND

GETEEKENDE EN GEGRAVEERDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN — PLATTEGRONDEN — KAARTEN BOEKEN EN PAMFLETTEN

COLLECTIËN: D..... TE 'S-GRAVENHAGE
JHR. VAN DEN BOGAERDE, KASTEEL TE HEESWIJK
RIDDER GUSTAVE VAN HAVRE TE ANTWERPEN
EN GEDEELTEN UIT VERSCHILLENDE ANDERE VERZAMELINGEN

BENEVENS EENE VERZAMELING PRENTEN EN TEEKENINGEN VAN AMSTERDAM (COLL. H...)

DE VEILING ZAL PLAATS HEBBEN 10 DECEMBER DES AVONDS 7 UUR EN 12 DECEMBER EN VOLGENDE DAGEN DES MORGENS 10½ UUR EN DES AVONDS 7 UUR IN ONZE VEILINGZALEN DOELENSTRAAT 16–18.

AMSTERDAM
FREDERIK MULLER & Co
(A. W. M. MENSING)
DOELENSTRAAT 10, 16, 18

TELEGRAM-ADRES
FREMULLER AMSTERDAM

TELEPHOON No. 2776

N⁰ 60. AMSTERDAM. WIJDE KAPELSTEEG, DOOR J. CATS.

OUD-NEDERLAND

GETEEKENDE EN GEGRAVEERDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN — PLATTEGRONDEN — KAARTEN BOEKEN EN PAMFLETTEN

COLLECTIËN: D..... TE 'S-GRAVENHAGE
JHR. VAN DEN BOGAERDE, KASTEEL TE HEESWIJK
RIDDER GUSTAVE VAN HAVRE, TE ANTWERPEN
EN GEDEELTEN UIT VERSCHILLENDE ANDERE VERZAMELINGEN

[J.F. Haverkamp]

BENEVENS EENE VERZAMELING PRENTEN EN TEEKENINGEN VAN AMSTERDAM (COLL. H...)

DE VEILING ZAL PLAATS HEBBEN 10 DECEMBER DES AVONDS 7 UUR EN 12 DECEMBER EN VOLGENDE DAGEN DES MORGENS 10½ UUR EN DES AVONDS 7 UUR IN ONZE VEILINGZALEN DOELENSTRAAT 16–18.

AMSTERDAM
FREDERIK MULLER & Co
(A. W. M. MENSING)
DOELENSTRAAT 10, 16, 18

TELEGRAM-ADRES
FREMULLER AMSTERDAM

TELEPHOON No. 2776

VEILINGCONDITIES.

De verkooping geschiedt à contant, in Hollandsch geld, met een opgeld van 10 %.

De verkochte nummers zullen met de meeste zorg behandeld worden, echter zonder verantwoordelijkheid onzerzijds.

De boeken moeten ter plaatse gecollationeerd worden binnen 24 uur na de veiling. Na dezen termijn, of wanneer zij de veilingzaal hebben verlaten, zullen zij om geen enkele reden teruggenomen worden.

Frederik Muller & Co. belasten zich met de orders van hen, die de veiling niet kunnen bijwonen.

KIJKDAGEN:

Zaterdag 7 en Maandag 9 December, van 10—4 uur.

VERBETERBLAD.

ORDE DER VEILING.

	Nummers.
MAANDAG 10 DECEMBER 1906, DES AVONDS 7 UUR.	
Amsterdam, Geteekende en gegraveerde gezichten. Boeken en pamfletten.	39— 193 1044—1110
WOENSDAG 12 DECEMBER 1906, DES MORGENS 10½ UUR.	
Stedeboeken, Atlassen, Series Gezichten, Reizen door Nederland, Oude Reisbeschrijvingen, Oost-Indië, Amerika, Zuid-Afrika, Zeden en Gewoonten, Histoire naturelle, Beaux Arts, Geschiedenis van Nederland en België.	989—1043 1494—1651 1994—2035 1386—1493
WOENSDAG 12 DECEMBER 1906, DES AVONDS 7 UUR.	
Anvers, Belgique : Dessins, cartes et estampes, livres et pamphlets.	836— 988 1352—1385
DONDERDAG 13 DECEMBER 1906, DES MORGENS 10½ UUR.	
Kaarten van Nederland, Noordholland, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten. Zuidholland, teekeningen en prenten.	1— 38 194— 499 1111—1147
DONDERDAG 13 DECEMBER 1906, DES AVONDS 7 UUR.	
Zuidholland, boeken en pamfletten. Zeeland, Utrecht, Friesland, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten.	500— 630 1148—1273
VRIJDAG 14 DECEMBER 1906, DES MORGENS 10½ UUR.	
Groningen, Drente, Overijsel, Gelderland, Noordbrabant, Limburg, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten. — Litteratuur.	631— 835 1274—1351 1652—1750
VRIJDAG 14 DECEMBER 1906, DES AVONDS 7 UUR.	
Litteratuur. (Vervolg). Liedboekjes. Volksboekjes.	1751—1993

VEILINGCONDITIES.

De verkooping geschiedt à contant, in Hollandsch geld, met een opgeld van 10 %.

De verkochte nummers zullen met de meeste zorg behandeld worden, echter zonder verantwoordelijkheid onzerzijds.

De boeken moeten ter plaatse gecollationeerd worden binnen 24 uur na de veiling. Na dezen termijn, of wanneer zij de veilingzaal hebben verlaten, zullen zij om geen enkele reden teruggenomen worden.

Frederik Muller & Co. belasten zich met de orders van hen, die de veiling niet kunnen bijwonen.

KIJKDAGEN:

Zaterdag 7 en Maandag 9 December, van 10—4 uur.

ORDE DER VEILING.

	Nummers.
Maandag 9 December, des avonds 7 uur.	
Amsterdam, Geteekende en gegraveerde gezichten. Boeken en pamfletten.	39— 193 1044—1110
Woensdag 11 December, des morgens 10½ uur.	
Stedeboeken, Atlassen, Series Gezichten, Reizen door Nederland, Oude Reisbeschrijvingen, Oost-Indië, Amerika, Zuid-Afrika. Zeden en Gewoonten, Histoire naturelle, Beaux Arts, Geschiedenis van Nederland en België.	989—1043 1494—1651 1994—2035 1386—1493
Woensdag 11 December, des avonds 7 uur.	
Anvers, Belgique: Dessins, cartes et estampes, livres et pamphlets.	836— 988 1352—1385
Donderdag 12 December, des morgens 10½ uur.	
Kaarten van Nederland. Noordholland, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten. Zuidholland, teekeningen en prenten.	1— 38 194— 499 1111—1147
Donderdag 12 December, des avonds 7 uur.	
Zuidholland, boeken en pamfletten. Zeeland, Utrecht, Friesland, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten.	500— 630 1148—1273
Vrijdag 13 December, des morgens 10½ uur.	
Groningen, Drente, Overijssel, Gelderland, Noordbrabant, Limburg, teekeningen en prenten, boeken en pamfletten. — Litteratuur.	631— 835 1274—1351 1652—1750
Vrijdag 13 December, des avonds 7 uur.	
Litteratuur. (Vervolg). Liedboekjes. Volksboekjes.	1751—1993

INHOUD.

I. GETEEKENDE EN GEGRAVEERDE KAARTEN, PLANS, GEZICHTEN EN HISTORIEPRENTEN.

II. BOEKEN.

OUD NEDERLAND.

GETEEKENDE EN GEGRAVEERDE KAARTEN, PLANS, GEZICHTEN EN HISTORIEPRENTEN.

KAARTEN VAN NEDERLAND.

1 „A new map of ye XVII provinces of low Germany mended a new in manie places. 1654. Are to be sould by *George Humble* in popes head Alley". in-fol.

Merkwaardige Engelsche kaart van de XVII Nederlanden, met een rand van stadsgezichten en kleederdrachten. Deze kaart is gecopiëerd naar eene Hollandsche kaart.

2 „Nova XVII Provinciarum inferioris Germaniae descriptio". Amsterdam, *F. de Widt*, 1662. in-fol.

Fraaie, gekleurde kaart der Vereenigde Nederlanden, omgeven door een rand van stadsgezichten.

3 „Naeukeurige afteyckening van de gelegentheyt der XVII Nederlandsche Provincien waar in de bewalde, bemuurde, open steden, en schanssen, etc., yder bijzonderlijck sijn afgebeelt". Amsterdam, *M. W. Doornick*, 1667. in-fol.

Zeldzaam blad, bevattende een militaire kaart der Nederlanden, waaronder een gedrukte beschrijving.

4 „Nova et accurata XVII Germaniae Inferioris Provinciarum Delineatio." Gegraveerd door *Hipschman*. Nürnberg, *J. Hofman*, (omstr. 1672). in-fol.

Zeldzame Duitsche kaart, waarop in het bijzonder alle vestingen zijn aangegeven. Zij werd waarschijnlijk uitgegeven tijdens den inval der Bisschoppen van Munster en Keulen.

5 Kaart der XVII Nederlandsche Provincien, door *N. Visscher* (omstr. 1680). in-fol.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

6 „Sedes Belli, of de Stoel des Oorlogs in den landen van Braband, Gelderlandt, Kleef en Luykerlandt". Amsterdam, *Covens en Mortier*, (omstr. 1710). Hoog 38, breed 175 cent.

Zeldzame kaart der 17 Nederlanden tijdens den Spaanschen Successie-oorlog.

7 „A new and exact map of the United Provinces, or Netherlands", by *H. Moll*, (omstr. 1720). dubbel folio oblong. — Gekleurd.

Zeldzame Engelsche kaart van de Vereenigde Nederlanden, met een kleine paskaart van de Noordzee en gezichten op Amsterdam, Middelburg, Utrecht, Groningen, plans van Rotterdam en het Loo.

8 Kaart der Zeven Vereenigde Provinciën, door *N. Visscher* (omstr. 1680). in-fol.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

9 „Schreckenspiegel der geweichten Gottesruth in die grosse Wasserfluth welche sich 26 Jenner 1682 in denen Holl- See- und Niederländischen Provintzen, mit erbärmlichen Leidwesen aller Einwohner ereignet". Nürnberg, *J. Felsecker*, (1682). in-fol.

Zeldzame Duitsche volksprent op de overstrooming van 1682. Met gedrukte beschrijving.

10 S. Scherm, Afbeeldinghe der voornaemste steeden van Nederlant. Amst. *J. Covens en C. Mortier.* (omstr. 1720). Titel en 22 bladen. in-4. oblong.

Fraaie serie stadsgezichten.

11 „Afbeeldinge van alle de stercke steden die anno 1672 binnen de tijdt van 2 maenden aen de France etc. zijn overgegaen". Amsterdam, *Marius Doornick*, 1675. in-fol. — Muller, 2350.

Dit blad bevat 27 plans van vestingen en afbeeldingen van 5 zeeslagen, 1672—74, en een kaart van het oorlogsterrein. Met beschrijving in boekdruk.

12 „Naeuw-keurige afbeeldinge van alle de posten en vastigheden, bij deze weerende oorlogh gemaekt in Holland, Utrecht en gedeelte van Gelderlandt", door Johan van Loon. Amsterdam, *J. Janssonius van Waesberge.* (omstr. 1672.) in-fol.

13 „Gedenk-teykenen, der wonderlijke geschiedenissen, voorgevallen in de vereende Nederlanden, in 't jaar 1672", door J. Sorious. Amsterdam, *C. Allardt*, (1672). in-fol.

Dit fraai gekleurd blad bevat 13 afbeeldingen van gebeurtenissen in 1672, o. a.: De intocht van den Koning van Frankrijk binnen Utrecht; De moord van de gebroeders De Wit, enz. — 33 plans van vestingen en 4 portretten der oorlogvoerende vorsten.

14 „Kaart van den Boven-Rijn, Waal, Merwede, Oude en Nieuwe Maas van Lobith tot Brielle in 20 bladen, benevens 2 supplementaire bladen voor de Dordsche Kil," door *B. H. Goudriaan* (omstr. 1820). 22 bladen. groot fol.

Een der belangrijkste rivierkaarten uit het begin der XIXe eeuw.

15 Groote verzameling van kaarten van de XVII Vereenigde Nederlanden, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 40 bladen. in-fol.

Belangrijke verzameling, vooral om de fraaie bladen van het eind der XVIe en het begin der XVIIe eeuw. Wij noemen bijv.: de zeldzame kaart van *Th. Galle*, te Antwerpen (omstr. 1580); een extra gekleurd exemplaar van de kaart van *Ortelius* (omstr. 1570); de kaart van *Mercator* (omstr. 1600); de kaart van Oud-Nederland van *Ortelius* (1584); de fraai gegraveerde kaart van *Kaerius*, 1617; Oud-Nederland door *Kaerius*, met een blad, voorstellende de zeden der Batavieren; kaart van *Hondius*, 1631; van *C. J. Visscher*, 1649, en zonder jaartal; de zeldzame kaart van *Tavernier*, Parijs, 1640; die van *Divol*, Parijs 1656; van *Blaeu*; een kaart van Oud-Nederland, gegraveerd door *Savry*; de kaarten van: *Janssonius, De Wit, Visscher, Dankerts, Ottens, Covens en Mortier, Allard* (1679), *Schenk, Elwe* (1786), *Jaillot*, „Théâtre de la Guerre" door *Specht*, Utrecht, 1703. Enz.

16 Kaarten van de Zeven Vereenigde Nederlanden, XVIIe en XVIIIe eeuw. 30 bladen fol. en groot fol.

Men vindt hier: Kaarten van *Kaerius* (1617), *Blaeu, Clemendt de Jonge, Janssonius, Visscher, De Wit, De la Feuille, Schenk, Allard, Sanson, Valk, Specht* (1702), *Ottens, De l'Isle* (Paris, 1702), dezelfde kaart uitgegeven door *Covens en Mortier*, de kaart van *Soetter, Lotter*, enz.

17 **Kusten van Nederland**. — Zeer fraaie en uitgebreide collectie kaarten van de kusten van Nederland („paskaarten"), uit de XVIIe eeuw. 47 bladen. fol. en groot fol.

Zeer belangrijke verzameling, bevattende verscheidene fraaie kaarten. Zij is vooral belangrijk voor kennis der veranderingen in de diepten der zeegaten van Holland. Hierbij zijn verscheidene kaarten, welke de kusten der geheele Noordzee weergeven (Engeland, Duitschland, Denemarken en Noorwegen). Wij noemen o. a. kaarten, uitgegeven door: *Colom, Goos, Doncker, Van Keulen, Jacob Theunis, Robijn, De Wit, Mortier, enz.*

De meeste zijn fraai gekleurd.

18 **Rivier- en Polderkaarten.** — Groote verzameling kaarten uit het begin der XVIIIe eeuw, betrekking hebbende op rivieren en polders in Nederland. Ruim 80 bladen, vereenigd in een band, groot fol.

Merkwaardige band, blijkbaar bijeengebracht door een lid van een regeeringscollege. Verscheidene dezer kaarten werden als bijlagen bij de Resolutiën der Staten uitgegeven en waren niet in den handel. De meeste kaarten hebben betrekking op de polders langs de Waal, de Merwede en de Maas.

NOORDHOLLAND.

Kaarten.

19 „Hollandiae Batavor. veteris insulae et locorum adjacentium exacta descriptio. *Michaelis Tramezini formis, ex Pontificis Max. de Veneti senatus in proximum decennium privilegio.* 1558. *Jac. Bossius Belga in aes incidebat.*

Hoog 50, breed 36 cent.

De eerste wetenschappelijke kaart van Holland, gegraveerd door een Hollander, uitgegeven te Venetië. Zij is merkwaardig voor de kennis van den toestand der meeren en plassen in Noord-Holland in de XVIe eeuw.

Facsimile in 25 ex. gedrukt.

20 Kaart van Holland door J. v. Deventer, uitgegeven door *A. Ortelius* (omstr. 1570). in-fol.

21 „Comitatus Hollandiæ, denuo forma leonis curiose editus". *N. J. Visscher*, 1648.

Curieuse kaart, waarop Holland is afgebeeld in de gedaante van een leeuw. Bijzonder belangrijk is deze kaart om de bordure van stadsgezichten en kleederdrachten. Bovenaan de voorstelling van een ijsschuitje en een zeilwagen.

22 „Comitatus Hollandiae tabula pluribus locis recens emendata a *Nic. Visschero*". (omstr. 1680). in-fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

23 „Carte nouvelle de la Comté de Hollande et de la Seigneurie d'Utrecht". Amsterdam, *Covens en Mortier* (omstr. 1720). 20 bladen in-fol., vormende tezamen een kaart van ongeveer 2 × 3.5 Meter.

Fraaie kaart, zeer zeldzaam compleet.

24 Groote kaart van Noord- en Zuidholland. Amsterdam, *Covens en Mortier* (omstr. 1720). in 40 folio bladen.

Ongetwijfeld de uitvoerigste kaart, welke in de XVIIIe eeuw van Holland werd uitgegeven.

25 „Rhenolandia, Amstelandia", per *Nic. Visscher*, omstr. 1680. in-fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

26 **Gooi.** — Kaart van het Gooi door *R. en J. Ottens*, (omstr. 1740). groot fol. — Gekleurd.

Fraaie kaart, opgedragen aan H. Bicker, schepen van Amsterdam. Deze kaart is vooral belangrijk, doordat bij de buitenplaatsen te Bussum, 's-Graveland en elders de namen der bezitters vermeld staan. Zoo o. a. Crailoo: De Heeren Renselaer; Berghuizen: Mej. de Wed. Heshuizen; Oud-Bussum: Mevr. de Wed. Hinlopen; in 's-Gravenland: de Heer J. Roeters, de Heer H. Bicker, enz.

26*a* **Gooi.** — Dezelfde kaart. — Ongekleurd.

27 **Kennemerland.** — „'t Hoogh-heemraetschap vande uijtwaterende sluysen in Kennemerlant ende West-Frieslant." (door *Nic. Visscher*, omstr. 1680). in-fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd. — Bovenaan 7 wapens der heemraden, o. a. die van J. Roocker, W. Baert, G. van Egmont van der Nyenburgh, e. a.

28 **Kennemerland.** — „Nieuwe kaart van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en Westvriesland," door *C. W. M. Klijn*, landmeeter en architect. Gegraveerd door *D. Veelwaard en Zoon*, 1825. — 16 bladen in-fol., in eene halflederen portefeuille.

Zeldzaam. — Een der laatste heemraadschapskaarten.

Onder de wapens der heemraden noemen wij die van F. C. W. Druyvesteyn, Jhr. Mr. C. v. Foreest, Jhr. H. Vladeracken, enz.

29 **Waterland.** — Kaart van Waterland door *M. en L. den Berger*, 1760. 4 bladen. in-fol.

30 **Beemster.** — „Ware afbeeldinge van de bedijckteBeemster-landen in 1644," door *Balthasar Floris van Berckenrode*, gegraveerd door *D. van Breen.* — 6 bladen. in-fol.

31 **Zype.** — „Afbeeldingh van de Zype, haar dykagie, wegen, wateringhen, enz. Op nieuws gemeeten ende gekaarteert door *J. Dircksz Zoutman*, landtmeter tot Alckmaar." 1665. gr. in-fol.

32 **Geestmer-Ambagt, Schager en Niedorper Cogge.** — Kaart door *H. de Leth* (omstr. 1740). gekleurd.

Hoog 90, breed 110 cent.

Belangrijke kaart, met gekleurde wapens en een fraai vignet in den rechter onderhoek.

33 **Gooiland en Amstelland.** — Verschillende kaarten van Gooiland en Amstelland, uit de XVIIe—XIXe eeuw. 40 bladen. in-4., in-fol. en groot fol.

Deze verzameling is vooral interessant door eene collectie kaarten en platen van de zeedijken, behoorende tot de Resolutiën der Staten van Holland van 1735. Verder vindt men hier kaarten van Amstelland door *Visscher* en *De Wit*, een kaart van Sloten door de *Wed. Visscher* (groot fol.) eene kaart van het Gooi door *Tirion*, en eene van 1843, „na de heide verdeeling" (ex. geteekend door *A. Perk*); atlas van Amstelland, 1874—75, 6 bladen dubbel folio; verschillende kaarten van de Watergraafsmeer, waarbij een groote geteekende kaart uit het begin der XIXe eeuw; eene teekening van de uitloozing van de Vecht bij Muiden, met het slot van Muiden (XVIIIe eeuw), enz.

34 **Haarlemmermeer.** — Verzameling geteekende en gegraveerde kaarten betreffende de Haarlemmermeer, uit de XVIIe—XIXe eeuw. 16 bladen. in-8, in-4 en in-fol.

Interessante verzameling, bevattende o. a.: Concept tot droogmaking door *J. B. Veeris*, uitgegeven door *Visscher* (omstr. 1680); de kaart van *Bolstra*, 1740, met aanwijzing der successieve vergrooting van het meer sedert 1571; kaarten, uitgegeven ter toelichting van verschillende besluiten der Staten van Holland in de XVIIIe eeuw; eene kaart van het Haarlemmermeer en de Aalsmeerder plassen, met handschrift aanteekeningen van ongev. 1770, aangevende de paalwerken tot keering van den golfslag; verschillende merkwaardige teekeningen, waarbij o. a. 2 officiëele kaarten met opgave van pijlingen, behoorende bij het rapport van den hoofdingenieur der „Bouche de la Meuse", 1813; enz.

35 **Polderkaarten.** — Verzameling speciale kaarten van de verschillende polders van Hollandsch Noorderkwartier, uitgegeven door *Hondius, Jan Jansz., Blaeu, Visscher*, etc. XVIIe en XVIIIe eeuw. 40 bladen. in-8, in-4 en in-fol.

Belangrijke verzameling, bevattende kaarten van de Beemster, De Purmer, de Wormer, de Schermer, Heer Hugowaard, Waterland, de Zijpe, enz. Men vindt hierbij een kaart van de Beemster van 1612, fraaie kaarten van *Kaerius*, 1617, 2 kaarten op perkament, enz.

Fraaie verzameling, belangrijk voor de kennis van het polderwezen in Holland.

36 Verzameling kaarten van Noord- en Zuid-Holland te zamen, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 27 bladen. in-fol.

Belangrijke verzameling, zeer volledig, bevattende o. a. de merkwaardige kaart van *Jac. à Deventer* uitgegeven door *Abr. Ortelius* (1571), die van *Mercator*, die van *Balth. Floris van Berkenrode* uitgegeven door *Hondius*, de kaarten van *Blaeu, De Wit, Covens en Mortier, Jaillot*, etc. etc.

37 Kaarten van Hollands Noorderkwartier, Amstelland en Gooiland. XVIIe—XVIIIe eeuw. 28 bladen. in-fol.

Fraaie verzameling, waarbij kaarten van *Mercator, Hondius, Janssonius, Blaeu, Visscher*, een kaart van de „gansche vaert van Amsterdam over den Watten tot Hamborch. *H. Hondius*, 1634." etc. etc.

38 Speciale kaarten van verschillende gedeelten van Noordholland en de eilanden, van de XVIIe—XIXe eeuw. 40 bladen. in-4 en groot in-fol.

In deze collectie treft men kaarten aan, betreffende Resolutiën van de Staten van Holland over den zeedijk bij Huisduinen, 1774; van West-Vlieland van 1756; van Urk, 1786; eene kaart van Noordholland, zooals het was in 1575, naar Le Francq van Berkhey door *Joost Jansz*, 1778, 2 bladen fol. — geteekende kaarten van het Nieuwe-Diep en de reede bij Den Helder (begin XIXe eeuw); fraaie kaart van de heerlijkheid Castricum, door *Covens & Mortier*, 1737; kaarten van het Noordhollandsch Kanaal, enz.

Wij noemen nog eene paskaart van de Hollandsche kust, waarbij een zeldzaam boekje van 16 bldz.: „Beschrijving en onderrichtingen behoorende tot de nieuwe platte paskaart", door *Douw & Kool*, Amsterdam, *G. Hulst v. Keulen*, 1783.

AMSTERDAM.

TEEKENINGEN.

Teekeningen der XVIIe en begin XVIIIe eeuw.

39 Het oude Stadhuis na den brand. Fraaie penteekening uit de XVIIe eeuw.
Hoog 22.5, breed 40 cent.

40 „Stadlander", bekende uitspanningsplaats aan de Wetering. Teekening in O. I. inkt (toegeschreven aan *A. Rademaker*).
Hoog 15, breed 28 cent.

41 Gezicht op de Nieuwe Kerk, naar den kant der Kosterskamer; links een gedeelte van het Stadhuis. Fraaie teekening in O. I. inkt, door *C. Pronk*.
Hoog 26, breed 37 cent.

42 „Osies Sluys en Kalverstraat". Penteekening door *Schoenmaker*.
Hoog 15, breed 17.5 cent.

43 „De oude Nieuwebrug voor 1688 te sien vant water. — Te sien uyt het Y." 2 Teekeningen in O. I. inkt door *Schoenmaker*.
Elk hoog 14, breed 18.5 cent.

Teekeningen van J. de Beyer. Midden XVIIIe eeuw.

44 Gezicht langs het Rokin naar de oude Beurs, waarbij vooral de huizen, op de plaats waar zich nu Arti en het Leesmuseum bevinden, zijn afgebeeld. Teekening in O. I. inkt, door *J. de Beyer*, 1756.
Hoog 23, breed 38 cent.
Deze teekening werd, met eenige veranderingen, gegraveerd voor den atlas van Fouquet.

45 De N. Z. Voorburgwal met het oude Postkantoor en de Nieuwe Kerk, met den toen nog niet afgebroken uitbouw. Fraaie teekening in kleuren, door *J. de Beyer*.
Hoog 27, breed 35 cent.

46 Gezicht op de Rozengracht en Westerkerk. Fraaie teekening in kleuren door *J. de Beyer*.
Hoog 35.5, breed 31 cent.

47 De Schreierstoren, van de Geldersche kade af gezien. Fraaie teekening in kleuren (door *J. de Beyer*).
Hoog 28, breed 40 cent.

48 „'t Slagthuys" met de sluis in de Oude Schans. In het verschiet 's Lands Magazijn en de Oosterkerk. Fraaie teekening in kleuren. door *J. de Beyer*, 1754.
Hoog 26, breed 42 cent.
Zie de plaat.

49 „De Catenburger Brug van de Oosterse Kerk te sien." Fraaie teekening in O. I. inkt, door *J. de Beyer*, 1760.
Hoog 26, breed 38 cent.
Gegraveerd in Fouquet's Atlas.

50 Gezicht, bij avond, van de Nieuwe Teertuinen op de Roôbrug en de Eilandskerk. In de verte, de Haringpakkerstoren. Aquarel, door *J. de Beyer*, 1757.
Hoog 27, breed 35 cent.

51 „Heertjes Lijnbaan naar de Muyderpoort en Plantage." Teekening gewasschen in O. I. inkt door *J. de Beyer*. („J. d. B. 1757").
Hoog 18, breed 26.5 cent.

Teekeningen van Vinkeles. Tweede helft XVIIIe eeuw.

52 „Gezight van den opgang der groote Beurs te Amsterdam, 1768". Met aardige figuren. Fraaie teekening in kleuren, door *R. Vinkeles*, 1768.
Hoog 20.5, breed 17.5 cent.

Zie de plaat.

53 „De hoek van de Binnenkant, ziende langs de Kalkmarkt, naar de Buitenkant." Teekening in O. I. inkt door *R. Vinkeles*, ad viv. 1769, „opgemaakt 1812."
Hoog 26, breed 29 cent.

54 „De Leydsche poort getekend van buiten onder het bosch." Fraaie teekening in kleuren door *R. Vinkeles*. 1769.
Hoog 17, breed 20.5 cent.

55 De Raampoort, van de stadszijde gezien. Teekening in sepia en O. I. inkt, door *R. Vinkeles*. 1769.
Hoog 17.5, breed 25 cent.

56 De Montalbaanstoren. Fraaie teekening in O. I. inkt, door *J. Vinkeles*.
Hoog 23.5, breed 18 cent.

56*a* IJsvermaak op den Buitenamstel. Teekening in O. I. inkt, door *I. V(inkeles)*. (XVIIIe eeuw).
Hoog 31, breed 20.5 cent.

Fraaie teekening.

Teekeningen van Bulthuis, Cats, De Haan, v. Liender, Schouten, Spaan, e. a. Tweede helft XVIIIe eeuw.

57 De ingezakte Muiderpoort, van de stadszijde en van buiten af. 2 Teekeningen in O. I. inkt door *P. Barbiers*, Januari 1769.
Hoog 16, breed 24 cent.

58 „Zeerecht en slijpsteenen". Teekening in kleuren door *H. Beyer Jr.*
Hoog 15.5, breed 21.5 cent.

59 Het monument op de Botermarkt gedurende het Alliantiefeest in 1795. Fraaie teekening in O. I. inkt door *J. Bulthuis*, 1795.
Hoog 25, breed 33.5 cent.

Merkwaardige afbeelding van dit zonderlinge monument. In nissen ziet men de onthoofde en verminkte figuren van adel, leenrecht, soldatendwang, enz. In het midden de stadhouderlijke staatsmachine, door raderen van „aristocratie" en „bedorven staatsbestuur" in beweging gebracht, en bekroond met het borstbeeld van Willem V.

60 „Gezigt door de Wijde Capellsteeg naar de Capell, de Kalverstraat en het Burgerweeshuys te Amsterdam". Zeer fraaie en uitvoerige teekening in sepia, door *J. Cats*, 1793.
Hoog 34, breed 29 cent.

Zie de plaat.

61 „Gezigt van het Rijschool op het Leydse plijn ziende." Teekening in O. I. inkt door *J. Drost*, 1772.
Hoog 19, breed 25.5 cent.

62 Aanslag op ds. François in de oude Walen Kerk. 12 Oct. 1755. 2 Potloodteekeningen door *S. Fokke*.
Elk hoog 7, breed 9.5 cent.

63 „Op de Amsterveense Weg aan Kalfjes Laan." Teekening in O. I. inkt door *A. de Haan*.
Hoog 9, breed 12.5 cent.

64 Het Bothuisje in het IJ. Teekening in O. I. inkt door *G. Hulseboom*.
Hoog 17, breed 26.5 cent.

65 De oude Bloemmarkt en Pijpenmarkt; in 't verschiet het Stadhuis. Zeer uitvoerige teekening in O. I. inkt door (*P. van Liender?*), omstr. 1760.
Hoog 26, breed 42 cent.

Zie de plaat.

66 Gezicht op de Langebrug, den Binnenamstel, Munttoren en de achterzijde van de huizen der Doelenstraat. Fraaie teekening in kleuren door *P. van Liender.*

Hoog 20.5, breed 35 cent.

67 „De groote schouwburg bij de Leydsche Poort". Fraaie teekening in kleuren door *H. Schouten.*

Hoog 23, breed 33.5 cent.

68 Het Oude Zijds Heerenlogement en het Gasthuis. Teekening in O. I. inkt, door *H. Schouten,* omstr. 1765.

Hoog 23, breed 33 cent.

Gegraveerd voor den atlas van Fouquet, maar met afwijkende stoffage.

69 Admiraliteitsmagazijn en Scheepstimmerwerf. Schetsteekening in potlood door *H. P. Schouten,* (omstr. 1760).

Hoog 25.5, breed 36 cent.

70 „De Doelesluys en Muntstooren tot Amsterdam". Teekening in O. I. inkt, door *J. Schouten.*

Hoog 19.5, breed 32 cent.

Interessante teekening, vooral om de levendige stoffage: carossen, pleiziervaartuigen, wandelaars, enz.

71 „Gezigt uit het Y op Amsterdam." Teekening in O. I. inkt door *H. Siloo.*

Hoog 14, breed 21 cent.

72 „Trippenburgwal en het logement de Doelen." Teekening in O. I. inkt door *J. Spaan.*

Hoog 23, breed 32 cent.

73 De Ossenmarkt, nu Frederiksplein. Teekening in O. I. inkt, door *J. Spaan,* 1764.

Hoog 23, breed 33 cent.

74 Gezicht in de Plantage van af de Muidergracht. Teekening in O. I. inkt door (*J. Spaan.*)

Hoog 9.5, breed 12.8 cent.

75 „d'Lijdsche Poort buyte Amsterdam." Poort, brug en omgeving. Teekening in O. I. inkt door *D. Verrijk.*

Hoog 25, breed 37 cent.

76 „Jaarlijksche ommegank der Leproosen op Coppelties-Maandag; opgehouden in 't jaer 1604". Voorstelling in den geest van het schilderij van *Van Nieuwlant.* Teekening in O. I. inkt.

Hoog 43, breed 30.5 cent.

77 Gezicht langs den Vijgendam, van de Beurspoort tot aan de Warmoesstraat. — Gezicht van den Vijgendam door de Beurspoort. — Twee penteekeningen uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 24 en 23, breed 25 en 30 cent.

78 De afslag, vóór de verbouwing, van het „Huis onder het zeil". (Damrak). Penteekening van omstr. 1774.

Hoog 19.5, breed 33 cent.

79 „De Doelesluys en Regulierstooren te Amsterdam". Teekening in O. I. inkt uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 19.5, breed 50.5 cent.

80 „'t Rondeel en Doeletooren A° 1530". Teekening in sepia en kleuren uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 13.5, breed 17.5 cent.

81 Oudemanhuispoort, genomen van den Achterburgwal. Aardige teekening in O. I. inkt uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 14, breed 18.5 cent.

83 Gezicht op de Muiderpoort, van buiten gezien. Fraaie teekening in kleuren, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 32, breed 51 cent.

84 „De nieuwe Muiderpoort opgericht". De poort met hare omgeving. Teekening in O. I. inkt.

Hoog 25, breed 40 cent.

85 „Gezigt op Bikkerseyland". Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.
Hoog 22, breed 31.5 cent.

86 „Gezicht op de Bikkersgracht 1786". Aquarel.
Hoog 36, breed 50 cent.

Teekeningen van Tavenier. Einde XVIIIe eeuw.

87 „Gezigt van de Botermarkt en Regulierswaag, tot Amsterdam, van de Reguliersdwarsstraat gesien". Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 20.5, breed 47.5 cent.
Belangrijke teekening van Tavenier.

88 „Janroodepoort, 1544". — „'t Heypoortje". — 2 Teekeningen in O. I. inkt, door (*H. Tavenier*). in-4 oblong.

89 „Wagttoren aan de Martelaarsgracht. 1538". Teekening in O. I. inkt door *H. Tavenier*. 1784.
Hoog 18.5, breed 24 cent.

90 „Waterpoortje heeft gestaen op de Gelderse kaey, voor het tegenwoordige Waterpoorts Steegje in anno 1482 tot anno 1658." Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 12.5, breed 20 cent.

91 „Rondeel voor de Nieuwenbrug in het Ye of rode blokhuys. Was van rode steen opgehaalt en met geschut voorzien." Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 15.5, breed 24 cent.

92 „De Nieuwe Stadsherberg aan het Ye tot Amsterdam, uyt de Haringpakkerij te zien, anno 1766." Teekening in O. I. inkt, door *H Tavenier.*
Hoog 22, breed 47 cent.

93 „Bolwerk voor de Bantemerstraat met het Waterpoortje in 't verschiet. Anno 1530." Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 10.5, breed 17.5 cent.

94 „Aan 't eijnde der Kadijk is een lang laag gebouw, A° 1686 van gebakken steenen opgemetselt; hier legd niets als Canon, en een klein gedeelte van dit Huis diend tot een Wagthuijs der Borgeren." Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier*, 1787.
Hoog 22, breed 27 cent.

95 Haarlemmerpoort met omgeving, A° 1400 en A° 1490. — 2 Teekeningen in O. I. inkt, door *H. Tavenier.* 4 oblong.

96 „De Heilige Kruistoren, gevestigt A° 1582.... sederd de Haringpakkerstoren genaamd". Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 24, breed 21 cent.

97 De Haringpakkerstoren, met omgeving. Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier.*
Hoog 19, breed 35 cent.

Teekeningen van Andriessen. Begin XIXe eeuw.

98 „De kastjes in de Oudemanhuispoort". Een meisje, een hoed passende: „Aj jesses nee, dunkt jou dat die mij beter staat?". Teekening in O. I. inkt, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 25.5 cent.

99 Gezicht uit de Kerkstraat bij het werkhuis in de Plantage. Teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 25.5 cent.
Met de aanteekening: „De damp van de daauw en het duydelijke in de slagschaduw gaf een aardig effect."

100 „De Binnenamstel bij de Raaphuismolen," ziende naar de Hooge Sluis. „Een lief meisje aan de deur." Aardige teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 25.5 cent.

101 „Le Pont d'Amour of Hooge Sluis". Gezicht van een bootje af genomen, door een der bogen der brug. Teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 25.5 cent.

102 „De Amstel Jachthaven", onder de Hooge Sluis. Typisch kijkje van uit een schuitenhuis op den Amstel. Teekening in O. I. inkt, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 26 cent.

103 „'t Vertrek van de Utrechtsche schuit van de Berebijt, 's morgens 8½ uur". Aardige teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 26 cent.

De teekenaar vermeldt op de teekening, dat dit het vertrek voorstelt van den Heer Scheltema, vrouw, nichtje, vier kinderen en de min.

104 „Aan den Ringdijk". Fraaie teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 23, breed 29.5 cent.

105 Tepronkstelling voor het stadhuis op den Dam. De misdadiger draagt een bord op de borst, met aanduiding van zijn vergrijp: „Twee wijven". Voor het raam zit de schout, met de roede der justitie in de hand. Teekening in O. I. inkt, door *J. Andriessen.*
Hoog 17.5, breed 25 cent.

De artist teekent aan, dat een dergelijke tepronkstelling hier in geen 40 jaar had plaats gehad.

106 „De kramen op de Westermarkt", bij avond. Teekening in kleuren, door *J. Andriessen*, 1791.
Hoog 18, breed 25.5 cent.

107 „De Buyksloter vaart van den dijk te Buyksloot te zien. 24 April 1796". Aardige teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 15, breed 19,5 cent.

Typisch Hollandsch landschapje.

108 „Aan de slijpsteenen der Harderwijker en Enchuizer beurtschepen". Gezicht aan het Zeerecht met het veerhuisje. Teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 18, breed 25.5 cent.

De teekening heeft het volgende aardige opschrift: „Als de wind so blijft, hoe laat reken je dan te Harderwijk te zijn?.... Wel... so circa morgen ochtend tegen 3 à 4 uur."

109 „Het maaken der schutsluys aan den Overtoom volgens decreet van Z. M. den Koning. 6 Nov." Teekening in kleuren, door *J. Andriessen.*
Hoog 13, breed 18 cent.

Teekeningen van Lamberts. Begin XIXe eeuw.

110 Gezicht van de Hooge Sluis op den Stadswal, de Barak en de Utrechtsche Poort. Teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1817.
Hoog 18, breed 25 cent.

111 De Halvemaansbrug en de voormalige Fransche Schouwburg aan de Erwtenmarkt. Fraaie teekening in kleuren, door *J. Lamberts.*
Hoog 12, breed 26 cent.

112 „Gezigt op de Martelaarsgragt en de Haarlemmersluis." Fraaie teekening in kleuren van dit fraaie stadsgedeelte, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 25, breed 27.5 cent.

113 De oude Haarlemmersluis. Aardige schets in O. I. inkt, door *G. Lamberts.*
Hoog 15, breed 19 cent.

114 „Gezicht langs de afgebroken wal bij de Haarlemmerpoort, de nieuwe doorvaart na de Wetering aan het ende vande Brouwersgragt en de Stadskoorenhuisen". Teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 21, breed 32 cent.

115 „Gezicht van de nieuwe herberg buiten de Haarlemmerpoort bij den aanslag van de Haarlemmerschuit. Opgang tot den molen het Friesche wapen," enz. Teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 21, breed 26 cent.

Lamberts teekent hierbij aan: „Dit gezicht is menigvuldige malen op de Amsterdamsche schouwburg voorgesteld in het beruchte ballet: Het uitstapje naar Haarlem, 1813—14".

116 „De brug en tolhek te Sloterdijk." Teekening in O. I. inkt, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 21, breed 32 cent.

117 „De nieuwe ophaalbruggen aan de ingang der Wetering, tusschen de Haarlemmer en Zaagmolenspoorten." Teekening in kleuren en zwart krijt, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 22, breed 36 cent.

118 Gezicht buiten de Raampoort. Aquarel door *G. Lamberts*, 1809.
Hoog 14.5, breed 21 cent.

119 „Gezigt van het Roozenhofje op de Roozengragt." Fraaie teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1817.
Hoog 21, breed 23.5 cent.

120 „Gezigt langs de Passeerder Gragt, ziende op het Huiszitten Turfhuis, de Schans en het Buitengasthuis." Teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1817.
Hoog 21, breed 27 cent.

121 „De Hoogduitse Joden Synagoge, voor de bouwing van de groote Synagoge, na eene oude afbeelding." Teekening in kleuren, door *G. Lamberts*, 1816.
Hoog 23, breed 31,5 cent.

Teekeningen van Hulswit, Jelgerhuis, v. Leeuwen, e. a.
Begin XIXe eeuw.

122 „Op het Mennonietenpad buyten de Weeteringspoort." Fraaie teekening, gewasschen in O. I. inkt, door *J. Hulswit.*
Hoog 19, breed 25.5 cent.

123 Poortje van het Athenaeum Illustre (thans Agnietenschool). Aquarel door *J. Jelgerhuis Bz.*
Hoog 43.5, breed 34.5 cent.

124 „Studie vande Santhoek en het Blauwhooft te Amsterdam, Jan. 1811", door *J. Jelgerhuis Bz.* „acteur te Amsterdam." Teekening in O. I. inkt.
Hoog 24, breed 35 cent.

125 „Gezigt op het Y bij Amsterdam", bij bevroren water. Aquarel door *J. v. Leeuwen,* 1830.
Hoog 28, breed 43.5 cent.

126 „De Janroodepoortstoren." Teekening in kleuren, door *J. v. Leeuwen*, 1821.
Hoog 39, breed 47.5 cent.

127 De Weesperzijde aan den Omval. Uitvoerige teekening in kleuren, door *J. van Leeuwen*, 1819.
Hoog 36.5, breed 50 cent.

128 De Haarlemmerpoort, gezien van de wallen der stad. Aquarel door *H. Prins,* naar een schilderij van *J. v. d. Heiden.*
Hoog 22.5, breed 27 cent.

129 „Geheime capel in de Oude Kerk." Teekening in sepia en O. I. inkt, door *G. H. Spies*, 1827.
Hoog 17.5, breed 20 cent.

130 Gezicht achter de Landswerf, met een paar oude, afgetakelde schepen. Teekening in sepia en O. I. inkt, door *P. G. Westenberg*, 1818.
Hoog 20, breed 24 cent.

131 Gezicht achter het Bickerseiland. Teekening in O. I. inkt, door *P. G. Westenberg.*
Hoog 15, breed 20 cent.

132 De oude Haringpakkerstoren in maneschijn. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door *P. G. Westenberg.*
Hoog 15, breed 20 cent.

133 Oud hoekje buiten de Raampoort. Teekening in O. I. inkt, door *P. G. Westenberg.*
Hoog 15, breed 20 cent.

Teekeningen. Midden XIXe eeuw.

134 „Optrekkende nevel na opkomst der zon, gezien ten huize van L. J. Harri, Buytenkant bij den Schreierstoren, 1862." Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door (*Breuhaus de Groot?*), 1862.
Hoog 27, breed 41.5 cent.

135 De Zaagmolensloot. Teekening in kleuren, door *H. G. ten Cate*, 1840.
Hoog 19, breed 25.5 cent.

136 Poffertjeskramen op de Botermarkt. Teekening in O.I. inkt, door *Craeyvanger*.
Hoog 25.5, breed 36.5 cent.

137 Het Rechthuis te Watergraafsmeer en de brug over de Ringvaart. Aquarel door *E. Alex Hilverdink*, 1872.
Hoog 26, breed 47.5 cent.

138 De Hulpbeurs op den Dam, van 12 Jan. 1836 tot 26 Aug. 1845. Een groot gedeelte van den Dam met een schutting afgezet, en eenigszins overdekt. Teekening in O. I. inkt, door *J. W. Kaiser*. — F. Muller, hist. pl. 6957.
Hoog 17, breed 25 cent.

139 „Schuitenmakerswerf buiten de Raampoort." Teekening in kleuren, door *H. A. Klinkhamer*, 1852.
Hoog 23, breed 34 cent.

140 Scheepstimmerwerven op het Bickerseiland. Teekening in potlood, door *E. Koster*, 1850.
Hoog 33, breed 51 cent.

141 De Nieuwe kerk, gezien van den Voorburgwal, met het uitbouwsel, bestemd voor den toren. Fraaie teekening in lichte tinten, door *C. Springer*, 1843.
Hoog 16.5, breed 22 cent.

142 „De buitenplaats Amstelhoek aan den Buitensingel buiten de Utrechtsche poort." Aquarel van omstr. 1850.
Hoog 26.5, breed 51 cent.

143 Maanlicht op den Buitensingel bij de Zaagmolen Poort. Teekening in kleuren, (omstr. 1850).
Hoog 23.5, breed 30.5 cent.

Teekeningen van Greive.

144 Gezicht van een jachtclubfeest bij het oude Tolhuis te Amsterdam. Potloodteekening, door *J. C. Greive Jr.*
Hoog 15.5, breed 24 cent.

145 Een gedeelte van het Y voor Amsterdam met de afpaling voor de belasting en den boom voor de Kraansluis. Potloodteekening, door *J. C. Greive Jr.*, 23 Oct. 1860.
Hoog 27, breed 53 cent.

146 Huis van den Heer Nienhuys, vroeger bewoond door de familie Oyens, Heerengracht bij de Leidschegracht 382, den 15en Januari 1888 uitgebrand. Teekening in kleuren van het met ijs bedekte huis, door *J. C. Greive Jr.*
Hoog 23, breed 12 cent.

147 Het Leidsche plein, ziende naar den Schouwburg, het American Hotel en de Brandweer. Penteekening door *J. C. Greive Jr.* 1885.
Hoog 20, breed 31.5 cent.
Met opschrift: „In 't album van Mevrouw M. J. Kleine Gartman".

148 Berebijt, IJsbreker, Korendijk en Polderhuis. Vier vignetten, op één blad, met de pen geteekend, door *J. C. Greive Jr.*
Hoog 24, breed 16 cent.

Teekeningen van Rieke.

149 De oude Regulierspoort en omgeving, omstreeks 1400. Teekening in sepia en kleuren, door *C. J. Visscher*. Fraaie copie door *Rieke*.
Hoog 13, breed 27.5 cent.

150 Ingang van de Zuiderkerk op de Breestraat, met het oude poortje. Schetsteekening in kleuren, door *J. G. L. Rieke*.
Hoog 22.5, breed 27.5 cent.

151 Het Damrak, ziende naar de Korenbeurs, met de oude winkeltjes. Fraaie teekening in kleuren, door *J. G. L. Rieke.*

Hoog 30, breed 44 cent.

152 „Kantoor van den IJk der Ned. maten en gewigten", op de Westermarkt. Aquarel, door *J. G. L. Rieke*, 1857.

Hoog 25.5, breed 32 cent.

153 „De steenkooperij van J. Lastdrager op de Rozengracht". Teekening in kleuren, door *J. G. L. Rieke.*

Hoog 29, breed 23 cent.

154 De Weteringbarrière met de Schans. Aquarel, door *J. G. L. Rieke.*

Hoog 22, breed 30 cent.

155 Tolbrug en Bleekerspad buiten de Raampoort. Potloodteekening, door *J. G. L. Rieke*, 1852.

Hoog 20, breed 29.5 cent.

156 Molen het Klaverblad in het Haarlemmerplantsoen. Aquarel, door *J. G. L. Rieke*, 1868.

Hoog 26, breed 34.5 cent.

157 „Het wijnroeierskantoor aan de Nieuwe Kerk". Teekening in kleuren, door *J. M. A. Rieke.*

Hoog 16.5, breed 20 cent.

158 „De R. K. kerk O. Z. Voorburgwal, hoek Heintjeshoeksteeg, in 1884". Teekening in kleuren, door *J. M. A. Rieke.*

Hoog 23, breed 20 cent.

159 De Molen aan het einde van het Funen, thans Czaar Peterstraat; laatst overgebleven bolwerk in 1885. Aquarel, door *J. M. A. Rieke.*

Hoog 33, breed 50 cent.

Teekeningen der laatste jaren. (*Braakensiek, e. a.*)

160 „Gezicht op den Dam vanuit de Societeit Salve", op den Vijgendam. Aquarel, door *Joh. Braakensiek.*

Hoog 15.5, breed 10.5 cent.

161 Het Hol. Aquarel, door *Joh. Braakensiek.*

Hoog 19, breed 11.5 cent.

162 De pijpendoorroker op het Amstelveld. Aquarel, door *Joh. Braakensiek.*

Hoog 44, breed 30 cent.

163 Amsterdamsche straattypen. 6 Teekeningen in kleuren, door *Joh. Braakensiek.*

Elk hoog 25, breed 14—19 cent.

„Meyer." — „Izaac van de Munt" — „'t Haantje" — „De Clarinettist" — „Pijpedoppe!" — Jan Haring: „Eén of twee, meneeren?"

164 De St. Anthonisluis. Aquarel, door *L. Hartz.*

Hoog 55, breed 45 cent.

165 Oudezijdsachterburgwal bij de Agnietenstraat. Aquarel, door *Herm. Mz. Misset*, 1902.

Hoog 36, breed 50 cent.

166 De ijzergieterij van Rinke op de Stadhouderskade. Aquarel in kleuren, door *Herm. Mz. Misset*, 1902.

Hoog 30.5, breed 44 cent.

167 Overtoom met het z.g. Fort. Op den achtergrond de brug voor de Gerard Brandtstraat. Aquarel, door *Herm. Mz. Misset.*

Hoog 12.5, breed 46 cent.

168 Artilleriepakhuis op de Baangracht. Aquarel, door *Herm. Mz. Misset.*

Hoog 34, breed 46 cent.

169 Artilleriepakhuis op de Brouwersgracht. Aquarel, door *A. Mz. Misset.*

Hoog 49, breed 71.5 cent.

170 Haarlemmerplein, hoek Korte Marnixstraat. Aquarel, door *Herm. Mz. Misset*, 1901.

Hoog 44, breed 66.5 cent.

171 Paardentram op den Dam. Pastel, door *A. Verleur*, 1902.
Hoog 43, breed 29 cent.

172 „Lapjesdag op de Nieuwmarkt". Aquarel, door *Andries Verleur*.
Hoog 19.5, breed 38.5 cent.

173 Rechthuis en Frankendaal te Watergraafsmeer. 2 Teekeningen, van omstr. 1900.
Elk hoog 25, breed 31 cent.

174 „Overtoom van de Leidschekade gezien". Aquarel, van omstr. 1900.
Hoog 30.5, breed 48.5 cent.

175 Gezicht op den Dam, naar de Oude Beurs en Café de Bisschop. Teekening in zwart krijt, van omstr. 1890.
Hoog 47, breed 63 cent.

176 De Associatiecassa. Teekening in zwart krijt van omstreeks 1890.
Hoog 47.5, breed 45 cent.

GEGRAVEERDE PLANS EN GEZICHTEN VAN AMSTERDAM.

177 „De vermaerde koopstadt van Amstelredam, geconterfeyt met alle sijn wateren, bruggen, straten, kercken, kloosteren, huysen, toorens, poorten ende mueren, ende omliggende situatie, gemaeckt ter eeren K. M. ende oock den Eersamen Raedt derselver stadt ende allen lief hebberen der konste, etc. Wtgegeven by *Cornelis Anthoniszoon*, schilder. Dese af beeldinghe vindtmen te koop in die vermaerde koopstadt van Amstelredam *achter de Nieuwe Kerk bij den voorz. Cornelis Anthoniszoon, schilder in de Schrijvende Handt.* 1544. Op linnen geplakt.
Hoog 109, breed 109 cent.

Het oudste plan van Amsterdam, door Corn. Antonisz in hout gegraveerd. Zeer zeldzaam. — Het werd gereproduceerd voor Ter Gouw, geschiedenis van Amsterdam.

178 „Afbeelding van het puyck der burgerruyteren door laste der Heeren Burgemeesteren vergadert om de Koninginne van Groot Britanie Henrieta Maria, op 20 May 1642 Amsterdam besoekende, in te halen". Gravure door *P. Nolpe*, naar *P. Potter*. Zonder adres, (1642). 3 bladen, in-fol., aaneengezet. — Muller, 1862.

Zeldzame historieprent, vertoonende den intocht van Koningin Henrietta Maria van Engeland in Amsterdam. Op den achtergrond het dorp Sloterdijk, op den voorgrond landlieden en vee. De namen der deelnemers aan den stoet worden op de prent vermeld. Wij noemen o. a.: G. Bicker, J. Huydecooper, P. Six, L. de Gheer, J. Hinloopen, L. Rotgans, J. Duitz, J. Blaeu, J. de Raadt, A. Graef, v. Loon, Hooft, Bas, enz.
Merkwaardig voor de kostuums.

179 Programma van een schutterswedstrijd te Amsterdam, 28 Nov. 1562. Planoblad. Reproductie in photolithographie, door *A. Kroon*, Amsterdam, procédé Asser.
Hoog 55, breed 28 cent.

Het bovengedeelte wordt ingenomen door een afbeelding der uitgeloofde prijzen (schalen, bekers, enz.), in hout gesneden, op zwarten grond.

180 Programma van een schutterswedstrijd te Amsterdam. 't Amsterdam, gedruckt *by Broer Jansz.* (begin XVIIe eeuw). planoblad. Reproductie in photolithographie, door *A. Kroon*, Amsterdam, procédé Asser.
Hoog 57, breed 35.5 cent.

Bovenaan een fraaie houtsnede, de schietbaan voorstellende.

181 „Afbeeldingh vande twee blockhuysen, op den Amstel voor Amsterdam, door ordre der E. E. A. Heer(en) Burgermeesteren ende 36 Raden der selver stede gefundeert, 1650. Gesneden door *Nolpe*, die deselve druckt en vercoopt", (1650). dubbel folio. — Muller, 2001.

Fraaie af beelding van de twee bolwerken, opgericht naar aanleiding van den aanslag van Willem II. Het is bekend, dat Vondel op deze blokhuizen een gedicht vervaardigde, hetwelk in plano verscheen.
De onderrand is afgesneden, zoodat de twee laatste woorden van het onderschrift: „Tot Amsterdam" verdwenen zijn.

182 „Afbeeldingh van het oude afghebrande stadthuys van Amsterdam, 7 July 1652". *Arn. Colom exc. et sculp.* in-plano. — Muller, 2031. — Een weinig gerestaureerd.

Hoog 40, breed 39 cent.

Zeer zeldzame afbeelding van de ruïne van het oude Stadhuis. — Onder de prent een gedrukt sonnet in het Hollandsch en Fransch door H. L. Dorival.

183 „Scheepvaart in het Y voor Amsterdam". Amsterdam, *A. Allard* (omstr. 1700). groot fol. oblong.

184 Kaart van Amsterdam en omstreken, bezuiden en benoorden het Y, door *G. Drogendam,* uitgegeven door *N. Visscher,* herdrukt door *R. en J. Ottens* (omstr. 1740). groot fol. — Gekleurd.

Interessante kaart, waarop b.v. alle buitenplaatsen zijn aangegeven.

185 „Gesigt uyt Braauwwaal, siende naar het wagthuys van de Oude Waal, Montelbaans toren en Westindisch huys". door *H. de Leth,* (omstr. 1740). in-fol. oblong.

186 „Gesigt van de Jan Roode Poorts Tooren, te sien naar de Luytersche Nieuwe Kerk tot Amsterdam." *A. Rademaker del. L. Schenk fec. et excud.* (omstr. 1700). 2 bl. in-fol.

Zeer fraai gezicht van het Singel bij de Torensluis, in de XVIIIe eeuw.

187 „Gezigt van de Oude Schans, alwaar men zien kan de Monckelbans Tooren, Zuyder Tooren en 't Westindis-huis van 't Y af te zien, tot Amsterdam". *P. Smit del. et fec.* (Amsterdam), *Wed. N. Visscher,* (omstr. 1720). 2 bl. in-fol.

Fraai gegraveerd gezicht van dit interessant stadsgedeelte, rijk gestoffeerd met vaartuigen.

188 „Gezicht van den Y-kant af bezyden den Schreiers Hoextoren langs de Keulsche en Geldersche Kaei naer de Nieuwe Markt, St. Antonis Waeg en Zuider Kerk." *H. de Leth del. et fec.* Amsterdam, *A. en H. de Leth,* (omstr. 1740). 2 bladen. in-fol.

Fraai gegraveerd gezicht, geïllustreerd met afbeeldingen van vaartuigen, karossen, enz.

189 „Gezicht van 's Lands, of Admiralitijts Magazijnenwerf, nevens de oorlogschepen leggende in het dok, te zien van het Westindisch Huys naar de Oosterkerk". *I. W. Windter fec. Norimb.* Amsterdam, *A. en H. de Leth,* (omstr. 1740). 2 bl. in-fol.

Fraai stadsgezicht, gestoffeerd met verschillende vaartuigen, rijtuigen, costuums, enz.

190 Groot plan van Amsterdam, gegraveerd door *G. de Broen.* Amsterdam, *J. Covens & Zoon.* (omstr. 1790).

Hoog 94, breed 116 cent.

Fraai gekleurd exemplaar van dit belangrijke plan, met eene volledige lijst van de namen der straten en stegen.

191 „Vreugdefeest ter inwijding van den Vrijheidsboom in Amsterdam." (op den Dam). 4 Maart 1795, door *H. Numan.* in-fol. oblong.

Zeer fraai exemplaar, gekleurd.

191*a* „Het oude stadhuis te Amsterdam". Gekleurde gravure door *A. v. d. Bosch,* naar *Saenredam.* Amsterdam, *W. Gruyter,* (omstr. 1820). in-fol. oblong.

192 Panorama van het Damrak, het Paleis en de Nieuwe Kerk, met den Westertoren in het verschiet. Fraai gekleurde gravure van omstr. 1820. — Achter glas en in lijst.

Hoog 48, breed 73 cent.

Dit en het volgende nummer behooren tot de belangrijkste en fraaiste gezichten die er van Amsterdam bestaan. Zeer zeldzaam.

193 Panorama van den Binnen-Amstel bij de Halvemaansbrug, en de Reguliertbreestraat. Fraai gekleurde gravure van omstr. 1820. — In lijst en achter glas.

Hoog 50, breed 74 cent.

Zeer zeldzaam.

GETEEKENDE EN GEGRAVEERDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN IN NOORDHOLLAND.

194 **De twaalf maanden, door J. van de Velde.** *C. J. Visscher excudebat.* Uitgegeven door *N. J. Visscher.* 12 bladen. in-fol. oblong.

Zeer fraaie serie, waarvan elk der maanden (op één na), een (anoniem) Hollandsch landschap voorstelt. Deze gezichten zijn zeer interessant en behooren tot de merkwaardigste afbeeldingen van het platte land in de XVIIe eeuw. Op de achtergronden heeft de graveur zich eenige vrijheid veroorloofd, voornamelijk door een heuvelachtig verschiet aan te brengen.

Buitengewoon exemplaar, waarop in de XVIIe eeuw met de hand is bijgeschreven welke landschappen zijn voorgesteld. Wij geven hier het lijstje:

Januarius. — „Het groot Hoff int graven Haegh".
Februarius. — „Campen aan de Zuiderzee".
Martius. — „De wech naer Hillegom van Lis".
Aprilis. — Het Leeprosen huys by Haerlem".
Maius. — „Beervout Hofstede by Lieden na Alpen".
Junius. — „Ouwerkerk nae Apkou toe".
Julius. — „Kleppel Mans beurt by Rotteıdam".
Augustus. — „Groenendal inde Kremperwaert".
September. — „Van Woerden halfwech Alpen".
October. — „Een gesichten van Palarma in Sichilien".
November. — „Brouwery wyck te ...."
December. — „Delfshaven van achteren".

Fraaie drukken. — Zie de plaat.

195 — **Dezelfde serie, in denzelfden staat.** Zonder de opschriften in handschrift. 12 bladen. fol. oblong.

Zeer fraaie drukken. — Zeer zeldzaam.

196 **Alkmaar.** — „Gezigt de oude Vriessche Poort". — „Gezigt de oude Vriessche Poort bij de vest aan de Oostzijde." — „Gezigt de oude Vriessche Poort van buyten. Schets is gemaakt 27 Jan. 1802, denzelfden maand afgebroken". 3 teekeningen in O. I. inkt en kleuren, door *J. A. Crescent*, 1890.
Ieder hoog 45.5, breed 33.5 cent.

197 **Alkmaar.** — „Gezigt de Vriessche Poort buijten de stadt Alkmaar. Schets is gemaakt 28 Jan. 1802, denzelfden maand afgebrooken." Teekening in kleuren door *J. A. Crescent*, 1809.
Hoog 25, breed 48 cent.

198 **Alkmaar.** — „Gezigt de Kennemerpoort buyten Alkmaar, 1689, gecopieert van C. v. Wouden". Teekening in kleuren door *J. A. Crescent.*
Hoog 32, breed 48 cent.

199 **Alkmaar.** — „Gezigt de Boompoort buijten Alkmaar. Schets is gemaakt 13 July 1798". Teekening in kleuren, door *J. A. Crescent*, 1809.
Hoog 33.5, breed 50 cent.

200 **Alkmaar.** — Beleg van Alkmaar, 1573. Plan der stad en het optrekken der troepen. Met een schild, waarin de inscriptie: „Alcmariae, urbis Hollandiae a Hispanis graviter obsessae", enz. (omstr. 1630). in-fol. — Muller, 643.

Zeer zeldzaam.

201 **Alkmaar.** — „Alckmaer". *P. Goos. excud.* (omstr. 1660). in-fol.

Fraai gegraveerd gezicht op Alkmaar, zeer zeldzaam. — Onder de prent drie gedichtjes in het Latijn, Hollandsch en Fransch. Het Latijnsche is van Const. Huygens.

202 **Alkmaar.** — „Alckmaria". (Amsterdam), *F. de Wit excud.* (omstr. 1680). in-fol.

Extra exemplaar van dit plan, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

203 **Alkmaar.** — „Alle de voornaamste gesigten van de stadt Alckmaar, geleegen in West-Vriesland". Frontispice en 20 gezichten, door *L. Schenk*, naar *A. Rademaker.* (Amsterdam, omstr. 1700). 4o oblong.

204 **Alkmaar.** — „Gesigt van de seer beroemde koop-stadt Alckmaar, geleege in West-Vriesland, by de Boom-poort te sien". (Amsterdam), *L. Schenck fecit et excud.* (omstr. 1720). 2 bladen. gr. in-fol.

Zeer fraai gezicht, rijk gestoffeerd.

205 **Alkmaar.** — „Gesigt vande Waag en Kaas-markt, van de seer beroemde koop-stadt Alcmaar, geleegen in West-Vrieslandt". (Amsterdam), *L. Schenk excud.* (omstr. 1720). 2 bladen. gr. in-fol.

206 **Alkmaar.** — Serie van 6 in kleuren gelithographeerde gezichten der stad Alkmaar. Door *Emrik & Binger*, naar *B. G. ten Berge*. 1862. in-fol. oblong.

207 **Alkmaar.** — Historieprenten, plans en gezichten van Alkmaar, XVIIe—XIXe eeuw. 18 bladen. in-fol., in-4o en in-8o.

Men vindt hier gravures betreffende het beleg van Alkmaar in 1573 (waarbij een gekleurde van *Hogenberg*), plans van *Blaeu, de Wit, Covens en Mortier*, verschillende afbeeldingen van stadsgedeelten, brand van de kapel in 1760, etc.

208 **Assendelft.** — Kaart van Assendelft, met aanwijzing der dijkdoorbraken van 26 Dec. 1717, door *Tijs Claasz.* Amst. *Wed. N. Visser.* (omstr. 1720). in-4.

209 **Blaricum.** — „Blarikom in 't Gooylandt, 1765". Teekening in O. I. inkt door *P. J. v. Liender.*

Hoog 15, breed 22 cent.

210 **Bloemendaal.** — „Gezicht in de Hofstede Spaarenberg". Teekening in O. I. inkt door *P. J. Lutgers*, 1841.

Hoog 16.5, breed 22.5 cent.

211 **Brederode.** — „De bouwval van het kasteel te Brederode, bij Haarlem". Aquatinta door *Hoogkamer*. in-fol. Met 2 bladen tekst.

In 2 staten: in kleuren en ongekleurd.

212 **Drechterland.** — „Caarte van Drechterlandt en de vier Noorder Coggen", door *G. Straat* en *J. Harge.* Amsterdam, *H. de Leth*, 1736. gekleurd. 4 bl. in-fol.

213 **Edam.** — „'t Proveniershuys tot Edam". Teekening in O. I. inkt, door B. D. G. 1770.

Hoog 13.5, breed 19.5 cent.

214 **Edam.** — Plan van Edam door *J. Blaeu*, uitgegeven door *F. de Wit* te Amsterdam, (omstr. 1680). in-fol.

Met speciale kaart van het „Oorgat, sijnde de haven nae zee".
Fraai gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

215 **Egmond.** — „Het slot en de kapel te Egmond, bij Alkmaar". *Rademaker del., Hoogkamer sculp.* (omstr. 1820). in-fol.

Deze zeldzame aquatinta-prent is hier aanwezig in twee staten: in één tint en in kleuren gedrukt. — Bijgevoegd een gedrukte beschrijving van 3 folio bladzijden.

216 **Egmond.** — Verschillende gezichten van de XVIIe en XVIIIe eeuw. 16 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Hierbij de platte grond van *Rollerus*, 1719, met 2 gezichten op Egmond aan Zee, — gezichten van de Abdij en van Egmond op den Hoef, waarbij zeldzame bladen.

217 **Elswoud.** — Vier gezichten van het buitengoed Elswoud, bij Overveen, door *H. Schwegman*, naar *E. van Drielst* en *J. Cats.* Amsterdam, *C. S. Roos*, (omstr. 1820). in-fol. oblong.

Fraai stel gekleurde aquatinta's.

218 **Enkhuizen.** — De Domtoren te Enkhuizen. Teekening in zwart krijt, door *J. A. Rust.*

Hoog 64, breed 44.5 cent.

219 **Enkhuizen.** — „Enchusa". (Amsterdam, *F. de Wit*, 1660). in-fol.

Fraai gekleurd exemplaar van dit plan, met goud gehoogd.

220 **Enkhuizen.** — „Afbeeldingh der stadt Enkhuysen, soo als de selve geweest is voor de laeste vergrootingh, tot 1590". Door *E. van den Hoof.* (omstr. 1670.) in-fol.

Zeldzaam plan. — In den linkerbenedenhoek een gezicht op de stad.

220a **Enkhuizen en Medemblik.** — Plans en gezichten dezer beide steden, van de XVIIe en XVIIIe eeuw. 11 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Wij noemen het plan van Enkhuizen door *Hogenberg* (gekleurd), plan van Enkhuizen met het vaarwater door, *J. Belkmeer* (omstr. 1720), met gezicht van de havenwerken; de havens van Enkhuizen en Medemblik, door *Sallieth*, plan van Medemblik door *Blaeu*, enz.

220b **'s Graveland.** — „Nieuwe kaart van Mynden, en de 2 Loosdrechten, midtsgaders van 's Gravenland, nevens het gerecht van Breukelen, en Loendersloot, enz. (Amsterdam), *N. Visscher, nunc apud P. Schenk jun.* (omstr. 1700). in-fol.

Interessante kaart, waarop alle buitens langs de Vecht vermeld worden, te 's Graveland en Loosdrecht, de meeste met de namen der eigenaars, (Hooft, Roeters, Bikker, Tromp, Hop, enz.).

221 **Grootebroek.** — Afbeelding van den brand te Grootebroek, 1694. Fraaie ets door *J. Luyken.* in-fol. oblong. — v. Eeghen, 256.

222 **Haarlem.** — Watermolen tusschen Halfweg en Haarlem. — Lageweg en tolhek aan de trekvaart. — Gezicht op de Buitensingels. — Steenen molen aan het Buitenspaarne. — Hooge molen buiten de Zijlpoort. 5 Teekeningen in O. I. inkt, door *H. Spilman.* 4o oblong.

Fraaie serie belangrijke teekeningen.

223 **Haarlem.** — Afbeeldingen van de poorten van Haarlem. 7 Teekeningen in O. I. inkt, door *H. Spilman.* 8o en 8o oblong.

224 **Haarlem.** — „De Schalkwijker poort te Haarlem". Teekening in kleuren, door *H. v. D.* 1772.

Hoog 23, breed 33.5 cent.

225 **Haarlem.** — „De Kruyspoort te Haarlem 1566". Teekening, gewasschen in O. I. inkt.

Hoog 9.5, breed 15 cent.

226 **Haarlem.** — „Kraantje Lek". Teekening, gewasschen in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 19, breed 28 cent.

227 **Haarlem.** — Gezicht bij het Pand in de Koningstraat, met de Groote Kerk op den achtergrond. Teekening in O. I. inkt, door *K. Karssen*, (omstr. 1830).

Hoog 17, breed 11.8 cent.

228 **Haarlem.** — Het huis van Hope (Paviljoen); — een buitenplaats bij Haarlem, — en een andere teekening in O. I. inkt, door *H. de Flines.* 3 stuks, in-8 oblong.

229 **Haarlem.** — Gezicht aan de wal. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door *du Moulin.*

Hoog 19, breed 29 cent.

230 **Haarlem.** — Interessante verzameling schetsteekeningen van pittoresque hoekjes in Haarlem en omstreken, in O. I. inkt en in kleuren, omstr. 1870, door (*Gobius ?*) 9 bl. in-fol. en fol. oblong.

Wij noemen b. v.: In de kleine Houtstraat, — de kleine Houtpoort, — Stadhuis, — bank in de Groote Kerk, — een oud poortje, — Bloemendaal, — ruïne van Brederode, — enz.

231 **Haarlem.** — De inneming van Damiate, 1188. Het overzeilen van den ketting door de Haarlemsche schepen. Fraaie gravure door *N. Clock*, 1595. groot fol. — Muller, 157.

Zeer zeldzame prent, in eersten staat, vóór het adres van S. Kloeting te Delft.

De prent is opgedragen aan de regeering van Haarlem; onder de voorstelling is een 16-regelig vers van C. Schonaeus, den Haarlemschen rector.

232 **Haarlem.** — „Haerlem". Serie van 11 gezichten in den omtrek van Haarlem, met frontispice. Gegraveerd en uitgegeven door *C. J. Visscher.* Amsterdam, (omstr. 1650). perk. band. in-4 oblong.

Fraaie, zeldzame suite.

233 **Haarlem.** — „Harlemum, vulgo Haerlem." Amstelodami, *F. de Wit, excud.* (omstr. 1660). in-fol.

Fraai gekleurd exemplaar van dit plan, met goud gehoogd.

234 **Haarlem.** — „Gesigt van de seer beroemde koopstadt Harelem, geleegen in Holland aan het buyten Spaarn". *Leon. Schenk fecit et excud.* Amsterdam, 1720. 2 bladen. in-fol.

Zeer fraai gezicht, met levendige stoffage van schepen op het Spaarne.

235 **Haarlem.** — „Gesigt van het binne Spaarn te sien naar de Appelmarkt en Melkbrug tot Haerlem". *Ab. Rademaker delin., Leon. Schenk fecit et excud.* Amsterdam, (omstr. 1720). 2 bladen. gr. fol.

236 **Haarlem.** — Gezicht op de stad Haarlem. Door *J. v. d. Velde*, naar *P. Molijn.* Amsterdam, *R. & J. Ottens*, (omstr. 1750). 3 bladen. in-fol.

Fraai gezicht, op den voorgrond allerlei landelijke tafereelen; op het eerste blad de ruïne van het kasteel „'t Huys te Kleef".

237 **Haarlem.** — „Afbeelding van de belegering der stad Haerlem, door Fred. Toledo, 1572—73. Te sien aan de Noordzyde der stad, van het huys ter Kleef (zynde het hoofd quartier)." Door *H. Spilman.* Haarlem, *B. Cleynhens*, (omstr. 1750). 3 bladen. in-fol. aaneengezet.

Samen hoog 68, breed 150 cent.

Deze groote prent is vervaardigd naar eene oorspronkelijke teekening, gemaakt tijdens het beleg.

238 **Haarlem.** — 2 Afbeeldingen van de Vischmarkt, door *C. Philips*, naar *H. Keun.* 1768 en 1769. 2 bladen. in-fol.

De plaats van het onderschrift is wit gebleven: men heeft dat gedeelte op de plaat afgedekt.

239 **Haarlem.** — „Kaart van den Haarlemmer-Hout cum annexis", door *J. van Varel*, landmeter, 1769. *H. Spilman del. et sculp.* dubbel fol.

Fraaie kaart, met 4 gegraveerde wapens van commissarissen.

240 **Haarlem.** — Beëediging des genootschaps Pro aris et focis. 5 Apr. 1787. — Beëediging van het regeeringsreglement, 5 Sept. 1787. — Door *J. de Wit* en *Jonais.* 4 bl. in-fol.

In twee staten: vóór en met de letter.

Wij voegen hierbij een gravure in-quarto, voorstellende de beëediging van het reglement (vóór en met de letter).

241 **Haarlem.** — „Vue de la Façade, et vue perspective de la Maison de Campagne nommé Welgelegen au Bois de Harlem, appartenant à Mr. Henry Hope d'Amsterdam". Door *Chr. Haldenwang*, naar *Schouten.* Basileae, 1792. 2 bl. gr. fol.

Zeer zeldzame gravure. Dit huis diende later als paleis voor koning Lodewijk Napoleon, werd vervolgens schilderijen-museum (Het Paviljoen), en is thans Koloniaal Museum.

242 **Haarlem.** — „Gedenkzuil ter eere van L. Jz. Koster". — „Hulde aan L. Jz. Koster. 1823". Door *D. Sluyter.* 2 bl. gr. fol. — „Proefdrukken".

243 **Haarlem.** — „Volksfeest gevierd te Haarlem, 25 July 1825". *Get. door H. P. Oosterhuis, gegrav. door D. Sluyter.* Amsterdam, *J. C. Hagedoorn*, (1825). in-fol. — Muller, 6247. — „Proefdruk".

Zeldzame prent, in twee tinten gedrukt. Vooral merkwaardig om de kostuums en uniformen.

244 **Haarlem.** — 6 Gelithographeerde en gekleurde gezichten te Haarlem, door *P. Lauters* en *J. Weissenbruch.* litho. *Desguerrois & Co.* en uitg. *Buffa.* (omstr. 1850). kl. fol.

Deze fraaie serie omvat o. a.: de Groote Kerk, het Stadhuis, de Hal, het Paviljoen, enz.

Bizonder exemplaar, uit de hand gekleurd. — Zeer zeldzaam.

245 **Haarlem.** — Historieprenten betreffende de stad Haarlem, XVIe — XIXe eeuw. 30 bladen in-4 en in-8.

Men vindt hierbij verschillende prenten betreffende de belegering in 1573, waarbij een gezicht in vogelvlucht door *C. Decker*, 2 portretten van Kenau Simons Hasselaer, een gravure door *Hogenberg*, etc.; — verder een voorstelling van de illuminatie in 1689 ter eere van Willem III; — „Vergadering des Oeconomische Taks", 1778; — „Verbranding van een fameus libel, 1790" (vóór de letter), etc.

246 **Haarlem.** — Plans en gezichten der stad Haarlem. XVIe—XIXe eeuw. 26 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Belangrijke verzameling, waarbij een plan van *Hogenberg* (gekleurd) en een van *Blaeu*, een kaart van den Hout, door *J. v. Varel*, 1755; gezicht van het Zuider-Spaarne, door *A. Cardon* (proefdruk); vele lithographieën, waarbij zeldzame.

Wij voegen hierbij 35 gezichten van kasteelen en buitenplaatsen in den omtrek van Haarlem, waaronder een gezicht van de ruïne van Brederode door *J. v. d. Velde*, naar *Saenredam.*

247 **Heemstede.** — Gezicht op het slot Heemstede. Teekening in zwart krijt, gewasschen in O. I. inkt.

Hoog 28, breed 37 cent.

248 **Heemstede.** — „'t Generale gezigt van de heerlijkheyt Heemstede". Fraaie gravure door *D. Stoopendaal.* (omstr. 1680). in-fol.

249 **Hilversum.** — „Ter gedachtenisse der liefdadige inwoonderen van Nederland in een collecte voor de ongelukkigen te Hilversum, gedaan 3 Sept. 1766". Amsterdam, *P. J. Entrop*, 1766. gr. fol. — Muller, 4192.

Zeldzaam blad; bovenaan 6 voorstellingen: de kerk vóór en na den brand, de collecte, enz., daaronder een gedrukt vers.

250 **Hilversum.** — De Kerk en het Rechthuis te Hilversum; vóór en na den brand, van den 25 Juny 1766. (door *W. Writs*). 2 bladen in-4. — Muller, 4188.

Proefdrukken, vóór de letter.

251 **Hoorn.** — Merkwaardige verzameling van **25 Teekeningen in O. I. inkt, door C. Pronk, 1727**, voorstellende verschillende gebouwen in de stad Hoorn. 25 bladen 4o en fol. oblong.

Zeer belangrijke verzameling voor de kennis van de stad, zooals zij was in het begin der XVIIIe eeuw. Verscheidene der hier afgebeelde gebouwen en poorten bestaan niet meer, of zijn veranderd.

De collectie bevat de volgende bladen:

„Hoorn te sien aan de Noordzijde."
„'t Hooft."
„Koepoort van buyten."
„Koepoort van binnen."
„Westerpoort" (van buiten).
„Westerpoort van binnen."
„Oosterpoort" (van buiten).
„Oosterpoort" (van binnen).
„Noorderpoort van buyten."
„Noorderpoort van binnen."
„Gevangenpoort."
„Tugthuys."
„Groote kerk."
„Gasthuys en klokketoren."
„Oosterkerk."
„Noorderkerk en Noorderpoort."
„Oudevrouwenhuys en Staatepoort."
„Stadthuys, Waag en Markt, de Roosteen genaemt."
„'t Staatenhuys."
„Oostindiesch huys en Staatslogement."
„Oostindiesche timmerwerf."
„Nieuwe en Oude Doele."
„Nieuwe Doele van binnen."
„St. Pietershof of Proveniershuys" (van buiten).
„St. Pietershof of Proveniershuys" (van binnen).

252 **Hoorn.** — „Hoorn in Westfrijslandt, 1596". *Paulus Utenwael fec.* in-fol.

Zeldzaam plan.

253 **Hoorn.** — „Encomion Hornanum, Hoorn, per anagramma Honor". *R. v. d. Hoeye excud.* (omstr. 1650). *Met een 10-regelig vers in het Latijn, Hollandsch en Fransch, door Hatzfeld, Huygens en Bruno.* in-fol.

Fraaie gravure. — Op den voorgrond de Zuiderzee met schepen.

254 **Hoorn.** — Hetzelfde gezicht, met het adres van *Clement de Jonge.* (omstr. 1690). in-fol. — Gekleurd.

255 **Hoorn.** — Hetzelfde gezicht met het adres van *R. & J. Ottens,* (omstr. 1740). in-fol.

256 **Hoorn.** — Gezicht op den Nieuwenweg bij Hoorn. Naar *C. Pronk.* Daaronder: „Veldzang", gedrukt gedicht in 2 kolommen. Amsterdam, *H. de Wit,* (omstr. 1750). in-fol.

257 **Hoorn.** — Plans en gezichten, van de XVIIe—XIXe eeuw. 35 bladen, in-fol., in-4 en in-8.

Hierbij het plan van *Blaeu,* een anoniem folio-plan met het jaartal 1615, de haven van Hoorn door *Sallieth,* en een gedeeltelijke copie hiervan door *Suntach,* enz.

258 **Jisp.** — Optocht der inwoners van het dorp Jisp ter eere van den vrede van Rijswijk, door *L. Scherm,* met adres van *C. Allard* te Amsterdam. (1697). in-folio. — Muller, 2971.

259 **Jisp.** — Optocht der inwoners van Jisp bij de installatie van Willem V. 1766. in-fol. — Muller, 4181.

Onderaan een gezicht op het dorp.

260 **Huis te Kleef.** — Ruïnes van het Huis te Kleef. 2 Teekeningen, gewasschen in O. I. inkt, door *C. L. Hansen.* — Teekening in kleuren, door *Wicart.* Tezamen 3 stuks in-fol. oblong.

261 **Medemblik.** — „Medemblick in West-Vrieslandt". *J. Schagen, gesw. Lant M. Inventor.* (Amsterdam, *F. de Wit,* omstr. 1660). gr. fol.

Fraai gekleurd exemplaar van dit plan, met goud gehoogd.

262 **Medemblik.** — „Nieuwe kaarte van Medemblick en de vier Noorder Coggen", door *H. de Leth,* (omstr. 1735). 4 bladen. in-folio.

Fraai uitgevoerde kaart, met de wapens der Heemraden. Onderaan een groot vignet.

263 **Monnikendam.** — Plan van Monnikendam. Amsterdam, *F. de Wit,* (omstr. 1680). gr. fol.

Fraai gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

264 **Muiden.** — Het slot te Muiden. Teekening in O. I. inkt, door (*Spilman?*)

Hoog 11, breed 19 cent.

265 **Muiderberg.** — „Muiderberg te zien uit de raamen van de herberg. Naar het leven geteekent 25 Mei 1780 door mij R. Vinkeles in gezelschap van mijne goede vrienden, de heeren J. v. Dijk, F. Harderwijk en W. Bloemrooder, en geoffreerd aan mijnen bijzonderen vriend, den heer J. v. Dijk". Aardige teekening in kleuren, door *R. Vinkeles.*

Hoog 10.3, breed 13.7 cent.

266 **Muiderberg.** — Gezicht op Muiderberg, geëtst door *W. Hollar.*

Hoog 6, breed 14 cent.

267 **Naarden.** — „Belegeringe der stadt Naerden door den prins van Oranje 12 September 1673." *R. de Hooge fecit.* Amsterdam, *M. Doornick* (1673). in-fol. — Muller, 2495.

Fraaie en zeldzame historieprent.

268 **Naarden.** — „Belegeringe van Naarden." *R. de Hooghe fecit,* 1673. Hieronder: „Afbeelding en pertinent verhael van het belegeren en innemen der stadt Naerden, 13 Sept. 1673." (Gedrukte beschrijving in 4 kolommen). Amsterdam, *M. Doornick,* 1673. gr. fol. — Muller, 2500.

Deze gravure stelt voor een uitgebreid plan der stad; op den voorgrond het prinselijke leger. — Zeldzaam.

269 **Naarden.** — Plans en historieprenten betreffende Naarden. XVIe—XVIIIe eeuw. 11 bladen, in-fol., in-4 en in-8.

Hierbij verschillende gravures betreffende de inneming door de Spanjaarden in 1572, waaronder van *Hogenberg;* fraai gekleurd plan door *Blaeu;* plan van de vesting door *Mortier* (gekleurd); gravure van de belegering in 1673; etc.

270 **Nederhorst den Berg.** — „De kerk te Nederhorst den Berg." — „Bij de freules Warin". 2 potloodteekeningen, 1869, door (*Gobius?*)
Elk hoog 38, breed 63 cent.

271 **Nieuwendam.** — „Nieuwendam". Gezicht op het dorp. Gravure van het begin der XVIIIe eeuw.
Hoog 16, breed 95 cent.

272 **Oostzaan.** — „Oostzaanen van de Roemersloot te zien. 1794". Teekening in O. I. inkt.
Hoog 17.5, breed 45 cent.

273 **Ouderkerk.** — Gezicht op het dorp, van den Amstel. Teekening in kleuren, uit het begin der XIXe eeuw.
Hoog 16, breed 26.5 cent.

274 **Oosterduin.** — „Oosterduin près d'Overveen". Gekleurde gravure door *J. B.* naar *H. Numan.* in-fol.

275 **Oterleek.** — „Oterleek". Teekening in O. I. inkt, door *C. Pronk.* 1730.
Hoog 10.8, breed 19 cent.

276 **Petten.** — Gezicht op het dorp Petten. (Amsterdam), *C. J. Visscher excud.* (omstr. 1620). in-fol.

Fraaie gravure van C. J. Visscher, met een afzonderlijk gezicht op het „Gasthuys". Links op de prent ziet men den merkwaardigen vuurtoren „Vier-boet".

277 **Petten.** — „Dijkgraaf en Hoogheemraetschap der zeeweeringen van den Hondsbossche en duynen tot Petten", door *J. Spruytenburgh.* Amsterdam, *H. de Leth,* 1730. — Fraai gekleurde kaart.
Hoog 67, breed 88 cent.

Met de wapens der heemraden, (De Smet, v. Vladeracken, enz.)

278 **Petten.** —— Dezelfde kaart op zijde gedrukt, en fraai gekleurd.

279 **Petten.** — Kaart van de Hondsbossche zeeweering, door *J. Peereboom* en *N. J. Peterse.* 1806. Gekleurd.
Hoog 81, breed 93 cent.

Zeldzame kaart, met de fraai gekleurde wapens der heemraden.

280 **Purmerend.** — Plan van Purmerend, door *F. de Wit.* (omstr. 1680). in-fol.

Fraai gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

281 **Purmerend.** — „Voorstelling der doorijzing van eenige koopvaardij-schepen, door het groot Noord-Hollandsch kanaal, nabij Purmerend, op den 9 Januarij 1830". Aquatinta door *H. W. Hoogkamer,* naar *J. H. Koekkoek.* Purmerend, *Broedelet* en *Rijkenberg.* (1830). gr. fol.

282 **Purmerend.** — Dezelfde gravure, vóór de letter.

283 **Schellingwoude.** — „Schellingwoudt". Gezicht op het dorp. Gravure van het begin der XVIIIe eeuw.
Hoog 16, breed 95 cent.

284 **Terschelling.** — „Haven en dorp van Westerschelling op het eyland ter Schelling gezien van de ree uyt het jacht der marine de Vlieger op mijne inspectiereis der duinen. 13 Sept. 1827, ('s morgens 9 uren)". Teekening in kleuren, door *Gevers v. Endegeest.*
Hoog 17, breed 25 cent.

285 **Texel.** — „Texel- en Fliestroom", ontworpen door *N. Witsen* en geteekend door *J. de Graaf,* 1712. In kleuren geteekende kaart.
Hoog 58, breed 98 cent.

Dit blad is waarschijnlijk afkomstig uit het archief van de kaartenuitgevers Van Keulen.

286 **Texel.** — „Original view of the New Port of Texel, and the village 't Schilt in Holland. Drawn bij *S. Hutchinson*, „agent to His Majesty's Package boats at Brielle", engraved by *F. Jukes*. Londen, 1802. in-fol. — Kleurendruk.

287 **Texel.** — „Original view of the Island of Texel". Mezzo-tinto door *F. Jukes*, naar *S. Hutchinson*, Londen, 1810. gr. fol.

288 **Texel.** — Interessante verzameling gezichten op Texel, XVIIIe en XIXe eeuw. 12 bladen in-fol. en in-4.

Hierbij 4 gezichten door *T. de Roode* naar *P. van Kuyck*, uitgegeven te Delft bij *M. Roelofswaert* (omstr. 1760); — 2 havengezichten door *Sallieth*, en een gedeeltelijke copie naar een van deze door *Suntach*; — 3 litho's betreffende het stranden van het schip Martha in 1848; enz.

289 **Velsen.** — „Schenographie of Grond-Caerte, van seker Hofstede, gelegen in de Banne van Velsen, achter de Zant-poorte; toebehoorende Sr. Abraham Ampe(n); welke bij mij onderscr. geswooren land-meter is bevonden groot tewezen, in rijnlandsche maet, 11 margen, 262 roeden; behalven noch het stuk geteykent met A, welke (volgens de meting gedaen, 1625, bij Isack van der Wal), groot is 1126 roeden. Actum in Haerlem, 25 Novemb. 1631. *Pieter Wils, Landmeter.*" in-fol.

In kleuren geteekende kaart, op perkament. Op het blad is met een andere hand genoteerd: „Dese hofstede gecoft bij Schepen Hendryck Reynst. A° 1634."

290 **Weesp en Muiden.** — Plans en gezichten dezer twee steden, waarbij geteekende. XVIIe—XIXe eeuw. 24 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Hierbij merkwaardige bladen, zooals de teekening van eenige landerijen onder Weesp, door den landmeter *M. Walraven*, 1723; fraai gekleurd plan van Weesp door *Covens en Mortier*; gezicht van *Peeters*; — gezichten van het slot te Muiden (waaronder door *Gosschalk*, 1874); teekeningen van vestingwerken, enz.

291 **Ypestein.** — Het slot Ypestein bij Heilo. Teekening in O. I. inkt, door *C. Pronk*.

Hoog 22.5, breed 31 cent.

292 **Zaandam.** — „Gezigt van de Agter Zaan 1794". Teekening in O. I. inkt.

Hoog 17, breed 45 cent.

293 **Zaandam.** — „Het scheep- en kooprijk Zardam aen de Oost- en Westzijde van den stroom de Zaen in Noort Kennemer landt, uit het Y te zien". *H. de Leth fecit, And. et H. de Leth, excud.* Amstelod. (omstr. 1740). 2 bladen. gr. fol.

Zeer fraai gezicht, het Y is levendig gestoffeerd met allerlei schepen.

294 **Zaandam.** — 5 Gelithographeerde en gekleurde gezichten te Zaandam en Broek in Waterland. Amsterdam, *Buffa*, (omstr. 1850). klein fol. oblong.

Zeer fraai uit de hand gekleurd.

295 **Zandvoort.** — Historieprenten uit de XVIIIe eeuw. 7 bladen. in-fol.

Het stranden van het O. I. schip de Oude Zijpe, 1742. — Verschillende afbeeldingen van de „Cachelot" of walvisch in 1762 gestrand (door *v. Noorde, v. d. Venne* en *Joh. Swertner*, „oud 15 Jaar"). — De vinvisch gestrand 1791, door *Overbeek* (vóór en met de letter).

296 **Zuiderzee.** — „Pascaarte vande Zuyderzee, Texel, ende Vliestroom, alsmede het Amelander gat." Amsterdam, *J. v. Loon*. (omstr. 1680). in-fol.

297 **Zuiderzee.** — Kaart van de Zuiderzee. Amsterdam, *Wed. G. Hulst v. Keulen*, 1852.

Hoog 93, breed 56 cent.

Een der laatste uitgaven van de beroemde kaartenmakers Van Keulen.

---

298 **Inval der Engelschen en Russen in Noord-Holland.** — Verschillende gravures uit den tijd. 9 bladen in-fol. en in-4.

Hierbij: „Aftogt der Engelsche en Russchen van de Helder" door *H. Roosing*, (proefdruk); — Gevecht tusschen Castricum en Beverwijk. — Suite van 6 bladen, door *J. Bemme* naar *D. Langendijk*, 1804. — Etc.

299 **Ruïnes in Noordholland.** — 4 Teekeningen in O. I. inkt, door *Lamberts, Schouman,* e.a. 4 stuks in-4 oblong.

Brederode (2 stuks), Ypestijn bij Heiloo 1789, Foreest bij Beverwijk.

300 **Kasteelen.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten van kasteelen en ruïnes, door *P. Lauters.* Steendruk van *Desguerrois en Co.* (omstr. 1840). kl. fol. oblong.

Slot te Muiden, Brederode, Batenburg, Teilingen, Slot te Wijk-bij-Duurstede.
Fraai uit de hand gekleurd.

301 Groote verzameling van gezichten en plans betreffende verschillende steden en dorpen in Noordholland, van de XVIIe—XIXe eeuw. 85 bladen in-fol., in-4 en in-8.

Uitgebreide verzameling, waarbij men bladen vindt betreffende de volgende plaatsen: Edam (gezicht van de haven door *Sallieth*), Uithoorn (2 proefdrukken van de fraaie gravure van *Writs*), Velsen, Wormer (brand van den oliemolen in 1699), Zaandam, Castricum, Heilo, Heemstede („Lystslot mellem Harlem og Leyden efter *Jan Verhagen,* lith. *Vos); geteekende platte gronden van het provinciaal krankzinnigengesticht van Noordholland (3 folio bladen), Purmerend, (afbeelding van het slot door *C. J. Visscher),* Beverwijk, Egmond, afbeelding, door *Van Noorden,* van een walvisch, in 1764 aangedreven), enz. enz.

301*a* **Amsterdam.** — Vergadering van de Burgerwacht te Amsterdam. De vijfen-dertig leden, in hunne uniformen, zijn gezeten rondom een tafel, waarop strategische kaarten van Amsterdam en Utrecht. Rechts een bode, met een brief „aan den Weledele Manhafte krijgsraad binne Amsterdam." 1787. folio. Gekleurd.

Zeer merkwaardige en zeldzame prent, afwijkende van Muller, 4880: zonder de namen, en zonder het beeld der Vrijheid en de bustes.

301*b* **Amsterdam. — Van Eys.** — Nieuwjaarswenschen, aangeboden aan de familie Van Eys, door H. van Haarst, 1752 en 1754. 2 fraai gecalligrapheerde bladen. groot folio.

ZUIDHOLLAND.

Geteekende en gegraveerde kaarten.

302 Kaart van Zuidholland in 2 bladen, door *N. Visscher,* (omstr. 1680). groot fol.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

303 „Nieuwe kaart van Zuid-Holland en Utrecht, in welke nauwkeurig worden aangewesen de graafschappen, enz., in de overstromingen van 1726 onder water geset." — Amsterdam, *Covens en Mortier,* (omstr. 1726).

Hoog 119, breed 125 cent.

Belangrijke kaart. De overstroomde landen zijn met groene kleur aangegeven.

304 **Schieland.** — Kaart van Schieland door *Floris Balthasar van Berkenrode.* 1611. 15 folio bladen, aaneengezet.

Zeer fraaie polderkaart, belangrijk om de juiste opname en fraaie uitvoering.
Gekleurd exemplaar, zeer zeldzaam.

305 **Schieland.** — „Kaarte van het Hooge Heemraedtschap van Schielandt, begonnen 1650 ende gedaen herdrucken 1684. Rotterdam, bij *A. van Hoorn, const en caartvercooper op 't Vissersdijck achter de Beurs*". 9 bladen in-fol.

Met de wapens der heemraden, waarbij voorkomen: Hogendorp, Matenesse, Cats, enz.

306 **Delfland.** — „'t Hooge Heemraadschap van Delflant met alle desselfs deelen, in zijn geheel, en in 25 stucken in kaert gebracht", door *N. & J. Kruikius*, 1712. Met titel, vignetten en wapens der heemraden. 28 bladen. groot fol.

Fraaie, uitvoerige „Heemraadkaart" van Delfland.

307 **Krimpener Waard.** — „Het hooge Heemraadschap van de Crimpense Waard". 1696. *D. Coster sculp.* 17 bladen. in-fol.

Fraaie polderkaart, omgeven door een rand van wapens der Heemraden: *v. d. Dussen, v. d. Hoop, v. Brandwijk*, etc.
Zeer zeldzaam, compleet.

308 **Overwaard.** — „Caerte van den Overwaert, gelegen binnen den ringdijk van den Alblasserwaard, uitgegeven door den Erfwatergraaf en de Heemraden". 1706. 9 folio-bladen, met frontispice, vignetten en wapens der Heemraden.

Fraaie polderkaart, gezocht om de wapens, waarbij zich o. a. bevinden die van Van Barnevelt, De Veer van Loo, Everwijn, De Booth, enz.

309 **Vijfheerenlanden.** — „Nieuwe kaart van de Vijf Heeren Landen". Amsterdam, *Mortier, Covens & Zoon.* (omstr. 1790). 4 bladen. dubbel fol.

310 **Putten.** — Kaart van het eiland Putten, door *B. du Roy.* 1700. 8 bladen.
Hoog 116, breed 137 cent.

Uitvoerige kaart met een gegraveerden rand, en de wapens der heemraden.

311 **Esselijkerwoude.** — „Kaart van de te verveenen bedijken en droog maaken der Veender en Frederikspolder onder Esselijkerwoude", door *G. de Sauvage*, 1793. — Fraaie, in kleuren geteekende kaart.
Hoog 53, breed 132 cent.

312 **Lek.** — „Kaart van de rivier de Lek, van Krimpen tot het Hagesteinsche Schoor, door M. Bolstra, 1764". — 7 bladen. gr.-fol.

313 Uitgebreide verzameling geteekende en gegraveerde polder- en rivierkaarten van Zuidholland, van de XVIIIe—XIXe eeuw. **90 bladen,** in-fol. en zeer groot fol.

Belangrijke collectie, vooral voor de kennis van de hydrographische geschiedenis der groote riviermonden in Zuidholland. Men vindt hier verschillende kaarten behoorende bij de Resolutiën der Staten van Holland, in de XVIIIe eeuw, vooral betreffende de Maas en Merwede; — eene kaart van de Merwede door *Bolstra* (omstr. 1750), in 6 bladen; — eene groote kaart van het eiland Goeree door *Van Weel*, 1811; — 3 geteekende kaarten van het Brielsche diep, uit de XVIIIe eeuw; — kaart van den Maasmond, 1740, in 4 folio bladen; — polderkaart van het Nieuweland, met den Hoek van Holland en 5 wapens der Hoofdingelanden, 1719; — een geteekende dijkkaart van Voorne door *C. de Beer*, 1817; — kaart van den drooggemaakten Noordplas, door *C. Vis*, 1767; — kaarten met aanteekeningen van overstroomingen, — en verscheidene andere geteekende rivier- en polderkaarten.

Wij noemen nog een op perkament geteekende kaart van de Maas bij Nieuw Oostbroek, door *M. de Vries*, 1735.

314 Verzameling kaarten van Zuidholland en van Delfland en Schieland. XVIIe en XVIIIe eeuw. 15 bladen in-fol.

Men vindt hierbij: Kaart van *Floris v. Berkenrode* uitgegeven door *Hondius*, 1629; — van *C. J. Visscher*, 1644; — van *Janssonius Waesberge* (omstr. 1680); — verder van *Janssonius, Blaeu, Visscher, Schenk, Covens en Zoon*, enz.

Geteekende en gegraveerde stads- en dorpsgezichten.

315 **Alblasserwaard.** — „Tweede plaat der overstroomingen vande provintiën Gelderland en Holland, 1740—41, inzonderheyd vande Alblasserwaard, het land van Gorcum en het land van Vianen". Gravure door (*J. Smit*). Met gedrukten text onder de prent. Amsterdam, 1741. plano. — Muller, 3779.

Zeer zeldzame historieprent.

316 **Alfen.** — „'t Huis Oud Kalslage, te Alfen, van vooren". Teekening in kleuren, door *A. de Haan*, 1731.

Hoog 17, breed 26 cent.

317 **Brielle.** — In kleuren geteekende kaart van het kanaal van Brielle naar Hellevoetsluis, uit het begin der XVIIe eeuw. in-fol.

318 **Brielle.** — Plan der stad Brielle. Amstelodami, *F. de Wit.* (omstr. 1680). in-fol

Fraai gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

319 **Brielle.** — Gezicht op Den Briel. Gravure door *(J. Quack)*, van omstr. 1690.

Hoog 17, breed 58 cent.

320 **Brielle.** — Plans, gezichten en historieprenten betreffende Brielle. XVIe —XIXe eeuw. 15 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Hierbij een gekleurd plan van *Hogenberg* (omstr. 1580), een plan van *Blaeu;* de haven van den Briel, door *Sallieth*, verschillende prenten over de inneming door de Watergeuzen in 1572, waarbij een gravure van *Hogenberg*, etc.

321 **Clingendaal.** — „Generale en particuliere gezigten van Clingendaal omtrent 's Gravenhage." Door *D. Stopendaal* en *L. Scherm.* Amsterdam, *N. Visscher*, (omstr. 1680). 5 bladen in-fol. oblong.

Zeldzame serie, vooral belangrijk om de verschillende afbeeldingen van het park.

322 **Delft.** — Oostpoort te Delft. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, toegeschreven aan *A. Rademaker.*

Hoog 12.5, breed 18.5 cent.

323 **Delft.** — „Gedeelte van 't stadhuis, Nieuwe kerk en markt te Delft, 1743". Teekening in O. I. inkt, door *A. de Haen.*

Hoog 18, breed 21 cent.

Fraaie teekening. — Zie de plaat.

324 **Delft.** — „Gesigt langs de vest tot Delft na de Rotterdamse poort". Teekening in kleuren, door *A. de Haan.*

Hoog 9.5, breed 16 cent.

325 **Delft.** — De Boterbrug te Delft. Teekening in kleuren, door *J. Jelgerhuis.*

Hoog 38.5, breed 50.5 cent.

Lijkstaties van Oranje-Vorsten.

326 **Ordo apparatusque funebris** Guilelmi Illustr. Pr. Auraicae, Comitis Nassaviae. *H. Goltzius excudebat.* 12 bladen in groen marocco band, verguld op snee. 4o oblong.

Prachtig exemplaar van deze zeldzame prent. De 12 bladen, hier zeer fraai van druk, zijn opgezet op zwaar papier, en vereenigd in een kostbaren, groenmarokkijnen band, verguld en met geribden rug.

Een exemplaar als dit komt in den handel bijna nooit voor.

327 **Delft.** — „De Magnifijcke Wtvaert ofte begraeffenisse des Prince Mauritij, mitsgaders de namen van de voornaemste personen selve, de welcke sich op dese begraeffenisse verthoont hebben, binnen Delft, 1625, den 16 Septemb." — Muller, 1538.

Hoog 17, breed 45.5 cent.

Zeer zeldzame historieprent.

328 **P. Post**, Begraeffenisse van Frederick Henrick, Prince van Orange. Amsterdam, *N. v. Ravesteyn*, 1651. *Met* 30 *dubbele prenten, door P. Nolpe naar P. Post.* h. leder fol.

Deze zeldzame serie van 30 prenten, welke te zamen een groot geheel vormen, is daarom zoo belangrijk, omdat de namen der deelnemers aan den stoet erbij vermeld staan. Zoo vindt men er bijna den geheelen adel vertegenwoordigd: D. Godyn, J. de Bye, P. de Perceval, L. de Ram, H. v. Schimmelpenninck, F. v. Aerssen, P. van Thuyl v. Serooskerken, A. v. Wassenaar, Maurits v. Solms, G. v. Waldeck, enz. enz.

Ook de meeste ambachten en beroepen bevonden zich in den optocht: militaire officiers, brantmeesters, cockx, botteliers, spoormakers, barbiers, dansmeesters, konstbewaerders, mathematici, procureurs, enz. enz. Voor de kennis der kleederdrachten uit dien tijd heeft dit werk dus een groot belang.

329 „**Delft.** — „Lijkstaatsie v. Z. D. H. Willem IV. 4. Februarie 1752, te Delft. Geteekend door P. v. Cuyck." *J. Punt sculp.* 1752. 41 bladen. in-fol. oblong. — Muller, 4032.

Complete serie, waarbij het groot-folioblad: „Afbeelding der lijkstatie over de Groote Markt."

330 **Delft.** — „Lykstatie van H. K. H. Anna, Kroonprinces van Engeland. 23 Februari 1759 te Delft." *P. C. la Fargue ad. viv. del. S. Fokke fec.* 16 bladen. in-4 oblong.

Interessant, vooral om de aardige geveltjes die erop afgebeeld zijn.

---

331 **Delft.** — „Afbeelding van de platte grond der stad Delft, 1672. Door zeker ingenieur gedaan, te gelijk aanwijzende hoe men deze stad, in dien tijt soude hebben kunnen fortificeeren". in-fol.

Zeldzaam plan, waarop rondom de stad de ontworpen verdedigingswerken zijn aangegeven.

331*a* **Delft.** — „Afbeeldingen zoo van de platte grond, als van de voornaamste gebouwen der stad Delft, enz." *C. Decker fec. P. Smith exc.* Amsterdam, (omstr. 1680). 33 bladen, vormende te zamen een groot tableau.

Zeer fraai gegraveerd plan van Delft, omgeven door afbeeldingen van verschillende gebouwen, stadsgezichten en panorama's, van Delft, zoowel als van Delfshaven en Overschie. Met eene gedrukte beschrijving, en eene „onderrechting, hoe de platen op vijfderlei wijzen konnen werden opgeplakt."
Fraaie drukken. — Zeldzaam.

331*b* **Delft.** — „Gesigt van de seer oude en beroemde stad Delft, geleegen in Holland, te sien voor de Schiedamse en Rotterdamse poort". *L. Schenk fecit et excud.* (Amsterdam, omstr. 1720). 2 bladen. in-fol.

332 **Delft.** — „Gesigt van de Groote Markt tot Delft, siende naar het Stadhuis, Oude en Nieuwe Kerk". (Amsterdam), *Ab. Rademaker, delin., L. Schenk fecit et excud.* (omstr. 1720). 2 bladen. in-fol.

Zeer fraaie prent, gezocht ook om de levendige stoffage.

333 **Delft.** — „Graftombe van Hugo de Groot in het choor van de Nieuwe Kerk te Delft". *H. v. Zwoll delin, J. v. d. Spruit sculp.* Delft, *J. de Groot,* 1786. gr. fol.

334 **Delft.** „De Delfsche boom van slegte vruchten gezuiverd." 1787. in-8. — Muller, 4872.

Scherpe spotprent op de remotie der 11 Delftsche Raadsleden.

335 **Delft.** — „Gezicht van het Burger Camp, even buiten de Stad Delft; waar verscheide vrijwillige burgers hebben post gehouden, 21 Aug. 1787". *F. S. del. H. Roosing sculp. J. Bronkhorst excud.* in-4 oblong. — Muller, 4874. — „Proefdruk".

336 **Delft.** — „Moederlijke Liefde". Gegrav. door *P. v. d. Beek,* naar *H. Singleton.* Amsterdam, *Arpels & Gabriels & Co.* (omstr. 1800). gr. fol.

„Opgedragen aan de Heeren Regenten van de Delfsche Fundatie van wijlen de Vrijvrouwe van Renswoude."

337 **Delft.** — 11 Gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *De Howen, Baretta, Weissenbruch* en *Craeyvanger,* uitgegeven te Amsterdam, bij *Buffa* en *Desguerrois,* (omstr 1830). kl. fol. oblong.

Men vindt hier o. a. de Oostpoort, Cingel, Rotterdammer en Ketelpoort, Kazerne, Haagsche Poort, gezicht aan de Schie, afbeeldingen van praalgraven, etc.
Bizonder exemplaar, fraai uit de hand gekleurd.

338 **Delft.** — „Vierde lustrum der Koninklijke Academie te Delft, 1862. — Gekostumeerde optogt". Rotterdam, (1862). 8 gekleurde platen, met tekst. in-4. oblong.

339 **Delft.** — Verzameling gezichten, plans en historieprenten betreffende Delft. XVIe—XIXe eeuw. 85 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Fraaie verzameling, welke menig zeldzaam blad bevat.
Wij noemen een gekleurd plan van *Hogenberg* (omstr. 1580), plans van *Blaeu, De Wit* en *Covens en Mortier*, 5 gekleurde gezichten uit de XVIIIe eeuw, uitgegeven te Augsburg bij *G. B. Probst*, 3 aquatinta-prenten, voorstellende grafmonumenten (o. a. van Hugo de Groot), een litho voorstellende de Tentoonstelling van Nijverheid in 1849; prenten betreffende den moord op Prins Willem I, etc.

339*a* **Dordrecht.** — „De Zuidoostzijde van het huys te Merwede, na de stad Dordreght, 1647". *Leupenius fec.* Teekening in sepia.

Hoog 20, breed 31 cent.

340 **Dordrecht.** — „Tot Dordrecht, Het groote Hooft, de $\frac{10}{20}$ 1672". Fraaie teekening in O. I. inkt, door (*V. Klots*).

Hoog 9, breed 15 cent.

Op de kade eene groote volksmenigte.

340*a* **Dordrecht.** — „Tot Dordrecht, Het Groote Hooft, de $\frac{10}{29}$ 1672". Fraaie teekening in O. I. inkt, door (*V. Klots*).

Hoog 9, breed 15 cent.

Op deze teekening is de kade verlaten. — Zie de plaat.

341 **Dordrecht.** — „Spuipoort te Dordrecht". Aquarel door *J. van Lexmond*, (omstr. 1800).

Hoog 26, breed 28.5 cent.

341*a* **Dordrecht.** — „Gezigt uit de Riedijksche haven genomen, op de Rietdijksche Poort en Hoofdt". Fraaie teekening in O. I. inkt en kleuren, door *J. Schotel*, (omstr. 1840).

Hoog 42, breed 58 cent.

342 **Dordrecht.** — 3 Schetsen met de pen en met potlood, door den Engelschen schilder *A. Calcott*, uit de collectie Seymour Haden. (omstr. 1840). in-4.

343 **Dordrecht.** — Gezicht op de stad Dordrecht. (Door *Hogenberg*, 1575). in-fol.

Merkwaardig gezicht op de stad, welke geheel in het water ligt. — Fraai gekleurd exemplaar.

344 **Dordrecht.** — „Afbeeldinge van de Nationale Synodus gehouden binnen Dordrecht in 1618—19, begonnen 13 Novembris 1618 en geeyndigt 25 May 1619". in-fol. — Muller, 1337.A,a.

345 **Dordrecht.** — „Synodi Dordracenae delineatio." *J. P. v. d. Venne excud. Middelburgensis.* Middelburgi, *ex typographeis J. Hellenij*, 1619. gr. fol. — Muller. 1337*b*.

Fraaie en zeer zeldzame gravure. Terweerszijden van de plaat een gedrukte lijst der namen en een gedicht van J. Cats.

346 **Dordrecht.** — „Effigiatio Synodi Nationalis inchoatae Dordrechti. 1619". Met inschrift in de plaat: „Boven dezen inganck syn noch 2 galeriën voor de toehoorders". gr. in-fol. — Muller, 1342.

Zeer fraaie en zeldzame gravure van de vergaderde Synode. Met een gedrukte Latijnsche lijst der namen van de deelnemers.

347 **Dordrecht.** — Dezelfde voorstelling met nog in de plaat gegraveerd: „Vor D. uyt Franckryck verwacht verden", geplaatst op een ledigen bank. — gr. in-fol.

Met een Hollandsche lijst der namen. — Deze staat wordt niet vermeld bij Muller.

348 **Dordrecht.** — Andere afbeelding van de Synode, van een onbekend graveur. Zonder eenig opschrift of verwijzingen. in-fol. oblong. — Muller, 1341.

Hoog 33, breed 38 cent.

349 **Dordrecht.** — Verschillende prenten betreffende de Synode van Dordrecht, XVIIe—XIXe eeuw. 7 bladen, waarvan 5 in-fol.

Wij noemen een prent ter eere van Calvijn en de Synode door *Th. Koning*, 1791; eene allegorische prent op het tweede eeuwfeest der Synode door *D. Sluyter*; 2 verschillende litho's naar het schilderij op het stadhuis, — enz.

349a **Dordrecht**. — „Dordrecht". Gezicht op de stad, door *W. Hollar*, naar *I. Peeters*. in-4. oblong. — Parthey, 839.

Men vindt hier bijeen 3 verschillende staten van deze fraaie ets: met het adres van *Meysens*, met dat van *Galle*, en een 19-eeuwsche afdruk der plaat, door het Genootschap *Pictura* bezorgd.

350 **Dordrecht**. — „Dordracum vulgo Dortt". Amstelodami, *F. de Wit*, (omstr. 1680). in-fol.

Fraai gekleurd exemplaar van dit plan, met goud gehoogd.

351 **Dordrecht**. — „De stad Dordrecht, met aenpalende landen, door *Matth. de Vries*, (omstr. 1700). gr. fol.

Fraaie gekleurde kaart van het eiland Dordrecht.

352 **Dordrecht**. — „Gesigt vande seer oude en beroemde stad Dordrecht, geleegen in Hollandt, te sien bij de Vuyl poort". *A. Rademaker delin.*, *L. Schenk fecit et excud.* (Amsterdam, omstr. 1720). 2 bladen. gr. fol.

353 **Dordrecht**. — „XII Gezichtjes der stadt Dordrecht, langs de water zijde. Getekent en int koper gebracht door *K. F. Bendorp*. 1803". 4o oblong.

Fraaie serie. — Zeldzaam.

354 **Dordrecht**. — „XII gezigten der stad Dordrecht". door *J. H. v. d. Heyden*, naar *J. Rutten*. Dordrecht, 1856. Serie van 12 litho's, in de origineele portefeuille. gr. in-fol.

355 **Dordrecht**. — Verzameling plans, gezichten en historieprenten betreffende Dordrecht. 40 bladen. in-fol., in-4 en in-8.

Belangrijke verzameling, waarbij o. a. een plan van *Blaeu*, fraaie gezichten uit de XVIIIe eeuw, door *Fokke*, *De Haas*, *Muys*, *Sallieth*, etc., waarbij vóór de letter, een aantal gekleurde gravures uitgegeven te Augsburg en te Parijs, fraaie litho's, enz.

356 **Duinrel**. — Serie van 16 afbeeldingen met titel, van de buitenplaats Duinrel, uitgegeven door *P. Schenk* te Amsterdam, (omstr. 1700). gecart. in-4. oblong.

357 **Gorinchem**. — „Gezicht op het slot en de „Blauwe toren" te Gorinchem, door *J. v. d. Ulft*. (omstr. 1660). in-4.

Fraai gegraveerde prent.

358 **Gorinchem**. — Plan der stad Gorinchem. Amstelodami, *F. de Wit excud*, (omstr. 1660). in-fol.

Zeer fraai exemplaar, gekleurd en met goud gehoogd.

359 **Gorinchem**. — „Afbeelding van het heldhaftig en edelmoedig verlaaten van Gorinchem". (17 Sept. 1787). in-4 oblong. — Muller, 4930.

Gezicht op de stad Gorinchem, die door den Hertog van Brunswijk beschoten wordt, terwijl de witte vlag op den toren staat. Drie schepen met vluchtende patriotten. Daaronder een satirieke uitlegging.
Zeldzaam prentje uit den Patriottentijd.

360 **Gorinchem**. — „Gezicht op den ijsgang en dijkbreuk te Vuuren bij Gorinchem, 22 Febr. 1799." — „Gezicht op den dijkbreuk te Bemmel bij Nijmegen, 1799." — 2 prenten door *C. Josi*, 1802. 8 bladen. in-fol.

Deze prenten in 4 staten: de „eau-forte pure," de aquatinta vóór, en met de letter, en de kleurendruk.

361 **Gorinchem**. — „Het bezwijken der kisting op den Kortendijk te Gorinchem in Louwmaand, 1809". — „Doorbraak van den Arkelenschen dijk bij Kedichem, 1809". — „Het instorten van huizen en het omkomen van menschen en beesten te Erichem, door den watervloed. 1809". 3 Aquatinta's door *A. Lutz*. Amsterdam, *J. v. Drunen en L. Zimmermann*, 1809. in-fol.

362 **Gouda**. — „Loterye voor het Gast-Huys ende Oudemannenhuys binnen der Gouda". (1625). gr. in-fol. — Muller, suppl. 1277 *B*.

Zeer zeldzame, groote houtsnede, voorstellende het stadhuis en twee gebouwen van het gasthuis. Deze prent werd aan degenen, die in de loterij niets getrokken hadden, present gemaakt.

363 **Gouda.** — Plan der stad Gouda, door *J. Blaeu.* Amstslodami. *F. de Wit excud.*, (omstr. 1660). fol.

Zeer fraai gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

364 **Gouda.** — Gezichten en plans van Gouda, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 15 bladen. fol. en 4o.

Hierbij een fraai gekleurd plan van *Hogenberg* (omstr. 1580), een plan van *De Wit,* — verschillende prenten van de St. Janskerk, waarbij een groot-folio-gravure uit de XVIIIe eeuw: „Les orgues de la grande église S. Jean B. à Gouda, par *M. Val*," — een intérieur door *J. Goeree* (vóór en met de letter), enz. — 4 gekleurde gravures uit de XVIIIe eeuw, uitgegeven te Augsburg bij *G. B. Probst,* enz.

365 **'s Gravenhage.** — Gezicht op den Vijverberg, het Prinsenhof en de Gevangenpoort. Fraaie teekening in kleuren, van een onbekenden meester, uit het midden der XVIIIe eeuw.

Hoog 22.5, breed 39 cent.

Interessante teekening.

366 **'s Gravenhage.** — Praalbed van Prins Maurits. „Effigies magni Mauritii etc." *J. Verstraelen sculps. Andr. vande Venne invent. et excud. Hagae* (1625). fol.

Zeer zeldzame prent. — Onder de prent een gedrukt vers in drie kolommen door A. v. d. Venne. — Muller, 1533 (zonder bovenschrift.)

367 **'s Gravenhage.** — „Woedende wraeck van Isack Dorislaer, 11 May 1649 binnen Schravenhaghen, verschenen". *Huych Allardt excud.* (1649). Met een 48-regelig vers. — Muller, 1976*a*. — „Droom of tyding uit den Hel, verklarende de verheerlikking van Izak Dorislaar." — 2 zeldzame plano's.

368 **'s Gravenhage.** — „Haagse kermis met de optreckende burgerij sig presenterende aan de Prince en de Princesse van Orange". door *D. Marot.* Amsterdam, *J. Gole,* (1686). 2 bl. fol. — Muller, 2684.

Deze fraai gegraveerde prent geeft een aardig gezicht op de Haagsche schutterij, de kermistenten en Vijverberg. — Zeer zeldzaam.

369 **'s Gravenhage.** — „Afbeeldinge van 't groote bal gegeven bij H. K. H. mevrouw de Princesse van Orange in 1686 op de saal van Orange in 't Haagse Bosch ter eere der geboorten van S. H. de heere Prince van Orange". *Geteek. en geëtst door D. Marot.* 's Gravenhage, *J. Gole,* (1686). 2 bl. fol. — Muller, 2681.

Uitvoerige en fraaie voorstelling van het groote bal, merkwaardig ook om de afbeelding van de fraaie zaal.

370 **'s Gravenhage.** — Plan van 's Gravenhage, door *C. Allard,* (omstr. 1690). groot fol.

Fraai gekleurd exemplaar.

371 **'s-Gravenhage.** — „Vlak-zichtig vertoog van 't lust-hof te Honslaardijk, toebehoorende aan Z. K. M. van groot Britannien." Amsterdam, *C. Allard,* (omstr. 1690) gr. fol.

Fraai gekleurd exemplaar. — Zeer zeldzaam.

372 **'s-Gravenhage.** — „Ter eeren de blijde inkomste van Willem de Derde, koning van Groot Brittanje, enz. Binnen 's-Gravenhage, 31 Jan. 1691." (Amsterdam, *A. Schoonebeek,* 1691). in-plano. — Muller, 2828*a*.

Afbeelding van den stoet passeerende het Binnenhof, daaronder een gedrukt vers door L. Smids.

373 **'s-Gravenhage.** — „Op de blijde, seer gewenste, en eerste konincklijcke inhalingh van Willem de III. Binnen 's-Gravenhage, 5 Febr. 1691." Fraaie gravure door *J. v. Vianen.* Hierbij een vers in 4 kol. van *H. Borrebach.* 's-Gravenhage, *B. Beek,* 1691. gr. fol. — Muller, 2831.

Uitvoerige voorstelling van den eereboog bij de Gevangenpoort, gezicht op den Vijverberg, bovenaan het Engelsche wapen.

374 **'s-Gravenhage.** — „De Zeegeboogh ter Eeren van Z. M. van Groot Britanien op gerecht voor 't Hof van Holland." Idem, „staande op de zijde." 2 gravures door *Stoopendaal* naar *S. Vennekool* (1691). folio oblong. — Muller, 2832.

375 **'s-Gravenhage.** — Verzameling prenten, betrekking hebbende op den intocht van Willem III te 's-Gravenhage in 1691. 17 bl. 4o en folio.

Bevat afbeeldingen van den stoet, van eerepoorten, schilderingen, vuurwerk, enz. Wij noemen b. v. 14 gravures van de suite van *R. de Hooghe*, enz.

376 **'s Gravenhage.** — Plan van 's Gravenhage, met een gezicht op de stad, door *P. Schenk*, (omstr. 1700). groot fol.

Fraai gekleurd exemplaar.

377 **'s Gravenhage. — Huis in 't Bosch.** — Serie van 16 afbeeldingen van het huis, de tuinen, het doolhof, enz. van het Huis in 't Bosch bij Den Haag. *G. Valk excud.* (omstr. 1700). gecart. 4o oblong.

378 **'s Gravenhage.** — Verschillende voorstellingen van de vuurwerken, op 11 April 1713 te 's Gravenhage afgestoken ter eere van den vrede. 5 bladen fol. en groot fol.

Wij noemen o. a.: „Afbeelding van het Theater met sijn ornamenten," door *B. Stoopendaal*, — „Afbeeldingh van de Illuminatiën met sijn ornamenten, opgericht ter zijde van het Stadhuis", door *H. Pola;* — „Hollands Vreede Vuurwerk", door *P. van Buysen;* — „Tempel der Vreede", door *P. Picard*, enz.
Fraaie verzameling.

379 **'s Gravenhage.** — „'t Gezigt van 't Buitenhof, langs den Vijver-Berg en naar den Nieuwen Doelen in 's Gravenhage". Amsterdam, *H. de Leth.* (omstr. 1740). 2 bladen gr. fol.

380 **'s Gravenhage.** — 4 Prenten van het in 1748 ter eere van den vrede van Aken opgerichte paviljoen en het aldaar ontstoken vuurwerk. (dit laatste gekleurd). Door *J. C. Philips*, naar *D. Langeweg.* fol. en groot fol.

381 **'s Gravenhage.** — „Afbeelding der inhuldiging van Willem V tot Ridder van de „Kousenband" in de Orangezaal op 5 Juny 1752". *T. P. C. Haag Jun. del. J. C. Philips sculp.* 1757. 's Gravenhage, *D. Langeweg.* (1757). gr. fol. — Muller, 4048.

382 **'s Gravenhage.** — „Gezight vande Maliebaan en waapenschouwing der Haagse Schutterij", 1760. Uitgegeven door *H. Scheurleer Fz.* 1760. fol. oblong.

Zeldzame prent.

383 **'s Gravenhage.** — „A front view," en „the garden front of ye Prince of Orange's house in the wood near the Hague". 2 fraai gegraveerde prenten, uitgegeven door *H. Scheurleer*, (omstr. 1760). fol. oblong.

384 **'s Gravenhage.** — „Afbeelding der plechtige trouw-statie.... van Prince van Nassau Weilburg met.... Carolina van Oranje en Nassau, 5 Maart 1760, in de Groote Kerk te 's Gravenhage". Fraaie gravure door *S. Fokke* naar *T. P. C. Haag.* ('s Gravenhage), *P. G. Balen*, 1761. gr. fol. — Met een Hollandsche en Fransche verklaring. fol. — Muller, 4110.

Merkwaardige gravure, vooral ook voor de kostuums.

385 **'s Gravenhage.** — Allegorische prent op het huwelijk van Prins Willem V met Prinses Frederika Sophia Wilhelmina, en de geboorte van den Erfprins, door *J. L. la Fargue, genaamt van Nieuwland*, (1772), groot fol.

Met eene gedrukte opdracht van den graveur aan de magistraten van 's-Gravenhage. — Zeldzaam. — Niet vermeld bij Muller.

386 **'s Gravenhage.** — „Grondtekening van de Nieuwe Kerk in 's Gravenhage". *A. Stechwey en Turpin sculp.* 1772. fol.

387 **'s Gravenhage.** — „Afbeelding van den geweldigen aanval tegen de heeren Gevaarts en de Gijzelaar, gedeputeerden van Dordrecht, op het Binnenhof in 's Gravenhage, 17 Maart 1786". Door *D. Veelwaard*, naar *P. Wagenaar. D. Schuurman excud.* gr. fol.

388 **'s Gravenhage.** — Historieprenten uit den tijd der Patriotten en der Bataafsche Republiek, betreffende gebeurtenissen in Den Haag. 15 bladen. 8o, 4o en folio.

Men vindt hierbij verschillende prenten over de aanranding van Gevaerts en De Gijzelaer, afgevaardigden van Dordrecht in de Staten van Holland, 1786; — de gevangenneming van Van de Spiegel en de Algemeene Vergadering, beide door *Vinkeles;* — enz.

Hierbij eenige proefdrukken.

389 **'s Gravenhage.** — „View at the Hague". (London), *R. Bowyer*, 1814. fol.

Fraaie gravure in kleuren, voorstellende een gezicht op den Vijverberg.

390 **'s Gravenhage.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *P. Lauters.* Steendruk van *Desguerrois en Co.* (omstr. 1840). kl. fol. oblong.

Fraaie serie, bevattende o. a.: het Stadhuis, de Loterijzaal, de Staten Generaal, den Schouwburg,enz.

Bizonder exemplaar, uit de hand gekleurd, zeer zeldzaam.

391 **'s-Gravenhage.** — Serie van 8 gelithographeerde en gekleurde gezichten in Den Haag en Scheveningen. Amsterdam, *Buffa* (omstr. 1850) kl. fol. oblong.

Fraaie serie, vooral interessant om de stoffage. Men vindt hier o.a.: Paviljoen van H. M. de Koningin te Scheveningen. — Het badhuis te Scheveningen. — Paleis van Prins Alexander. — Gezicht op de Plaats. — Voorhout. — etc.

Bizonder exemplaar, uit de hand gekleurd.

392 **'s-Gravenhage.** — 12 Gelithographeerde gezichten in Den Haag en Scheveningen, uit de serie van *C. C. A. Last.* Lithogr. *Desguerrois et Co.* (omstr. 1850). 4o oblong.

Zeer fraai uit de hand gekleurd exemplaar. — Men vindt hier: le Pavillon de la Société dans le Bois. — Hôtel Bellevue. — Palais du Prince Frédéric. — Palais du Prince d'Orange. — Moulin hors de la Porte de Delft. — Nouvel hôtel des bains aromatiques. — Vue du manège et du Parc royal. — Palais du Roi. — Etc.

392*a* **'s-Gravenhage.** — Historieprenten betreffende gebeurtenissen in 's-Gravenhage. XVIe—XVIIIe eeuw. 30 bladen. 8o, 4o en fol.

Wij vermelden eene serie prentjes, voorstellende meiboomen, in verschillende jaren in Den Haag geplant, gedurende de XVIIIe eeuw, (11 bladen); — „Vergaderzaal der Commissie tot verbetering der Rijmpsalmen, 1773", een zeldzaam blad; — Koning Karel II ontvangen in de vergadering der Staten Generaal, 1660, door *T. Matham*; — Tocht van Karel II langs den Vijverberg, door *P. Philippe;* — de geuzenschepen op de geïnondeerde velden om Den Haag, bij het beleg van Leiden in 1573, door *Hogenberg*, enz.

393 **Oranje in 's-Gravenhage.** — Verschillende prenten betreffende Oranjefeesten, in 's-Gravenhage gevierd. XVIIIe en XIXe eeuw. 10 bladen 8o, 4o, fol. en plano.

Wij noemen: „De Vreede tusschen 's Lands Staaten en Willem V, naar een pennekonst, 1787"; — Extra nummer van de 's Gravenhaagsche Courant, (1790 no. 123), op het huwelijk van Karel van Brunswijk met Frederika Wilhelmina Augusta van Oranje; — verschillende geïllustreerde programma's, enz.

394 **'s-Gravenhage.** — Verzameling plans van de XVIe—XVIIIe eeuw. 12 bladen, waarvan de meeste groot folio.

Wij noemen het plan van *Hogenberg*, behoorende tot het zeldzame VIe deel, uitgegeven in 1618; — het plan van *Guicciardini*; — het plan van *De Wit*; — plan van *Giesen*; — van *Lotter*, met een gezicht op de stad; — 2 plans van *Langeweg*, 1747 en 1767; — enz.

395 **'s-Gravenhage.** — Groote verzameling gegraveerde en gelithographeerde gezichten in Den Haag. XVIIIe en XIX eeuw. 50 bladen. 8o, 4o en fol.

Men vindt hierbij drie gezichten door *La Fargue* en één door *C. Pronk*, uitgegeven door *Fouquet* in Amsterdam (folio oblong), — een gezicht op het Voorhout door *H. Scheurleer*; gezichten uitgegeven te Augsburg; afbeeldingen van gebouwen, kerken, paleizen, enz. enz.

396 **'s Gravenhage.** — Groote verzameling gekleurde gezichten van 's Gravenhage, uit de XVIIIe eeuw, gedrukt te Parijs en te Augsburg. („opticaprenten"). 29 bladen: fol. oblong.

Wij voegen hierbij: 2 gezichten van *La Fargue*, gekleurd, en een gekleurde volksprent van *Arpels en Gabriëls* in Amsterdam, voorstellende het Huis ten Bosch.

397 **Omstreken van 's Gravenhage.** — Afbeeldingen van punten in den omtrek van 's Gravenhage. 20 bladen, XVIIe en XVIIIe eeuw. 8o., 4o. en fol.

Men vindt hier: Gezicht van Honslaarsdijk door *Stopendaal.* fol.; — verschillende gezichten in het Haagsche Bosch door *Schwegman*; — de Leidsche Dam, door *La Fargue*; — Het Huis Westerbeek en het Huis Ter Noot; — enz.

398 **Haastrecht**. — „Op den IJsseldijk bij Haastregt, 1763". Teekening in O. I. inkt, door *P. J. v. Liender*.

Hoog 9, breed 13 cent.

399 **Hellevoetsluis**. — „Gesichte vande vloot van den Prince van Orangien tot Hellevoetsluys. 28 October 1688". *D. Marot fecit*. gr. fol. — Muller, 2707*b*.

Fraaie gravure. Gezicht op de havenhoofden, waar de schepen geladen worden.

400 **Hellevoetsluis**. — „Afbeeldinge van de zeetocht uyt Hellevoetsluys en 't geluckig landen aen de Zuyt cust van Engelant, door de Prins van Orangie, 15 November 1688". *I. Tangena excud*. gr. fol. — Muller, 2716.

Fraaie gravure in 2 afdeelingen; de bovenste stelt het kasteel van Dartmouth voor, en de landing der vloot; de onderste het vertrek van Hellevoetsluis, en 't strand met menschen bezaaid.

401 **Honslaarsdijk**. — „16 Gesigte van 't Koninglyke lusthuys Honslarsdyk". *J. Greve et G. Valck exc*. (omstr. 1690). 8o oblong.

402 **Honslaarsdijk**. — 16 Gezichten, uitgegeven te Amst. door *J. Covens en C. Mortier*. (omstr. 1720).

Deze serie is verschillend van de voorgaande.

403 **Katwijk aan Zee**. — Twee schetsteekeningen, waarvan een in O. I. inkt, de andere in kleuren, omstr. 1870. (door *Gobius?*).

Ieder hoog 34.5, breed 60 cent.

404 **Kedichem**. — 't Doorbreken van de Lingendijk bij Kedichem, 30 Jan. 1809". Aquatinta door *J. A. Langendijk Dz*. fol. — „Proefdruk".

Merkwaardige volksprent, „uitgegeeven bij N. van Kamphoff in de Noorderstraat 22 te Amsterdam."

405 **Koudekerk**. — „Oude poort van een feodaal kasteeltje by het dorp Koudekerk benoorden den weg aan de lage kant, thans dienende voor een gevangenis. 1823 — (te zien van den weg)". Aquarel door *Gevers van Endegeest*.

Hoog 11, breed 17.5 cent.

406 **Leerdam**. — De Gevangenpoort te Leerdam. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door (*Kerkhof?*)

Hoog 35.5, breed 32.5 cent.

407 **Leiden**. — Gezicht op den Leidschen Dam bij Leiden. Teekening in kleuren, door *K. la Fargue*, 1774.

Hoog 19.5, breed 21 cent.

Zeer fraaie teekening. — Zie de plaat.

408 **Leiden**. — Gezicht in den omtrek van Leiden. Weide met koeien, een dorp op den achtergrond. Teekening in kleuren, door *K. la Fargue*.

Hoog 19.5, breed 31 cent.

Zeer fraaie teekening.

409 **Leiden**. — Gezicht in den doorgang van het Stadhuis, onder den toren, en door het stadhuispoortje, met een deel van de fontein aan de Vischmarkt en de boomen van den Nieuwen Rijn. Teekening in O. I. inkt, door *G. Lamberts*.

Hoog 26.5, breed 22.5 cent.

410 **Leiden**. — „De Moppe int lage landt by Lyde." (tusschen de Kaag en de Oude Wetering). Teekening in O. I. inkt, uit het einde der XVIIIe eeuw.

Hoog 15.5, breed 24 cent.

411 **Leiden, Alfen, enz**. — Teekeningen in potlood van verschillende landhuizen in de omgeving van Leiden. XVIIIe eeuw. 16 stuks.

412 **Leiden**. — Gezicht op de Waag en den Ouden Rijn. Aquarel, door *P. A. Baretta*.

Hoog 15.8, breed 21.8 cent.

413 **Leiden**. — „Het beleg en ontset van Leyden 1574", (door *Romeijn de Hooge*). fol. — Muller, 672*b*.

Panorama van de geïnondeerde velden, op den voorgrond een gevecht van de Watergeuzen met de Spanjaarden bij de Landscheiding.

414 **Leiden**. — „Geschiedkundig tafereel voorstellende het 2e beleg, 1574 en het ontzet der stad, 3 Oct. 1574". — 2 gravures door *D. Sluyter*, naar *H. P. Oosterhuijs*. fol. oblong. — Muller, 692 b.

415 **Leiden.** — „d'Arminianze Schans tot Leyden". Afbeelding der gebarricadeerde Breedstraat, met een Fransch gedicht en verklarenden text, gedrukt 1618. plano. — Muller, 1327*a*.

Hierbij dezelfde gravure (gekleurd), met het adres: „*J. Tangena excud*". — Muller, 1327b.

416 **Leiden.** — „D'Arminiaensche Schans". — Verkleinde copie van de vorige gravure, met bijvoeging van de „Arminiaensche Bullebak". — Muller, 1328.

Hierbij een proefdruk vóór de letter, zonder beschrijving.

417 **Leiden.** — „Afbeelding der Justitie soo tot Leyden als Rotterdam over eenighe Arminiaensche verraders. 21 Juni en 3 Juli 1623. (Amsterdam, *C. J. Visscher*, 1623). plano. — Muller, 1500.

Boven een gedrukte beschrijving een fraaie gravure, voorstellende de justitie op den „s'Gravensteyn" te Leiden, omgeven door de portretten der 4 geëxecuteerden: Jan Pietersen, Gerrit Cornelisz, S. de Plecker en K. M. Bontebol. (de laatste werd te Rotterdam terecht gesteld).

418 **Leiden.** — „Lugdini Batavorum vulgo Leyden sic ultimo amplificati delineatio." Vóór het adres van *De Wit* (omstr. 1680.) fol. — Gekleurd.

419 **Leiden.** — Dezelfde kaart met het adres: Amstelodami, *F. de Wit* (omstr. 1680). fol.

Fraai gekleurd, de titel in goud.

420 **Leiden.** — Panorama der stad Leiden, (door *C. Decker?* omstr. 1680). 2 bladen fol. oblong.

Hoog 26, breed 126 cent.

421 **Leiden.** — 16 Gezichten van de voornaamste gebouwen, poorten, kerken en bruggen van Leiden. *C. Hagen fecit*, (omstr. 1720). te zamen op 1 blad. gr. fol.

Deze 16 gravures, welke gediend hebben ter illustratie, vormen hier nog te zamen één koperen plaat.

422 **Leiden.** — „Gesigt van de stadt Leyden, beroemt door sijn hooge schoole geleege in Holland op den verstopten Ryn." (Amsterdam), *L. Schenk fecit et excud.* (omstr. 1720). 2 bladen. gr. fol.

423 **Leiden.** — „Leiden in Holland". Panorama der stad Leiden. *F. B. Werner del. J. F. Probst excud.* Augsburg, (omstr. 1740). 2 bladen. gr. fol. oblong.

424 **Leiden.** — Panorama der stad Leiden. *F. I. S. del. G. B. Probst excud.* Augsburg, (omstr. 1750). 2 bl. fol. oblong.

425 **Leiden.** — 4 Gezichten van Leiden, vóór en na den zwaren brand van 3 October 1766. *C. v. Hoogeveen jun. excud.* 1767. 4o oblong.

Proefdrukken, vóór de letter.

426 **Leiden.** — Zinnebeeldige prent op de verlossing van Nederland door Frederik Willem II van Pruissen, opgedragen door den Oranje gezinden J. Le Francq van Berkhey aan de Magistraat en Universiteit van Leiden. „Bij deze Heiligheden zijn deze veiligheden." *J. Le Francq van Berkhey inv. del. et direx. J. G. Visser del. et sculps.* 1789. gr. folio. — Muller, 5004.

427 **Leiden.** — 3 Zeldzame spotprenten uit den tijd der Pariotten. 4o en 8o.

Mediis furibundus in jocis," spotprent op Le Francq v. Berkhey; — „Gezicht van het oproer in de Maarekerk"; — „Vrijheidsprent der hedendaagsche Cantzel huzaaren", met een afzonderlijk blad beschrijving.

428 **Leiden.** — Groote verzameling van prenten, betrekking hebbende op de ramp op het Rapenburg, den 12 Jan. 1807. 40 bladen. 4o en fol.

Zeer merkwaardige verzameling, vooral om de talrijke proefdrukken en teekeningen, welke zij bevat.

Wij noemen eene afbeelding der huizen op het Rapenburg, vóór de ramp, door *G. Vrijdag*, (4 bladen gr. fol.); — 4 prenten door *G. Numan*, voorstellende het Rapenburg vóór en na de ramp, waarvan 3 vóór en met letter, en waarbij van 2 de *oorspronkelijke teekening* is bijgevoegd; — 4 groot-folio aquatinta's door *Portman*, waarvan 2 vóór de letter; — „Ruïne op het Rapenburg," door *Marcus* naar *Jelgerhuis*, vóór en met de letter; — 2 gravures door *Overbeek*, waarvan de eene in 2, de andere in 3 staten; — verder noemen wij nog verschillende gravures en aquatinta's door *Portman, Dieterich, Kitsen, Bender* (vóór en met de letter), enz.

429 **Leiden.** — „Optogt van de H.H. studenten der Leydsche Hoogeschool, 9 Februari 1835, voorstellende den intogt van Ferdinand en Isabella in Grenada. 6 Jan. 1492." Door *L. Springer* te Leyden. Lith. fol.

Hierbij een plano blad: „Programma van eenen optogt welke op den 9 Febr. 1835 ... gehouden is."

430 **Leiden.** — 8 Gelithographeerde en gekleurde gezichten te Leiden, door *Lauters, Clermans, Weissenbruch*; lithogr. de *Desguerrois & Co.* (omstr. 1830). kl. fol. oblong.

Interessante serie, bevattende o. a. De Burg, verschillende poorten, Stadhuis, Botermarkt, enz.

Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd.

431 **Leiden.** — Uitgebreide verzameling gezichten, plans en historieprenten betreffende de stad Leiden. XVIe—XIXe eeuw. **150 bladen.** fol., 4o en 8o.

Zeer merkwaardige verzameling, bevattende menig interessant en zeldzaam blad.

Onder de gezichten noemen wij een folio-gezicht van den Leidschendam, 1755, door *H. Scheurleer*; 3 folio-gravures door *N. v. d. Meer*, 1 door *Tardieu*, en 3 door *Delfos*, alle ongevouwen; een voorstelling van de Arx britannica door *Abr. Ortelius*; een allegorische prent op den dood van *Ds. N. Schotsman*, 1822, door *D. Sluyter*; de molen waar Rembrandt geboren werd, ets door *J. L. Cornel*, 1853, naar een teekening van 1660; verder gravures vóór de letter, etc.

Van de plans zijn te noemen die van *Hogenberg* (gekleurd), *Blaeu*, *De Wit*, *Covens en Mortier*, en een merkwaardig proefblad vóór de letter (van *Blaeu?*).

Verder tal van prenten betreffende de Academie, waarbij Afbeelding van den Tempel van het vuurwerk, 1775, door *C. Bogerts*, etc.

432 **Maassluis.** — Verschillende gezichten van Maassluis. 6 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij een aardig etsje van *Zeeman*, eene gravure, (door *Quack*), eind XVIIe eeuw (17 × 58 cent.), gezicht van de haven door *Sallieth*, enz.

433 **Moord.** — Gezicht op het dorp. Teekening in O. I. inkt, door (*V. Klots?*) 1672.

Hoog 9 breed 15 cent.

434 **Noordwijk.** — „Te Noordwijk op Zee". Teekening in O. I. inkt, door *H. Tavenier*, 1776.

Hoog 17.5, breed 23.5 cent.

435 **Noordwijk.** — „Ware afbeeldinghe vande Pot-Walvisch, gestrandt bij Noortwijck op Zee, 28 Dec. 1614". door *C. J. Visscher* naar *E. v. d. Velde.* 4o oblong. — Muller, 1293.

Fraaie druk, zeldzaam.

436 **Noordwijkerhout.** — „Noordwijkerhout". Teekening in O. I. inkt, door *J. Schouten.*

Hoog 13.5, breed 20.5 cent.

437 **Noordwijkerhout.** — De kerk te Noordwijkerhout. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door (*Roghman*).

Hoog 8.3, breed 14.6 cent.

Interessante teekening, toegeschreven aan Roghman.

438 **Oudewater.** — „De stad Oudewater gezien van de singels by de Goudsche poort, 1822". Teekening in kleuren, door *Gevers v. Endegeest.*

Hoog 10.8, breed 17.5 cent.

438*a* **Poelgeest.** — „Poelgeest van voren, 1723". Fraaie teekening in O. I. inkt, door (*J. Stellingwerf*).

Hoog 11.5, breed 17.5 cent.

439 **Rotterdam.** — „De groote off St. Laurens kerk der stadt Rotterdam, aan de zijde van het Amsterdamse veer". Fraaie teekening in O. I. inkt, door *G. Torenburch*, (omstr. 1760).

Hoog 29, breed 37.5 cent.

440 **Rotterdam.** — De Oude Haven te Rotterdam. Teekening in O. I. inkt, uit het eind der XVIIIe eeuw.

Hoog 23.5, breed 47 cent.

Belangrijke teekening. — Zie de plaat.

441 **Rotterdam.** — De Groote Markt te Rotterdam. Teekening in O. I. inkt, uit het eind der XVIIIe eeuw.

Hoog 24.5, breed 47.5 cent.

Belangrijke teekening.

442 **Rotterdam.** — Gezicht op Rotterdam, van de Maaslaan gezien. Aquarel van omstreeks 1810.

Hoog 56, breed 76 cent.

Fraaie, belangrijke aquarel.

442*a* **Rotterdam** en **Gouda.** — 2 Gekleurde gezichten door *Hogenberg*, (omstr. 1580), op 1 blad. fol.

Curieus gezicht: Rotterdam ligt op de punt eener landtong, midden in zee.

443 **Rotterdam.** — Groot panorama van Rotterdam, van de Maaszijde gezien. Door *R. van den Hoeye* (omstr. 1650). 4 bladen fol., aaneengehecht, omlijst en achter glas.

Hoog 44, breed 210 cent.

Een der fraaiste panorama's van Rotterdam. — **Zeer zeldzaam.** In het midden het wapen der stad. De Maas is vol schepen.

Hierbij: Beschrijving van Rotterdam in het Hollandsch, Fransch en Engelsch. 3 bl. folio.

444 **Rotterdam.** — Gezicht op de stad, van de Maaszijde gezien, door *H. Focken*, (omstr. 1650). fol.

Zeldzaam, met het adres van H. Focken.

445 **Rotterdam.** — Plan van Rotterdam, door *F. de Wit*, (omstr. 1660). gr. fol.

Fraai gekleurd exemplaar.

446 **Rotterdam.** — „De mont van de Maes, met een oprechte afbeeldinghe van alle de actien die bij het postjacht de lootsboots en andere schepen in het uijt en inseilen oock van het posthuijs en postillons werden gedaen", door *J. Quacq, postmeester der stad Rotterdam.* 1665. 4 bladen. dubbel fol.

Zeer merkwaardig voor de kennis van den postdienst langs de Hollandsche kusten.

447 **Rotterdam.** — „Rotterdam," *gedruckt en uytgegeven door J. Quacq*, (omstr. 1670). 2 bladen. gr. fol.

Fraaie gravure, gezicht op de stad van de Maas genomen. De rivier is met verscheidene schepen gestoffeerd.

448 **Rotterdam.** — Gekleurd plan van Rotterdam, (door *Romeyn de Hooge.*) Amsterdam, *J. Allard*, (omstr. 1690). fol.

Met een fraai vignet.

449 **Rotterdam.** — Uitgebreid plan der stad Rotterdam. Door *J. de Vou*, gegraveerd door *R. de Hooghe*, 1694. 6 bladen. fol.

Zeer fraai plan, zeer zeldzaam.

450 **Rotterdam.** — Serie van 15 gezichten in Rotterdam. Amstelodami *P. Schenk excud.* (omstr. 1700). 4o oblong.

451 **Rotterdam.** — „Gezigt van de seer beroemde koopstad Rotterdam geleegen in Holland, te sien bij het Oude Hooft". *L. Schenk fecit et excud.* Amsterdam, (omstr. 1720). 2 bladen. gr. fol.

452 **Rotterdam.** — „Gesigt aan het water genaamt de Rotte siende naar de Vismarkt en Groote Kerk tot Rotterdam". *L. Schenk fecit et excud.* Amsterdam, (omstr. 1720). 2 bladen. gr. fol.

Zeer fraai gezicht.

453 **Rotterdam.** — „Rotterdam". Panorama der stad. *F. B. Werner del. H. J. Wolff exc.* Augsburg, (omstr. 1750). 2 bladen. fol. oblong.

454 **Rotterdam.** — De St. Laurenskerk van buiten en van binnen. Serie van 4 bladen, door *J. Punt* en *L. Brasser.* 1753—1776. 6 bladen. fol. oblong.

Fraaie drukken. — Hierbij 2 proefdrukken, vóór de letter.

455 **Rotterdam.** — Plan van Rotterdam, gekleurd, en een gezicht op de stad door *Seutter*, met het adres van *F. C. Lotter*, Augsburg. (omstr. 1760). fol

456 **Rotterdam**. — „Oostelijk gezicht der stad Rotterdam, en der Maaze, met het ijsvermaak op deeze rivier, 1763." Door *P. C. la Fargue. P. G. van Balen, in 's-Hage excud.* gr. fol. — Muller, 4135.

Levendige voorstelling van het ijsvermaak op de Maas.

457 **Rotterdam**. — „Afbeelding der overblijfselen daags na den brand den 11 Maart 1779, te Rotterdam voorgevallen, van de Scheepmakershaven te zien." Door *G. Groenewege* en *R. Muys*. fol. oblong. — Muller, 4343.

458 **Rotterdam**. — „De rivier de Maze voor Rotterdam, in het begin van 't jaar 1784", door *A. v. d. Haar & J. v. d. Spruit*. fol. oblong.

Deze prent geeft eene afbeelding van het ijsvermaak op de Maas. — Zie ook no. 456.

459 **Rotterdam**. — Afbeelding van het gepleegde geweld te Rotterdam aan de Burger Compagnie No. 9, 3 April 1784, zooals het zich in de Baanstraat vertoonde". fol. oblong. — Muller, 4550.

460 **Rotterdam**. — „Afbeelding der plechtige inhaalinge van den marquis de Verac als ambassadeur van Koning Lodewijk XVI, in den schouwburg te Rotterdam, 24 April 1786, met een 12 regelig gedicht. fol. — Muller, 4710.

461 **Rotterdam**. — „Afbeelding der remotie van eenige regenten te Rotterdam, 3 April 1787", (door *T. de Roode*). fol. — Muller, 4787.

Deze prent in 2 fraaie proefdrukken: vóór en met de letter.

462 **Rotterdam**. — Illuminatie en feesten in 1788 ter eere van den Prins van Oranje, na de verdrijving der Patriotten. 6 fraaie bladen. 8o en fol.

Men vindt hier: „Optocht der scheepstimmerlieden", door *Samson en Roosing*; — Illuminatie van het huis van Pijpers en van de „Oprechte vaderlandsche Societeit," beide door *Samson*; — Illuminatie van het huis van Van Oord, door *Spruit*; — Illuminaties van H. Kloete en J. Kleyweg, (de beide laatste in hout gesneden).

463 **Rotterdam**. — „Afbeelding van het optrekken der scheepstimmerlieden, 8 Maart 1788... op de Groote Markt." fol. oblong. — Muller, 5071.

Proefdruk vóór de letter. — Zeer zeldzaam.

464 **Rotterdam**. — Spotprenten op den Patriotschen predikant Prof. J. J. le Sage ten Broek. Verzameling van 8 zeldzame prenten, waarbij zijn portret. 8o en fol.

„De herschepping der Professorale Kees". — „De Broek op de Vlucht". — „Op den professoralen Krijgsman", (3 verschillende prenten). — „De professorale hoveling." — „Herschepping van de Kees."

465 **Rotterdam**. — Zeer merkwaardige verzameling van spotprenten op de Patriotten te Rotterdam. 11 bladen 8o en 4o.

Zeer interessante verzameling, vooral voor de geschiedenis der caricatuur. Men vindt hier 4 prenten op de beroemde „Kaat Mossel", de Oranjegezinde mosselenkoopvrouw („Stadhouderes van 't Grauw." — „'t Oranje-graeuw schiet hier den Princevlieger op." — „Illuminatie en Vreugdebedrijf gehouden door Kaat Mossel in de Gevangenis." — „Staa, Wandelaaren, staa!"). — Spotprent op P. de Waal, adelborst bij de Burger Compagnie No. 9. („Afbeelding van een Kees, Weegluis, enz."). — Spotprent op Verstap („Hier ziet men wat de vrees op 't heldenhart vermag"). — „Het politiek secreet, of nieuwerwetse rarekiek." — „Onderteekening van 't Zoopies request." — „Onderteekening van het Request-Antidotaal." — Begrafenis van Graaf Zalm, door „Jan Jacob den Dwaazen, eertijds bidder in den Doele te Rotterdam." — Spotprent op een Vrijcorporist in het vliegend leger, in 5 opensIaande figuren en transparant, met spotlied („Een held van 't vliegend Leger staat...")

466 **Rotterdam**. — Suite van 6 gezichten van het vaarwater van Rotterdam naar zee, door *G. Groenewegen*. 1797. 4o oblong.

Gezichten op „het IJsselmondse Veer," Rotterdam, Delfshaven, Schiedam en Vlaardingen.

467 **Rotterdam**. — „Nieuwe platte grond der stad Rotterdam. Volgens Resolutie van Wethouders en Raaden der stad Rotterdam, geheel opnieuw gemeeten en geteekend, door *A. Munro*, fabrijk en landmeeter van Schieland 1796—97". *C. van Baarsel, sculp.* Amsterdam, *Mortier, Covens en Zoon*, 1800. 4 bladen. zeer groot fol.

468 **Rotterdam.** — „Vues de quelques édifices remarquables dans la ville de Rotterdam. — Views of some remarkable buildings in Rotterdam." Rotterd. *Arbon & Krap.* 1826. In origineel omslag. 4o.

Zeer zeldzaam serietje van 5 gekleurde afbeeldingen van gebouwen.

469 **Rotterdam.** — „Het vertrek der veldschutterij van Rotterdam, waaronder een groot aantal vrijwilligers, in het jaar 1830". *L. M. R. Ver Huell, ad viv. delin. Steendr. van Houtman,* te Utrecht. Uitgeg. bij *W. J. van Oosterzee* te Rotterdam. (1830). — Muller, 6512.

Hoog 61, breed 87 cent.

Fraaie gekleurde lithographie. — Zeer zeldzaam.

470 **Rotterdam.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *J. W. Vos, lith. A. Collings en v. d. Hont.* (omstr. 1850). kl. fol. oblong.

Fraaie serie bevattende o.a. 's Lands Werf, Delftsche Poort, Groote Kerk, Beurs, etc. — Wij voegen hierbij: de Oude Hoofdpoort door *Th. Fournois.*
Byzonder exemplaar, uit de hand gekleurd.

471 **Rotterdam.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *C. W. Mieling,* (omstr. 1850). 4o oblong.

Fraai uit de hand gekleurd.

472 **Rotterdam.** — „De Koningbrug te Rotterdam". Lithographie door *M. Miechielsen,* (omstr. 1850). fol.

472*a* —— Hetzelfde blad gelithographeerd in tinten.

473 **Rotterdam.** — Groote verzameling van gezichten, plans en historieprenten van Rotterdam, XVIe—XVIIIe eeuw, gegraveerd en gelithographeerd. 50 bladen. 8o, 4o en fol.

Merkwaardige verzameling, waarbij b.v. een plan van *Hogenberg,* (omstr. 1580); een plan van *De Leth* (1733); een anonym plan uit de XVIIe eeuw (door *De Wit?*); — Aanslag van de Bossu op Rotterdam, 1572, door *Hogenberg,* — Plundering van het huis van een wijnkooper 1751, door *Fokke,* — Brand in de Pottebakkersteeg, 1779, uit den *Mercurius,* — Aankomst van Willem V, 1793, door *C. Brouwer,* — verschillende afbeeldingen van gebouwen, b.v. de Brouwerij de Twee Leeuwen, 1784, door *J. Groenendijk,* — de Luthersche kerk van binnen door *v. d. Meer,* 1768, — fraaie gezichten op de Maas, door *Sallieth, Bendorp, Groenewegen,* e.a. — „Gezigt op de Maas buiten Rotterdam," te Amsterdam bij *Arpels, Gabriëls & Co.,* begin XIXe eeuw, merkwaardige volksprent. — Fraaie litho, voorstellende het ijsvermaak op de Maas in 1838. — Curieuse gekleurde opticaprenten, — enz.

474 **Rozenburg.** — Kaart van het eiland Rozenburg, door *W. van Swieten en J. Sandifort,* 1727. 's Gravenhage, bij *J. de Jongh, kaartverkooper.* 8 bl. fol.

475 **Rijnsburg.** — De abdij van Rijnsburg. Teekening in O. I. inkt, door *H. de Winter.*

Hoog 18, breed 30.5 cent.

476 **Rijnsburg.** — „'t Ruïen Rijnsburg, bij de stad Leyden". Fraaie teekening in O. I. inkt, door (*T. Verrijk*).

Hoog 17.5, breed 27.5 cent.

477 **Rijnsburg.** — „Ruïne van de abdij van Rhijnsburg." Teekening, gewasschen in O. I. inkt, 1830.

Hoog 14.5, breed 20.2 cent.

478 **Rijnsburg.** — Verschillende gezichten van Rijnsburg en de Abdij, en prenten betreffende de Collegianten. XVIIe en XVIIIe eeuw. 10 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij eene teekening in O. I. inkt door *H. Tavenier,* 1783. — Een prent voorstellende den doop der Collegianten, door *B. Bernaertz,* 1736, en een copie van deze prent, van de tegengestelde zijde, — enz.

478*a* **Rijswijk.** — „Rijswijk zijn kerk". Teekening uit het begin der XIXe eeuw.

Hoog 10, breed 15 cent.

479 **Rijswijk.** — „'t Koninklijk Huys te Rijswijck, alwaar wegens de Generale Vreede, gehandelt wert." Plattegrond van den parkaanleg en twee gezichten van het kasteel te Rijswijk, waar de vrede van 1697 gesloten werd. (door *Balth. Flor. à Berckenrode*), te Amsterdam, bij *F. de Witt.* fol. — Muller, 2961.

Fraaie en zeldzame prent.

480 **Rijswijk.** — „Gedenkteeken van de eeuwige vreede tusschen alle de Hooge Geallieerde en de Franschen... geslooten op 't huis te Rijswijk, 20 Sept. 1697." door *L. Scherm,* Amsterdam. *C. Allard.* groot fol. — Muller, 2974.

Bovenaan twee gezichten op het paleis, in het midden eene zinnebeeldige voorstelling, waaromheen 8 afbeeldingen der beraadslagingen, van het vuurwerk, enz.

481 **Rijswijk.** — Verschillende gezichten van het huis te Rijswijk, waar in 1697 de vrede gesloten werd, en van het dorp. XVIIe—XVIIIe eeuw. 24 bladen. 8o en 4o.

482 **Scheveningen.** — „Currus veliferi illustr. principis Mauritii volitantes duabus horis Scheverina Pettemum ad 14 milliaria Hollandica, quae singula justae horae iter excedunt". *C. Swanenburch sculp.* naar *Jac. de Gein. Henr. Hondius excud.* — Muller, 1157*a*. (Zonder de beschrijving). — Achter glas en in vergulde lijst.

Hoog 54.5, breed 1.24 cent.

De fraaiste afbeelding van den beroemden zeilwagen van Prins Maurits. Zie de uitvoerige beschrijving bij Muller, Historieplaten 1557 en Supplement.

Zeer zeldzaam. — Zie de plaat.

483 **Scheveningen.** — De Zeilwagen van Prins Maurits op het Scheveningsche strand. Met Latijnsch opschrift: „Carrus velif: illust: Princip; Maur". enz. en een Duitsch 12 regelig vers van M. G. A. D. fol. — Muller, suppl. 1159.

Zeldzame gravure voorstellende den beroemden zeilwagen van Prins Maurits, met op den voorgrond aardige kostuums.

484 **Scheveningen.** — „Kaart van den straatweg van 's Gravenhage naar Scheveningen, zooals die gemaakt is, geteekend door *J. v. Swieten*, gegraveerd door *F. de Wit*", (omstr. 1680). 3 bladen. fol.

Zeldzame, merkwaardige kaart. Het vignet bevat een Latijnsch gedichtje van Const. Huygens, den bekenden ontwerper van de „Zeestraat" van den Haag naar Scheveningen.

485 **Scheveningen.** — Het vertrek van de Prinses van Oranje van Scheveningen naar Engeland, Jan. 1795. Naar *J. A. Langendijk* door *H. Roosing.* fol. en fol. oblong. — Muller, 5296.

Deze prent in 2 proefdrukken: vóór, en met de letter.

486 **Scheveningen.** — Verschillende gezichten van Scheveningen en het strand. 13 bladen, 8o, 4o en fol.

Hierbij een aardige aquatinta: Pavillon de S. M. la Reine „Sheveningue", door *v. d. Meulen*; — Gezicht op de overstrooming in 1570, door *Boitet;* — Gezicht op den hoogen vloed van 15 Nov. 1775, door *v. d. Meer*, proefdruk; — „Gezicht van het op strand jaagen der Vlaardinger Vischhoeker door 3 Engelsche Kapers, 7 Jan. 1787", door *Fokke*, vóór en met de letter; — een serie litho's van omstr. 1830; — enz.

487 **Schiedam.** — Plattegrond van Schiedam en gezicht op de stad, tezamen op 1 blad, door *J. de Gheyn*, (omstr. 1620). fol.

Fraaie, zeldzame gravure.

488 **Schiedam, Oudewater, Delfshaven.** — 3 Fraai gekleurde plans door *F. de Wit*, (omstr. 1660). op één blad. groot fol.

489 **Schiedam.** — Verschillende plans en gezichten van Schiedam. 17 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij plans van *Blaeu* en *De Wit*, — een gezicht door (*J. Quack*), van het eind der XVIIe eeuw (18 × 59 cent.), — een aardig gezichtje, geëtst door *Zeeman;* — een havengezicht door *Sallieth*, — curieuse opticaprenten, — enz.

490 **Schoonhoven.** — Plan van Schoonhoven, door *F. de Wit*, (omstr. 1660). groot fol.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

491 **Schoonhoven.** — Verschillende plans en gezichten van Schoonhoven, XVIIe en XVIIIe eeuw. 15 bladen 8o, 4o en fol.

Hierbij 2 groote plans van *Blaeu* en *Covens & Mortier*, gezichten door *Peeters, Spilman, Punt,* e.a.

492 **Schoonrewoerd.** — „'t Dorp Schoonrewoerd. 7 Aug. 1750". Teekening. in O. I. inkt, door (*v. Liender?*).

Hoog 14, breed 21 cent.

493 **Tienhoven.** — „'t Dorp Tienhoven aan de Lek." Teekening in kleuren, door *Wicart.*

Hoog 20.5, breed 31.5 cent.

494 **Vianen** — „Afbeeldinge van de stadt Vianen ende een gedeelte van de vaerdt gaende van Gorinchem naer Vianen, dienende om figurativelyck aen te wijsen in wat manieren men de oude vaert zoude konnen verwijden". In kleuren geteekende kaart, door *B. de Roy.* April 1675.

Hoog 45, breed 68 cent.

Hierbij een dossier, betreffende Vianen: teekeningen en gravures van grafmonumenten, portretten van Brederode's, gezichten, enz., waarbij o. a. een gravure van *J. v. Vianen,* voorstellende de munten van Vianen. — 20 bladen.

Interessante verzameling.

494*a* **Vlaardingen.** — Gezichten en plans van de stad Vlaardingen, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 14 bladen 8o, 4o en fol.

Men vindt hier een groot plan door *J. Gaillard* (omstr. 1770); gezicht van de haven door *Sallieth,* gedrukt te Amsterdam bij *Yver* en bij *Maaskamp,* (de laatste in licht-groene tint); — verscheidene aardige gezichten door *J. Philips,* 1744—1747, — een etsje door *Zeeman,* enz.

495 **Woerden.** — „De Leydsche poort te Woerden en de passage van den Rhijn door de stadswallen, 1822". Aquarel, door *Gevers v. Endegeest.*

Hoog 10.7, breed 17.5 cent.

496 **Zion.** — „Afbeeldingen van het huis Zion (bij Delft), met zijn partuirens, vijvers, enz., toebehoorende aan de Heer van Hogendorp, ontvanger-generael, drossaert en hoogdycgraef van Steenbergen." *P. v. Cal.* fec. (omstr. 1680). fol.

Zeldzaam.

---

497 Verzameling geteekende gezichten in Zuid-Holland, in kleuren en O. I. inkt, uit de XVIIIe en XIXe eeuw. 16 bladen fol. 4o en 8o oblong.

Men vindt hier teekeningen en aquarellen door *Pronk, Tavenier, v. Liender, Jelgerhuis, Wicart,* e.a., voorstellende gezichten bij Vianen, te Arkel, verschillende punten aan de Lek en de Maas, Delft, Voorhout, enz.

498 Schetsteekeningen van dorpskerken en ruïnes tusschen Haarlem en 's-Gravenhage, in O. I. inkt en in kleuren, door (*Gobius?*) 7 bladen fol. en 4o oblong.

Voorhout, Sassenheim, Rijnsburg, Warmond, ruine van Teylingen.

499 Zeer uitgebreide verzameling van plans en gezichten van steden en dorpen in Zuidholland. XVIIe—XVIIIe eeuw. **Ruim 200 bladen.** 8o, 4o en folio.

Men vindt hier bladen betreffende: Oudewater (20 st.), Katwijk (11 st.), Noordwijk (11 st.), Vianen (7 st.), Gorinchem en omstreken, Heukelum, Asperen, Alfen, Bodegraven (o.a. een fol. gravure van *Picard,* voorstellende de Fransche wreedheden in 1672), Krimpen, (aanval op het dorp door den Prins in 1576, gravure door *Hogenberg*), Delfshaven (o.a. overstrooming der sluis, 1795, door *N. v. d. Meer*), Goeree (o.a. gezicht door *Sallieth,* vóór en met de letter), Goejanverwellesluis (het aanranden der Prinses van Oranje, 1787, verschillende gravures, o.a. eene uitgegeven bij *Probst*), Hellevoetsluis, Hillegom, Hoek van Holland (door *Sallieth,* 1783, naar *Bakhuizen*), Leerdam, Overschie, Sassenheim, Warmond, Westmaas, Wiels Veen (gezicht door *Besalt,* 1762), Woerden, (kaart van eene huismanswoning onder Zevenhoven, geteekend door *Sauvage,* 1784), enz.

Hierbij zijn eenige teekeningen voor de „Stads- en Dorpsbeschrijver" van Van Ollefen en Backer.

ZEELAND.

Kaarten.

500 Kaart van Zeeland door *B. van Doetecum*, 1619. *H. H(ondius) excudit.* „ghedruckt en ghecorigeert te 's-Gravenhage", 1631.

Zeer zeldzame kaart van Zeeland, waarop nog zijn aangegeven: „Alle die verdroncken landen."

501 „Caerte van 't Scheldt ende Santvliet, vertoonende de verdroncken overwaterde landen, nieuw aangewassen gorsingen, en de kreeken oft kilten in en door deselve tusschen Bergen op Zoom en Antwerpen. Van nieuws verbetert door *C. J. Visscher*, 1640". fol.

Interessante kaart, met bovenaan eene voorstelling der „Veroveringe van de Spaensche vloot in Seelandt, 13 Sept. 1631", en eronder eene gedrukte beschrijving: „Kort en bondigh verhael vande Spaensche Scheeps Armade tot Antwerpen toegerust ende van daer gevaren 10 Sept. 1631." Eenigszins afgesneden.
Fraaie prent. — Niet vermeld bij Muller.

502 Kaart van Zeeland, door *N. Visscher*, 1652. fol.

Fraaie kaart, met een panorama van Middelburg, gezichten op Zierikzee en Vlissingen, en verschillende voorstellingen van kleederdrachten.

503 Kaart van Zeeland, door *N. Visscher*, (omstr. 1680). fol.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd, en met goud gehoogd.

504 „Kaarte van Staats Vlaanderen gemaakt 1748 door den Franschen ingenieur en chef van Vlaanderen te Hulst, de Vigneau doe het selve bij de invasie der France Troupes in 't jaar 1747, in hare magt is gebleven tot 1749". — In kleuren geteekende kaart door *B. van der Veen*, te Steenbergen, 25 Mei 1759.
Hoog 51, breed 112 cent.

505 „Kaarte van de schorren geleegen tusschen Hulst en Sas van Gent, gecopiëerd door den Lt. Ingenr. *W. Westenhout*, 23 Jan. 1789". Fraaie, in kleuren geteekende kaart.
Hoog 40, breed 96 cent.

506 Kaarten van de provincie Zeeland en van de verschillende eilanden, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 36 bladen fol.

Zeer belangrijke verzameling. — Deze kaarten, vormende een opeenvolgende serie over de jaren 1570—1800 geven een duidelijk overzicht van de veranderingen in de kustlijn der Zeeuwsche eilanden, door verschillende overstroomingen en dijkbreuken veroorzaakt.
Wij noemen b. v. een fraai gekleurd exemplaar der kaart van *Ortelius*, 1570, — de kaart van *Mercator*, — van *C. J. Visscher* (1631, met een gezichtje op Middelburg en afbeeldingen van kleederdrachten), — kaart van *C. Danckerts*, (omstr. 1630), — kaarten van *Janssonius*, *Blaeu*, *De Wit*, *N. Visscher*, *Schenk*, *Covens en Mortier*, *Jaillot* (1681), de kaart van *C. Vermey* (Leiden, 1718), *Allard*, *Ottens*, etc. Verder een kaart van de overstrooming bij Zandvliet door *Janssonius*, — „Het Land van Waes," door *C. J. Visscher*, — fraaie kaarten van Walcheren, door *Visscher* e. a., — kaarten van Zeeuwsch-Vlaanderen, groote kaarten van Schouwen en Noord-Beveland, enz.

Geteekende en gegraveerde stads- en dorpsgezichten.

507 **Arnemuiden.** — Plans en gezichten van Arnemuiden, XVIIe en XVIIIe eeuw. 8 bladen, 4o en fol.

Hierbij de groote plans van *Blaeu* en *De Wit*, gezicht door *N. J. Visscher*, enz.

508 **Arnemuiden.** — „Arnemuyden op het eyland Walcheren". Fraaie teekening in O. I. inkt, door *C. Pronk*.
Hoog 7.5, breed 19.8 cent.

509 **Duinrel.** — Afbeelding van het buitengoed Duinrel, toebehoorende aan C. de Jonge van Ellemeet. Amsterdam, *P. Schenk*, (omstr. 1700). gr. fol.

Op den voorgrond aardige kostuums, karossen en het wapen.
Fraai exemplaar, gekleurd en met goud gehoogd.

510 **Elkerzee**, (eiland Schouwen). — Gezicht op het dorp. Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 11.5, breed 23 cent.

511 **Goes**. — Plans en gezichten van Goes, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 15 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij een groot plan van *F. de Wit* en talrijke aardige gezichten uit het eind der XVIIe en de XVIIIe eeuw, waarbij van *N. J. Visscher, Pronk*, enz.

511*a* **Hulst**. — Groote Kerk te Hulst. Teekening in O. I. inkt, door *S. H. Serné*.

Hoog 8.2, breed 10.8 cent.

512 **Hulst**. — „De belegeringe van Hulst door den Prince van Orangien, 1645", door *J. B(laeu)*, naar *J. v. Duynen*. dubbel fol.

Vroege druk, zonder text. — Niet vermeld bij Muller.

513 **Hulst**. — Kaart van het beleg van Hulst in 1645, door *A. Santvoort*. fol. — Muller, 1903 *A*.

Fraaie kaart, met speciale kaartjes der forten en een gezicht op de stad.

514 **Hulst**. — „De Belegering van Hulst door Z. H. den Prince van Orangien, 1645". Plan van Hulst en de belegeringswerken, waaronder eene gedrukte beschrijving: „Kort verhael van de gelegentheydt. het opcomen ende den tegenwoordighen standt der stadt Hulst," door *C. J. Visscher*, (1645). plano. — Muller, 1908 *A*.

Zeldzame historieprent.

514*a* **Meeliskerke**. — „'t Dorp Meeliskerken in Walcheren". Fraaie teekening in O. I. inkt, door *C. Pronk*.

Hoog 7.5, breed 19.8 cent.

515 **Middelburg**. — Plan van Middelburg, door *F. de Wit*. (omstr. 1680). fol.

Fraai gekleurd exemplaar.

516 **Middelburg**. — Plan van Middelburg en gezicht op de stad, door *M. Seutter*, Augsburg, (omstr. 1760). gr. fol.

Zeldzaam plan.

517 **Middelburg**. — Plundering en beschieting van het huis Leeuwenburg, bewoond door Dr. L. v. Stevenink, 1787. 2 prenten door *Sallieth*, naar *J. Arends*. 11 bladen. fol. oblong.

De prent van de plundering is hier in 4, die der beschieting in 3 verschillende staten. Wij voegen hieraan toe, portret van Van Stevenink en 3 kleinere gravures betreffende hetzelfde geval. — Zeldzame serie.

518 **Middelburg**. — Ontwerp teekeningen voor het verbeteren der haven en sluizen te Middelburg, 1811—1816. 11 bladen. 4o, fol. en groot fol.

Fraaie, uitvoerige teekeningen, alle met de handteekening van den bekenden waterbouwkundige *M. H. Conrad*.

519 **Middelburg**. — Verzameling geteekende kaarten en plans betreffende de nieuwe haven van Middelburg, door de hoofdingenieurs *Schraver, v. Diggelen* en *Caland*. 1815. — 25 bladen, waarvan verscheiden ter lengte van 1 meter en meer.

Belangrijke verzameling, afkomstig uit de nalatenschap van den bekenden waterbouwkundige *M. H. Conrad*.

520 **Middelburg**. — Serie van 10 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *J. F. Schutz*, steendruk van *T. P. Roest*, (omstr. 1850). kl. fol. oblong.

Fraaie serie uit een tijd, waarvan niet vele topographische afbeeldingen bestaan. — Men vindt hier o.a.: het Molenwater. — Noordpoort en Buiten Cingel. — De Nieuwe aanleg, Noordzijde. — Id. bij de Koepoort. — De Groote Markt. — Dampoort. — Haven. — Enz.

Bizonder exemplaar, fraai uit de hand gekleurd.

521 **Middelburg**. — Historie-prenten betreffende gebeurtenissen te Middelburg, XVIe—XIXe eeuw. 20 bladen, 8o, 4o en fol.

Interessante verzameling, waarbij bladen over het beleg in 1574, door *Hogenberg*, gekleurd en ongekleurd; — ontvangst van Willem V in de Staten-Vergadering, 19 Juni 1786, door *Sallieth*, in 3 staten; — eene teekening van *B. C. Herold*, voorstellende het monument, opgericht bij de opening der nieuwe haven in 1817; — Het vertrek van twee compagniën van Middelburg 1830, zeldzame lithographie; enz.

522 **Middelburg.** — Gezichten van Middelburg, uit de XVIIe—XIXe eeuw. 30 bladen, 8o, 4o en fol.

Men vindt hierbij eenige proefdrukken van prenten uit: *Smallegange*, „Kroniek van Zeeland," o. a. het groote gezicht van Middelburg, waarop de correcties zijn aangewezen die op de definitieve plaat zijn aangebracht; — gezichten door *Visscher* en *Schenk*, aardige afbeeldingen uit de XVIIIe eeuw door *Pronk* e. a., — gezicht op de haven door *Sallieth*, enz.

523 **Middelburg.** — Belangrijke verzameling plans van Middelburg. XVIe en XVIIe eeuw. 13 bladen.

Wij noemen o. a. het plan van *Hogenberg* (omstr. 1575, fraai gekleurd), — plans van *Blaeu* en *De Wit*, plan door *A. Zehender* te Amsterdam, van *Covens en Mortier*, 1739, met de wapens der schepenen, — en andere zeldzame plans.

524 **Philippine.** — „Aenlandinghe te Philippinen", van Prins Maurits met zijne vloot, in 1600. Anonyme gravure, met eene uitvoerige gedrukte beschrijving. plano. — Muller, 1129.

Zeldzame prent.

525 **Rammekens.** — „Gesicht van 's lands scheepen van oorlog, onder 't commando van de Schout by nacht Van Kruyne, op de reede van Rammekens, 1782—83." *E. Hoogerheyden del. M. Sallieth sculp.* Middelburg, (1783)., fol. oblong.

526 **Rammekens.** — Gezichten en plans van Rammekens, XVIe—XVIIIe eeuw. 10 bladen. 4o en fol.

Interessante verzameling, waarbij eene gravure van *Hogenberg*, voorstellende den aanval op het kasteel in 1573, gekleurd en ongekleurd; — plans van *Blaeu* en *De Wit*, — „Het Kasteel Rammekens," door *Sallieth*, in 2 staten (vóór en met de letter), gezicht door *Bendorp*, 1785, enz.

527 **Sluis.** — Fraai geteekend plan van Sluis en omstreken, in kleuren en met geornamenteerden rand. Zonder naam of datum, (einde XVIIe eeuw). fol.

528 **Sluis.** — Plans en gezichten van Sluis, XVIIe—XVIIIe eeuw. 12 bladen. 8o, 4o en fol.

Wij noemen: eene fraai gekleurde gravure door *Dolendo*, voorstellende het beleg van Sluis in 1604; — een plan door *Hogenberg* (omstr. 1580), fraai gekleurd; — het plan van *De Wit*, — „plan de la ville de l'Ecluse, en Flandre," Amsterdam, *Covens & Mortier*, 1748; — een uitvoerig geteekend plan van Sluis uit de XVIIIe eeuw, enz.

529 **Veere.** — „Vierschaar te Veere, 11 Aug. 1851". Aquarel door *H. ten Kate.*
Hoog 38, breed 53 cent.

530 **Veere.** — „Afbeelding van het plegtig eed-zweeren tot bevestiging der Oude Constitutie en maintien van Zijne Hoogheid (Willem V), 2 Juli 1787", door *Sallieth.* groot fol. *Proefdruk.*

Fraaie afbeelding van het merkwaardig stadhuis te Veere, tijdens bovengenoemde gebeurtenis.

531 **Vlissingen.** — Gezicht op Vlissingen, in vogelvlucht, door *Hogenberg*, (omstr. 1580). fol., gekleurd.

532 **Vlissingen.** — Plans, gezichten en historieprenten van Vlissingen. XVIe —XVIIIe eeuw. 20 bladen, 8o, 4o en fol.

Hierbij eene gravure van *Hogenberg*, voorstellende een gevecht voor Vlissingen tusschen de Spaansche vloot en de Geuzen, 1573, gekleurd en ongekleurd, — plans o. a. van *De Wit* en *Covens en Mortier*; gezichten door *Vinkeles* waarbij proefdrukken; gezichten op de haven van *Bendorp* en *Sallieth*, enz.

533 **Vrijburg.** — „Het Huys en Hof Vryburg". Gravure van het eind der XVIIe eeuw, uit: Smallegange, Cronyck van Zeeland. fol.

Hierbij de oorspronkelijke, met potlood geteekende schets.

534 **Walcheren.** — Kaart van Walcheren, (door *N. Visscher*, omstr. 1680).

Bijzonder exemplaar van deze fraaie kaart, zorgvuldig gekleurd en met goud gehoogd.

535 **Zierikzee.** — Gezicht op de kerk en omgeving. Teekening door *C. Pronk*, 1740. 4o.

536 **Zierikzee.** — Architectonische voorstelling van den onvoltooid gebleven torenspits. Gravure door *A. v. d. Willighe*, 1619.

Hoog 57, breed 160 cent.

Zeer zeldzaam.

537 **Zierikzee.** — Afbeelding van den Munster en onvoltooiden toren van Zierikzee. — Anonyme gravure van 1657. fol.

538 **Zierikzee.** — Plans en gezichten van Zierikzee, XVIe—XIXe eeuw. 20 bladen, 8o. 4o en fol.

Hierbij een gravure van *Hogenberg*, voorstellende het beleg van 1576, gekleurd en ongekleurd; — plans van *Blaeu* en *De Wit*; — gezicht van de haven door *Sallieth*; 5 litho's van de St. Lievens Monsterkerk, vóór en na den brand, waarbij 2 copieën, enz.

---

539 Serie aquarellen door *A. H. Bakhuizen*, voorstellende gezichten in Zeeland (omstr. 1870). 18 stuks. 4o oblong.

Zeer interessante serie afbeeldingen van schilderachtige hoekjes in Zeeland. De volgende plaatsen zijn afgebeeld:

Arnemuiden.	Nieuwland.
Biggekerke.	Oostsouburg.
Klein Brigdamme.	Ritthem.
Cleverskerke.	Veere (raadhuis).
Gapingen.	Vlissingen.
Grijpskerken.	Vrouwepolder.
Koudekerk.	Westkapelle.
St. Laurens.	Westsouburg.
Meeliskerke.	Zoutelande.

540 **N. Visscher**, Speculum Zelandiae, dat is een beschrijvinge ofte afbeelding der steden, ambachtsheerlijkheden, dorpen, casteelen, ridderlijcke hofsteden in Zeelandt. (Amsterdam, omstr. 1660). *Titel en* 30 *bladen*. fol. oblong.

Fraaie serie gezichten in Zeeland, zeldzaam compleet.

541 Groote verzameling gezichten en plans van steden, dorpen en kasteelen in Zeeland, waarbij enkele historieprenten. XVIIe en XVIIIe eeuw. **Circa 200 bladen.** 8o, 4o en fol.

Uitgebreide verzameling, waarin men o. a. bladen vindt, betreffende: Veere, Tholen, Sas v. Gendt, Hulst, Aardenburg, Domburg, Biezelinge, Biervliet, Brouwershaven, Bruinisse, Kadzand, Kruiningen, Haamstede, Renesse, Oostburg, Oostcapelle, Terneuzen, Westkappel, enz.

UTRECHT.

Kaarten.

542 Kaart van de provincie Utrecht, door *N. Visscher*, (omstr. 1680). fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

543 Kaart van de provincie Utrecht, door *B. du Roy*, met vignetten en stadsgezichten door *T., Doesburgh*. Amsterdam, *Covens & Mortier*, (omstr. 1720). 18 bladen. fol.

Zeer uitgebreide kaart, vooral ook gezocht om de fraaie stadsgezichten van Utrecht, Amersfoort, Montfoort, Rhenen en Wijk-bij-Duurstede. Onder de wapens der heemraden vindt men die van: Taets van Amerongen, Tuyl v. Serooskerken, Reede, Voet, enz.

544 Kaarten van de provincie Utrecht, XVIIe en XVIIIe eeuw. 26 bladen. fol.

Belangrijke verzameling, waarbij 2 uitgaven van de kaart van *P. Kaerius* 1616, met gezicht op de stad Utrecht en afbeeldingen van kostuums; — de kaart van *Balth. Flor. van Berkenrode*, uitg. door *H. Hondius*, 1628; — de kaart van *Blaeu*, — 2 van *de Wit*, — kaart van *Visscher*, — van *Jaillot*, — de kaart van *B. du Roy* uitg. door *N. Visscher*, — kaart van *Schenk*, — militaire kaart door *Van Loon* (1672), uitg. door *Waesberge*, — kaart van de vrijheid van Utrecht door *C. Specht*, etc.

Geteekende en gegraveerde Stads- en Dorpsgezichten in Utrecht.

545 **Abcoude.** — Gezicht op Abcoude. Ets van *R. Roghman.* 4o oblong. — Bartsch, 19.

Zeldzaam.

546 **Abcoude.** — „Het kasteel te Abcoude, tusschen Amsterdam en Utrecht." — „De gewelven onder het slot te Abcoude." 2 aquatinta's door *Hoogkamer.* fol.

In 2 staten: in kleuren en ongekleurd.

547 **Amersfoort.** — Plan van Amersfoort door *F. de Wit.* Amsterdam, (omstr. 1680). fol.

Fraai exemplaar, gekleurd en met goud gehoogd.

548 **Amersfoort.** — Kaart van de omstreken van Amersfoort, door *B. de Roy,* 1692. 3 bladen. groot fol.

Met de gegraveerde wapens der Heemraden: Renesse, Utenhove, Taets v. Amerongen, Hardenbroek, Doublet, enz.

549 **Amersfoort.** — Serie van 7 gezichten in Amersfoort. *P. van Liender fec.* 1759. fol. oblong. — Onafgesneden.

550 **Amersfoort.** — Plans en gezichten van Amersfoort, XVIe—XVIIIe eeuw. 7 bladen. fol., 4o en 8o.

Gekleurd plan en gezicht door *Hogenberg,* (omstr. 1580); plans van *Blaeu, De Wit, Covens en Mortier,* etc.

551 **Baambrugge.** — „Het dorp Bambrug, 11 Sept. 1745." Teekening in O. I. inkt.

Hoog 13, breed 20 cent.

552 **Baarn.** — „Gezigt op de kerk te Baare". Teekening in O. I. inkt, door (*V. Klots?*).

Hoog 15, breed 20 cent.

553 **Breukelen.** — Aan de Vecht bij Breukelen. Fraaie teekening in O. I. inkt, door *H. Spilman ad viv.*

Hoog 23, breed 37 cent.

554 **Breukelen.** — „'t Dorp Breukelen, 24 Aug. 1744". Teekening in O. I. inkt.

Hoog 12, breed 20 cent.

555 **Breukelen.** — „'t Huis te Weeresteyn", tusschen Breukelen en Nieuwersluis. *J. Leupenius sculp.* (omstr. 1680). 4o oblong.

Merkwaarkig exemplaar, gedrukt op de achterzijde van een scheepsassurantieformulier, met dit opschrift: „*Deze oprechte Policen op schip of goet worden verkocht bij J. van Keulen*".

556 **Heemstede.** — „Verscheyde schoone en vermaakelyke gezigten van Heemstede gelegen in de provintie van Utrecht. Na het leven getekent, en in 't kooper gebragt door *J. Moucheron,* en uytgegeven door *H. de Leth.*" (omstr. 1740). cart. 4o oblong.

Serie van 26 fraaie gezichten voorstellende het huis, de parken, lanen, vijvers, enz.

557 **Hoogland.** — Uittreksel van het plan der sectie B. & E. van de gemeente Hoogland, 1e arr. pröv. Utrecht, overeenstemmende met de stukken, welke de veranderingen bevatten, die 1 Nov. 1835 bewezen zijn. Afgegeven aan notaris L. Hondius te Amersfoort, geteekend 22 Aug. 1836 door den controleur Van Haeften.

Hoog 51, breed 70 cent.

558 **Kronenburg.** — Fraaie afbeelding van het huis te „Cronenburch", door *M. v. Beusecum.* (omstr. 1660). breed 4o.

559 **Kronenburg.** — „Het huis Kroonenburg, bij Loenen". Door *Hoogkamer.* Fraaie aquatinta. Met 2 bladen tekst. fol.

In twee staten: in kleuren en ongekleurd.

560 **Loenersloot.** — 2 Teekeningen uit de XVIIIe eeuw, gewasschen in O. I. inkt. 4o oblong.

561 **Maarsen.** — Aan de Vecht te Maarsen. Fraaie teekening in O. I. inkt, door *H. Spilman ad viv.*

Hoog 23, breed 37 cent.

562 **Maarsen.** — „De dijk van Boetestejn te Maarsen". Teekening in kleuren, uit het eind der XVIIIe eeuw. — De kerk te Maarsen. Teekening, gewasschen in O. I. inkt. 2 stuks 4o oblong.

563 **Mijnden en Loosdrecht.** — Kaart van de veenen van Mijnden en Loosdrecht, door *J. Spruytenburch.* Amsterdam, *Covens en Mortier*, 1734.

Fraaie kaart, met een uitvoerige voorstelling van het baggeren der turf.

564 **Montfoort.** — „Op de weg van Montfoordt." Afbeelding van een oud adellijk landhuis in ruïne. Teekening in O. I. inkt, door *P. v. Liender.* 1750.

Hoog 11.5, breed 18.5 cent.

565 **„Nijenroy."** -- **„Loenersloot."** — **„Meersen."** — **„Zuylen."** — 4 Gravures, *D. Vingboons inven. Hessel Gerritz fec. et excud.* 4o oblong.

Fraaie serie afbeeldingen van kasteelen, waarvan elk tevens één der jaargetijden voorstelt.

Eerste drukken, vóór het adres van C. J. Visscher.

566 **Rhenen.** — Panorama van Rhenen, den Rijn en het omliggende landschap. Teekening in O. I. inkt en krijt, door *Waaterloo.*

Hoog 34, breed 66.5 cent.

Zeer fraaie teekening, een der belangrijkste uit de XVIIe eeuw van deze streek.

Zie de plaat.

567 **Rhenen.** — Gezicht te Rhenen, achter de kerk. Aquarel door *T. Kerkhoff.*

Hoog 40.5, breed 35 cent.

568 **Rynesteyn.** — „Het huys te Rijnestijn buyte Utrecht". Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 27, breed 39 cent.

569 **Soestdijk.** — „Maison de plaisance de Soestdijk, vue du côté du jardin". Fraaie gekleurde gravure door *F. C. Bierweiler*, naar *C. Kruyff.* Amsterdam, *Buffa*, (omstr. 1850). gr. fol.

570 **Utrecht.** — De Wittevrouwenpoort te Utrecht. Teekening in zwart krijt en sepia, door *H. Saftleven.* (XVIIe eeuw).

Hoog 18, breed 15 cent.

Merkwaardige teekening.

571 **Utrecht.** — „Het gezigt de Wittevrouwepoort met het bolwerk van het suykerraffeneershuis en de Gasthuyssteeg buyten Utregt". Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 15.5, breed 40 cent.

572 **Utrecht.** — Teekeningen in kleuren van de illuminaties ter gelegenheid van den verjaardag der Prinses van Oranje, 1788, van het jubileum der Universiteit in 1786, van de Unie in 1779, enz. 5 Fraaie bladen, fol. en groot fol.

Wij voegen hierbij een programma van de harddraverij, in 1872 op de Maliebaan gehouden.

574 **Utrecht.** — Plan van Utrecht, met een panorama der stad, door *A. v. Vianen*, 1598, en eene gedrukte beschrijving door *Booth.* In cartonnen omslag. fol.

Zeer zeldzame uitgave van het fraaie plan van Vianen. — Aan de achterzijde van het plan bevindt zich een tweede panorama, en daaronder het gedrukte privilegie, door de Vroedschap in 1651 verleend aan *Adam van Vianen*, „dat hij sal mogen drucken met de plaet, in de Secretarye berustende, bij sijn Grootvader gesneden, soo veel caerten als hem goet dunckt, mits de plaet restituerende, ook met annexe descriptie van de Raetsheer Booth, sulcx die A° 1648 onder de caerte van Saftleven is gedruckt."

575 **Utrecht.** — „Utrecht Aertsbisdom". 2 Gezichten en een uitgebreid plan der stad Utrecht. *A. d. Viana, fec.* 1598. fol. — Latere afdruk.

576 **Utrecht.** — Panorama der stad Utrecht, door *I. C. Droogsloot*, gegraveerd door *I. H. Verstralen*. 1634. 4 folio bladen, titel en 3 bladen text.

Belangrijk panorama van Utrecht, fraai gegraveerd, met op den voorgrond afbeeldingen van kostuums, landelijke tafereelen, enz. — Zeer zeldzaam.

577 **Utrecht.** — „Traiectum. Utrecht." Gezicht en plan van de stad. *Joh. van den Aveele invenit et fecit.* (omstr. 1650). fol.

Zeer fraai gezicht en plan der stad. Onderaan een vignet, vertoonende een fraai landhuis, met ruiters en een karos ervoor.

578 **Utrecht.** — Hetzelfde plan en profil, met het adres erbij gevoegd: *F. de Wit excudit* (omstr. 1660.). fol.

579 **Utrecht.** — Hetzelfde plan.

Bijzonder exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

580 **Utrecht.** — „'t Concept van de platgrondighe afbeeldingh der oude en niwe stad Utrecht. 1664." Door *Hugo Roy*. Utrecht, *H. Specht*. 1664. gr. fol.

Op dit zeldzame plan is de voorgenomen uitbreiding der stad Utecht in kaart gebracht, ter opheldering van de Deductie van Burgemeester Mooreelese.

581 **Utrecht.** — „Gedenk-teyken, afbeeldende hoedanigh de stadt Utrecht door de Franse verlaten is, 23 November, 1673." (Door *R. de Hooghe.*) Amsterdam, *M. Doornik*, 1673. Met eene gedrukte beschrijving. plano. — Muller, 2509.

Zeldzaam blad.

582 **Utrecht.** — „Uytrecht herstelt." door *R. de Hooghe*. Onderaan eene uitvoerige uitlegging en opdracht aan *A. de Wicquefort*. Amsterdam, 1674. fol. — Muller, 2512.

Zinnebeeldige voorstelling op het vertrek der Franschen; in 't midden de Maagd der Prov. Utrecht, rechts de Prins v. Oranje op een zegewagen.

583 **Utrecht.** — Plan der stad Utrecht, door *J. v. Vianen*, uitgegeven door *C. Specht*, 1695. fol.

Fraai gekleurd exemplaar, met de wapens der burgemeesters.

584 **Utrecht.** — Hetzelfde plan geheel vóór de letter, ongekleurd.

585 **Utrecht.** — „Lust-park vande Vreede tussen de Hooge Bond-Genooten en de Fransen, gesloten te Utrecht, 1713." Amstelodami, *A. Allard*, 1713. groot fol.

Merkwaardige prent. Bovenaan een gezicht op de stad Utrecht; in het midden een zinnebeeld, waaromheen 8 afbeeldingen van de onderhandelingen en het vuurwerk.

586 **Utrecht.** — „Gezicht van ter zijde de Maliebaan te Utrecht, op 't huys Belle Vue". *J. Versteegs del. J. le Veau sculp.* Utrecht, *J. van Schoonhoven*, 1772. fol.

587 **Utrecht.** — Plan der stad Utrecht, door *Vinkeles*, 1778. *J. van Schoonhoven en Comp. Exc.*

Hoog 60, breed 94 cent.

588 **Utrecht.** — Het sneuvelen van C. G. Visscher, burger van Utrecht, bij het dorp de Vaart, 1787. Verschillende bladen. 8 stuks. fol., 4o en 8o.

Afbeelding van het gevecht, uit de Post van den Neder-Rhijn (vóór en met de letter). — Begrafenis van Visscher (Muller, 4809); 2 bladen te zijner gedachtenis (Muller, 4810, 4811); zijn portret, enz.

589 **Utrecht.** — „Kaart van de stad Utrecht en eene zijde van de rivier de Leck met de batterijen-retranchementen die door de burgers van Utrecht op orders van den Hr. Rhijn Grave von Salm buiten de stad en omliggende plaatsen in den jaare 1787 zijn opgeworpen". *C. H. Koning sculps. D. M. Langeveld exc.* 1789. fol. — Gekleurd.

590 **Utrecht.** — „Afbeelding van de Parade op de Neude binnen Utrecht,... 2 Sept. 1787". — „Afbeelding van de Neude... bij de verlating... 15 en 16 Sept. 1787." *Joh. Jelgerhuis Rz. ad. viv. del. et fec.* 1789. fol. — Muller, 4908—4923. — Proefdrukken.

Twee curieuse prenten op de Patriottische woelingen in Utrecht.

591 **Utrecht.** — Patriottische woelingen. Verschillende prenten, 1783—1787. 14 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij zeldzame bladen. — Wij noemen 3 prenten van 1786: „De Vroedschap beëedigd". — 't In den eed nemen der schutterye". — De Waghthebbende Compagnie schutters in den eed genomen". — Verder een spotprent op Prof. Hofstede, 1783 (Muller 4515); en een spotprent op de Utrechtsche onlusten in 1785 (Muller, 4529). — etc.

592 **Utrecht.** — Serie van 10 gelithographeerde en gekleurde gezichten in de stad Utrecht en in de provincie. (Soestdijk, etc.), door *R. Craeyvanger*, gedrukt door *Desguerrois en Co.* (omstr. 1830). 6 bl. kl. fol.

Interessante serie uit een tijd waarvan slechts weinig afbeeldingen bestaan. Men vindt hier o. a. De Hoofdwacht. — De Schouwburg. — De Domkerk. — etc. Fraai exemplaar, uit de hand gekleurd. Zeer zeldzaam.

593 **Utrecht.** — „Kompagnie vrijwillige Jagers der Utrechtsche Hoogeschool, indeelingsstaat bij peletons, sectiën, escouades. 1830—31". *H. Eskuchen lith.* 1831. gr. fol.

Afbeelding der Compagnie vrijwilligers, die uittrokken in den tiendaagschen veldtocht. Met de namen der vrijwilligers. — Zeldzame prent.

594 **Utrecht.** — „Terugkeer der Utrechtsche jagers in 1832". Gekleurde prent. — „Uitreiking der gedenkpenningen aan de vrijwillege jagers der Hoogeschool, 22 Sept. 1831, door Baron v. d. Capellen v. Berkenwoude". Lithographie. 2 bladen. fol.

595 **Utrecht.** — „Herinnering aan het tweede eeuwfeest der Utrechtsche Hoogeschool, inhoudende zes voorstellingen der belangrijkste plegtigheden en festiviteiten". *Naar de natuur en op steen geteekend door H. van Hove Bz.* Utrecht, 1836. fol.

596 **Utrecht.** — Historieprenten betreffende de stad Utrecht. XVIe—XVIIIe eeuw. 18 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij een gravure van *Hogenberg*, voorstellende den aanslag op het slot Vredenburg, 1577. (gekleurd, en ongekleurd); — verschillende prenten betreffende het verblijf der Franschen in 1672 en 1673, waarbij van *Rom. de Hooge*; — Etc.

597 **Utrecht.** — Plans en gezichten der stad Utrecht. XVIe—XIXe eeuw. 27 bladen fol., 4o en 8o.

Men vindt hierbij het plan van *Hogenberg* (omstr. 1580, gekleurd), verschillende gekleurde gezichten uit de XVIIIe eeuw, te Augsburg uitgegeven; lithographieën, enz.

598 **Vredenburg.** — 2 Gezichten op het slot „Vredenburg," door *C. Decker en St. v. Lamsw(eerde)*. XVIIe eeuw. fol.

599 **Wijk bij Duurstede.** — „Wijk te Duurstede aan de Krommen Rhijn, 1769." Teekening in O. I. inkt en zwart krijt, door (*Barbiers?*)

Hoog 19.5, breed 30 cent.

600 **Zeist.** — „Het gezigt van het huys van Zeyst, met zijn tuynen en plantagien, toebehoorende aan de graaf van Nassau," door *D. Stoopendaal.* (omstr. 1680.)

Hoog 62, breed 85 cent.

Fraai gegraveerd blad.

601 **Zeist.** — 2 Kaarten van het kamp van Zeist, onder kommando van Generaal Marmont, 1806. Amsterdam, *Mortier, Covens et fils* (1806). 2 bladen. gr. fol.

602 **Zeist.** — „Plan van Zeist". Utrecht, litho *Houtman*, (omstr. 1830).

Deze prent geeft een gezicht in vogelvlucht van de stichtingen der Broedergemeenten.

603 **Zuilen.** — „Overblijfsel van 't klooster Mariëndaal bij 't dorp Zuylen, 6 Juny 1750". Teekening in O. I. inkt, door *J. de Grave.*

Hoog 11, breed 16.5 cent.

604 Afbeelding van dorpen en huizen in de provincie Utrecht, in 1792 door de Franschen verwoest. Geëtst door *J. Sorjous.* 8 bld. 4o oblong.

Zeldzame serie etsen. 8 van de 13 bladen, door Muller onder No. 2365 vermeld.

605 Verschillende geteekende gezichten in de provincie Utrecht, in O. I. inkt en in kleuren, uit de XVIIIe en het begin der XIXe eeuw. 14 stuks, 8o, 4o en fol. oblong.

Bevat anonieme teekeningen uit de XVIIIe eeuw, teekeningen door *Horstink, Wicart, Apeldoorn,* e. a., voorstellende gezichten te Eemnes, Werkhoven, Mijdrecht, Houten, de „Smeetoren" te Utrecht, enz.

606 Schetsteekeningen van dorpskerken en andere oude gebouwen in de provincie Utrecht, in O. I. inkt en in kleuren, (omstr. 1870), door (*Gobius?*) 8 bladen. fol. oblong.

Overlangbroek 4 bl., IJsselstein (sarcophaag), Nieuwpoort, Leersum, Gevangenis te Loenen aan de Vecht.

607 Plans en gezichten van verschillende plaatsen in de provincie Utrecht. XVIe—XIXe eeuw. 90 bladen. fol. 4o en 8o.

Hierbij bladen betreffende Eemnes, Breukelen, Maarssen, Vreeland, Loenen, Nieuwersluis, Zeist, Amerongen, Wijk-bij-Duurstede, Montfoort, Nichtevecht, Zuilen, de kasteelen Zuylensteijn, Elswoud (gezicht van den Wonderboom), Renswoude, Sterkenburg, Batestein, Oude Geyn, Nyenrode, Ter Aa, enz.

FRIESLAND.

Kaarten, stads- en dorpsgezichten.

608 „Frisiae antiquissimae trans Rhenum provinc. et adjacentium regionum nova et exacta descriptio. *Michaelis Tramezini formis ex Pontificis Max. ac Veneti Senatus in proximum decennium privilegio.* 1558. *Jac. Bossius Belga in aes incidebat*".

Hoog 48, breed 73.5 cent.

De eerste wetenschappelijke kaart van Friesland en Groningen, te Venetië uitgegeven. De graveur was een Hollander.
Fascimile in 25 exemplaren gedrukt.

609 Kaart van Friesland, Groningen en Oostfriesland, door *N. J. Visscher.* („Piscator"). 1649. fol.

Fraaie, zeldzame kaart, met een rand van stadsgezichten en kleederdrachten.

610 „Tabula Frisiae, Groningae, et territorii Emdensis. Amsterdam, *N. Visscher,* (omstr. 1680). fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

611 Kaart van Friesland, door *Schotanus à Sterringa,* uitgegeven door *Nic. Visscher.* Amsterdam, (omstr. 1680). fol.

Extra gekleurd en met goud gehoogd.

612 „Nieuwe Caert van Frieslant". Amsterdam, *R. & J. Ottens,* en Leeuwarden, *T. v. Dessel.* (omstr. 1740). 6 bladen. groot fol.

Belangrijke kaart.

613 Verschillende kaarten van de provincie Friesland, van de XVII en XVIIIe eeuw. 17 bladen. fol.

Men vindt hier verschillende uitgaven van de kaart van *Metius en Freitag,* — van die van *Schotanus à Steringa,* — van die met den „Steene Man", — enz.

614 Kaarten voorstellende Friesland, Groningen, Drenthe en Oost-Friesland („Grooter Friesland"), van de XVI—XVIIIe eeuw. 6 bladen. fol.

6 Fraai gekleurde kaarten. — Hierbij de zeldzame kaart van *Ortelius,* 1568; een andere van 1580; de kaart van *Mercator,* van *N. Visscher,* enz.

615 **Bolsward.** — De Kerkstraat. Teekening in potlood, door *C. Springer.*

Hoog 41, breed 56 cent.

616 **Bolsward.** — Plans, gezichten en historieprenten uit de XVIe—XVIIIe eeuw. 6 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij een fraai gekleurd blad van *Hogenberg* (omstr. 1580), bevattende de plans van Bolsward, Staveren, Harlingen en Hindelopen; plans van *Blaeu* en *De Wit*, enz.

617 **Dokkum.** — Gezichten en plans der stad Dokkum. XVIe—XIXe eeuw. 7 bladen. fol., 4o en 8o.

Plans van *Hogenberg*, *De Wit*, *Blaeu*, enz.

618 **Franeker.** — „Franeker". Gezicht op de stad, door *P. Bast*, 1598. fol. oblong.

Zeer fraai gegraveerd gezicht, zeer zeldzaam. — Op den voorgrond ziet men verschillende personen, interessant om de kostuums.

Fraaie druk. — Zie de plaat.

620 **Harlingen.** — Gezicht op de Noorder- en Zuiderhaven, de Havenpoort en de kazerne. Fraaie aquarel, uit het begin der XIXe eeuw.

Hoog 41.5, breed 56 cent.

621 **Harlingen en Franeker.** — Plans en gezichten dezer twee steden, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 16 bladen fol., 4o en 8o.

Men vindt hier plans van *Blaeu* en *De Wit*, gezicht op de haven van Harlingen door *Sallieth*, verschillende gezichten uit de XVIIIe eeuw, enz.

622 **Leeuwarden.** — „Leeuwarden de hooftstadt van Frislant. 1603." *P. Bast fec. Apud J. Lamrinck, ordinum Frisiae typogr.* (1603).

Zeldzaam plan, door den graveur *P. Bast.*

623 **Leeuwarden.** — „Leeuwarden de hooftstadt van Vrieslandt." *Feddes Harlingensis fecit et excud.* 1622. fol.

Fraai exemplaar van dit zeldzame plan.

624 **Leeuwarden.** — Plan van de stad Leeuwarden, door *F. de Wit*, (omstr. 1660). fol.

Fraai gekleurd en met goud gehoogd.

625 **Leeuwarden.** — „Nauwkeurige afbeelding der lijkstatie van Maria Louisa van Hessen—Kassel, douarière van Johan Willem Friso, Prins van Orange." 13 Juni 1765. (Leeuwarden), *Ferwerda* en *R. Jelgerhuis*. 22 prenten door *Jelgerhuis*, titel en 3 bladen tekst. fol. oblong.

626 **Leeuwarden.** — Serie van 12 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *J. Reynders*. Steendruk 's-Hage, *P. Blommers*. Uitg. Leeuwarden, *W. Eekhoff*, 1849. 4o oblong.

Bizonder fraai exemplaar van deze interessante en fraaie suite, uit de hand gekleurd. — Men vindt hier bijv. afbeeldingen van: de Sociëteit Amicitia. — Noordelijke ingang van de stad. — de Gasfabriek. — Stadswaag. — Prinsentuin. — Zuider-Plantaadje. — Noorder-Plantaadje. — enz.

627 **Leeuwarden.** — Plans, gezichten en historieprenten betreffende Leeuwarden, XVIe—XVIIIe eeuw. 16 bladen. fol , 4o en 8o.

Bevat een gekleurd blad van *Hogenberg* (omstr. 1580), met de plans van Leeuwarden en Franeker, — plan van *Blaeu*, — gezichten van *Visscher* en *Schenck*, een serie gezichten van stadsgedeelten uit de XVIIIe eeuw, enz.

628 **Sneek.** — Plans en gezichten der stad Sneek, uit de XVIe—XIXe eeuw. 8 bladen. fol , 4o en 8o.

Hierbij een gekleurd blad van *Hogenberg* (omstr. 1580), met de plans van Sneek, Dokkum, Ylst en Sloten; — plans van *Blaeu* en *De Wit*, etc.

629 **Workum.** — „Worcum 1693." Teekening in O. I. inkt, door (*Rademaker*).

Hoog 8, breed 11.5 cent.

630 Gezichten, plans en historieprenten betreffende verschillende dorpen en steden van Friesland. XVIe—XIXe eeuw. 60 bladen. fol., 4o en 8o.

Deze verzameling bevat gekleurde gravures van *Hogenberg*, betreffende wapenfeiten uit den 80-jarigen oorlog, plans van *Blaeu* en *De Wit*, tal van gezichten van *De Beyer*, *Philips*, *Fouquet*, *Maaskamp*, e. a.

Wij noemen de plaatsen: Workum (10 bladen), Staveren, Balk, Heeg, Heerenveen, Hindelopen, St. Jacobi parochie, Joure, Lemmer, Ostmahorn, Makkum, Oosterend, Rauwerd, Sloten, Tjummerum, Winsum, Wommels, enz.

GRONINGEN.

Kaarten, Stads- en Dorpsgezichten.

631 Kaart van Groningen, door *N. Visscher*, met vignet door *R. de Hooge*, (omstr. 1680). fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

632 „Kaart of landtafereel der Provincie van Groningen en Ommelanden, beneffens de heerlijkheid Westerwolde", door *Th. Beckeringh*. Groningen, *J. v. Jager*, (omstr. 1780). 4 bl. fol.

633 Geteekende paskaart van de wadden boven Groningen, door *P. A. Haaringa*, 1798.

Hoog 63, breed 55 cent.

634 „Embouchure de l'Ems". Fraaie in kleuren geteekende kaart, uit den tijd van Napoleon.

Hoog 61, breed 165 cent.

635 Kaarten van de provincie Groningen, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 11 bladen. fol.

Men vindt hierbij 2 verschillende uitgaven van de fraaie kaart van *Kaerius*, 1617, met gezicht op Groningen en afbeeldingen van kostuums; kaarten van *Janssonius, Blaeu, De Wit* (2 verschillende), *Covens en Mortier*; de kaart van *L. Tjarda van Starkenburg*, etc.

 Zie ook de afdeeling: Kaarten van Friesland.

636 **Groningen.** — De markt te Groningen. Fraaie teekening in kleuren, door *G. Bulthuys*, 1782.

Hoog 32, breed 43.5 cent.

Belangrijke teekening. — Zie de plaat.

637 **Groningen.** — „Caerte van de vermaerde ende antique stad Groeningen, afgeteeckendt ende in coper gesneden door *J. Lubbert Langeweerd.*" (omstr. 1640). 4 bladen. fol.

Zeldzaam plan. — Het fraai gegraveerde vignet bevat een gezicht op de stad.

638 **Groningen.** — „De belegringh van Groeningen, 1672," door *R. de Hooghe*, 1673. Onder de prent: „Oprecht verhaal hoedanigh de stadt Groningen... grouwelijk aangetast, maar door de dapperen... borgeren en krijgsmacht, onder... Rabenhaupt ontzet is 17 Aug. 1672." Amsterdam, *M. Doornik*, 1672. gr. fol. — Muller, 2383*a*.

Fraaie gravure door R. de Hooghe, voorstellende op den voorgrond de belegering der stad, in 't midden de vestingwerken, bovenaan een plan van de stad Groningen. Onderaan een gedrukte beschrijving.

639 **Groningen.** — Dezelfde voorstelling, eenigszins gewijzigd en verkleind. (Door *Harrewijn?*) Het plan en de vestingwerken zijn weggelaten. — Muller, 2385. Hierbij een plano-blad: „Op het verlaten van de stadt Groeningen door Barent van Galen, bisschop van Munster." — 2 bladen.

640 **Groningen.** — „Victorien van S. Exc. Rabenhaupt in Groningen en de Omlanden in 't Jaer 1672 en 73." — Afbeelding van de belegeringen van Groningen en Koevorden, op één blad, (Gegrav. door *R. de Hooghe*), met eene beschrijving in boekdruk. Amsterdam, *H. Sweerts*, 1673. plano. — Muller, 2388.

641 **Groningen.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten, door *C. C. Last*. Groningen, *J. Oomkens*. 1834. kl. fol.

Fraaie serie van zeldzame gezichten, waarbij o. a. De Nieuwe of Noorder-Kerk en de nieuwe Kazerne. — De Groote Markt. — Het Provincie-Huis. — Het Instituut voor Doof-Stommen, — enz.

Bizonder exemplaar, met zorg uit de hand gekleurd.

642 **Groningen in de XVIe eeuw.** — Plans, gezichten en historieprenten, uitgegeven op het eind van de XVIe en in het begin van de XVIIe eeuw. 7 bladen. fol. en 4o.

Interessante verzameling, bevattende het plan en het gezicht van *Hogenberg*, verschillende gravures aangaande het beleg in 1594 door *Hogenberg* en *B. Dolendo*, (waarvan één fraai gekleurd), enz.

643 **Groningen.** — Gezichten en plans van de XVIIe—XIXe eeuw. 13 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij geteekende plans der fortificatiën, uit de XVIIIe eeuw; plans van *Blaeu* en *Lotter*, enz.

644 **Sappemeer.** — „Te Sapmeer". Teekening in O. I. inkt, door *H. de Winter.* (omstr. 1750).

Hoog 12.5, breed 21 cent.

645 Historieprenten, plans, etc. betreffende verschillende plaatsen der provincie Groningen, XVIe—XIXe eeuw. 17 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij gelijktijdige afbeelding van den slag bij Heiligerlee en bij Jemmingen, door *Hogenberg*, — een fraai plan van het fort Bourtange, door *Covens en Mortier* (omstr. 1720), — 5 verschillende plans van Delfzijl, door *Blaeu, De Wit* en *Covens en Mortier*, etc.

DRENTE.

Kaarten, Stads- en Dorpsgezichten.

646 Kaart van Drente, door *C. Pijnacker.* Amsterdam, *Janssonius-Waesberge, M. Pitt en S. Swart.* (omstr. 1680). fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

647 Verschillende kaarten van de provincie Drente, van de XVIIe en XVIIIe eeuw. 9 bladen. fol.

Hierbij eenige uitgaven van de kaart van *C. Pynacker* van 1634; eene kaart van *Janssonius*, enz.

648 „IX Gezichten in en bij het landschap Drenthe", door *H. Schwegman*, naar *E. van Drielst.* Amsterdam, *C. S. Roos.* (omstr. 1780). fol. oblong.

Ide. — Sleen. — Midlaren. — Zuidlaren. — Eest. — Anlo. — enz.

649 —— Dezelfde serie. — Proefdrukken vóór de letter.

650 **Ansen.** — Gezicht op het dorp Ansen bij Ruinen. Teekening in O. I. inkt, door *P. v. d. Kloet* naar *C. Pronk.* 1774.

Hoog 12, breed 20 cent.

651 **Koevorden.** — „De verovering van Coeverde met Casteel". Daaronder „Afbeelding, en kort verhaal hoedanigh de sterkte Koeverden, door het guarnisoen van Groeningen, stormenderhandt is ingenomen. 30 Dec. 1672". Amsterdam, *M. Doornik*, 1673. plano. — Muller, 2445*a*.

652 **Koevorden.** — „Afbeelding, hoedanig den Dijck, die door ordre van den Bisschop van Munster boven 't Huys te Laer, tot bij Gramsbergen, door de Rivier de Vecht... was geleyt... is doorgebroken." 1 Oct. 1673. *R. de Hooghe fecit.* Amsterdam, *M. Doornik.* (1673). gr. fol. — Muller, 2504.

Fraaie gravure. Met een begeleidend gedicht van Selyns. Deze was een der eerste Hollandsche predikanten in Nieuw-Amsterdam.

653 **Koevorden.** — Historieprenten, plans en gezichten betreffende Koevorden. XVIe—XVIIIe eeuw. 13 bladen fol., 4o en 8o.

Hierbij verschillende bladen betreffende het beleg van 1592, waarbij twee fraai gekleurde prenten van *Hogenberg*; prenten betreffende de gebeurtenissen in 1673, plans van *Blaeu* en *De Wit*, enz.

Wij voegen hierbij eene gekleurde gravure van den aanslag op Dalen, in 1568, door *Hogenberg.*

654 **Rolde.** — „Romeinse grafkelder gelegen in 't landschap Drent, tussen Eeks en Rolde, ontdekt in 't jaar 1756." — „Groote keisteenen of hunebedden, gelegen in 't landschap Drent, een halv uur van Eeks." 2 Teekeningen in sepia en O. I. inkt, door *C. v. Noorden.*

Elk hoog 12, breed 17.5 cent.

OVERIJSEL.

Kaarten, Stads- en Dorpsgezichten.

655 Kaart van Overijsel, door *N. ten Have.* (Amsterdam), *C. J. Visscher excud.* (omstr. 1660). fol.

Extra exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

656 Kaart van Overijsel, door *N. ten Have,* vermeerdert en verbeetert door *J. de Lat,* 1743. 4 bladen. fol.

Met een bijkaartje, dienende, „om de postwegen te vervolgen uit Over-IJssel na Groningen en Leeuwaarden."

657 Verschillende kaarten van de provincie Overijsel, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 12 bladen. fol.

Hierbij de fraaie kaart van *Kaerius* (omstr. 1610), met gezicht van Deventer en en afbeeldingen van kostuums; de kaart van *C. J. Visscher,* (omstr. 1630); die van *Janssonius, Blaeu, N. Visscher,* etc.

658 **Deventer.** — Het Keurhuis te Deventer. Teekening in O. I. inkt, door *I. de Beyer,* 1744.

Hoog 16, breed 20 cent.

659 **Deventer.** — Gezicht op Deventer. Zeldzame, anonieme gravure uit de XVIIe eeuw. fol.

660 **Deventer.** — „Sint Niklaes- of Bergkerk", te Deventer. *J. v. Sassen fecit.* (omstr. 1720). gr. fol.

661 **Deventer.** — Gezichten, historieprenten en plans betreffende de stad Deventer, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 20 bladen. fol. 4o en 8o.

Hierbij prenten betreffende het beleg in 1578 en in 1591, door *Hogenberg,* waarvan één fraai gekleurd, — plans van *Hogenberg* (gekleurd), *Blaeu,* e. a., — afbeeldingen van gebouwen, etc.

Fraaie verzameling.

662 **Kampen.** — Voorhal van het raadhuis te Kampen. Aquarel, door *H. ten Kate.*

Hoog 48, breed 41.5 cent.

663 **Kampen.** — De schoorsteen van het raadhuis te Kampen. Teekening in potlood, door *H. ten Kate.*

Hoog 52, breed 70.5 cent.

664 **Kampen.** — Gezicht en plan van de stad Kampen, door *Hogenberg.* (omstr. 1580). 2 fraai gekleurde bladen. fol.

665 **Kampen.** — Plan van Kampen door *P. Utenwall,* 1598. 4o oblong.

Een zeldzaam, fraai gegraveerd blad.

666 **Kampen.** — Gezicht op de stad Kampen, door *W. Hollar,* (omstr. 1650). 12o oblong.

Zeer fraai geëtst prentje, zeldzaam.

667 **Kampen.** — Gezichten, plans en historieprenten betreffende Kampen, uit de XVIe—XVIIIe eeuw. 16 bladen. fol., 4o en 8o.

Fraaie verzameling, waarbij historieprenten van *Hogenberg,* betreffende het beleg in 1573, waarvan één gekleurd; — plan van *Blaeu,* uitgegeven door *F. de Wit,* en door *Covens en Mortier;* — plan door *Merian;* — gezicht van Kampen door *Peeters;* — prenten betreffende de overstrooming van 1775 (waarbij één vóór de letter); — „de Magistraat en gezworene Gemeente van Kampen gaan collegialiter naar de Kerk, om de keurpredikatie aan te hooren, 1760", door *W. Writs,* etc.

668 **Merwenvliet.** — Het huys Merrewenvliet in de provincie Overijssel, thans de herberg de Ster". Teekening, gewasschen in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 26, breed 40 cent.

669 **Steenwijk.** — Historieprenten, plans en gezichten betreffende Steenwijk, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 11 bladen. fol., 4o en 8o.

Men vindt hier bladen betreffende het beleg van 1581: historieprenten van *Hogenberg* (waarvan één gekleurd) en van *Luyken* (2 verschillende drukken); — bladen betreffende het beleg van 1592: historieprenten door *Hogenberg* (waarvan één gekleurd en met gedrukten Hollandschen tekst), en plan door *Blaeu*; verder het plan door *F. de Wit*, gezicht van *Peeters*, enz.

670 **Vollenhoven.** — „Toutenburch, te Vollenhove, int lant van Overijsel". *C. J. Visscher fecit.* (omstr. 1630). 4o oblong.

Fraaie gravure door C. J. Visscher.

671 **Overijsel.** — Plans, gezichten en historieprenten, betreffende verschillende steden en dorpen van Overijsel. XVIe—XIXe eeuw. 24 bladen. fol. 4o en 8o.

Belangrijke verzameling, bevattende plans van *Blaeu* en *De Wit*, prenten van *Hogenberg*, enz., waarbij menig zeldzaam blad.

Wij noemen bladen betreffende Zwolle, Zwartsluis, Vollenhove, Oldenzaal, Blokzijl, enz.

672 **Bedelaarskolonies.** — Gezichten op de kolonies Willemsoord, Frederiksoord en Ommerschans. XIXe eeuw. 7 bladen folio en groot folio oblong.

Hierbij 2 aquatinta's door Sluyter, in 2 staten: zwart en in kleuren.

673*a* **Bentheim.** — „'t Slot en een gedeelte vande stat Benthem. 1718." Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door *Berkhuys*.

Hoog 18.6, breed 28.8 cent.

Fraaie en belangrijke teekening.

673*b* **Bentheim.** — „'t Slot te Benthem." — 't Slot te Benthem van den andere zij. 1725." 2 Teekeningen in O. I. inkt, door *I. S(tellingwerf)*.

Ieder hoog 12.2, breed 17.4 cent.

673*c* **Bentheim.** — „'t huis te Bentheim 1726." Teekening in O. I. inkt, door *A. de Haan*.

Hoog 15.5, breed 19.8 cent.

673*d* **Bentheim.** — 2 Gezichten in het dorp Bentheim. Teekeningen in rood krijt en O. I. inkt, door *C. v. Noorden*. 1756. 2 bladen. 4o oblong.

673*e* **Bentheim.** — „Het zoogenaamde Duyvelskussen en een gedeelte van kasteel te Bentheim. 1791." Teekening in O. I. inkt.

Hoog 18.3, breed 22.8 cent.

673*f* **Bentheim.** — „De poort van het slot van Bentheim aan de binnenzijde." Aquarel, door *Gevers van Endegeest*.

Hoog 13.5, breed 19.5 cent.

673*g* **Bentheim.** — „Ruïne van het slot de Schutterop in het graafschap Bentheim." Teekening in O. I. inkt, door *G. Lamberts*.

Hoog 18, breed 31 cent.

GELDERLAND.

Kaarten.

674 „Gelriae Cliviae Juliae nec non aliarum regionum adjacentium nova descriptio. *Michaelis Tramezini formis ex Pontificis Max. ac Veneti Senatus in proximum decennium privilegio.* 1558. *Jac. Bassius Belga in aes incidebat*".

Hoog 48, breed 38 cent.

De eerste wetenschappelijke kaart van Gelderland, uitgegeven te Venetië. De graveur was een Hollander.

Facsimile in 25 ex. gedrukt.

675 Kaart van het Hertogdom Gelderland en het Graafschap Zutphen, door *N. J. Visscher*, (omstr. 1630). fol.

Fraaie kaart, met een gegraveerden rand van stadsgezichten, (Nijmegen, Arnhem, Zutphen, Roermond, Gelre, enz.), en kleederdrachten.

676 De vier kwartieren van Gelderland. Door *Janssonius-Waesbergius*, *M. Pitt en S. Swart.* Amstelodami, *apud J. Janssonium*, (omstr. 1660). 4 bl. fol.

Nijmegen, Roermond, Zutphen en Arnhem. — Fraai gekleurde bladen, met goud gehoogd.

677 Kaart van het Hertogdom Gelderland en het Graafschap Zutphen. Amsterdam, *N. Visscher*, (omstr. 1680). fol.

Extra exemplaar, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

678 Kaarten van Gelderland, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 15 bladen. fol.

Hierbij een fraai gekleurd exemplaar van de kaart van *Ortelius*, van 1571; die van *Mercator*, *Hondius* (1629), *Blaeu*, *Visscher*, *De Wit*, *Covens en Mortier*, *Jaillot*, *Ottens*, *Lotter*, etc.

679 **Betuwe.** — Kaart van de Waal en aanliggende landen, van 's-Hertogenbosch tot aan Geertruidenberg, met aanwijzing der doorbraken in 1658, door *J. Bastingius*. 6 bladen, aaneengezet.

Hoog 65, breed 136 cent.

Interessante kaart, waarop b.v. is aangegeven eene „Nieuwe geconcipiëerde waterlosingh."

680 **Betuwe.** — Kaarten van de Betuwe, XVIIe—XVIIIe eeuw. (door *Hondius*, *De Wit*, *Schenk*, *Covens en Mortier*, enz.) 10 bladen. fol.

681 **Tielerwaard.** — Landkaart van den Thieler Waard, door *H. Tas*, verbeeterd door *W. A. Bachiene*, uitgegeven door *J. W. Kanneman*, (omstreeks 1850). 2 bladen. fol.

Hoog 67, breed 152 cent.

Fraaie kaart, met 18 wapens der heemraden. Wij noemen o.a. die van Borssele, Aerssen, v. Haeften (3 maal), Pieck, Mr. Simon van der Stel, Aylva, Byland, Sommelsdijck, enz.

682 **Veluwe.** — „Den IJselstroom van Arnhem tot beneden Deventer met een gedeelte van de Veluwe". — „Nieuwe perfecte kaerte van d'IJselstroom met een gedeelte van de Veluwe, 1629". Amsterdam, *Claes Janss. Visscher*, (omstr. 1630). fol.

Zeer zeldzame kaart van de Veluwe, vertoonende den inval van graaf Hendrik van den Berg in 1629, met twee bijkaartjes van de kwartieren te Dieren en te Brummen, geteekend door *C. F. van Berckenrode*.

Fraai exemplaar.

683 **Veluwe.** — Kaarten van de Veluwe, XVIIe en XVIIIe eeuw. 6 bladen. fol.

Men vindt hier de kaart van *Nic. Geilkercken*, uitgegeven door *H. Hondius*, kaarten van *Blaeu*, *Covens en Mortier*, etc.

684 **Achterhoek.** — Kaarten van de voormalige Graefschap Zutphen, XVIIe en XVIIIe eeuw. 12 bladen. fol.

Bevat zeldzame bladen, zooals een kaart van *Kaerius*, 1617, met gezicht van Zutphen en afbeeldingen van kostuums; — een kaart van *C. J. Visscher*, met een plan van Zutphen; — kaarten van *Janssonius*, *Blaeu*, *N. Visscher*, *Schenck*, *De Wit*, e. a.

685 **Nalatenschap van G. J. Dibbets, Ingenieur van den Waterstaat in Gelderland, in de eerste helft der XIXe eeuw.** — Zeer belangrijke verzameling kaarten van rivieren, wegen, bruggen, sluizen, gebouwen, in de provincie Gelderland, geteekend door *G. J. Dibbets*, als hoofd-ingenieur van den Waterstaat van Gelderland, gedurende de jaren 1818—1853. **Ruim 200 bladen**, waarvan vele ter lengte van 1 tot 5 meter.

Deze verzameling, het resultaat van jarenlange opmetingen en studie, geeft een zeer belangrijk overzicht van den toestand van rivieren, wegen en publieke werken in Gelderland gedurende de eerste helft der XIXe eeuw.

Een groot aantal kaarten heeft betrekking op den loop der rivier de IJsel, (53 bladen); — een ander gedeelte beschrijft den geheelen loop der rivier de Berkel (86 bladen); — verder vindt men verscheidene kaarten betrekking hebbende op den waterafvoer der Veluwe (26 bladen).

Bijzonder interessant zijn de uitvoerige kaarten van de wegen: zij hebben vooral topographisch belang door de aanwijzing van de aangelegen perceelen (35 bladen).

Wij vermelden o. a. nog een groot plan van Arnhem, geteekend in 1852—53.

Hierbij geschreven rapporten van Dibbets betreffende deze kaarten.

686 **Geldersche IJsel.** — Verschillende geteekende kaarten van de Geldersche IJsel en van gedeelten dezer rivier, uit het begin der XIXe eeuw. 7 bladen fol. en groot fol.

Fraaie, zorgvuldig geteekende kaarten. Wij noemen o. a. 3 verschillende met aanwijzingen der in 1809 overstroomde landen, waarvan eene door *H. v. Barthold*, en eene copie naar *D. J. Tomkins*.
Deze kaarten behooren tot de nalatenschap van *Dibbets*. (Zie het vorige nummer).

687 Verzameling rivier- en polderkaarten uit de XVIIIe en het begin der XIXe eeuw. 65 bladen, waarvan de meeste folio en groot folio.

Zeer belangrijke verzameling kaarten, vooral betrekking hebbende op de Betuwe en het Pannerdensche kanaal, verschillende overstroomingen, enz. Hierbij bevinden zich verscheidene kaarten, welke als toelichting dienden bij Resoluties der Staten, en door officiëele landmeters (*Beyerink, Krayenhoff, Blanken* e. a.), vervaardigd werden. Deze werden slechts in klein getal gedrukt en zijn daardoor zeer zeldzaam.
Verder bevat de collectie verschillende kaarten met aanteekeningen in handschrift, en geteekende kaarten.

Geteekende en gegraveerde Stads- en Dorpsgezichten.

688 „Vastelavonts Tocht, 1624", (Amsterdam), *Cl. J. Visscher*, 1624. plano. — Muller, 1504.

Fraaie gravure (door C. J. Visscher) voorstellende een kaart van Gelderland met den tocht der Spanjaarden over de Veluwe; bovenaan 3 afbeeldingen: „De vlucht tot Ede, van H. van den Berch", Vastelavonts Tocht", enz. Onderaan „Den op-tocht der Batavieren". Met eene gedrukte beschrijving.
Zeer zeldzaam, fraai exemplaar.

689 Zinnebeeldige prent op de opdracht van het hertogdom Gelder en Graafschap Zutphen aan Zijn K. H. Willem III. *R. de Hooghe fec. et inv.* 1675. fol. — Muller, 2571.

Deze prent is dezelfde als die, getiteld „Uytrecht herstelt", (zie no. 582), doch belangrijk gewijzigd. Op den zegekar staat Victoria met de veroverde steden, daarnaast de Hertogskroon; Mars is veranderd in den Prins; in de lucht de bustes zijner voorvaderen; in plaats van het onderschrift zijn hier drie kleinere afbeeldingen betreffende den Prins.

690 „Platen en kaarten behorende tot het geschiedkundig verslag der Dijkbreuken en Overstroomingen in 1809". Serie prenten door *Numan*, gegraveerd door *R. Vinkeles*, betreffende de geweldige overstroomingen van Waal en IJsel in 1809. 10 prenten fol. en 1 kaart fol.

Zeer fraaie proefdrukken.

691 **Betuwe.** — Suite van 4 prenten met voorstellingen van de overstrooming in de Betuwe in 1740, „na het leven afgebeelt, getekent en in het kooper gebracht door *J. Smit*, 1741." — Amsterdam, *v. Huissteen en v. Esveld*, 1741. met gedrukte beschrijving. groot fol.

Zeldzame serie.

692 **Apeldoorn.** — Gezicht op Apeldoorn. Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIIe eeuw.

Hoog 9.5, breed 18 cent.

693 **Apeldoorn.** — Kaart van den weg van Apeldoorn tot Zutphen, gecopiëerd naar eene door den ingenieur *Thomkins* opgemeten kaart, door *G. J. Dibbets*, 1816. Kaart van eenige meters lengte.

Zorgvuldig geteekende kaart, vooral belangrijk omdat bij de langs den weg gelegen landerijen ook de namen der eigenaars vermeld staan.

694 **Apeldoorn.** — Ontwerp-teekeningen der Protestantsche kerk te Apeldoorn, door den opzichter *H. Bauer*. 21 Febr. 1839. 10 bladen. fol. en groot fol.

695 **Arnhem.** — „De synt Jans port tot Arem." Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIe eeuw.

Hoog 13, breed 27.5 cent.

696 **Arnhem.** — „De Markt tot Arnhem". Fraaie teekening in kleuren, door *J. de Beyer.* 1775. Gerestaureerd.

Hoog 30.5, breed 44 cent.

Interessante teekening, een merkwaardig beeld gevende van de stad in de XVIIIe eeuw. — Zie de plaat.

697 **Arnhem.** — „Gezigt in de plaats van Sonsbeek, geteekend van op zijde het huis. 1825". Teekening in kleuren, door *Gevers v. Endegeest.*

Hoog 13.5, breed 23 cent.

698 **Arnhem.** — „De Sabelpoort en Vischmarkt te Arnhem, 1848". Aquarel door *P. de Goeje.*

Hoog 23.5, breed 33 cent.

699 **Arnhem.** — „Hommelsche weg bij Arnhem. 1848". Aquarel, door *P. de Goeje.*

Hoog 26, breed 20 cent.

700 **Arnhem.** — „Kaart, op welke afgebeeld zijn de zoogenoemde waardjeshoven, volgens order van de Magistraat dezer stad, afgeteekend door *F. Beyerink,* geswooren landmeter. Arnhem 13 Aug. 1676". Copie door *O. v. Olden,* 24 Sept. 1676. Teekening in kleuren.

Hoog 51, breed 151 cent.

Merkwaardige teekening.

701 **Arnhem.** — Plan en gezicht van Arnhem, op één blad, door *F. de Wit,* (omstr. 1680). fol.

Fraai gekleurd en met goud gehoogd.

702 **Arnhem.** — „Heirschouw van Koning Wiljam bij Arnhem". *Huchtenburg fec. et exc.* (omstr. 1690). gr. fol.

Fraaie gravure van Huchtenburg. Met een Latijnsch en Hollandsch 6-regelig vers van *D. Hoogstratanus* en *F. Halma.* In het verschiet het profiel van de stad Arnhem.

702*a* **Arnhem.** — „Ware afbeeldinge na het leven, van het overstroomen der revieren en het doorbreeken van den dyck by Elden gelegen, naby de stat Aarnhem en Heusden, tot aen Cuylenburg." Gravure door *J. Smit,* 1741, met een gedrukte beschrijving. Amsterdam, 1741. plano. — Muller, 3779.

Zeldzaam.

703 **Arnhem.** — „Arnhem en zijne environs". Amsterdam, *Desguerrois et Co.* (omstr. 1840). 4o oblong.

Zes fraaie gelithographeerde gezichten, op Chineesch papier. — In het oorspronkelijk omslag.

704 **Arnhem.** — 4 Gelithographeerde en gekleurde gezichten in de omstreken van Arnhem. Amsterdam, *Desguerrois & Co.* (omstr. 1840). fol. oblong.

4 Fraaie, pittoresque gezichten: Loop des Rijns. — Boerenlandschap. — Gezigt genomen op de Rehberg. — Buitenplaats (Sonsbeek).

Bijzonder exemplaar, op Chineesch papier, en zorgvuldig uit de hand gekleurd.

705 **Arnhem.** — „Programma, ter feestelijke opening van den Engelsche Spoorweg te Arnhem". Arnhem, 1845. Lithographie. gr. fol. — Muller, 7091.

Curieuse spotprent op den Minister *Schimmelpenninck van der Oye* en *Enthoven,* den aannemer van den spoorweg. Met een beschrijving onder de prent.

706 **Arnhem.** — Serie van 24 gelithographeerde en gekleurde gezichten van buitenplaatsen en kasteelen in de omstreken van Arnhem. Amsterdam, *Buffa,* (omstr. 1850). kl. fol.

Deze interessante serie omvat gezichten op Roosendaal, het Gothische Gebouw, Biljoen, Keppel, Lustoord, Bronbeek, Hulkestein, De Oorsprong, Doorwerth, Sonsbeek, Klarenbeek, Agnetenstein, etc.

Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd. — Zeer zeldzaam.

707 **Arnhem.** — Serie van 9 gelithographeerde en gekleurde gezichten in Arnhem en in de omstreken. Door *H. W. Last,* (omstr. 1850). fol. oblong.

Deze fraaie serie is vooral interessant om de stoffage der afbeeldingen, welke een getrouw beeld geven van het buitenleven dier dagen. — Men vindt hier o. a. De Velper Barrière. — De Hemelsche Berg. — Hôtel de Bellevue. — Gezigt op den Rijn. — Station der Rijnspoorwegmaatschappij. — Sonsbeek. — Gezicht te Velp, etc.

Bizonder exemplaar, met zorg uit de hand gekleurd.

708 **Arnhem.** — Serie van 7 gezichten in de omstreken van Arnhem, geteekend door *A. J. Couwenberg*, gegraveerd door *H. W. Couwenberg. Nijhoff excud.* (omstr. 1850). fol. oblong.

Deze fraaie serie geeft vooral het pittoresque ven het landschap weer. Men merkt hier o. a. op: Gezigt op Arnhem van de hoogte buiten de Rijnpoort. — Vallei bij Oosterbeek. — Vallei in het Dorenweerdsche Bosch. — Rijn en Hunneschans. — enz. Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd. — Zeer zeldzaam.

709 **Arnhem.** — A. J. Couwenberg, De omstreken der stad Arnhem, in 12 kunstplaten naar de natuur geteekend. Arnhem, (omstr. 1850), in origineel omslag. breed 4o.

Fraai exemplaar, met breede marges. — Fraaie drukken.

710 **Arnhem.** — Voormaals en Heden. Album van Arnhems omstreken. Arnhem, *J. van Egmond Jr.*, (omstr. 1850). kl. fol. oblong.

Met 14 litho's door *Last*: Rijnkade, Louwersgracht, Sonsbeek, Bronbeek, Zijpendal, Klarenbeeksche Bosch, Heijenoord, Malburgen, Biljoen, Rozendaal, enz.

711 **Arnhem.** — Plans, gezichten en historieprenten betreffende Arnhem. XVIe—XIXe eeuw. 34 bladen. fol., 4o en 8o.

Interessante verzameling, waarbij een gekleurd blad door *Hogenberg* (omstr. 1580), met plans van Arnhem, Venlo, Gelder en Roermond; — 2 gelijktijdige gravures van den tocht van Prins Maurits door de Veluwe bij Arnhem in 1591; — gezicht op Arnhem, onderlangs, zeldzame litographie van omstr. 1840; — verscheidene prentjes betreffende de patriottische woelingen; — een gravure van Hôtel Belle Vue met 8 gezichten om Arnhem, 1853, — etc.

712 **Beest.** — „Kasteel te Beest, Wolfswaard. 12 Aug. 1750." Teekening in O. I. inkt.

Hoog 12,5, breed 15 cent.

713 **Culemborg.** — „Kaart van de graafschappen Buuren en Culenburg, waar bij gevoegt zijn de Vijf Heeren Landen." — Amsterdam, *Covens en Mortier*, 1761. dubbel fol.

714 **Culemborg.** — Plans, gezichten en historieprenten betreffende Culemborg. XVIe—XVIIIe eeuw. 12 bladen. fol., 4o en 8o.

Wij noemen de plans van *Blaeu* en *De Wit*, gezichten, door *Bouttats*, *Philips*, e. a.; — etc.

715 **Dieren.** — Praetorium Dieranum, quod a se per omnes partes descriptum ac delineatum... Brittanniarum Regi Gulielmo III humillime offert *Petrus Schenk*, (Amsterdam, omstr. 1700). gecart. 4o oblong.

Serie van 16 gezichten met titel, voorstellende het huis, de parken, grotten, enz. van het buitenverblijf van Stadhouder Willem III te Dieren.

716 **Dieren.** — „Aenkomst van zijne K. Maj. van Groot-Brittannien, op Dieren". (1691, door *R. de Hooghe*). Amstelodami, *P. Schenk excud.* (1700). fol. — Muller, 2838.

Fraai gekleurde en met goud gehoogde gravure, met gezicht op het slot en den stoet van den Koning. Vooral ook merkwaardig om de kostuums en uniformen.

717 **Doesburg.** — Ontwerp-teekeningen voor eene duiker-communicatie van den Ysel met de stadsgracht, en, in verband daarmede, van een gemetselde brug, buiten de Oypoort, door *G. J. Dibbets.* 1828. 9 bladen. fol. en groot fol.

718 **Elden.** — „Het doorbreeken van den band-dijk voor Elden, 1740, afgeteekend en in 't koper gebracht door een voornaam liefhebber". Met beschrijving. fol.

Zeldzame volksprent, gedrukt „te Haerlem bij J. v. d. Vinne, Boek- en Papierverkooper in de Warmoesstraat, 1741".

719 **Groenlo.** — 4 Bladen betreffende de inneming van Grol door Prins Maurits, 1627. fol.

„Belegeringe der stercke stadt Groll", fraaie gravure door *C. J. Visscher*, (Muller, 1566). — „Grolla obsessa et expugnata". *G. Blaeu excud.* (naar de teekening van *F. van Schooten*). — Enz.

720 **Groenlo.** — Historieprenten, gezichten en plans betreffende Groenlo. XVIe—XVIIIe eeuw. 8 bladen, fol., 4o en 8o.

Men vindt hier een fraai gekleurde gravure van *Hogenberg*, voorstellende het beleg in 1597; plans van *Blaeu* en *De Wit*, enz.

721 **Harderwijk.** — Gezichten in Harderwijk, 1862—63. 4 Schetsen, gewasschen in O. I. inkt, door (*Springer*).

Ieder hoog 41, breed 57 cent.

722 **Harderwijk.** — 2 Merkwaardige gezichten van Harderwijk op één blad. (Door *Hogenberg*, omstr. 1580). fol. — Gekleurd.

723 **Harderwijk.** — Verschillende geteekende kaarten en projecten, betreffende de verbetering der haven van Harderwijk in het begin der XIXe eeuw. 7 groote bladen.

Belangrijke, zorgvuldig uitgevoerde kaarten. — Wij noemen o. a. die van den bekenden ingenieur *G. J. Dibbets* (1831), van *F. Beyerink* (1821), enz.

723*a* **Hattem.** „De Orange Papeeters." — „De Batavier aan Willem den geweldenaar." 1786. 2 bladen. fol. — Muller, 4741*a*, 4742.

2 Curieuse spotprenten op de bemachtiging van Hattem en Elburg door Willem V. Met gedrukte beschrijvingen.

724 **Hattem.** — Historieprenten en gezichten betreffende Hattem. XVIe—XVIIIe eeuw. 9 bladen. 4o en 8o.

Men merkt hierbij op een gekleurde gravure van *Hogenberg*, betreffende den aanslag van 1580; — verschillende gravures van de Patriottische beweging in 1786. — Etc.

725 **Hedel.** — „Afbeeldinge van de schrikkelijke overstrominge en daarop gevolgden doorbraak van Maasdyk bij het dorp Hedel, 14 Febr. 1757." Kaart van den ondergeloopen polder, met een gezicht op Zaltbommel, door *J. Winter*, waaronder een gedrukte beschrijving. Zaltbommel, *J. W. Kanneman*, 1757. plano.

Zeldzame prent. — Niet vermeld bij Muller.

725*a* **Loevestein.** — Afbeelding van het slot Loevestein. Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door (*De Haan*.)

Hoog 16.5, breed 26.5 cent.

Fraaie teekening. In den linkeronderhoek ziet men den koffer wegdragen, waarin Grotius ontsnapte.

726 **Loevestein.** — Twee in kleuren geteekende plans van de samenvloeiing van Maas en Waal bij Gorinchem, met de daarbij gelegen vestingen Gorinchem, Workom en Loevestein. XVIIe eeuw.

Hoog 21.5 en 18, breed 33.5 en 32 cent.

Deze teekeningen dragen de aanduidingen in het Fransch, in XVIIe eeuwsch schrift. Zij werden waarschijnlijk door een Fransch officier tijdens den inval van Lodewijk XIV vervaardigd.

727 **Loevestein.** — Afbeelding van het slot Loevestein tijdens de gevangenschap van Grotius en Hogerbeets. *C. J. Visscher fec. et excud.* 4o.

Met de portretten van Grotius en Hogerbeetz in de benedenhoeken.

728 **Loevestein.** — „Het huis te Loevenstein bij Gorinchem". *A. Rademaker del. Hoogkamer sculp.* (omstr. 1820). fol.

Fraaie aquatinta, met 2 folio bladen tekst.

729 **Loo.** — „'t Koninklijke Lust-hof en Tuyn op 't Loo". Amsterdam, *F. de Wit.* (omstr. 1680). groot fol.

730 **Loo.** — Serie gezichten op het Loo en het park, met het adres van *J. Danckerts.* (omstr. 1680). 10 bladen 4o oblong.

Fraaie, zeldzame serie.

731 **Loo.** — „'t Konings-Loo". Amsterdam bij *P. Persoy*, (omstr. 1680). 2 bladen fol.

Fraai gegraveerd gezicht op het park van het Loo. (door *R. de Hooge*).

732 **Loo.** — „Het heerlijk en vermaakelijk Lusthuys van Willem III, konink van Groot Brittannien, op het Loo". Amsterdam, *P. Schenk*, (omstr. 1700). groot fol.

Fraai gezicht, in vogelvlucht, op het Loo en zijn park.

733 **Loo.** — Hetzelfde, fraai gekleurd en met goud gehoogd.

734 **Loo.** — Afbeelding van het paleis Het Loo, zonder adres (einde XVIIe eeuw). Hoog 19, breed 51 cent.

Fraaie gravure. Op den voorgrond ruiters en soldaten.

735 **Loo.** — Koninklijke paleizen te Soestdijk en het Loo (gegraveerd door *Hoogkamer*, omstr. 1820) en te Tilburg (litho door *Chimaer*). — Gezicht op Broekhuizen door *Hoogkamer*. — 4 bladen. kl. fol. oblong.

Zeer fraai uit de hand gekleurd.

736 **Loo.** — Gezichten van het Loo, XVIIe—XIXe eeuw. 7 bladen. fol., 4o en 8o

Hierbij: „'t Koninklijke lusthof, en tuyn op 't Loo." Amst. *F. de Wit*, omstr. 1690. gr. fol. — Gekleurd gezicht, Amst. *Arpels en Gabriels & Co.* omstr. 1820. — Etc.

737 **Merm.** — „Dorp Merrem." Teekening in O. I. inkt, uit het eind der XVIIIe eeuw. Hoog 19.5, breed 25.5 cent.

738 **Mettray.** — „Bouwhuis op Nederlandsch Mettray, gesticht door Dr. J. A. Luyken te Gendringen." — „Landbouwkolonie Nederlandsch Mettray op Rysselt bij Zutphen." Door *G. Gerlier*, naar *W. van der Worp*. Brussel, *Simonau & Toovey*, (omstr. 1860). 2 litho's. gr. fol. oblong.

Wij voegen hierbij: drie litho's 4o oblong.

739 **Nijkerk.** — „Den huize Watergooi of Watervoort, buyten Nykerk op de Veluwe." Teekening in kleuren, door *W. Hendriks*. Hoog 30.5, breed 40.5 cent.

740 **Nijmegen.** — Gezicht op Nijmegen, van de Waal gezien. Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIe eeuw. Hoog 16.3, breed 31 cent.

Fraaie teekening, toegeschreven aan *M. Merian*. — Collectie Habich.

741 **Nijmegen.** — „Gezigt van den Hoenderenberg op de stad Nijmegen, de Waal, Lent, enz.". Teekening in O. I. inkt en potlood, door *C. v. Hardenberg*. (omstr. 1780). Hoog 27.5, breed 40 cent.

742 **Nijmegen.** — Gezicht op de stad, van de Waal gezien. Teekening in O. I. inkt, uit het eind der XVIIIe eeuw. Hoog 11, breed 25 cent.

743 **Nijmegen.** — Gezicht op de stad Nijmegen, door *Hogenberg*, (omstr. 1580). fol. — Gekleurd.

744 **Nijmegen.** — „Eigentliche abbildung und ausführliche Beschreibung der zu denen instehenden Friedenstractaten gwidmeten Haupt- und Hansee-stadt Nieumägen, samt der Schantz Knodsenburg." Zonder naam of datum (1678). plano.

Zeldzaam plano blad, bevattende een panorama der stad en een uitvoerige gedrukte beschrijving.

745 **Nijmegen.** — Plan en gezicht van Nijmegen, op één blad, door *F. de Wit*, (omstr. 1680). fol.

Fraai gekleurd en met goud gehoogd.

746 **Nijmegen.** — 8 Vergezichten, genomen van de Belvedère te Nijmegen. Aquatinta's door *Van de Wart*, (omstr. 1820). fol. oblong.

747 **Nijmegen.** — Serie van 6 gelithographeerde en gekleurde gezichten der stad, door *J. F. Christ*. Steendr. van *Desguerrois & Co. C. A. Vieweg* (of *Wieweg*) *excud.* (omstr. 1830). kl. fol.

Fraaie serie en zeer zeldzaam. — Men merkt hier op: Gezigt op de stad van Lent te zien. — De Groote of St. Stephens Kerk en de Latijnsche School. — De Heidensche Kapel. — Belvedère. — Enz. — Vele plekjes zijn thans veranderd. Bizonder exemplaar, uit de hand gekleurd.

748 **Nijmegen.** — „Zestal Nijmeegsche gezigten," door *W. H. Hoogkamer*, naar *Howen.* Nijmegen, *J. F. Thieme*, 1832. fol. oblong.

Zeldzame serie fraaie gezichten.

749 **Nijmegen.** — Dezelfde serie, op Chineesch papier.

750 **Nijmegen.** — Verschillende gravures betreffende het „Raadsel van Nijmegen." XVIIe—XIXe eeuw. 8 bladen. fol. 4o en 8o.

Zeldzame verzameling, waarbij o. a. eene gravure door *Rom. de Hooge*, 1698, voorstellende het Nijmeegsche huwelijk; — eene gravure met gedrukte uitlegging, plano-blad, twee uitgaven te Nijmegen, bij *J. van Campen*, 1765 en 1777. — Etc.

751 **Nijmegen.** — „Groote verzameling gezichten, plans en historieprenten betreffende Nijmegen en de omstreken der stad. XVIe—XIXe eeuw. **90 bladen.** fol., 4o en 8o.

Belangrijke verzameling, bevattend menig zeldzaam blad. Wij noemen bijv. verschillende gravures van *Hogenberg*, waarbij gekleurde, betreffende de krijgsbedrijven in de XVIe eeuw; — gekleurd plan van *Hogenberg*, omstr. 1580; — plans van *Covens en Mortier*, en *v. d. Aa*; — een fraai gekleurd plan van de vestingwerken van *Coehoorn*, uitgegeven door *Covens en Mortier*; — vele lithographische gezichten, enz.

752 **Ochten.** — „Doorbraak te Ochten in Neder-Betuwe op 1 Maart 1784", door *R. v. Eynden*, 1789. fol.

Merkwaardige, gekleurde volksprent.

753 **De Park.** — „Het huys de Park 22 July 1744". Teekening in O. I. inkt, door *Spilman.*

Hoog 12, breed 21 cent.

754 **Rodenburg.** — De Poort van het huis te Rodenburg in Gelderland". Teekening, gewasschen in O. I. inkt, door *A. Schelfhout.*

Hoog 25, breed 52.5 cent.

755 **Rozendaal.** — Serie van 16 afbeeldingen met titel, van het buitengoed Rozendaal bij Arnhem, uitgegeven door *P. Schenk* te Amsterdam, (omstr. 1700). gecart. 4o oblong.

756 **Rozendaal.** — „Platte grond van de Heerlijkheid Roozendaal buyten Arnhem." Amsterdam, *Gerard van Keulen*, (omstr. 1720). fol.

757 **Tiel.** — Verschillende plans en gezichten van Tiel, waarbij van *Blaeu*, *De Wit* e. a. XVIIe en XVIIIe eeuw. 15 bladen. fol., 4o en 8o.

758 **Ubbergen.** — „Gezigt aan den Kopscheif Bouwhof boven Ubbergen bij Nijmegen." Teekening in O. I. inkt, door *H. Hoogers.*

Hoog 20, breed 27 cent.

759 **Voorst.** — „De grave van Albemarle schoone lustplaats, genaamt het huys te Voorst." (door *D. Stopendaal*, omstr. 1680). fol.

Fraai gegraveerd blad.

760 **Voorst.** — „Afbeeldinge van het huis te Voorst, buiten de stadt Zutfen, toebehoorende aen den Grave van Albemarle." door *Jac. Roman.* Amsterdam, *P. Schenk* (omstr. 1700). gr. fol.

Zeer fraai gekleurde, met goud gehoogde prent. De voorgrond is levendig gestoffeerd met karossen en pleizierjachten.

761 **Zaltbommel.** — „Het huijs nombr. 2 van voorz. tot bommel van heer Jan van Rossem, hr. van Rossem, etc." Teekening in O. I. inkt, uit de 2e helft der XVIe eeuw.

Hoog 33, breed 51 cent.

Interessante, documentaire teekening. Over den onderrand is een strook geplakt, waarop de muur afgeteekend staat, welke het voorplein afsloot, met links een gevelhuis en rechts een poortje. Hierbij staat aangeteekend: „Deese muer met het gevelhuijs comt voor 140 voet vant huijs af."

762 **Zaltbommel.** — „Afbeeldinge van de schrikkelijke overstrominge, en daarop gevolgden doorbraak van den Maasdijk, bij het dorp Hedel", 14 February 1757. Zalt-Bommel, *Joh. W. Kanneman*, 1757. plano.

Kaart van den overstroomden Bommelerwaard; daaronder een gezichtje op de stad Zalt-Bommel. Met gedrukte beschrijving.

763 **Zaltbommel.** — Verschillende historieprenten, gezichten en plans der stad, XVIe—XIXe eeuw. 11 bladen. fol., 4o en 8o.

Men vindt hierbij vooral gravures betreffende het beleg in 1599, waarbij fraaie gekleurde gravures van *Hogenberg*, en een zeldzaam blad: „Waerachtige Conterfeytinghe van de stercke Schans die den vyandt 1599 op de Bommelsche Waert gemaeckt heeft, nu belegert door Prince Mauritio, 1600," door *Lamb. Cornelius.* — Plan door *De Wit.* — Platen betreffende overstroomingen in de XIXe eeuw. — Etc.

764 **Zoelen.** — „'t Huys te Zoelen in Nederbetuwen". Teekening in O. I. inkt, door *R*(*oelof*) *v*(*an*) *E*(*ynden*). 1792.

Hoog 9.5, breed 14 cent.

765 **Zutphen.** — „Kort en bondigh verhaal van den optocht van den Bisschop van Munster, 1665". Amsterdam, *M. Doornick*, 1665. plano.

Bovenaan het blad een kaart van het oorlogsterrein: Zutphen, Overijsel, Groningen.

766 **Zutphen.** — Plans, historieprenten en gezichten van Zutphen. XVIe—XVIIIe eeuw. 28 bladen. fol., 4o en 8o.

Men vindt hier verscheidene gravures van *Hogenberg*, betreffende de gebeurtenissen van den 80-jarigen oorlog te Zutphen, waarbij fraai gekleurde; — gekleurd plan door *Hogenberg* (omstr. 1580). — plans van *De Wit* en *v. d. Aa.* — etc.

---

767 Zes gezichten in de Betuwe. Teekeningen, gewasschen in O. I. inkt, door *Wicart*, fol. oblong.

Beest, Deyl, Eijnspeck, Gelcum, Gorzum, Langerak.

768 Verzameling geteekende gezichten in Gelderland, in kleuren en O. I. inkt, uit de XVIIIe en het begin der XIXe eeuw. 12 bladen folio, 4o en 8o oblong.

Men vindt hier teekeningen van *Berkhuis*, *Bendorp*, aquarellen van *Hoogers*, *Gevers v. Endegeest*, enz., voorstellende gezichten op het Loo, bij Zutphen, Beek, Culemborg, enz.

769 Verzameling plans, gezichten en historieprenten, betreffende verschillende steden en dorpen in Gelderland. XVIe—XIXe eeuw. 75 bladen. fol., 4o en 8o.

Belangrijke verzameling, bevattende fraaie plans van *Blaeu*, *De Wit*, *Covens en Mortier*, gravures van *Hogenberg*, vele gezichten uit de XVIIIe eeuw, waarbij menig zeldzaam blad.

Men vindt hier o. a. prenten betreffende Adeldoorn, Breevoort (aanslag op de vesting door de Spanjaarden, gravure van *Hogenberg*), Doesburg, Gorsel (verwoesting van het graf van Van de Capelle, 1788), Elburg, Harderwijk, Lochem (een zeldzaam prentje uit den patriottentijd: „Straetschendery door Burgemeester Wolf gepleegt, 22 Febr. 1785), Loevestein, Schenkeschans (verschillende prenten, waarbij een fraai blad van *Blaeu*, met 5 gezichten), Wageningen, Yseloort (aanval der Spanjaarden, gekleurde gravure door *Hogenberg*), enz.

PAYS DE CLÈVES.

769*a* **Clèves.** — „De lindeboom buijte Cleeff. Junij 1752." Dessin à la plume.

Hauteur 13.6, largeur 21.2 cent.

770 **Clèves.** — „Kerk te Sonsbeek 1739 int land van Cleef." Dessin à l'encre de Chine.

Hauteur 19.4, largeur 25.7 cent.

771 **Clèves.** — „Het graf van Johan Maurits van Nassau, te Berg-en-Daal, buiten Kleef." Dessin, au lavis d'encre de Chine, du XVIIIe siècle.

Hauteur 21, largeur 34 cent.

771*a* **Crefeld** — Plan de la bataille de Crefeld, 23 Juin 1758, contenant les mouvements de l'armée alliée depuis le 14 juin—2 juillet. La Haye, 1765. in-fol.

772 **Gogh.** — „'t Dorp Kessel bij Kogh." Joli dessin à l'encre de Chine, par (*A. de Haan*, vers 1740).

Hauteur 13.2, largeur 20.5 cent.

772*a* **Schenckenschantz.** — „Eigentliche Vorstellung und Abris der hochstberühmten Vestung Schencken-Schantz". 1672. plano.

Plan de la forteresse, au dessus d'une description imprimée en allemand.

NOORDBRABANT.

Kaarten.

773 „Brabantiae Belgarum provinciae recens exactaque descriptio. *Michaelis Tramezini formis ex Pontificis Max. ac Veneti Senatus in proximum decennium privilegio.* 1558. *Jac. Bossius Belga in aes incidebat*".

Hoog 50, breed 38 cent.

De eerste wetenschappelijke kaart van Brabant, te Venetië uitgegeven. Merkwaardig, dat zij door een Hollander gegraveerd is.
Facsimile, in 25 exemplaren gedrukt.

774 „Théâtre de la Guerre en Flandre et Brabant, les pays conquis et le Bas-Rhin", door *Sanson.* Amsterdam, *Covens & Mortier*, (omstr. 1715).

Hoog 100, breed 150 cent.

Zeer fraaie en uitvoerige kaart van Brabant, Zeeland, Utrecht, Gelderland en de Rijnprovincie tijdens den Spaanschen Successie-oorlog, met een fraai vignet, waarin o. a. een portret van Prins Eugenius van Savoie.

775 „Kaart figuratief van Bataafsch Braband", door *H. Verhees*, landmeter te Boxtel. Amsterdam, *Mortier, Covens & Zoon*, 1794. 4 fol. bladen.

776 **Nalatenschap van G. J. Dibbets, hoofdingenieur van den Waterstaat in Noord-Brabant**, in de eerste helft der XIXe eeuw. — Groote verzameling kaarten van rivieren, kanalen, polders, „overlaten", wegen, gebouwen, in Noordbrabant, geteekend door den hoofdingenieur *G. J. Dibbets*, gedurende de jaren 1820—1850. **120 bladen**, waarvan verscheidene ter lengte van eenige meters.

Deze merkwaardige verzameling, afkomstig van een der groote Nederlandsche ingenieurs uit het begin der XIXe eeuw, is het resultaat van oorspronkelijke opmetingen, gedaan gedurende vele jaren. Zij geeft een belangrijk overzicht van den toestand van rivieren, kanalen en wegen in dien tijd, en is vooral ook interessant voor de quaestie van den afvoer van het Maaswater, (de z. g. „overlaten").
Een groot aantal bladen heeft betrekking op de Zuidwillemsvaart.
De zeer uitvoerige kaarten van de wegen van 's Bosch naar Grave, van 's Bosch naar Eindhoven en de grenzen, zijn vooral merkwaardig voor de kennis van terreinen en gebouwen, aan die wegen gelegen, welke alle zijn aangegeven.
Verder vindt men ontwerpteekeningen van sluizen, bruggen en andere kunstwerken.
Een gedeelte heeft betrekking op de polders langs het Hollandsch diep.
Onder de teekeningen van gebouwen noemen wij een verzameling bouwkundige teekeningen van de gevangenis te 's Hertogenbosch.

777 Geteekende en gegraveerde kaarten van verschillende gedeelten van Noordbrabant. XVIIIe en XIXe eeuw. 17 bladen, de meeste van zeer groot formaat.

Bevat verscheidene interessante bladen, zooals: Oorspronkelijke, geteekende kaart van de polders ten zuiden van Geertuidenberg, door den landmeter *Ketelaar*, 1747. (76 × 106 cent.); — „Situatie van den Sandberg bij Oosterhout," teekening door *Hoffmann*, begin XIXe eeuw; — kaart van de landen Heusden en Altena, door *Conrad*, 1798, (66 × 105 cent); — project van een overlaat tusschen Baardwijk en Drunen, door *Ketelaar*, behoorende bij de Resolutiën van 1754. (94 × 140 cent.); — kaart van Noordbrabant door *Verhees*, uitgegeven te 's Hertogenbosch bij *Palier*, omstr. 1840. (96 × 114 cent); — platte grond van Bergen-op-Zoom, bij *J. G. v. Kuyk*, omstr. 1840. (64 × 103 cent.) — enz.

778 Verzameling kaarten van de provincie Noordbrabant, en gedeelten ervan. XVIe—XVIIIe eeuw. 34 bladen. fol.

Belangrijke collectie, waarin zich verscheidene zeldzame kaarten bevinden, zooals o. a. die van *Ortelius* (omstr. 1570 en van 1591), *Th. Galle*, Antwerpen (omstr. 1580), *Kaerius* (1617, met stadsgezichten en afbeeldingen van costuums), *N. J. Visscher* (1633, met een bordure van stadsgezichten en costuums), enz.

Geteekende en gegraveerde Stads- en Dorpsgezichten.

779 **Baarschot**. — „De schuer over het huys te Baerschot naest de stal, 1681". Teekening in O. I. inkt en wat kleur, door *Jos. de Grave.*

Hoog 15.5, breed 20.5 cent.

780 **Bergen-op-Zoom**. — „Bergen op Soom belegert." Fraai gegraveerde kaart van het beleg van Bergen-op-Zoom, met twee afzonderlijke afbeeldingen van belegeringswerktuigen. Onder de prent een beschrijving in vier kolommen, waaronder het adres: Tot Leyden, *by Nic. Geelkerck.* (1622). plano.

Hoog (zonder den tekst) 40, breed 52.5 cent.

Fraaie druk van deze zeldzame prent. — De tekst is belangrijk: men vindt er de mededeeling, dat de andere plans die van het beleg zijn uitgegeven, onjuist zijn. De schrijver is persoonlijk te Bergen-op-Zoom en verhaalt dag voor dag de gebeurtenissen tot 6 September.

Niet vermeld bij Muller.

781 **Bergen-op-Zoom**. — „Bergen op Zoom na het leven afgebeeld, met alle derzelver fortificatien, omleggende steden, dorpen en sterktens, als ook de beleegering der Franschen". 1747. Amsterdam, *St. v. Esveld.* 1747. plano. — Muller, 3895*b*.

782 **Bergen-op Zoom**. — Fraaie verzameling plans en afbeeldingen, verschenen tijdens het beleg van 1747. 9 bladen. fol. en plano.

Merkwaardige verzameling van afzonderlyk uitgekomen bladen. Bevat: „Bergen-op-Zoom na het leven afgebeeld, met alle derselver fortificatien", verschenen den 6den Sept. Amst. *St. v. Esvelt.* — Plattegrond met beschrijving, verschenen bij *D. Langeweg* te Den Haag (met 2 verschillende herdrukken bij *P. Schenk* te Amsterdam); — 2 plans verschenen bij *G. du Mee* te 's Gravenhage; — plans van *H. de Leth* en *R. & J. Ottens*; — ten slotte een historieprent met gedrukt vers op de „Collecte voor de land- en geloofsgenooten van Bergen op den Zoom, tot herstelling van hunne schade in den oorlog geleden; gedaan 1749." Amst. *G. Bos en C. Wilt.*

783 **Bergen-op-Zoom**. — Plans, gezichten en historieprenten betreffende de stad Bergen-op-Zoom, XVIe—XVIIIe eeuw. 30 bladen fol., 4o en 8o.

Men vindt hier verschillende zeldzame bladen, zooals een geteekende kaart: „Projet de fortification", door *G. Brakel* (XVIIe eeuw); — een gekleurd plan door *Hogenberg* (omstr. 1575); de zeldzame „kaerte van Bergen-op-Zoom, Steenbergen ende de Nieuwe fortificatiën, door *Visscher*, 1628; — verder verschillende bladen betrekking hebbende op het beleg van 1588, waarbij o. a. een zeldzame gekleurde prent door *Dolendo*; de groote plans van *Blaeu* en *De Wit*, aardige gezichten uit de XVIIIe eeuw, enz.

784 **Breda**. — „Eygentlicher Abriss und gestalt der Statt Breda und umbligender gelegenheit, wie nemlich dieselbe jetzo von dem Marguis Spinola ... belegert mit verzeichnuss aller so wol Hauptquartieren als Schantzen und Reduyten.... Zonder adres, (1625). plano.

Fraaie kaart van Breda en omstreken, met aanduiding aller belegerings- en verdedigingswerken, uitgegeven tijdens het beleg. Onder de prent een gedrukte tekst in drie kolommen.

Hoogst zeldzaam. — Niet vermeld bij Muller.

785 **Breda**. — „Eygentlicher Abriss...." Dezelfde voorstelling als op de vorige prent, doch veel ruwer gegraveerd. Onder de prent dezelfde gedrukte beschrijving, maar thans met het adres: „Augspurg, nachgetruckt durch Wilhelm Peter Zimmermann dem Peltern in Kupfer gradiert." (1625). plano.

Zeer zeldzaam blad. — Niet vermeld door Muller.

786 **Breda.** — „Kurtze doch eigentliche Erklär, und Erzehlung der Belägerung der Statt Breda, sampt der Statischen auszug, geschehen den 5 Junij 1625." Zonder adres. plano.

Merkwaardige prent, fraai gegraveerd. — Deze prent geeft dezelfde voorstelling als de twee vorige, doch men heeft hierop bijgegraveerd den uittocht van de bezetting uit de stad. — Met een gedrukte beschrijving in drie kolommen.
Hoogst zeldzaam. — Niet bij Muller.

787 **Breda.** — „Eroberung der Stadt Breda." Merkwaardige Duitsche prent, verdeeld in 4 afdeelingen: gezicht op de stad, het uittrekken der bezetting en plans der bolwerken. Onder de prent eene gedrukte beschrijving: „Umb den begierigen Leser nicht lang in discurs auffzuhalten, wollen wir allein hie beschreiben welcher gestalt diese ... Stadt ... von ... den Printzen von Uranien ist erobert worden" ... Zonder adres. groot plano blad.

Fraai blad, uiterst zeldzaam. — Het wordt niet vermeld bij Muller.

788 **Breda.** — „Siège de Bréda." *Jacq. Callot inv. et fecit.* Parisiis, *Israel Silvestre excud.* 6 bladen. gr. fol. — Muller, 1512.

Uitvoerig tableau van het beleg van Breda door Spinola, zeer fraai gegraveerd. Op den voorgrond ziet men eene voorstelling van het leger der Spanjaarden, met honderden figuren, tenten, wagens, karossen, bataillons, enz.
Hoofdblad van Callot. — Fraai exemplaar.

789 **Breda.** — „Breda." Panorama der stad. Fraaie gravure uit de eerste helft der XVIIe eeuw. 2 bladen.

Hoog 18.5, breed 95 cent.

Fraaie druk van deze zeldzame prent.

790 **Breda.** — „Artillerie Camp bij Breda, 1769." Gezicht op het kamp en plan; daaronder eene gedrukte Hollandsche en Fransche beschrijving. 's-Gravenhage, *I. du Mee* (1769). plano. — Muller, 4229.

791 **Breda.** — Plans, gezichten en historieprenten betreffende de stad Breda. XVIe—XIXe eeuw. 35 bladen. 8o, 4o en fol.

Belangrijke verzameling, waarbij o. a. eene fraaie gravure door *Dolendo*, betreffende de inneming van Breda, 1590 (gekleurd), — gravure van *Hogenberg*, voorstellende de inneming van het kasteel Westerloo in 1583, — plans van *Blaeu*, *De Wit*, *Covens & Mortier*, e. a., — een vroege litho „De buitenplaats Vreede en Rust nabij het Ginneken buyte Breda, geteekend door *J. Buizer*, Proff. bij de Militaire Akademie te Breda, litho. *Bemme*", etc.

792 **Gastel.** — „Afbeelding van het dorp Gastel, en het vlugten der Franschen van daar, 24 Maart 1783, en het neederhouden van de Vrijheids-Boom ... zijnde dit de eerste Vrijheids-Boom die door de Hollanders verooverd, ten geschenke naar 's-Hage gezonden is." 4o oblong. — Muller, 5206.

Zeldzame gravure.

793 **Geertruidenberg.** — „De Stadt Geertruydenberg, 1672." Teekening in O. I. inkt, door *V. Klots.*

Hoog 15.5, breed 40.5 cent.

Fraaie, interessante teekening.

794 **Geertruidenberg.** — Historieprenten, gezichten en plans van Geertruidenberg. XVIe—XVIIIe eeuw. 15 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij afbeeldingen uit den 80-jarigen oorlog door *Hogenberg* en *Dolendo*, gekleurd en ongekleurd; — een spotprent: „De Quik-zilveren vrede van Geertruidenberg", 1710. — „Te Geertruidenberg by *Lodewijk Flips*"; — een gezicht op de stad, „uit de Salmstreek te zien", door *Bendorp* (fol. oblong, groot papier), — etc.

795 **Grave.** — „De belegeringe van de Graef." Fraaie gravure door (*Harrewijn?*) Met een gedrukte beschrijving onder de prent. Amsterdam, *M. Doornik*, 1674. plano. — Muller, 2562.

Fraaie en zeldzame prent.

796 **Grave.** — Belegeringh der stadt Graeve, gedwongen 27 Oct. 1674". Uitvoerig plan van de vesting, met aan weerszijden de portretten van Willem III en Rabenhaupt. Amsterdam, *R. de Hooghe.* Met eene gedrukte beschrijving onder de prent. plano. — Muller, 2565.

Fraaie en belangrijke prent.

797 **Grave.** — „Belegeringh der stadt Graeve, 27 Oct. 1674". Afbeelding van het beleg en de portretten van Willem III en Rabenhaupt. Daaronder een Duitsche tekst in drie kolommen, waaronder het volgende adres: „Nach dem bey Romein de Hooge gedrucktem Amsterdamischen Exemplar auss der Holländischen in die Hochteutsche Sprache übersetzt.." plano. — Zie het vorige nummer.

Zeer zeldzaam. — Niet bij Muller.

798 **Grave.** — „De stercke stadt Grave, verovert door de Prince van Oranje, 28 Oct. 1674". (door *R. de Hooge*). Amsterdam, *M. Doornick*, 1674. plano. — Muller, 2561.

Zeer fraaie prent van Rom. de Hooge, waarop op levendige wijze de uittocht der belegerden en de overgave der stad is afgebeeld.

799 **Grave.** — Historieprenten, gezichten en plans van Grave. XVIe—XVIIIe eeuw. 17 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij verschillende afbeeldingen uit den 80-jarigen oorlog, door *Hogenberg* (gekleurd), *Dolendo* (gekleurd), *Blaeu, Luyken*; — een zeldzaam gezicht „*P. Goos* exc", 4° oblong; — groot plan van *De Wit;* — „Uyttocht van de Fransen uyt de Graeff" (1672), door *Rom. de Hooge*; etc.

Beleg van 's Hertogenbosch.

☞ De nummers 800—806 vormen eene belangrijke serie afbeeldingen van het beroemde beleg van 's Hertogenbosch, door Frederik Hendrik. Zij zijn alle afzonderlijk uitgegeven tijdens het beleg en komen zeer zelden voor.

Bij Muller Nederl. Historieplaten worden de meeste niet vermeld.

800 **'s-Hertogenbosch.** — „Eigentlicher abrisz, und kurtze erzelung der ietzigen starcken Belägerung Hertzogenbosch, eine Hauptstadt in Brabandt gelegen, wie dieselbe von Prins Friederich Heinrich den 1 May dieses 1629. Jahr ist beränt und belägert worden." Kaart van het beleg met eene gedrukte beschrijving onder de prent in drie kolommen. Zonder adres. (1629). plano.

Fraai en zeldzaam blad. — Niet vermeld bij Muller.

801 **'s-Hertogenbosch.** — „Abriss der Stadt Hertzogenbosch, wie dieselbe von dem durchleuchtigen Printzen von Uranien Frid. Henrichen, 1 May 1629 belagert worden." Plan van den Bosch en de omstreken, met afbeelding der belegeringswerken. Daaronder een gedrukte tekst in drie kolommen. *Zonder adres.* (1629). plano.

Zeer zeldzame, gelijktijdige Duitsche prent van het beleg van 's Hertogenbosch. — Niet vermeld door Muller.

802 **'s-Hertogenbosch.** — „Belagerung der Stadt Hertzogenbosch von Printz Friderich der Staden General vorgenome(n). Anno 1629." Zonder adres. (1629). groot 4o.

Zeer zeldzame Duitsche prent betreffende het beleg door Frederik Hendrik. — Niet bij Muller.

803 **'s-Hertogenbosch.** — „'s-Hertogenbossche, met de fortificatie van binnen, als buyten, ende oock de loopgraven, cordegarden, bateryen ende gaelerryen, hoornwercken, etc." Gedruckt in 's-Gravenhage, ten huyse van *H. Hondius*, 1629. Plan van de stad en de belegeringswerken, omgeven door eene gedrukte beschrijving in het Hollandsch en Fransch. plano. — Het onderste gedeelte van Muller, 1609.

804 **'s-Hertogenbosch.** — „Eigentlicher Abrisz der weitberümbten Stadt Hertzogenbosch in Brabant, wie dieselbe belagert und von Heinrich Friederichen Printzen von Uranien den 8 und 18 Sept. zur Auffgebung bezwungen. . . ." Merkwaardig plan in vogelvlucht van het beleg. *G. Cöler exc.* Onder de prent een gedrukte tekst in drie kolommen, waaronder: „Actum im Läger vor Hertzogenbosch, den 8 und 18 Sept. 1629." Zonder adres (1629). plano.

Hoogst zeldzaam blad. — Niet bij Muller.

805 **'s Hertogenbosch.** — „Abbildung und gelegenheit, von gegenwertiger Belägerung der Stadt Hertzogenbosch, durch den Fürsten von Uranien, Friederich Heinrich, angefangen den ersten May 1629. Plan in vogelvlucht van het beleg. *G. Cöler exc.* Daaronder een gedrukte beschrijving in drie kolommen, waaronder het adres: Erstlich zu Amsterdam, jetzo in Nürnberg *bey Kölern Kupfferstechern* zu finden". plano.

Merkwaardig blad, hoogst zeldzaam. — Niet vermeld bij Muller. Op de keerzijde is de onder het vorige nummer beschreven prent afgedrukt.

806 **'s-Hertogenbosch.** — „Belegeringhe der stercke stadt 's Hertogenbossche in Brabandt door zijn Ex. den Prince van Orangien, 1629." *Amstelodami, N. J. Visscher*, 1629. — Muller, 1612*a*.

Hoog 76, breed 78 cent.

Zeldzame, fraaie kaart van het beroemde beleg van 's Hertogenbosch.

---

807 **'s-Hertogenbosch.** — Gekleurde teekeningen naar geschilderde glazen in de St. Janskerk te Den Bosch, en de kerk te Mierlo, betrekking hebbende op den kardinaal Willem Enkevoort, stichter van het hospitaal te Mierlo, gestorven te Rome, 1535. — 3 stuks, waarvan 1 voorstelt het portret van den kardinaal. fol.

Merkwaardige teekeningen, waarbij gevoegd zijn afschriften van oude acten, betreffende de familie Enkevoort, alles notariëel geauthenticeerd in 1693.

808 **'s-Hertogenbosch.** — Kaart van de polders tusschen 's Hertogenbosch en Ravenstein, door *N. Visscher*, met het adres van *P. Schenk* te Amsterdam, (omstr. 1710) fol. oblong.

Zeer fraai gekleurd exemplaar. — Onderaan het adres van *Joh. van Turnhout* te 's Hertogenbosch.

809 **'s-Hertogenbosch.** — Ontwerp-teekeningen van de gevangenis te 's-Hertogenbosch, uit het begin der XIXe eeuw. 9 bladen fol. en groot fol.

810 **'s-Hertogenbosch.** — Gezichten, plans en historieprenten betreffende 's Hertogenbosch. XVIe—XVIIIe eeuw. 15 bladen. 8o, 4o en fol.

Hierbij een gezicht door *Hogenberg*, (omstr. 1575), (met een gezicht van Leuven en Mechelen op één blad); — plans van *Hogenberg* (gekleurd), *De Wit, Covens en Mortier*, — verschillende folio-plans betreffende het beleg in 1630, — etc.

811 **'s Hertogenbosch.** — Kaarten van de Meierij van 's Hertogenbosch, XVIIe en XVIIIe eeuw. 8 bladen. fol.

Hierbij verschillende uitgaven van de kaart van *W. van der Borght*, door *Janssonius, Blaeu, Visscher* (zeer fraai in goud en kleuren), *Schenck en Valck*; — de kaarten van *H. Hondius, De Wit*, enz.

812 **Heusden.** — Plan van Heusden, door *F. de Wit*. (omstr. 1680). fol.

Zeer fraai gekleurd en met goud gehoogd. — Bovenaan een gezicht op de stad.

813 **Heusden.** — „Bedroefde watervloed, voornamentlyk van het land van Heusden, van Althona, de Alblasserwaard, Crimperwaard en Tielerwaard, na tleven afgetekent." *J. L. A(dmiaal) inv. et fec.* met eene gedrukte beschrijving onder de prent. Amsterdam, 1741. plano.

Deze plano-uitgave wordt niet vermeld bij Muller.

814 **Heusden.** — „De vierde plaat vande overstroomingen der landen, inzonderheid het land van Altena en het land van Heusden, de heerlykheid van Geertruydenberg, de gantsche Biesbos, benevens de geheele Bommelerwaard". Fraaie gravure door *J. Smit*, met eene gedrukte beschrijving onder de prent. Amsterdam, 1741. plano. — Muller, 3779.

Zeldzaam.

815 **Nieuwland.** — „Gezigt van de Niewlandse hijde bij het dorp Nieuwland, 2 uuren van 's Hertogenbosch". Gouache-teekening door *J. A. Knip.*

Hoog 39, breed 52 cent.

816 **Oosterhout.** — Twee zeer fraai gegraveerde gezichten, op 1 blad. (omstr. 1660). 4o oblong.

817 **Vechel.** — „'t Casteel tot Vechel, 1676." Teekening in sepia, gewasschen in O. I. inkt.

Hoog 15,5, breed 20.5 cent.

Fraaie teekening, door Valentijn Klots.

818 **Willemstad.** — Verschillende historieprenten, gezichten, portretten en plans van de XVIIIe eeuw, betreffende het beleg van Willemstad en de Klundert, in 1793. 16 bladen. 8o, 4o.

Hierbij 2 allegorische prenten door *C. Brouwer*, op Boetzelaer en Kropff als verdedigers van Willemstad en de Klundert in 1793, beide in 2 staten: vóór de letter en proefdrukken met de letter, — enz.

819 **Woudrichem.** — „Doorbraak van het land van Altona buiten Woudrichem, Louwmaand 1808." Aquatinta door *A. Lutz*, naar *G. Groenewald.* groot fol. oblong.

---

820 **N. J. Visscher**, Theatrum praecipuarum urbium ducatus Brabantiae nec non comitatum Flandriae et Zelandiae. (Amsterdam), 1660. *Titel en 28 bladen.* fol. oblong.

Fraaie verzameling stadsgezichten in Brabant, Vlaanderen en Zeeland, zooals: Leuven, Brussel, Antwerpen, Den Bosch, Mechelen, Bergen op Zoom, Breda, Maastricht, „'t Hof van Brabant", Gent, Brugge, Lille, Kortrijk, Hulst, Sluys, etc.

822 Gezichten van steden, dorpen en kasteelen van Noordbrabant. XVIIe—XIXe eeuw. 46 bladen. 8o, 4o en fol.

Men vindt hier bladen betreffende: Bergen-op-Zoom (Kasteel Wouw), Breda, Heusden (16 bladen), Boxtel, Oosterhout, Kamp bij Reijen (litho), Tilburg, Zundert, enz.

LIMBURG.

Kaarten en gezichten.

823 Kaart van het hertogdom Limburg, door *N. Visscher*, (omstr. 1690). fol.

Extra gekleurd exemplaar, met goud gehoogd.

824 Kaarten van de provincie Limburg, van de XVIe—XVIIIe eeuw. 19 bladen. fol.

Men vindt hier kaarten van *Ortelius*, van *Mercator* (1603), van *Kaerius*, 1616, (met gezicht van de stad Limburg en afbeeldingen van kostuums), van *Danckerts*, *Hondius*, *Blaeu*, *De Wit*, *Visscher*, *Sanson* (1681), *Jaillot* (1692), kaarten van het district Roermond, etc.

Belangrijke verzameling.

825 **Gennep.** — Belangrijke verzameling prenten en plans betreffende het beleg van Gennep, in 1641. 11 bladen. fol. en 4o.

Fraaie verzameling, bevattende zeldzame bladen. — Wij noemen o. a. een blad met 6 afbeeldingen uit den omtrek van Gennep (door *C. J. Visscher?* Muller, 1845). — Een plan der vesting met een gedrukte beschrijving („Volght een verhael in wat ordre het garnizoen is getrockken uyt het Huys te Gennep"). — Afbeeldingen van het huis en de stad Gennep, op één blad, door *Blaeu*. — Uittocht van het Spaansche garnisoen door *C. J. Visscher* (4 bladen). — Verschillende plans van de belegering, waaronder een: „*Renandus delineavit* 1641."

826 **Maastricht.** — Stadhuis te Maastricht. Teekening in O. I. inkt, door *S. H. Serné.*

Hoog 8.5, breed 11 cent.

827 **Maastricht.** — Gezicht van de stad Maastricht, door *Hogenberg* (omstr. 1580). fol. — Gekleurd exemplaar.

828 **Maastricht.** — „Belegeringe van Maestricht, 1632." folio.

Fraaie gravure, vertoonende den plattegrond der stad en der belegeringswerken. — Niet vermeld bij Muller.

829 **Maastricht.** — „Abbildung der Statt Mastricht, wie die selbe von König May, in Franckreich 1673 belegert worden." Met eene gedrukte beschrijving, in het Duitsch, onder de prent. plano.

Zeldzame prent, niet vermeld bij Muller.

830 **Maastricht.** — Beleg van Maastricht, 1673, door *D. Marot.* — „La prise de l'ouvrage à corne de Maastrich" 1673; gravure door *L. de Chastillon*, met ornamenteele bordure door *Leclerc.* — 2 bladen. folio.

Twee belangrijke Fransche prenten betreffende het beleg van Maastricht, fraai gegraveerd. — Niet vermeld bij Muller.

831 **Maastricht.** — Groote verzameling historieprenten, gezichten en plans, betreffende de stad Maastricht, XVIe—XIXe eeuw. 33 bladen. fol., 4o en 8o.

Zeer belangrijke verzameling, vooral voor de krijgskundige geschiedenis van de stad. Men vindt hier o. a. verschillende gravures van *Hogenberg*, betreffende het beleg in 1579, waarvan 4 gekleurde; — verschillende plans: van *Hogenberg*, gekleurd; van *Blaeu*, beleg van 1632; van *De Wit*, en van *Covens en Mortier*; plan van het beleg van 1748; — verschillende gelithographeerde gezichten; een Carnevalsprent van de Societeit Mornus, etc.

832 **Roermond.** — Verschillende plans en gezichten der stad, van de XVIe tot XIXe eeuw, waarbij van *Hogenberg*, *Blaeu*, *De Wit*, e. a. 10 bladen. fol., 4o en 8o.

833 **Venlo.** — „Venlo belegert en verovert door de geallieerden, September 1702". plano.

Plattegrond van de belegering, met eene gedrukte beschrijving eronder.

834 **Venlo.** — Verschillende plans, gezichten en historieprenten, XVIe—XIXe eeuw. 10 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij eene gravure van de inname van Venlo in 1586, door *Hogenberg* (gekleurd); — „Carte des environs de Roermonde, Venlo, le marais de Peel, Amsterdam, etc. Bruxelles, *Fricx.* vers 1720." — Plans van *Blaeu* en *De Wit*, etc.

835 Gezichten, plans en historieprenten betreffende verschillende plaatsen in de provincie Limburg. XVIIe—XIXe eeuw. 14 bladen. fol., 4o en 8o.

Hierbij een gezicht op Valkenburg („de stadt Valkenburg overvallen A°. 1644), — plans van Stevensweerdt en Thorn, door *Blaeu*; — gravure van *v. d. Wijngaerde*, voorstellende den slag op de Mookerheide in 1574; gelithographeerde afbeeldingen van kasteelen enz.

ANVERS.

PLANS, VUES, CARTES, ESTAMPES HISTORIQUES, GRAVÉS ET DESSINÉS.

Plans.

836 „Antverpia". Plan à vol d'oiseau. *H. Cock fec.* 1557. in-fol. oblong. — Dejardin, p. 272, n°. 19 *bis*.

Premier plan d'Anvers, gravé sur cuivre, très rare. M. Dejardin n'en a connu qu'un seul exemplaire, celui de M. van Havre. Il en a inséré la description dans le Supplément de son ouvrage.

837 „Antverpia". Plan de la ville d'Anvers, par *G. Hoefnagel*, (1574). 2 ff. in-fol., réunies. Colorié. — Dejardin, page 104, n°. 42.

Hauteur 45.2, largeur 77.5 cent.

Plan important, à vol d'oiseau, désignant toutes les maisons, les églises, les fortifications, etc. Dans le coin à gauche on remarque un poème de D. Roger sur la ville d'Anvers.

Bel exemplaire colorié.

838 —— Le même plan, non-colorié.

839 Copie du plan de Hoefnagel, sur laquelle on a désigné l'entrée de Ferdinand d'Autriche, (5 mai 1635). 2 ff. in-fol. réunies.

840 „Antverpia". Grand plan à vol d'oiseau de la ville d'Anvers, par *G. Hoefnagel*, avec l'adresse de *F. de Wit*. Amstelodami, (vers 1680). 2 feuilles rassemblées. — Encadré et sous verre.

Hauteur 45, largeur 78 cent.

Le plan de Hoefnagel, réimprimé par De Wit. Celui-ci a fait usage du même cuivre dont s'était servi Hoefnagel, mais il a appliqué quelques corrections dans les fortifications et les ponts, conformément aux altérations que la ville avait subies.

Exemplaire extra-ordinaire: colorié et rehaussé d'or. — Très rare en cet état.

841 —— Le même plan, exemplaire en noir, avec l'adresse de *F. de Wit*, (vers 1680).

842 Carte du canal de Willebroek, de Bruxelles à Anvers. Gravure sur bois de 1565. 4 ff., ensemble d'une longueur de plus d'un mètre.

Gravure sur bois intéressante et très rare.

843 „Bescryvinge vande paelen der vryheit van Antwerpen". Planche, gravée pour les Coutumes d'Anvers, 1582. — Voir Dejardin, p. 116, n°. 72.

844 Plan de la ville d'Anvers et de ses environs. Amsterdam, *P. Kaerius*, 1617. in-fol. oblong.

Beau plan, contenant une jolie vue de la ville.

845 —— Le même plan, avec l'adresse: *C. J. Visscher excudit*, anno 1624. in-fol. oblong.

846 Plan de la ville d'Anvers, par *C. J. Visscher*, publié par *N. J. Visscher.* (env. 1680). in-fol.

Beau plan, entouré d'une jolie bordure de 13 vues de la ville.
Bel exemplaire, colorié.

847 —— Le même plan, en noir.

848 „Caerte figurative vande situatie der stadt Antwerpen, met de forten, polders, door den landtmeter *P. Stijnen.* 23 Aug. 1748. Antwerpen, *P. B. Bouttats sculp.* 1749." — Dejardin, page 41, No. 55.

Hauteur 140, largeur 102 cent.

849 **Grande collection de plans** de la ville d'Anvers et de ses environs, des XVIe—XIXe siècles. 50 ff., la plupart gr. in-fol.

Collection importante, renfermant plusieurs plans rares. Nous citons p. e. plan de *Hogenberg* (vers 1580), le plan de *J. J. v. d. Berge* (XVIII siècle), — celui de *J. F. Lucas*, — de *P. Verbiest* (2 ff. rassemblées), — de *Le Rouge* (Paris, 1740), — plan de la ville et de la citadelle, dressé lors du bombardement de 1830, par *Ratinckx*, — carte des environs d'Anvers par *E. H. Fricx*, 1743, (non mentionnée par Dejardin). — etc.

850 Collection de cartes des environs d'Anvers, des XVIIe—XVIIIe siècles. 16 feuilles in-fol. et grand in-fol.

Collection intéressante, contenant plusieurs belles feuilles. Ou y trouve e. a. la carte rare de *M. Florentius à Langren* (vers 1630), la même carte avec l'adresse de *J. Janssonius* (vers 1640), puis avec l'adresse de *W. Blaeu*, (vers 1650, coloriée), et avec l'adresse de *Janssonius-Waesberge, Moses Pitt et St. Swart*, (carte rare, exemplaire colorié et rehaussé d'or). — Citons encore des cartes des pays inondés autour de Santvliet, par *Janssonius* (coloriée), et *Bleau*; — carte de „la Flandre impériale et propriétaire", par *Hondius*, (vers 1640, coloriée); — belle carte coloriée par *N. Visscher*, (vers 1680); — la même carte, publiée par *P. Schenk*, (vers 1700); — des cartes par *Allard* (vers 1690), *Covens en Mortier*, (vers 1720), *Fricx* (vers 1710), etc.

Vues.

851 Vue à vol d'oiseau de la ville d'Anvers. Gravure sur bois de la moitié du XVIe siècle. — Dejardin, p. 87, n°. 9.

Hauteur 35.5, largeur 46 cent.

Une des plus anciennes vues de la ville, de toute rareté. Sur cette gravure, les fortifications de la ville, construites en 1542, ne sont pas encore indiquées, de sorte qu'il faut dater cette estampe vers 1540.

852 „Antverpia". Grand panorama de la ville d'Anvers, pris de l'Escaut, avec indication de tous les bâtiments publics. Tot Antwerpen, bij *Jan Baptista Vrients. Joh. Loots excudit*, (1630). 4 ff. rassemblées, ensemble d'une longueur de plus de 2 mètres.

Le plus beau panorama ancien de la ville. — Bel exemplaire. Dejardin, p. 138 n°. 112.

853 Vue de la ville d'Anvers prise de l'Escaut, par *F. de Wit*, (env. 1680). in-fol

Belle feuille.

854 Trois profils d'Anvers, en 1500, en 1556 et en 1700. Gravure destinée pour les „Annales Antverpienses" de *Papebrochius* (vers 1700). sur une ff.in-fol. —

Dejardin, p. 82, n°. 4. — Un petit coin fait défaut.

855 Panorama d'Anvers par *F. B. Werner*. Augsburg, *G. B. Probst*, (vers 1750). 2 ff. in-fol. oblong rassemblées. — Manque à Dejardin.

856 Panorama de la ville, pris de l'Escaut. Beau dessin à la plume, par *Verheyen*, (vers 1800).

Hauteur 25,8, largeur 122 cent.

Dessin très intéressant.

---

857 **Lillo.** — Vue de l'embarcadère de la forteresse de Lillo. L'Escaut est animé de bâteaux; dans le lointain on voit la tour de Notre Dame d'Anvers. Dessin à la plume, au lavis d'encre de Chine, par *J. Storck.*

Hauteur 19, largeur 31.5 cent.

Beau dessin de Storck. — Voir la planche.

---

858 **Fortifications.** — Les fortifications de la ville, lelong de l'Escaut. Beau dessin en couleurs, de la fin du XVIe siècle.

Hauteur 36, largeur 190 cent.

Dessin important, sur lequel on remarque le „Croonenborgh Poordt", les façades de l'église St. Michel et du „Borch Kercke", du „Steen", etc.

859 **Fortifications.** — Vue du „Roode Poort" et d'une partie des murs d'Anvers. Dessin en couleurs, vers 1600.

Hauteur 25.5, largeur 30 cent.

Au dessous de ce dessin intéressant se trouve une curieuse description, mentionnant que ce dessin est tiré d'un tableau représentant les fortifications d'Anvers, avant 1540.

860 **Fortifications.** — „Patroon aengaende de bolwercken ende casamatten by St. Joris Poorte". Dessin à la plume et en couleurs, par *M. Coignet,* 1619.

Hauteur 24.5, largeur 31.5 cent.

Ce dessin documentaire de la main de l'arpenteur officiel d'Albert et Isabelle, fut dressé afin de démontrer les changements qu'il faudrait appliquer aux fortifications de la porte St. George à Anvers. La feuille porte une explication autographe de l'arpenteur.

Dessin important pour la topographie d'Anvers.

861 **Lillo.** — „Plan van Lillo opgenomen in den jare 1761". Beau plan dessiné en couleurs, par *L. H. Bonnet.*

Hauteur 44.5, largeur 65 cent.

Plan remarquable de la célèbre forteresse.

862 **Fortifications.** — Feuilles diverses des XVIIe—XIXe siècles, relatives aux fortifications d'Anvers. 19 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Collection intéressante, renfermant plusieurs feuilles rares. Nous citons des feuilles relatives à la prise de la Citadelle en 1832; un plan lithographié „Positie voor Antwerpen", — une vue coloriée: „Ruine der Citadel van Antwerpen;" — une estampe populaire, représentant le retour de St. Omer, de la garnison de la Citadelle; — etc.

Puis des vues et des plans (dont un dessiné), des forteresses Lillo et Liefkenshoek (renfermant de jolies petites eaux-fortes de *W. Hollar*); — plan de la bataille près de Muizebroek, 1703; — carte des innondations aux environs d'Anvers en 1584, par *Hogenberg*; — etc.

863 „**Hôtel de ville.** — „Tleggen van den iersten steen". Document calligraphié sur l'inauguration du nouvel Hôtel de ville d'Anvers, en 1565, contenant les noms des Bourgmestres et des Echevins, une partie de la façade, des poèmes, etc.; à l'encre et en or. Sur vélin.

Hauteur 71, largeur 72.5 cent.

Ce document, beau spécimen de l'art calligraphique en Flandre au XVIe siècle, fut offert aux Magistrats par l'artiste, *Dirck Dycke.* Il en est fait mention dens les notices manuscrites de Valckenisse (pag. 102): „Sabbatis 17 Juny 1565. Doen vereerde Dirck Dycke, clerck van Mr. Graphaeus der stads Secretaris, een zeer kunstigh schriftwerck groot in-plano calamo factum et auratum, beschryvende zeer heerlyck het leggen van den iersten steen van den nieuwen stadthuys alhier. De Heeren sconcken hem XXV. Livr. Arth".

864 **Hôtel de ville.** — Façade de l'hôtel de ville. Antverpiae, *G. Silvius.* 1565.

Hauteur 30.5, largeur 55.5 cent.

Jolie vue de l'Hôtel de ville, publiée séparément. — Très rare.

865 **Hôtel de ville.** — L'Hôtel de ville et la maison de la Hanse. Vues par *Blaeu* et *De Wit* (vers 1660). 5 ff. dont une coloriée et rehaussée d'or. grand in-fol.

Collection intéressante de belles feuilles.

866 **Notre Dame.** — Collection de 7 dessins du XVIIe siècle, représentant divers détails des ornements de l'église Notre Dame à Anvers. in-4 et in-fol. oblong.

Collection remarquable, de beaux dessins originaux. Nous citons un grand dessin à la plume et en couleurs du jubé, — un dessin au crayon et à l'encre de Chine du dais, — divers dessins du cimetière avec la clôture, 1691, signés H. v. B. — etc.

Nous ajoutons 2 dessins en couleurs de vitraux peints de la chapelle St. Antoine, par Quertenmont, 1782.

Collection très intéressante pour l'histoire de la Cathédrale.

867 **Eglise des Augustins.** — „Dessin d' *Abr. van Diepenbeek,* de son tableau, peint pour le maître autel de l'église des Augustins à Anvers." Dessin à la plume, au lavis d'encre de Chine.

Hauteur 35.5, largeur 21.5 cent.

Beau dessin important.

868 **Eglises.** — Beau recueil de gravures, et de quelques dessins, représentant des intérieurs, monuments sépulcraux, tourelles etc. de diverses églises et abbayes à Anvers, des XVIIe—XIXe eeuw. **40 feuilles** in-fol., in-4 et in-8.

On y remarque p. e. une grande planche de la tour du Palais des Jésuites par *Labarre,* 1650, — la façade du même Palais, publié par *Hendriks* (vers 1650) et par *J. Peters,* gr. in-fol. — intérieur de l'abbaye St. Michel, par *Causaeus* — monument funéraire en l'honneur de Philippe IV, — la chapelle de M. A. Cappelle, par *P. Verbruggen,* gr. in-fol. — l'autel de J. à Marchia et F. Solanus, eau-forte par *Bouttats.* gr. in-fol. — etc.

869 La chapelle de la vierge sur le Nouveau Pont. Dessin à l'encre de Chine, vers 1600. — Avec une description en manuscrit.

Hauteur 42.5, largeur 30 cent.

870 **Dessins de Fred. Verachter,** représentant divers monuments et façades à Anvers, dessinés d'après nature ou d'après des estampes anciennes, pour la plupart en couleurs. 13 ff. in-4 et in-fol.

Collection intéressante. Les dessins, bien exécutés, représentent p. e. la prison du Steen, 1823, — le Vierschaar, 1823, — „Les magasins de la ville, dit Eeckhoff, logement du Géant", 1824. — „Tapytsiers Pand, gebouwd 1552, afgebroken 1829", — la porte du Steen, — etc.

871 **Collection de dessins** de divers monuments, bâtiments, etc. à Anvers, des XVIIe et XVIIIe siècles. 22 ff. in-8 in-4 et in-fol.

Collection intéressante, renfermant plusieurs dessins de bâtiments qui depuis ont disparu ou sont altérés. Nous citons p. e. un dessin en couleurs du „Slyckpoort", du XVIIe siècle, — le „Vierschaar", démouli in 1850, — „Het affgebrooken casteel met de pleijn", plan dessiné en couleurs du XVIIe siècle, — dessins d'antiquités anversoises, trouvées à l'abbée St. Michel, dessinées par *J. B. v. d. Straele,* — 2 dessins du peintre *Quertenmont:* un portrait de Joseph second, etc.

Collection remarquable de dessins documentaires.

872 Collection de plans et de vues de la ville d'Anvers, des XVIe—XVIIIe siècles. 55 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Parmi les plans nous citons celui de *Hogenberg* (vers 1580), de *Blaeu* (vers 1650), le plan rare de *J. F. Lucas* (vers 1750), et une copie de ce dernier plan par *Covens en Mortier,* etc.

Quant aux vues, on y remarque diverses vues de la cathédrale, toute une série de statues de neige, faites en 1772 (24 ff. et une description imprimée); une vue panoramique de la ville, prise de l'Escaut, par *P. Schenk;* — d'autres ont un intérêt historique, p. e. „Le pont de Farnèse (en 1584), par *R. de Hooge;* — 2 lithographies représentant l'action héroique de Van Speyk, le 5 Févr. 1832; — etc.

873 Collection d'estampes gravées et lithographiées et de photographies représentant divers bâtiments à Anvers. 30 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Citons p. e. une belle vue à vol d'oiseau de la Maison de Ste. Sophie et de la ville, par *Bouttats,* 1748, gr. in-fol. — Diverses planches et photographies relatives à la Bourse et l'incendie de 1858, vues de l'ancien Hôtel de ville; la partie du *Blaeu,* se rapportant à Anvers, avec plan de la ville, vues de l'Hôtel de ville, de la Maison Anséatique et de la Citadelle, — etc.

Estampes historiques.

874 „Ware Contrafactur der Statt Antorff, sambt darin verloffnen handlungen, anno 1576". in-fol. oblong.

Belle gravure contemporaine, représentant en 6 divisions les excès commis par les soldats espagnols à Anvers en 1576. Au milieu, un plan de la ville. Non cité par Muller.

875 „Obsessio Antverpiae Alexandro imperante, 1585". Carte de l'Escaut depuis Anvers jusqu'au fort Bath pendant le siège par le Prince de Parme. Tout le pays est inondé. Sur les cartons se voit le pont de Farnèse. 2 ff. in-fol. oblong. — Dejardin, p. 19, No. 7.

Hauteur 76, largeur 54 cent.

Cette carte, bien graveé, avec ses jolies cartouches, est une belle feuille d'ornement flamand.

Belle épreuve. — Très rare.

876 „Een cort verhael en afbeeldinge vande heerlicke triumphe ende vieringe die tot Antwerpen geschiet is over het aflezen vanden Treve, 1609", (par *C. J. Visscher*), audessous d'un description en 2 colommes. in-plano. — Muller, 1260.

Bel exemplaire de cette jolie gravure.

877 „Publication de la Paix de Munster à Anvers, 1648," par *W. Hollar.* Impression du XIXe siècle et copie. 2 ff. in-fol. oblong.

878 „Battallie van Wilmerdonck bij Eeckeren." 's-Gravenhage, *P. Hussan*, 1713. Plan de la bataille dessiné par *Ivoy*, avec une description typographique. feuille in-plano. — Dejardin, p. 37, No. 49.

Feuille rare.

879 **„Ommegang."** — Les chars de triomphe de „l'Ommegang" d'Anvers. 4 beaux dessins en couleurs, dont 2 par *J. C. de Kock*, les autres par *H. J. Verbruggen*, 1718. 4 ff. in-fol.

Dessins remarquables représentant les beaux chars de triomphe richement ornés, dont on a fait usage dans le grand cortège de 1718.

Belles feuilles d'ornement.

880 „Verbeeldinghe vanden triumphanten jaerlijcksen ommeganck van Antwerpen." Gravure par *G. Bouttats*, avec une description typographique au dessous de la planche, (vers 1750). feuille in-plano.

Belle feuille intéressante.

880*a* „Afbeelding van het beruchte voorval met 's lands schoone de Dolphijn en de keizerlijke brik de Louis, in het gezicht van Lillo, 8 Oct. 1784." Vue du combat, au dessus d'une description imprimée en deux colommes. Delftshaven, *D. de Vries* (1784). in-fol.

Feuille populaire intéressante et rare.

881 „Triomphe des armes, ou le retour des objets des sciences et des beaux arts" (1815), par *A. G. v. Prooijen*, d'après *J. J. Verellen.* Amsterdam, *J. Groenewoud.* grand in-fol. Première épreuve („proefdruk"). — Muller, 6068.

Estampe curieuse. C'est une allégorie sur le retour des objets d'art de Paris à Anvers, en 1815. On y trouve p. e. les portraits (en pied) du dessinateur Verellen et de l'éditeur Groenewoud. — Rare.

882 „Autel élevé à la Place de Meir, à l'occasion du jubilée du Notre Dame, 1828." par *M. v. Bree.* Lithographie par *M. Ropoll*, d'après *M. J. Diercx*, gr. in-fol. oblong.

883 „Gezigt van den brand en beschieten der stad Antwerpen, op 27 Oct. 1830, onder bevel van .... D. H. Chassé met de positie van Z. M. smaldeel onder .... J. E. Lewe van Aduard". Aquatinte par *H. W. Hoogkamer.* d'après *A. Waldorp.* Rotterdam, *W. J. v. Oosterzee* (1831). Muller, 6517.

Hauteur 61, largeur 100 cent.

Belle aquatinte, donnant une vue de la ville, lors du bombardement, prise de l'Escaut. Les vaisseaux se trouvent en face de la ville et sur la marge les noms de leurs commandants sont indiqués (Van Maren, Leive v. Aduard, Van Speyk, etc.) A. droit la Citadelle, mettant à feu les maisons voisines.

884 „Tranen toegeweid van alle ware Nederlanders aan onze nooit te vergetene held, J. C. J. van Speyk." Amsterdam, *J. Wendel & Zoon*, (1832). in-plano.

Curieuse feuille populaire, gravée sur bois, avec une représentation de l'explosion, au dessus d'une description imprimée, et un poème. — Rare.

885 „Théâtre de la guerre en Dec. 1832. Plan de la ville et de la Citadelle d'Anvers et de ses fortifications, pris sur les lieux". Lithographie coloriée. in-fol. oblong. — Dejardin, p. 187. No. 222.

Plan curieux: à l'autre côté de l'Escaut on a désigné *„La nouvelle ville projetée par Napoleon et déjà tracée"*.

886 Recueil de lithographies contemporaines au bombardement d'Anvers et à la prise de la citadelle. 15 ff. in-4, in-fol. et gr. in-fol.

Nous citons p. e. 3 portraits différents de Chassé. — „Incendie d'Anvers un moment après le bombardement, dans la nuit du 27 au 28 Oct. 1830", par *B. de Looze*. — „Gezigt op de stad Antwerpen, den dag na het bombardement", par *I. Schouman*. — diverses vues des ruines, — etc.

887 Six vues lithographiées des ruines de la Citadelle d'Anvers, par *Fourmois*. Bruxelles, 1833, in-4. oblong.

Belle série. — Nous ajoutons un portrait du Bon Chassé.

888 Suite de 11 vues d'événements en Belgique lors de la guerre de 1831—1832. *Steyn inv. et lith.* Amsterdam, *Desguerrois & Co.* (1832) in-4.

Belle suite de lithographies.

On y remarque une planche de la défense de la Citadelle par Chassé; les Belges s'emparant du vaisseau de Van Speyk; — etc.

889 „Le 21 Mai 1833. Assassinat commis en plein jour devant la caserne des minimes à Anvers." Lithographie gr. in-fol. oblong.

Cette lithographie est ici en 2 états: la première épreuve qui est très rare, avec l'indication: „Gouvernement de Léopold, 3e année". Le second état porte l'inscription: „Sous le gouvernement de Léopold".

---

890 **Caricatures**. — Recueil remarquable de caricatures relatives à des personnes anversoises et des événements arrivés à Anvers ou en Belgique. 40 pièces lithographiées, dont plusieurs en couleurs. Puis quelques ff. volantes in-fol.

891 Recueil de planches historiques relatives à des événements à Anvers, XVIe—XIXe siècles. 30 feuilles in-8, in-4 et in-fol.

On y remarque des feuilles relatives à la guerre de 80 ans, par *Hoyenberg*, *Romeyn de Hooge*, etc., — un portrait in-fol. du „Reuze", publié par *Hendriks*, 1665, colorié, avec l'adresse en manuscrit de *„Petrus Jacobs*, konst schilder op de Cathleyne vest", — planches de fêtes et d'entreés, divertissement sur la glace dans l'Escaut, par *Galle*, d'après *Breughel*, — plan de la bataille d'Eekeren, 1703, par *Ivoy*, „Nouvelle salle de danse au Rietdijk," lithographie, publieé par *Granello*, et d'autres lithographies, — etc.

892 **Rubens**. — Grande collection de feuilles relatives à Rubens: portraits, vues, estampes anciennes gravées d'après Rubens, imprimés, dessins, etc. — Un grand lot.

Lot très intéressant renfermant plusieurs feuilles rares et belles, des feuilles d'épreuve, etc.; — Nous citons divers portraits de Rubens, un portrait de sa mère par *Chr. de Mechel*; portrait de Mlle Lundens, sa maîtresse, par *Debucourt*; l'hostel Rubens 1684; dessin de la chapelle de Rubens fait par *F. Durlet*, 1843; etc, etc.

893 Collection de portraits d'artistes et de savants anversois et belges, des XVIe—XIXe siècles. 60 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Nous citons p. e.: Marten de Vos (par *G. Sadeler*), — M. Cock, (par *Hondius*), — G. de Craeyer, G. Seghers, C. Schut, J. de Momper, F. Franck, Dan. Segers, Otto et Gertrude Vaenius, Gevartius, Rogiers, Vorsterman, Van Dijck, Just. Lipse, Dodonée, une série de portraits lithographiés de 1822 (A. C. Lens, H. Blommaerts, Ommeganck, L. Moons, e. a.), — Etc.

894 Portraits de personnages connus de l'histoire de la ville d'Anvers, XVIIe—XIXe siècles. 30 ff. in-8, in-4, in-fol. et gr. in-fol.

On y remarque plusieurs feuilles belles et rares. Nous citons: F. v. d. Linden, auteur d'un voyage à Jeruzalem, eau-forte par *N. v. d. Berg*, — C. J. J. Menz, chef doyen du corps de merciers, — Charles Louis, Archiduc d'Autriche, manière noire par Haid, — De Broeckere, — Cogels, — grande planche en l'honneur et avec le portrait de Petrus Pot, par Clouet, — „den Ouden Baes", 1830, — J. A. Kets, — J. O. Andries, etc.

895 Portraits d'évèques, de religieux et de religieuses d'Anvers. XVIe—XVIIIe siècles. 37 pièces. in-8, in-4 et in-fol. dans un album en veau estampillé.

Renferme p. e. les portraits de Bollandus, Papebrochius, Scribanius, J. Malderus (par *A. B. de Quertenmont*), A. Miraeus, A. Wichman (par *W. Hollar*, 1651), *M. Ophovius* (eau-forte par *N. v. d. Berg* d'après *Rubens*), Canisius, P. v. d. Perre (par *F. Erlinger*), etc.

896 Planches et photographies, représentant des tableaux et des objets d'art, à Anvers, tirages modernes de cuivres du Musée Plantin, etc. 25 ff., la plupart gr. in-fol.

897 Grande collection de planches relatives à des fêtes, et des expositions: programmes, menus, photographies, etc. — Un lot.

BELGIQUE.

CARTES, PLANS, VUES ET ESTAMPES HISTORIQUES, GRAVÉS ET DESSINÉS.

898 **Campagne de Marlborough et d'Eugène de Savoie. — Collection de plans dessinés**, à la plume et en couleurs, de batailles et de sièges de la campagne du Duc de Marlborough, et du Prince Eugène de Savoie dans les Pays-Bas Méridionaux pendant la guerre dite de la Succession Espagnole. 1702—1715. 16 feuilles in-4, in-fol. et grand in-fol.

Collection fort remarquable de dessins documentaires. Ces plans, apparemment dessinés par un officier ayant pris part à la campagne, ont un grand intérêt pour la connaissance des mouvements stratégiques de ces célèbres généraux. On y trouve p. e. 2 plans de la bataille de **Ramillies**, plan de la bataille de **St. Dénis**, 3 plans du siège **d'Ath**, l'attaque de **Douay**, l'attaque de **Lille**, 2 plans du siège de **Bethune**, siège de **Louvain**, campement de **Croonweisenborgh**, campement de **Cambron**, situation de **Denain**, lignes **d'Aerschot**, campement **d'Oosterhout**.
Dessins bien exécutés.

899 18 Cartes de diverses parties de la Belgique, par *Harrewijn*. Bruxelles, *E. H. Fricx*, 1706—1709. folio.

Série rare.

900 Collection de cartes de la Belgique des XVIe—XVIIIe siècles. 35 feuilles, pour la plupart coloriées. in-fol. et grand in-fol.

Belle collection, contenant plusieurs feuilles rares.
On y trouve des cartes de: *A. Ortelius*, *De Wit* (dont e. a. une carte, imprimée sur soie); *N. Visscher* (plusieurs cartes, dont 2 en exemplaires coloriés et rehaussés d'or), des cartes de *De Ram*, *Ottens*, *Elwe*, *Allard*, *Danckerts*, *Sanson*, *Bachiene*, *Schenk*, *Covens & Mortier*, *Jaillot*, *Lotter*, *Homann*, etc.

PROVINCE D'ANVERS.

901 **Gheel**. — „Het dorp Veerle, in de meyerye van Gheel". Dessin à l'encre de Chine, par *J. de Grave*, 1674.

Hauteur 10, largeur 15.8 cent.

Beau dessin du XVIIe siècle.

902 **Herlaer**. — Château de Herlaer près de Herenthout. — Avant cour du même château. — Deux jolis dessins au lavis d'encre de Chine et en couleurs, datés 1852.

Chacun, hauteur 23, largeur 33.5 cent.

903 **Lierre.** — Vue de la ville de Lierre, surprise par les Hollandais et reprise par les Espagnols, 14 Oct. 1595. Gravure de l'époque, par *A. de St. Huberto.* in-plano.

Hauteur 20, largeur 28 cent.

Belle gravure, rare. — Non décrite par Muller.

904 **Malines.** — „Een gezigt tusschen Leuven en Mecklen. 16 $\frac{4}{18}$ 74". Dessin à l'encre de Chine, par (*V. Klotz*).

Hauteur 7.9, largeur 13.8 cent.

Dessin remarquable du XVIIe siècle.

905 **Malines.** — 3 Dessins en couleurs, représentant l'épitaphe de Jan Ysewyns, à l'église St. Rombout de Malines, renfermant ses armoiries et son portrait. Dessins authentiqués par un notaire en 1675. — in-fol.

Feuilles documentaires remarquables.

906 **Malines.** — Coin de ville. Beau dessin à la plume, par le peintre anglais *Calcot*, (vers 1840).

Hauteur 24.8, largeur 20 cent.

Jolie vue d'un coin pittoresque de la ville.

907 **Malines.** — „Zu Hemsen bey Mechelen." jolie eau-forte par *Hollar*, (env. 1650). in-8 oblong.

908 **Malines.** — „Den uytmuntensten thoren van S. Rombout, tot Mechelen, gelijk denzelven naer zijn eerste voorgenomen model moet volmaekt worden & ca. zoude hoog zijn 600 voeten ende is nu maer 375 voeten hoog ende breedt 92 voeten. *J. Versluys delineavit*, 1740."

Hauteur 3 mètres, largeur 55 cent.

Beau dessin à la plume, de la fameuse tour de St. Rombout à Malines, telle qu'elle devrait être selon le projet original.

Dessin documentaire, très intéressant.

909 **Malines.** — Plans et vues de la ville de Malines, des XVIe et XVIIe siècles. 7 ff. in-4, in-fol. et grand in-fol.

On y rencontre le beau plan publié par *Hogenberg*, (vers 1580, en noir et colorié), — les plans de *Blaeu* et *De Wit*, une jolie vue de la ville par *De Wit*, etc.

910 **Malines.** — Collection de cartes de la Seigneurie de Malines, du XVIIe siècle. 17 feuilles, pour la plupart coloriées. in-fol. et grand in-fol.

Collection intéressante, contenant plusieurs belles feuilles. Nous en citons: le plan de *P. Kaerius*, 1617, et une autre édition du même plan, de 1624, avec l'adresse de *C. J. Visscher*; — les plans de *Janssonius* (vers 1640), de *De Wit* (vers 1660), de *N. Visscher* (vers 1680, deux plans différents, exemplaires coloriés et rehaussés d'or), de *J. Danckerts* (vers 1680), de *P. Mortier* (vers 1700), etc.

911 **Turnhout.** — „Le jeune héros de Turnhout. Victoire des Brabançons sur les Autrichiens". 27 Oct. 1789. Par *J. J. v. d. Berge.* London, 1790. in-fol. oblong.

Estampe rare, relative à la Révolution brabançonne à Turnhout. — Parmi les militaires on remarque la figure agenouillée de l'abbé de Tongerlo.

912 **Province d'Anvers et du Brabant.** — Plans et vues de villes et villages, des XVIe—XVIIIe siècles. 26 feuilles in-8, in-4 et in-fol.

Collection intéressante, dont nous citons: 5 plans de Lierre (par *Hogenberg*, colorié, *Bleau, De Wit*, etc.), Thienen (vue de la prise en 1589, gravure de l'époque in-fol oblong, plans par *Hogenberg*, colorié et en noir, par *De Wit*, etc. 6 ff); — Turnhout (vue de la bataille en 1597, par *J. Luyken*); — puis des feuilles relatives à: Affighem, Tongerlo, Leeuwen, 4 plans: de Bruxelles, Lierre, Louvain et Sluis, sur une feuille (par *Mortier?*) Nieuwkerke, Hondschote, etc.

BRABANT.

913 **Bruxelles.** — „Aelzen bij Brussel, de $\frac{5}{14}$ 1674". Dessin à la plume, rehaussé de couleurs.

Hauteur 20.6, largeur 37.5 cent.

Beau dessin.

914 **Bruxelles.** — Het Casteel van Gaasbeeck bij Brussel $16\frac{9}{25}96$". Dessin au lavis d'encre de Chine, par *Josua de Grave.*

Hauteur 13.3, largeur 18.5 cent.

Beau dessin de Josua de Grave.

915 **Bruxelles.** — Monastère „Groenendaal", près de Bruxelles. Eau-forte, par *W. Hollar*, 1647. in-4 oblong. — Parthy, 849.

Jolie eau-forte de Hollar.

916 **Bruxelles.** — Plan de Bruxelles, par *F. de Wit*, (env. 1660). — Le même plan, sans adresse. 2 ff. in-fol.

Deux belles feuilles, coloriées.

917 **Bruxelles.** — Vue de la ville de Bruxelles, avec un poème en latin, en hollandais et en français. Amsterdam, *Dancker Danckertz*, (env. 1680). in-fol.

Belle vue de la ville. — Rare.

918 **Bruxelles.** — „Place de Saint Michel à Bruxelles". gravé par *A. Orio* d'après *B. C. Ridderbosch*, publié par *J. Zanna & Cie.* (vers 1700). in-fol. oblong.

Jolie vue.

919 **Bruxelles.** — „Arc de Triomphe érigé sur la Grande Place, pour servir au feu d'artifice à l'inauguration de sa Maté. Imple. et Cathe. comme Duc de Lothier, Brabant", etc. 11 Oct. 1717, par *J. B. Berteram* d'après *J. V. Duplessi.* Très grand in-fol. — Muller, 3525 A.

Belle feuille d'ornement. — Rare.

920 **Bruxelles.** — Vue du château de Laeken, par *S. Middiman*, d'après *J. Le Fèbre.* London, 1786. in-fol. oblong.

Belle estampe.

921 **Bruxelles.** — Vues de l'Orangerie et de la Pagode dans le jardin de Scoonenbergh, et du Temple de l'Amitié, avec une partie du Parc, par *W. Byrne.* Avec texte en anglais et en français. London, 1792. 2 feuilles gravées. in-fol. oblong.

922 **Bruxelles. — Inauguration de Guillaume I en 1815.** — Estampes en couleurs, se rapportant à l'inauguration du Roi Guillaume I à Bruxelles en 1815. Par *P. L. Debucourt*, d'après *Leroy*. Bruxelles, *J. L. v. Bever*, éditeur. grand in-fol. oblong.

Très belles estampes en couleurs. Elles représentent:
I. Entrée du Roi, le 30 mars 1815.
II. Le cortège de l'Inauguration, le 21 sept. 1815. 4 feuilles, dont:
- *a.* Un corps de musiciens.
- *b.* Deux voitures à 6 chevaux.
- *c.* Le roi sous un baldaquin, précédé et suivi de militaires.
- *d.* L'Inauguration sur la Place Royale (cette dernière estampe **avant la lettre**.)

A part leur importance historique, ces estampes ont un grand intérêt pour la connaissance des costumes, des uniformes et des voitures du commencement du XIXe siècle, dont elles représentent une revue remarquable.

Très rare. — Beaux exemplaires.

923 **Bruxelles.** — 4 Vues de Bruxelles: La Place Royale, la Porte Guillaume, le Theâtre Royal et le Palais des Etats-Généraux. Estampes en couleurs, par *Gibelé*, d'après *C. Janssens* et *J. B. de Noter.* Bruxelles, *J. L. v. Bever, éditeur* (env. 1815). grand in-fol. oblong.

Hauteur 64, largeur 87 cent.

Série très intéressante de vues de Bruxelles, d'un dessin achevé, en belles couleurs. Ces estampes ont un intérêt spécial pour le grand nombre de costumes, d'uniformes et de voitures du commencement du XIXe siècle qui y sont représentés.

Très belles estampes, très rare.

924 **Bruxelles.** — „Vue générale de Bruxelles," lithohraphie et publication par *A. Macaire*, d'après *A. Vinkeles*, 1827. grand in-fol. oblong.

Jolie vue de la ville. L'avant-scène est occupeé par un paysage, étoffé de paysans, de cavaliers et d'une société se promenant en voiture à 4 chevaux.

925 **Bruxelles.** — „Un beau jour du règne du roi des Belges." Defilé devant le Palais au jour de l'anniversaire de la naissance du Duc de Brabant, 9 avril 1848." Lithographie de *Simonau*. gr. in-fol. oblong.

Estampe rare.

926 **Bruxelles.** — Collection de plans et de vues de la ville de Bruxelles, gravés et lithographiés, des XVIe—XIXe siècles. 40 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Collection renfermant plusieurs feuilles intéressantes. Nous citons les plans de *Hogenberg* (vers 1580, colorié); — de *De Wit* (avant et avec l'adresse); — de *Fricx*, 1711; — vue de la Cour de Brabant, par *Blaeu*; — 5 vues des ruines, causées par le bombardement en 1695, par *R. v. Orley*; — une jolie vue par *W. Hollar*: „bey Brüssels"; — vue panoramique du côté de Scheut, par *Cardon* (vers 1780); — vue par *Visscher*; vues coloriées, publiées à Augsbourg (fin du XVIIIe siècle); — plan routier de Bruxelles par *La Rue*, 1782; — plusieurs vues lithographiées; — etc.

927 **Bruxelles.** — Collection de cartes des environs de Bruxelles, des XVIIe et XVIIIe siècles. 14 feuilles. in-fol. et grand in-fol.

On trouve ici e. a.: une carte par *M. Florentius à Langren*, une autre édition, avec l'adresse de *G. Blaeu* (vers 1650, coloriée), une troisième avec l'adresse de *J. Janssonius* (vers 1660, coloriée), et une quatrième, avec celle de *Janssonius à Waesberge, M. Pitt et St. Swart* (exemplaire colorié et rehaussé d'or). — Puis des cartes par *N. Visscher* (vers 1680), *Fricx* (1700), *Jaillot* (1684), *Sanson* (1692), etc.

928 **Hillesheim.** — „Plan du passage des lignes de Brabant, forcées le 18 juillet 1705, par les armées des Allieez, commandées par le Duc de Marlborough". Gravure de *L. V. Call*, an dessus d'une description imprimée, en hollandais. La Haye, *Anna Beek*, 1705. in-plano. — Muller, 3372.

929 **Hasselt et Louvain.** — „De Overwinning voor Hasselt". — „De Overwinning voor Leuven". 2 aquatintes par *H. W. Hoogkamer*, d'après *J. Jelgerhuis*. in-fol. oblong. — Muller, 6724 et 6739.

Deux belles et rares estampes, relatives à la campagne des Hollandais en Belgique en 1831.

930 **Louvain.** — Collection de plans et de vues de la ville de Louvain, des XVIe et XVIIe siècles. 12 ff. in-4, in-fol. et grand in-fol.

Collection intéressante. — On y trouve le plan de *Hogenberg* (vers 1580, colorié et en noir); — une jolie vue de la ville par *Hogenberg*, coloriée, avec une vue de Malines, sur une feuille; — puis les plans de *Blaeu* (vers 1650), de *De Wit* (colorié et en noir, vers 1660), etc.

931 **Louvain.** — Collection de cartes des environs de Louvain, des XVIIe et XVIIIe siècles, 10 ff. in-fol. et grand in-fol.

On y rencontre e. a. une carte par *M. Florentinus a Langren* (vers 1620), une autre édition de cette carte, avec l'adresse de *G. Blaeu* (vers 1650, colorié), une troisième avec l'adresse de *Janssonius* (vers 1660), et une 4e avec celle de *Jansonius Waesberge, M. Pitt et St. Swart* (exemplaire colorié et rehaussé d'or). En suite nous relevons les cartes de *N. Visscher* (vers 1680, bel exemplaire colorié et rehaussé d'or), *d'Allard*, de *Covens et Mortier*, etc.

932 **Ramillies.** — „Plan van de victorieuse battaillie, bij Ramailles voorgevallen, 23 may 1706." Amsterdam, *bij d' Weduwe N. Visscher*". in-plano. — Muller, 3388.

Beau plan colorié de la fameuse bataille, contenant une vignette représentant une épisode du combat, et une description imprimée en hollandais.

933 **Ramillies.** — Plan de la bataille de Ramillies, en 1708, au dessus d'une description imprimée. Bruxelles, *E. H. Fricx*. in-plano.

Feuille rare, non mentionnée par Muller.

934 **Waterloo.** — „View from mont St. Jean of the Battle of Waterloo, at the commencement of the grand charge made on the French about 7 o'clock in the evening of the 18th June 1815". London, *R. Bowyer*, 1816. in-fol. oblong.

Belle estampe en couleurs.

FLANDRE.

935 „Flandriae recens exactaq. descriptio. *Michaelis Tramezini formis ex Pontificis Mac. ac Veneti Senatus in proximum decennium privilegio.* 1555. *Jac. Bossius Belga in aes incidebat*".

Hauteur 36, largeur 50 cent.

La première carte scientifique de la Flandre, publiée à Venise. Il est curieux de remarquer que cette feuille fut gravée par un Flamand ou un Hollandais.

Reproduction facsimile tirée à 25 exemplaires.

936 Carte de la Flandre, par *N. Visscher*, (vers 1680), en 7 feuilles. grand in-fol.

Bel exemplaire colorié et rehaussé d'or.

937 Grande collection de cartes de la Flandre, des XVIe—XVIIIe siècles. **50 feuilles**. in-fol. et grand in-fol.

Très belle collection. — La plus grande partie de ces cartes sont coloriées et de plusieurs éditions on trouve des exemplaires extraordinaires, coloriés et rehaussés d'or, à savoir: 2 cartes de *Janssonius*, 2 de *G. Blaeu*, 2 de *G. & J. Blaeu*, une carte de *Janssonius Waesberge*, *M. Pitt & St. Swart* et une de *N. Visscher*. Puis on y trouve de belles cartes de: *Ortelius*, *Galle*, *Hondius*, *Mercator*, *Ottens*, *Schenk*, *Covens & Mortier*, *Jaillot*, etc.

938 **Alost**. — Plans et vues de la ville d'Alost, des XVIe—XVIIIe siècles. 5 ff. in-fol. et grand in-fol.

On y remarque les plans de *Hogenberg* (vers 1580, colorié), — et de *Blaeu* (vers 1650), — un plan gravé par *R. Blokhuyse* (vers 1650), etc. — Puis une jolie gravure: „Vue près d'Alost", par *Le Bas* d'après *Breugel-le-velours*; etc.

939 **Audenarde**. — „Vue de la ville et du siège d'Oudenarde, ou le Roy commande en personne, dessigné sur le naturel, et peint pour le Roy très Chrestien par *F. Vander Meulen*. (1708).

Hauteur 50, largeur 128 cent.

Belle gravure, donnant une vue la ville d'Audenarde et ses environs, avec les fortifications. A l'avant-scène, la cavalerie et l'artillerie, bombardant la ville.

Rare.

940 **Audenarde**. — Collection de plans et de vues de la bataille d'Audenarde, en 1708. 8 feuilles du XVIIIe siècle. in-fol. et grand in-fol.

Belle collection de feuilles rares, dont nous citons: les grands plans par *Harrewijn* et *N. Visscher* (coloriés); — le plan de *G. Schouten*, au dessous d'une description imprimée; — une jolie vue gravée par *J. Wolff*, avec bordure de *J. A. Corvinus*; — vue de la bataille près du village Heine, par *R. de Heigher*, au dessus d'une description imprimée, édition de *L. Gunter*, Rotterdam, in-plano; — une vue de la bataille par *J. Folkema*, au dessus d'une description imprimée, in-plano; — etc.

Nous ajoutons 3 plans de la ville d'Audenarde, du XVIIe siècle, par *Blaeu* (avec une jolie vue de la ville), *De Wit*, etc.

941 **Bruges**. — Plans et vues de la ville de Bruges, des XVIe—XVIIIe siècles. 16 ff. in-8, in-4, in-fol.

Citons les plans de *Hogenberg* (vers 1580), 2 plans, avec et sans l'adresse de *De Wit*; — diverses vues d'édifices du XVIIIe siècle, etc.

942 **Dunkerque**. — 4 Plans dessinés en couleurs de Dunkerque et de ses environs, du commencement du XVIIIe siècle. 4 ff. folio et gr. in-fol.

Feuilles intéressantes, datant de la guerre de la Succession Espagnole. — Nous citons: „Carte pour faire connoistre l'écoulement des eaux du pays à la mer", — grand plan de St.-Omer (93 × 112 c.M.), etc.

943 **Dunquerque**. — „Plan de la ville et port de Dunquerque, assiégé par les armées de Louis XIV en 1658." Paris, *par le S. de Beaulieu*, (1658). grand in-fol.

Belle feuille rare.

944 **Gand**. — „Vue du siège de Gand." — „Sortie de la garnison de Gand" (1678). 2 estampes (par *Marot*). in-fol.

Deux très belles estampes par Marot. Elles représentent deux vues différentes de la ville, la première pendant le siège et la seconde au moment de la sortie de la guarnison.

Belle épreuves, très rare.

945 **Gand.** — Plan de la ville de Gand, par *C. Goethals*, publié par *P. F. de Goesin Verhaeghe*, 1796. grand in-fol. oblong.

946 **Gand.** — Collection de plans de la ville de Gand. 14 ff., pour la plupart grand in-fol.

On y remarque le plan de *Hogenberg* (vers 1580, colorié); le plan gravé par *Blockhuyzen*, et 2 copies différentes de ce plan; le plan de *De Wit*; 3 plans du siège en 1708, par *Fricx, Covens & Mortier*, — etc.

947 **Geertsbergen.** — Vues de Geertsberghe par *Blaeu* (vers 1650), et par *F. de Wit*, (vers 1660). — 2 belles feuilles. grand in-fol.

948 **Ipres.** — Carte demonstrative du siège de la ville de Ipren, 1649." Au-dessous, une description imprimée en français et en hollandais. in-plano.

Belle feuille gravée, (par Miel?), très rare.

949 **Ipres.** — Vue du siège d'Ipres, en 1678, par *Marot.* in-plano.

Belle estampe, rare.

950 **Ipres.** — Collection de plans et de vues de la ville d'Ipres, des XVIe—XVIIIe siècles. 9 ff. in-fol. et grand in-fol.

Nous citons le beau plan publié par *Hogenberg* (vers 1580, colorié et en noir), la belle carte gravée par *Visscher*, publiée par *Hondius* (avec une vue de la ville et une bordure de vues de châteaux situés aux environs); — les plans de *Blaeu, De Wit, Fricx, Baillieu* (Paris, 1708), etc.

951 **Fort de Knocke.** — „Déclaration et la manière comme le fort de Knock est gagnée le 22 avril 1649". (par *Miel?*). Au-dessous, une explication imprimée, en français et en hollandais. in-plano. — Un peu rogné.

Feuille très bien gravée à l'eau-forte. — Très rare.

952 **Fort de Knocke.** — „Carte de la rivière d'Iseren, depuis Nieuwendamme jusqu'au fort de Cnocque." *L. Lapoint fec.* Belle carte dessinée (commencement du XVIIIe siècle).

Hauteur 42, largeur 58 cent.

Carte militaire dessinée, très intéressante, datant sans doute de la guerre de la Succession Espagnole. On y a indiqué les positions des divers corps de garde, lelong de la rivière d'Iseren.

953 **Ostende.** — „Plan de la ville d'Ostende avec ses environs et le campement des troupes des alliés qui ont fait l'attaque sous le commandement du Velt-Maréchal d'Auverquerc .... le 17 juin 1706". Eau-forte par *Harrewijn*, d'après *C. Hoppach.* Bruxelles, *C. H. Fricx*, MDCVII (sic). 2 ff. in-fol. rassamblées.

Plan important, très rare.

954 **Ostende.** — „Plan vande gelegentheydt der stadt Oostende, door de geallieerde trouppes, onder veltmarschalck Van Ouwerkerk belegert, 20 Juny 1706". Amsterdam, *Pieter Rotterdam.* in-fol. oblong.

Beau plan colorié du siège de 1706, avec une description imprimée en français et en hollandais.

955 **Ostende.** — Collection de plans de la ville d'Ostende, des XVIIe et XVIIIe siècles. 9 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Belle collection, se rapportant principalement à l'histoire militaire de la ville. Nous citons les grands plans par *Blaeu* et *De Wit*, lors du siège de 1604; une gravure (par *Dolendo*), représentant la bataille sur les remparts de la ville en 1604; — puis un grand plan de la ville et de ses environs lors du siège de 1706, édition de *Pierre Rotterdam* à Amsterdam; — un joli plan dessiné d'Ostende en 1794, — etc.

Nous ajoutons un plan dessiné de la ville, de 1826.

956 **Wijnendale.** — „Plan de l'action qui s'est passée à Wijnendale, 28 Sept. 1708". Plan colorié de la bataille, au-dessus d'une description imprimée. La Haye, *Anna Beek*, 1708. Feuille in-plano. — Muller, 3432.

Feuille rare.

———

957 Collection de plans et de vues de diverses villes et villages de la Flandre, des XVIe—XVIIIe siècles. **60 feuilles**, en grande partie grand in-fol.

On y remarque de grandes feuilles par *Blaeu*, *De Wit*, et d'autres, et des feuilles publiées séparément. Citons p. e. un plan de la bataille de Wijnendale (1708), par *Harrewijn*, avec une description au-dessous du plan, e. a.

On y trouve des feuilles concernant: Belle, Dendermonde, Alost, une feuille avec 9 plans (Arras, Béthune, Gand, Ath, Ypres, Ostende, etc, publiée par *Schenk*, vers 1700, coloriée); Berge St. Wijnox, Dunquerque, Furnes, Wacken, Nieuwpoort, Menin, Dixmude, Damme (plan colorié, par *Mortier?*), Courtrai, Steenvoorde, Roesbrugge, Sotteghem, Blankenberge, Ghistelle, Thielt, Dijnse, Yseghem, Poperinge, Liedekerke, Boesingen, Lokeren (vue par *Le Bas*, d'après *Breugel-le-velours*), Geertsberge, Gaveren, Everghem, Nienove, St. Nicolaes, Ath (plan du siège en 1706, par *Fricx*), Dendermonde (belle feuille par *Blaeu*, contenant un plan et 2 jolies vues), etc.

HAINAUT.

958 Collection de cartes du comté d'Hainaut, des XVIe—XVIIIe siècles. 22 ff. in-fol. et grand in-fol., presque toutes coloriées.

Belle collection, où l'on trouve des cartes par: *Ortelius* (vers 1580), *Hogenberg* (datée 1572, rare), *Kaerius* (1616), *Mercator* (vers 1600), *P. Verbist* (1649, rare), *Janssonius* (vers 1640), *Blaeu* (vers 1650), *N. Visscher* (vers 1680, exemplaire colorié et rehaussé d'or), *Jaillot* (1692), *Fricx*, *Covens & Mortier*, etc.

959 **Mons.** — „Gezigt, langs Beeker Staey, over de Maas, op Bergen. 10 Junij 1748". Dessin à l'encre de Chine.

Hauteur 11.1, largeur 21 cent.

Joli dessin.

960 **Mons.** — Collection de plans et de vues de la ville de Mons, dessinés et gravés. XVIIe—XVIIIe siècles. 17 ff. la plupart in-fol.

Collection très intéressante, surtout pour l'histoire militaire de la ville. On y remarque p. e. plusieurs feuilles relatives au siège de 1709. Citons les plans de *Visscher*, de *Fricx*, de *Baillieu* à Paris, de *Van der Kloot* à la Haye, un plan dessiné des fortifications, de la fin du XVIIe siècle; — une feuille in-plano: „Plan de la ville de Mons, assiégée par le Roy de France" (1692); — plan des fortifications, au-dessus d'une description, à l'adresse de *J. Penninge*, Amsterdam; — les plans de *Blaeu*, *De Wit*, etc.

961 **Tournai.** — Plan de la ville de Tournai, par *F. de Wit*, (env. 1660). in-fol.

Bel exemplaire, colorié.

962 **Tournai.** — Carte de Diocèse de Tournai, par *J. B. de Bouge*. Bruxelles, 1789.

Hauteur 84, largeur 72 cent.

Belle carte, dédiée au Prince Guillaume de Salm-Salm.

963 **Tournai.** — Collection de plans, représentant le siège de Tournai en 1709, par Louis XIV. 7 ff. in-fol. et grand in-fol.

Belle collection, contenant les plans de *B. Beek*, à La Haye, de *G. Valck*, à Amsterdam, de *N. Visscher* (très bien colorié et rehaussé d'or), 2 plans de *Covens & Mortier*, et 2 plans de *Fricx*.

964 **Tournai.** — Collection de plans de la ville de Tournai, des XVIe—XVIIIe siècles. 12 ff. in-4 et in-fol.

Nous citons les grands plans de *Blaeu*, de *De Wit*, de *P. Mortier*, un plan de la citadelle par *Covens & Mortier*; — vue de la prise de Tournai en 1581, par *R. de Hooge*; — 2 plans relatifs au siège de 1667, — etc.

Citons encore une feuille in-plano, publiée à Amsterdam vers 1750, contenant une description de la ville, au-dessous d'un plan, à l'adresse de *J. Tirion*.

965 Plans et vues de villes dans la province de Hainaut. XVIe—XVIIIe siècles. 23 ff. in-8, in-4 et in-fol.

On y trouve plusieurs feuilles remarquables pour l'histoire militaire du pays. Nous citons:

„Planta della villa de Charlerroy, como esta va el año de 1613. Dessin en couleurs du XVIIe siècle; — plan de Charleroi, publié à Bruxelles par *Fricx*, 1709; — plan de Charleroi, par *De Wit*; — feuille de *Hogenberg*, (vers 1580), contenant les plans de Philippeville, Mariebourg, Chimay et Walcourt; — plan de Philippeville par *Fricx*, 1710; — plans par *Blaeu* et *De Wit*, de Beaumont, Landrecies, Avenesnes, etc.

NAMUR.

966 Collection de cartes du comté de Namur, des XVIe—XVIIIe siècles. 21 feuilles in-fol. et grand in-fol., pour la plupart coloriées.

Belle collection, contenant plusieurs feuilles remarquables. Nous citons la carte rare de *Galle* (vers 1580), celle de *A. Ortelius* (1579), de *P. Kaerius* (1617), de *H. Hondius* (vers 1600), de *Janssonius* (vers 1640), de *Blaeu* (vers 1650), de *N. Visscher* (vers 1680, exemplaire extraordinaire: colorié et rehaussé d'or), les éditions de *Schenck*, de *De Wit*, de *Jaillot*, *d'Allard*, *d'Oltens*, etc.

967 **Dinant.** — „By Dinand". Dessin au lavis d'encre de Chine, vers 1800.
Hauteur 19.5, largeur 27.5 cent.

968 **Dinant.** — Beau plan de la ville et des environs, dessiné en couleurs. (vers 1710).
Hauteur 34, largeur 47 cent.

969 **Hamêche.** — „Dorp Mesche ligt aan de Maas in het graafschap Namen". Dessin au lavis d'encre de Chine, par *J. de Beyer.*
Hauteur 17.4, largeur 34 cent.

Joli dessin de De Beyer.

970 **Namur.** — „Plan des attaques de la ville de Namur". (1692).
Hauteur 42, largeur 58 cent.

Plan dessiné remarquable, du siège de la ville de Namur par Louis XIV, en 1692. Dessin contemporain, désignant les fortifications, les positions des batteries, etc.

971 **Namur.** — Collection de plans et de vues de la ville de Namur et de diverses villes de la province. 22 feuilles, du XVIe jusqu'au commencement du XIXe siècle. in-8, in-4 et in-fol.

Parmi les plans et vues de la ville de Namur on remarque le plan de *Hogenberg* (vers 1580; un exemplaire très bien colorié et un plan en noir); — des plans in-fol. intéressants pour l'histoire du siège de la ville en 1595: nous citons les feuilles de *De Wit*, de *Visscher*, de *Mortier*, de *de Fer*; — un plan des fortifications en 1709 par *Harrewijn*; — une feuille coloriée de *Hogenberg*, contenant les plans des villes: Philippeville, Chimay, Mariebourg, Walcourt; — vue de Dinant par *Blaeu*; — „Le moulin de Sambre à Namur", lithographie publiée à Namur en 1826, etc.

LUXEMBOURG.

972 Collection de cartes du Luxembourg, des XVIe—XVIIIe siècles. 20 feuilles. in-fol. et grand in-fol.

Contient plusieurs belles feuilles rares, e. a. un très bel exemplaire de la carte de *N. Visscher* (vers 1680), colorié et rehaussé d'or.

Nous citons en suite les cartes de: *Ortelius* (vers 1580), *Hondius* (vers 1620), *De Wit* (vers 1660), *Blaeu* (vers 1640), *Jaillot* (1689), *Danckerts* (vers 1680), *Ottens* (vers 1740), etc.

La plupart de ces cartes sont soigneusement coloriées.

973 **Luxembourg.** — Plan du siège de la ville de Luxembourg, 4 Juin 1684, par *Rom. de Hooghe*, publié par *N. Visscher*, (vers 1690). gr. in-fol.

Beau plan. — Estampe historique intéressante et rare.

974 Collection de plans et de vues de villes et villages au Grand-duché du Luxembourg, des XVIe—XVIIIe siècles. 19 ff. in-4 et in-fol.

On y remarque p. e. un plan colorié de la ville de Luxembourg par *Hogenberg*, (vers 1580), les belles feuilles de *Blaeu*, vers 1650 (plans et vue de la ville de Luxembourg et vue du château de Mansfeld), 2 plans de *F. de Wit* (vers 1680), un plan publié à la Haye, chez *J. Coster*, 1748; puis une estampe de *Edw. Rooker* „A Roman monument at Igel"; — vue et plan de Han, plan de Thionville, etc.

LIÈGE ET LIMBOURG.

975 „Leodiensis Dioecesis typus", par *B. Doetecomius*. (vers 1590). — Belle carte gravée. in-fol.

Bel exemplaire à grandes marges, de cette carte rare.

976 Collection de cartes du Diocèse de Liège, des XVIe—XVIIIe siècles. 15 feuilles in-fol. et grand in-fol., pour la plupart coloriées.

Belle collection, contenant plusieurs feuilles rares. Relevons la carte publiée par *A. Ortelius* (vers 1580, coloriée), une carte gravée par *B. Doetecomius* (et publiée par *H. Hondius*, vers 1610); une carte différente, avec l'adresse de *Hondius*; les cartes de *Janssonius* (vers 1640), de *W. & J. Blaeu* (vers 1650, coloriée et rehaussée d'or), carte par *N. Visscher* (vers 1680, exemplaire colorié et rehaussé d'or); puis des cartes par *Allard*, *Schenck*, *Sanson*, *Jaillot*, etc.

977 **Liège.** — Coin de ville. Dessin à la plume par le peintre anglais *Calcott*. Hauteur 23, largeur 20.5 cent.

Beau dessin intéressant, de la collection Seymour Haden.

978 **Liège.** — Abolition des ordres monastiques à Liège par Joseph II, en 1782. gravure par *C. G. Guttenberg*, 1786. in-fol. oblong.

979 **Liège.** — Plans et vues de la ville de Liège, des XVIe—XIXe siècles. 6 feuilles in-8, in-4 et in-fol.

On y trouve la vue remarquable publiée par *Hogenberg* (vers 1580, restaurée); — plan de la citadelle de Liège, dessin du XVIIIe siècle (39 × 52 cent.) — vue du palais de l'évêque, par *Blaeu*; — un panorama en aquatinte par *Roeff*, in-8 oblong, — etc.

980 **Limbourg.** — Diverses vues et plans de la ville de Limbourg. XVIe—XVIIIe siècles. 10 feuilles, in-fol., in-4 et in-8.

On y remarque la vue de *Hogenberg* (vers 1580; coloriée); — le grand plan de *Blaeu* (2 éditions dont 1 avec l'adresse de *Ottens*), et plusieurs autres feuilles rares.

981 Plans et vues de villes et villages aux provinces de Liège et du Limbourg. XVIe—XVIIIe siècles. 9 ff. in-8, in-4 et in-fol.

Citons: vue de Huy par *Hogenberg* (vers 1580); — vue de Spa par *Leloup* (vers 1750); — plans de la ville de Limbourg par *Blaeu* et *Ottens*; — plan de Stevensweert par *Blaeu*; — etc.

LA FLANDRE FRANÇAISE.

982 **Arras.** — „Plan du siège d'Arras pris par les armes du Roy de France, le 10 d'aoust 1640", au-dessus d'une description imprimée. Amsterdam, *C. Danckertsz, „aprez la copye de Roan"*. in-plano. — Muller, 1823.

Estampe rare et curieuse, avec une vignette satirique:
„Quand les rats prendront les Chats,
„Les François prendront Arras."

983 **Artois.** — „Le comté d'Artois, le pais reconquis, le Boulonnois et le Ponthieu et grande partie de la Picardie, du Cambresis, du Hainaut et de la Flandre", par *N. de Fer*, (vers 1720).

Hauteur 93, largeur 100 cent.

Belle carte, coloriée, très rare.

984 **Artois.** — Collection de cartes du comté d'Artois, des XVIe—XVIIIe siècles. 18 feuilles. in-fol. et grand in-fol., pour la plupart coloriées.

Belle collection, contenant des cartes par: *Ortelius* (vers 1580, avec et sans son adresse); *Verbist* (1656), *Kaerius* (vers 1620), *Mercator* (vers 1600), *Hondius* (vers 1610), *Janssonius* (vers 1640), *Blaeu* (vers 1650), *De Wit* (vers 1660), *N. Visscher* (vers 1680), *Danckerts, Covens & Mortier, Fricx*, etc.

985 **Lille.** — „Plan de la ville et de la Citadelle de Lille, assiégée l'année passée par les alliéez, avec toutes leurs fortifications, les lignes de circonvalation, les approches, les batteries et le nom de chaque régiment, par un fameux ingenieur, 1708". *Jos. Frid. Leopold fecit et excudit*, Augusta Vindel: 1709. — Colorié.

Hauteur 80, largeur 57 cent.

Feuille intéressante et rare, avec texte en français et en allemand. Elle représente le plan de la ville et de ses environs, avec les fortifications, les positions et les mouvements des armées, etc. Au-dessus, une grande vignette allégorique: „Avantages et conquêtes glorieuses des alliez". Au-dessous 3 vues de villes: Gand, Bruxelles et Bruges, chacune avec une représentation d'une épisode de la guerre.

986 **Valenciennes.** — „Plan de Valenciennes, 1688". Beau plan dessiné en couleurs. — Avec renvoi 1—50.

Hauteur 47, largeur 64 cent.

Dessin remarquable, ayant appartenu, sans doute, au dossier de documents militaires d'un général.

---

987 Recueil de portraits d'hommes d'état de la Belgique des XVIIe—XIXe siècles. 70 ff. in-8, in-4 et in-fol.

On y remarque de beaux portraits de la famille royale, portraits de ministres, de représentants, parmi lesquels plusieurs feuilles rares.

988 Collection de planches topographiques et historiques, etc. — Un lot.

SUPPLEMENT.

260*a* **Huis ter Kleef.** — Gezicht op de ruïne van het Huis ter Kleef. Teekening uit de XVIIe eeuw, in sepia, gewasschen in O. I. inkt.
Hoog 27, breed 40 cent.

Fraaie en belangrijke teekening, door Maes, gesigneerd en gedateerd: 1649.

266*a* **Muiderslot.** — Gezicht op het Slot te Muiden, gezien van de landzijde. Teekening in O. I. inkt, uit de XVIIe eeuw.
Hoog 19.5, breed 37 cent.

Fraaie teekening, door Akersloot.

283*a* **Spaarnwoude.** — Gezicht op de kerk te Spaarnwoude. Teekening uit de XVIIe eeuw, in zwart krijt, gewasschen in O. I. inkt.
Hoog 19, breed 30 cent.

Fraaie teekening, door Roghman.

364*a* **Gouda.** — Ziekenhuispoortje te Gouda. Aquarel door *A. v. d. Schouw.*
Hoog 34, breed 15 cent.

506*a* **Inval der Engelschen in Zeeland. 1809.** — Uniformen van twee Engelsche bevelhebbers. 2 Teekeningen in kleuren van 1809. — 28 × 19 en 12.5 × 23 centimeter.

Merkwaardige teekeningen, voorstellende „de Engelsche Divisie Generaal Acland, naar het leven geteekend op het Breezand in 1809, door H. R." — „De Engelsche Majoor Beit, garde van de Koningin van Engeland naar het leven geteekendt Middelburg in 1809, door H. R."

506*b* **Aldegonde.** — Gezichten op het slot Aldegonde. 2 Teekeningen met de pen, door (*C. van Alkemade*). 4o.

II. BOEKEN.

PLAATSBESCHRIJVING.

STEDEBOEKEN. — ATLASSEN. — SERIES GEZICHTEN.

989 **L. Guicciardini,** Descrittione di tutti i Paesi bassi, altrimenti detti Germania inferiore. Anversa, *Gu. Silvio.* 1567. *Met 4 kaarten, 4 plans en 2 platen. De titel en twee volgende bladzijden omgeven door fraaie bordures, in Renaissance-stijl, de eerste bevattende het portret van Philips II, de tweede zijn wapen.* h. leder. fol.

Eerste uitgave van deze beroemde beschrijving der Nederlanden.

Men vindt er de beschrijving der Zeventien Provintiën bij het begin van den 80-jarigen oorlog, d. i. ten tijde van den grootsten bloei van Vlaanderen.

De plans, kaarten, enz., zijn in hout gesneden, behalve de algemeene kaart der Nederlanden en het gezicht op het stadhuis van Antwerpen, welke in koper gegraveerd zijn, de eerste door *C. de Hooghe*, het tweede door *M. Petrus.*

990 **(Braun & Hogenberg), Civitates orbis terrarum.** Coloniae, *Braun & Hogenberg,* 1576—1618. 6 deelen 3 banden. perkament. groot folio.

Het meest belangrijke topographische werk over Europa uit de XVIe eeuw. Het bevat 571 plans en gezichten van steden, vooral in Europa, en bovendien van eenige in Azië, Afrika en Amerika.

Ook de meeste Hollandsche steden zijn hierin vertegenwoordigd. (Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam, Gouda, 's-Hertogenbosch, Amersfoort, Zutphen, Bolsward, Harlingen, Sneek, Antwerpen, Ostende, Lier, Doornik, enz.). Van de meeste is dit de eerste gegraveerde afbeelding.

Ieder plan of gezicht is geïllustreerd met eene afbeelding van de kleederdrachten der stad; aan de achterzijde bevindt zich eene gedrukte beschrijving.

Het zesde deel, dat voornamelijk gezichten in Hongarije bevat, is zeer zeldzaam; het verscheen ongeveer 20 jaar later dan de andere deelen.

Ongekleurd exemplaar.

991 **Fr. Hogenberg, 259 historieprenten uit de XVIe eeuw.** In perkamenten omslag. fol. oblong.

Deze prenten, welke onmiddellijk na de gebeurtenissen door Hogenberg werden gepubliceerd, geven een merkwaardig overzicht van den 80-jarigen oorlog: belegeringen, veldslagen, plunderingen, terechtstellingen, enz. in de verschillende steden en dorpen van Noord- en Zuid-Nederland. Zoo noemen wij b. v. afbeeldingen van gebeurtenissen te: Brussel, Antwerpen, Rotterdam, Roermond, Naarden, Haarlem, Alkmaar, Middelburg, Brielle, Leiden, Oudewater, Maastricht, Gent, Breda, enz. enz.

Elke prent heeft eene 8-regelige, berijmde beschrijving.

Exemplaar in origineel perkamenten omslag, zooals slechts zeer zelden voorkomt.

992 **J. F. Le Petit greffier de Bethune,** Eygentlijcke beschrijvinge der vrije Nederlantsche provintien met de afbeeldinge der steden, vlecken, en voornaemste plaetsen, de welcke tot een vrije republicke geworden zijn. (Arnhem, 1615). *Met kaarten en stadsgezichten.* perk. 4o oblong. — Enkele bladen hebben geleden, of hebben lichte watervlekken.

Belangrijk om de vele fraaie profilen van Noordnederlandsche steden. — Zeldzaam.

993 **W Baudartius,** Polemographia auraico-belgica. Amstelodami, *M. Colinius,* 1622. perk. band. fol. oblong.

Beschrijving van den 80-jarigen oorlog, versierd met 285 prenten, voorstellende gevechten, belegeringen, portretten, enz.
Deze prenten zijn vooral belangrijk als afbeeldingen van steden en dorpen.

994 **A. Goos,** Nieuw Nederlandtsch Caertboeck, waerin volkomentlijcker als oyt te voren vertoont werden de XVII Nederlanden. Amsterdam, *Jan Janssen (Blaeu), woonende op 't Water inde Pascaert.* 1625. *Fraai frontispice door P. Serwouter en 23 kaartjes, waarvan 3 gekleurd.* perk. 8o.

Aardig zakatlasje, met ovaalvormige kaarten in geornementeerden rand. Men vindt hier o. a. kaarten van de toen kort geleden drooggelegde Beemster en Zijpe.

995 **J. Blaeu, Theatrum urbium Belgicae liberae ac foederatae. — Theatrum urbium Belgicae regiae.** Amstelaedami, *J. Bleau.* 1649. 2 deelen in verguld perkamenten banden, met zijden linten. groot folio.

Uitmuntend bewaard exemplaar van het beroemde Stedenboek van Blaeu, in fraaie, oude atlasbanden.
Het bevat:
a. 129 plans en gezichten van steden der Vereenigde Nederlanden: Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijsel, Groningen, Noordbrabant, Limburg, enz.
Wij noemen b. v.: gezichten op het Binnen- en Buitenhof te 's Gravenhage, den zeilwagen van Prins Maurits, den slag bij Nieuwpoort, belegeringen van Maastricht, Sluis, Hulst, Schenkenschans, Wezel, enz.
b. 141 plans en gezichten van steden en dorpen in de Zuidelijke Nederlanden: Brabant, Luxemburg, Vlaanderen, Artois, Henegouwen, Namen, Roermondkwartier, Kamerijk, Luik, enz.
Men vindt er o. a.: Brussel en het Hof van Brabant, Antwerpen (Stadhuis, Hansahuis, enz.), beleg van Breda, Luxemburg en het kasteel van Mansveldt, belegering van Thionville, Gent, Brugge, Ieperen, Duinkerken, Arras, Mons, Valenciennes, Namen, Luik en het Bisschoppelijk paleis, Huy, enz. enz.
Deze plans en gezichten hebben een bizonder belang voor de geschiedenis van den tachtigjarigen oorlog, daar vele ervan afbeeldingen van belegeringen of veldslagen geven.

996 **J. Blaeu, Toonneel der steden van de Vereenigde Nederlanden. — Toonneel der steden van 's Konings Nederlanden.** Amsterdam, *J. Blaeu,* 1649. 2 deelen in verguld perkamenten banden. groot folio.

Uitgave met Hollandschen text van Blaeu's Stedenboek, bevattende dezelfde plans en gezichten als de Latijnsche uitgave. Zie voor de beschrijving het voorgaande nummer.
Fraai exemplaar, in ribben banden. — Zeer zeldzaam.

997 **J. Blaeu, Groot stedenboek van geheel Italie,** of beschrijving van alle deszelfs steden, paleizen, kerken enz. 's-Gravenhaage, *R. Chr. Alberts,* 1724. 4 deelen in verguld schildpadden banden. folio.

Dit werk behoort tot de fraaiste topographische uitgaven uit het begin der XVIIIe eeuw. Het werd na den dood van Joan Blaeu vervaardigd naar de reeds door hem verzamelde teekeningen.
Het werk beschrijft:
I. Lombardije (Genua, Montferrat, Milaan, Mirandola, Parma, Modena, Mantua, Trente, Venetië, Luca, Toscane).
II. Den Kerkelijken Staat (landstreek van Rome, Castro, Sabina, Ancona, Urbino, Ferraro, enz.)
III. Napels en Sicilië, en de eilanden.
IV. Oud en Nieuw Rome.
Fraai exemplaar, op groot papier, fraai gebonden.

998 **J. Blaeu, Nouveau théâtre d'Italie**, ou description exacte de ses villes, palais, églises, principaux édifices. La Haye, 1724. 4 deelen. — **Nouveau théâtre du Piémont** et de la Savoye, ou description exacte de leurs villes, palais, églises et principaux édifices. La Haye, 1725. 2 deelen. 4 banden. — Samen 8 banden. verguld leder. groot folio.

Merkwaardig exemplaar van het beroemde „Stedeboek van Italië en Piemont", waarin men de texten der drie verschillende uitgaven heeft vereenigd: in het Hollandsch, Fransch en Latijn.

In fraaie oud-Hollandsche banden.

999 **J. Janssonius, Urbium totius Belgii seu Germaniae inferioris tabulae** Pars posterior. Amstelodami, apud Joannem Janssonium, 1657. verguld perkamenten band, met groene linten, verguld op snee. folio.

Het deel van de serie stedeboeken van Janssonius, beschrijvende Noord-Nederland. — Zeer zeldzaam.

Het bevat 52 bladen met plans van steden in de Zeven Provintiën, waarvan enkele bladen meer dan één plan bevatten. Bij de meeste steden zijn de klederdrachten afgebeeld, en sommige hebben als vignet een gezicht op de stad.

Alle plans zijn hier fraai gekleurd.

Wij noemen enkele der hier vertegenwoordigde steden:

Dordrecht (een plan en een curieus panorama: de stad ligt rondom in het water), Haarlem (2 plans), Delft (2 fraaie plans), Leiden (plan van de stad, en plan van de belegering in 1572), Amsterdam (3 plans), Rotterdam (3 plans), Brielle (2 plans), Alkmaar, Hoorn, Enkhuizen (2 plans), 's Gravenhage (2 fraaie plans), Middelburg (2 plans), Vlissingen (2 plans), Utrecht (2 plans, waarvan een met een profil der stad, naar A. v. Vianen), Leeuwarden, Deventer, Kampen, Zwolle, Groningen, enz.

Zeer fraai exemplaar, in den origineelen atlas-band.

1000 **P. Goos, De Lichtende Columne** ofte Zee-spiegel, inhoudende de zee-kusten van de Noordsche, Oostersche, en Westersche schipvaert. Amsterdam, *P. Goos, op 't Water by de Nieuwe Brugh, in de Vergulde Zee-spiegel.* 1654. *Met* 63 *kaarten.* in lederen band, met blinde stempels. gr. fol.

Merkwaardige oude zee-atlas, bevattende de kaarten ten dienste der Hollandsche zeevaarders naar de Oostzee, Groenland, Frankrijk, Spanje, en door de Middellandsche Zee naar de Levant.

Vooral de uitvoerige kaarten der Hollandsche zeegaten zijn belangrijk, doordat alle diepten er nauwkeurig op zijn aangegeven.

De text is geïllustreerd met menigvuldige houtsnee-vignetten: afbeeldingen van kustlijnen, astronomische figuren (waarbij beweegbare), enz.

Eerste uitgave. — Zeer zeldzaam.

1001 **J. Az. Colom**, De vyerighe colom, klaer vertoonende in vyftich onderscheydene curieuse caarten de XVII Nederlantsche provincien. Amsterdam, *J. A. Colom,* (1660). *Met frontispice door E. Sillemans,* 47 *kaarten en* 3 *platen met portretten.* perk. 4o oblong.

Fraai exemplaar.

1002 **F. de Wit**, Nieut kaertboeck vande XVII Nederlandse Provincien, perfecter als ooyt voor desen, begrijpende mede de aengrensende landen, aldus in 20 kaerten. Amsterdam, *F. de Widt in de Calverstraet,* (omstr. 1680). *Met* 20 *gekleurde kaarten.* perk. in-fol. — Titel opgeplakt.

1003 **C. Lootsman**, Nieuwe groote geoctroyeerde verbeterde en vermeerderde Lootsmans Zeespiegel, vertoonende alle zeekusten van de Noordse, Oosterse en Westerse Schipvaert. Amstelredam, *C. Lootsman, op 't Water in de Lootsman,* 1707. *Met* 67 *kaarten.* 2 dln. 1 perk. band. fol.

Deze belangrijke zee-atlas bevat de kaarten voor de zeevaart naar de Oostzee en de Noordelijke kusten van Europa (Rusland, Nova-Zembla, Waygat, Spitsbergen, Groenland, enz.), de kusten van Groot-Brittannië en Ierland, West-Europa en Afrika, tot aan de Canarische eilanden.

De fraai gegraveerde, zeer uitvoerige kaarten zijn vooral ook belangrijk voor de kennis der Hollandsche zeegaten in dien tijd, waarvan alle diepten worden aangegeven.

De text bevat talrijke houtsnee-vignetten, afbeeldende kustlijnen, baaien, havens, enz.

Fraai exemplaar, in ouden perkamenten band.

Daar deze atlassen door de zeevaarders op reis werden medegenomen, komen goed bewaarde exemplaren, zooals dit, zeer zelden voor.

1004 **(J. de Parival)**, Les délices de la Hollande. Description du pays, moeurs et coutumes, abrégé historique. Amsterdam, 1697. *Met tal van stedeplans.* perk. 12o.

1005 **(J. B. F. Chrystin** et **P. Foppens)**, Les Délices des Pays-Bas, contenant une description générale des XVII Provinces. Nouvelle édition augmentée. Bruselle, 1711. *Met kaarten, plans, gezichten van kerken en gebouwen, standbeelden, enz.* 3 dln. leder. 8o.

1006 **H. v(an) H(eussen) en H. v(an) R(ijn)**, Kerkelyke historie en outheden der Zeven Vereenigde Provincien, behelzende de leevens van onze eerste geloofsverkondigers, mitsgaders van de Utrechtse bisschoppen .... Beschryving van Abdyen, Kloosters enz. Hierbij een verhandeling over het geld, munten, zegelen enz. door Fr. van Mieris. Leiden, 1726. *Met portretten door Bloemaert, en prenten.* 6 dln. in 3 banden. perk. fol.

Standaardwerk voor de kerkgeschiedenis in de Nederlanden gedurende de middeleeuwen. — Fraai exemplaar.

1007 **H. F. v. H(eussen)**, Historia episcopatuum Foederati Belgii, utpote metropolitani Ultrajectini, nec non suffraganeorum Harlemensis, Daventriensis, Leovardiensis, Groningensis et Middelburgensis. Antverpiae, 1733. *Met portretten, kaarten, plans, gezichten van kerken, enz.* 2 dln. h. leder. fol. — Onafgesneden.

Zeldzame Latijnsche editie.

1008 **A. Rademaker**, Spiegel van Amsterdams zomervreugd, of de dorpen Amstelveen, Sloten en den Overtoom. Amsterdam, *L. Schenk*, (omstr. 1730). *Met* 20 *gezichten.* — Hollands Tempe verherelykt, van Amsterdam af langs de Haarlemmer Trekvaart, gaande verders door Sparewou, Sparendam, tot Marquette. Amsterdam, *L. Schenk*, (omstr. 1730). *Met* 30 *gezichten.* — Hollands Arcadia, of de vermaarde rivier den Amstel, van Amsterdam af, door Ouderkerk, Abcoude, Baembrug tot Loendersloot. Amsterdam, *L. Schenk*, 1730. *Met* 100 *gezichten.* — Rhijnlands fraaiste gezichten, van Halfwegen Haarlem en Leyden af, door Lisse, Sassenheim, Warmont, de Noortwijkerhout, Noortwijk, Katwijk, Rhijnsburg, Oestgeest, Valkenburg, Leyden, tot Leydendorp toe. Amsterdam, *L. Schenk*, 1732. *Met* 100 *gezichten.* — Alle de voornaamste gesigten van de wijdberoemde steeden Alkmaar, Delft en Dordrecht. Amsterdam, *L. Schenk*. 1736. *Met* 67 *gezichten.* — Tezamen 5 deelen, in een lederen band. folio.

Het fraaiste werk over het Hollandsche buitenleven in de XVIIIe eeuw. Men vindt hier 317 afbeeldingen, naar de natuur geteekend, van de voornaamste buitenplaatsen, schilderachtige dorpsgezichten, fraaie wegen, kerken, enz. in de omstreken van Amsterdam, Haarlem, Leiden, Delft, Dordrecht en Alkmaar, waar de patriciërs des zomers hunne ontspanning zochten.

Hierbij ingevoegd is een zeldzame, gekleurde wapenkaart van de heemraden van Rijnland, in 2 bladen, door J. Reeland, met het adres van *L. Schenk.*

Een compleet exemplaar van de geheele serie, in origineele uitgaven, en in ouden band, is zeer zeldzaam.

Fraai exemplaar.

1009 **A. Rademaker**, Kabinet van Nederlandsche en Kleefsche Outheden en gezigten. Amsterdam, *I. Tirion*, (1731). 2 dln. 4o.

„Tirage à part" der 300 etsen van dit werk: gezichten op steden en dorpen, afbeeldingen van kasteelen, abdijen, kerken en andere openbare en particuliere gebouwen in Nederland.

Fraai exemplaar, onafgesneden. — Fraaie drukken.

1010 **„Vaderlandsche Gezichten** behoorende tot de Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden". (omstr. 1760). 4 dln. leder. 8o. — Oude banden.

Interessante verzameling van 600 gezichten van steden en dorpen in Nederland, gegraveerd door *Bendorp*, e. a. en bestemd om tot illustraties te dienen voor de bekende beschrijving van Nederland, getiteld: „Tegenwoordige Staat, enz."

1011 **A. Rademaker**, Kabinet van Nederlandsche en Kleefsche outheden, wydlopig beschreven door M. Brouërius, VanNidek en I. le Long. Dordrecht, 1770. 6 dln. groot 4o.

Bevat 300 fraai geëtste gezichten van steden, dorpen, kasteelen, buitenplaatsen, abdijen, kerken, enz. in de Nederlanden en het land van Kleef.
Onafgesneden exemplaar, op groot papier.

1012 **L. Smids**, Schatkamer der Nederlandse oudheden. Met aanhangsel door Th. v. Brussel. Amsterdam, 1774—78. *Met vele platen, bevattende afbeeldingen van kasteelen.* 2 dln. 8o.

1013 **W. A. Bachiene**, Vaderlandsche geographie, of nieuwe tegenwoordige staat en hedendaagsche historie der Nederlanden. Amsterdam, 1791. *Met vele stads- en dorpsgezichten, enz.* 5 dln. 6 banden. h. leder. 8o. — Deel 2 is gecartonneerd.

1014 **L. van Olleffen en R. Bakker**, Nederlandsche stad- en dorpbeschrijver. Amsterdam, 1793—1801. 8 dln. *Met vele platen.* h. leder. 8o. — Onafgesneden.

Bevat de afbeelding en beschrijving van 189 steden, dorpen, kasteelen, enz. van Nederland, in het laatst der XVIIIe eeuw.
Het werk komt zelden compleet voor.

1015 **N. Maaskamp, Serie van 144 gegraveerde gezichten in Nederland,** uitgegeven omstr. 1805. In 2 banden. 4o oblong.

Een der fraaiste series Nederlandsche stads- en dorpsgezichten. De uitgave ervan geschiedde in 12 afleveringen, ieder van 12 bladen.
Hoogst zeldzaam; de complete serie, zooals hier wordt beschreven, is wellicht uniek.
Deze gezichten, gegraveerd door *Schouten, Spilman, Van Liender, Radiges, Schley, De Haen,* e. a. naar *De Beyer* e. a., munten uit door fraaiheid van teekening en door de schilderachtigheid der hoekjes, welke men ter afbeelding gekozen heeft.
Men vindt er bijv. verschillende gezichten in den **omtrek van Amsterdam**: „den Overtoom, ziende na de Baarsies", „Wintergezicht aan den Uythoorn", „Amstelveen met t'regthuys", „Zeeburgh", „Aan de Oude Wetering", „Ouderkerk aan de landzyde", „Het dorp Diemen", „t'Diemermeerse Tolhek op zijde", „Gezigt van Duyvendrecht", „Den Overtoom ziende na de Stad", enz.
Verder noemen wij gezichten te Muiderberg, Noordwijk, het kasteel Doornenburg, Abcoude, Vreeland, Nightevecht, 't slot te Zuylen, Zuylestein, „Den Ooy" te Nijmegen, Laren, Purmerend, Nieuwersluis, Zeist, Breukelen, Abcoude, Delft, Utrecht, Leiden, Heukelom, Aalst, Zoelen, Maarsen, Amstelveen, Vreeswijk, Rijswijk, enz. enz.
Vooral kunnen genoemd worden de gezichten langs de **Vecht**.
Fraai exemplaar, onafgesneden.

1016 **H. Spilman**, Geschenk voor mijn kinderen, van een twaalftal Nederlandsche stad- en dorpgezichten, met een korte beschrijving. Amsterdam, 1810. 4o oblong.

Zeldzaam topographisch kinderboekje.

1017 **De Cloet**, Voyage pittoresque dans le Royaume des Pays-Bas. — Châteaux et monumens des Pays-Bas, faisant suite au voyage pittoresque. Bruxelles, 1825. 4 deelen. *Met talrijke prenten.* half leder. 4o oblong.

Gezochte serie van 202 fraaie stadsgezichten, en 207 afbeeldingen van kasteelen in Nederland en België.
Zeer fraai exemplaar der 4 deelen, in egale banden. — Zeer zeldzaam.

1018 **Vingt-cinq vues remarquables** dans la Hollande. — Twenty five remarkable views in Holland. Rotterdam, *Arbon & Krap*, 1825. In origineel omslag. 4o oblong.

Fraaie serie, gegraveerd door Writs, v. d. Schley, Radiges, Schoute, naar De Beyer en Schoute.

1019 **Van Lier,** Serie van 126 gelithographeerde gezichten in verschillende steden en dorpen van ons land. De Haag, omstr. 1850. In 1 band. h. leder. 8o.

Fraaie serie aardige litho's naar teekeningen van v. Straaten, David e. a. Zij geven een interessant beeld van Nederland in het midden der XIXe eeuw, en men vindt er menig zelden afgebeeld plekje.

Zeer zeldzaam. — Fraai exemplaar.

1020 **Gelithographeerde gezichten in Nederland, omstr. 1850.** Verschillende series, tezamen 73 bladen, in een gelijktijdigen half-linnen band met een rugtitel. 4o.

Zeer interessante band. — De aardige litho's zijn vooral ook merkwaardig om de stoffage van kostuums, rijtuigen, enz.

De band bevat de volgende series: Baarn-Soestdijk (7 pl.) — Den Haag (11 pl.) — Rotterdam (20 pl.) — Utrecht en omstreken (11 pl.) — Gelderland (12 pl.) — Arnhem (12 pl.).

1021 **A. J. van der Aa,** Ons vaderland en zijne bewoners; beschrijving van de steden, dorpen en verdere merkwaardige plaatsen in Nederland. Amsterdam, 1857. half leder. groot 8o.

Met 46 gekleurde prenten: stads- en dorpsgezichten, kleederdrachten enz., en talrijke plaatjes in den text.

1022 **J. L. Terwen,** Het Koningrijk der Nederlanden, voorgesteld in eene reeks van naar de natuur geteekende schilderachtige gezichten, en beschreven. Gouda, 1858—62. h. marokijn. gr. 8o.

Met 137 fraaie staalgravures: stads- en dorpsgezichten, landschappen, enz.

1023 **W. H. Bartlett,** Gezichten in Holland en België, met historische en plaatselijke beschrijving van N. G. v. Kampen. Amsterdam, (omstr. 1870). gebonden. 8o.

Met 61 fraai gelithographeerde gezichten van steden in Holland en België.

REIZEN IN NEDERLAND.

1024 **G. Hegenitus,** Itinerarium Frisio-Hollandicum. Lugd. Batavor. *Ex officina Elzeviriana.* 1630. perkament. klein 12o.

Zeldzame beschrijving eener reis van Friesland naar Holland, vooral merkwaardig, omdat de auteur vele opschriften, zoowel van poorten en gebouwen, als van grafzerken heeft opgeteekend.

In denzelfden band: **A. Ortelius et J. Vivianus,** Intinerarium par nonnullas Galliae Belgicae partes. Editio altera, castigatior Plantiniana anni 1584. (*Elzevier,* 1630). — Beschrijving eener reis door Brabant.

1025 **J. de Parival,** Les délices de la Hollande, oeuvre panégirique avec un traité du gouvernement et un abrégé de cequi s'est passé de plus mémorable, jusques à l'an 1655. 2e Ed. continuée jusques à l'an 1665. Leyden, 1655. perk. kl. 8o.

Een der oudste gidsen voor vreemdelingen in Nederland.

1026 **Monconys,** Journal des voyages. Publié par le Sieur de Liergues son fils. Lyon, 1665—66. *Avec nombreuses figures.* 3 deelen. leder. 4o.

Reizen in Nederland, Duitschland, Engeland, Spanje, Portugal, Italië, Egypte, Constantinopel, enz.

In de Nederlanden bezocht de schrijver de rijke kabinetten van natuurlijke historie der patriciërs. Zoo bespreekt hij o. a. den merkwaardigen mikroskoop van Hudde.

1027 **De Boussingault,** La guide universelle de tous les Pays-Bas ou les XVII Provinces. Où il est traité de tout ce qu'il y a de plus beau.... des fortifications, moeurs & coûtumes, avec une description de la ville de Paris. Ed. 3e augmentée par l'auteur, Paris, 1672. leder. 12o.

1028 **(De Boussingault)**, Voyage des dix-sept provinces des Pays-Bas, contenant une description de tout ce qu'il y a de plus beau, de plus rare, et de plus curieux, dans chaque ville. Les fortifications, moeurs, et coûtumes des habitans. Rouen, 1591. (lees 1691). perk. kl. 8o.

1029 **Le Mercure** de la Gaule Belgique ou Nouvelle description de toutes les villes des 17 Provinces des Pays-Bas. Cologne, 1682. h. leder. kl. 8o.

Merkwaardige oude reisgids door Nederland.

1030 **Reisbeschrijvinge** (zeer merkwaardige en nauwkeurige historische), door Vrankrijk, Spangie, Italien, Duitsland, Engeland, Holland en Moscovien... door een voornaam reiziger, 1693—96. Leiden, 1700. *Met platen door J. Lansvelt.* h. leder. 4o.

Fraai gebonden exemplaar.

1031 **G. de Marcilly**, Relation historique et théologique d'un voyage en Hollande, et autres provinces des Pays-Bas. Paris, 1719. leder. 8o.

1032 **(C. E. Jordan)**, Histoire d'un voyage littéraire, fait en 1733, en France, en Angleterre, et en Hollande. Avec un discours préliminaire de La Croze, touchant le système étonnant, et les Athei detecti, du père Hardouin, et une lettre fort curieuse concernant les prétendus miracles de l'abbé Paris, et les convulsions risibles du Chev. Folard. 2e éd. La Haye, 1736. perk. 8o.

De schrijver bezocht vooral bibliotheken en universiteiten, en spreekt over de zeldzame boeken welke hij op zijn reis aantrof.

1033 **Z. C. von Uffenbach**, Merkwürdige Reisen durch Niedersachsen, Holland und Engelland, Frankfurt, Leipzig und Ulm, 1753—54. *Met portret en prenten.* 3 dln. leder. 8o.

Zeer gezocht om de merkwaardige opmerkingen, die de auteur maakt over archeolo-lische onderwerpen, vooral in Holland. Belangrijk zijn zijne mededeelingen over de cabinetten van Hollandsche verzamelaars, die hij bezocht heeft.

1033*a* **J. Hanway**, Reizen door Rusland nae en in Persie en vandaer terug over Rusland, Duitschland, en de Nederlanden nae London, 1743—50. Amsterdam, 1758. *Met frontispice, kaarten en prenten.* 2 dln. h. leder. 4o.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1034 **(J. Loveringh)**, Historische en natuurkundige lentereis door Zuid- en Noord-Holland, en een gedeelte van het Sticht van Utrecht, gedaan door een viertal vrienden. Amsterdam, 1768. 8o.

1035 **Coyer**, Voyages d'Italie et de Hollande. Paris, 1775. 2 dln. leder, kl. 8o.

1036 **J. J. Biörnstähl**, Reize door Europa en het Oosten. Amsterdam, 1792· *Met portret.* 6 dln. h. leder. 8o.

De schrijver, hoogleeraar in de Oostersche talen te Lund, bezocht ook Holland. Dit gedeelte zijner reis beslaat ca. 150 blz. Hij bezocht o. a. Nijmegen, Rotterdam, Delft, 't Gravenhage, Leiden, Haarlem, Amsterdam, Utrecht, enz. Merkwaardig zijn b.v. zijne mededeelingen over de bibliotheken van verschillende geleerden, welke hij bezichtigde.

1037 **(A. Radcliffe)**, Voyage en Hollande et sur les frontières occidentales de l'Allemagne, fait en 1694, suivi d'un voyage dans les comtés de Lancaster, le Wesmoreland et le Cumberland. De l'Anglais par A. Cantwel. Paris, 1797. 2 dln. gecart. 8o.

De schrijver bezocht Hellevoetsluis, Rotterdam, Delft, den Haag, Haarlem, Amsterdam, Utrecht, Nijmegen, enz.

1038 **Paquet-Zyphorien**, Voyage historique et pittoresque fait dans les Pays-Bas, et dans quelques départemens voisins, 1811—13. Paris, 1816. *Met 24 platen en kaarten, gezichten, kostuums enz.* 2 dln. 1 band. h. leder. 8o.

1039 **P. H. A. J. Strick van Linschoten**, Vertraute Briefe während eines Durchflugs durch einen Theil der nördlichen Provinzen des Königreichs der Niederlande im Sommer des Jahres 1817, von Eleutherophilos. Germania, (Mannheim), 1818. 3 dln. 8o.

Wij voegen hierbij een overdrukje eener recensie over dit werk, uit denzelfden tijd.

1040 **Strick van Linschoten**, Herinneringen. Naar het Hoogduitsch. 2e druk. Amsterdam, 1857. 2 dln. Origineel omslag. 8o.

1041 **A. H. Niemeyer**, Beobachtungen auf einer Reise durch einen Theil von Westphalen und Holland. Nebst Erinnerungen an Zeitgenossen in den letzten funfzig Jahren. Halle, 1823. *Met platen.* 8o.

1042 **F. W. Dethmar**, Freundliche Erinnerung an Holland und seine Bewohner. Zugleich ein Wegweiser für Reisende. Essen, *Bädeker*. 1838. 4 dln. kl. 8o.

1043 **Beschrijvingen** van reisjes in Nederland door vreemdelingen, uit de XIXe eeuw. 13 dln. 8o.

Interessante verzameling, bevattende zeldzame werkjes. Wij noemen b. v.: Wood, Door Nederland. 1878. *Met houtsneden.* — Bird, Sketch of Holland and the Dutch. 1874. — Miluis, Acht Tage in Holland. Mailand, 1878. — Clausade, Feuilles de voyages. Belgique, Hollande, Ouest de l'Allemagne. 1838. — Mohner, Reise in die Niederlande im Jahre 1651. Augsburg, 1872. — Sicherer, Loreley, Plaudereien über Holland und seine Bewohner. — Enz.

AMSTERDAM.

BOEKEN EN PAMPHLETTEN.

(*Zie o. a. ook No.* 1016.)

1044 **F. von Zesen**, Beschreibung der Stadt Amsterdam. Amsterdam, *J. Nosche*, 1664. *Met* 75 *platen*. perk. 4o.

Deze stedebeschrijving is zeer gezocht. De serie van 75 prenten geeft een merkwaardig beeld van de stad in den tijd van haar hoogsten bloei.
Uitmuntend exemplaar, uit de bibliotheek van I. Meulman.

1045 **M. Fokkens**, Beschrijvingh der wijdt-vermaarde koopstadt Amstelredam tot 1664. 3e druk. Amsterdam, 1664. *Met* 3 *plans en* 55 *platen* perk. 12o.

Hierbij: A. Montanus, Beschrijvinge der eerste inwoonders van Aemstellandt. Amsterdam, 1664. perk. 12o.
Dit werkje dient als inleiding tot de beschrijving van Fokkens. Beide zijn herzien door v. Domselaer.

1046 **C. Commelin**, Beschrijvinge van Amsterdam, oorspronk, vergrootingen, gebouwen en wijze van regeeringe, tot 1691. Amsterdam, 1693. *Met* 50 *platen en vele prentjes in den text.* 2 dln. ribben banden. fol.

1047 **J. Wagenaar**, Amsterdam in zijn opkomst, aanwas, geschiedenissen, koophandel, kerkenstaat, schutterije, gilden en regeringe. Amsterdam, 1760—67. 3 dln. *Met vele platen, waarbij verscheidene extra platen.* h. leder. fol. — Groot papier, onafgesneden.

Het hoofdwerk voor de geschiedenis van Amsterdam. — Fraai exemplaar.

1048 **J. Wagenaar**. — „Aanteekeningen op de Beschryving en Geschiedenis der stad Amsterdam". *Handschrift* uit het begin der XIXe eeuw. 600 bladz. h. leder. 4o.

Deze aanteekeningen, voor een groot gedeelte getrokken uit zeldzame werkjes, bevatten tal van bizonderheden, welke tot aanvulling kunnen dienen van Wagenaar. Zij zijn alphabetisch gerangschikt op de onderwerpen, waarvan wij als voorbeeld noemen: Bronnen voor de geschiedenis van Amsterdam (7 blz.), de Beurs (12 blz.), het Stadhuis, Kerken, Bruggen, Pleegzusters, Burger-Weeshuis, Weeshuizen der Joden, Genootschap „Doctrina et Amicitia", Schouwburg, enz.

1049 **L. v. Ollefen**, Verkorte beschrijving van Amsterdam, geschikt voor de opvoeding der jeugd. Amsteldam, 1782. *Met historische prentjes.* h. leder. 8o.

In denzelfden band: Aanwyzing van de sieraaden der publieke gebouwen van Amsterdam, 1791. *Met plattegrond.* — 's Lands Zee-magazijn te Amsterdam, vóór, bij en na den brand. 1791. *Met platen.*

1050 **Amsteldam** en zyne geschiedenissen, in 't kort. Amsterdam, 1788—92. *Met gezichten, portretten en historieprentjes.* 6 dln. 3 bdn. h. leder. 12o.

Fraai exemplaar van dezen aardigen „Wagenaar" voor kinderen.

1051 **Amsterdam in de zeventiende eeuw.** Door A. Bredius, H. Brugmans, G. Kalff, G. W. Kernkamp, D. C. Meyer Jr., H. C. Rogge, D. F. Scheurleer, A. W. Weissman. Met eene voorrede van P. J. Blok. 's Gravenhage, 1897—1904. *Met talrijke portretten en platen naar oude schilderijen, teekeningen en gravures, en een kaart van Amsterdam in 9 bladen door B. F. van Berckenrode.* in afl. groot fol. — Prijs van uitgave fl. 150.—

Zeer belangrijk werk voor de kennis van Amsterdam in het gouden tijdperk, vooral door de menigvuldige fraaie reproducties.

1052 **Oude Gidsen.** — Verschillende beschrijvingen van Amsterdam, en het Stadhuis, uit de XVIIIe eeuw. 10 stuks. *Met platen.* 8o.

Interessante verzameling voor de kennis van de stad in de XVIIIe eeuw, bevattende o. a.: „Le guide d'Amsterdam", 1753. — „Gebouwen, gezichten en oudheden van Amsterdam". 3 edities. — „Beschrijvinge van het Stadhuis", 1781, 1782. — J. v. Dijk, Beschrijving der Schilderijen op het Stadhuys. 1758. — Etc.

1053 Verschillende werken der XVIIIe en XIXe eeuw, over de geschiedenis van Amsterdam. Ruim 20 dln. 8o.

Wij noemen: Kok, Amsterdamsche jaarboeken. — v. d. Vijver, Jaarboeken van Amsterdam. — Nieuwenhuys, Geneeskundige plaatsbeschrijving van Amsterdam. — Historische tentoonstelling. 1879. — Domela Nieuwenhuis, Geschiedenis der Amst. Lutersche Gemeente. 1856. — Merkwaardigste stukken uit de oudste Archieven van Amsterdam. 1821. *Met facsimiles.* — Ruloffs, Amsterdam hervormd. 1778. — v. Ollefsen, Verkorte beschrijving van Amsterdam, voor de jeugd. 1782. *Met platen.* — Etc.

1054 Verschillende topographische en historische werken, betreffende Amsterdam, door ter Gouw, Kok, de Roever, Rulofs, Zeegers, e. a. 10 dln. 8o.

1055 **Ph. Vingboons**, Gronden en afbeeldsels der voornaamste gebouwen, van alle die Ph. Vingboons geordineert heeft. Amsterdam, *Clement de Jonge*, 1665. *Met* 61 *platen.* perk. fol.

Een der belangrijkste werken voor de kennis der XVIIe eeuwsche burgerlijke bouwkunde. Ph. Vingboons was een der voornaamste architecten van patricische huizen in Amsterdam en daarbuiten.

In dit werk wordt een overzicht gegeven van de huizen, welke hij in zijn eerste periode gebouwd heeft. Men vindt er afbeeldingen van gevels en plattegronden van huizen, gebouwd voor M. Pauw, N. Soyhier, J. Huydekoper, F. Alewijn, het huis „Elsenburg" aan de Vecht bij Maarsen, (voor J. Burchgraef), enz.

Bovendien bevat deze uitgave het ontwerp voor een stadhuis te Amsterdam, vervaardigd, kort vóór De Keyzer zijn beroemd bouwwerk begon.

Fraai exemplaar, in ouden perkamenten band.

1056 **Ph. Vingboons**, De gronden, afbeeldingen en beschryvingen der aldervoornaamste en aldernieuwste gebouwen uyt alle die door Ph. Vingboons binnen Amsterdam in de nieuwe vergrooting, en daarna aldaar en elders geordonneerd zijn. Leyden, *P. v. d. Aa*, 1715. *Met* 74 *platen.* geb. fol.

Deze uitgave, waarin de bouwwerken uit Vingboon's latere periode beschreven worden, is vooral belangrijk door de afbeelding van het vermaarde „Trippenhuis". Verder vindt men er vele voorname huizen afgebeeld, op den Fluweelen Burgwal, Singel, Nieuwe Heerengracht enz., het huis Diepenheim in *Twente*, Vanenburg bij *Harderwijk*, het huis Van Stedum te *Fivalingo* bij Groningen, het huis van W. v. d. Broeck bij *Breukelen*, een huis te *Hamburg*, aan het Grim, enz.

1057 **J. v. d. Heide en J. v. d. Heide Jr.**, Beschrijving der nieuwlijks uitgevonden en geoctrojeerde slangbrandspuiten en hare wijze van brand blussen. Nevens beschrijving der brandorders van Amsterdam. Amsterdam, *J. Rieuwertsz, in de Beursstraat*, 1690. h. leder. fol.

Eerste uitgave.

Dit werk bevat 19 groote, fraaie etsen door den auteur, met afbeeldingen van groote branden in Amsterdam, en waarbij men de verschillende soorten pompen ziet, die toen in gebruik waren.

Deze etsen zijn vooral belangrijk om de fraaie afbeeldingen van gevels, waaronder men nog vele *houten* gevels aantreft.

1058 **Van der Heiden.** — Hetzelfde werk, 2e druk. Amsterdam, *voor de erfgenaamen van Jan van der Heiden*, 1735. h. leder. gr. fol.

Deze tweede uitgave is vermeerderd met 6 platen, waaronder eene met afbeelding der proefneming met de slangbrandspuiten op den toren der Lieve-Vrouwekerk te **Antwerpen.**

Fraai exemplaar, op groot papier.

1059 **Serie van 100 gezichten** van Amsterdam, gegraveerd door *P. Schenk.* Amsterdam, *B. Greve bove de beurs regt over de deur inde kas No.* 7. (omstr. 1690). 4o oblong.

1060 **Serie van 40 gezichten** in Amsterdam, voorafgegaan door een plattegrond en een panorama van dubbele grootte. Begin XVIIIe eeuw. 4o oblong.

De prenten van deze interessante serie zijn gegraveerd door *Stopendaal, Smit, v. Buysen,* enz.

Wij noemen in 't bizonder een elders zeer zelden voorkomende afbeelding van „'t Tolhuys aan de Buykslooter Treckvaert, van 't Y aen te zien." — „'t Gezigt van de St. Anthonis Sluys na de Monkelbaens Tooren te zien." — enz.

1061 **Serie van 50 stadsgezichten,** uitgegeven door *P. Schenk,* (omstr. 1700). in 1 band. 4o oblong.

1062 **Serie van 60 stadsgezichten.** Zonder adres of datum. (omstr. 1700). h. perk. 4o. oblong.

Wij noemen b. v.: de Waegh op St. Anthonis marct, de twee oude Vleeshallen, Amsterveen, Sloterdijck, Zeeburg, Het Oost- en West-Indisch huis, enz.

Voorin bevinden zich 3 uitslaande plans van de stad: met uytleggingh van 1482 (een weinig beschadigd), van 1613, en „nette aftekening van d'oude en nieuwe roojingh".

1063 **J. Wagenaar,** 't Verheugd Amsterdam, ter gelegenheid van het plechtig bezoek van Willem V, Prinse van Oranje, en zijne gemaalinne Fredrica Sophia Wilhelmina van Pruissen. 30 May 1768. Amsterdam, 1768. *Met platen.* h. leder. fol.

De fraaie gravures, door *J. Smit,* naar *S. Fokke,* meest dubbel folio, vertoonen o. a: De inkomst aan de Haarlemmerpoort, de Raadkamer, illuminatie van het Stadhuis, zeiltogtje op het Y, het bal ten stadhuize, enz.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1064 **P. Fouquet,** Afbeeldingen van de wijd vermaarde koopstad Amsterdam, benevens deszelfs voornaamste gebouwen en gezigten. Amsterdam, *P. Fouquet Jr.* (omstr. 1770). h. leder. fol. oblong. — Titel gerestaureerd en lichte watervlekken in de marge van enkele bladen.

Eerste druk van den Atlas van Fouquet, in-plano. — Serie van 83 zeer fraaie stadsgezichten, naar Philips, Schoute, e. a., hier in fraaien druk.

Deze serie geeft de beste voorstelling van Amsterdam, zooals het was in het midden der XVIIIe eeuw, vooral ook door de interessante stoffage der fraaie prenten.

Deze eerste uitgave is zeer zeldzaam.

1065 **P. Fouquet.** — Latere uitgave door Maaskamp, waarin de platen gevouwen voorkomen. gecart. fol.

1066 **„Verzameling der fraaiste gezichten** van Amsterdam, in negen en zeventig afbeeldingen". Amsterdam, 1782. h. leder. fol.

Afzonderlijke uitgave van de prenten uit den Wagenaar. — Fraai exemplaar.

1067 **C. de Kruyff, Vues choisies d'Amsterdam** et ses environs, dessinées d'après nature. Amsterdam, *Fr. Buffa & Fils,* 1824. 45 bladen. 4o oblong.

Zeldzame serie van 45 fraaie aquatinta-prenten. De beste serie gezichten van Amsterdam uit dien tijd.

Zeer fraai exemplaar, onafgesneden.

1068 **De zegepraalende Vecht,** vertoonende verscheidene gesichten van lustplaatsen, heerenhuysen en dorpen, beginnende van Uitrecht en met Muyden besluytende. Amsteldam, *Wed. N. Visscher,* 1719. lederen band. 8o oblong.

Fraaie, serie bevattende 98 gezichten van de buitenplaatsen der Amsterdamsche patriciërs langs de Vecht in het begin der XVIIIe eeuw. Wij noemen b.v.: Sijbaalen, Zuylen, Harteveld (Mendes da Silva), Goudestein (v. Maersseveen), Hoogevecht, Otterspoor (Jacob van Lennep), Gansenhoef (J. E. Huidekooper), Nyenrode, Queekhoven (Kostschoole van P. Mannoury), Groenevecht (A. Rutgers), Overholland (Th. Huigens), Sterreschans, Nederhorst (Tuyl van Serooskerken), Petersburg (12 gezichten), enz.

Fraai exemplaar van den eersten druk, in ouden band.

1069 **De zegepraalende Vecht,** vertoonende verscheidene gezichten, van lustplaatsen, enz. Amsterdam, *H. de Leth,* (omstr. 1740). h. leder. 4o oblong.

Een latere editie, met dezelfde gezichten als de vorige.

1070 **A. Rademaker, Hollands Arcadia**, of de vermaarde rivier den Amstel, vertoonende alle deszelfs lustplaatsen, herenhuizen en dorpen van Amsterdam af, door Ouderkerk, Abcoude, Baembrug tot Loendersloot. Amsterdam, *L. Schenk*, 1730. leder. fol.

Serie van 100 fraaie afbeeldingen van buitenplaatsen langs den Amstel.

In denzelfden band de twee hierbij behoorende vervolgen, *A. Rademaker*, Spiegel van Amsterdams Zomervreugd, op de dorpen Amstelveen: Slooten en den Overtoom (omstr. 1730). *Met* 20 *afbeeldingen.* — Idem, Hollands Tempe verherelijkt, van Amsterdam langs de Haarlemmer Trekvaart, door Sparewou, Sparendam, tot Marquette. (omstr. 1730). *Met* 30 *afbeeldingen.*

Fraaie band, belangrijk voor de kennis van het buitenleven in de XVIIIe eeuw. — **Eerste drukken.**

1071 **A. Rademaker**, Hollands Arcadia, of de vermaarde rivier den Amstel, vertonende alle deszelfs lustplaatzen, heerenhuizen en dorpen, van Amsterdam af door Ouderkerk, Abcoude, Baembrug tot Loendersloot. Amsterdam, *L. Schenk*, 1730. *Met* 100 *gezichten.* h. leder. fol.

Eerste uitgave van deze fraaie verzameling gezichten van buitenplaatsen langs den Amstel.

Fraai exemplaar, in een band uit den tijd.

1072 **S. Schijnvoet**, Voorbeelden der Lusthof-cieraaden, zijnde piramiden, eerzuylen, vaasen, pedestallen, orangiebakken, blompotten en andere bijwerken. Amsterdam, (omstr. 1700). 2 dln. 1 band. h. leder. fol. – Onafgesneden.

Fraaie serie van 54 gegraveerde platen. Deze modellen werden vervaardigd voor de buitenhuizen der rijke Hollandsche kooplieden. Somtijds werden zulke vazen of pyramiden besteld voor huwelijksfeesten, of ter eere eener familie. Men vindt er b. v. opdrachten aan de Prinsen van Oranje, aan Chr. v. Brants, den vriend van Peter den Groote (met zijn portret en afbeeldingen van zijne plaats „Petersburg"), aan Jacob Boreel, burgemeester van Amsterdam, aan het huwelijk van Jonas Witsen en Elisabeth Basseliers, aan dat van Jonas Witsen en Is. Maria Hooft, enz.

1073 **Stadhuis. — J. v. d. Vondel**, Inwijdinge van 't Stadthuis t'Amsterdam. Amsterdam, by *Thomas Fontein, voor de Wed. van Abr. de Wees*, 1655. *Met titelplaat.* fol.

Eerste druk.

1074 **Stadhuis.** — „Nette prentverbeeldingen vande 2 kloecke houte modellen, in Juny 1699 vervaardigt, om aan te wijsen, hoe deselve .... hen komen te verthoonen maar ook te openbaaren het middel tottet.... staande houden van het schoone dak over de grootte saal van het stadthuys. Amsterdam, *P. Schenk. Met* 7 *platen.* h. perk. fol.

Op een der platen staat eene gedrukte aanteekening, dat dit bintwerk, ontworpen om het verzakte dak van de groote zaal te behouden, oorspronkelijk goedgekeurd was, maar toch nimmer is gebruikt, en zelfs niet meer bezichtigd mocht worden. — De prenten vertoonen, behalve de structuur dezer modellen, ook de zaal, zooals die van verschillende zijden te zien zou zijn, wanneer dit bintwerk was aangebracht.

Fraai exemplaar. — Zeer zeldzaam.

1075 **Koninklijk Paleis. — C. T. J. L. Rieber**, Het Koninklijk Paleis te Amsterdam. Leiden, (1900). h. marokijn. groot fol.

Met 42 fraaie platen in phototypie, en vignetten in den text.

1076 **Schouwburg.** — Historie van den Amsterdamschen Schouwburg. Amsterdam, 1772. *Met platen.* Zeldzaam exemplaar. 4o. — Historie van den nieuwen Amsterdamschen Schouwburg. Amst. 1775. *Met platen.* — Wybrands, Het Amsterdamsch Tooneel. 1617—1772. Utrecht, 1873. — Te zamen 3 dln. 4o en 8o.

1077 **Schouwburg. — F. J. Pfeiffer**, Tooneel decoratief, met dichterlijke bijschriften van Mr. J. van Lennep, en een levensschets door C. v. Ernst Koning. Amsterdam, 1845. *Met portret en 8 platen in kleurendruk.* linnen band. fol.

De platen vertoonen verschillende decoraties, door Pfeiffer voor den Amsterdamschen schouwburg vervaardigd.

1078 **Beurs. — Zaagmans Comptoir Almanach** op 't jaer 1679. 't Amsterdam, *voor J. v. Campen, Beursknecht.* 1679. *Met houtsneden.* 4o.

Curieuse almanak, welke door den beursknecht aan de bezoekers der Amsterdamsche beurs werd aangeboden.

Op geïnterfoliëerd papier zijn aanteekeningen in handschrift betreffende land- en tuinbouw aangebracht.

1079 **Athenaeum, Gymnasium, en andere scholen.** — Verschillende werken der XVIIIe en XIXe eeuw. ongeveer 30 stuks. 4o en 8o.

Hierbij verscheidene brochures over de verandering van het Athenaeum in Universiteit. — Gedachtenisgeschriften van D. J. v. Lennep. — Redevoeringen van P. Burman. — Album academicum, 1882. — Oude verslagen van het Gymnasium, enz. enz.

1080 **Gebouwen.** — Verschillende werken der XVIIIe en XIXe eeuw. *Met afbeeldingen.* 16 stks. 8o.

Aardige verzameling. — Men vindt hier werkjes over het voormalige Stadhuis, de Waag, 's Lands Zeemagazijn, het Paleis voor Volksvlijt, de Krijtberg, de Nieuwe Luthersche Kerk, Weeshuizen, enz.

1081 **Gebouwen en instellingen.** — Verschillende werken uit de XIXe eeuw. 6 stuks 8o.

Gedenkschriften van de Kweekschool voor de Zeevaart. 1791. 2 edities. — Beschouwingen over de Veemarkt. — Open brief over het Amstelhôtel. 1866. — Loots, Dichtstuk op de Beurs. 1813. — Etc.

1082 **Boetius a Bolswert**, Amstelredams eer ende opcomen, door de denckwaerdighe miraklen aldaer geschied, aen ende door het H. Sacrament des Altaers, 1345. Antwerpen, *H. Aertssen.* 1639. *Met prentjes.* perk. 8o.

1083 **Amsterdams journael**, vervatende alles wat gepasseert is van 30 Julij tot 4 Aug. 1650. Met een beschrijvinge van de stigting opkomst en heerlijkheyd der stadt Amsterdam. Zonder plaats, 1650. 4o.

Bevat een plan van de versterkingen der stad, met gezicht op de stadt en afbeelding van schutters.

1084 **J. ter Gouw**, Amsterdamsche tafereelen. Haarlem, 1876. *Met platen.* linnen. gr. 8o. — J. ter Gouw, Amstelodamia 1874. 2 dln. Etc. 5 dln. 8o.

1085 **„Bickerse Beroerten". 1650.** — Belangrijke verzameling pamfletten over deze episode uit de geschiedenis van Amsterdam. 20 stuks. 4o.

Men vindt hierin o. a. 5 verschillende drukken van het pamflet „Bickerse Beroerten ofte Hollandtsche Eclypsis". September 1650. — Bikkers grillen. Drost van Muyden. 1650. — Buer-Praatje tusschen drie Amsterdammers over de Heeren Bickers. 1650. — 't Muyder Sprookje. 1650. — enz.

1086 **Aanslag van Willem II op Amsterdam, 1652.** — Verzameling van gelijktijdige pamfletten over deze gebeurtenis. 25 stuks. 4o.

Hierbij o. a.: Den omme-ganck van Amsterdam, 3 verschillende drukken. — Den rechten omme-ganck van Amsterdam. 2 drukken. — Den rechten Koninck Midas. — Het Amsterdams Schutters-praatje. — Amsterdams Buer-praatje. — Visioen ofte nacht-gesight af-beeldende de versterckinge van Amsterdam. — enz.

1087 **Onlusten in 1672.** — 8 pamfletten. 4o.

Wacht-praetje, en 2e deel van het Wacht-praetje. — Dam-praetje. — Aenspraek aen de burgerij van Amsterdam. — Etc.

1088 **Groote verzameling pamfletten (1684—96)**, rakende de verschillen met Willem III koning van Engeland, het zittingnemen van Graaf Bentinck in de Staten Generaal, de onderhandelingen van Amsterdam met den Franschen Gezant d'Avaux, het openen der papieren van de Amsterdamsche regeering, etc. ruim 60 stuks. 4o.

1089 **Muys van Holy.** — Verschillende stukken betreffende de erfenisquestie tusschen de families Holy en Blaeu. 1705—1709. 24 stukken. 4o en plano, waarvan een 4-tal in handschrift, de meeste gebonden in een perkamenten band. 4o.

Hierbij o. a. een plakkaat naar aanleiding van een opruiend geschrift ten gunste van Muys van Holy, aangeplakt aan de Luthersche Kerk, 1708.

1090 **Vliegende blaadjes uit het begin der XVIIIe eeuw.** 10 stuks, 4o en plano, in een bandje. 4o.

Verzameling van satyrieke en andere gedichtjes, waaronder eenige zeer curieuze. Zoo o. a. een gedicht van 4 blz. 4o. op het rijden en draven in de straten van Amsterdam; een spotdicht op een *rook-college*, waarin de slechts met enkele letters aangeduide namen in handschrift ingevuld zijn; satyres op de dichtwijze uit dien tijd, waarbij o. a. eenige van *J. v. Gerwen*, en een curieus sonnet: „Kroeg Praat van een dronke soldaat", — enz.

1091 **Bicker.** — Stukken betreffende het proces tusschen Gerard Bicker van Swieten en de Christelijke Gereformeerde Nederduytsche Gemeente der stad Amsterdam, over de nalatenschap van Agneta de Graeff, weduwe J. B. de Hochepied. 1723. 9 stukken, in 1 band perk. fol.

Met eenige aanteekeningen in handschrift.

1092 **Doelisten. 1748.** — Curieuse pamfletten over de onlusten in 1748. 24 stuks. 4o en 8o.

Zeer curieuse verzameling, waarvan wij o. a. citeeren: De vrolijke karnemelks vloot varende van Amsterdam. — Kroeggesprek tusschen een Amsterdams waag-drager en een Haerlems kraem-kindt. — Gulhartige vertelling van Tewes Klaasen de Hooiboer aan Koert Jansen, zijn buurman. — Boeren saamenspraak en tweede boeren saamenspraak. — Schilderachtige en naeuwkeurige brief van een Amsteldams heer. — De schilderachtige brief ontmaskert. — Zinnebeeldige grafschriften op de vijftien in leeven zijnde opperbaasen der zogenaamde muitelingen. — Doelezang. — Etc.

1093 **Patriotten. — Belangrijke en merkwaardige verzameling pamfletten,** betreffende de patriottische bewegingen te Amsterdam, vóór en na 1787. meer dan 50 stukken. 8o.

Men vindt hier verscheidene curieuse stukken, handelende o. a. over de gewapende burgerwacht, over burgemeester Hooft, over den Hertog van Brunswijk, over persoonlijke kwesties. Wij noemen b. v. de eerste 6 nummers van een zeldzaam weekblad „De politieke sleeper". — „De schrik doet alles". — „Op het aankomen der pruizen troepen. aan de Leidze poort, of Cattenburg verlaten". — „Amsterdams hondenmirakel". (Een oude noot op ons exemplaar noemt den naam van den schrijver: Willem Ockers). — Grafdichten op Christiaan Teepken, Batavier. — Gedenkboek van Amsterdam. 1788. *Met platen*, enz. enz.

1094 **Verzameling pamfletten van de XVIIe, XVIIIe en begin XIXe eeuw.** Sententien, ordonnantien enz. over verschillende gebeurtenissen. 30 stuks. 4o en plano.

Men vindt hierbij verscheidene zeldzame en curieuse stukken. Van de sententien noemen wij b. v. „Rechtspleging van Hendrina Wouters, wegens twee afschuwelijke moorden". 1746. — Verder Ordonnantie op de Assurantie. Amst. Barend Adriaens. 1598. — Ordonnanties op de brood en koekebakkers. 1697. fol. — Een bandje met verschillende publicaties en ordonnanties op het trouwen, omstreeks 1700. — Den welgedischten olipodrigo te Amsterdam, 1674. — Amsterdamse beroerte, voorgevallen door de moetwil van eenige matrosen. Amsterdam, 1652. (zeer zeldzaam). — Rouklagt over 't afsterven van J. Borrel, 1697. — Ampliatie op de vragtlijst voor de Schietschuit vaarende van Amsterdam op Utrecht. 1745. — Etc.

1095 **Curieuse satyrieke pamfletten,** van de XVIIIe en het begin der XIXe eeuw, betreffende verschillende gebeurtenissen te Amsterdam. 8 stuks. 8o.

„Samenspraak tusschen een portugeeschen jood en twee Noord-Hollandsche boeren". — „Met permissie van den Heeren Karremans en Beltslegters ven den aschbelt op het Fildersveld bij de Weesperpoort". — „Rondborstige en vinnige spoorslag voor de predikanten binnen Amsterdam". — Etc.

1096 **Interessante brochures** der XIXe eeuw, betreffende Amsterdam. ruim 30 stks. 8o.

Nieuw belastingontwerp voor Amsterdam. 1856. — Redevoering ter eeuwfeestviering van het Corvershof. 1823. — v. Doorn, De weeshuiskwestie. 1869. — Otten, Onderhoud der wallen van de stadsgrachten. 1851. — Een woord in de zaak Ledeboer en Dudok de Wit, beschuldigden voor de Rechtbank. 1879. — Back. Entstehungsgeschichte der portugiesischen Gemeinde in Amsterdam. 1883. — Reglement voor de broederschap van het Weesjongenshuis der Ned. Portug. Israëlitische Gemeente. 1817. — Reglementen van het Jongensweeskollegie Magadlé Jethomim. 1884. — Oudt-Hollant, weghwyser. 1895. — Etc.

1097 **Handtvesten** ende privilegie(n) van Amstelredam .... banquerouten, monopolien, erffenisse van gheestelijcke luyden, asseurantien .... Gedruct 1597. perk. 4o.

Behalve het register van regeerings-personen bevat deze band nog 5 afzonderlijk uitgegeven keuren, van 1587—1609, gedrukt door *H. Jz. Muller* en *Barent Adriaensz.*

1098 **Handvesten**, privilegien, octroyen, costumen en willekeuren der stad Amstelredam. Amsterdam, *O. & J. Smient*, 1663. perk. gr. fol.

Bevat ook een gedrukte lijst van alle regeeringsleden van 1480—1664. In XVIIe eeuwsch handschrift is deze lijst tot 1670 aangevuld. Fraai exemplaar, op groot papier, met het wapen van Amsterdam op den band.

1099 **Ceremoniboek** van de regeering der stad Amsteldam. (1735). fol.

Zeldzaam. — Bevat de verschillende ceremoniën, welke op het stadhuis in acht genomen werden. Men vindt er o. a. afbeeldingen der vergaderzalen, met aanwijzingen der zitplaatsen.

1100 **C. E. Vaillant**, Wapenboek der Amsterdamsche regeeringsleden sedert 1795. Amsterdam, *ter Stadsdrukkerij*, 1861. *Met talrijke wapens.* linnen. 4o.

Zeldzaam.

1101 **Reglementen** van verschillende regeeringscolleges, XVIIIe—XIXe eeuw. 13 stks. fol. en 8o.

Men vindt hier o. a. de ordonnantiën op de wisselbank. 1775. — Voor de desolaate-boedelkamers. 1777. — Op de stadswaag. 1803. — Réglement pour l'octroi de la ville d'Amsterdam. 1812. — Brandkeur. 1831. — Reglement voor de buurten. 1850. — Enz.

1102 **Schutterij.** — Verschillende stukken betreffende de schutters en de gewapende burgerwacht. XVIIe—XIXe eeuw. 8 stks. fol., 4o en 8o.

Men vindt hier zeldzame stukken, bijv.: „Insinuatie uit naame van H. Gellink, lieutenant van de Compagnie Wijk No. 60 en verschyde Schutters aan C. Wyerbroek, oudste Colonel van de burgerye van Amsterdam. 1749." — „Orderboek van het vierde compagnie van het 15e battaillon Landstorm der stad Amsterdam. 1814." *Handschrift van* 21 *bladz. fol.* — Enz.

1103 **Intreden van vorsten, feesten, enz.** — Verschillende werken der XVIIe—XIXe eeuw. 14 stks. 4o en 8o.

Hierbij zijn zeldzame stukken, bijv.: Triumphe tot Amsterdam over het incomen van Mauritius Prince van Orangien, met een oprechte uytlegginghe op de vertooninghe van alle de Cameren. Nae de copije gedruckt t'Amsterdam, *Uldrick Cornelissz.* 1618. 4o. — J. Vos, Beschryving der vertooningen op de staatcywagens, die voor de Keurvorstin van Brandenburg, en haer moeder de Princes douarière van Oranje op de Markt vertoont zijn. Amsterdam, 1659. 4o. — De la Serre, Histoire de l'entrée de la Reinemère du Roi très-chrétien dans les villes du Pays-Bas. Amsterdam. 1848. — Beschryving van het volksfeest, 1795. *Met gekleurde platen.* — v. d. Bergh en Hofdijk, Gedenkboek der oprichting van het monument 1830—1831. Dordrecht, 1858. — Enz.

1104 **Waterverversching.** — Verschillende werken over de waterverversching in de Amsterdamsche grachten, van de XVIIe—XIXe eeuw. 7 stks. 4o en 8o.

Hierbij zeldzame stukken, zooals: „Waterkryghspraetje waer in wort aengewesen hoe dat Leyden en Amsterdam aen vers water konnen komen." 1670. — G. v. Sande, Project om het water door Amsterdam te doen loopen als een rivier en daar door als het eenigste middel de stank van het waater weg te neemen. Amst., 1767. *Met kaart.* — De Amstel, de Drecht en de Aar voor grootere schepen bevaarbaar gemaakt. 1825. *Met kaart.* — E. J. Mulder, Over de wateren en lucht te Amsterdam. 1827. — Rapport van een plan tot reiniging en reinhouding van den bodem en de wateren van Amsterdam. 1873. (1000 bladz.). — Etc.

1105 **Het Y.** — Verschillende verhandelingen over het Y, de aanslibbing in het Y en de afdamming, uit de XVIIIe en XIXe eeuw. 11 stukken, 8o en 1 stuk in handschrift. fol.

Interessante collectie. Wij noemen b. v.: „Verbetering der ontlasting van Rijnlands boezemwater op het Ye en het project van doorgraaving uit de Wijker Meer naar de Noordzee". 1774. *Met Kaart.* — Brandligt, Ye Spiegel. — Swarts, Verhandeling over het Y. 1828. — De aanslibbing der haven van Amsterdam, en de afdamming van Pampus. 1828. — Etc.

1106 **C. G. Plempius**, Amsterodamum monogrammon. — Quisquilia. — Emblemata. — Musius. Amst. 1616—18. 5 stukken. 1 band. perk. 4o.

Zeldzaam bundeltje van dezen Amsterdamschen dichter. — De emblemata zijn geïllustreerd met aardige prentjes in medaillon-vorm.

1107 **Sem, Cham en Japhet**. Amsterdam, *H. Gartman, boekverkooper in de Kalverstraat*. 1800. No. 1—21. in een band. 8o.

Curieus satirisch weekblaadje uit den Franschen tijd.

1108 **De Ster**, Amsterdam, 11 Maart tot 10 Junij 1806. Amsterdamsch Avond-Journaal, 18 Juny tot 2 Aug. 20 Nos.—1 h. linnen band. fol.

Weekblad door J. Scheltema, J. F. Helmers, J. M. Kemper enz. — Alles wat hiervan verscheen. — Interessant voor de kennis der zeden, concerten en het tooneel van dien tijd, voornamelijk te Amsterdam. — Toen het wegens de plaatsing van eenige politieke artikelen verboden werd, is het onder den titel van „Amsterdamsch Avond-Journaal" voortgezet.

Uit de bibliotheek van I. Meulman.

1109 **A. L. Barbaz, Amstels schouwtooneel**. Eerste deel, No. 1—43. Amsteldam, 1808. h. leder. 8o.

Tooneel-critisch weekblad, waarschijnlijk alles wat verscheen. Men vindt er beoordeelingen van de vertooning van den *Gijsbreght*, van stukken van *Goethe*, *Lessing*,, e. a. — Merkwaardig is, wat de schrijver zegt over de houding van het publiek in de zaal.

1110 **Amsterdamsche tabakszakken**, uit het einde der XVIIIe eeuw. 20 bladen. 8o, 4o en fol.

Plano-bladen, van kardoes papier, afgesneden om tot tabakszakken gevouwen te worden. Zij dragen adressen van tabakshandelaren, in hout of koper gesneden.

Wij noemen b.v.: „Chr. Prange, in de Sint Jansstraat" (met eene in hout gesneden afbeelding van het stadhuis), — „Half Cnasser, J. F. D. Eberstein", — „Willem Steyn, op de lijdsestraat" (met aardige houtsnede), enz.

Zeer zeldzaam.

NOORD-HOLLAND.

BOEKEN EN PAMPHLETTEN.

1111 **Alkmaar. — Nieuwe Alkmaarder almanach,** op het jaar 1769, door D. Jz. van Dam. Alkmaar, *J. Maagh,* (1769). *Met houtsneden.* perk. omslag. 16o.

Aan het einde zijn een zestal volksboekjes bijgebonden: liedboekjes, kluchten, verhaaltjes, enz.

1112 **Alkmaar.** — Verschillende werken over de geschiedenis van Alkmaar. 10 stuks. 4o en 8o.

Wij noemen verschillende stukken betreffende het beleg in 1573, waarbij zeldzame, zooals: Geiteranus, Predicatie over 't ontset van Alkmaar. 1665. — Maiden, De wonderen des Alderhoogsten vertoond in de beleegering en verlossing van Alkmaar. 1741. — Pamfletten uit den patriottentijd. — Eikelenberg, Alkmaar en zijne geschiedenissen. 1739. — Hofdijk, Alcmaria victrix. 1873. — Etc.

1113 **Amstelland en Gooiland.** — Merkwaardige verzameling werken en brochures betreffende verschillende stadjes en dorpen van Amstelland en Gooiland. 15 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: Ordonnantie van de Weeskamer van Weesp ende Weesperkarspel. 1598. (uitg. der 17e eeuw). — Ordonnantie voor het Chirurgijnsgilde der stad Weesp. 1768. — Souvryn, Hollands voorzorg ter gelegeentheid van het fortificeeren van Muyden. — Koning, Geschiedenis van het slot te Muiden. 1827. — Predicatie van A. N. Pieck tot Anckeveen. 1776. — Naamen van Hooft-ingelanden enz. van de Watergraaffs of Diemermeer. 1757. — Janssen, Hilversumsche oudheden. 1856. — Perk, Gebruik-regten op de heiden en weiden in Gooiland. 1842.

1114 **Beemster, Purmer, Waterland, enz.** — Verschillende werken van de XVIIe—XIXe eeuw. 8 stuks. 4o en 8o.

Leegwater, Chronijcke van Graft en de Rijp. 1654. — Soeteboom, Historie van Waterland. 1660. — Doorgeest, Verhael en geschiedenissen in Holland, waarin ook van de haring- en walvischvangst. — Wolff, De bedijking van de Beemster in dichtmaet. 1763. — Van Ernst Koning, Het huis van Ilpendam. 1836. — Etc.

1115 **Brederode. — P. van den Broeck,** De doorluchticheyt van Brederode uyt den Graeflijcke Huyse van Hollandt. Amsteldam, *J. de la Tombe,* 1657. h. perk. 4o.

Aan het einde van dit ex. is een plano-blad ingevoegd: „Placcaet jegens de Jesuiten, Papen ende andere Roomsche religieuzen, mitsgaders de Cloppen, enz" te Vianen, uitgevaardigd door J. Wolfard van Brederode, in 1640.

1116 **Enkhuizen. — G. Brandt,** Historie van Enkhuizen. 2e druk, met Vervolg door S. Centen. Hoorn, 1747. *Met platen en portretten.* 2 dln. 1 band. h. leder. 4o.

Dit werk is geïllustreerd met de groot-folio portretten der admiraals Pieter Florisz, en V. Schram, een portret van F. Maelson, door *J. H. Wierix*, vier portretten door *H. Bary*, een plan, enz.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1117 **Haarlem. — S. Ampzing,** Beschrijving ende lof der stad Haerlem. Mitsgaders P. Scriverii laure-kranz voor Laurens Koster. Haarlem, 1628. *Met platen.* verguld leder. 4o.

Dit werk is vooral gezocht om de fraaie platen door *Van de Velde*, naar *Saenredam*. Men vindt er het verhaal van de uitvinding der boekdrukkunst door Laurens Koster, en mededeelingen over Haarlemsche schilders.

Fraai exemplaar.

1118 **Haarlem. — G. Tijsens,** Haarlemmer Duinzang, ter eere van deszelfs land- en watergezichten, van Sandvoordt af tot Haerlem. Amsterdam, *H. Bosch, over 't Meisjes Weeshuys,* 1728. *Met* 12 *gravures door C. J. Visscher.* folio oblong.

Fraaie serie gravures, bestaande uit titelprent en 11 gezichten in den omtrek van Haarlem.

1119 **Haarlem. — Th. Schreveli,** Harlemias, ofte.... de eerste stichtinghe der Stadt Haerlem, het toenemen en vergrootinge derselfden. Tweden Druk, met Figuuren en vermeerdert met historiesche Aanteekeningen tot 1750. Haarlem, 1754. *Met prenten.* 2 dln. perk. 4o.

1120 **Haarlem.** — Verzameling van verschillende gezichten van de stad en de omstreken. Uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. Ruim 40 stks. opgezet in een album. h. leder. fol.

Merkwaardig album, bevattende verschillende zeldzame bladen. — Men vindt er prenten van de *v. d. Velde's, Brasser* (naar *Jan van Goyen*), *C. v. Noorde, v. Nieuwland, Rademaker, de Beyer, Spilman, Folkema, Le Veau* (naar *Weirotter*), e. a., en ten slotte twee teekeningen.

1121 **Haarlem. — C. de Koning Ldz.,** Tafereel der stad Haarlem en derselver geschiedenis. Haarlem, 1807. 4 dln. *met* 16 *platen door De Wit en Visser Bender.* 8o.

Exemplaar op groot papier.

1122 **Haarlem. — P. J. Lutgers,** Gezichten in de omstreken van Haarlem, naar de natuur geteekend en op steen gebragt. 1837—1844. h. leder. gr. 4o.

Serie fraaie lithographieën: afbeeldingen van buitenplaatsen zooals: Meer en Bosch (Van Weede), Meer en Berg (Van Lennep), Kennemer-Oord (Teding v. Berkhout), Duinlaan (Calkoen), Huis te Manpad (Van Lennep), Vredenhof, Waterland (Boreel), enz.

Zeldzaam. — Zeer fraai exemplaar.

1123 **Haarlem. — Antwoorde** der dienaren des Woorts ende Ouderlingen der kercken van Hollant ... vergadert gheweest zijnde tot Haerlem, aen de Staten des selven lants: op de Remonstratie bij de overicheyt van Leyden, aengaende 't verhandelde .... in het Synodus tot Middelburch, etc. waerinne de clachten tegen 't .. Synodus tot noodige ontschuldinghe der kercken beantwoord werden. Amsterdam, *voor L. Jacobsz,* 1597. *Drukkersmerk op den titel.* 8o.

1124 **Haarlem. — J. de la Chambre,** Exemplaerboeck inhoudende verscheijden geschriften. Haerlem, 1649. 4o. oblong.

Titel en 27 fraaie calligraphische voorbeelden. — De la Chambre was *„Françoysche schoolmeester binnen Haerlem".*

1125 **Haarlem. — Naamen** der broederen van de Kamer der Pellikaanisten, onder 't woord: Trouw moet blijken. 27 bladen van de jaren 1731—96. plano.

Zeer zeldzame serie.

1126 **Haarlem. — Jaarzangen** van de broederschap van de aloude Rhetorijkkamer te Haarlem, „Trouw moet blijken". 80 stuks van de jaren 1773—1875. 4o.

Zeer zeldzame verzameling.

1127 **Haarlem. — Monument** van het driehonderdjarig bestaan der onveranderde Augsburgsche geloofsbelijdenis. Haarlem, *Sander & Co.* 1830. In origineelen band. folio.

Bevat o. a. de portretten van Luther en Melanchton, een allegorische prent, enz.

1128 **Haarlem. — Drukkerij Enschedé.** De Lettergieterij van Joh. Enschedé en Zonen. Gedenkschrift. 1893. *Met platen.* linnen. — Spécimen de caractères. 1867. — Epreuves d'une première imprimerie javanaise à la fonderie de J. Enschedé & fils. 1824. — 3 dln. 4o.

1129 **Haarlem — Beleg in 1572. — Merkwaardige oude boekjes betreffende het beleg door de Spanjaarden.** 4 stuks. geb. 4o.

Hierbij 2 verschillende uitgaven van het oorspronkelijk verbaal van het beleg: „Cort en(de) waerachtig verhael van alle gheschiedenissen, schermutsinge(n) etc. voor de stadt Haarlem. Leyden, *J. Moyt.* zonder jaar. Aan het einde het portret van Kenau Simons Hasselaer. — en eene andere uitgave te Delft, 1574.

Verder een merkwaardig tooneelstuk: S. Van der Lust, Herstelde Hongersdwangh of Haerlems langh en strenghe belegeringhe. Haerlem, 1660. De figuur van Kenau Hasselaer op den titel. — En: Wassenaer, Harlemias sive enarratio obsidionis urbis Harlem, 1572. Lugd. Bat. 1605.

1130 **Haarlem. — XVIIe Eeuwsche pamfletten,** betreffende verschillende gebeurtenissen in Haarlem. 19 stuks. 4o.

Men vindt hier verschillende pamfletten over de troebelen in 1617 en 1618, waarbij zeer zeldzame. — Pamfletten over den tulpenhandel („Samen-spraeck tusschen Waermondt en Gaer-Goedt", 1637, enz.) — Verder: „Keure teghens de stoutigheijt der pausgesinden". 1639. — „Feest-dicht ter eeren van M. Everswijn, Bruijdegom, ende J. Olikans, Bruydt". 1645. — enz.

1131 **Haarlem. — XVIIIe Eeuwsche pamfletten** betreffende Haarlem. 20 stuks. 4o en 8o.

Bevat verscheidene merkwaardige stukken, zooals b.v.: „Een Ordonnancie op de bos der vrijwillige bijeenkomst voor begrafenissen. 1756 en 1766." — „Verhael van de revolutie in Haarlem. 1795." — Manne, Het tweede Luthersche jubelfeest te Haarlem. 1717. — „Antwoord op een vraag over de uitgekomen ontwerpen van een Hoofd en familiegeld." Plano. — Verschillende redevoeringen van de teekenacademie. — Enz.

1132 **Haarlem. — Brochures van de XIXe eeuw,** betreffende Haarlem, waarbij verscheidene zeldzame en interessante stukken. 20 stuks. 8o.

Wij noemen o. a.: Gezangen bij het ridderfeest van Democriet. 1814. — Gerling, De aloude rhetorykkamer „de Wijngaartranken." 1874. — Enschedé, Aanteekeningen van het gebeurde in Haarlem in 1813. — Koenen, Over de oudheid en beteekenis van het wapen van Haarlem. 1866. — Gonnet, De wallen en poorten van Haarlem. 1881. — Ekama, Chronologisch overzicht van de belangrijke gebeurtenissen der stad Haarlem. 1861. — Inwijding van J. Bon, Bisschop van Haarlem. 1819. — Van de Capelle, Belangrijke stukken voor geschied- en oudheidkunde betrekkelijk het beleg en de verdediging van Haarlem. 1844. — Ekama, Het klokhuis en zijne klokken te Haarlem. 1867. — Etc.

1133 **Haarlem. —** Verschillende werken betreffende de geschiedenis en de beschrijving van Haarlem, van de XVIIIe en XIXe eeuw. 15 dln. 8o.

Wij noemen verschillende werken over het beleg in 1572 van v. d. Capelle, v. Oosten, v. Stavoren, Eekama. — Catalogus der verzameling Eekama. — Wolff, Beschrijving der St. Bavokerk. — Gedenkstuk van het voorgevallene binnen Haarlem. 1803. — Haarlems Wieg. 1706. — Naamlijst der aalmoezeniers, handschrift van 1805. — Etc.

1134 **Omstreken van Haarlem. —** Verschillende oude brochures, betreffende dorpen in den omtrek van Haarlem. 8 stuks. 4o en 8o.

Wij noemen b.v. „Ampliatie op keuren raakende den afslag der visch op strand." (te Zandvoort 1788). — „Het Haarlemmermeer in rouw over het vluchten van het nieuwmodisch kaaper-jagt Blixem, Kamerspel". omstr. 1780. — Orders op het bluschen van brandt te Assendelft. 1697. — Ordonnantie der stad Beverwijk op de schutterij. 1785. — Etc.

1135 **Haarlemmermeer. — J. Az. Leeghwater,** Haarlemmermeerboek, hoe men de Haarlemmer en Leytse meer bedijken en droogmaken zal. 9e druk. wel een sesde part vermeerdert. Amst. 1724. *Met portret en kaart.* — Idem, Kleyn Chronijkje ende voorbereidinge van de afkomste van Graft en de Rijp. Amst. 1724. — C. Velsen, Aanmerkingen over de tegenwoordige staat van Haerlemmermeer ... hoe noodzaakelijk die moet werden drooggemaakt. Leyden, 1727. *Met kaart.* — C. A. Coleveldt, Bedenckingen tegen 't Haerlemmer Meerboek van Leeghwater. Leyden, 1727. — 4 st. in 1 bd. perk. 4o.

Verzameling van belangrijke geschriften, welke voor en tegen het droogmaken van het meer zijn uitgegeven.

In denzelfden band bevinden zich nog eenige zeer zeldzame dichtbundels, zooals: A. Spinniker en F. Krajestein, Godsgerichten op aarde, vertoond in den schrikkelijken storm en hoogen watervloed 25—26 van Wintermaand. 1717. Haarlem, I. Enschede. — J. Maenhoudt, predikant tot Sluys, Drouve Nederlandts Klachte. Vlissingen, 1672. — M. V. Machwiths, „in syn leven luyt. colonel en commandeur van Nimmegen", Meditatiën. 's Hage, 1723. — Etc.

1136 **Hoorn. — D. Velius,** Chronijck van Hoorn. Hoorn, 1648. *Met 7 platen en portretten door Th. Matham, e. a.* perk. 4o.

Fraai exemplaar.

1137 **Hoorn. — R. Westerop,** Hoorns vermakelijke buiten-singels, plantagien, laanen, en aangenaame wandelplaatsen. Amsterdam, 1762. *Met 5 fraaie prenten door C. Pronk.* h. leder. 4o.

Fraai exemplaar, op groot en zwaar papier.

1138 **Kennemerland. — Het zegenpralent Kenemerlant,** vertoont in 100 gezichten van deszelfs lustplaetzen, adelijke huizen, dorp- en stedegebouwen; van Kastrikum door Heemskerk, Beverwijk, Velzen, Bloemendael, Haerlem, Overveen, Zantvoort, Vogelezang, Berkenrode, Heemstede, Bennebroek en Hillegom. Getekent en in 't koper gebragt door H. de Leth, beschreven door M. B. v. Nidek. Amsterdam, *A. & H. de Leth,* (omstr. 1760). 2 dln. 1 band. fol.

Fraaie serie van 100 gezichten van buitenplaatsen gelegen tusschen Hillegom en Kastrikum.

1139 **Naarden. — Een waerachtig verhael** van 't geen inde Synode tot Naerden gepasseert is, 5—6 Sept. 1668. Uyt het Fransch in 't Nederlands vertaelt. Amsterdam, *B. & J. Appelaer.* 1668. 12o.

In deze Synode werd voornamelijk gehandeld over Labadie en zijn aanhang. — Hoogst zeldzaam.

1140 **Oude-Zijpe. — Octroyen,** Privilegien ende Keuren: mitsgaders de ordonnantie van de weeskamer en vierschaar van de Oude-Zijpe, en de Hasepolder. Alkmaar, 1717. *Met kaart.* perk. 4o.

Doorschoten exemplaar, met vele aanteekeningen in handschrift.

1141 **Watergraafsmeer. — M. Brouërius en D. Stopendael,** Het verheerlijkt Watergraafs- of Diemermeer. Amsterdam, *A. & H. de Leth,* (omstr. 1740). geb. 4o oblong.

Serie van 60 gezichten, waaronder vele buitenplaatsen: Reigersburg, Frankendael, Rozenburg, Zorgwijk, enz.

1142 **Westfriesland. —** Verschillende werken betreffende West-Friesland en zijne dorpen. XVIIe—XIXe eeuw. 14 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen: Velius, Kroniek van Hoorn. 1604. — Vroonens begin, midden en einde. 1661. — De Enkhuisder wonderboom of de speelende lierman voor een zeker juffrouw. (18e eeuwsch pamflet). — Antwoord van H. Langenus, Predikant tot Venhuysen op de beschuldigingen tegen hem ingebragt. fol. 't Enkhuysen (17e eeuwsch). — Eikelenberg, Gedaante van Westfrieslandt. 1714. — Etc.

1143 **Wormerveer. — P. Jansz.,** Korte belijdenisse des Geloofs. Amsterdam, 1686. perk. omslag. 8o.

De schrijver van dezen zeldzamen cathechismus was „Dienaer des Goddelijcken Woordts van de Waterlandsche Ghemeente tot Wormerveer."

1144 **Zaanstreek. — H. Soeteboom,** De Zaanlants Arkadia. In welke verhandelt wort van der Batavieren, (nu Hollanders) en Caninefaten (nu Kermers) oorspronk, bewooninge en mannelijke daden, dorpen en heeren wooningen. t' Amsterdam, *Gerrit van Goedesberg*. 1658. *Met plaatjes*. perk. kl. 12o.

1145 **Zaanstreek. — A. Loosjes,** Beschrijving van de Zaanlandsche dorpen, met aantekeningen vermeerderd door P. Loosjes. Haarlem, 1794. *Met platen en een kaart*. 8o.

1146 **Zaanstreek.** — Verschillende oude werkjes, waarbij zeer zeldzame, betreffende de Zaanstreek. 7 stks. 8o.

Wij noemen: Noord-Hollands ontrusting ofte historisch verhael der oproeren in Oost- en West-Zardam, Wormer etc. in 1678. — H. Soeteboom, De Nederlandsche beroerten en oorlogen omtrent het Y en aen de Zaen. 1695. — Ordre en reglement betreffende het blusschen van brand te West-Zaandam. 1793. — Inwijding van den vrijheids-boom te Zaandam. 1795. — Schotel, Zeden en gebruiken aan de Zaanstreek. 1874. — Etc.

1147 Verschillende werken betreffende de geschiedenis en beschrijving van Noord-Holland. XVIIIe en XIXe eeuw. 10 dln. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: C. Bruin, Noordhollandsche Arkadia. 1732. *Met platen.* — Kok, Eeuwgetij van Bergens kerkverwoesting. 1774. — Boomkamp, Tegenwoordige toestand van Egmond aan Zee. Haarlem, 1741. *Met afbeelding van den toren.* — Boumeester, Beschrijving van Den Helder. 1847. *Met kaart.* — Kronyk van Egmond. 1732. — Beeloo, Noordholland en de Noordhollanders in den vrijheidsoorlog tegen Spanje. 1852. — Etc.

ZUID-HOLLAND.

BOEKEN EN PAMPHLETTEN.

1148 **Jacob van Oudenhoven**, Out-Hollandt, nu Zuyt-Holland... een generale beschrijvinge. Mitsgaders de privilegien, keuren, enz. Dordrecht, 1654. *Met fraai frontispice naar A. van de Venne door W. Hondius.* perk. 4o.

1149 **Asperen.** — **M. Beekman**, Beschrijving van de Stad en Baronnie Asperen. Utrecht, 1745. h. led. 8o.

Opgedragen aan Ph. J. Graaf van Boetzelaar, met zijn wapen, gezicht op het kasteel Waddesteyn, afbeeldingen van zegels, munten, enz.
Exemplaar op zwaar papier.

1150 **Bodegraven.** — Verschillende oude werkjes over de wreedheden der Fransche soldaten te Bodegraven en Zwammerdam tijdens den inval van Lodewijk XIV in 1672. 5 stks. 8o en 4o.

„De wreetheyt der Francen gepleegt te Bodegrave en Swammerdam. 1773." *Met 8 groote prenten door Rom. de Hooge.* — „De Fransche tyrannie tot Bodegraven, Swammerdam en elders. 1674." *Met verkleinde copieën van de prenten van Rom. de Hooge.* — „Hist. verhael van 't geen voorgevallen is in Bodegraven en Swammerdam." 1673. — „J. Quintius, Bodegraven en Swammerdam in brand." 1673. — „Bericht betreffende hetgeene voorgevallen is in Bodegrave en Swammerdam in 1672." Amsterdam, 1747.

1151 **Boskoop.** — Levensbijzonderheden van P. Brakel, boomkweeker te Boskoop, thans gevangene op de Voorpoorte van den Hove van Holland. Amst. (1788). 4o. — Pieter Brakel, of de gevolgen der geldzucht. Amst. (1788). *Met portret.* 8o. — 2 stuks.

Curieuse vlugschriften.

1152 **Brielle.** — Verschillende stukjes betreffende Brielle. XVIIe—XIXe eeuw. 7 stks. 8o en 4o.

Hierbij o. a.: „Presentatie by Bailliu, Burghemeesteren, enz. vanden Briele, aende afghesonderde broederen der selver stede." 1618. — „Keur der ambagtsheerlykheeden Oostvoorne, Rugge, Groot- en Kleyn Oosterland, Rockangie, etc." Brielle, 1775. — Hofdijk, Brielles gedenkdag. 1873. *Met platen.* — etc.

1153 **Delft.** — **R. Boitet**, Beschrijving der stadt Delft... oorsprong, benaming... gedenkstukken... regeeringsvorm. Delft, 1729. leder. fol.

21 Platen door C. Decker e. a.: groot gezicht op de stad, plattegronden, gezichten, graftomben der prinsen van Oranje, der admiralen, enz.
Ook bevat dit werk bijzonderheden betreffende de aardewerk-fabrieken.
Fraai exemplaar, op groot papier.

1154 **Delft.** — **Historisch verhael** van het wonderlick en schrickelick opspringen van 't magasyn-huys, 21 Oct. 1654, binnen Delft. Met een beschrijving van des selven Stadts beginsel, opkomen en wedervaring. Amsterdam, 1654. gecart. 4o.

Hierin **Vondel's** gedicht: „Op het onweder van 's lants bussekruit te Delft," opgedragen aan Joan van Maerseveen, ridder van St. Michel.
Niet vermeld bij Unger.

1155 **Delft. — Dossier van gedrukte officiëele stukken,** (sommige in handschrift), uitgegaan van de stadsregeering en van de Staten van Holland, afkomstig van een der Burgemeesters van Delft. XVIIIe eeuw. ongeveer 100 stukken. fol. en plano.

Zeer merkwaardige collectie voor de kennis van het bestuur der stad. Het grootste deel dezer stukken is uit den tijd der Bataafsche Republiek en draagt het devies: „Gelijkheid, Vrijheid, Broederschap." Onder de oudere stukken treft men o. a. aan een gedrukt stuk van 1778: „Persoonen die men myden zal in 't eligeeren van twee Adjuncten ter Dagvaart", in handschrift ingevuld. — 2 Convocatiebiljetjes van de vergadering der Heeren Veertig-raden 1776 en 1782, en andere merkwaardige stukken.

Daar deze stukken in klein getal gedrukt werden, is een dergelijk dossier hoogst zeldzaam. Een deel der stukken bevindt zich nog aan den oorspronkelijken lias.

1156 **Delft. — Proclamaties van de regeering van Delft,** XVIIe, XVIIIe en begin XIXe eeuw. 15 bladen. plano.

Hierbij o. a.: Ordonnantie op de ventjagerij. 1690. — Publicatie over het onwettig vertrekken van plateelbakkersknechts uit de stad. 1760. — Reglement voor de schutters. 1748. — Ordonnantie op de Bank van leening. 1766. — Verschillende proclamaties uit den tijd van de Bataafsche Republiek. — Etc.

1157 **Delft. — 4 Plano's** betreffende verschillende gebeurtenissen te Delft. XVIIe eeuw.

Ordonnantie van Delfland over voogdije en erfenissen. 1623. — Den Delfschen kermisknuppel. 1650. — Verhalinge van het opspringen van het Magazyn-huys tot Delft. 1654. — De verhoogingh van den Delfschen pellewever.

1158 **Delft. — Verschillende XVIIe en XVIIIe eeuwsche pamphletten** betreffende Delft. 13 stuks, 4o, 8o en plano.

Wij noemen o. a.: Koning Lodewyk in de Grieksche A tot Delft. 1702. — Beklag van H. Fedden, burger te Delf, over de behandelingen van J. M. Boon, leeraar. 1770. — Nader onderricht, vriendenraad aan de Delfsche schutterij 1784, en andere stukken over de schutters. — Etc.

1159 **Delft.** — Verschillende werken en brochures betreffende de geschiedenis en de topographie van Delft. 13 stuks, 4o en 8o.

Hierbij zeldzame werken. — Wij noemen o. a.: Vaderlandsche gedenkstukken opgericht in de beide groote kerken te Delft. 1829. *Met 7 lithographieën.* — Beschrijving der stad Delft. 1828. *Met 8 uitslaande platen.* — Timareten, Verzameling van gedenkstukken. I. Delft. 1777. *Met platen.* — H. v. R(ijn), Oudheden van Delfland. 1720. — Etc.

1160 **Dordrecht. — L. v. Bos,** Dordrechtsche Arcadia, bevattende oude en nieuwe soo binnen- als buytenlantsche geschiedenissen... staet- en wijskunde, minnerijen, poësy, enz. Dordrecht, *A. Andriessz.*, 1662. *Met aardige plaatjes.* perk. 12o.

1161 **Dordrecht. — J. v. Oudenhoven,** Oudt ende nieuw Dordrecht. Desselfs opkomste, voortgangh ende regeringe, loop van den Rhijn, Wael, Maes, enz. Haerlem, *A. Vermerck*, 1666. perk. 12o.

Bevat een curieus kaartje van „den ouden loop van Rijn, Wael, Maes, Dubbel ende Strijene."

1162 **Dordrecht. — G. D. J. Schotel,** Verschillende werken over Dordrecht. 6 dln. 8o.

Kerkelijk Dordrecht. 2 dln. h. leder. — De Illustre School. — Dordrecht. 1858. — Het Klooster der Augustijnen. — Etc.

1163 **Dordrecht. — Het Nieuwe Testament** in Nederduytsche, na der Griekscher waerheyt, overgheset. Dordrecht, *A. & I. Canin*, 1596. h. leder. fol.

Op den titel bevindt zich een in hout gesneden profil van Dordrecht.

Fraai exemplaar. — Zeldzaam.

1164 **Dordrecht. — Acta** ofte handelinghen des Nationalen Synodi. Ghehouden tot Dordrecht. 1618—19. Dordrecht, *I. J. Canin*, 1621. leder. fol.

Met eene fraaie prent, voorstellende de vergadering der Synode.

1165 **Dordrecht. — Het oude Dordrechts korenboecxken**, van nieuws oversien... gemaeckt op verscheyden maten in Hollant, Zeelant, Brabant, Gelderlant en Utrecht... bijgevoeght eenige gedenckwaerdige veranderingen in den prijs van de granen, nevens een tractaet van de mee-neering. 6e druck, vermeerdert met een rekenboecxken van den oly, soo in Dordrechtse kannen, als Amsterdamsche mengelen. Dordrecht, *S. onder de Linde*, 1686. lederen band. 12o oblong.

Zeldzaam zakboekje voor de Dordrechtsche graankoopers, bevattende vergelijkende tabellen van maten en prijzen, enz. Eenige aanvullingen in handschrift.

1166 **Dordrecht. — Pamphletten** betreffende het verschil tusschen de Regeering van Delft en Willem III over de benoeming der „Goede lieden van Achte", de vertegenwoordiging van de gilden en de burgerij van Delft. 1684—85. 20 stukken. 4o.

Merkwaardige verzameling, interessant voor de kennis van de verhouding van de macht tusschen de Stadsregeering en den Stadhouder.

1167 **Dordrecht. — XVIIe Eeuwsche pamphletten** betreffende verschillende gebeurtenissen te Dordrecht. 10 stuks, waarbij 2 plano's.

Wij noemen: Sententie jegens J. de Vries, gewesene thesaurier van Dordrecht. 1664. — Sententie van den Gerechte van Dordrecht jegens A. Dz. van Angeren, gewesen Contrerolleur van de Ykinge der legerschepen. 1660. — Afbeeldinghe der Synodi Nationael. (1618). — Continuatie van seecker discours by D. Borstius, H. vander Meer ende J. Goetbericht tot Dordrecht. 1751. — Etc.

1168 **Dordrecht.** — Belastingbiljetten en quitanties van polderlasten van verschillende polders in de omstreken van Dordrecht, (de Noord- en Merwede-Polder, Oudbeierland, Dubbeldam, enz.) 22 bladen gedrukt en in handschrift ingevuld. XVIIIe eeuw.

1169 **Dordrecht. — XVIIIe Eeuwsche pamphletten**, waarbij verscheidene curieuse. 15 stuks. 8o.

Gulde legende van den Heere Repelaer. 1782. — T. v. Bracht, De gewiekte kruiwagen ter opvoeringe der overwonnen keizerlyke stad Dordrecht. 1717. — A. Kisselius, lofrede by gelegenthyt dat het Orgel (der Luthersche Kerk) wierd ingewijd. 1734. *Met plaat.* — De Dordtsche knuppel van Britsche rekels. (1780). — Ter gelegenheid van het statelijk uittrekken door het Exercitie Gezelschap De Vryheid in Dordrecht. (1783). (Met het oorspronkelijke, geïllustreerde omslag). — Etc.

1170 **Dordrecht.** — XIXe Eeuwsche brochures, waarbij over verschillende gebouwen, het Genootschap Pictura, enz. 14 stuks. 8o.

1171 **Dordrecht.** — Oude en nieuwere werken over de geschiedenis van Dordrecht. 8 dln. 8o.

L. v. Bos, Dordrechtsche Arcadia. 1701. — Oudenhoven, Oudt en nieuw Dordrecht. 1666. — Goedhart, Beschrijving van Dordrecht. 1850. *Met plan en plaat.* — v. d. Chijs, Gesch. v. h. Dordrecht's Krankzinnighuis. 1886. — Etc.

1172 **Gorinchem. — G. Estius**, Historia martyrum Gorcomiensium qui pro fide Catholica a perduellibus interfecti sunt. 1572. Namurii, 1655. perk. 8o.

Geschiedenis der Gorkumsche martelaars, in 1572 door de Geuzen in Brielle gedood.

1173 **Gorinchem. — Pamphletten** en andere stukken betreffende Gorinchem. 9 stuks. plano, 4o en 8o.

Hierbij zeldzame stukken, zooals een bulletin van 1672: „Copye van een brief uyt Gornichem, wegen den aenslag der Francen, op dito Stadt, en hoe deselve zijn geslagen met groot verlies." Amst. *G. van Arkel*, 1672. plano. — Verschillende pamphletten betreffende den drossaart L. Huygens. 1682. — De Graaff, Verhaal betrekkelijk het beleg, bombardement en de overgave van Gorinchem. 1814. — Etc.

1174 **Gouda. — J. W(alvis)**, Beschrijving der stad Gouda, Regeerders... gebouwen, godshuysen,... kloosteren... beruchte vrome mannen. Gouda, (1713). 2 dln. 1 band. *Met platen.* perk. 4o.

1175 **Gouda. — „Lijsten** van de Heeren van de Regeeringe der stad Gouda, soo als deselve van jaer tot jaer hare ampten... hebben bekleed: mitsgaders van alle de subalterne officianten binnen deselve stad, beginnende met 1600" (tot 1795). Gouda, *J. Endenburgh*, 1705. perk. fol.

Belangrijk exemplaar: De naamlijsten van 1600 tot 1704 werden als één geheel uitgegeven; in ons exemplaar zijn die der latere jaren, tot 1795, eraan toegevoegd.

1176 **Gouda. — J. A. v. d. Dussen,** Uytlegginge van de wijdberoemde en vermaerde glasen, binnen de kerk tot Gouda..., nevens een verhael van den brand derselver kerk in 1552. Gouda, (1717). perk. 4o.

Bevat de portretten van de glasschilders Dirk en Wouter Crabeth, met een gedichtje in 6 regels van **Vondel.**

1177 **Gouda. — 6 Plano-bladen uit de XVIIe eeuw,** betreffende Gouda en omstreken.

Zeer zeldzame bladen, bestemd om aangeplakt te worden als bulletins. — Men vindt hier: Sententie teghens Ch. Everwyn, predikant in de Fransche Gemeente der Goude. 1650. — Missive uyt Gouda. 11 July, 1672. — Brief uyt het leger aen de Goverwelle-sluys. 6 Juli, 1672. — Missive geschreven tot Coudekerk, aan de Hasersouwsche Molen, 29 Dec. 1672. (2 verschillende drukken). — Waerschouwinghe tegens het vloecken ende sweeren. Ter Goude, *C. Dyvoort.* 1675.

1178 **Gouda. — Verschillende zeldzame werkjes** over Gouda en omstreken, waarbij verscheidene XVIIe-eeuwsche pamphletten. 17 stuks. 4o en 8o.

Zeer belangrijk voor bizondere punten uit de geschiedenis der stad. — Wij noemen slechts enkele: Verkiesinghe des Magistraats ter Goude. 1618. (Een nieuwstijding, gedrukt te Amsterdam door *Broer Jansz.*) — Ampliatie vande ordonnantie vande Vierschaar. Ghedruckt ter Goude, by *Jasper Tournay.* 1620. — Openinghe van eenige saecken, die 'tzedert ettelycke jaren herwaerts binnen der Goude voorgevallen zijn. 1637. — Sententie jegens Moyses Pain et Vin, nevens een verklaringe van Baillu, enz. der stadt Goude. 1673. — Verhael van hetgeen binnen Gouda geschied is. 1748. — (Griffioen van Waarder), Mijne herinneringen van Gouda. 1821. — Twee verbalen tot de differenten in den ambagte van Lekkerkerk. 1734. — Etc.

1179 **'s Gravenhage. — Jac. van der Does,** 's Gravenhage, met de voornaemste plaetsen en vermaecklyckheden. In 's Gravenhage, 1668. h. leder. 4o.

Met een groot plan der stad door C. Elandts, en vele gezichten.

1180 **'s Gravenhage. —** Hetzelfde werk. 2e druk. 's Gravenhage, 1700. *Met groot plan.* 4o.

1181 **'s-Gravenhage. — G. de Cretser,** Beschrijvinge van 's-Gravenhage. Amsterdam, *J. ten Hoorn,* 1711. Met *frontispice en platen.* perk. 4o.

Aan het einde: „De Zeestraet van 's Gravenhage op Scheveningen," gedicht door den Heer Van Zuylichem, 1711. *Met frontispice.*

1182 **'s-Gravenhage. —** Hetzelfde werk. 2e druk. Amsterdam, 1729. *Met prenten.* perk. 4o.

Exemplaar met 19 ingevoegde prenten.

1183 **'s-Gravenhage. — J. de Riemer,** Beschrijving van 's-Gravenhage. Oorsprong, benaming... uitbreidingen, onheilen, enz. stigtinge van het hof, der kerken, kloosters, kapellen, enz. Delft, 1730. *Met vele prenten.* 3 dln. leder. folio.

De beste beschrijving van 's-Gravenhage, onmisbaar voor de geschiedenis dier stad. — De fraaie prenten geven een interessant beeld van de stad in het begin der XVIIIe eeuw.

Fraai exemplaar.

1184 **'s-Gravenhage. — P. J. Lutgers,** Gezigten in de omstreken van 's-Gravenhage en Leyden. Amsterdam, 1845—56. fol.

Fraai exemplaar van deze zeldzame serie lithographieën.

1185 **'s-Gravenhage. — P. Post,** Ouvrages d'Architecture. Leide, *P. v. d. Aa,* 1715. *Met portret en 22 platen.* geb. folio.

Pieter Post was de bekende architect der Prinsen van Oranje, in het begin der XVIIe eeuw. Hij vergezelde Johan Maurits van Nassau, in Brazilië, voor wien hij later het „Mauritshuis" bouwde. Men vindt hier het groot-folio portret van dien Prins, door J. v. Dalen.

Dit boek beschrijft het Mauritshuis, de „Oranjezaal", voor Prinses Amalia gebouwd, het huis „Swanenburg", tusschen Amsterdam en Haarlem, het stadhuis te Maastricht, de Waag te Gouda, het huis „Vredenburg", in de Beemster, enz. Alles geillustreerd met plattegronden, afbeeldingen van gevels, zalen, schoorsteenen, enz.

Exemplaar op groot papier, onafgesneden.

1186 **'s Gravenhage. — G. de Lairesse,** Tafereelen geschilderd in de raadkamer van den Hove van Holland, volgens de afteekeningen van N. Verkolje door de beste graveerders in 't koper gebragt. Amsterdam, *voor N. Verkolje.* 1773. verguld schildpadden band. fol.

Fraai exemplaar.

1187 **'s Gravenhage. — Haga Comitis illustrata** of het verheerlykt en verligt 's Gravenhage, bestaende in... decoratien en zinnebeelden... ter geleegenheid der... installatie van Willem Carel Hendrik Friso tot Stadhouder, 3 en 15 May, 1747. 's Gravenhage, *A. de Groot & Zn.* 1751. *Met platen.* h. leder. fol.

Hierbij de: „Nette afbeelding der eerepoorten opgerecht bij terugkomst van W. K. H. Friso uyt Zeeland, 6 Juny 1747. Dienende tot een vervolg op: Haga Comitis Illustrata." 's Hage, 1756. *met platen.* folio.

1188 **'s Gravenhage. — A. van de Venne,** Sinnevonck op den Hollandtschen turf, ende desselfs wonder veenbrandt: in gedicht uytgeschildert, en aengewesen op de Haegsche turfmarct. Hier noch bij gevoegt een sinnedroom op het nieuw wijsmal van den ouden Italiaenschen smit, mitsgaders de vindinge der tabacks wondersmoock. 's Gravenhage, *I. Burchoorn.* 1634. *Met prentjes door v. d. Venne.* perk. 16o.

Curieus werkje, waarin o. a. een beschrijving van de Haagsche turfmarkt.

1189 **'s Gravenhage. — Haegse Mercurius,** behelsende vermakelijke, satyrique, galante, stigtelijke, politique, academische, emblematique en andere reflexien gemaakt op de voorvallen van desen tijd, door *H. D(oedijns).* 's Gravenhage, 7 Aug. 1697—9 Sept. 1699. 219 nos. met titel, frontispice en index. 1 dl. leder. 4o.

Dit satirieke blaadje verscheen tweemaal 's weeks. De auteur vermeldt er o. a. verschillende nieuw-uitgekomen werken over geheime wetenschappen, curieuse boeken, enz.

1190 **'s Gravenhage. — Le Temps.** Journal des Pays-Bas. No. 1—76. La Haye, 6 févr.—28 sept. 1844. 76 nos. in h. linnen band. fol. — Een gedeelte van het feuilleton van het eerste no. is weggesneden.

Complete serie van deze zeldzame courant, behoorende tot de oppositie tegen Van Hall en de gedwongen geldleening.

1191 **'s Gravenhage. — XVIIe Eeuwsche pamphletten** betreffende verschillende gebeurtenissen in den Haag. 11 stuks. 4o.

Hierbij: Sententie van Oldenbarneveld. 1623. — Hollandt gedoodverwedt. — 't Samen-spraeck tusschen Teeuwes en Keesie-maet, verhaelende de godtloose geltgiericheidt in 's Graven-hage. 1647. — De Haegse anatomie, door Mr. Borrebach, nevens de Amsterdamse en Haegse kermis. — Articulen tegens Van Bancken, Bailju van 's Gravenhage. 1679. — Brief aan de Kerckenraad van 's Gravenhage. 1694. — Etc.

1192 **'s Gravenhage. — XVIIIe Eeuwsche pamphletten** betreffende verschillende gebeurtenissen in den Haag en Haagsche personen. 14 stuks. 4o en 8o.

Men vindt hierin o. a.: Samenspraek tusschen een deugdsaem Hagenaer en een Rotterdamsch patriot. 1748. — Copye uyt den brief van J. Hofstede, geschreven aen de Gemeynte van 's Gravenhage. 1735. — Zinspeelingen op de brand van de Engelsche Capel in 's Gravenhage. — Zegezang ter verjaringe der overwinning op de Doggersbank (door „Kunstliefde spaart geen vlijt"). 's Gravenhage, 1782. *Met muziek.* Etc.

1193 **'s Gravenhage. — Paskwillen en pamphletten uit den Patriottentijd.** 28 stuks. fol en 8o.

Curieuse verzameling. — Men vindt hier: Lucifer in zijn biechtstoel. — Lees-cedul voor het lijk van de ouderwetse Nederlantsche patriot. — De ex-burgemeester in zijn Zondagsch pak. — Zaamenspraaken tusschen den Haagse Louw en Krelis. — De Haagsche confituurpot. — Strooibiljet van een groot musicaalisch oorlogsrepresentatie. — Verschillende stukken over Pierre Gosse, — over de schutterijen. — Enz.

1194 **'s Gravenhage. — Merkwaardige verzameling plano-bladen** betreffende verschillende gebeurtenissen in den Haag, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 12 bladen. plano.

Wij noemen o. a.: Placcaat tegen het beschadigen van het Haagsche bosch. 1674. — Klinc-gedight op de Haegse onvrede. 1618. — Brief van conspiratie gevonden te Rijswijk. (Tiele 2000). — Gedichten op het bezoek van Karel III, Koning van Spanje. — Veilingbiljet van den inboedel van Pierre Gosse 1783. (Paskwil). — Proclamaties van den Franschen generaal Pischegru. — Enz.

1195 **'s Gravenhage.** — Topographie en geschiedenis. 20 stuks. 4o en 8o.

Kroon, Beschrijving van 's Gravenhage. 1812. — Morgenwandelingen door en in den omtrek van 's Gravenhage. 1832. — La Haye, par un habitant. 1842. 2 dln. — v. d. Berg, 's Gravenhaagsche bijzonderheden. 1859. — Album van 10 gelith. schetsen, voorstellende tooneelen van de verwoesting in het Haagsche Bosch. 1860. — v. d. Goes, 50-jarig bestaan der Bataljons Grenadiers en Jagers. 1879. — Mededeelingen der Vereeniging ter beoef. der geschiedenis van 's Gravenhage, dl. I—II, 1861—76. — Gram, 's Gravenhage in onzen tijd. 1893. — Catalogue de la Bibliothèque de lecture française de M. du Lyon à la Haye, (omstr. 1820). — Documents relatifs à l'église française de Voorburg. 1859. — Oude gidsen. — Enz.

1196 **Katwijk, Noordwijk, Noorthey.** — Verschillende zeldzame werkjes. 7 stks. 4o en 8o.

Verthooning van eenen vis aen der strande opgheworpen tusschen Catwijck ende Schevelingen. 1608. — Pars, Katwijksche oudheden. 1697. — Brief van Jacob Kryne Zautevis, zeeman van Nortick op Zee. (1781). — A. Loosjes, Katwijks zomertochtje, 1805. (Aardig topografisch werkje met kaart en gekleurde platen, origineel omslag, onafgesneden). — P. de Raadt, Noorthey, 1820—45. — Etc.

1197 **Leiden. — Fondateur, curateurs, professeurs et régents des collèges de l'Université de Leide,** dès la création en 1575 jusqu'à présent. Collection de 700 portraits, montés uniformément, et conservés dans 8 portefeuilles, dos et coins en maroquin violet, toile sur plat.

Collection très complète et très précieuse, résultat des recherches d'un collectionneur pendant plus de 50 années. Citons quelques portraits:

Fondateur et Curateurs:

Les Princes d'Orange (suite par *Houbraken*), J. Douza, G. van Hoogeveen (par *Matham*), J. Grotius, A. Pauw (par *Pontius, Holsteyn, Lochom*, 6 pièces), Ripperts van Groenendyck (par *C. van Dalen*), Wassenaer (par *Schenk*), Gevers van Endegeest, etc. 90 pièces.

Professeurs:

Lipsius (par *B. Dolendo, Th. Galle, Blooteling*, etc. 13 pièces), J. Heurnius (par *Swanenburg, Claudia Brunant*), P. Merula (par *J. Matham*), P. Molinaeus (par [*van Dalen*]), Jos. Scaliger (par *Edelinck*), F. Gomarus (par *Swanenburg, Bary*), A. Walaeus (par *S. Savry*), A. Vorstius (par *P. Pontius*), D. Heinsius (par *Suyderhoef, J. Livens, Swanenburg*), J. Meursius (par *Simon de Pas*), Polyander à Kerckhoven (par *Suyderhoef*), Episcopius (par *Savry, Van Gunst*, d'après *Sorg* e. a.), Barlaeus (par *W. Delff, Th. Matham* e. a.), Rivetus (par *Matham, Van Meurs*, e. a.) Vossius (par *Matham*), Thysius, R. Dodonaeus, Salmasius (par *Suyderhoef, L. Vorsterman, Th. Matham, Savry*), A. Vinnius (par *Van Dalen*), Trigland (par *Conradus, Delff, Houbraken*), J. Maestertius (par *Suyderhoef*), F. Spanheim (par *Van Dalen*), A. Heidanus (par *Blooteling*), J. Coccejus (par *Kilian, De Broen, P. Schenk, J. Suyderhoef, G. Wingendorp*), J. A. van der Linden (par *Cossinus*), Beeckerts van Thienen (par *Suyderhoef*, e. a.), De la Boe Sylvius (par *Van Dalen*, e. a.), Th. Craanen (par *Blooteling*), A. Matthaeus, Böckelmann (par *A. de Blois*), Wittichius (par *Zylvelt*, e. a.), S. Le Moyne (par *Zylvelt*). Witsius (par *Van Gunst*, e. a.), Fabricius (par *Van Gunst*), Boerhaave (par *Houbraken*, e. a.), Van den Honert (par *Van Gunst*), P. Burman (par *Houbraken*), 'sGravezande (par *Tanjé*), Albinus (par *Haid, Houbraken*), Haverkamp (par *Houbraken*), J. Esgers (par *Tanjé*), Gronovius, J. Perizonius, T. Hemsterhuys (par *Pether*, e. a.)., J. Lulofs (par *Tanjé*), B. de Moor (par *Tanjé, de Mare*), Allemand (par *Prestel*), Ruhnkenius (par *Jonxis, Vinkeles*, e. a.), Kluit (par *Portman*), Nahuys (par *Vinkeles*), Rau (par *Hodges, Portman*, e. a.), Van der Palm (par *Velijn, Bierweiler*, e. a.), Van den Wynperse (par *Bierweiler*), Borger (par *Vinkeles, Velijn*, e. a.), Tydeman (par *Daiwaille*, e. a.), Blume (par *Madou*), Kaiser (2 pièces), J. H. Scholten (10 portraits différents), S. Thomas, Rijke, Suringar, M. de Vries, Prins, Kuenen, Vissering, Dozy, Thorbecke, Modderman, etc. etc.

1198 **Leiden. — J. J. Orlers,** Beschrijvinge der stad Leyden.... Begin... wasdom.... kercken, cloosteren, gasthuysen, enz. Belegeringen, ende aenslagen.... zedert 1203 tot 1574. Leyden, 1641. *Met plans.* leder. 4o.

Fraai exemplaar. — Men vindt hier vele inlichtingen over de Leidsche schilders, de lakenfabricatie, enz. Vervolgens over het beleg van 1574 en het ontzet door de Watergeuzen.

1199 **Leiden. — F. van Mieris,** Beschrijving der stad Leyden. Met bijvoegzelen door D. van Alphen. Leyden, 1762—84. *Met fraaie prenten.* 3 dln. h. leder. fol.

Het beste werk over Leiden. — Het derde deel is zeldzaam.

1200 **Leiden. — W. Pleyte,** Leiden, voor 300 jaren en thans. Afbeelding van een plattegrond van 1578, en van het Chaertbouc van straten en Chaertbouc van de stadts wateren gemeten by S. Dz. v. Dulmanhorst en J. Pz. Dou. Leiden, 1874. perk. fol.

Facsimile in kleuren van den geteekenden Atlas der straten van Leiden in 1578. — Nieuwe prijs flor. 48.—.

1201 **Leiden. — „Priesterlijcke bruylofts-bedde** ofte minnesangen, seer geestich gerijmt door twee geestelijcke vaders, voor de derdemael herdruckt om sijne voortreffelijckheyt, waerbij gevoecht is de stekelige Venuscrans ende het Maaslant-Sluysche omgekeerden priesterlijcke bruyloftsbedde gerijmt door twee alte naar siende poëten. Tot Leyden, na de copye van François Moyaert. 1658." *Handschrift der XVIIe eeuw.* 14 bladz. 4o.

1202 **Beleg en ontzet van Leiden in 1573 en 1574. — A. Severinus,** Oorspronckelijke beschrijving van de vermaerde belegering en 't ontzet der stad Leiden. 4e druk, vermeerdert met de oratie van K. Crucius op het 100e verjaergetijde, 1674 uitgesproken. Leiden, 1757. *Met portretten en prenten.* perk. 8o.

In denzelfden band: *R. Bontius,* Beleg en ontzet der stad Leiden. Treurspel. Amst., 1729. *Met prenten.* — *L. W. v. Winter,* Het beleg der stad Leyden. Treurspel. Amst., 1774.

1203 **Beleg en ontzet van Leiden in 1573 en 1574.** — Belangrijke verzameling werken en brochures over deze gebeurtenis. 29 stuks. 4o. en 8o.

Wij noemen: De oude verhalen van het beleg van Leiden. 1874. — J. Fruytiers, Beschrijvinge van de belegeringe van Leiden. 1739. — A. Severinus, Beschrijving van de belegering van Leiden. 1774. *Met ingevoegde prenten.* — Beschrijving van het tweede eeuwgetijde van de verlossing van Leyden, 1775. *Met platen.* — Het feestvierend Leyden. Eeuwspel. 1774. — Le Francq van Berkhey, Het verheerlijkt Leyden. 1774. *Met portretten.* — Beschrijving van een aanmerkelijke snaphaan benevens twee stukken geschut gevonden in de verlatene legerschantsen der Spanjaarden, 1774. — Feestlied by de viering van het vyfde jubelfeest van Leydens ontzet. *Met muziek voor piano en zang.* — Wetstein, Leiden van het beleg der Spanjaarden verlost. 1772.
Verder werken van Fruin, Nuyens, te Water, etc.

1204 **Ramp te Leiden 1807.** — Verzameling van pamphletten, gedichten, enz., betreffende den ramp te Leiden van 12 Jan. 1807. 46 stuks in 1 band. 8o.

Belangrijk bandje, bevattende vele zeldzame stukken betreffende het springen van het buskruitschip op het Rapenburg. Onder de vele gedichten vindt men een lijkzang op den hoogleeraar A. Kluit, een „lierzang" van R. Feith, eene „lijst der gelden en goederen voor Leyden ingezameld", enz.

1205 **Academie te Leiden.** — Verzameling werken over de Leidsche Academie, XVIIe—XIXe eeuw, waarbij zeldzame pamphletten. 18 stuks. 4o. en 8o.

Deze collectie bevat o. a.: Siegenbeek, Geschiedenis der Leidsche Hoogeschool. 1829. 2 dln. h. leder. — Verzameling van stukken betreffende het gedrag der Curateuren van Holland's Universiteit te Leyden, in de zaak J. Luzac. 1797. — Procedures in de zaak van P. Marcus en F. A. van der Kemp. 1782. — Wetten van de Universiteit. 1699. — Twee brieven over 't Extract van de Resolutiën der Curateuren. 1676. (over Cartesianisme). — Aloë bloejende in de Akademy te Leiden. 1698. — Roscheiden, Leidens feesthoudende gemeente vervrolyckt over den derden vyftigjaerigen jubeldag van Hollands Hooge School. 1725. — T. Schuyl, Catalogus van rariteiten op de anatomiekamer. 1736. — Le Francq van Berkhey, Bataafsch Atheene. 1766. — De oude rechtzinnige Academische Cronycke. 1783. — Etc.

1206 **Leiden. — 12 Planobladen der XVIIe en XVIIIe eeuw,** betreffende verschillende gebeurtenissen te Leiden.

Zeldzame verzameling van meerendeels „bulletins", bestemd om aangeplakt te worden. — Men vindt hier bijv. verschillende proclamaties van de regeering van 1618, 1623 enz. — Extract uyt de Resolutien van de Curateuren over de Universiteyt en Burgemeesteren van Leyden, tegen de schadelijke nieuwigheden. 1676. (over Cartesianisme). — Verhael van het tumult tot Leijden, 6 Sept. 1672. — Weesknegts Nieuwejaers wens aan de Regenten. 1691. — Aanspraak aan de Burgemeesteren van Leiden als Haar Wel Ed. met haare tegeuwoordigheid geliefde te vereeren, het vertoonen van Ifigenia in Aulis, treurspel, door Nil Volentibus Arduum, beneffens de Bruiloft van Kloris en Roosje, kluchtspel door J. v. Ryndorp. 1727. — Etc.

1207 **Leiden. — Pamphletten over de onlusten van 1618.** 7 stuks. 4o.

Courante der stadt Leyden, also vande publicatie ende verkiesinghe des Raets. (1618). — Aflesinghe opten 5 Aprilis 1618 van 't Raedthuys der stad Leyden. (2 verschillende drukken). — Cort verhael vande ontschutteringe van eenige vrome borgers binnen Leyden. 1618. — Copye van een request aen den Deken ende de Capiteynen van de Schutterye over Leyden. 1617. — Etc.

Zeldzame stukken.

1208 **Leiden. — Verzameling XVIIe eeuwsche pamphletten** over verschillende gebeurtenissen te Leiden. 17 stuks. 4o.

Merkwaardige verzameling, bevattende menig zeldzaam en curieus stuk. — Men vindt hier stukken over de vervolging der Remonstranten en de zaak van J. de Bye in 1664; de geschillen van 1685, en andere gebeurtenissen.

Wij geven enkele titels:

Leven en bedrijf van Corn. Paats, opperste zielverkooper van Leyden. — Samenspraak tussen een Architck, zittende inde schuyt van Leyden, en een Boer. — De klaagende geest van Th. Armstrong aan het eerlijk gebeente van Burgemeester J. vander Werf. — Sententie tegens Romb. van Medenblick, Roomsch-Priester, 1640. — Sententien jeghens J. P. Lijndraeyer e. a. over de conspiratie jegens den Prince van Orangien. 1623. — Bertius, Lijckoratie over Jac. Arminius. 1609 (en hetzelfde in Latijn.) — Etc.

1209 **Leiden. — Pamphletten betreffende verschillende gebeurtenissen der XVIIIe eeuw:** feestelijkheden, schutterskwesties, personalia, enz. 45 stuks. 4o en 8o.

Bevat menig zeldzaam en curieus stuk. — Ziehier een paar titels: Vreugdezang op de plechtige inhuldiging van Bacchus Concordia Secundus. 1799. — Nieuwe roê voor Leidze billen, om hun stoutheid wat te stillen, neffens eene pillempaas, voor den Leidzen Sunter Klaas. — De Oranjeboomen door Frank de Vry. 1782 (en verscheidene stukken hierover). — J. le Francq van Berkhey, Het feestvierend Leyden ter aandenking aan de heldhaftige verdediging der Frontiersteeden. 1793. — Id,, Rynlandsch wedspel. 1766. — Berigt... dat 25 jonge burgerdogters de eere hadden de erfstadhouderlyke familie bij derzelver intrede binnen Leyden hulde te bieden. 1788. — Klagend herdenken aan het afbranden van de moutmoolen, genaamt de Juffer. 1775. — Etc.

1210 **Leiden.** — Oude en nieuwe werkjes over de geschiedenis van Leiden. 13 stuks. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: Afbeelding van de Hoogstraat en Vischbrugge te Leyden met de veranderingen veroorzaakt door den brand. 1766. *Met platen.* — Guide de Leide. 1826. *Met plan.* — Engelenburg, Leiden tot 1574. Leiden, 1885. — Gronovius, De primis incrementis urbis Lugduni et appellatione ejusdem. 1696. — Meerman, Beleg van Leyden door Jan van Beyeren in 1420. Leyden, 1806. — Etc.

1211 **Oudewater. — G. R. van Kinschot,** Beschrijving der stad Oudewater, met de handvesten, privilegien en octroyen, enz. Delft, *R. Boitet,* 1747. *Met platen.* h. leder. 4o.

1212 **Rotterdam. — Verheerlijkt en verlicht Rotterdam,** of beschrijving der plechtige illuminatien en decoratien welke binnen genoemde stad hebben plaats gehad, den 8e Maart 1788. Rotterdam, 1788. *Met platen.* 4 dln. 8o. Exemplaar op zwaar papier, onafgesneden.

1213 **Rotterdam. — 4 Planobladen** betreffende de troebelen te Rotterdam in 1672.

Brieven van Pieter de Groot. — Protest van zommige Rotterdamsche burgeren over eenige beschuldigingen der Rotterdamsche regenten ten onregte aangedaan. — Etc.

Wij voegen hierbij een plano blad van 1793, getiteld: „Het onderstaande God- en Overheidschendend libel is (met twee duiten 'er in gewonden) gevonden in 's Lands kist, geschikt tot den ontvangst van den 100sten penning te Rotterdam. 1793."

1214 **Rotterdam. — Merkwaardige verzameling XVIIe eeuwsche pamphletten, waarbij verscheidene curieuse en zeldzame.** 32 stuks. 4o.

Wij noemen eenige: Redenen om de welcke Burghemeesteren van Rotterdam Corn. Geselium dienaer J. C. van zijn dienst gedeporteert en wt hare stadt hebben doen leyden. 1612. — Verkiesinghe des Magistraets tot Rotterdam. 1618. — Rotterdamsche moort, begaen door den Dijckgraef Duyn Claessen, op de ghevanckenisse van S. L. Bysterus op de kermisse. 1621. — Engelsche post tot Rotterdam gekomen. 1653. — Antwoord ... over zommige onrustige Rotterdamsche predicanten en voornamentlijk Jac. Borstius. 1654. — Belydenisse des geloofs der Quakers door Willem Gerritsz, koeckebacker, als hy tot Rotterdam in 't Dolhuys was gheset. 1657. — De Rotterdamsche suyckerpastey, verciert met het Oranjewapen. 1672. — Den Oranjenkap geset op 't hoofd van den Rotterdamschen paus ende sijn kardinalen. 1672. — t'Samenspraack wegens den Rotterdamschen Paus en onervare vroedwijf, tusschen drie hekelsters. 1672. — Rotterdamse Nieuwe Kerck, ingewyet 1 Jan. 1682. — Verhael van het vangen, examineeren en onthoofden van Corn. Kosterman te Rotterdam. 1690. 2 stukken.—Etc.

1215 **Rotterdam. — Pamphletten en paskwillen** van de XVIIIe eeuw en begin XIXe eeuw. 26 stks. 4o en 8o.

Interessante verzameling, waarbij curieuse stukken. — Wij noemen: Saffo en Freule Rinkkink op Hare Eds. terugreize van Rotterdam, door J. B. D. Wibwer. — Reglement door de bloedverwanten van den versturven ... zeer oproerige Heere De Onderwetse Nederlandsche Patriot, ten huizen van de ... verderfzoekende boekverkoopers Haalma en Goednet, tot Rotterdam. 1782. — Tombe en grafschriften voor Franç. vander Linden, vermaard kam- en brilkramer te Rotterdam. — Klugtige samenspraken in Rotterdam in de Coffy-, wyn- en bierhuyzen. (1748). — Eerkroon voor den heer J. Klomp, geboren vorst van Gietersburg, vrijheer van Maestricht, etc. — De Rotterdamsche kermis in dichtmaat. — Lyste van het salaris van den Secretaris van de Weeskamer van Rotterdam. 1710. — Etc.

1216 **Rotterdam.** — Officiëele rapporten der XVIIIe eeuw, betreffende Rotterterdam. 6 stuks. fol.

Deze stukken werden in klein getal gedrukt, voor de regeeringspersonen alleen, en zijn zeer zeldzaam.

Wij noemen o. a.: Memorie van de gezamentlijke bierbrouwers in Holland, mitsgaders van de bierazijnbrouwers te Rotterdam. — Remarques op het Reglement van de z.g. Correspondentie tusschen zestien leden van de Vroedschap van Rotterdam. — Etc.

1217 **Rotterdam.** — Bandje met oude stedelijke verordeningen, over het armwezen, 1716. 9 stks. perk. band. 4o.

Dit merkwaardig bandje bevat ordonnanties op de Diaconye, op de wekelijkse collecte voor de huysarmen, op het onderstand aen de passanten, tegen het bedelen, tegen ongepermitteerde collectens, op de Leenbank, etc.

1218 **Rotterdam.** — Verzameling van publicaties (verordeningen enz.), van het gemeentebestuur van Rotterdam, gedurende de jaren 1822—48. circa **100 stukken.** 4o.

Merkwaardige collectie, belangrijk voor de economische geschiedenis van Rotterdam in de eerste helft der XIXe eeuw. Men vindt er bijv.: Reglement op erfscheiding, (1826). — Alteratie wegens den makelaerdijloon der koffij, (1826). — Tarief der vrachtloonen voor het beurtverkeer met Maastricht, (1827). — Restitutie van belastingen wegens wijnen en sterke dranken, (1826). — Reglement op de gemeentebegraafplaats, (1837). — Impost op den turf, (1839). — Brandreglement, (1839). — Organisatie van het policiewezen (1846), havenreglement, waagreglement, schoolreglement, op de tapperijen, de kermis, enz.

Van bijzonder belang is deze collectie voor de kennis van het **transportwezen**: Men vindt hier 28 ordonnanties betreffende het beurtverkeer van Rotterdam met verschillende steden, door geheel Nederland.

1219 **Rotterdam.** — Verschillende oudere en nieuwere werken over de geschiedenis van Rotterdam. 20 dln. 4o. en 8o.

Lois, Cronycke van Rotterdam. 1746. — Alkemade, Rotterdamsche heldendaden, 1756. — W. den Elger, Gedichten en Rotterdamsche Arcadia. 1726. — Verzameling van stukken betrekkelijk de commissie tot het onderzoek van de oneenigheden te Rotterdam. 1784. 3 dln. — Bericht van het voorgevallene in de zaak van den predikant J. Scharp. 1798. — Haverkorn van Rijsewijk, De oude Rotterdamsche Schouwburg. 1882. *Met platen.* — Een gids van 1825. — Etc.
Belangrijke verzameling.

1220 **Omstreken van Rotterdam.** — Zeldzame werkjes betreffende verschillende plaatsen om Rotterdam. 6 stuks. fol., 4o. en 8o.

Wij noemen bijv.: 2 pamphletten over den slapenden boer te Stolwijk. 1707. — Reglement van regeering over Delfshaven. 1725. fol. — W. v. d. Hoonaard, Beschrijving van Hillegersberg en Bergschenhoek. 1824. — Etc.

1221 **Schiedam.** — **5 Planobladen** der XVIIe eeuw betreffende Schiedam en Vlaardingen.

Zeer zeldzame stukken, waarbij 3 proclamaties van „Bailliu, Schepenen, ende Mannen van Schielandt". 1616. — Wonderlijck gesichte, gesien in Zee, bij de Maas, 22 Dec. 1651. — Sententie jegens S. Tiedeman, gesententieert binnen Vlaardingen, 24 Febr. 1673.

1222 **Schiedam.** — 5 Oude, zeldzame boekjes over Schiedam en Overschie. 4o en 8o.

Sendbrief der Remonstrantscher leeraren aende Synode tot Schiedam. 1631. — Request van de burgerye der stadt Schiedam aen de Raadt en Vroedschap. 4 Nov. 1748. — Het Oranjedorp aan de Schie, of omstandig bericht van de buitensporige vrolykheden, welke op den 24 Aug. 1784 by de verjaring van den Erfprins van Oranje te Overschie zijn voorgevallen. 1784. — Enz.

1223 **Schoonhoven, Oudewater.** — Pamphletten, planobladen, enz. betreffende deze twee steden. 9 stks. plano, fol., 4o en 8o.

Hierbij zeer zeldzame stukken: wij noemen o. a. 2 proclamaties van de regeering van Schoonhoven. 1618. — Schoonhovens vertoogh ende der Kercken remonstrantie. 1630. — Echt verhaal van het voorgevallene binnen Schoonhoven, 10 Nov. 1783, by het drinken der gezondheid van Zyne Hoogheid. Schoonhoven, *by Goosen eenvoudig.* (1783). — v. Zijll, Oudewater en omtrek. 1861. — Etc.

1224 **Vianen.** — 2 Pamphletten betreffende de beruchte zaak van Ds. E. Valk te Vianen. 1732. 4o.

Wij voegen hierbij: Statuta diœcesis Vianensis et Ameydensis. 1684. leder. 4o.

1225 **Woerden. — A. J. van Rijneveldshorn,** Eenne christelijck aenspraecke aen alle eenvoudighe burghers binnen Woerden, in deze regeerde pesttijden. (Woerden), 1636. leder. 4o.

In denzelfden band van denzelfden auteur: Wisse tijding van de nabijheidt des Jongsten Dags. Amst. 1665.

Rijneveldshorn was weesmeester te Woerden. Dit exemplaar is van hem afkomstig: op geinterfolieërd papier heeft hij een „Rijmdicht door J. van Duijsburg op myn boeck" geschreven en onderteekend.

1226 **Woerden.** — Belangrijke verzameling oude werkjes over Woerden. 10 stuks. 8o. en 4o.

Hierbij zeldzame pamphletten, zooals: Aan alle lafhartige capiteyns van 't leger voor Woerden (1673). — Weduwen tranen gestort in een bedroefden brief uit Woerden behelsende de tyrannye der Francen. 1673. — Verschillende memories over de kwestie van het Waterschap van Woerden met de Staten. 1711. — Verhaal van het voorgevallene binnen Woerden en van den gruwelijken moord door de Franschen. 1813. — Costerus, Verhaal... van het voorgevallene in 1672 en 1673 in Woerden en Oudewater. 1737. — Etc.

1227 Verschillende werken en pamphletten over Zuid-Holland. XVIIe—XIXe eeuw. 8 stuks. fol., 4o. en 8o.

Men vindt hierbij een zeldzame „Staat van de provincien en lasten der Ambaghtsheerlyckheden Raamsdonck, Nederveen, Op- en Neerandel, Almkerck, Waarthuysen, Uppel, den Doorn, Ganswyck, den Hil en de Wercken. 1724. fol. — Octroy tot het stigten van de Rondeveensche polder. 1674. — H. v. R(hijn), Oudheden van Zuidholland. 1719. *Met platen.* — Potter, Reizen door Zuid-Holland. 1809. — Budding, Verhandeling over het Westland. 1844. — Etc.

ZEELAND.

1228 **Comitatus Zelandiae.** — *G. Bouttats excud.* (Antwerpiae, 1674). 4o oblong.

Titel en 10 gezichten der voornaamste steden in Zeeland.

1229 21 **Keurlijke gezigten** van de 6 stemmende steden van Zeeland, geteekend door *C. Pronk* en *C. Schouman*, in 't koper gebragt door *J. C. Philips.* Zijnde alle eerste en beste afdrukken. Middelburg, *P. Gillissen.* (omstr. 1760). 4o. — Piqûre in de marge.

Zeldzame serie fraaie gravures: gezichten te Middelburg (7), Zierikzee (4), Veere (3), Goes (3), Tolen (2), Vlissingen (2).

1230 **Goes.** — Interessante verzameling stukken betreffende Goes, vooral oude pamphletten en plano-bladen. 18 stuks.

Wij noemen bijv. een bulletin van de plundering der huizen te Goes in 1787. — Pamphletten over het verschil met Willem III in 1692. — Pamphletten over de verandering in de regeering, in 1702. — Pamphletten over de werving in 1684. — Historie van de satisfactie van Goes in 1577. Goes, 1777. — Etc.

1231 **Middelburg.** — **J. Claerbout,** Droef-blij-eyndig vertoog op't belegh en overgaen van Middelburgh, onder 't beleyt van Wilhelmus den Eersten, gewonnen 20 Febr. 1574. Middelburgh, *H. Smidt.* 1661. — *Houtsnede op den titel.*

Een der weinige en zeldzame tooneelstukken uit de XVIIe eeuw, welke eene gebeurtenis uit den 80-jarigen oorlog tot onderwerp hebben.

1232 **Middelburg.** — **Merkwaardige verzameling plano-bladen,** betreffende verschillende gebeurtenissen te Middelburg, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 14 stuks.

Interessante collectie van zeer zelden voorkomende bladen, bestemd om aangeplakt te worden als bulletins. We noemen slechts enkele: Artyckelen welcke verzocht zijn van de burgers van Middelburgh van hare Magistraat. 1672. — Desseynen van den koningh van Vranckrijck ontdeckt door secker Heer binnen Middelburgh. (1672). — Missive uit Middelburg rakende W. Momma. 1676. — Op het afsterven van D. S. Siebersma, bedienaar der gemeente binnen Middelburg. 1728. — Verschillende proclamaties van het eind der XVIIIe eeuw, waarbij een Magistraatsbenoeming door Willem V, in 1787. — Een proclamatie betreffende de wisselbank. 1795. — Enz.

1233 **Middelburg. — Zeer merkwaardige verzameling pamphletten** van de XVIIe en XVIIIe eeuw, betreffende Middelburg en Walcheren. 40 stks. 4o en 8o.

Deze verzameling bevat vele zeldzame stukken, van bijzonder belang voor speciale punten van de geschiedenis der stad. — Wij geven enkele titels: Ordonnantie der stede Middelburgh opt registreren van transporten van huysen ende gronden. 1597. — Postdate vande missive uyt Middelburgh. 1647. — Eutrapelus ofte Middelburgs praetje. 1652. — Aanwijzinge van de heyloose treken en gebreken van H. Thybout, voor desen grooten albeschik in Zeeland, beschreven door een goed patriot van Middelburg. 1652. — Onderrechtinge van Gods besondere voorsienicheyt in de beroepinge van den godsaligen Abr. van den Velde, tot een dienaar Christi in die florisante Gemeynte van.... Middelburg. 1662. — Citatie ten versoeke van J. Rademacher, bailiu van Middelburg eyscher in cas crimineel contra A. de Muink. (1679). — Missive geschreven uyt Middelburg. 53 Martii 1684 (3 verschillende drukken). — Extract uit de Resolutie van Weth. en Raad der stad Middelburg aangaande de executeurs in boedels. 1770. — Roskam, De grootste Logenaars bestraft, de Hondjes hebben uitgeblaft. — 2 Nummers van De Vriend des Volks. (Weekblad uit den Patriottentijd, te Middelburg uitgegeven).

Verder stukken over het bezoek van Willem III in 1668; het proces van Jacomina de Witte, 1656; stukken betreffende de classis van Walcheren; de regeeringstroebelen begin XVIIIe eeuw; — etc.

1234 **Middelburg.** — Verschillende stukken betreffende de geschiedenis van Middelburg en Walcheren. 18 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: De Magistraet der stadt Middelburgh, die geregeert hebben sedert 1560. Middelburgh, 1694. — Gargon, Walchersche Arkadia. 1746. 2 dln. *Met platen.* leder. — Nagelaten gedichten van Mr. Jan de Timmerman, in leven Pensionnaris van Middelburg. 1774. — Coronel, Middelburgh voorheen en thans. 1859. — Ehrlich, Proeve eener geschiedenis van het brandwezen te Middelburg. 1857. — Aanspraek van J. Schoock bij het uitwijzen des doodvonnis van M. en P. van Nieuwenhuyzen te Middelburg. 1816. — Etc.

1235 **Veere. — A. Andriessen,** Plechtige inhuldiging van Willem Karel Hendrik Friso, Prinse van Oranje en Nassau, enz. als markgraaf van Vere. 1 Juni 1751. Amsterdam, 1751. *Met prenten.* verguld leder. fol.

Bevat o. a. afbeeldingen van het versierde stadhuis, van den beker van Maximiliaan, van de eerepoorten, enz.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1236 **Vlissingen. — D. Th. Huët,** Inhuldiging van Willem Karel Hendrik Friso, Prins van Oranje en Nassau, enz., als Erfheer van Vlissingen, 5 Juny 1751. Amsterdam, 1753. *Met platen.* h. leder. folio.

De prenten stellen voor: den intocht, den maaltijd ten stadhuize, versierde gevels, eerepoorten, vuurwerk, enz.

Fraai exemplaar.

1237 **Vlissingen.** — Verschillende merkwaardige stukken betreffende Vlissingen. 14 stuks van verschillend formaat.

Wij noemen bijv.: Brieven van een Zeeuwsch heer aan zijn vriend te Amsterdam wegens het bouwen eener Roomsche kerk te Vlissingen. 1778. — Remonstrantie betrekkelijk het advies van Vlissingen der Staatsvergadering, 19 Febr. 1787. — Preeken in het Engelsch van J. Low, Predikant in de Engelsche kerk te Vlissingen. 1789—90. — Verschillende blaadjes betreffende de oprichting van het standbeeld van de Ruyter: liedjes, catalogus der tentoonstelling, enz.

1238 **Walcheren. — M. Gargon,** Walchersche Arkadia. Waarin Oorspronk, Heerlijkheden.... Oudheden en Hedendaagsche Vermaaklijkheden van Walcheren, inzonderheid van Domburg en Westkapelle nagespoord en opgehelderd worden. Middelburg, 1755. *Met kaartjes, plans en plaatjes.* 2 dln. 1 band. leder. kl. 8o.

1239 **Zeeuwsch-Vlaanderen. — H. Q. Janssen en J. H. van Dale,** Bijdragen tot de oudheidkunde en geschiedenis, inzonderheid van Zeeuwsch-Vlaanderen. Middelburg, 1856—63. 6 dln. 8o.

1240 **Zierikzee.** — Verschillende oude pamphletten betreffende Zierikzee. 8 stuks. 8o. en 4o.

Verzameling van zeldzame stukken, waarvan wij o. a. noemen: Waerachtig verhael van de gemutineerde Spaigneerden, nae dinnemen van Zirixzee. 1576. — Gravamina van de regeerders van Zierikzee tegen de Staten van Zeeland. 1668. — Consideratien van een liefhebber van Sion, die van herten wenst, dat Jerusalem eens mag werden opgebout. (En andere pamfletten over de houding van Zierikzee in zake de amnestie van 1704). — Camphuijsen, Redevoering over L. J. Keersemaker, Gouverneur van Zierikzee. 1778. — Etc.

1241 **Interessante verzameling van oude pamfletten**, betreffende de geschiedenis van de Provincie Zeeland en van verschillende steden en dorpen in die Provincie. 25 stuks. uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 4o, fol. en plano.

Men vindt hierbij zeer merkwaardige en zeldzame stukken, waarvan wij enkele noemen: Verhael hoe dat den vijandt... op den stroomen zijn van de Statenschepen in de vlucht geslagen. Middelburg, 1631. — Missive, 2 Juli 1672. (Bulletin over het beleg van Aardenburg). — Seeuwsche buyser verthoonende de redenen waerom des vijandts offensive gelegen aen de Noortwestzijde van Sluys behoorde ghedemolieerd te werden. 1648. — Bericht van den eyghendom der landen inde Diecage van de Mauritspolder ghesijdt de droochte bij IJsendijke. (XVIIe Eeuw). Nissi ofte gedenkteeken van de verlossinge van Cadsandt. 1621. — Brief over de remise van de fortresse Mardyck. Utrecht, 1658. — Verhaal hoe dat het project van Wilschut van de Passegeule in de waereld is gekomen. 1738. *Met kaart.* — Placaat tot eene vrijwillige geldnegociatie à 5 pCt. deels in gelden, deels in quitancien van gewerkt goud en zilver. 1795. — Provinciale Zeeuwsche lotery zonder nieten. 1796. — Etc.

1242 **Belangrijke verzameling** oude en nieuwe werken betreffende de geschiedenis van Zeeland. 28 dln. 4o en 8o.

Men vindt hier verscheidene zeldzame en interessante stukken. — Wij noemen: Reygersbergen, Chronijck van Zeelandt. 1644. — Hunnius, Het Staatische Vlaanderen, of de Zeeuwsche Buise. Middelburg, omstr. 1700. — A. U(demans), Ledige uyren, Rymkronyk van Zeeland. Vlissing, 1711. — De la Rue, Geletterd en Staatkundig Zeeland. — Te Water, Reformatie van Zeeland. — Id., Hoogadelijk Zeeland. — Acta Synodalia of kerkenordeningen van Zeelandt. 1755. — Potamo-chorographie of navorsching over de Schelde. 1854. 2 dln. — C. de Coster, La Zelanda (Neerlandia). Milano, 1875. *Met tal van curieuse houtsneden.* — Etc. etc.

UTRECHT.

1243 **M. Mourot**, Gezigten van buitenplaatsen en gebouwen tusschen Utrecht en de Grebbe. Utrecht, *J. P. Houtman*, 1829. h. leder. 4o oblong.

Fraaie serie van 67 lithographieën: De Oorsprong, Hooge Land, Arenberg, Houderingen, Ma Retraite, Scharreweyde, Beek en Roijen, Rijnwijk, De Breul, Moersbergen, Zuylestein, enz.
Zeer fraai exemplaar. — Zeldzaam.

1244 **P. J. Lutgers**, Gezigten aan de rivier De Vecht, naar de natuur geteekend en op steen overgebragt. 1836. h. leder. folio.

Serie van zeer zorgvuldig uitgevoerde lithographieën: gezichten van dorpen en buitenplaatsen te Loenersloot, Nederhorst, Vechtlust, Kroonenburch, Middenhoek, Overholland, Weerestein, Groenevecht, Kweekhoven, Vecht en Hoff, Nyenrode, Goudesteyn, enz. enz.
Zeer fraai exemplaar, in een band uit den tijd. — Zeldzaam.

1245 **Amersfoort**. — Verschillende werken over Amersfoort. 6 stuks. 4o en 8o.

Hierbij curieuse oude pamfletten, zooals: Vervolg van de Haagsche en Amisfoortse krukkendans, het 2e deel. Amersfoort, 1695. 4o. — Verder noemen wij: Matthaeus, Rerum Amorfortiarum scriptores. 1693. — v. Rootselaar, Amersfoort, 777—1580. 2 dln. 8o.

1246 **Oostveen**. — Verzameling aanplakbiljetten van publieke verkoopingen in Oostveen, uit het begin der XIXe eeuw. 20 bladen plano, waarvan 3 in handschrift.

Curieuze verzameling van unieke blaadjes. Wij vermelden b.v. verkoopingen van: „eyken en ypen snoeiling op de plaats Beukesteyn in de Agterweteringe". 1807. — „Paarden, koeyen en hooy, aan de Blauw-Capel". 1808. — „Gras-gewasch om te hooyen, ten huize van H. v. Haksvoort, castelein in de Groenekan". 1808. — „Willige bomen agter de Plaats Perzijn". 1811. — „knollen, schapen, aan de Maartensdijk", — enz.

1247 **Utrecht**. — **Costumen**, usantiën, pollitien, ende stijl van procederen, der stadt jurisdictie, en(de) vrijheyt va(n) Utrecht, 1550. *(Aan het einde:)* Gheprent tot Aemstelredam, *aen die oude side, in sint Annen straat in Enghelenburch, bi mi Willem Jacobszoon. Ende men salse te coop vynden binnen der stadt Utrecht, ten huyse van(n) Jan van Gelre. En(de) den selven Jan van Gelre, en houter anders geen by he(m) doen drucke(n) dan met zij(n) eygen handt geteycke(n)t.* Aan de achterzijde het drukkersmerk, over de geheele bladzijde. De titel, met bordure in houtsnede, en het wapen van Utrecht, en het colophon zijn gedrukt in rood en zwart. 4o.

Fraaie Amsterdamsche druk. — Zeldzaam.

1248 **Utrecht**. — **J. & W. de Beka**, De Episcopis Ultraiectinis, recogniti et notis historicis illustrati ab Arn. Buchelio. Accedunt L. Hortensii Secessionum Ultraiectinarum libri, et S. P. Frisii appendix. Ultraiecti. *J. v. Doorn*, 1643. perk. bd. fol. Lichte watervlekken.

Belangrijk werk over de geschiedenis der Utrechtsche bisschoppen, vermeerderd met aanteekeningen van den beroemden genealoog *Arn. Buchelius*. — De fraai gegraveerde titel bevat een panorama van de stad.

1249 **Utrecht. — Den nieuwen Utrechtschen Almanack,** op 't jaer 1810. Utrecht, *H. H. Kemink, op de Neude,* 1810. *Met houtsneden.* perk. omslag. 12o.

Op het omslag staat in roode letters: *„De dienaars der Justitie van 't Nederkwartier eerbaar, wenschen UE. een zalig Nieuw-Jaar".*

1250 **Verblijf der Franschen te Utrecht in 1672 en 1673.** — Verschillende gelijktijdige pamphletten en proclamaties. 17 stuks. 4o. en plano.

Interessante verzameling van zeldzame stukken; wij noemen bijv.: Een proclamatie van den hertog van Luxemburg betreffende de oorlogscontributie 24 Aug. 1672. — Een andere proclamatie van 4 Febr. 1673, straf stellende op het verbergen van menschen. — Een lijstje van de namen der „Heeren die de vluchtende Francen hebben mede-genomen". 17 Nov. 1673. — „Wijn en olie in de wonden van het onlangs benaude Utregt". 1673. — Verschillende pamfletten over inkwartiering, over conviscaties, over de houding der regeering tegenover de Franschen. — enz.

1251 **Utrecht. — Verzameling pamphletten** over de kerkelijke quaesties in Utrecht in de XVIIe eeuw, voornamelijk betreffende de geestelijke goederen. 14 st. 4o.

Hierbij: „Eenparigh advijs van de predicanten van Utrecht, over 't bezitten der geestelijcke goederen". 1660. plano. — „Vertoogh van het recht, dat de stadt Utrecht is hebbende, om haere ondersaten geestelijcke goederen bezittende, te belasten met de betalinghe van 't onderhoudt der predikanten en schoolen". 1655. — „Het college der scavanten van Utrecht". 1674. — „Den Schotschen duyvel van 't presbyterisch convenant en 't Utrechtsch Presbytery, uit de lessen van G. Voetius". 1663. (en een andere editie van hetzelfde, waarop Voetius aangeduid wordt als „aertsmuytmeester"). — Fromondus, Sycophanta epistola ad Voetium. Lovanii, 1640. — Etc.

1252 **Utrecht. — XVIe en XVIIe Eeuwsche pamphletten** betreffende verschillendgebeurtenissen in de stad Utrecht. 7 stuks. 4o.

Zeldzame stukken. Wij noemen b.v.: „Belijdenisse van Ledenbergh soo tot Utrecht als inden Hage, ende die moort aen hem selven begaen". — Missive ghemaeckt op den naem van schoudt, etc. van Utr. ende ghesonden aen de staten van Hollandt". 1587. — „Cort vertogh vant gene onlancx binnen Utrecht ghepasseert is" (1610). — „Intendit jeghens Ph. Rovenius van Deventer, pretense bisschop van Utrecht". 1640. — Publicatie jeghens de Jezuiten. 1669. — Enz.

1253 **Utrecht. — Groote verzameling publicaties van het Gemeentebestuur** der stad Utrecht, uit de laatste helft der XVIIIe en het begin der XIXe eeuw.Ongeveer **100 bladen.** plano.

Interessante verzameling, zeer belangrijk voor de kennis van de administratie en den economischen toestand der stad in het laatst der XVIIIe eeuw, het tijdperk der Patriotten en der Bataafsche Republiek. Men vindt hier ordonnantiën betreffende belastingen, stemgerechtigden, het keuren van vee, nachtwerkers, wolspinners, logementhouders, verkoop van stukjes boter, invoer van roggebrood, aardappelmaten, het „tappen aan kinderen uyt het Ambagts kinderhuys", brandende tabakspijpen, enz.

Dergelijke uitgebreide collecties zijn zeer zeldzaam.

1254 **Utrecht. — Paskwillen betreffende verschillende personen en gebeurtenissen** te Utrecht, uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 8 stuks. 8o en 4o.

Wij noemen o. a.: „Voor advies van den Heere van Renesse, met de klagende maagt van Utrecht". 1763. — „Utrechtsche peperkoek". 1674. — „Hollandsche mostert om door de laf hartige Utrechtsche wintbuylen, traenoogende geëten te worden, bij haar Utrechtse peperkoeck". — en andere dergelijke.

1255 **Utrecht. — Sententiën** van misdadigers uit de XVIIe en XVIIIe eeuw. 20 stukken. 4o.

Zeer curieuse stukken, belangrijk voor de geschiedenis van de criminaliteit. Men vindt hier o. a. sententies van inbrekers in de tuinhuisjes om Utrecht, van sluikerijen, van bekkesnijders, van „weeglagerijen", van het herbergen van dieven, alsmede vonnissen tegen misdadige magistraatspersonen.

1256 **Utrecht. — Pamfletten** van de XVIIIe eeuw over verschillende onderwerpen. 20 stuks. 8o, 4o en plano.

Men vindt hierbij: Curieuse stukken over de beruchte zaak van Pieter Burman. — Pamfletten uit den Patriottentijd, waarbij reglement voor de Societeit binnen Utrecht, opgericht 1775. — en andere stukken, zooals: „Vertoog van de onbetamelijkheyt der Comedien." 1711. — „Consideratien over de judicature van de jacht in de vrijheyd van Utrecht." (1702). — Enz.

1257 **Utrecht. — Kermisannonces** uit de XVIIIe eeuw en het begin van de XIXe. 7 blaadjes. plano.

Zeer curieuse blaadjes, hoogst zeldzaam. — Het eene geeft bericht van een „Konsttoverkasteel", een ander van een „Konstig, sprekend, zingend en spelend uurwerk", een derde maakt het arriveeren van een „klein mannetje" bekend, enz. Merkwaardig is de bepaling van de entreegelden: „De prijs is 2 stuivers, Heeren en Dames na hun genereusiteit."

Wij voegen hierbij een Nieuwjaarswensch van de Lantaarnopstekers, 1826.

1258 **Utrecht.** — Verschillende werken en brochures over de geschiedenis en de topographie van Utrecht. 30 dln. fol. 4o en 8o.

Men vindt hierbij belangrijke en zeldzame stukken. — Wij noemen o. a.: Vaas van Wijk, Geschiedkundig handelsverkeer van Utrecht. 1838. 4 st. — Mattaeus, De rebus Ultrajectinis, 1740, en andere werken, in 1 band. — Histoire abrégée de la ville et province d'Utrecht, avec une connaissance ébauchée de la noblesse, par Freschot. 1713. — Blondeel, Beschrijving van Utrecht. 1757. *Met platen.* — Gevers Deynout, Flora van Utrecht. 1843. — Verdediging van A. Hoevenaaar. 1791. — Verschillende brochures over stichtingen, de Academie, musea, enz.

1259 **Yselstein.** — Verschillende publicaties uit de 2e helft der XVIII eeuw. 18 stuks. plano.

Men vindt hier eenige publicaties van Willem V, als Baron van IJselstein en Acquoy, o. a. betreffende het behandelen van drenkelingen, confiscatie van goederen van veroordeelden, meerderjarigheid, „het houden van springbullen of varren", enz. Verder ordonnanties van het gemeentebestuur, tijdens de Bataafsche Republiek, (instructie voor den waagmeester, een zeer groot plano-blad; ordonnanties op het bouwen van huizen, het huwen van Katholieken met Protestanten, enz.)

1260 **Interessante verzameling van oudere stukken** betreffende verschillende steden en dorpen in de provincie Utrecht. 20 stuks. 8o., 4o., fol. en plano.

Deze verzameling bevat verscheidene pamphletten betreffende dorpjes, waarover bijna niets in druk verschenen is. Wij geven enkele titels: Lof van den eerw. priester R. v. d. Burg, pastoor te Heussen. 1704. — Memorie van P. de Wijs, eigenaar van de buitenplaats „Vegt-en-dijk", aan de Vecht, betreffende een waterschoeing. 1729. — Memorie van de Staten van Utrecht uit den naam van den Hoogen Gerechte der proostdije van St. Johans te Meidrecht (XVIIIe eeuw). — Verhael van het innemen van het slot Kronenburg door de Fransen. 1672 (plano). — Memorie wegens de Hernhutters te Zeist. 1750. — Proceduren voor den gerechte van Wijck. 1679. — Sententie arbitrael van den Bunschooter Veen en de Veldendijck. 1667. — Poincten dienende tot ontlastinge van den Leckendijck bovendams. 1650. — Memorie in der sake van G. M. Criecx, Jonker ende Hoveling tot Leegkerk ende Dorquert, Canonik in den capitule van St. Mariae. — Etc.

1261 **Verschillende historische werken** en stukken betreffende de provincie Utrecht, van de XVIIe—XIXe eeuw. 30 stukken. fol. 4o. en 8o.

Bevat verscheidene zeldzame stukken. Bijv.: Hortensius, Historie van de Utrechtsche geschiedenissen. 1625. — C. Booth, Stichtsche Kleyne Chronicke. 1745. — Een band met 29 plakkaten van de Staten, 1680—1700. — Historia de rebus ecclesiae ultrajectensis a tempore mutatis religionis in Foederata Belgia. folio. — Burman, Trajectum eruditum. 1738. — De Geer, Bijdrage tot de geschiedenis en oudheden der provincie Utrecht. 1860. — Christemeyer, Het lustoord tusschen Amstel en Grebbe. 1843. 2 deeltjes. *Met platen.* — Burman, Utrechtsche jaarboeken. 3 dln. perk. — Een statistieke opgave van de bedrijven en stichtingen in de verschillende gemeenten van Utrecht in 1808. *Handschrift.* — Korte beschrijving der provincie van Utrecht. 1799. — Oude pamphletten, zooals: „Eerzang aan het doorlugtige stift van Utreght." — „Placaet tegens alle personen van de Pauselijke religie, hare agter te latene goederen, onder bedekte namen wegmaken ten behouve van van cloosters etc. buyten 's lands." 1656. — Almanakken, waarbij met curieuze aanteekeningen in handschrift, — enz.

FRIESLAND.

1262 **Carmen exhortatorium** de luctuosa Frisiae Occiduae Orientalisque et totius pene Belgii inundatione, 1570 Cal. Novemb. ad Frisios, Batavos, ac reliquos Belgas, ut quisque seriò se ad poenitentiam comparet, atque iram Dei minitantis graviora avertat. Zonder plaats. 1571. 4o.

Zeldzaam werkje over den „Frieschen vloed".

1263 **Johan Fruytiers**, Corte beschrijvinghe van den ellendighen ende seer beclaghelicken watervloet ... in allen landen aen de Noortzee ghelegen ... op ryme ghestelt. (Delft?) 1571. 4o.

Zeer zeldzaam werkje, poëtische beschrijving van den „Frieschen vloed".

1264 **U. Emmius**, Rerum Frisicarum historia. Accedunt de Frisia, et republ. Frisiorum inter Flevum et Visurgim flumina, ab eodem autore. Lugduni Batavorum, *L. Elzevir.* 1616. *Met 12 plans door N. Geilkercken en plaat met kleederdrachten.* leder gr. fol.

De beste uitgave van deze geschiedenis en topographie van Friesland, vooral gezocht om de fraaie plans der Friesche steden en de afbeelding van kleederdrachten, gegraveerd door *N. Geilkercken.* — Willems no. 110.

1265 **P. Winsemius**, Chronique ofte historische geschiedenisse van Vrieslant ... tot 1622. Franeker, *J. Lamrinck*, 1622. *Met platen en kaarten.* perk. folio.

Bevat o. a. 2 plans van Leeuwarden (1603 en 1622), een plan van Franeker door *P. Bast*, een kaart door *P. Feddes Harlingensis*, portret van Viglius, afbeeldingen van kleederdrachten, van de Universiteit te Franeker, enz.

1266 **H. Neuhusius**, Ictus Frisius, Extemporanea poëmata. Leovardiae, *G. Sibrandus.* 1656. perk. 12o.

Men vindt er gedichten op de families Camminga, Van Haren, Aylva, Grovestins, Gabbema, Galama, etc.
Exemplaar met inschrift van J. Hansonius te Groningen.

1267 **Ameland.** — 5 Merkwaardige pamphletten betreffende Ameland, waarvan 4 uit de XVIIe eeuw, handelende over het recht van bezit van het eiland. 4o.

„Copye uyt den brief van den Keyser handelende van 't transport van 't Eylandt van Amelandt". 1637. — „Deductie voor F. D. van Camminga waer in het aloude recht van de familie van Camminga op Amelandt wordt aangewesen". 1676. — „Reglement op het stranden van scheepen en goederen op Ameland". 1750. — Etc.

1268 **Franeker.** — Verschillende werken betreffende Franeker. 6 stuks. 4o. en 8o.

Vrimoet, Athenae frisiacae. 1758. — Crane, Herinneringen van Martens-huis te Franeker. 1838. Met Nalezing. 1839. — v. Swinden, het Rijksplanetorium. 1851. — De Zanggodinnen à la Grecque gecoiffeerd, als J. v. Nuys der beyder regten doctor verklaard wierd. 1767. — Etc.

1269 **Leeuwarden. — S. Gabbema**, Verhaal van de stad Leeuwarden ... opkomst, aanwas, ... twisten en oorlogen ... ten tijde der Schieringers en Vetkoopers ... en daaden der Eedelen ... van 1190—1573. In 't ligt gebragt door T. Guberleth. Franeker, 1701. *Met frontispice en prenten.* perk. 4o.

In denzelfden band: Naamrol der Raden 's Hoffs van Friesland, sedert de aanstelling van 't zelve in 1499 tot heden; met enige commissiën, instructiën en resolutiën.... waarachter gedichten van Friesche Edelen. Leeuwarden, 1742.

1270 **Leeuwarden.** — Verschillende werken en pamfletten betreffende Leeuwarden, uit de XVIIe—XIXe eeuw. 14 stuks. plano. 4o en 8o.

Merkwaardige verzameling. — Men vindt hier bijv.: Nieuwe Leeuwarder Almanak. 1735. 16o, waarachter een 20-tal kleine boekjes met raadsels, kluchten, liedjes, stichtelijke gezangen, verhaaltjes, enz., waarvan sommige in het Friesch. — „Brief over de eerlooze predikant C. L. v. Dahlem te Leeuwarden, die nadat hij zijn deugdzaamlievende vrouw op een schelmachtige wijze van haar kostbaarheden ontroofd had, met een eerlooze hoer gevlugt is". 1780. — E. Neuhuysius, Triomphalia Levardiana. Groningae, 1629. Met een eigenhandige opdracht en errata van den auteur. — Brief van F. van Aylva aan de gecommitteerden van Leeuwarden. 1672; en 2 andere pamfletten over deze zaak (Niet vermeld bij Eikhoff.) — Placcaet betreffende den kathechismus. 1616. — Een merkwaardig bandje met stukken van omstreeks 1850, waarbij: Eekhoff, Geschiedenis van den Stads- of Prinsentuin. Proeve, en andere brochures. — Verder noemen wij: Het 50 jarig bestaan van het Roomsch Catholiek weeshuis te Leeuwarden. 1836. Met plaat. — Eekhoff, Beschrijving van Leeuwarden, 1846. 2 dln. met platen en kaarten. — Enz.

1271 **Sneek. — 7 Pamfletten** over de afzonderlijke vergadering der Staten van Friesland te Sneek, in 1672, waarvan 2 in plano en 5 in 4o.

„Nieuwe ende Extra ordinaire Landts-Dagh tot Sneek". 1672. plano. — „Deductie van de redenen die de oude volmachten ende gedeporteerde Staten van Frieslandt bewogen hebben, hunne vergaderingen te houden te Sneek". — „Wederlegginge van de Deductie". — Etc.

1272 **Verzameling merkwaardige brochures** betreffende verschillende dorpen en steden van Friesland. 13 stuks.

Wij noemen b.v. een proclamatie van Oostergo, Westergo en Zevenwolde, betreffende de Synode te Bolsward, 1622. plano. — „Verhaal van 't Zeevermaak buiten Harlingen". 1740. (Poësie, met passages in 't Friesch). Verder stukken betreffende Oostergo, de abdij Mariëngaarde, Kollumerland, Wiardastaten, Bolsward, Harlingen, Oldeboren, Dragten.

1273 **Verschillende werken en brochures** over de geschiedenis van Friesland. — 20 stukken. 4o en 8o.

Interessante verzameling, waarvan wij aanhalen: Suffridus Petrus, De Frisicorum Antiquitate. Coloniae Agrippinae, 1590. *Met eigenhandige opdracht van den schrijver aan J. Vibrandi.* — Emmius, Rerum Frisicarum. Franequeri, 1596. — Register van den aanbreng van 1511. Leeuwarden, 1880. — Eekhoff, Beknopte geschiedenis van Friesland. Leeuwarden, 1850. — J. v. Leeuwen. It aade friesche Terp. 1854. — Het verwerd Friesland. 1749. — Naamrol der Raden 's Hofs van Friesland, waarachter gedichten van Friesche edelen. 1742. — Missive van de Staten van Frieslant aan de Staten Generaal, 2 drukken. — Enz.

GRONINGEN.

1274 **Groningen. — „Hyr begint dat stadtsboeck** der stadt van Groningen." Handschrift uit de XVIe eeuw. Ongev. 200 bladen. leder. 4o.

Bevat de publicaties, placcaten, enz. van de overheid te Groningen van 1425—1522: over den eed der burgemeesters, over erfenissen, voogdij, curieuse bepalingen over vechtpartijen en mishandelingen, „van vuistslagen, noosen, lippen, tongen," over maten en gewichten, enz.

1275 **Groningen. — (Doede van Amsweer),** Christlijck bedenckent unde disposition van Armen Ordenung, vorghestelt op goet bedenckent, unde belevent, der provincie van de stadt Groeninghen unde Omlanden. Franeker, *G. v. d. Rade, boeckdrucker der Staten van Vrieslant.* 1600. leder. 8o.

Zeldzaam.

1276 **Groningen. — J. v. Nyenborch,** Groninger historijen of kort verhael van het gedenckwaerdighste, datter in de provincie ofte heerlijckheydt van stadt Groningen en Ommelanden geschiedt is. 5e druk. Groningen, *J. Sipkes.* 1660. perk. 4o. — Een weinig afgesneden.

Zeldzame kroniek van Groningen. — Op de schutbladen bevindt zich, in XVIIe eeuwsch handschrift, een gedicht „Op het triumphelijck vieren van de honderdjarige vrieheidt der stadt Groningen. 15 July, 1694".

1277 **Beleg van Groningen in 1672.** — Vijf Gelijktijdige pamfletten over deze gebeurtenis. 4o.

Elder Campius, Journaal van het beleg van Groningen. 1672. — Wytlopiger Journael 1672. — Maeghd van Groningen. 1672. — Relaes van de belegeringe van de Nieuwe Schans. 1673.

1278 **Groningen. — Plano-bladen** van de XVIIe en XVIIIe eeuw, betreffende de stad Groningen. 10 stuks.

Merkwaardige verzameling, waarbij 4 proclamaties van de regeering van de Stad en de Ommelanden over de twisten tusschen de stad en de provincie. 1657—1660. — Bulletins van het beleg van Groningen in 1672. — Proclamaties van de municipaliteit van Groningen. 1795. — Enz.

1279 **Groningen. — Oude pamfletten** betreffende Groningen en de Ommelanden. 6 stukken. 4o.

Wij noemen o. a. Placcaet tegens het mestrecken. Groningen, 1669. — Ordonnantie van het Gerichte van Sappemeer. Groningen, 1651. — Antwoort wegens d'heeren der Ommelanden tegens d'eyschen der stadt Groningen. 1670. — Enz.

1280 **Groningen. — Publicaties van de Universiteit.** 1754—1770. 24 bladen. plano.

Zeer merkwaardige collectie van hoogst zeldzame bladen. — Wij noemen b.v. eene affiche van 1768, waarin de regels voor het gezamenlijk middagmaal gegeven worden, dat door de Universiteit voor de studenten was georganiseerd; men vindt er bijv. het dagelijksch menu vermeld; — eene affiche van 1769, waarbij het bezoeken van den Schouwburg (de „ludi scenici") verboden wordt; — voorts vindt men er de „Ordines lectionum" voor verschillende jaren, publicaties bij den dood van professoren, enz.

1281 **Groningen. — Ordonnanties** en publicaties, uitgevaardigd door de overheid van Groningen, gedurende de XVIIIe eeuw. 34 stukken in een band. h. leder. 4o.

Belangrijk bandje, waarin verscheidene zeldzame stukken voorkomen. Wij noemen b.v.: Publicatie over de bezoldiging der stadsambten, ordonnanties op de kinderbieren, wijncoopen, bruiloften, begravenissen, veerschepen, vrachten van de beurtschepen, voerlieden, op de stadtswage; — „Instructie voor den havenmeester van Steentil en Kleine Poortjen", — op het ijken der turfschepen, op de ratelwacht, brandorder, — enz.

1282 **Groningen. — Proclamaties van de revolutionaire regeering** der Provincie Groningen. 1795—98. 30 bladen. plano.

Merkwaardige verzameling, bevattende stukken van de „Provisioneele representanten", van het „Intermediaire administratief bestuur", van het „Commitee revolutionair der Ommelanden tusschen de Eems en de Lauwers", van „De agenten van het uitvoerend bewind der Bataafsche Republiek in het voormalige gewest van Stad en Lande".

De stukken zijn geteekend door: Gockinga, Boelens, Siccinga en Lewe.

1283 **Groningen. — Oudere werken en brochures,** betreffende de stad Groningen. 19 stukken. 8o, 4o en folio.

Merkwaardige verzameling van zeldzame stukken, waarvan wij o.a. noemen: „Procedures tegens J. Geertsema, Oudt-burgemeester van Groningen". 1753. — „Advys van de Universiteyt van Groningen in de zaak Van Swieten". 1727. — „Lijst van de personen en traktementen der ambtenaren der stad Groningen". eind XVIIIe eeuw. — Verhaal van hetgeene omtrent het hoogleeraarsambt van F. A. v. d. Marck te Groningen is voorgevallen. Lingen, 1775. leder, verguld op snee, ex. op zwaar papier. — Emmius, De agro Frisiae deque urbe Groninga. 1646. — Trommius, Groningen verlicht in duisternis. 1762. — Corpus der Groninger rechten. 1735. — Kennisgeving houdende een negociatie van 30.000 guldens. — Brand-ordre. 1804. — Guyot, Het instituut voor doof-stommen. 1824. — Etc.

1284 **Groningen. — Verschillende stukken,** betreffende de Provincie Groningen. 17 stukken. 4o en 8o, waarbij oude pamfletten.

Wij noemen: Smit, Geschiedenis der Provincie Groningen. 1849. — Westendorp, Jaarboeken der Provincie Groningen. 1829—32. 2 dln. — Landt-regt der beyde Old-Ambten. Groningen, 1618. — Landt-regt van Hunsingo. 1679. — Verschillende publicaties van het departementaal bestuur. — Verschillende stukken rakende het Winsumer en Schaphalster Zijlvest. 1821. — Etc.

1285 **Drente.** — Verschillende werken en brochures over deze Provincie. 13 stukken. 8o.

Wij noemen: Waerachtigh verhael van de verovering van Coevorden. 1673. — Stukken behorende tot de landdag te Assen. 1748. — Magnin, De voormalige kloosters in Drenthe. 1835, en de 2e druk, 1846. — 3 Dagen op reis, of Bentheim en Steinfurt door een Drentschen bril bekeken. — Etc.

OVERIJSEL.

1286 **Landtrecht van Averissel**, Tho samen gebracht unde uthgelecht dor Melchioren Winhoff. Deventer, *S. Steenbergh*, 1559. *Met het wapen van den prins van Ligne, in hout gesneden.* perk. 12o.

1287 **Landtrechten** van Over-IJssel. Deventer, 1630. — Gereformiert lantrecht van Veluwen und Veluwenzoom. Arnhem, 1621. — Reformatie der landtrechten, gebruycken und gewoontheyden der Graefschap Zutphen. Arnhem, 1604. — 3 stukken, 1 perk. band. 4o.

1288 **Deventer** — **J. Revius**, Daventria illustrata seu Historia urbis Daventriensis. Lugd. Bat. 1651. led. 4o.

1289 **Deventer.** — **G. Dumbar**, Kerkelijk en wereltlijk Deventer. Deventer, 1752—88. *Met portret door J. Houbraken, plans en platen.* 2 dln. gr. fol.

Belangrijk werk voor de beschrijving der kerkelijke stichtingen in de Middeleeuwen.

Het tweede deel is zeldzaam.

1290 **Beleg van Deventer in 1672.** — Merkwaardige verzameling pamfletten over het beleg van Deventer en de overgaaf aan Berend van Galen. 13 stukken. 4o, en 1 plano.

Hierbij verscheidene curieuse stukken en paskwillen over het gedrag van verschillende Magistraats-personen.

Wij geven enkele titels: „Deventersen waersegger. Swolle, gedruckt bij *Anthony Korfuyle*, 1673. 2 drukken. — „Overijselsch Uylen-nest". — „Missive en verantwoording van J. Strockel, Secretaris van Deventer". — „Apologie voor D. Stecke, commandant van Deventer". — Etc.

Wij voegen hierbij 3 pamfletten over de kwestie tusschen de regeering van Deventer en den Prins van Oranje.

1291 **Kampen.** — Verschillende oude stukken betreffende Kampen. 6 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: „Missive van Campen waarom die stad is genoodzaakt geworden met de gecommitteerde van Koln en Munster te capituleren." 1672. — „Missiven van Campen over de tutelen." 1761. — „Verhaal van hetgeen er tusschen de Magistraat van Campen en de Gezworene Gemeenten is voorgevallen." 1760. — v. Kempen, De stad Kampen en het instructiebataljon. Met litho's. — Etc.

1292 **Twickel.** — Deductie en klaar vertoogh voor Amadea, geboren van Flodorf, douairière van Raesfelt, vrouw van Twickeloe en Laege, rakende de geschapenheid ... en wesen van d' heerlijckheit Lage, deszelfs regt .. onderdanen ende onderhorende goederen. Deventer, 1683. perk. verg. op snee. 4o.

1293 **Zwolle.** — **G. van der Horst**, Overyssels oog, of Zwol verheerlykt, en schets-wyze beschout, in zijn alouden en tegenwoordigen stand: beschreven in Nederduyts Heldendigt. Zwolle, 1720. 4o.

1294 **Zwolle.** — Verschillende stukken over Zwolle, waarbij merkwaardige oude pamfletten. 7 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen o. a.: „Beright van hetgheen onlangs te Swol gepasseert is." 1672. — „Missive aan de Staten-Generaal door de Magistraat van Zwolle." 1672. — „Concept reglement van regering voor Zwolle." 1787. — Enz.

1295 **Verschillende pamfletten** over de quaestie tusschen de Staten van Overysel en de Magistraat van Kampen, Zwolle en Deventer. 9 stukken. 4o.

Interessante verzameling, waarvan wij noemen: „Missive van Kampen en Zwolle aen Deventer". — „Rescriptie van Deventer aen Kampen ende Swolle." — „Verklaringe van Hasselt." — „Propositie van A. J. van Haersolten e. a." — Etc.

1296 **Verschillende werken** over de Provincie Overijsel en steden en dorpen in die Provincie. 23 stukken. 4o en 8o.

Bevat verscheidene interessante stukken. — Wij noemen bijv.: „Verhael van de muytinatie der soldaten binnen de Ommerschans." 1672. — „Deductie voor de regering van Hasselt." 1786. — „Pelkwijk, Overijsselsch watersnood." 1826. — Land-regt van Overijsel. Deventer, 1724. — Schuttevaêr, Het eiland Schokland. — Winnhof, Lantrecht van Thwenthe declareert. 1898. op Hollandsch papier. — Verder stukken over Steenwijk, Kuinre, Vollenhove, Enschedé, enz.

1297 **Bentheim**. — W. F. Fisch, Geschiedenis van het graafschap Bentheim. Zwolle, 1820. *Met kaart, en op den titel een gezicht van het slot.* — Drie dagen op reis, of Bentheim en Steinfurt door een Drentschen bril bekeken. Deventer, 1843. — Samen 2 stukken. 8o.

GELDERLAND.

1298 **J. I. Pontanus**, Historiae Gelriae libri XIV. (usque ad ann. 1581). Harderv., 1639. *Met portretten door J. van de Velde, kaarten en plans.* ribben bd. fol. — Exemplaar op groot papier.

1299 **A. van Slichtenhorst**, Geldersse geschiedenissen tot aen de afzweeringh des Konincx van Spanien. Arnhem, 1654. *Met kaarten, plans en wapens.* leder fol.

1300 **Arnhem. — Merkwaardige verzameling stukken**, betrekking hebbende op Arnhem. XVIIe—XIXe eeuw. 27 stukken. 8o, 4o en folio.

Deze verzameling bevat o.a. verscheidene brochures met interessante mededeelingen betreffende de topographie van Arnhem en omstreken. Wij geven enkele titels:

„Herinneringen aan Arnhem", cahier met eenige litho's van omstreeks 1850. 8o oblong. — Geldersch Arkadia of wandeling over Biljoen en Beekhuizen. 1820. rood marokkijn. — Merkwaardige en wonderlijke verschijningen voorgevallen buiten Arnhem, aan E. Luykessen. omstr. 1820. — Kronijk van Arnhem. 1790. — Ordonnantie tegens het hollen met koetsen binnen Arnhem. 1726. — Pamfletten over de onlusten van 1603 en 1665. — Proclamatie van Lodewijk XIV tijdens zijn verblijf te Arnhem. 24 Juni 1672. — Etc.

1301 **Achterhoek. — Oude stukken** betreffende verschillende plaatsen in den Achterhoek. 6 stukken. 4o. en 8o.

Vonck, Beschrijving van Doesburg. 1753, en de 2e druk, 1761. — Information de tout cequi s'est passé à l'esgard de la seigneurie de Borceloe. XVIIe eeuw. — Copie van die informatiën van die twee verraders tegens Arnhem en Doesburgh. 1665. — Etc.

1302 **Betuwe. — Verschillende oude stukken** betreffende steden en dorpen in de Betuwe. 9 stukken.

Hierbij: Een placcaat van 1619, houdende dagvaarding van A. Hutten, predikant te Buren en Bonnius, predikant te Beusichem. 2 drukken. — Memorie over den aanval van de Arnhemsche vrijwilligers op Wageningen. 1707. fol. — Olijpodings off mengeldighten beginnende met de klaegende gemeente in Thyel. XVIIe eeuw (curieus gedicht). — Requeste bij de Domdeken en Capitulen ten Dom t' Utregt aen de Staten des Nijmeegschen quartiers over de proostdye van Elst. 1704. — Stad- en Landrecht van Cuylenborgh. 1746. — Enz.

1303 **Culemborg. — Voet van Oudheusden**, Hist. beschrijving van Culemborg. Naeml. der Heeren van Bosichem, der graeven van Culemborg. Utrecht, 1753. 2 deelen. *Met wapens en platen.* perk. 8o.

1304 **Harderwijk. — J. Schrassert**, Hardervicum antiquum ofte beschrijvinge der stadt Harderwyck. 2e druk. Harderwijck, 1732. 2 dln. 1 band. perk. 4o.

1305 **Harderwijk**. — Hetzelfde werk, doorschoten met wit papier, waarop in XVIIIe-eeuwsch handschrift vele aanteekeningen zijn gemaakt, in een half lederen band. folio. — Oude band.

1306 **Harderwijk. — Verschillende oude stukken** betreffende Harderwijk. 5 stukken. 4o en plano.

Gymnasium Hardervici nova forma restauratum. 1605. — Missive uit Harderwijk. 1672. plano. — Oranjen en Nassouws Meivreugd, gevierd binnen Harderwijk. 1647. — Ordonnantie van Harderwijck en Amsterdam van het veer tusschen de respectieve steden. 1777. (Met ampliatie van 1794). — Enz.

1307 **Nijmegen. — H. K. Arkstée**, Nijmegen, de oude hoofdstad der Batavieren, in dichtmaat beschreven, en met aanteekeningen, de oudheden van de stad betreffende, opgeheldert. Amsterdam, 1733. *Met prenten.* leder. 4o.

Onder de prenten vindt men oude stadsgezichten, afbeeldingen van huizen, munten, antiquiteiten, enz.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1308 **Nijmegen. — Merkwaardige verzameling pamfletten** betreffende gebeurtenissen te Nijmegen, ordonnantiën, enz. 17 stukken. plano, 4o en 8o.

Hierbij curieuse stukken. — Wij noemen: Het beroerde Nymwegen hersteld. Boertige comedie, gedruckt te Keulen. 1748. — Relaas van seekere onlusten tot Nijmegen. 1748. — Placcaat over de betalingen van de gemeyne landts middelen. 1684. (Met ampliatie van 1687). — Verbael voor de oude Magistraet van Nijmegen. 1703. — Missive geschreven uit Nimwegen rakende het belegh en overgaen der stadt. 1672. — Publicatie betreffende de verpondingen. 1697. plano. — Enz.

1309 **Nijmegen. — Belangrijke verzameling werken en brochures**, betreffende de geschiedenis en de topographie van Nijmegen. 25 stukken. 4o en 8o.

Vooral merkwaardig om het aantal zeldzame brochures. Wij noemen o. a.: Annales Noviomagi. 1790. (Met byvoegsel, 1792). — v. Hasselt, Bydragen voor de burg van Nijmegen. 1805. — Nymegen, verdeelt in wijken, straten, steegen. 1805. — Wandelingen over het Valkhof. 1817. — Ten Hoet, Het Geldersch lustoord of beschrijving van Nijmegen. 1e en 2e druk. — Smith, Oppidum Batavorum seu Noviomagum. 1644 en 1645. — Smetius, Antiquitates Neomagenses. 1678. — Oltmans, Description de la Chapelle Carlovingienne. 1847. — Etc.

1310 **Veluwe.** — Gereformiert Lantrecht van Veluwen und Veluwenzoom met de veranderongh op 't Capittel van Appellatien ende clarongen aen Engellander-holdt ghevallen. 2e druck. Arnhem, 1621. half leder. 4o.

Doorschoten exemplaar, waarin zeer vele aanteekeningen in handschrift door Dreux.

1311 **Veluwe. — Verschillende werken en stukken** betreffende steden en dorpen op de Veluwe. 12 stukken.

Bevat verscheidene zeldzame stukken. — Wij noemen: „Verhael hoe de Spaensche gedwongen zijn de Veluwe te verlaten." 1629. plano-blad. — „Gereformiert landt-regt van Veluwe und Veluwen-zoom." 1604. — Westervelt, Een uit den raad van Hattem gevonnisd. 1791. — v. Hasselt, Klaarbanken van Engelander-Holt. 1805. met 2 platen. groot folio. — Stukken raakende de procedures tegen G. W. v. Zuylen v. Nieveldt. 1790. — Ris Lambers, Kerkhervorming op de Veluwe. 1890. — Heldering en Groot Jonkers, De Veluwe, eene wandeling. 1841. — Heldering en Haasloop Werner, Wandelingen over de Veluwe. 1845. — Etc.

1312 **Zalt-Bommel. — Zeldzame oude stukken** betreffende Zalt-Bommel. 5 stukken. 4o.

Verhael van het overgaen van Salt-Bommel, 1674, en andere stukken over deze overgave. — Statregt van Zalt-Bommel. 1722. — Land-regt van Thielre en Bommelre weerde. — Etc.

1313 **Zutphen.** — Oude en nieuwe stukken betreffende Zutphen. 7 stukken. 8o en 4o.

Reformatie der lantrechten der Graefschap Zutphen. 1604. — Curieus gedicht op het huwelijk van W. Wilhelmi en G. Kelders te Zutphen. 1661. — Ordre van procederen voor de Graefschap Zutphen. 1696. — v. Til, Beschrijving van Zutphen. — Etc.

1314 **Pamfletten betreffende Gelderland**, uit de XVIIe en het begin der XVIIIe eeuw. 8 stukken. 4o en plano.

Wij noemen o. a.: Placcaat teghen de ghestroyde lasteringhen vande ghereformeerde religie 1618. — Ordre waarna de regeringe in het toekomende zal worden beleyt (XVIIe eeuw). — Declaratie van den Koningh van Vranckryck, tegen de inwoonderen van Gelderland, Overijssel en Utrecht, dat zij hunne verlaten woningen weder moeten betrekken, daar deze anders „geraseert" zullen worden. 1672. plano. — Sententien tegens Romswinkel, Vonck, e. a. — Ordonnantie na de welcke den impost van den waegh-gelde geheven zal worden. 1703. — Etc.

1315 **Topographische en historische werken** betreffende Gelderland. 11 dln. 8o.

De Meester, Geschiedenis van de Staten van Gelderland. 1864 — Sloet en Fynje, Beschrijving van de watervloed in Gelderland in 1855. *Met kaarten.* — Brands, Geldersche plooieryen. 1874. — Geographische beschrijving van Gelderland. 1762. — v. Geuns, De heerschende persloop in Gelderland. 1784. — Goris, Adversariorum liber in quo illustrandae consuetudinis Gelriae et Zutphaniae specimen proponitur Noviomagi, 1632. — Etc.

1316 **Kleef. — P. Langendijk**, De stad Kleef, haar gezondheidbron, en omleggende landsdouwen, in kunstprenten verbeeld. Haerlem, *J. Bosch.* 1747. perk. 4o.

Fraai exemplaar, op groot papier. — Het werk bevat 10 etsen door *Spilman*, naar teekeningen van *J. de Beyer*: gezichten in Kleef, het kasteel Mooiland, enz.

NOORD-BRABANT.

1317 **Regiones et villae rusticae Brabantiae**, a *C. Curtio* depictae, a *Ph. Gallaeo* excusae et in lucem editae. Antverpiae, 1601. Titel en 48 prenten 4o, opgezet in een album. h. leder. gr. folio.

Merkwaardige serie gezichten van dorpen en kasteelen in Brabant, welke eene belangrijke afbeelding vormt van het Brabantsche landleven in het begin der XVIIe eeuw.

Fraaie drukken. — Zeer zeldzaam.

1318 **Brabant, Kleef, Vlaanderen.** — Serie van 17 gezichten. *J. Peeters del. G. Bouttats excud.* Antwerpiae, (omstr. 1680). *Met titelprent.* 4o oblong.

Fraaie serie. — Sommige gezichten zijn ter groote van 2 bladzijden, zooals: 's Hertogenbosch, Maastricht, Breda. Men vindt er verder gezichten van: Lillo (met Antwerpen in het verschiet), Sluis, Hulst, Wesel, Orsoy, Emmerik, Gennep, enz.

1319 **J. le Roy**, Topographia historica Gallo-Brabantiae. Qua romanduae, oppida, municipia et dominia illustrantur, atqua monasteria, nobiliumque praetoria castellaque in aes incisa exhibentur. Amstelaedami, *H. Allard*, 1692. leder. folio.

Met een groot aantal fraaie afbeeldingen van kasteelen, kloosters, grafmonumenten, wapenborden, enz., door *Harrewijn*, naar *Baulduin*, *de Bruyn*, *Stramot*, enz.

1320 **Brabantia illustrata**, sive castella et praetoria nobilium Brabantiae, coenobiaque celebriora ad vivum delineata. Pars prima Londini, *D. Mortier*, (omstr. 1710). h. leder. 4o oblong.

Fraaie serie van 100 afbeeldingen van kasteelen en heerlijkheden in Brabant, gegraveerd door *Harrewijn*, *Whitehand*, *Bouttats*, e. a.

Zeldzaam.

1321 **J. Le Roy**, Groot kerkelijk toneel des hertogdoms van Brabant. 's-Hage, *Chr. v. Lom.* 1727. *Met vele platen en kaarten.* leder. fol.

Standaardwerk over de kerkelijke geschiedenis van Brabant. Het bevat de beschrijving en afbeeldingen van alle voorname kloosters en kerken, de portretten der bisschoppen en kardinalen, afbeeldingen van grafmonumenten, wapens, zegels, enz.

Fraai exemplaar, op groot papier, in ouden band.

1322 **J. Le Roy**, Groot wereldlijk tooneel des hertogdoms van Braband. 's-Graavenhaage, *Chr. v. Lom.* 1730. *Met vele platen.* h. perk. fol.

Bevat een groot aantal fraaie stadsgezichten, afbeeldingen van kasteelen, enz., door *G. Bouttats*, *Harrewijn*, e. a.

1323 **De Cantillon**, Vermakelijkheden van Brabant, en deszelfs onderhoorige landen. 2e druk. Utrecht, 1777. 4 deelen, 1 band. *Met vele gravures.* h. led. fol.

Zeer gezocht om de fraaie serie gezichten van steden, dorpen kasteelen, enz. in Brabant.

1324 **Bergen-op-Zoom.** — Verschillende stukken betreffende Bergen-op-Zoom. 7 stukken. 4o en 8o.

Wij noemen: Costuumen van Bergen op Zoom. 1628. — Relation de la campagne en Brabant et en Flandres, avec les plans de la bataille de Lawfeld et de l'attaque de Bergen op Zoom. 1747. — Beschrijving van Bergen op Zoom, met bericht van het beleg in 1747. Amst. 1780. — Le Grand, Verhaal van de verrassing van Bergen op Zoom in 1814. Breda, 1817. — Etc.

1325 **Breda. — T. E. van Goor.** Beschrijvingh der stadt en lande van Breda. 's Hage, 1744. *Met platen.* leder. folio.

Geïllustreerd met wapenkaarten, afbeeldingen van grafmonumenten, glasschilderingen, antiquiteiten, stadsgezichten, enz.

Fraai exemplaar.

1326 **Breda. — H. Hugo,** S. J., Obsidio Bredana armis Philippi IIII auspiciis Isabellae ductu a Spinolae perfecta. Edito 2a. Antverpiae, *ex officina Plantiniana.* 1629. *Met frontispice door C. Galle, en verschillende plans van het beleg.* leder. fol.

Beschrijving van het beleg van Breda door Spinola.

1327 **Breda. — H. Hugo,** Sitio de Breda traduxole E. Sveyro. Antv. *ex officina Plantiniana.* 1627. *Met frontispice door C. Galle en verschillende plans van het beleg.* perk. fol.

Merkwaardige Spaansche uitgave van het vorige werk.

1328 **Breda. — J. van Vliet,** Bredasche Almanac en Chronijck. Breda, *A. Subbinck,* 1666. *Met fraaie gravures door A. Santvoort.* bruin marokijn, verguld op snee. 4o.

Fraai exemplaar van dezen zeldzamen almanak, op groot papier.

Het frontispice voor den almanak vertoont een marskramer met „Friesche spreeckwoorden." Verder vindt men er een kaart van Breda en omstreken, afbeeldingen van zegels en banieren, enz.

1329 **Breda.** — Oude stukken betreffende verschillende gebeurtenissen te Breda. 7 stukken. 4o en 8o.

Zeldzame stukken. — Wij noemen: Journael van de overwinninghe der Stadt Breda. 1637. — Missive van W. A. d'Estevenon v. Berkenrode, Drossaard van Breda. 1790. — Verhaal der merkwaardigste bijzonderheden bij de inneeming en weder ontruiming van Breda. 1793. — Voornaamste en minst-bekende bijzonderheden gedurende de belegering, inneming en herneming van Breda in 1793. Met bijlagen. — Etc.

1330 **Geertruidenberg.** — Verschillende oude pamfletten betreffende Geertruidenberg. 5 stukken. 4o. en 8o.

Men vindt hier bijv.: Missive van de Fransche ministers. Geertruidenberg, 1710. 3 verschillende drukken. — Spoor, Geertruidenberg belegert, ingenoomen en weder verlost. 1793. — Etc.

Wij voegen hierbij: Mollenberg, Onuitgegeven stukken voor de geschiedenis van Geertruidenberg. 1899.

1331 **Grave. — D. Paringet,** Memoriaal of beschrijving van de stad Grave, en den lande van Cuyck. Met aanteekeningen door P. van Alen. Utrecht, 1752. perk. 4o.

Fraai exemplaar. — Zeldzaam.

1332 **Grave.** — Oude pamfletten betreffende Grave. 3 stukken. 4o.

Journael van het beleg van Grave. 1674. — Reglement van den Prince van Oranje als Heere van Grave, waarnaar sigh de 4 aengestelden Roode Roeden in den Landen van Cuyck sullen hebben te reguleren. 1683. (2 edities).

Wij voegen hierbij: Hendrix, Beschrijving van Grave. 1845. 2 dln. Met platen.

1333 **Heusden. — J. van Oudenhoven,** Beschryvinghe der frontier-stadt Heusden. Amsterdam, 1743. *Met plan en fraaie stadsgezichten.* h. led. 4o.

1334 **Heusden. — J. v. Oudenhoven,** hetzelfde werk. Nieuwe vermeerderde uitgave. Amsterdam, 1794. *Met platen en portretten.* h. leder. 4o.

1335 **'s Hertogenbosch. — P. Bor Cz.,** Gelegenheyt van 's Hertogen-Bosch.... Haer oorspronck, fundatie ende vergrootinge.... hare belegeringen, ende.... verrassinghe van Wesel. 's Gravenhage, 1630. *Met portret.* perk. 4o.

In denzelfden band: **J. J. Orlers,** beschrijvinge der stad Leyden. 't Begin, den voortgang en den wasdom derselver, de stichtinghe van de Kercken, Cloosteren, Gasthuysen en Academie. Mitsgaders verhael van alle de Belegeringen ende Aenslagen zedert 1203. Leiden, 1614. *Met kaarten en platen.*

1336 **'s Hertogenbosch. — D. Souterius,** Hemek-Beracha, Vallis benedictionis, sive Belgidos magnique illius & memorabilis belli (quod Ao. 1629 in Belgio à Belgis confoederatis, gestum est) narratio eucharistica. Harlemi, 1631. *Frontispice met ruiterportret van Frederik Hendrik en met gezichten op den Bosch en Wesel.* perk. 4o.

Heldendicht op den veldtocht van Frederik Hendrik in 1629, en het beleg van 's Hertogenbosch.

1337 **'s Hertogenbosch. — J. van Oudenhoven,** Silva-Ducis aucta et renata. Nieuwe ende vermeerderde beschrijvinge van de Stadt en Meyerye van 's Hertogen-bossche, begin, voortganck, geestel. en wereldtl. geslachten, enz. 's Hertogenbosch, 1670. 2 dln. 1 band. h. led. 4o.

1338 **'s Hertogenbosch. — Oudheden** en gestichten van de bisschoppelijke Stadt en Meyerye van 's Hertogenbosch. Door een liefhebber der oudheid. Leiden, 1742. *Met platen.* leder. 8o.

1339 **'s Hertogenbosch. — Werken** van de stad 's Hertogenbosch, waarvan het onderhoud door Heeren Gecomitterde tot den beleyde, publiecq ende voor alle man is besteed (1757). 4o.

Bestekken voor de aanbesteding van publieke werken, over de jaren 1757—63. (Havenwerken, bruggen, het schavot, onderhoud van het stadhuis, enz.).

1340 **'s Hertogenbosch. — J. H. van Heurn,** Historie der Stad en Meijerije van 's Hertogenbosch. Utrecht, 1776—78. *Met portret en plaat.* 4 deelen. 8o.

1341 **'s-Hertogenbosch. — Pamfletten en oudere werken** betreffende 's-Hertogenbosch. 15 stukken. 4o en 8o.

Hierbij verscheidene merkwaardige en zeldzame stukken. — Wij noemen o. a.: Articulen bij syne Princelyke excellentie aan 's-Hertogenbosch geaccordeert. 1629. — Proclamatie aan de Staten-Generaal betreffende de geestelijke goederen te 's-Hertogenbosch. 1648. plano. — Sententien tegens Mol, Hanswyck en v. Rosmalen, pagters tot 's-Hertogenbosch. 1717. — Paulaerts, Karakterschets van sommige Roomsch-katholieke geestelijken in de Meyerye van 's-Hertogenbosch. omstr. 1810. — Verhaal wegens de belegering van 's Hertogenbosch. 1794. — Martini, Verzameling van stukken rakende de adressen van 's-Hertogenbosch omtrent de begeving van ambten aan gebore Brabanders. 1786. — Costuymen van 's Hertoghenbossche. 1684. perk. 12o. — Etc.

1342 **'s-Hertogenbosch.** — Geschiedkundige werken betreffende 's-Hertogenbosch. XVIIe—XIXe eeuw. 6 deelen. 4o en 8o.

Bor, Gelegentheyt van 's-Hertogenbosch. 1630. — Oudenhoven, Beschrijvinghe van 's-Hertogenbossche. 1649. — Hanewinkel, Beschrijving van 's-Hertogenbosch. 1803. — Verzameling van kronyken, betrekkelijk 's-Hertogenbosch. 1846. — Enz.

1343 **Hulst.** — Pamphletten betreffende de overgave van Hulst in 1645 en het ontzet in 1749. 4 stks. 4o.

Schrick van Vlaenderen en Brabandt, midtsgaders de beschrijvinghe van de belegeringhe van Hulst. 1646. — Articulen geaccordeert aen Hulst. 1645. (2 verschillende drukken). — N. Barkey, Het verloste Hulst, tot dankbaarheid opgewekt wegens de ontruiming der Franschen. 1749.

1344 **Verzameling van stukken,** betreffende verschillende plaatsen in Noordbrabant. 12 stukken. fol., 4o en 8o.

Hierbij verscheidene zeldzame oude werkjes. — Wij noemen: Sententie van Biertempel te Helmond. 1774. — Tractaet tusschen Vranckryk en Engelandt te Heeswyck geslooten. 1672. — Deductie raekende de rechten te Heusden. 1650. fol. — en andere stukken betreffende Heusden. — Treurig verhaal der ongelukken voorgevallen door den storm te Zevenbergen, Klundert en Lage Zwaluwe. 1845. (Volksblaadje, met een „toepasselijk lied"). — v. Oldenborgh, Belegering van de Willlemstad. 1793. *Met platen.* — Panken en v. Sassen v. Ysselt, Beschrijving van Bergeik. — Etc.

1345 **Belangrijke verzameling werken, pamfletten en brochures,** betreffende de geschiedenis en de beschrijving der provincie Noordbrabant, zoo oude als nieuwe. 40 stukken. fol., 4o en 8o.

Men vindt hier bijv.: 2 exemplaren van den Tegenwoordigen Staat der Generaliteitslanden, waarvan 1 met gekleurde prenten. — Egt reglement over de Generaliteit. 1664. — Ampliatie tot de ordonnantie op 's lands bieren over Brabandt. — Een suite van 12 plans van steden van Brabant. Deventer, door *J. de Lat en J. Keizer.* — Democritus en Heraclitus, Brabantsche voyagie, kluchtspel. — Description du Brabant Hollandais, et de la Flandre Hollandaise. Paris, 1748. Met plans. — Historie van den oorlog in Vlaanderen en Braband. 1743-48, door J. de J. 1749. — Verbaal van landdrost en Assessoren van Brabant. 1807. — v. Zutphen, Beschrijving van Noord-Braband. 1820. *Met curieuse houtsneden door A. Cranendoncq.* — Noord- en Zuid-Brabantsche faam (tijdschrift). 1829. — Hermans, Geschiedkundig mengelwerk, en andere werken van denzelfden schrijver. — Etc.

LIMBURG.

1346 **Aigremont. — F. Halma,** Het kasteel van Aigermont, en d'omleggende landtstreeken in de heerlykheit van Nederkan, nevens de stadt Maastricht, in heldendicht afgeschetst. Leeuwarden, 1715. perk. 4o.

Met drie fraaie etsen door *Harrewijn:* Het kasteel Aigremont, gezicht van Maastricht, en de St. Pietersberg van binnen.

1347 **Maastricht. — P. Post,** Het Stadhuys van Maastrigt. Le portrait de la Maison de ville de Maastricht. Amsterdam, *F. de Witt.* (omstr. 1680). fol.

Fraai frontispice en 10 prenten, voorstellende de façade, plattegrond en onderdeelen van het gebouw.

Zeldzaam.

1348 **Maastricht. — Zes zeldzame plano-bladen** betreffende het beleg van Maastricht door de Franschen in 1672 en 1673.

Merkwaardige oude oorlogsbulletins, bestemd om aangeplakt te worden te Amsterdam en den Haag.

Wij noemen bijv.: Tydinge van de groote victori en buyt die die van Mastricht hebben bekomen. — Tydinge van Mastricht. Rourmond, 21 Juni 1673. — Lettre escrite au camp devant Mastricht. — Etc.

1349 **Maastricht.** — Diverse werken en stukken betreffende de geschiedenis en de beschrijving van Maastricht en omstreken. 11 stukken. 4o en 8o.

Hierbij verscheidene zeldzame stukken en oude pamfletten.

Wij noemen bijv.: Articulen gheaccordeert bij den Prince van Oraigne aen die van Maestricht. 1632. — De gantsche procedure op het kasteel Leuth, bij Maestricht. 1662. — Bericht van hetgeen J. H. v. Slijpen binnen Maestricht is wedervaaren. 1785. fol. — Een band met ordonnantien van Maastricht. 1719. Met aanhangsel. — Bonn, Maestricht und seine Umgebung. 1855. (Gidsje, met aardige litho's). — Bory de Saint Vincent, Voyage sousterrain ou description du plateau de St. Pierre de Maestricht. — Pasteur, Natuurlijke historie van den St. Pietersberg. 1802. *Met platen.* — Etc.

1350 Stukken betreffende verschillende plaatsen in Limburg. 10 stukken. 4o en 8o.

Hierbij zeldzame stukken. Wij noemen: Programma van een tooneelvoorstelling door de Gymnasiasten te Venlo. 1764. — Accord d'accommodement des différents touchants le partage des Pays de Faucquemont. Dalhem et Rolleduc. 1662. — Russel, Kroniek van Sittard. 1863. — Köller, Geschiedenis en beschrijving van Venlo. 1843. — Necrologium der abdij van O. L. Vrouw Munster te Roermond. — Etc.

1351 **Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs.** 's-Gravenhage, 1848—97. *Met vele platen.* 123 dln. grootendeels geb. 4o en 8o.

Zeer belangrijk tijdschrift, handelende over de publieke werken in Nederland: spoorwegen, kanalen, rivieren, bruggen, hydraulische werken, enz.

Compleet tot 1897. — De Index (1879-84), ontbreekt.

BELGIQUE.

1352 **Campagnes en Belgique à la fin du XVIIe siècle et au commencement du XVIIIe.** — Collection de bulletins de guerre et de relations contemporaines, concernant des évènements en plusieurs villes et villages de la Belgique. 15 pièces in-4 et in-plano.

Collection remarquable, contenant plusieurs pièces curieuses et rares.

On y trouve des feuilles, concernant:

Charleroy (relatif au siège de 1677), — Mons (traité entre le Prince d'Orange et les Ducs de Villa Hermosa et de Luxembourg au camp devant Mons, 19 aout 1678). — Veurne (Missive van den Grave van Hornes over het belegh van Veurne. 1693). — Neerlanden (Relaes van de bataille, 2 Aug. 1693.) — Heylissem („Op het slaan der Franschen bij de abdye van Heylissem, 18 July 1705". Poème). — Douay (Brieven van Eugenius wegens het opbreken en slaan van het vijantlijke corps voor Douay. 1712). — Ostende (Relaes van de belegering van Oostende. Juny-July 1706). — Une feuille curieuse: Klagten der Vlaamsche en Brabandsche steeden (1747, discours entre Meenen, Iperen, Furnes, Knokke, Doornik, Oudenaarden, Dendermonden, Oostenden). — etc.

1353 **De la Serre,** Histoire curieuse de tout cequi s'est passé à l'entrée de la Reyne Mère du Roy trèschrétien, dans les villes des Pays-Bas. Anvers, *en l'imprimerie plantinienne de Balth. Moretus.* 1632. veau. in-fol.

Illustré de gravures, par *A. Paulus,* représentant la réception de la Reine à Bruxelles, Anvers, etc.

Dans la même reliure: Eloges et Discours sur la triomphante réception du Roy en sa ville de Paris. Paris, 1629. *Avec planches.*

1354 **Anvers. — G. Servilio,** La congiuratione de Gheldresi contra la citta d'Anversa, volgarizzata per T. Strozzi. Con le guerre fatte ne la Fiandra ne l'Anno 1542. Vinegia, *G. Britto,* 1543. vélin. in-8o.

Relation italienne très rare de l'attaque sur la ville d'Anvers par les Gueldrois.

1355 **Anvers. — P. de Herpener,** Een factie oft spel, openbaerlyc vanden Violieren binnen Antwerpen ghespeelt, tot verheuginge der ghemeynten, door de blijde tijdinge des bestandts. Gheprint t'Antwerpen, *by Gillis van Diest.* (1556). d. veau. in-4.

A l'occasion des trèves conclues en 1556 entre Charles-Quint et François Ier, un grand cortège fut donné à Anvers. Cette publication contient des poèmes expliquant les personnages symboliques du cortège: „Mars". — „diversche busschieters". — „diversche pijpers". — „een velthoere Quaet opstel". — „ghemeynen lantman". — „een cramerken met een meersse met liedekens". — etc.

A la fin, une chanson composée à cette occasion.

Très bel exemplaire. — Très rare.

1356 **Anvers. — Historie ende geschiedenisse** vande verraderlicke gevangenisse der vromer en(de) godsaliger mannen, Christophori Fabritii, Dienaer des goddelicken woordts binnen Antwerpe(n), ende Oliverii Bockii, professeur der Latijnscher sprake inde ... schole van Heydelberch, waer van den eenen tot een siecklicke en(de) ellendige verlossinge gecomen, ende den anderen wreedelick vermoordt ende ten vyere opgeoffert is. Nu anderwerf verbetert ende vermeerdert. t'Hantwerpen, *Math. Mesens.* 1582. *Marque typographique.* d. veau. in-8.

Martyrologe de Fabrice pasteur réformé à Anvers et O. Bock, professeur à Heidelberg, exécutés à Anvers, l'an 1564. — Fabrice est le premier martyr du Calvinisme à Anvers.

On y trouve aussi le „offerlied", chanson composée sur la mort de ces deux martyrs.

Voir la description étendue dans la *Bibliotheca Belgica.*

Très rare.

1357 **Anvers. — F. Sanvitali,** Anversa conquista. All' illustr. Signor Card. Farnese. Parma, *E. Viothi,* 1609. in-8.

Poème intéressant sur la prise d'Anvers, fait par un Italien dans la suite du Prince de Parme.

Rare.

1359 **Anvers. — J. Le Roy,** Notitia marchionatus Sacri Romani Imperii, hoc est urbis et agri Antverpiensis, oppidorum, dominiorum, monasteriorum, castellorumque, sub eo; in qua origines et progressus illorum eruuntur. Amstelodami, *typis F. Lammingae,* 1678. *Avec plus de* 200 *planches hors ou dans le texte.* veau. in-fol.

Ouvrage remarquable, contenant plusieurs notices généalogiques, armoiries, vues d'abbayes et de châteaux, etc.

Parmi les planches on rencontre: la cathédrale d'Anvers, une grande vue de l'abbaye St. Michel, de celle des Frères mineurs, la façade de la maison des Professes, les châteaux de: Reedt, Hooftvunder, Vennenburg, Berchem, Cantecroy, Schilde, Wyneghem, Altena, West Wesel, Groeninghen, Anderstadt, Hoaorst, Schooten, Brouchem, Sevenberghen, Westmal, Mercxem, Gravenwesel, Massenhoven, Ter Elst, de Duffel, Cleydael, Laer, de Gestel, Ramey, Loenhout, Hoboken, Hoogstraten, Westerlo, Thielen, etc. Une grande vue à vol d'oiseau de Turnhout, un grand plan d'Anvers, puis plusieurs monuments sépulcraux.

On a ajouté: „Tables alphabétiques" pour servir à l'ouvrage du baron Le Roy, intitulé: Notitia Marchionatus S. R. Imperii; dont la première fait mention des familles; la seconde des armoiries et sceaux des familles nobles: et la troisième des villes, bourgs, villages, hameaux et monastères mentionnés dans cet ouvrage. La Haye, 1781. — Elles sont très rares.

1360 **Anvers. — G. Ogier,** De seven hooftsonde(n) speelsghewijs, vermakelijck ende leersaem voorgestelt. 't Amsterdam, voor *M. de Groot, op den Nieuwendijck,* 1682. *Avec gravures par G. Bouttats.* vélin. in-8.

Collection de pièces de théâtre, représentées aux théâtres des Chambres de Rhétorique à Anvers, nommées „De Violier" et „De Olyftack". Voici les titres:

„De hooveerdigheyt". — „De Gierigheydt". — „De Onkuysheyt". — „Den Haat en Nijdt". — „De Gulsigheydt". — „De Gramschap". — „De Traegheydt". — „Boere Gek".

1361 **Anvers. —** Collection de pamphlets anciens concernant la ville d'Anvers. 9 pièces in-4, puis 2 ff. in-plano.

Collection intéressante de pièces rares. On y trouve p.e.: „Ordonnancie van de Con. Maj. op de pacificatie der onrusten in 1567". — 6 pièces concernant la conclusion et la publication des Trèves, en 1609. — „Hondert-jaerigh jubilevreught bewesen in Antwerpen bij de herstellinge des geloofs in 1585." Antwerpen, 1685. — Une curieuse feuille in-plano: Missive geschreven uyt Antwerpen, 27 Mey 1706. (concernant les victoires du Duc de Marlborough). — Etc.

1362 **Anvers. — F. H. Mertens en K. L. Torfs,** Geschiedenis van Antwerpen. Antwerpen, 1845—53. Avec appendix et tables. *Avec cartes, planches et armoiries en couleurs.* 9 vol. d. veau fauve. in-8.

Ouvrage estimé.

1363 **Atrecht.** — De particulariteiten van het ontset van de belegeringe van Atrecht door de Spaenjaerts. Uyt het Frans. Sans lieu. 1654. in-4. — Le dernier feuillet est défectueux.

Pamphlet très rare; relation de la levée du siège d'Atrecht.

1364 **Audenarde.** — Schroomelijck verhael van de nooyt gehoorde noch geuseerde Fransche tirannye geoeffent op de stadt Audenaerde. 1684. in-4. — 't Vijfde deel van het Franse treurspel gespeeld aan de rivier de Schelde, bij Oudenaarde, 27 Nov. 1708. in-8.

Deux pièces de toute rareté, relatives à la prise d'Audenarde par les Français.

1365 **Bruges.** — Copie van een request aen den Aerts-Hartogh Leopoldus uit naem van den Marquis van Leden, Generael van d'Admiraliteit te Brugge voor den Koning van Spanje. Sans lieu. (1647). in-plano.

Lettre de l'Amirauté concernant la prise de quelques vaisseaux Zéelandais. Feuille interéssante et rare.

1366 **Bruges.** — **J. Droomers**, De langh gewenste vredevreught en het heyligh gedencke van 't H. Bloed J. Christus, vreughdespel. Verthoont na den ommeganck op de Gilde der Weirde drye Santinne binne Brugghe, 3 Maye 1698. Brugge, 1698. in-8.

Pièce très rare.

1367 **Bruxelles.** — 3 Pamphlets anciens in-4 et in-8, et une feuille in-plano concernant la ville de Bruxelles. — Ensemble 4 pièces.

„Verclaringhe ghedaen bij O. van der Tymple, gouverneur der stadt Bruessel, nopende den inwendighen twist vanden lande". 1579. — „Een Brussels Paternoster", pamphlet contre le gouverneur Rosa (1609?) in-plano. — Remonstrantie bij Van Warfuse aengaende de redenen van zijn vertrek uyt Brussel. 1632. — Oraison funèbre de Marie-Thérèse prononcée dans l'Eglise Collégiale des St. Michel et Gudule, 23 Dec. 1780. in-8.

1368 **Bruxelles.** — **Pompa funebris** Alberti pii, archiducis Austriae, ducis Burg. Bra. veris imaginibus expressa a J. Francquart. Ejusdem vita, a E. Puteano. Bruxellae, 1623. vélin. in-fol. oblong. — Petite restauration au titre.

Avec 64 belles planches représentant les funérailles d'Albert d'Autriche à Bruxelles.

1369 **Bruxelles.** — **F. Wellens**, Nouveau Palais de justice de Bruxelles. Bruxelles, 1881. in-8. — *Atlas de* 15 *planches.* gr. in-fol.

1370 **Dunkerque.** — De la nécessité de prendre Duinkercke aux Provinces Unies des Pays-Bas. (vers 1640). — La défaite de toute l'armée d'Espagne, par le Maréchal de Turenne, avec le journal du siège de Dunkerque. Paris, 1658. — Deux pamphlets rares. in-4.

Nous ajoutons un petit volume contenant quelques pamphlets du temps de la Révolution (1787), parmi lesquels se trouve: „Verhaal van het verbazend oproer, dat onlangs te Duinkerken heeft plaats gehad." in-8.

1371 **Eekeren.** — Kort mondelijck rapport van J. B. van Wassenaer aen de Ed. Mog. Heeren, 16 July 1703, behelsende het voorgevallene in 't gevecht in de polder tusschen Hoeven, Wilmerdonk, Orderen en het campement van Ekeren. 's Hage, 1703. in-4.

Rapport du combat près d'Ekeren entre les troupes des Pays-Bas, sous Wassenaar, et les Français. — Très rare.

1372 **Flandre.** — **H. Havard,** La Flandre à vol d'oiseau. Amsterdam, 1883. *Avec nombreuses planches et figures.* toile. tranches dorées. gr. in-8.

Belle publication, contenant nombreuses illustrations, d'après des estampes anciennes et d'après nature, par M. Lalanne.

1373 **Gand.** — **F. Vanderhaeghen**, Bibliographie gantoise. Recherches sur la vie et les travaux des imprimeurs de Gand. (1483—1850). Gand, 1858—69. *Avec planches de marques typographiques,* etc. 7 vol. d. maroquin rouge. in-8.

Bel exemplaire, de la bibliothèque de Th. de Jonge.

1374 **Hoogstraten.** — „Translaet van den ban ende placcaet, teghens die gemuytineerde van tcastel van Hoochstraten". Brussel, 1602. — Verantwoordinge voor het esquadron, electo, ende raet vande crijchslieden tot Hoochstraten, teghen den ban. Sans lieu, 1603. — 2 pièces in-4.

Deux pamphlets rares: Placard contre les soldats mutinants au château de Hoogstraten, avec la réfutation de ce placard par les soldats.

1375 **Liège.** — Collection de pamphlets des XVIIe et XVIIIe siècles relatifs à la ville de Liège. 7 pièces in-4, puis 4 ff. in-plano.

Collection intéressante de pièces rares. Citons: Brief, van den grave van Flodorp aen de Magistraet van Luyk". 1689. — „Gesprek, voorgebragt in de Raedsvergadering van den Bisschop, door den Heer des Carrières, rakende de neutraliteit van dat land". 1674. — „Response des maistres et commissaires de Liège à un libelle intitulé Reflexions salutaires" (vers 1680). — „Mandement de son altesse electoralle pour exterminer de son Pays de Liège le scopelisme de la Hesbaye et d'Alentour". — „Relaes van het bestormen van de Citadelle van Luyck" (1701). feuille in-plano. — Etc.

1376 **Lierre.** — Ordonnantie ghemaeckt by den Coninck tot directie op de policije ende administratie van de stadt van Lier. t' Antwerpen, *J. Mesens*, 1654. d. veau. in-8.

1377 **Limbourg.** — „Poincten ende articulen, gheaccordeert aen die vande stadt van Limbourgh, door d'Heere Staeckenbroeck, commanderende over de belegeringe van de stadt, van wegen den Prince van Oraengien. 's Gravenhage, 1632. in-4.

Articles de capitulation de la ville de Limbourg, à l'armée des Provinces-Unies, sous Frédéric Henri. Texte en hollandais et en français.
Pièce très-rare.

1378 **Luxembourg.** — 4 Pamphlets relatifs aux sièges de la ville de Luxembourg en 1684 et en 1730. in-4.

Pièces rares, dont nous citons: „Journaal der belegering van Luxemburg", 1684. *Avec planche par C. Decker.* — „Relation de la Trahison tramée en 1730". La Haye, 1742. — Etc.

1379 **Malines.** — 3 Pamphlets in-4 et une feuille in-plano, relatifs à la ville de Malines.

Pièces rares: „Propositie van de Gedeputeerde Heeren van d'ander zijde, door J. Boonen, Ertz Bisschop ghedaen". (1608). in-plano. — Specificatie vande rechten der begraevenissen toekomende de Metropolitaine ende Parochiale kercken". (1635). — „Sentence concernante les droicts des funerailles". 1669. — „Vreugdeteekenen bij wijse van ommeganck op de kermisse. 1737".

1380 **Namur.** — Confessie ghedaen bij Michiel de Renichon geboren van Templou, pastoor van Bossier, beyde int landt van Namen: inhoudende den moordadighen aenslach die hij hadde voorgenomen teghen den persoone van Mauritz, Prince van Orangien. 's Gravenhage, 1594. — Vrankrijks daling ten val door de verovering van Namen en Casal. 's Gravenhage, 1696. 2 pièces. in-4.

Deux pamphlets curieux et rares, le premier traitant de l'attentat sur le Prince Maurice d'Orange, de M. de Renichon natif de Namur, le second de la prise de Namur en 1696.

1381 **Namur.** — Lettre au Gazettier de Paris sur le siège de Namur, par l'autheur du salut de l'Europe. Cologne, 1695. in-12.

Très rare.

1382 **Tournai.** — Collection de pamphlets concernant les désordres de la guarnison de Tournay en 1720, sous le gouverneur le Baron van Regteren. 9 pièces. in-4.

Collection intéressante concernant cette affaire. On y trouve les sentences des Etats Généraux, la correspondance du Comte de Regteren, membre des Etats d'Overysel, concernant son frère le Gouverneur, etc.

Nous ajoutons 2 feuilles in plano: „Missive aan haar Hoogh. Mog. door de gedeputeerden te velde, mitsgaders een verhaal van generaal Grovestins", concernant la bataille près de Tournay en 1709. 2 éditions différentes.

1383 **Tournai. — Descamps et Le Maistre-D'Anstaing,** Les vitraux de la Cathédrale de Tournai. Bruxelles, 1848. *Avec 14 planches en couleurs.* d. reliure. gr. in-fol.

1384 **Turnhout. — J. Leonhardus,** Oratio panegyrica de praeclara victoria, quam in Brabantiâ juxta pagum Turnhout retulerunt ordines Confoederatarum Belgicae Provinciarum, ductu Mauritii à Nassau. 1597. Lugd. Bat. *ex officina J. Patii.* Ao 1697. in-4o.

Oraison pour célébrer la victoire de Turnhout. On y trouve en plus des poèmes latins de G. Vossius, E. Poppius, A. Nolthenius, etc. sur ce fait d'armes.

1385 **Brabant et Belgique. —** Collection intéressante d'ouvrages anciens sur l'histoire du Duché de Brabant et de la Belgique, des XVIe—XIXe siècles, renfermant des ouvrages concernant la Révolution Brabançonne. 31 vol. in-fol. in-4 et in-8.

Renferme plusieurs ouvrages rares. — Nous citons p. e.: Barlandes, Rerum gestarum a Brabantiae Ducibus. Antwerpiae, J. Gravius. 1551. in-8. — Grammaye, Historia Brabantica. — Wichmans, Brabantia Mariana Tripartita. Antwerpiae, 1632. (ouvrage important sur le culte de la Vierge en Belgique). — 't Leeven en daden der Hertogen van Brabandt. — Achylaeus, Inauguratio Philippi II. Ultrajecti, 1622. — Tabula chronologica sive Ducum Lotharingiae, Brabantiae, Limburgi Series. Mecheliniae, 1662. — Sweertius, Monumenta sepulcralia et inscriptiones Brabantiae. Antwerpiae, 1613. — Deschamps, Voyage pittoresque de la Flandre et du Brabant. Amsterdam, 1772. — Ernst, Histoire abrégée du Tiers Etat de Brabant. Maestricht, 1788. — Relation de la campagne en Brabant et Flandres. 1745. La Haye, 1748. — Arendt, De Brabantsche omwenteling van 1789—90. Amsterdam, 1843. — Etc.

GESCHIEDENIS
VAN
NEDERLAND EN BELGIË.

1386 **Archives ou Correspondance inédite de la Maison d'Orange-Nassau**, publiées par G. Groen van Prinsterer. I Série. 1552—1584. 8 vol. — Réimpression du premier volume. — Supplément et table par J. F. Bodel Nyenhuis. Leide, 1835—47. — II Série. 1584—1688. Utrecht, 1857—60. 5 vol. — Tezamen 16 deelen. h. leder. 8o.

Complete serie.

1387 **J. P. Arend**, Algemeene geschiedenis des vaderlands, van de vroegste tijden tot op heden. Voortgezet door O. v. Rees, J. v. Vloten, en W. G. Brill. Amsterdam, 1840—43. *Met vele platen en portretten.* I—IV, V 1—12. In 14 banden, waarvan 13 h. leder. gr. 8o.

Alles, wat verschenen is, bevattende de geschiedenis van Nederland tot 1715.

1388 **P. Bondam**, Verzameling van onuitgegeevene stukken, tot opheldering der Vaderlandsche historie. Utrecht, 1779—81. 5 dln. h. leder. 8o.

Fraai exemplaar.

1389 **I. Da Costa**, „Voorlezingen over de Historie des Vaderlands". 1831—33. Duidelijk geschreven dictaat. 3 dln. h. leder. 4o.

Onuitgegeven handschrift, bevattende de colleges over de geschiedenis der Nederlanden in de Middeleeuwen en onder Karel V, voorgelezen te Amsterdam door Izaac da Costa.

1390 **D. v. Hoogstraten en M. Brouërius van Nidek**, Groot algemeen historisch, genealogisch en oordeelkundig woordenboek. Amsterdam, 1725—33. *Met portret.* 10 dln. in 5 banden. perk. fol.

Vooral belangrijk voor genealogische navorschingen.
Fraai exemplaar.

1391 **J. C. de Jonge**, Geschiedenis van het Nederlandsche zeewezen. 2e druk, door J. K. J. de Jonge. Haarlem, 1858—62. 5 dln. met register. *Met portretten en platen.* linnen. 8o.

Het beste werk over de zeevaartkundige geschiedenis van Nederland, gebaseerd op de documenten in het koloniaal archief, waarvan vele in den brand van 1844 verloren gingen. De vele portretten en prenten zijn uitgevoerd naar oude, authentieke gravures. Men vindt er de portretten van onze beroemde admiralen, zooals: De Ruyter, Tromp, Piet Hein, Van Galen, enz. enz.

1392 **T. Halma,** Tooneel der Vereenigde Nederlanden, en onderhorige landschappen, geopent in een algemeen historisch, genealogisch, geographisch en staatkundig woordenboek. Vervolgd door M. M. Brouërius van Nidek. Leeuwarden, 1725. 2 dln. *Met platen.* perk. groot fol.

Fraai exemplaar.

1393 **S. van Leeuwen,** Batavia illustrata, vanden oorspronk, voortgank, zeden, staat en godsdienst van Oud Batavien, mitsgaders van den adel en regeringe van Hollandt, ten deele uyt W. v. Gouthoven, e. a. 's-Hage, 1685. ribben band. fol.

Belangrijk werk voor de genealogie der Oud-Hollandsche familiën.
Fraai exemplaar.

1394 **F. van Mieris,** Groot Charterboek der Graaven van Holland, van Zeeland en Heeren van Vriesland, beginnende met de eerste en oudste brieven van die landstreeken, en eindigende met den dood van Jacoba van Beyere. Leyden, 1753. 4 dln. h. leder. fol.

Fraai exemplaar, op groot papier, onafgesneden.

1395 **W. J. F. Nuyens,** Algemeene geschiedenis des Nederlandschen volks. Amsterdam, 1871–86. *Met platen en kaarten.* 24 dln. 8o.

1396 **(J. Wagenaar), Vaderlandsche historie.** Amsterdam, 1770—1811. *Met vele kaarten, portretten en platen door J. Folkema, J. Houbraken, R. Vinkeles, e. a.* 94 deelen in 78 banden. 8o.

Complete serie, met alle vervolgen. Het hoofdwerk, 21 deelen, is gebonden in half leder.

1397 **J. Wagenaar,** Vaderlandsche historie, vervattende de geschiedenissen der Vereenigde Nederlanden. Verkort. Amsterdam, *J. Allart,* 1792. 2 dln. *Met platen en kaarten.* h. leder. 8o.

1398 **Wagenaar. — A. Raynal,** Aanhangsel op de Bijlage tot de Vaderlandsche Historie door J. Wagenaar, kunnende mede dienen tot een Bijvoegsel op de Historie van het Stadhouderschap. Uit het Fransch. Parijs, *J. Hardy,* 1785. klein 8o.

Zeer zeldzaam.

1399 **Historische pamphletten. — Groote verzameling pamphletten,** betreffende de geschiedenis der Republiek der Vereenigde Nederlanden, uitgegeven in de XVIIe en XVIIIe eeuw. Ongeveer **3000 stuks,** 8o en 4o.

Zeer belangrijke verzameling, voor navorschingen over de geschiedenis der Republiek der *Vereenigde Nederlanden.* Van het jaar 1600 af, tot aan het einde der XVIIIe eeuw, vindt men hier een onafgebroken reeks van stukken, betreffende het openbare leven in ons land. Deze pamphletten zijn onontbeerlijk voor de juiste kennis van het volksleven en de politiek in dien tijd; de groote historische werken en de latere uitgaven, die zich op archiefstukken baseeren, geven slechts den inhoud van officiëele documenten.

De politiek der Nederlanders in dien tijd was gewichtig voor de geheele wereld, vooral in de XVIIe eeuw. De vele quaestics, welke door Hollandsche politici in deze pamphletten werden besproken, hadden meestal internationaal belang.

Een dergelijke belangrijke, uitgebreide verzameling komt in publieke veiling hoogst zelden voor.

MIDDELEEUWEN.

(tot 1568).

1400 **Germaansche tijd.** — Verschillende werken over de oudste geschiedenis van Nederland. 12 dln. 8o.

Wij noemen: Engelberts, Aloude Staat van Nederland. 1784. 4 dln. *Met kaarten en platen.* — Acker Strating, Aloude staat des vaderlands. 1846. — Bent, Aldervroegste vaderlandze oudheden. Hoorn, 1761. verg. leder. — *J. Watts de Peyster,* The history of Garausius, the Dutch Augustus and emperor of Britain with an account of the Menapii. Poughkeepie, 1858. — Enz.

1401 **Analecta Belgica**, scil. Viglii ab Aytta Zuichemi vita, ab ipso scripta, ejusque nec non J. Hopperi et J. B. Tassii opera historica aliaqua analecta ad historiam scissi Belgii potissimum attinentia. Collegit notisque illustravit G. P. Hoynck van Papendrecht. Hagae Comitum, 1743. *Met 2 portretten.* 8 dln. 6 bd. perk. 4o.

Exemplaar op groot papier. — Bevat: Vita et Epistolae Zuichemii; Tabulae erectionis Consilii Provinciae Hollandiae per Philippum Bonum; J. B. de Tassis, Commentarii de tumultibus Belgicis; Mémoires de Jean d'Hollander, etc. etc.

1402 **Batavia Sacra,** sive res gestae apostolicorum virorum qui fidem Bataviae primi intulerunt. Industria ac studio T. S. F. H. L. H. S. T. L. P. V. T. Bruxellis, 1714. leder. folio.

Met vele fraai gegraveerde portretten, wapens, enz.

1403 **Ph. Cluverius,** Germaniae antiquae libri 3. Adjectae Vindelicia et Noricum ejusdem auctoris. Lugduni, *ex officina Elzeviriana,* 1631. *Met portret en platen.* perk. folio.

Fraai exemplaar, met het wapen van **Rotterdam** op den band. Het heeft gediend als schoolprijs voor *G. Galius.* 1658.

1404 **Cronique de Flandres**, anciennement composée par auteur incertain et nouvellement mise en lumière par Denis Sauvage. Lyon, *G. Roville,* 1562. 2 dln. 1 bd. leder. fol.

In denzelfden band: Olivier de la Marche, Mémoires. Lyon, *G. Roville,* 1562.

1405 **Die Cronycke** van Hollant, Zeelant ende van Vrieslant. Van Adams tijden tot 1594. Dordrecht, *P. Verhagen.* Amsterdam, *Corn. Claesz.*, 1595. *Met houtsneden.* 3 dln. **Appendix**, 1597. — Samen 4 dln. 1 bd. leder, met blinde stempels en sloten. folio.

Herziene en voortgezette uitgave van de Divisiecronyck". Het 3e deel beschrijft den oorlog met Spanje sedert 1566, door *Ellert de Veer.*
Het appendix is zeldzaam.

1406 **G. Geldenhaurius**, Historia Batavica, una cum regum, principum, illustrium scriptorum, oppidorum, gentis, nominibus, a Batone primo rege, ad Carolum V usque et Carolum Geldrium. Batavorum principes. (*Aan het einde:*) *Excudebat Marpurgi Franc. Rho. Anno MDXXXIII.* 4o.

Zeldzaam. — De eerste gedrukte wetenschappelijke geschiedenis der Nederlanden.

1407 **J. F. Le Petit**, La grande chronique ancienne et moderne, de Hollande, Zélande, West-Frise, Utrecht, Frise, Overyssel et Groeningen jusques à la fin de 1600. Dordrecht, 1601. *Met frontispice en portretten door C. van Sichem.* 2 dln. leder. folio.

De schrijver was in den dienst van Willem van Oranje. Door de vele authentieke stukken, waaruit hij putte, en de persoonlijke herinneringen aan Willem den Zwijger heeft dit werk bijzondere waarde. Men vindt er vele bijzonderheden betreffende de gebeurtenissen in Zeeland.

1408 **G. van Loon,** Aloude Hollandsche histori. 's Hage, 1734. 2 dln. *Met vele platen van medailles, enz.* leder. folio.

Fraai exemplaar.

1409 **J. Meijer**, Commentarii sive annales rerum Flandricarum. Antverpiae, *J. Steelsius,* 1561. folio.

Exemplaar van P. Scriverius, met vele belangrijke aanteekeningen van zijne hand op de schutbladen en marges.

1410 **E. Sveyro,** Anales de Flandes. Anvers, 1624. *Met titelprent en portret van den schrijver, door P. de Jode.* 2dln. perk. folio.

Dit werk beschrijft de geschiedenis van België in de Middeleeuwen en de XVIe eeuw, en is vooral belangrijk voor de geschiedenis der Belgische en Noordfransche adelijke families, en voor de topographie. Wij noemen b.v.: Armaignac, Bar, Beaufort, Berry, Borsele, Calais, Charleroi, Comines, Croy, Eu, Gand, Gruthuse, Henegouwen, Hoorne, Montagu, Orleans, Oranje, Tournay, Wtenhove, enz.

TACHTIG-JARIGE OORLOG.

(1568—1648).

1411 **Merkwaardige pamphletten uit de 2e helft der XVIe eeuw, in het Hollandsch, Fransch en Duitsch.** 30 stuks. 4o.

Zeer interessante verzameling van zeldzame stukken. Deze geschriftjes geven dikwijls een zeer bizonderen blik op de verschillende gebeurtenissen uit den 80-jarigen krijg, en zijn als bronnen voor de geschiedenis zeer belangrijk.

Wij noemen o. a:

Extract wt sekere brieven, 24 Meert 1588 ghesonden aen een Edelman tot Breemen. — Ewiges Edict des Vertrages zwischen Joan de Austria unnd der Gemainen Ständen der Niderlanden. 1577. — Königlicher Mayestatt zu Hispanien u. Erklärung des guten Willens, und der Vätterlichen neygung zu seynen Niderlendischen Vasallen. 1579. — Verhael van den doot des konincx van Spaignien. 1598. — Verhael van de moort, gedaen aen Wilhelm Prince van Oragnien. 1584. — Translaet van de brieffven van gratie ende pardoen generael by der Co. maiesteyt gegeven. 1570. — Sendbrief in forme van supplicatie aen de conincklycke majesteyt. 1574. — Supplicatie aen sijn hoocheyt ende Heeren des Raets. 1578. — Bewijs ende waerachtich bericht van alle saken, daden, tyrannie, schenderie welcke des Coninghs krijghsvolck volbracht hebben. 1599. — Le vray patriot aux bons patriots. — Sekeren brief ghesonden by R. grave van Leycester neffens de remonstrantie by hem aen den Generalen Staten gedaen. 1587. — Lettre contenant l'eclaircissement des actions et deportements du Duc d'Anjou. 1578. — Declaratie van de causen moverende hare Con. Maj. van Enghelandt, een vlote van schepen ter zee af te veerdighen tot defensie van hare landtschappen tegen tghewelt des Coninghs van Spaegnien. 1596. — Enz.

1412 **Apologie** ofte verantwoordinghe des Heeren Wilhelms Prince van Orangien ... teghen den ban ofte edict by forme van proscriptie ghepubliceert by den Coninck van Spaegnien. Hier is oock byghevoecht den voorsz. ban. Leiden, *J. P. Jacobsz.* 1599. 4o.

1413 **Babels tragische comoedie** nu nieuwelijckx aen den dach ghebracht voor alle rechtsinnighe oordeelaers. *Zonder plaats noch jaar* (begin XVIIe eeuw). 4o.

Bevat een merkwaardige gegraveerde uitslaande spotprent gericht tegen de Roomsch-Katholieke kerk. Het pamphlet is een verklaring van de prent. — Zie Muller, 1304 C.

1414 **D. Baudius,** Van 't bestant des Nederlantschen Oorlogs. Amsterdam, 1616. *Met prenten.* perk. b. 4o.

Bijzonder exemplaar, waarin gevoegd zijn 33 van de 34 portretten der gedelegeerden voor de vredesonderhandelingen tusschen de Nederlanden en Spanje, 1608, gepubliceerd door H. Hondius.

Verder vindt men hier o. a. nog een planoblaadje met een afbeelding der feesten, gevierd te Antwerpen bij de afkondiging van het Bestand.

1415 **Bentivoglio,** Della guerra di Fiandria. Venetia, 1702. 3 dln. 1 band. geb. 4o.

De schrijver was nuntius te Brussel, van 1607—17. Zijn werk heeft groote waarde voor de kennis van den toestand in de Nederlanden gedurende dien tijd.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1416 **P. Bor,** Oorsprongh, begin en vervolgh der Nederlandsche oorlogen. (1555—1600). Amsterdam, 1679—84. *Met portretten en platen door J. Luyken.* 4 dln. perk. folio.

Beste uitgave, gezocht om de fraaie etsen van Luyken.

Zeer fraai exemplaar, op groot papier, de platen scherp van druk. In fraaie ribbenbanden.

1417 **F. J. van Braght**, Bloedig tooneel of martelaers-spiegel der doopsgezinde of weereloose Christenen. 2e druk. Amsterdam, 1685. *Met titelprent en meer dan 100 etsen door Jan Luyken.* Russisch leder, met koperen hoeken en sloten. folio.

Het beroemde Martelaarsboek der Doopsgezinden, bevattende het verhaal, met de authentieke stukken, van alle in Nederland om het geloof terechtgestelde Mennonieten.

Fraai exemplaar.

1418 **G. Brandt**, Historie der reformatie en andere kerkelijke geschiedenissen in en omtrent de Nederlanden, tot 1623. Amsterdam, 1671—1704. *Met portretten.* 4 dln. verguld leder. 4o.

Fraai exemplaar, in oude banden.

1419 **Guy de Bres**, La racine, source et fondement des Anabaptistes ou rebabtisez de nostre temps. Avec tres ample refutation des arguments principaux, par lesquels ils ont accoustumé de troubler l'église et séduire les simples. (Genève), *Abel Clemence*, 1565. perk. 8o.

Oorspronkelijke uitgave van het belangrijkste werk over de Doopsgezinden in de XVIe eeuw.

1420 **A. Carnero**, Historia de las guerras civiles en los Estados de Flandes. 1559—1609. Bruselas, 1625. *Met frontispice.* leder. in-fol.

Merkwaardig Spaansch werk over den 80-jarigen oorlog. De schrijver was thesaurier van het Spaansche leger.

1421 **G. Chappuis**, Histoire générale de la guerre de Flandre. 1559—1609. Paris, 1611. *Met vignet op den titel door L. Gaultier.* 2 dln. 1 bd. h. leder. 4o.

Eerste druk.

1422 **G. Chappuys**, Histoire générale de la guerre de Flandre. Edition nouvelle, augmentée. (1559—1632). Paris, 1633. *Met platen.* 2 dln. 1 bd. leder. folio.

In deze uitgave is het verhaal der gebeurtenissen tot 1632 voortgezet.

Exemplaar met het wapen van B. à Hinlopen op de platten van den band.

1423 **P. Cornelio**, Historia di Fiandria libri X, con la descrittione di tutto quel paese, etc. Tradotta di Spagnuolo in lingua Italiana da C. Camilli. Brescia, *P. M Marchetti*, 1582. perk. band. 4o.

Zeer zeldzaam. — De auteur, een Spaansch priester, behandelt de geschiedenis der Nederlandsche troebelen van 1555—1588. Merkwaardig, om de opvattingen van Spaansche zijde over den 80-jarigen oorlog te leeren kennen.

1424 **R. Dinothus**, De bello civili Belgico libri VI, 1555—86. Basileae, *Conr. Waldkirch*, 1586. perk. 4o.

1425 **Du Cornet**, Histoire generalle des guerres de Savoie, de Bohême, du Palatinat, et Pays-Bas. 1616—1627. Douay, *B. Bellere*, 1628. h. leder. 8o.

Een zeldzaam werkje over den oorlog met Spanje. — In zijne voorrede zegt de schrijver, dat hij zijne bijzonderheden heeft: „de la bouche mesmes de divers capitaines de l' Espagne, qui ont esté partout".

1426 **Niederländische Friedshandlung**, und was sich desswegen vor und nach verlauffen, vom Jar 1574. Zum theil aus Frantzösischer Sprach in hoch Deutsch gebracht. Zonder plaats. 1575. 4o. — 145 bladz.

1427 **A. Galluccius**, De bello Belgico. 1593—1609. Romae, 1671. 2 dln. 1 band. leder. fol.

Vervolg op het werk van Strada. De schrijver, professor te Rome, heeft geput uit brieven van Spinola, van den gezant Nijen, enz.

Fraai exemplaar.

1428 **P. Guistiniano**, Delle guerre di Fiandra libri VI. Posto in luce da G. Gamurini. Venetia, 1610. perk. 4o.

1429 **Niederlendischer Kriegs-Journal**, oder täglich Register aller gedenckwürdigen Sachen in Kriegszeugen, scharmutzeln, eroberungen, der Stätten, etc., beyderseitz verlauffen so im Feldläger des Graffn Mauritij van Nassou... wie auch des M. Spinolae... 1605. ... Item was sich auff dem meer zugetragen... auch von ettlichen Schiffen so in America und Affrica gewesen ... etc. In Truck bracht, (zonder plaats). (1605). fol.

Merkwaardige Duitsche kroniek van het jaar 1605, in het bijzonder handelende over de krijgsgebeurtenissen in de Nederlanden. Op den titel bevindt zich eene groote gravure, de belegering van Bergen-op-Zoom voorstellende.

1430 **F. Lanario,** Las guerras de Flandes, 1559—1609. Madrid, 1623. 4o.

Belangrijk voor de kennis van de opvattingen aan Spaansche zijde over den 80-jarigen oorlog. De auteur was lid van den krijgsraad van het Spaansche leger in de Nederlanden. Fraai exemplaar.

1431 **F. Lanario,** Histoire des guerres de Flandre. Traduicte d'Italien et augmentée. Avec une brieve narration de l'ancienne histoire de Flandre, ensemble des remarques sur les causes de la guerre, par M. Baudier. Paris, 1618. *Met frontispice.* perk. 4o.

1431 **J. Le Frère de Laval,** La vraye et entière histoire des troubles et guerres civiles, avenues de nostre temps, pour le faict de la religion, tant en France, Allemaigne que Pais Bas. Paris, *G. de la Nouë,* 1573. perk. 8o.

Origineele uitgave.

1433 **(J. F. le Petit),** Histoire des troubles et guerres civiles du Pays-Bas, autrement dict la Flandre, contenant l'origine et progres d'icelle, les stratagèmes de guerre... aussi la barbare tyrannie et cruauté de l'Espaignol et des Espaignolisez. Ensemble l'Estat et faict de la Religion, especialement depuis 1559—1581. Avec ce plusieurs missives, placcards, etc. Zonder plaats (Antwerpen?). 1582. h. leder. 8o.

Zeer zeldzaam werkje over het begin van den 80-jarigen oorlog. De schrijver was officier in den dienst der Staten-Generaal en zoodoende ooggetuige van verscheidene gebeurtenissen. Eenige jaren is hij zelfs „au service domestique" van den Prins van Oranje geweest.

De opdracht van dit boek, aan de Generale Staten, is geteekend „Théophile D. L."

1434 **(J. F. Le Petit),** A tragicall historie of the troubles and civile warres of the lowe Countries, otherwise called Flanders. Translated by T. S(toker). London, *by J. Kyngston for T. Smith.* (1583). leder. 8o.

Engelsche uitgave, gedrukt in „black letter", van Le Petit's werk over den oorlog met Spanje. — Zeer zeldzaam.

1435 **Maurits. — T. Costerus,** Sica tragica Comiti Mauritio a Jesuitis, ut ajunt Calvinistae, Leydae ententata, Latine edita ab Aeg. Schondoncho, S. J. Antverpiae, 1599. h. blauw marokkijn. 8o.

Zeldzaam boekje over den aanslag op Prins Maurits. Men vindt er documenten, processenverbaal, brieven der magistraten van Iperen, Antwerpen, Bergen, Douay, enz.

1436 **B. de Mendoce,** Commentaires mémorables des guerres de Flandres et Pays-Bas, 1567—77. Avec une sommaire description des Pays-Bas. Paris G. Chaudière, 1591. *Met kaart.* leder. 8o.

Eerste Fransche uitgave, zeer zeldzaam. De schrijver was generaal van het Spaansche leger onder Alva en Requesens en later gezant te Londen en te Parijs. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in den 80-jarigen oorlog.

Het werk is gebaseerd op aanteekeningen, door Mendoza op zijn krijgstochten gemaakt. Het bevat vele mededeelingen over de krijgsverrichtingen van het Spaansche leger en het militaire leven uit dien tijd.

1437 **E. van Meteren,** Historia oder eigentliche und warhaffte Beschreibung aller Kriegshändel unnd gedenckwürdigen Geschichten, so sich in Niederteutschlandt,... Franckreich, Engelandt, Teutschland, Hispanien, Italien, &c. zugetragen haben unter der Regierung Keysers Caroli des V. unnd Philippi II. Zonder plaats, 1596. *Gegraveerde titel en portretten door Hogenberg.* gebonden. folio.

Tweede Duitsche uitgave, zeer zeldzaam.

Exemplaar, bevattende een colophon, met de hand gedrukt na het afdrukken van het boek: „*Gedruckt zu Hamburgk, in Verlegung Francois von Dortt. Anno MDXCVI.*

Volgens v. Someren is het boek gedrukt te Ursel, door Nicolaus Heinrich.

1438 **E. v. Meteren**, Belgische ofte Nederlantsche Historien, oorsaken der inlantsche beroerten, ende oorlogen, meest onder de regieringe van Philips II, tot 1598. Bij den autheur oversien, verbetert ende vermeerdert. Delf, *J. Cz. Vennekool*, 1599. *Met portretten* leder. folio.

Deze uitgave werd verboden, omdat de auteur er verschillende documenten in had gepubliceerd.

Van Meteren was sinds 1593 consul der Hollandsche kooplieden te Londen. Zijn werk is vooral belangrijk voor de geschiedenis van handel en scheepvaart der Hollanders in dat tijdperk.

1439 **M. Microen**, De Christelicke ordinantien der Nederlantscher Ghemeynten Christi, die van Co. Edewaerdt den VI int iaer 1550 te Londen inghestelt was. Antwerpen, *J. Troyens, woonende op de Catte-Veste, in den tennen pot*. 1582. perk. band. 12o.

De statuten van de kerk der Protestantsche vluchtelingen te Londen. In de voorrede vindt men belangrijke historische mededeelingen.

Drukkersmerk van Troyens op den titel. Aan het einde: „*Ghedruckt tot Delft, by C. Jansz, woonende by de visch-merckt, in de vette hinne*. 1582. *Eerst ghedruckt buyten Londen, door Collinus Volckwinner*. 1554."

Zeer zeldzaam.

1440 **Nassovischen Oraignienboom**, daer bij ghevoecht, de conterfeytsels der voornaemster helden, die wt desen stam ghesproten zijn, die hen (in tijden van oorlogen) in deze vrije-landen ghebruykt hebben. Utrecht, *S. de Roy*, 1615. perk. band. fol.

Met 14 fraaie portretten der prinsen van Oranje, gegraveerd door *C. de Passe*.

Fraai exemplaar.

1441 **J. Orlers**, La généalogie des illustres comtes de Nassau, novellement imprimée: avec la description de toutes les victoires lesquelles Dieu a octroiées aux .... Etats des Provinces Unies sous la conduite de Maurice de Nassau. 2me éd. Leyden, *J. Orlers*, 1615. *Met portretten, 7 wapenkaarten en* 40 *platen*. perk. band. fol.

Deze 2e editie is vermeerderd met de genealogie van het Huis Nassau, en 7 wapenkaarten.

Zeer zeldzaam.

1442 **Pacificatie van Gent**, — Artyckelen vande(n) Payse, Verbontenisse ende Unie, gemaeckt, tusschen de Staten van Brabant, Vlaenderen, Artoys, etc. representerende de provintien vanden Nederlanden, ende den ... Prince van Orangien ... met de Staten van Hollandt, Zeelandt, ende haere Gheassocieerde, ... besloten ende gheaccordeert tot Ghendt, 8 Nov. 1576. Nae de copye. Ghedruckt tot Delff. 1586. 4o.

Officieele publicatie van de Pacificatie van Gent. — Zeer zeldzaam.

1443 **Placcaert** vande Staten Generael vande gheunieerde Nederlanden, byden welcken, midts den redenen in 't langhe in 't selfde begrepen, men verclaert den coninck van Spaegnien vervallen van de overheit ende heerschappye van deze voorz. Nederlanden, ende verbiet zijnen naem ende zegel inde zelve landen meer te ghebruycken. etc. Nae de copye. Tot Leyden, *by Charles Silvius, gesworen drucker der Staten s' Landts van Hollandt*. 1581. 4o.

De officieele afkondiging van de afzwering van Philips. — Zeer zeldzaam.

1444 **Prometheus**, Pandorae sive veniae Hispanicae Belgicis exulibus, 1574, mense Julio editae. Item bullae Greg. XIII sive papalis neniae anatomia. Item jusjurandum poenitentium cum epilogo. Zonder plaats, 1574. verguld leder, in het midden de Hollandsche leeuw. 4o.

De auteur waarschuwt tegen de amnesties, door De Requesens en den Paus uitgevaardigd. Pandora is een woordspeling met pardona, pardon.

Fraai exemplaar in ouden band.

1445 **Recueil de plusieurs extraictz**, tirez des traittez, conventions, edits, declarations et reglemens fait pour l'establissement de la Republique des Provinces Unies des Pays-Bas. Munster, sur la copie. (1648). Verguld rood marokijn. verguld op snee. 12o.

Een zeldzaam werkje, bevattende de plakkaten van de Staten betreffende de uitoeffening van den Katholieken godsdienst in de Nederlanden.

Fraai exemplaar, in oud marokijnen band.

1446 **Response véritable** aux lettres patentes et persuasions abusives de Don Jan d'Autriche, donnees à Heure le XV jour de Febvrier 1578.... A quoy sont ioinctes copies des lettres desdits Estats escrites à Sa Maté ensemble de l'instruction & lettres envoyees par sadite Maté en lieu de responce par le Baron de Selles. Anvers, *Christofle Plantin.* 1578. h. led. band. 4o.

1447 **E. van Reyd**, Oorspronck ende voortganck van de Nederlantsche oorloghen. 1566—1601. 2e druk. Arnhem, 1633. *Gegraveerde titel door C. de Passe en 24 portretten door J. Muller e. a.* perk. folio.

Men vindt hier mededeelingen over de krijgskundige oefeningen der Prinsen Maurits en Willem Lodewijk, stadhouder van Friesland, waarbij de auteur meestal zelf tegenwoordig was.

1448 **(M. A. del Rio). — Rolando Natin Miriteo**, Comentarios de las alteraciones de los Estados de Flandes, sucedidas despues de la llegada del señor don Juan de Austria a ellos, hasta su muerte. Compuestos en Latin, y traduzidos por R. de Medina y Marzilla. Madrid, *P. Madrigal*, 1601. 4o.

Belangrijk Spaansch werk over den 80-jarigen oorlog, een der beste bronnen voor de geschiedenis van het verblijf van Don Juan in de Nederlanden. De schrijver, een Antwerpenaar, was generaal in het Spaansche leger.

1449 **Ch. de St. Lazare**, Remarques d'histoire ou description chronologique des choses passées tant en France, qu'és pays estrangers, depuis 1600. Paris, *Cl. Collet*, 1632. *met drukkersmerk.* perk. bd. 8o. — 984 bladz.

Men vindt hier ook verschillende berichten over ons land, zoo bijv: Pilleries des Hollandois aux Diocèses de Munster et de Paderborn. — Hollandois se rendent maistres de Julliers. — enz.

1450 **(C. Schetz), Dialogus de pace**, rationes, quibus Belgici tumultus inter Philippum... Hispaniae Regem et subditos, hoc rerum statu, componi possint, explicans. Antverpiae, *J. Henricius*, 1579. In groen Levantijnsch marokijn. verguld op snee. (Claessens-band). 8o.

Zeer zeldzaam. — De auteur, Heer van Wesemale en Grobbendonck, speelde een belangrijke rol in den 80-jarigen oorlog.

1451 **Fr. Schiller**, Geschichte des Abfalls der vereinigten Niederlande von der Spanischen Regierung. Leipzig, *S. L. Crusius*, 1788. h. leder. 8o.

Zeldzame eerste druk van Schiller's beroemde werk over den opstand tegen Spanje.

1452 **F. Strada**, Histoire de la guerre de Flandre, mise en François par P. du Ryer, Paris, 1661. *Met portretten, en plans van veldslagen en belegeringen.* 2 dln. 1 bd. leder. folio.

1453 **De Spaensche Tiranye**, gheschiet in Nederlant, waer in te sien is, de onmenschelicke ende wreede handelingen der Spaengiaerden. Amsterdam, *J. P. Wachter*, 1641. *Met frontispice en prentjes.* — perk. 4o.

Hierin bevindt zich tevens eene beschrijving van den St. Bartholomeusnacht te Parijs.

1454 **J. Trigland**, Kerckelijke Geschiedenissen, begrypende de sware en bekommerlijcke geschillen in de Vereenigde Nederlanden voorgevallen, met derselver beslissinge, ende aenmerkingen op de Kerkelijke Historie van J. Wtenbogaert. Uyt autentycke stukken getrouwelyck vergadert. Leyden, 1650. h. leder. fol.

Geschiedenis der twisten tusschen de Arminianen en Gomaristen, door een Contraremonstrant beschreven.

1455 **A. d'Ulloë**, Commentaire premier et second, contenant le voyage du Duc d'Albe en Flandres... et la guerre, contre le Prince d'Orenge... iusques à ceque ledict Duc eust chassé des païs bas le susdict Prince, 1568. Paris, *J. Dalier*, 1570. cart. 8o.

Merkwaardig boekje over den tocht van Alva in Groningen en de slagen bij Heiligerlee en Jemmingen.

1456 **A. d'Ulloa**, Gründliche beschreibung des Niederländischen Kriegs, so Don Fern. Alvares von Toledo, Herzog von Alba, gefürt hat wider Wilhalmen von Nassaw, 1568. Sammt denen Sachen, so sich zwischen der Künigin in Engeland, des Künigs Philippi Potschaft, verloffen hat, wegen auffhaltung etlicher Schiff. Auch von den Englischen und ihren Gütern im Niderland. Daneben, was sich biss auff des Printzen von Condé ableiben, in Franckreich begeben hat, 1559. (*aan het einde:*) Dilingen, *S. Mayer*, 1570. houtsnede op den titel. 4o.

Zeer zeldzame Duitsche editie. — Fraai exemplaar.

1457 **J. Utenhovius**, Simplex et fidelis narratio de instituta ac demum dissipata Belgarum, aliorumque peregrinorum in Anglia, ecclesia et potissimum de susceptis postea illius nomine itineribus. (*Aan het einde:*) Basileae, *J. Oporinus*. 1560. h. leder. 8o.

Geschiedenis van de naar Londen gevluchte Hollandsche en Fransche protestanten, en van hun vertrek uit Engeland na den dood van Eduard VI, en de komst van Maria Tudor.

Utenhove, de schrijver, was presbyter aan de kerk te Londen, en nam deel aan de reis.

Eerste druk. — Zeer zeldzaam.

Op den titel leest men, in XVIIe eeuwsch schrift·

„Liber hic tam impudentibus scatet mendaciis, ut Lavaterus tametsi Calvinianus „scribat, multos optasse, eum perpetua oblivione sepultum fuisse".

1458 **J. Uytenbogaert** en **B. Dwinglo**, Oorspronck ende voortganck der Nederl. Kerckelijcke verschillen, tot op het Nationale Synodus. Mitsgad. Histor. verhael van 't ghene sich heeft toeghedraeghen tusschen de Nat. Synode en de Remonstranten. (Amsterdam), 1623. perk. folio.

1459 **Willem I.** — Von dem herrlichen Einzug, Hochzeit und freud des ... Herrn Wilhelmen Printz zu Uranien, ... und der ... Fürstin ... Anna Hertzogin zu Sachsen ... auffs kurtz verfast und reimweis gemacht. Zonder plaats en datum, (1561). *Houtsneden op den titel en aan het einde.* perk. met zijden linten. 4o. — Titel gedoubleerd.

Zeer zeldzaam gedicht, beschrijvende het huwelijk van Willem van Oranje met Anna van Saksen, te Leipzig gesloten. — De fraaie gravure aan het einde, ter groote eener pagina, stelt de belegering eener stad voor.

Fraai exemplaar.

1460 **Willem I en Marnix van St. Aldegonde.** — Verschillende werken van en over deze hoofdfiguren uit den 80-jarigen oorlog, uit de XVIe—XIXe eeuw. 11 dln. 8o.

Men vindt hier o. a.: De Byencorf der H. Roomscher Kercke. Amst. 1611. — Apologie van Prins Willem I van 1580. Uitgave van de XVIIIe eeuw, opgedragen aan Willem V. — Resolutions politiques et maximes d'estat du Sr. Jean de Marnix. Rouen, 1627. — D. v. Hogendorp, De Gulielmi I liberi cultus divini, liberaeque conscientiae, vindicis, juribus etc. 1822. — W. Broes, Filip van Marnix bijzonder aan de hand van Willem I. Amst. 1838. 2 dln. — Enz.

1461 **Groote verzameling geschiedkundige werken uit de XVIIIe en XIXe eeuw,** betreffende den 80-jarigen oorlog. 36 dln. 8o.

Interessante collectie, bevattende vele der belangrijkste werken, welke over de geschiedenis van den oorlog met Spanje verschenen zijn. Zoo vindt men er: Motley, The rise of the Dutch Republic. 1857. 3 dln. — Motley, History of the United Netherlands from the death of William the Silent to the Synod of Dort. 1872. — Kervyn de Volkaersbeke, Documents historiques inédits concernant les troubles des Pays-Bas, 1577—84. Gand, 1849. 2 dln. — Commentaires de B. de Mendoça, 1567—77, Traduction par Loumier. Bruxelles, 1840. 2 dln. — F. J. Holzwarth, Der Abfall der Niederlande. Schaffhausen, 1865—72. 3 dln. — Th. Juste, Les Pays-Bas sous Charles-Quint et Philippe II. Bruxelles, 1855. 2 dln. — L. J. J. v. d. Vynckt, Nederlandsche beroerten. Amst. 1823—26. 4 dln. — A. Kluyt, Over 't recht 't welk de Nederlanders gehad hebben, om Philips, Koning van Spanje, af te zweren. 1779. — J. G. v. Oldenbarnevelt, Onderzoek, of de bestaltbrief voor de militie van den staat van Febr. 1579 kracht van wet gehad hebbe? 1783. — Nelerl. Geschiedzangen. 863—1609. Amst. 1852. 2 dln. — Enz.

1462 **Tachtigjarige oorlog.** — Verzameling monographieën betreffende verschillende gebeurtenissen, episodes, enz. uit den 80-jarigen oorlog. 30 dln. 8o.

Wij noemen o. a.: J. P. de Bordes, De verdediging van Nederland in 1629. Utr., 1856. — F. Vervou, Enige aenteekeningen van 't gepasseerde in de vergadering der Staten-Generaal 1616—20. Leeuwarden, 1874. — D'Yvoy van Mijdrecht, Verbond en smeekschriften der Edelen. — A. P. v. Groningen, Geschiedenis der Watergeuzen. Leiden, 1840. — J. Scheltema, De uitrusting en ondergang der Onoverwinnelijke vloot. Haarlem, 1825. Met de Toevoegsels. — Stukken voor de geschiedenis van 1592. — J. C. de Jonge, de Unie van Brussel. 's Gravenhage, 1825. — Gachard, Correspondance du duc d'Albe sur l'invasion de Louis de Nassau en Frise. Bruxelles, 1850. — Enz.

REPUBLIEK DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

(1648 tot ± 1780).

1463 **L. van Aitzema**, Historie van saken van staet en oorlogh, in ende omtrent de Vereenigde Nederlanden, 1621—1668. — Met vervolg door **L. Sylvius**. — 's Gravenhage, 1669—99. 12 dln. leder. fol.

Het belangrijkste geschiedwerk der XVIIe eeuw. — Het bestaat voor het grootste gedeelte uit officiëele stukken, welke Aitzema, als resident der Hanzasteden in Engeland en in Holland, zich wist te verschaffen.

Het werk heeft belang voor de geschiedenis van geheel Europa in dien tijd, als ook voor de geschiedenis der koloniën in Indië en Amerika.

De complete serie, met het Vervolg door Sylvius, is zeldzaam.

1464 **L. van den Bosch**, Tooneel des oorlogs, opgerecht in de Vereenigde Nederlanden door de wapenen van de koningen van Vrankrijk en Engeland, Keulsche en Munstersche Bisschoppen. Amsterdam, 1675. *Met portretten, plans en platen, door R. de Hooghe, e. a.* 4 dln. 2 banden. h. leder. 4o.

Bevat o. a. portretten van Willem III, Lodewijk XIV, Karel II, De Ruyter, P. Wirtz, enz.

Fraai exemplaar.

1465 **M. Z. van Boxhorn**, Nederlandsche historie. Bijgevoeght den Nederlandschen Sulpitius van J. Baselius, met een voorreden door M. Leydekker. Utrecht, *P. Ribbius*, 1700. *Met* 12 *prenten door Luyken.* leder. 8o.

Fraai exemplaar.

1466 **J. L. Gottfried**, Historische kronijk, tot 1576. Op nieuws vertaeld na den 3en druck, met bijvoegingh van de historie der reformatie in Duytschland en een bladwijzer, door S. de Vries, met desselven Historische Gedenckboeken (1576—1697). Leyden, *P. v. d. Aa*, 1698—1700. 2 dln. *Met vele prenten.* perk. folio.

Fraai exemplaar.

1467 **F. L. Hörschelmann**, Politische Statistik der Vereinigten Niederlande oder Nachricht von denen seit der Utrechter Union in dieser Republik vorgefallenen merkwürdigen Staatsbegebenheiten und den heutigen Zustande und Verfassung derselben. Frankfurt, 1767. 2 dln. h. leder. 8o.

1468 **J. Leclerc,** Histoire des Provinces-Unies des Pays-Bas, depuis 1660 jusqu'au Traité de la barrière, 1716. Avec les principales médailles et leur explication. Amsterdam, 1723—28. 4 dln. in 2 bd. verguld leder. fol.

Met 3 frontispices door *Picart,* kaart, platen van de zaal der Generale Staten door *Marot* en 400 afbeeldingen van medailles.

Fraai exemplaar.

1469 **Hollandsche Mercurius**, vervatende het voornaemste in Christenrijk voorgevallen van 1650—90. Haarlem, 1651—91. *Met frontispices (door Santvoort?) en platen.* 41 dln. in 11 banden. perk. 4o.

Merkwaardig XVIIe eeuwsch periodiek, vooral belangrijk voor de geschiedenis van Nederland in die dagen, door de menigvuldige berichten over weinig bekende voorvallen. Men vindt er zeer uitvoerige bijzonderheden over de daden der Hollanders in Indië en Amerika.

Verder bevat het mededeelingen over gebeurtenissen, ontdekkingen enz., over de geheele wereld.

1470 **Europische Mercurius**, berichtende de gesteltenissen der zaaken van staat en oorlog in... Europa. 46—67e stuk. Amsterdam, 1735—56. *Met platen en kaarten.* 44 dln. 22 banden. leder. 4o.

Fraai exemplaar.

1471 **De Ruyter. — G. Brandt,** Het leven en bedrijf van Michiel de Ruiter. 4e druk. Amsterdam, 1746. leder. folio.

Het beste werk over admiraal De Ruyter. Het is geïllustreerd met het portret van den Admiraal en 8 afbeeldingen van zeeslagen.

1472 **De Ruyter. — G. Brand,** Leben und Thaten des fürtreflichen und sonderbaren Herrn Michaels de Ruiter. Amsterdam, 1687. *Met portret en platen.* leder. folio.

Zeldzame Duitsche uitgave van Brandt's biographie van De Ruyter.

1473 **De Ruyter. — G. Brandt,** La vie de Michel de Ruiter, où est comprise l'histoire maritime des Provinces Unies, 1652—1676. Traduite du Hollandais. Amsterdam, *P. & J. Blaeu,* 1698. *Met 8 platen.* h. leder. folio.

Fransche uitgave van het voorgaande werk.

1474 **De Ruyter. — (B. Piélat),** La vie et les actions mémorables du Sr. Michel de Ruyter. Amsterdam, *H. & Th. Boom,* 1677. *Met portret en frontispice.* 2 dln. 1 bd. leder. 12o.

Zeldzaam. — Annex aan de Elzeviers. (Zie Willems No. 1917).

1475 **Tromp.** — XVIIe Eeuwsche pamfletten betreffende verschillende zeeslagen, gevoerd door Maarten Harpertz. Tromp, en Cornelis Tromp. 11 stuks. 4o. waarbij 1 in plano.

Zeldzame stukken, waarvan wij o. a. noemen:
Extract uyt den brief van Admiraal Tromp aan de Staeten Generael, geschreven in 't Schip „Brederode" leggende voor Calis. 1653. plano. — Journaal of dagregister gehouden op het schip „Hollandia", daar Capiteyn op is de Bertry, mede geweest onder de vloot van Tromp. 1652. — Waarachtig schrijvens uyt Rotterdam aangaande den zeeslag tusschen Witte Corn. de Wit en Blake. 1652. — Verhael van de zeeslagh tusschen de vlooten van Engelandt ende vande Vereenighde Nederlanden. Juni, 1666. — Missive van Tromp, geschreven in 't schip „Hollandia". 1674. — Enz.

1476 **De Witt. — Groote verzameling pamphletten uit het jaar 1672,** betreffende de gebroeders De Witt en hunnen dood. Ongeveer **60 stuks,** 4o en enkele plano-blaadjes.

Merkwaardige verzameling, zeer belangrijk voor de kennis van den partijstrijd in die dagen.
Men vindt hier vele scherpe schotschriften tegen en voor De Witt, waaronder zeer zeldzame. Wij noemen enkele titels: „De hel in roeren, ofte de verslaegentheydt van de onderaerdsche geesten op de aankomst van... Jan en Kees de Wit." — „Den gevluchten uyl of ras nden Twentschen duyvel." — „Brillen voor alderhande gezichten." — „Den grooten en witten Duyvel." — „Appendix, ofte staert van den grooten en witten Duyvel." — „Oranje in 't hart, of de gestoorde vrijheydt." — „Ontknoopinge vanden valstrick van den Prince van Orangie, voor hem geleydt van zijner jeugt." — „Verhael van 't gepasseerde omtrent de detentie van Corn. de With." — „Verhael van 't gepasseerde tusschen W. Tichelaer en Corn. de Witt." — „Consideratiën tot begrijp van de innocentie van Corn. de Witt, uyt den name van Maria van Berckel, huysvrouwe van gedetineerde." — enz. enz.
Wij voegen hierbij een aantal werkjes uit de XVIIe en XVIIIe eeuw betreffende deze zaak, 17 dln. 8o, waarbij voornamelijk stukken uit het jaar 1757, toen er een partijstrijd over Joan de Witt ontstond.

1477 **P. Valkenier**, 't Verwerd Europa, ofte polityke en historische beschrijvinge der waare fundamenten en oorzaken van de oorlogen en revolutien in Europa. 1664—1672. Amsterdam, 1675. 4 dln. 1 bd. — **Vervolg**, 1672—75. Amsterdam, 1688. — Samen 2 bdn. perk. 4o.

Hierin zijn een groot aantal authentique documenten opgenomen.

1477*a* **Oranje. — Verzameling plano-bladen**, betreffende het huis van Oranje, uit de XVIIIe eeuw. Omstr. **40 stuks.**

Merkwaardige verzameling, bevattende vele zeldzame bladen: gelegenheidsgedichten, berichten van krijgsbedrijven, plakkaten van verschillende prinsen, paskwillen, enz.

1478 **Vredesonderhandelingen.** — Verschillende tractaten, geschriften, enz., betreffende vredes, gesloten in de XVIIe en XVIIIe eeuw. 21 dln. 8o.

Interessante collectie, bevattende werken over de volgende vredes. *Munster*: Mémoires et négociations secrètes de la Cour de France. 1710. 4 dln. *Westmunster*: Histoire du parlement assemblé à Westmunster, 21 fevr. 1701. Amst. 1703.
Nymegen: Lettres, mémoires et négociations du comte d'Estrades. 9 dln. — Enz.
Rijswijk: Historisch verhaal van de noodlottige clausul in het 4e artikel van de Rijswijksche vrede. Delft, 1737. — Enz.
Utrecht: Actes, mémoires etc. concernant la Paix d'Utrecht. 1712. 2 dln. — Enz.

1479 **Mémoires van vreemde ambassadeurs** bij de Republiek der Vereenigde Nederlanden. XVIIe en begin XVIIIe eeuw. 16 dln. geb. 8o.

Belangrijke verzameling, merkwaardig voor de kennis, welke indrukken vreemdelingen van ons land in zijn bloeiperiode ontvingen.
Men vindt hier: Négotiations du comte d'Avaux en Hollande, 1679—84. 6 dln. — De Republiek in 't Fransch beschreven door F. M. Janiçon, agent van den Land-Grave van Hessen-Cassel, 1731—36. 4 dln. — Lettres, mémoires et négociations du Comte d'Estrades 1663—68. 5 dln. — Lettres du Chev. Temple, écrites durant son ambassade à la Haye. Traduite de l'Anglois. 1710. — Etc.

OMWENTELINGSTIJD.

(*Patriotten. — Bataafsche Republiek. — Fransche tijd.*)

(± 1780—1815).

1480 **(Van de Capelle tot de Poll)**, Aan het volk van Nederland. Zonder plaats of jaar (1789). 8o.

Oorspronkelijke uitgave van dit beroemde Patriottische pamphlet, hetwelk een grooten invloed heeft gehad op de staatkundige beweging in ons land. Vele jaren was men in het onzekere over den schrijver. De studiën van A. Loosjes en Miss Fairchild (Francis Adrian Van der Kemp), hebben aangetoond, dat Van de Capelle de auteur was.

1481 **G. Paape**, Politieke werken. 1778—98. 18 dln. 8o.

Zeldzame en curieuse verzameling. De schrijver was een interessante persoonlijkheid in den Patriottentijd. Hij nam een belangrijk deel aan de revolutie van 1795 en 96.
Zijn geschriften, satirieke werken, gedichten, tooneelstukken enz. zijn van veel belang voor de kennis van het leven in dien tijd in Holland, België en Frankrijk.
Men vindt hier o. a. Grondwettige herstelling van het geluk der Nederlandsche Maatschappij. — De onverbloemde geschiedenis van het Bataafsche Patriottismus. — De Vrijheid, tooneelspel. — Jozephus, of de zegepraal des bijgeloofs en der aristocratie. Tooneelspel. — De Hollandsche wijsgeer in Braband. — Republikeinsch speelreisje van Frankrijk naar Holland. — Enz.

1482 **C. Rogge**, Tafereel van de geschiedenis der jongste omwenteling in de Vereenigde Nederlanden. Amsterdam, *J. Allart.* 1796. *Met kaart en platen.* 8o. — Onafgesneden.

Exemplaar, waarin de platen fraai gekleurd zijn.

1483 **G. W. Vreede,** Inleiding tot eene geschiedenis der Nederlandsche diplomatie. Utrecht, 1856—65. 6 dln. h. marokijn. 8o.

Documentair werk. — Deel III—VI behandelen de Bataafsche Republiek en het Koninkrijk Holland van 1795—1810.

1484 **Slag bij Doggersbank.** — Verzameling tijdgedichten op den slag bij Doggersbank. 5 dln. 8o.

J. le Francq v. Berkhey, De zeetriumph der Bataafsche Vrijheid. Amst. 1782. 2 dln. *Met platen.* — Lauwerbladen voor de zonen der Vrijheid. Dordrecht, 1782. 2 dln. — Nederland aan deszelfs zeehelden, door den schrijver der zedelijke uitspanningen. Amst., 1782.

1485 **Patriottentijd. — Collectie curieuze geschriften uit den Patriottentijd.** 20 stukken. 8o.

Merkwaardige collectie, bevattende verscheidene zeldzame stukken. Wij noemen o. a.: Catalogus van een inboedel, bijeenverzameld door G. R., zullende verkogt worden binnen Londen. — Notitie van eenige schilderijen, gevonden in het kabinet van Willem V. — Atlas en dagboek van Nederlandsche gebeurtenissen en A. B. Boek. *Met prentjes.* — Lanterne magique of toverlantern, o so mooi! fraai curieus! *Met plaat.* — Beschrijving van het volksfeest te Amsterdam, 19 Juni 1795. *Met gekleurde prenten (afbeeldingen van eerepoorten, enz.).* — Vaderlandsche liederen voor het genootschap van wapenhandel „Voor vrijheid en vaderland" te Leyden. — Het leven van Flip Bourgonje. Antwerpen, 1790. — Zesdaagsche staatsbrief aan den burger Vitringa, 1796 en een 2e uitgave, van hetzelfde jaar, met bijvoeging: „de prijs is één shilling". — J. Nomsz, Vaderlandsche chocolaad. Amst. 1796, *met portretten.* — Enz.

1486 **Bataafsche Republiek.** — Verschillende werken betreffende het tijdperk der Bataafsche republiek. 14 dln. 8o.

Men vindt hier o. a.: H. Tollius, Staatkundige geschriften, betreffende de gebeurtenissen gedurende de jaren 1786 en vervolgens. 1814. 3 dln. — Echte bescheiden aangaande het gebeurde aan de Princesse van Orange 28 Juny 1787. Nijmegen, 1787. — La conduite des chefs de la Révolution Hollandaise envers leur nation et envers le Prince et la Maison d'Orange. Leipsich, 1797. — Geschiedenis van den gewapenden inval der uitgeweeken Nederlanders in het departement van den Rhijn. 1799. Arnhem, 1801. — Veldtocht van generaal Brune in de Bataafsche Republiek, 1799. Haarlem, 1801. — Enz.

1487 **Lodewijk Napoleon.** — Verschillende werken over Lodewijk Napoleon en zijne regeering, waarbij zeldzame stukken, sommige met portret. 13 dln.

Wij noemen b.v.: W. F. Roëll, Verslag van hetgeen ter gelegenheid van het verblijf des konings van Holland te Parijs is voorgevallen (1809—10). — Pleitreden in de zaak van den prokureur des konings als gedaagden tegen Lodewijk Bonaparte als eischer. 1830. — Deductie in de zaak van luit.-gen. Bruce. 1810. — Gedenkschriften van de Koninklijke orde der Unie, 1807—09.

Wij voegen hierbij een **veertigtal publicaties**, uitgevaardigd door de regeering van Lodewijk Napoleon.

1488 **Tijdperk der Fransche Revolutie.** — Verschillende monographieën, betrekking hebbende op dit tijdperk. 14 dln. 8o.

Wij noemen: Sillem, Leven van J. Valkenaer, 1759—1821. 2 dln. — Brieven van A. R. Falck, 1795—1843. — G. Schimmelpennink, Rutger Jan Schimmelpennink. 1845. 2 dln. — Vitringa, Staatkundige geschiedenis der Bataafsche Republiek 1860. 2 dln. — Enz.

1489 **Omwenteling van 1813.** — Verzameling werken over de omwenteling van 1813 en het herstel van Neêrland's onafhankelijkheid. 12 dln. 8o.

Bevat o. a.: Naamteekeningen der leden van de vergadering der aanzienlijken, ter goed- of afkeuring der grondwet 1814. *Met facsimiles der handteekeningen en 2 platen.* — J. Wijnands, Op 't inkomen van de gealieerde troepen en de terugkomst van Onze Geliefde Oranje Vorst. 1814. Gedicht in handschrift, 4 blz. — Pétitions présentées aux membres des Etats Généraux par Guys et Cauchois-Lemaire, exilés du Royaume des Pays-Bas. 1817. — De veldslag van het Schoon Verbond. 1815. *Met kaarten, plans en platen.* — J. H. v. d. Palm, Gedenkschrift van Nederlands herstelling, 1816. — J. Piek v. Langen, Neerlands betrekkingen met andere staten. 1813—17. Dordt. 1818. — Enz.

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

1490 **Staatsblad der Vereenigde Nederlanden.** 1813—95. Half lederen banden. 8o.

Fraai exemplaar, van het begin af.
De serie, in egale banden, komt zeer zelden voor.

1491 **G. K. v. Hogendorp,** Bijdragen tot de huishouding van staat in het Koningrijk der Nederlanden. 2e uitgave, onder toezicht van J. R. Thorbecke. Amsterdam, (1854). 10 dln. in 5 banden. h. marokijn. gr. 8o.

Het parlementaire leven van ons land onder de regeering van Koning Willem I. Men vindt er uitvoerige mededeelingen over Indië, gedurende de eerste helft der XIXe eeuw, over de Nederlandsche Handelmaatschappij, enz.
Fraai exemplaar.

1492 **Afscheiding van België.** — Verschillende werken over den oorlog van 1830. 8 dln. 8o.

Men vindt hier o. a.: Recueil de pièces diplomatiques. La Haye, 1831. 3 dln. — Mr. K. (L. V. de Raoul), Droits du Prince sur l'enseignement public. Gand, 1827. — v. Moltke, Holland en België in wederzijdsche betrekking. Amst., 1831. — J. Olivier, Merkwaardigheden uit den tiendaagschen veldtocht. Amst., 1834. *Met platen.* — Enz.

1493 **A. A. Vorsterman van Oyen,** Het Vorstenhuis van Waldeck en Pyrmont, benevens de uitgestorven en grafelijke takken van dit stamhuis. Utrecht, 1879. *Met portretten en wapens.* rood marokkijn. groot 4o.

Merkwaardig exemplaar, waarvan de wapens, portretten en titel uit de hand gekleurd en met goud en zilver gehoogd zijn, en met vignetten, culs-de-lampe en initialen, evenens gekleurd en met goud en zilver gehoogd. — De handteekeningen der inteekenaars zijn hier in facsimile.
In een fraaien, rood-marokkijnen band, door L. Claessens, met speciale stempels

---

OUDE REISBESCHRIJVINGEN.

1494 **Seb. de Weerdt. — (B. Jz. Potgieter)**, Wijdtloopigh verhael van tgene de vijf schepen (die int jaer 1598 tot Rotterdam toegherust werden, om door de Straet Magellana haren handel te dryven), wedervaren is. tot den 7 Sept. 1599 toe, op welcken dagh Capiteyn Sebald de Weert, met twee schepen, door onweder vande Vlote versteken werdt. Ende voort in wat groot gevaer ende elende hy by de vier maenden daer naer inde Strate gheleghen heeft, tot dat hy ten lesten heel reddeloos sonder schuyt oft boot, maer een ancker behouden hebbende, door hooghdringhende noot weder naer huys heeft moeten keeren, meest beschreven door M. Barent Jansz. Cirurgijn. t'Amsterdam, *by Zacharias Heyns, inde Warmoesstraet, inde Hooftdeughden.* (1600). *Met* 10 *platen* perk. omslag. 4o oblong. — De twee laatste blaadjes ontbreken; één prent is een weinig beschadigd.

Een der kostbare relieken betreffende de eerste groote zeereizen der Hollanders,. Deze eerste uitgaven komen thans zoo goed als geheel niet meer in den handel voor.

Het is de oorspronkelijke uitgave van het verhaal van **de eerste reis om de wereld, door een Hollandsch kapitein volbracht.** De expeditie, welke zeer ongelukkig was, zette koers door de Straat van Magelhaen. De auteur van het journaal, Barent Jansz. (Potgieter), maakte de expeditie mede en teekende een kaart van de Straat van Magelhaen. Onder de prenten van deze uitgave (afbeeldingen van inboorlingen, enz.), bevindt zich een curieuse wereldkaart, in hout gesneden. De stuurman, Jan Outghersz., gaf een beschrijving van de Straat, welke achter deze reisbeschrijving is opgenomen, met een afzonderlijken titel:

> „Nieuwe volmaeckte Beschryvinghe der vervaerlijcker Strate Magellani, waer in... tot nut der Schippers,.. d'opdoeningen vlytiglyck vertboont... worden, door Jan Outghersz. van Enchuysen, die de selve Strate, Stuerman zijnde op 't schip 't Ge'oove genaemt, hen ende wedergezeylt, ende over de 9 maenden daer in gheleghen heeft. 't Amsterdam, *by Zacharias Heyns, inde Warmoesstraet inde Hooft-dueghden.*"

Het bevat de profielen der kusten, in hout gesneden. Aan dit gedeelte ontbreken de twee laatste blaadjes. Het reisjournaal zelf is compleet.

Wat aangaat de zeldzaamheid van dit werkje, in ons land bevindt zich *geen* compleet exemplaar; de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam bezit alleen een fragment. Tiele, in zijn *Mémoire bibliographique* (p. 21), noemt slechts één compleet exemplaar, hetwelk sedert naar het buitenland vertrok.

Exemplaar in het origineele perkamenten omslag.

1495 **M. J. van Heede**, Discours ende beschrijvinge van het groot eijlandt Canaria ende Gomera, midsgaders het innemen, ende verlaten van dien. Rotterdam, *Gillis Pietersz.* 1599. *Met houtsneden.* leder. 4o.

Zeer zeldzaam verhaal van de reis van kapitein *Van der Does*, die een der Canarische eilanden bezette.

1496 **Walter Raleigh** en **Laurens Keymis**, Beschryvinghe van Guiana, in America, by Noorden de groote rivier Orelliana... de hoofdstadt Manoa, Macureguarcu... van het groot souten meyr Parime... wat voor rijcke waren daer te lande vallen, gout, costelijck ghesteente, ghenaemt Piedras Hijadas, peerlen, balsemolie, langhe peper, gingber, suycker, wieroock, verscheyden medicinale wortelen, droogheryen ende gommen. Item zijde, cattoen ende Brasiliehout. Mitsgaders de beschrijvinge vande omliggende rijcke lantschappen Emeria, Arromaia, Amapaia, en(de) Topage, in welc laetste de krygsvrouwen (Amazones ghenoemt) woonen, mette beschrijvinghe van 53 groote rivieren, onder welcke Oronoque de voornaemste is, welcke ontspruyt... niet verre van Quitio, een vermaerde hooftstadt in Peru. Alles... ontdeckt ende beschreven 1595 ende 1596. Amsterdam, *Corn. Claesz*, 1605. *Titel met vignet, bevattende eene kaart van het Oostelijk deel van N. Amerika, en het Noordelijk deel van Z. Amerika.* 2 dln. 1 bd. h. perk. 4o oblong.

Tweede Hollandsche uitgave. De eerste verscheen in 1598. Naar deze hebben de De Bry's hunne Latijnsche vertaling gemaakt. (Groote Reizen VIII).

Deze editie bevat ook de tweede reis naar Guiana door Keymis, met afzonderlijken titel: „Waerachtige ende grondighe beschrijvinghe vande tweede zeevaart der Engelschen nae Guiana. Beschreven 1596 door Keymis. Amsterdam, *Corn. Claesz*, 1605." — Het vignet op den titel vertoont de inboorlingen en dieren aan de monding van de Amazone.

De oblong-reizen van Corn. Claesz zijn thans onvindbaar.

1497 **Cornelis Houtman**. — 'Teerste boeck. Historie van Indien, waer inne verhaelt is de avonturen die de Hollantse schepen bejegent zijn: oock een particulier verhael der conditien, religien, manieren en(de) huyshoudinge der volckeren, die sy bezeylt hebben; wat gelt, specerye, drogues, en(de) coopmanschappe(n) by haer gevonden wort, met den prijs van dien. Daer bij gevoecht de conterfeytsels der inwoondere(n), en(de) met veel caertjens verciert. Door G. M. A. W. L(odewijks). Amstelredam, *M. Colijn*. 1617. *Met kaarten en platen.* groen marokijn, verguld op snede. 4o oblong. — Kleine restauratie aan den titel.

De eerste reis der Hollanders naar Indië, onder Cornelis Houtman.

Men vindt er o. a. eene uitvoerige beschrijving van Bantam. Op den titel bevindt zich eene kaart, die de route aangeeft.

Een der platen vertoont de inboorlingen van de Kaap de Goede Hoop.

Zeer zeldzame uitgave. — Fraai exemplaar op zwaar papier.

1498 **Seb. de Weerdt. — Barent Jansz. (Potgieter)**, Historisch ende wijdtloopigh verhael van 't ghene de vijf schepen (die int jaer 1598 tot Rotterdam toegherust zijn, om door de Straet Magellana haren handel te drijven) wedervaren is, tot 7 Sept. 1599, op welcken dagh Capiteyn Sebald de Weerdt met twee schepen door onweder vande vlote versteken is. Amstelredam, *M. Colijn*, 1617. *Met* 8 *prenten.* h. perk. 4o oblong.

Latere uitgave van de beschrijving van de reis van De Weerdt, voorkomende onder no. 1494.

De prenten hiervan zijn ontleend aan de vorige uitgave. De beschrijving der Straat van Magelhaen komt hierin niet voor.

Fraai exemplaar. — Zeer zeldzaam.

1499 **Seb. de Weerdt. — J. van Neck en W. van Warwyck**, Waerachtigh verhael van de schipvaert op Oost-Indien, van Amsterdam, 1598. Hier achter is byghevoegt de voyagie van S. de Weert naer de Straet Magalanes. Amstelredam, *J. Hartgers*, 1648. *Met plaat in* 6 *afdeelingen.* 4o. — Tiele, Mémoire, 131*a*.

1500 **J. van Twist**, Beschrijving van Guseratte, dat is cort verhael van de regering, ceremonien, handel, ... onder den grooten Magoll. Amsterdam, *H. Doncker*, 1647. — Tiele, Mémoire, No. 213.

Belangrijk werkje voor de geschiedenis van den handel op Hindostan in de XVIIe eeuw.

De schrijver was „overhooft van de Nederlantsche comtooren", te Suratte.

1501 **J. van Twist**, Generale Beschryvinghe van Indien, ende in 't besonder van... Gusuratten... onder den grooten Mogor. Amsterdam, *J. Hartgers*. 1648. 4o. Tiele, Mémoire, 214.

Vermeerderde uitgave van het in het vorige nummer beschreven werk.

1502 **Willem IJsbrantsz Bontekoe**, Journael ofte gedenkwaerdige beschrijvinghe van de Oost-Indische Reyse van Willem IJsbrantsz. Bontekoe van Hoorn. Begrijpende veel wonderlijcke en ghevaerlijcke saecken hem daer in wedervaren... 18 December 1618—16 November 1625... Waer bij ghevoeght is het journael van D. A. Raven... Amstelredam, *J. Hartgers.* 1648. *Met plaat in* 6 *afdeelingen.* 4o.

De meest populaire Hollandsche reis naar Oost-Indië, beroemd om de vele avonturen en ongelukken welke erin worden beschreven.

1503 **Bontekoe.** — Hetzelfde werk. Amsterdam, *B. Koene,* (omstr. 1810). 4o. — Tiele, Mémoire, 202.

Merkwaardige volksuitgave, met grove houtsneden versierd, waaronder het portret van Bontekoe, op den titel.

1504 **F. Caron**, Beschrijvinghe van het machtigh Coninckrijcke Japan, vervattende den aert en(de) eygenschappen van 't Landt, manieren der Volckeren, als mede hare grouwelijcke wreedtheydt tegen de Roomsche Christenen, gesteldt. t'Amsterdam, *Joost Hartgers,* 1748. 4o. — Tiele, Mémoire, 229.

Met aanteekeningen van *Hendrick Hagenaer.* Op blz. 64—73 komt een beschrijving voor van het leven te Siam, door *Joost Schouten* op zijn reis van 1636 gemaakt. Hij was directeur der O. I. Comp.

1505 **F. Caron,** Beschrijvinge van Jappan. 's Gravenhage, *I. Tongerloo,* 1662. 4o. — Tiele, Mémoire, 232.

Deze editie bevat een groote kaart en prenten.

506 **F. Pelsaert,** Ongeluckige voyagie van 't schip Batavia nae O.-Indien. Gebleven op de Abrolhos van F. Houtman,... 't veronghelucken des schips, grouwel. moorderyen onder 't scheepsvolck op 't eylandt Batavia, 1628 en 29. Nevens het treur-bly-einde ongheluck, des Compagnies dienaers 1636 wedervaren in Siam, onder Jer. v. Vliet, en de tyrannye v. Abas, Koninck van Persien 1645 begaen tot Espahan. Amsterdam, *Joost Hartgers,* 1648. *Met een plaat.* 4o. — Tiele, Mémoire, 236.

Beroemd verhaal van den schipbreuk van den Oostindisch-vaarder „Batavia" op de Pelsaerteilanden, aan de Westkust van Australië, waarbij de bemanning aan het muiten sloeg.

1507 (**G. de Veer**), Verhael van de eerste schipvaert der Hollandische ende Zeeuwsche schepen door 't Waygat, bij Noorden Noorweghen, Moscovien ende Tartarijen om, na Cathay ende China. Bijghevoeght de beschrijvinghe van Siberia, Samoyeda ende Tingoesa. Amsterdam, *J. Jansz,* 1648. 4o. — Tiele, Mémoire, 103.

Beschrijving van de overwintering van Heemskerk en Barentz op Nova Zembla. — Zeldzame uitgave, met tal van platen en kaarten.

1508 **Congo.** — Beschrijvinge van 't koningkrijck Congo met 't aenpalende landt Angola... zijnde het tweede deel van de Goudtkust. Amsterdam, voor *J. Hartgers,* 5160 (1650). 4o. — Tiele, Mémoire, 299.

1509 **Olivier van Noort**, Wonderlycke voyagie by de Hollanders ghedaan door de strate Magalanes, ende voorts den gantschen kloot des aerdtbodems om, met vier schepen onder Olivier van Noort uytghevaren 1598. Hier achter is byghevoeght de tweede voyagie van Jacob van Neck naer Oost-Indien. Amsterdam, *J. Hartgers,* 1650. *Met prentjes.* 4o. — Tiele, Memoire, 23.

1510 (**J. A. van Mandelslo**). — **A. Olearius**, Persiaensche reyse, uyt Holsteyn, door Lijflandt, Moscovien, Tartarien in Persien. Door Ph. Crusius en Otto Brughman, gesanten van Frederick, Erftheer in Norwegen, enz. aen den Koninck van Persien: en van daer te landt naer Oost-Indien. Amsterdam, 1651. 2 dln. 1 band. h. leder. *Met aardige prentjes.* 4o.

Fraai exemplaar.

1511 **Pruisen.** — Historie van 't landt van Pruyssen, hare oorspronck, heydense religie, bekeering tot 't Christendom en tegenwoordige hoedanigheydt. Uyt 't Hoogh in 't Nederduyts uyt veele autheuren verzaemelt tot nut der Nederlanders. Haerlem, *P. Castelein*, 1657. *Met houtsneden.* h. leder. 4o.

Eene uiterst zeldzame beschrijving van Pruisen en de Teutonische Orde.

Men vindt er voorts eene beschrijving van verschillende steden: Königsberg, Marienburg, Pillau, Thorn, Elbing, en vooral eene interessante beschrijving van Dantzig.

Op blz. 33 komt eene aanteekening voor betreffende de uitvinding der boekdrukkunst door Laurens Jansz. Koster te Haarlem.

1512 **Boulaye le Gouz**, De reyse en optekeningh van Boulaye le Gouz... In welke beschreven worden de religien, regeringen, en gelegentheden van... Italien, Grieken, Natolien, Syrien, Palestinen, den grooten Mogol, Byapour,... d'Oost-Indiens der Portugijsen, Arabien, Egypten. Amsterdam, 1660. *Met prentjes.* h. perk. 4o.

1513 (**O. Keye**), Beschryvinge van het heerlijck en gezegende landt Guajana, waer inne gelegen is de seer vorname Lant-streke genaemt Serrenamme, die jegenswoordigh beseten wort by den Staet van de Vereenighde Nederlantsche Provintiën. Mitsgaders aenwysinge van de groote vermaeckelijckheden, voordeelen ende rijckdommen die aldaer, ten reguarde van andere landen, te verkrijgen en te genieten zijn. In 's Gravenhage, *by Henricus Hondius*, (1660). perk. met zijden lintjes. verguld op snee. 4o.

Een der zeer zeldzame oude werken over de kolonisatie der Nederlanders in Amerika in de XVIIe eeuw. De schrijver was geïnteresseerd in ondernemingen in Suriname; hij poogt in dit boekje zijne landgenooten te bewegen, Guyana boven Nieuw Nederland voor kolonisatie te verkiezen. Hij toont het verschil aan tusschen „koude en warme landen," en zet o. a uiteen: „wat daer al voor onkosten sullen moeten ghedaen worden tot de culture van Nieuw-Nederlant." Daartegenover bespreekt hij alle voordeelen, die Suriname heeft boven Nieuw Nederland. Hij roemt den rijkdom aan voortbrengselen uit het planten- en delfstoffenrijk, de gezondheid van het klimaat, den kalmen aard der inboorlingen („... so dat die natien der wilden op die kuste noch de beste syn, onder dewelcke d'Europeische volckeren en voornamentlijck sommige Nederlanders het minste hebben verkeert"). Ten slotte geeft hij eene berekening van de onkosten van het coloniseeren en noemt daarbij o. a. de voordeelen van den slavenhandel.

Zeer fraai en groot exemplaar.

1514 **Macassar.** — Journael of kort verhael van 't begin, voortgangh en eynde des oorloghs tusschen den koningh van Macassar en de O. I. Compagnie, 1666—69, onder het beleyt van Corn. Speelman. Amsterdam, *M. Doornick*, (1669). 4o.

1515 **J. Seghersz. v. d. Brugge**, Journael of daghregister, gehouden bij seven matroosen, in haer overwinteren op Spitsbergen in Mauritsbay, gelegen in Groenland. 1633—34. Amsterdam, *G. J. Saeghman*, (omstr. 1660). *Met houtsneden.* h. leder. 4o.

Zeldzame beschrijving van eene Hollandsche overwintering op **Spitsbergen**.

1516 **C. de Rochefort**, Natuurlijke en zedel. historie van d'eylanden en voor-eylanden van America. Met een Caraïbischen woordenschat. Rotterdam, 1662. *Met prenten.* perk. 4o.

Hollandsche uitgave van het merkwaardige werk van De Rochefort over de Antillen. — Zeldzaam.

1516*a* **Haithon** van Armenien, Historie der Oostersche lantschappen: daer in d'opkomst, voortgang en oorlogen der Tartaren... verwinningen op verscheide volken.... Saracenen, etc. door J. H. Glazemaker vertaelt. Amsterdam, 1664. h. perk. 4o.

Een uit de middeleeuwen dateerende beschrijving van het rijk van Kathai (China), de Tartaren, enz.

Zeer zeldzaam.

1517 **Sandys** voyagien, behelzende een historie van de oorspronckelijcke ende tegenwoordige standt des Turkschen Rijcks: hare wetten, regeeringe,... koop-handel.... Uyt 't Engels vertaelt, door J. G. Amsterdam, 1665. *Met plaatjes.* perk. 4o.

Fraai exemplaar.

1518 **Levant.** — Vier oude werkjes betreffende de Hollanders in de Levant. 4 stuks. 4o.

Relaes van de voyagie gedaen door J. v. Dam, consul tot Smirna, waerinne verhaelt wordt de distrunctie van Ragousa. Amst., 1667. — Daghregister van 't gene J. Coljer, resident, geaccompagneert met den consul van Smyrna, J. v, Dam, is gherencontreert op de Reyse van Constantinopolen tot Adrianopolen. 1668. — Journael van 't geene J. Coljer in sijne intrede in Constantinopolen is ontmoet. 1668. — H. v. Horst, De zalige uitkomste der stervende in den Heere, op het afsterven van D. J. de Hochepied, consul in Smyrna. 1723.

Vier zeer zeldzame stukken.

1519 **M. Hemmersam,** West-Indiansk Reese-Beskriffning, från åhr 1639 till 1645 ifrån Amsterdam till St. Joris de Mina, itt castell i Africa. In påwårt Swånska språåk förwänd och tryckt, på Wysingzborg, aff *Joh. Kankel.* 1674. 4o.

De schrijver van dit merkwaardige boek bereisde, in dienst van de West-Indische Compagnie, **de kusten van Guinea,** waarvan hij eene uitvoerige beschrijving geeft, en bezocht ook **Brazilië**.

De origineele Duitsche editie van zijn boek verscheen in 1663 te Neurenberg, waar hij na zijn reizen zeven jaar als goudsmid heeft geleefd.

Deze Zweedsche uitgave vormt een gedeelte van de serie reisbeschrijvingen, te Wysingborg gedrukt.

De oude drukken van Wysingborg zijn zeer zeldzaam.

1520 **J. J. Struys,** Drie aanmerkelijke en seer rampspoedige reisen door Italien, Griekenland, Lijflandt, Moscovien, Tartarijen, Meden, Persien, Oost-Indien, Japan, etc. Amsterdam, 1676. *Met frontispice gedateerd* 1677, *kaart en* 19 *fraaie prenten in dubbel formaat, door C. de Decker.* h. leder. 4o.

Eerste uitgave.

Men vindt er mededeelingen over Madagascar, Kaap de Goede Hoop, St. Helena, Japan, Siam, gezichten van Siam, Astrakan aan de Wolga, enz.

1521 **F. J. von der Heyde,** Gefährlicher Schiffbruch des Ost-Indischen Jagdt-Schifs ter Schelling. Amsterdam, *J. v. Meurs & J. v. Sommeren,* 1676. *Met platen.* h. leder. fol.

Zeer zeldzame Duitsche uitgave. — De prenten zijn geëtst door Bosboom.

1522 **F. J. v. d. Heiden,** Vervarelyke schipbreuk van 't Oost-Indisch jacht terSchelling, onder het landt van Bengale. Den derden druk. Amsterdam, 1685. *Met prenten.* 4o.

1523 **P. della Valle,** Voortreffelijke reizen ... 1615—1626 in Turkijen, Egipten, Palestina, Persiën, O. Indiën, etc. Vertaald door J. H. Glazenmaker. Amsterdam, 1681. *Met portret en 25 prenten.* perk. 4o.

1524 **E. Melton,** Zeldzaame en gedenkwaardige zee- en landreizen door Egypten, West-Indiën, Perziën, Turkijen, Oost-Indiën, enz. 1660—77. Amsterdam, 1681. *Met fraaie etsen van J. Luyken.* perk. 4o. — Van Eeghen, no. 42.

Bevat o. a. de beschrijving van reizen door Nieuw-Nederland en Virginië, met een gezicht op den Niagara, door J. Luyken.

Het werk is origineel Hollandsch: „Melton" is het pseudonym van Broekhuysen.

1525 **(Edw. Melton),** Aenmerkenswaardige en zeldzame West-Indische zee- en landreizen, door de Caribische eylanden, Nieuw-Nederland, Virginien, en de Spaansche West-Indien. Amsterdam, *Gysbert de Groot,* 1705. *Met prentjes.* 4o.

Volksuitgave van het gedeelte van Melton's reizen, dat over Nieuw-Nederland, Virginië en West-Indië handelt. De prentjes stellen tafereelen uit het leven der Indianen voor.

Zeer zeldzaam.

1526 **J. Nieuhof,** Gedenkweerdige Brasiliaense zee- en lant-reize. — Zee- en lant-reize door verscheide gewesten van Oostindien, en inzonderheit een wijtloopig verhael der stad Batavia. Amsterdam, 1682. *Met platen en kaarten.* 2 dln. in 1 bd. perk. fol.

Het XVIIe eeuwsche standaardwerk over onze koloniën in Oost-Indië, aan de Kaap en in Brazilië. Met vele fraaie platen, waaronder verschillende gezichten te Batavia (Gouverneurs-huys, Vismarkt, Weeshuys, Vleeshal, Stadthuys, Kruyskerck, Tygersgraft, enz.).

Fraai exemplaar.

1527 **J. B. Tavernier,** De zes reizen, gedurende veertig jaren in Turkijen, Persien en d'Indien. Door J. Glasemaker vertaalt. Amsterdam, 1682. *Met portret, fraaie etsen door J. Luyken, afbeeldingen van munten, enz.* 3 dln. 2 banden. perk. 4o. — Van Eeghen, no. 61.

Fraaie uitgave, gezocht om de etsen van Luyken.

Fraai exemplaar.

1528 **J. Freyer,** Negenjaarige reyse door O.-Indiën en Persiën ... staat derselver landschappen, regering, godsdienst, wetten, gewoontens, enz. 1672—1681. Uyt het Engels. 's Gravenhagen, 1700. *Met portret, kaarten en prenten.* perk. 4o.

Deze reis naar Dekhan bevat ook eene uitvoerige beschrijving van de zeden der Armenische Christenen.

1529 **Th. Gage,** Nieuwe ende seer naeuwkeurige reyse door de Spaensche West-Indien. Overgeset door H. v. Q(uellenburgh). 2e druk. Utrecht, 1700. *Met platen.* h. perk. 4o.

Fraai exemplaar.

1530 **E. IJsbrants Ides,** Driejaarige reize naar China, van Moskou af, over Groot Ustiga ... Siberien, Groot Tartarijen ... tot in China. Hier bij ... beschrijvinge van China, uit het Chineesch vertaald. Amsterdam, 1704. *Met titelprent, 9 platen en 21 prentjes.* perk. 4o.

Zeer geachte beschrijving eener reis naar China.

1531 **C. de Bruyn,** Reizen over Moskovië, door Persië en Indië. Amsterdam, 1711. *Met meer dan 300 platen.* Verguld leder. folio.

Een der beste en fraaiste werken over Rusland en Perzië, vooral belangrijk om de prenten, welke gegraveerd zijn naar de oorspronkelijke teekeningen van De Bruyn, op de plaats zelf vervaardigd. Van vele plaatsen in Rusland en Perzië komt hier voor het eerst eene afbeelding voor.

Men vindt er o. a. een zeer groot panorama van Moscou, een groot gezicht op Ispaham, 3 groote gezichten op Persepolis, enz.

Fraai exemplaar.

1532 **Thevenot,** Reizen, waar in gehandeld wordt van de staaten ... van den Grooten Heer. Uit het Fransch door G. v. Broekhuizen, 2e druk. Amsterdam, *N. ten Hoorn,* 1723. *Met titelplaat en prenten door J. Luyken.* leder. 4o. — Van Eeghen, no. 47.

Fraai exemplaar.

1533 **Misson,** Nieuwe reize na en door Italiën. Vermeerdert door Addisson. Uit het Frans. Utrecht, 1724. *Met platen.* 2 dln. leder. 4o.

Zeer fraai exemplaar.

1534 **P. Labat,** Nieuwe reizen naar de Franse eilanden van America. Behelzende de natuurlijke historie van die landen, het maken der suiker, indigo, cochenille, cacao, enz. In 't Nederduitsch gebragt door W. C. Dijks. Amsterdam, 1725. *Met platen en kaarten.* 4 dln. in 2 verguld lederen banden. 4o.

Fraai exemplaar.

1535 **P. de Tournefort,** Beschrijving van eene reize naar de Levant, gedaan op bevel des Konings van Vrankryk. Uit het Fransch door P. Le Clercq. Amsterdam, *Jz. van Waesberge,* 1737. *Met kaarten, afbeeldingen van kostuums, planten, oude monumenten,* enz. 2 dln. 1 bd. h. leder. 4o.

Fraai, onafgesneden exemplaar.

1536 **Prevost**, Historische beschrijving der reizen, of nieuwe verzameling van de allergedenkwaardigste zee- en landtogten in Europa, Azïe, Afrika en Amerika. 's Gravenhage, 1747—1767. 21 dln. *Met talrijke kaarten en platen.* h. leder. 4o.

Belangrijke verzameling reisbeschrijvingen, naar alle deelen der wereld.

Deel 20 bevat de levensbeschrijvingen der Gouveneurs-Generaal van Nederlandsch Indië, met hunne portretten.

Zeer fraai exemplaar, op groot papier, onafgesneden.

1537 **W. Schouten**, Reystogten naar en door Oost-Indien ... gemengt met veel vreemde voorvallen, zee- en veldslagen, met de Portugyzen en Makassaren.... Des autheurs gevaarlijke terug-reys, in 1665. 3e druk. Amsterdam, 1740. *Met portret en vele platen.* h. leder. 4o.

Fraai exemplaar, op groot papier,

Een van de meest populaire reisbeschrijvingen in Indië, vooral gezocht om de platen.

1538 **J. F. Reitz,** Oude en nieuwe staat van 't Russische of Moscovische Keizerrijk, en deszelfs Groot-Vorsten, benevens deszelfs beschrijvinge, godsdienst, koophandel, kunsten, etc. Utrecht, 1744. *Met platen door Philips en kaarten.*

Van de kaarten noemen wij: een plan van St. Petersburg, en van de platen: „Bruiloft van dwergen, aangesteld door Peter I", „het afsnijden der lange rokken, door Peter I bevolen", enz.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1539 **J. E. van Egmond van der Nyenburg** en **J. Heyman**, Reizen door Europa, Klein Asien, verscheide eilanden van de Archipel, Syrien, Palestina, Aegypten, enz. Leiden, 1758. 2 dln. perk. 4o.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1540 **T. Shaw**, Reizen door Barbarijen en het Oosten, uit het Eng. door P. Boddaert, met aanteekeningen van S. Rau, M. Tydeman en C. Saxe. Utrecht, 1783. 2 dln. h. leder. gr. 4o.

Bevat 13 kaarten en plans en 25 platen door *J. v. Schley*, *S. Fokke*, enz. (stadsgezichten, antiquiteiten, enz.).

Fraai exemplaar, op groot papier, onafgesneden.

1541 **Nederlandsche Reizen**, na de meest afgelegene gewesten des aardkloots. Amsterdam, 1784—86. *Met platen.* 14 dln. in 4 banden. h. leder. 8o.

Verzameling reizen sedert Barentz, voornamelijk naar Oost-Indië: Tasman, Spilbergen, v. Noort, v. Neck, Lemaire, l'Hermite, Roggeveen, enz.

Zeer fraai exemplaar.

1542 **De Lesseps**, Historisch dagverhaal der reize, zedert het verlaaten van de la Perouse in de haven van St. Pieter en Paulus op Kamschatka, tot op zijne komst in Frankrijk. Utrecht, 1791—92. *Met kaarten en een plaat.* 2 dln. 1 band. h. leder. 8o.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1543 **J. G. Stedman**, Narrative of a five years' expedition, against the revolted negroes of Surinam, in Guiana, on the Wild Coast of South America, 1772—77. London, 1796. 2 dln. *Met* 80 *prenten en kaarten.* h. groen marokijn, rug en snede verguld. 4o.

Zeer fraai exemplaar van dit zeldzame werk. De vele platen vertoonen afbeeldingen van inboorlingen, planten, vruchten, dieren, vlinders, vogels, landschappen, enz. Zij zijn alle fraai uit de hand gekleurd, hetgeen zeer zelden voorkomt.

1544 **J. G. Stedman**, Reize naar Surinamen en door de binnenste gedeelten van Guiana Naar het Engelsch. Amsterdam, *J. Allart*, 1799—1800. *Met platen en kaarten.* 4 dln. h. leder. 8o.

Gezocht om de vele fraai gegraveerde platen. Men vindt er o. a. een groot, uitslaand panorama van Paramaribo, gezichten van 't fort Amsterdam, de plantage „Alkmaar", de legerplaats Jerusalem, enz.

Fraai exemplaar. — Onafgesneden.

1545 **G Staunton**, Reis van Lord Macartney naar China. Amsterdam, *J. Allart*, 1798—1801. *Met portret en 46 kaarten en platen.* 7 dln. h. leder, vergulde ruggen. 8o.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1546 **C. S. Sonnini**, Reize door Griekenland en Turkijen. Naar het Fransch door G. Nieuwenhuis. Den Haage, 1802—03. *Met platen.* 2 dln. h. leder. 8o.

De platen zijn belangrijk voor de kennis der kleederdrachten en der natuurlijke geschiedenis dier streken.

Fraai exemplaar.

1547 **M. Symes**, Reis van een Britsch gezantschap naar het koningrijk Ava, 1795. Uit het Engelsch. Amsterdam, *J. Allart*, 1802—04. *Met platen en kaarten.* 3 dln. h. leder. 8o.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1548 **V. Denon**, Reize in Opper- en Neder-Egipte, gedurende den veldtocht van Bonaparte. Uit het Fransch van H. Bosscha. Amsterdam, *J. Allart*, 1803. *Met kaart en platen.* 3 dln. h. leder. 8o.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1549 **A. E. v. Braam Houckgeest**, Reize van het gezantschap der Hollandsche O. I. Compagnie naar den keizer van China, 1794—95. Getrokken uit het dagverhaal door M. L. E. Moreau de Saint-Mery. Haarlem, 1804—06. *Met platen.* 2 dln. 1 band. h. leder. 8o.

Bevat o. a. een gezicht van Peking.

Fraai exemplaar.

1550 **A. v. d. Willigen**, Aanteekeningen op een togtje door een gedeelte van Engeland, in 1823. Haarlem, 1824. h. leder. 8o.

Op den titel bevindt zich een gezichtje van Bristol.

Fraai exemplaar. — Zeldzaam.

1551 **Abyssinië.** — „Van die wonderlichede en costelicheden van Pape Jans landen. (*Aan het einde:*) Gheprint Thantwerpen . . . by my *Jan van Doesborg*, zonder datum, (omstr. 1508). Gothische letter. *Met houtsneden op den titel en in den tekst; op de laatste bladz. het drukkersmerk van R. van de Dorpe.* 8o.

Zeer merkwaardige beschrijving van Abyssinië. — Facsimile-reproductie, in oude letters, slechts in 30 exemplaren gedrukt.

1552 **Hudson.** — The Arctic North-East and West Passage. Detectio Freti Hudsoni or Hessel Gerritsz' collection of tracts by himself, Massa and De Quir on the N. E and W. Passage, Siberia and Australia. Reproduced, with the map, in photolithography in Dutch and Latin after the editions of 1612 and 1613. Augmented with a new English translation by Fred. John Millard. And an essay on the origin and design of this collection by S. Muller Fz., Keeper of the Records at Utrecht. Amsterdam, *Frederik Muller & Co.*, 1878. *Met kaarten.* 4o.

Belangrijke uitgave, bevattende de reproductie der verhandelingen, in 1612 en 1613 uitgegeven door Hessel Gerritsz, „den vriend der geographie". Zij beschrijven de nieuwe ontdekkingen door Hudson en De Quir en geven mededeelingen over Siberië, van Isaac Massa afkomstig. — In klein getal gedrukt.

1553 **P. A. Tiele**, Mémoire bibliographique sur les Journaux des Navigateurs Néerlandais, reimprimés dans les Collections de De Bry et de Hulsius, et dans les Collections Hollandaises du XVIIe siècle et sur les anciennes éditions Hollandaises des journaux de navigateurs étrangers. Met een index der reizen, der verschillende uitgaven en van den inhoud. Amsterdam, 1867. 8o.

1554 **P. A. Tiele**, Nederlandsche bibliographie van land- en volkenkunde. Amsterdam, 1884. gr. 8o.

Bibliographie van de Nederlandsche boeken over de geographie en ethnographie van den Indischen Archipel, China, Japan, Australië, enz., van de XVIe eeuw af.

Door de collaties der verschillende uitgaven van de hierin beschreven werken is deze bibliographie voor verzamelaars van groot belang.

OOST-INDIË EN AMERIKA.

1556 **Valentijn, Oud en Nieuw Oost-Indiën,** vervattende eene verhandeling van Nederlands Mogentheyt in die gewesten. Amsterdam, 1724. 5 deelen, 8 banden. *Met talrijke portretten, gezichten en platen.* h. leder. fol.

Standaardwerk over de geschiedenis van de Oost-Indische Compagnie. Het bevat het verhaal van de ontwikkeling van den handel der Nederlanders, van hunne oorlogen, de levensbeschrijvingen der verschillende gouverneurs, met hunne portretten, belangrijke berichten over de natuurlijke geschiedenis van Indië, over de dialecten van den Archipel, enz.

Ook vindt men er uitvoerige bijzonderheden over Ceylon, eene beschrijving van de Kaap de Goede Hoop (160 bladzijden), enz.

Bovendien heeft dit werk belang voor Australië. Het bevat het verkorte dagboek van Tasman met kaarten, en tevens verscheidene aanteekeningen over eilanden in den Stillen Oceaan.

Fraai exemplaar, in oude, half-lederen banden, met vergulde ruggen.

1557 **W. Marsden,** The history of Sumatra. 2nd Ed. London, 1784. *Met kaart.* leder. 4o.

Een der beste werken over Sumatra.

1558 **J. Crawfurd,** History of the Indian Archipelago. Edinburgh, 1820. *Met groote kaart en platen.* 3 dln. verguld leder. 8o.

Zeer fraai exemplaar van een der standaardwerken over Nederlandsch-Indië.

1559 **F. S. Marryat,** Borneo and the Indian Archipelago, with drawings of costume and scenery. London, 1848. *Met platen en prenten.* linnen. gr. 8o.

1560 **C. A. L. M. Schwaner,** Borneo. Beschrijving van het stroomgebied van den Barito en reizen langs eenige voorname rivieren v. h. Z.-O. gedeelte... in 1843—47. Amsterdam, 1853. 2 dln. *Met kaarten en platen.* linnen. gr. 8.

Het beste werk over Borneo.

1561 **C. Leemans, Bôrô-Boudour** dans l'île de Java, dessiné par ou sous la direction de F. C. Wilsen, avec texte descriptif et explicatif, rédigé d'après les mémoires manuscrits et imprimés de F. C. Wilsen, J. F. G. Brumund et autres documents. Leide, *E. J. Brill,* 1874. Texte hollandais et français. 2 vols. cart. 8o. — *Avec* 17 *planches du texte pet. in-fol. et* **400 planches très-grand in-fol.**, en livraisons.

Ouvrage important, donnant la reproduction détailleé du célèbre temple de Bôrô Boudour, le monument magnifique de l'architecture Hindoue dans l'île de Java, avec un texte descriptif d'après des dessins et études faits sur les lieux mêmes.

Publication splendide, faite par ordre du Gouvernement.

1562 **Staatsblad van Nederlandsch-Indië,** Officiëele uitgave. Batavia, 1816—94. 80 deelen, grootendeels gebonden. h. leder. 8o.

Complete serie, zeer zeldzaam in den handel.

1563 **Ph. Baldaeus,** Nauwkeurige beschrijvinge van Malabar en Choromandel... en Ceylon. Amsterdam, 1672. *Met frontispice, kaarten en platen.* 3 dln. 1 band. leder. fol.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1564 **Caspar Barlaeus, Rerum per octo-ennium in Brasilia et allibi nuper gestarum,** sub praefectura Comitis J. Mauritii Nassaviae... historia. Amsterdam, *J. Blaeu.* 1647. perk. verguld op snee. fol.

Monumentaal werk, over de geschiedenis der Nederlanders in Brazilië, onder Jan Maurits van Nassau-Siegen, den vermaarden gouverneur.

In dit boek geeft Barlaeus de kroniek van diens bedrijven en van het bestuur van Brazilië. Het werk is geïllustreerd met fraaie etsen: afbeeldingen van krijgsbedrijven, panorama's enz., door *Jan van Brosterhuizen,* naar schilderijen en teekeningen van *Frans Post.*

1565 **P. J. Benoit**, Voyage à Surinam, description des possessions Néerlandaises dans la Guyane. Bruxelles, 1839. h. leder. fol.

Serie van 100 prenten (gezichten, costumes, zeden en gewoonten, enz.), naar de natuur geteekend door den auteur, en op steen gebracht door *Madou en Lauters.*
Fraai exemplaar.

1566 **A. Moubach**, Naaukeurige beschrijving der uitwendige godtsdienstplichten, kerkzeden en gewoontens, van alle volkeren der waereldt. Uit het Fransch. Amsterdam, 1727. *Met vele platen.* 6 dln. perk. folio.

Fraai exemplaar, op groot papier. — Gezocht om het groot aantal interessante prenten van Picart.

1567 **W. Hurd**, Oude en tegenwoordige staat en geschiedenis van alle godsdiensten, van de schepping af tot op den tegenwoordigen tijd. Uit het Engelsch vertaald. Amsterdam, *M. de Bruyn*, 1781—91. *Met vele platen.* 7 dln. verguld leder. 8o.

Zeer fraai exemplaar, in oude banden. — Het werk is vooral gezocht om het groot aantal fraaie platen.

1568 **Abel Janszoon Tasman, Journal of his discovery of Van Diemens Land and New Zealand in 1642. With documents relating to his exploration of Australia in 1644.** Being photo-lithographic facsimiles of the original manuscript in the Colonial Archives at the Hague, with an English translation and facsimiles of original maps. To which are added Life and labours of Abel Janszoon Tasman by J. E. Heeres, L. L. D. Professor at the Dutch Colonial Institute, Delft, and observations made with the Compass on Tasman's voyage by Dr. W. van Bemmelen, assistant Director of the Royal Meteorological Institute, Utrecht. Amsterdam, *Frederik Muller & Co.* 1898. verguld perk. groot folio.

Zeer belangrijk werk voor de geschiedenis van de ontdekking van Australië. Het officiëele dagboek van Tasman is er gereproduceerd in photolithographie, op ongeveer 200 fol. bladzijden. Dit dagboek bevat vele teekeningen van kusten, baaien, hoogten, gezichten, woningen, bijzonderheden uit het leven der inboorlingen, enz.
De text, in 't Engelsch, bevat:
Translation. 59 bladz.
Text by Prof. Heeres, Life and labours of Tasman. With the documents. 163 pages.
Text by Dr. v. Bemmelen. The Observations with the Compass. 21 pages.
Five large maps after originals in the State Archives, etc.

569 **Remarkable Maps**, reproduced in the original size after scarce or unique maps. Amsterdam, 1894—97. 6 dln. en supplement, in 1 band. h. Russisch leder. gr. fol.

Verzameling reproducties van oude, merkwaardige kaarten, in 100 exemplaren gedrukt en uitverkocht.
Compleet exemplaar, bevattende:
I. Maps in the Bodel-Nyenhuys-Collection. Mappemondes, etc. 14 bladen folio. Met text van C. H. Coote, bibliothecaris van het British Museum.
II-III en supplement. The Geography of Australia, as delineated by the Dutch Cartographers of the XVIIth century. Edited by C. H. Coote. 1895. *Met 21 kaarten van dubbel formaat.*
IV. Nicolas Witsen's map of Tartary. With text bij F. G. Kramp. 3 bladen. imp. fol. — Three remarquable mappemondes.
V-VI. Maps of various parts of Europe delineated in the XVth and XVIth centuries. Chiefly from the Isaac Vossius-collection in the library of the Leyden University.

ZUID-AFRIKA.

1570 **P. Kolbe,** Beschrijving van de Kaap de Goede Hoop... waarbij de oorsprong der Hottentotten, derzelver tale, godsdienst, levenswijze, enz. Amsterdam, *Balth. Lakeman,* 1727. 2 dln. *Met kaarten en platen.* leder. folio.

Het beste oude werk over de Hollandsche nederzetting aan Kaap de Goede Hoop.

1571 **P. Kolbe,** The present state of the Cape of Good Hope. London, 1731. 2 dln. *Met frontispice, portret, kaart en prenten.* h. leder. 8o.

Zeer zeldzame Engelsche uitgave van den Kolbe.

1572 **P. Kolbe,** Beschreibung des Vorgebürges der Guten Hoffnung, und derer darauf wohnenden Hottentotten. Franckfurt, 1745. *Met portret, frontispice en platen.* perk. 4o.

Zeer zeldzame Duitsche uitgave van den Kolbe. — Fraai exemplaar.

1573 **A. Sparman,** Reize naar de Kaap de Goede Hoop, de landen van den Zuidpool, en rondom de waereld, doch voornamelijk in de landen der Hottentotten en Kafferen. 1772—76. Met aanteekeningen van G. Forster. Leyden, 1787. *Met* 1 *kaart en* 13 *platen.* h. leder. 8o.

De schrijver geeft vele bizonderheden over het leven der Boeren.

1574 **J. Barrow,** An account of travels into the interior of Southern Africa. 1797—98. London, 1801—04. 2 dln. *Met kaarten en platen.* leder. gr. 4o.

Belangrijk werk over de Kaapkolonie en het binnenland van Zuid-Afrika. Fraai exemplaar, op groot papier.

1575 **Robert Percival,** An account of the Cape of Good Hope, containing an historial view of its original settlement by the Dutch, its capture by the British in 1795, and the different policy pursued there by the Dutch and British Governments. Also a sketch of its geography, productions, the manners and customs of the inhabitants, etc. London, 1804. gecarton. 4o.

Fraai exemplaar van dit werk over Zuid-Afrika, vooral belangrijk voor de geschiedenis van de eerste Engelsche occupatie.

1576 **C. I. Latrobe,** Journal of a visit to South-Africa in 1815—18, with some account of the missionary settlements of the United Brethern near the Cape Colony. London, 1818. *Met kaart en* 16 *prenten, waarvan de meeste gekleurd.* in origineel cartonnen omslag. groot 4o.

Belangrijke bijdrage tot de geschiedenis van de Kaap, met vele bijzonderheden over de zendelingen in het begin der XIXe eeuw.

1577 **Convention** of peace, commerce, slave trade, &c., between the Assistant Frontier Commissioners for settling the boundaries of the Cape of Good Hope and the Transvaal Boers. Sand River, January 17, 1852. London, *P. S. King & Son.* (1852). 4 bladz. fol.

Origineele uitgave van den tekst van het tractaat van Zandrivier, waarbij Engeland de onafhankelijkheid erkent van de Zuid-Afrikaansche Republiek. De juiste woorden zijn:

„The Assistant Commissioners guarantee in the fullest manner, on the part of the „British Government, to the emigrant farmers beyond the Vaal River, the right to „manage their own affairs, and to govern themselves, without any interference on „the part of Her Majesty the Queen's Government...."

Uiterst zeldzaam. — Zie over dit tractaat: Dr. J. W. Leyds, De eerste annexatie van de Transvaal. 1906. Hoofdstuk V.

1578 **Bluebooks.** — Een zeer merkwaardige verzameling officiëele stukken, uitgegeven door de Engelsche regeering, over den laatsten oorlog in Z.-Afrika. 1897—1903. 33 stukken. fol.

Zeer belangrijke verzameling ter nadere kennis van den oorlog, bevattende vele, thans reeds zeldzame rapporten. Men vindt hierin o. a. het rapport van den Jameson Raid. 300 pag. — „Papers relating to the Complaints of British Subjects in the South-African Republic. 1899." 243 pag. — Verschillende rapporten betreffende de concentratie-kampen. — De Verslagen van de „Royal Commission on the War in South-Africa." 3 zware dln. — Verder verscheidene kleinere rapporten en berichten, zooals b. v. „Letter from Commandant Louis Botha to Lord Kitchener." 13 Febr. 1901. — „Papers" en „Further papers relating to negociations between Commandant Louis Botha and Lord Kitchener." 1901. — „Correspondence respecting terms of surrender of the Boer forces in the field." 1902. — Etc. Etc.

ZEDEN EN GEWOONTEN.

GEÏLLUSTREERDE WERKEN (XVIE—XIXE EEUW).

1579 (**J. Moerman**), Apologi creaturarum. *G. de Jode excu.* 1584. (Aan het einde:) *Excudebat Gerardo Judae, Christ. Plantinus.* perk. 4o. — Naam op den titel.

Versierd met titelprent en 65 zeer aardige emblema's, door Marcus Gerards geëtst. Deze prentjes zijn merkwaardig als afbeeldingen van het boerenleven in de XVIe eeuw.

Zeer zeldzaam.

1580 **Den nieuwen verbeterden Lusthof**, gheplant vol uytgelesene, eerlijcke, amoureuse ende vrolijcke ghesanghen, als mey, bruylofts, tafel, ende nieujaers-liedekens, met noch verscheyden tsamenspreekinghen tusschen vrijer en vrijster. Item is noch hier achter tot ein besluyt by ghevoeght, ein Bruylofts Bancket. Amsterdam, *D. Pietersz, bij die oude Brugge aent Water.* 1607. *Met prentjes.* h. leder. 4o oblong.

Het tweede gedeelte is getiteld: „Bruylofts Bancket, verciert met veertien liedekens... Van nieus in druck ghebracht ende ghemaeckt door M. V. binnen Goude. Daar bij noch andere liedekens van experte componisten ghevoeght zijn." Deze liederen zijn meest van *M. Vlack* uit Gouda; hij teekent: *„Niemand zonder Vlack"*.

De 11 fraaie plaatjes, door *C. J. Visscher*, zijn vooral belangrijk voor de costuums uit die dagen.

Op de titels bevindt zich een zeer fraai vignet van *D. Vinkeboons*, voorstellende een musiceerend gezelschap, met spinet, guitaar, enz.

Een dier fraaie oblong-liedboeken, welke op bruiloften gebruikt werden, en welke zoo belangrijk zijn voor de afbeeldingen van kostuums, etc. — Zeer zeldzaam.

1581 **Den Bloemhof van de Nederlandsche jeught**, beplant met uijtgelesene elegien, sonnetten, epithalantien, e(n) gezangen, etc. poëtisch e(n) morael. Noyt in den druck gesien. 't Amstelredam, *by D. Pietersz, in de Oude Brug-steech,* 1608. *Met prentjes.* h. leder. 4o oblong.

Zeer zeldzaam en merkwaardig liedboekje.

De liederen zijn onderteekend: Mangre envie, Fontain, A. F. P., Een is noodich, Deught verwint, enz.

De fraaie prentjes, door *C. J. Visscher*, zijn belangrijk om de afbeeldingen der kostuums.

1582 (**D. Heinsius**), Emblemata amatoria, jam demum emendata. Amstelredam, *by Dirk D. Pietersz. boeckvercooper in de witte Persse, in de oude brug-steech aen 't water.* 1608. h. leder. 4o oblong.

Fraaie serie van 24 emblema's met gegraveerden titel, door *J. de Geijn.*

1583 **D. Heinsius,** Nederduytsche poemata, bij een vergadert en uytgegeven door P. S(criverius). Amsterdam, 1618. perk. 4o.

Bevat 48 zeer aardige emblematische prentjes, ter illustratie van het „Ambacht van Cupido" en de „Hymne aan Bacchus", gegraveerd door *S. de Passe, Blom, Matham,* e. a.

1584 **Zeeusche Nachtegael,** ende des selfs dryderley gesang; door verscheyden Zeeusche poëten byeen ghebracht. Hier is nog by-ghevought een poëtisch werck ghenaemt Tafereel van Sinnemal. Middelburgh, 1623. 2 dln. 1 band. leder. 4o.

Een der aardigste werken, te Middelburg in de XVIIe eeuw verschenen.
Het is geïllustreerd met gravures door *A. Matham, v. Queboren, P. de Jode,* e. a., interessant voor de kennis der zeden uit dien tijd: gezichten in tuinen, dansende boeren, een scharenslijper, een mosselventer, vechtende boeren, enz.
Onder de gedichten noemen wij de serie sonnetten van S. van Beaumont, genaamd „Jonckheyt" en de gedichten van Van de Venne, vereenigd onder den specialen titel „Tafereel van Sinnemal."
Fraai exemplaar.

1585 **J. de Brune,** Emblemata of zinne-werk: voorghestelt in beelden, ghedichten en breeder uyt-legginghen tot uyt-druckinghe en ver-beteringhe van verscheyden feylen onzer eeuwe. Amsterdam, *J. E. v. Kloppenburch,* 1624. perk. 4o.

Met zeer fraaie plaatjes door *A. van der Venne, J. Sillemans, W. de Pas, I. Gelle, A. Poel, Blon,* enz. Zij behooren tot de aardigste kostuumprentjes der XVIIe eeuw.

1586 **J. van Heemskerk,** Minnekunst, minnebaet, minnedichten, mengeldichten. Amsterdam, *Hessel Gerritsz.* 1626. leder. 8o oblong.

Geïllustreerd met zeer fraaie prentjes door Serwouter, H. Gerritsz, e. a., welke interessant zijn voor de kennis van het leven der „jeunesse dorée" te Amsterdam in het begin der XVIIe eeuw. Wij noemen b. v. eene serenade, een gezelschap aan het kaarten, enz.
Fraai exemplaar. — Zeer zeldzaam.

1587 **A. Valerius, Nederlantsche gedenckclanck,** openbarende de voornaemste geschiedenissen van de 17 Nederlandsche provintien, 't sedert den aenvang der inlandsche beroerten ende troublen, tot 1625. Verciert met aerdige platen ende stichtelijcke reimen ende liedekens... gestelt op musycknoten... beneffens de tablatuer vande luyt ende cyther. Haarlem, *voor d'erfgenamen van den auteur, woonende ter Veer in Zeeland.* 1626. *Met platen en muziek.* lederen band. 4o oblong. — Lichte piqûre in den onderrand van enkele bladen.

Een der merkwaardigste boeken over den 80-jarigen oorlog, welke in Holland in dien tijd verschenen. Het bevat een uitvoerig overzicht van de gebeurtenissen van het begin van den oorlog, opgeluisterd met liederen. Men vindt er verscheidene uit het begin van den 80-jarigen oorlog, zoo o. a. het „Wilhelmus", „Maximiljanus de Bossu", enz.
De auteur geeft tevens de melodieën der liederen, en voegt er de tabulaturen voor de luit en de cyther aan toe; het is daardoor een der belangrijkste muzikale werken, in het begin der XVIIe eeuw in Holland uitgegeven.
De fraaie, zinnebeeldige prentjes zijn gegraveerd door *Serwouter, van Bremden, Matham,* enz., naar *A. van de Venne.*
Fraai exemplaar, op groot papier, in ouden lederen band.

1588 **J. Cats,** Proteus ofte minnebeelden verandert in sinnebeelden. Rotterdam, *P. v. Waesberge,* 1627. h. perk. 4o.

Met talrijke prenten door *Matham, de Passe, P. Serwouter, J. Swelink,* e. a. naar *v. d. Venne.* Zij zijn merkwaardig voor de kennis van het kostuum en het huisraad dier dagen.
Deze uitgave bevat, met afzonderlijke pagineering: Emblemata in linguam Anglicam transfusa. — Emblemata moralia et oeconomica. — Galathee ofte harder minneklachte.

1589 **J. Cats,** Houwelyck, dat is de gansche gelegentheyt des echten staets. In Zeelandt, *B. Az. Berentsma.* 1633. h. perk. 4o.

Met prentjes door *Matham, Serwouter, v. Bremden,* e. a.

1590 **H. Jz. Krul**, Werken in oorspronkelijke uitgaven, 1634—39, tezamen vereenigd in een fraaien verguld lederen band. 4o.

De werken van Krul, die een tegenhanger vormen tot die van Cats, zijn in de 4o uitgaven fraai geïllustreerd met etsen van *Savry* en anderen, die belang opleveren voor de kostuums en de zeden dier dagen.

Zijn tooneelstukken, ten deele „muziekspelen", opgevoerd op de door hem gestichte „Musyckkamer: Je blyft in eelen doen," behooren tot de eerste Nederlandsche stukken, die men den naam van opera zou kunnen geven.

Onze band bevat: Eerlyke tytkorting. — Minnelycke sanghrympies. 1634. *(Met muziek).* — Bruyloftsgedichten. 1634. — Verschillende tooneelstukken, waaronder de „Inleydinghe gedaen op de Amsteldamsche musyckkamer Je blijft in eelen doen." 1634. — Minnespiegel der deugden. 1639. — Etc. — Tezamen 12 stukken.

Zeer fraai exemplaar.

1591 **A. Hofferus**, Nederduitsche poemata. Amsterdam, *Broer Jansz.*, 1635. perk. 4o.

Geïllustreerd met aardige prentjes door *C. de Passe*, e. a., voorstellende stads- en dorpsgezichten, costuums, schepen, enz.

Men vindt er o. a. gedichten op Piet Hein en zijn verovering van de Zilvervloo

1592 **A, van de Venne**, Tafereel van de belachende werelt, en des selfs geluckige eeuwe, goed rondt, met by-gevoegde raedsel-spreucken, aengewesen in de boerachtige eenvoudigheyt, op de Haegsche Kermis. 's Hage, 1635. *Met fraaie platen, gegraveerd door de Jode en anderen, naar A. van de Venne.* perk. 4o.

Dit werk behoort tot de merkwaardigste geïllustreerde Hollandsche boeken der 17e eeuw. De platen geven afbeeldingen van huiselijke tafereelen en straattooneelen.

1593 **J. Cats**, 's Werelts begin, midden, eynde, besloten in den trouringh, met den proefsteen van den selven. Dordrecht, 1637. h. perk. 4o.

Met fraaie prenten door *C. v. Queboren, A. Matham*, e. a. — Deze uitgave heeft het fraaie portret van Cats door *W. Delf*, en dat van Anna Maria v. Schuurman.

1594 **J. van der Veen**, Zinnebeelden, ofte Adams appel. Verciert met seer aerdige constplaeten. Mitsgaders sijne oude ende nieuwe ongemeene bruydtlofs ende zegezangen. Amsterdam, 1642. h. leder. 4o.

Eerste uitgave, met de fraaie etsen van S. Savry. Eenige dezer zijn waarschijnlijk naar Rembrandt (bladz. 86 en 98), en M. Uyttenbrouck (bladz. 26, 58, 110, 122 enz.).

Wij vermelden de laatste ets, betreffende de gewoonte te Deventer, om een lantaarn zonder kaars buiten een sterfhuis te hangen.

1595 **Jacob Cats, Alle de Wercken**, so ouden als nieuwe. 't Amsterdam, *by Jan Jacobsz Schipper*, 1655. *Met platen en fraai portret van Cats naar C. Monicks, gegraveerd door M. Mozijn.* gestempeld leder. fol.

Oorspronkelijke uitgave van Cats' verzamelde werken. Zij is kenbaar aan het jaartal 1655, dat het portret van Mosyn draagt. Deze uitgave is vooral belangrijk omdat hier voor het eerst in verschijnt J. Cats' ouderdom, buytenleven, en hof-gedachten, op Sorghvliet. t'Amsterdam, *by Jan Jacobsz. Schipper*, 1655. *Met fraaie titelplaat door* C. van Dalen de Jonge, naar v. d. Venne, een ander fraai portret door Mosijn, naar v. d. Venne, en groote en kleine gravures naar v. d. Venne.

Eerst onder het afdrukken van de 2e editie van het Museum Catsianum kwam deze uitgave in het bezit des verzamelaars. Op pag. 33 leest men: „Deze oorspronkelijke uitgave der verzamelde werken, die aan alle andere moet voorafgaan, kwam eerst onder het afdrukken van dezen catalogus in mijn bezit."

1596 (**M. G. Tengnagel**), Het leven van Konstance: waer af volgt het tooneelspel, de Spaensche heidin. Amsterdam, *G. Valckenier*. 1657. h. leder. 4o.

Met fraaie etsen door P. Nolpe naar S. de Vlieger, Quast en I. Isaacz.

1597 **F. v. H(oogstraten)**, Het voorhof der ziele, behangen met leerzaeme prenten en zinnebeelden. Rotterdam, 1668. verguld leder. 4o.

Gezocht om de serie aardige etsen door *Rom. de Hooghe.*

Fraai exemplaar.

1598 **Jacob Cats**, Alle de wercken, so oude als nieuwe. Op nieus vermeerdert met des autheurs tachtigjarig leven, huyshoudinge en bedenckingen op Zorgvliet. Amsterdam, 1700. *Met het portret door M. Mozijn en platen.* verguld leder. verguld op snee. folio.

Bijzonder fraai exemplaar van den folio-Cats.

1599 **Coninglijke Almanach**, beginnende met den aanvang der oorlog, van anno 1701... waer in duydelijk de loop der zon der ongeregtigheid, met zijn eclipsen, of de regtvaardige straf des heemels... vertoond word. *Parijs, in de koninglijke drukkerij van den klijne Louis.* (1701). gecart. folio.

Titel in Fransch en Hollandsch, en 11 satirieke prenten, betrekking hebbende op Lodewijk XIV en zijn hof.

Zij zijn merkwaardig voor de geschiedenis der caricatuur in Nederland.

1600 **Jan Luyken**, Afbeeldingen der merkwaardigste geschiedenissen des Ouden en Nieuwen Testaments. Met nieuwe leerzame beschrijvingen opgeheldert. Amsterdam, *J. Covens en C. Mortier*, 1729. h. leder. folio.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1601 **Het Groot Tafereel der Dwaasheid**, vertoonende de opkomst, voortgang en ondergang der actie-, bubbel- en windnegotie in Vrankrijk, Engeland en de Nederlanden in 1720. (Amsterdam), 1720. *Met vele prenten.* verguld leder. fol.

Verzameling van meer dan 70 caricaturen, betrekking hebbende op den actiehandel van J. Law in Frankrijk, de speculaties in Engeland („South-sea Bubble"), en den tulpenhandel, enz. in Holland. Men vindt er o. a het portret van Law, het zeldzame spel van 54 kaarten, de kaart van Louisiana, rue de Quincanpoit, enz. Verder gedichten, tooneelstukken, etc.

Extra exemplaar, bevattende 9 ingevoegde, zeer zeldzame plano-bladen, met groote, curieuse houtsneden. Men vindt hier: „Het doolhof der doolende actionisten." (Muller, 3628). — „Husarm, husarm, de trompetter blaast in de stad Vianen." (Muller, 3629). — Kuylenburg en Vianen, belegerd door de banqueroutiers." (Muller, 3630). — „De lagchende Momus" (Muller, 3631). — Verder de prenten vermeld bij Muller, onder no. 3636, 3638, 3640, 3642 en 3643.

Zeer fraai exemplaar.

1602 **Het Groot Tafereel der Dwaasheid.** — Een ander exemplaar. Met 76 platen en plano's. perk. fol.

1603 **Peter de Groote.** — Verzameling van uitgekorene zinspreuken en zinnebeeldige printvercieringen, eertijds op bevel van Keizer Peter de Grote getekent en nu verrijkt met 840 bijschriften in verzen, door H. van den Burg. Haarlem, 1743. h. leder. 4o.

Merkwaardige herinnering aan het verblijf van Peter den Grooten hier te lande. Het bevat 840 emblema's, geteekend en gegraveerd op last van Peter den Grooten. In zijne voorrede zegt v. d. Burg, dat de keizer deze liet uitgeven, met onderschriften in het Russisch, Latijn, Fransch, Spaansch, Italiaansch, Nederlandsch, Engelsch en Duitsch. In deze editie vindt men alleen de bijschriften in Latijn, Hollandsch en Duitsch, „om plaats voor mijne versen te ruimen".

Op het frontispice een portret van Peter den Grooten.

1604 **W. J. Hofdijk**, Ons voorgeslacht. Haarlem, 1859—64. *Met verscheidene zwarte en gekleurde platen.* 6 dln. h. linnen. gr. 8o.

Eerste uitgave, gezocht om de fraaie litho's van Rochussen e. a.

1605 **G. D. J. Schotel**, Het Oud-Hollandsch huisgezin der Zeventiende Eeuw. — Het Maatschappelijk leven onzer vaderen in de Zeventiende Eeuw. Haarlem, 1868—69. 2 dln. *Met litho's van C. Rochussen en D. v. d. Kellen Jr.* verguld linnen. 8o.

Fraaie exemplaren.

1606 **Den oprechten en onvervalsten Italiaenschen waerseggher**, op 't schrickeljaer 1684, door Dr. A. Magino, professor der stadt Bolonia. 4o.

Zeldzame prognosticatie, versierd met curieuse houtsneden op den titel en in den text. Men vindt er o. a. mededeelingen over de gebeurtenissen in Europa gedurende de jaren 1672—83.

1607 **Comptoir Almanach** op 't jaer 1718, door J. Az. v. Dam. Amsterdam, *Erven Wed. C. Stichter*, (1718). *Met prentjes*. In perk. omslag.

Doorschoten exemplaar, met vele aanteekeningen in handschrift, van stichtelijken aard.

1608 **Stichters Comptoir Almanach**. 1761. *Met houtsneden door Numan*. 4o.

Met aanteekeningen in handschrift van *C. v. d. Pieck Voort*, student te Leiden, van zijne uitgaven, „voor privaatonderwijs," „voor den paruikenmaker," enz.

1609 **d'Erven Stichters Comptoir Almanach**, op 't Schrikkeljaar 1792, door Meyndert van Dam. Amsterdam, 1792. perk. 4o.

Met aardige vignetten, in hout gesneden door *J. Numan*.

1610 **Verzameling almanakjes** uit de XVIIIe en XIXe eeuw. 7 stuks. 12o en 16o.

Hierbij zeldzame deeltjes: Marretjes almanach voor 1796; — Almanach der Weetenschappen en Geleerdheid 1793, met prentjes, in rood-marocco bandje; — De Hollandsche Almanach voor 1777, met Amsterdamsche stadsgezichtjes; — De vrolijke Tijdkorter, 1820, met gekleurde prentjes, enz.

1611 **Ambachten. — J. Luyken**, Menschelijke beezigheeden, bestaande in regeering, konsten en ambachten, zinrijk uitgebeeld, in koper geëtst. Met veerzen door A. J. Amsterdam, *A. de Winter en J. Bormeester*, 1695. *Met titelprent en* 100 *gravures*. h. leder. 4o.

Fraaie serie afbeeldingen der verschillende ambachten, belangrijk voor de kennis der zeden en gewoonten aan het einde der XVIIe eeuw.

Deze gravures zijn copieën van die, welke in de oorspronkelijke uitgave van 1694, eveneens in-4o, verschenen.

1612 **Banken van Leening**. — 5 Pamphletten betreffende banken van leening, uitgegeven in de XVIIe eeuw. In 1 bd. gecart. 4o.

Zeldzaam bandje, belangrijk voor de oeconomische geschiedenis van Nederland in die dagen. Wij noemen:

„Resolutiën op het stuck van de bancken van leeninge, by de Staten van Gelre, Zutphen, Hollant ende Westvrieslant". 1658. — J. Kriex, Verantwoordingh voor de bancken van leeninghe tegen sekere boeckskens.... 1658. — B. Wijngaarden en P. Cabeljauw, Bewijs, dat de houder vande leenbanck tot Leyden en alle andere niet en konnen van 't Heylige Avontmaal gheweert werden. 1657. — Enz.

1613 **Goede manieren. — C. van L(aar)**, Het groot ceremonieboek der beschaafde zeeden, welleevendheid, ceremonieel en welvoegende hoffelijkheden. Amsterdam, *B. Mourik* (1735). 4o. — 550 bladz.

Over den goeden smaak in de conversatie, aan tafel, bij den dans, het spel, op de wandeling, in het huwelijk, in de huishouding, enz.

Merkwaardig werk, waarin ons de zeden uit dien tijd geschilderd worden.

1614 **Granen. — Reductie van alderhande graene** ende zaede, in dinstructie vanden thienden ende twintichsten penninc geruert, daer na men den selven thiensten en(de) twintichsten penninc (lestmael gheconsenteert) sal schuldich wesen te betaelene. Ghprint Thantwerpen, in die Sluetelstraete, *by Wouter Bartholeyns, gheswor(en) boeckprinter*. 1555. h. marocco. 4o. — 16 bladz.

Placcaat over de graanbelasting. Men vindt er een lijst der graanprijzen en van de maten, welke in verschillende steden en dorpen van Brabant gebruikt werden: Leuven, Brussel, Breda, 's-Hertogenbosch, Antwerpen, Mechelen, enz.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1615 **Kermissen. — A. Westerman**, Vrije Jaermerckt voor den volcke Zion, in de welcke de zonden ende grouwelen die heden ten daghe in de jaermerckten ende kermissen in swangh gaen, ontdeckt en gestraft worden. Amsterdam, *H. Laurentsz*, 1628. 8o.

Zeldzaam pamphlet. — De auteur was „bedienaer des Evangelii tot Worcum."

1616 **Kleederdrachten van Hollandsche boerinnen**. *W. Buytwech inv. G. v. Scheindel fec. Cl. de Jonghe exc.* 1645. Serie van 8 gravures, opgezet in een album. h. leder. kl. folio.

Zeer fraaie serie, vertoonende de kleederdrachten der bewoonsters van Edam, Hoorn, Alkmaar, Tessel, enz.

Zeer zeldzaam. — Een van de zeer weinige series nationale kleederdrachten uit de XVIIe eeuw.

1617 **Kleederdrachten. — Costumes** de divers pays de l'Europe, par *S. Vrancx*, gravés par *J. de Jode.* 10 bladen. fol.

1618 **Kleederdrachten. — Serie** van 20 kostuumprenten van nationale kleederdrachten, uitgegeven te Amsterdam, bij *E. Maaskamp*, 1803—07. 4o.

Interessante serie elegante kostuums, gegraveerd door *Portman*, en uit de hand gekleurd. Elke prent heeft een onderschrift, 't zij een straatroep of een eigenaardige dialectische zegswijze.

De suite bevat costuums van Amsterdam (vischvrouw, aanspreker, melkmeisje), broedergemeente te Zeist, Friesland, Scheveningen, Molqueren, Gelderland, Schouwen, Zaandam, enz.

1619 **Kleederdrachten. — H. Greeven**, Verzameling der kleederdragten in de noordelijke provincien van het Koningrijk der Nederlanden. Op steen gebragt door Vallon de Villeneuve. Amststerdam, Parijs, 1828. *Met 20 gekleurde platen.* Gecart. folio.

Fraaie serie afbeeldingen der kleederdrachten in: Walcheren, Friesland, Hinloopen, Marken, Schokland, Alkmaar, Purmerend, Nijmegen, 's Hertogenbosch, verschillende costuums van Amsterdam (dienstmaagd, weesmeisjes, aansprekers), Hernhutters te Zeist, enz.

Eerste druk. — Zeer zeldzaam.

1620 **Kleederdrachten. — Perkois en Prins**, Verzameling van verschillende gekleede mans- en vrouwenstanden, in het koper gebragt door M. de Sallieth. Amsterdam, 1833. kl. fol. — Met het origineele omslag.

Bevat 33 gravures, voorstellende types uit het volk: een aanspreker, een visscher, nationale kleederdrachten, straatmuzikanten, marskramers, enz.

1621 **Kleederdrachten. — Serie** van 28 kostuumprenten van Nederlandsche nationale kleederdrachten. Den Haag, *D. van Lier*, (omst. 1840). 8o.

Zeer zeldzame suite. — Men vindt hier kostuums van Hindelopen, Molkwerum, „Vriesch wafelmeisje," Walcheren, Schouwen, Schokland, Leiden, Rotterdam, Scheveningen, „koopvrouw in reukwaren," „Bestedelingen van het Israël. Oudemannenhuis te 's Gravenhage", „Kweekeling voor de zeevaart," Marken, weesmeisjes, enz.

Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd.

1622 **Kleederdrachten. — Album de costumes** des Pays-Bas, door *H. Greeven.* Amsterdam, *Buffa.* 1849. *Titet en 20 platen.* kl. fol.

Interessante verzameling Nationale kostuums: Hindelopen, Schokland, Walcheren, Zeist, Amsterdam, Alkmaar, Zaandam, Zuid-Beveland, Walcheren, Den Bosch, Scheveningen, Nijmegen, etc.

Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd.

1623 **Kleederdrachten. — W. J. Hofdijk en D. v. d. Kellen Jr.**, De Kloosterorden in Nederland, historisch onderzocht en geschetst. Haarlem, 1865. *Met lithographieën, waarvan sommige gekleurd.* linnen band. gr. 8o.

1624 **Militaria. — J. de Geyn**, Waffenhandlung von den Rören, Musquetten und Spiessen, gestalt nach der Ordnung Moritzen, Printzen zu Oranien. Gedruckt ins Gravenhagen. Ambsterdam, *bei R. de Baudous.* 1608. *Met 117 platen.* lederen band. verguld op snee. fol. — Een plaat opgezet.

Zeldzaam werk, onontbeerlijk voor de kennis der krijgskunst van Prins Maurits. Bevat 42 fraai gegraveerde platen over de behandeling van het vuurroer, 43 over het musket en 32 over de piek.

Fraai exemplaar.

1625 **Militaria. — S. Stevin**, Castrametatio, dat is Legermeting na d' oordening en 't ghebruyc van Maurits Prince van Oraengien, enz. Rotterdam, *J. v. Waesberghe*, 1617. perk. fol.

In den zelfden band: **S. Stevin**, nieuwe maniere van sterctebou, door spilsluysen. Rotterdam, 1617. *Met platen en figuren in hout gesneden.*

De werken van den beroemden Stevin zijn zeer belangrijk voor de kennis van de strategie en vestingbouwkunde van Prins Maurits.

1626 **Militaria. — D. Ufano**, Artillerie, c'est-à-dire vraye instruction de l'artillerie et de toutes ses appartenances... tant en un siége qu'en un lieu assiégé. Item des batteries, contre-batteries, ponts, mines et gallères. Avec un enseignement de préparer toutes sortes de feux artificiels... Le tout recueilly de l'expérience, ès querres du Pays-bas et publié en langue Espagnolle. Zutphen, *A. d'Aelst.* 1621. h. leder. fol.

De talrijke fraaie prenten van dit merkwaardige boek geven een levendige afbeelding van het geheele artilleriewezen in de dagen van den oorlog met Spanje. — Zeer zeldzaam.

1627 **Molens. — L. v. Natrus, J. Polly en C. van Vuuren,** Groot volkomen moolenboek, of naauwkeurig ontwerp van allerhande soorten van moolens, met haar gronden en opstallen. Amsterdam, *J. Covens & C. Mortier.* 1734. *Met* 54 *prenten door J. Punt.* 2 dln. geb. groot fol.

Een der beste werken over de Oud-Hollandsche molens. v. Natrus was „moolemakers baas van de O. I. Compagnie."
Het 2e deel bevat bovendien eene beschrijving van de sluis te Halfweg.

1628 **Molens. — J. van Zijl en J. Schenk,** Theatrum Machinarum Universale, of Groot algemeen moolenboek. Nooit zo volkomen in 't licht gebragt. I. Deel. Amsterdam, *P. Schenck,* 1761. *Met* 62 *platen.* h. leder. gr. fol.

Bevat o. a. beschrijving en afbeelding van een Amsterdamschen moddermolen, papier-, snuif-, olie-, watermolens, enz.
J. v. Zijl was „Moolemaker van Lexmondt."

1628*a* **Schaatsenrijden. — Mr. J. van Buttingha Wichers,** Schaatsenrijden. 's-Gravenhage, 1888. *Met platen.* linnen. 8o.

Het aardigste boek over het schaatsenrijden, geïllustreerd met uitslaande prenten naar oude gravures.

1629 **Schepen. — R. N. Zeeman,** Het nut en vermakelik gebruyk van verscheyde binnewaters, constigh afgeteeckent en in 't cooper gebracht door R. N. Zeeman, *chez Pallot* (omstr. 1640). Titel en 7 bladen. 4o oblong. — Bartsch, 31—38.

Zeldzame serie XVIIe eeuwsche etsjes, gevende charmante voorstellingen van schepen op het Y en langs de kust.

1630 **Schepen. — W. Hollar,** Navium variae figurae et formae. 1647. Titel en 5 bladen. 4o oblong.

Zeldzame serie afbeeldingen van Hollandsche schepen voor de groote vaart. Fraaie drukken, met het adres van *Clemendt de Jonghe.*

1631 **Schepen. — Zee, land- en stroomlust** bestaande in .... gezigten, binnen en buitenlandsche vaartuygen, gegraveerd door A. v. d. Laan. Amsterdam, *P. Schenk,* (omst. 1700). *Titel en* 17 *prenten.* 4o oblong.

Fraaie serie, zeldzaam: Hollandsche oorlogschepen, Oost-Indische schepen, Turfschip, Smack, enz.

1632 **Schepen. — Ludolf Bakhuizen,** D'Ystroom en zeegezichten, geteekent en geëtst door Ludolf Bakhuizen. Amsterdam, 1701. folio oblong.

Fraaie serie etsen, voorstellende schepen op het Y bij **Amsterdam.** De suite bestaat uit een gecalligrapheerden titel, een portret in zwarte kunst, (oud 71 jaar) een gedrukt gedicht van J. Broekhuizen, en 10 etsen.
Fraai exemplaar, met breede randen. — Zeer zeldzaam, vooral met het zwarte-kunst portret.

1633 **Schepen.** — Serie van 14 afbeeldingen van vaartuigen, door *A. v. d. Laan,* naar *S. v. d. Meulen.* Amsterdam, *P. Schenk* (omst. 1700). 1 band. 4o oblong.

Aardige serie afbeeldingen van vaartuigen uit het eind der XVIIe eeuw: Damschuyt, Limmer boeyer, Hamburger Smack, Engelsche fluyt, Vriesse Kaagh, Schotse Kool-Ketzen, enz.

1634 **Schepen.** — Verscheiden soorten van schepen en vaartuygen, geteekent en geëtst door *G. Groenewegen.* 1801. — 12 bladen. 4o oblong.

Fraaie serie afbeeldingen van schepen uit het eind der XVIIIe eeuw: Kraak, Zeeuws Beurtman, Fregat, Kof, Oorlogs fregat, enz.

1634*a* **Schermen. — Joachim Meijer,** *„Freyfegter zu Strassbourg",* Gründliche Beschreibung der freyen ritterlichen und adelichen Kunst des Fechtens, in allerley gebreuchlichen Wehren, mit schönen und nützlichen Figuren gezieret und fürgestellet. Augspurg, bey *M. Manger, in Verlegung E. Willers.* 1600. *Met fraaien titel en* 72 *prenten in houtsnede.* perk. 4o oblong.

Merkwaardige schermschool, bevattende eene handleiding voor het schermen met den degen, het mes, den dolk, den stok, den hellebaard en den vuist.
Fraai exemplaar. — Zeldzaam.

1635 **Schermen. — G. Thibault,** Académie de l'Espée, où se démonstrent par reigles mathématiques sur le fondement d'un cercle mystérieux la théorie et pratique des vrais et jusqu'à présent incognus secrets du maniement des armes à pied et à cheval. (Leyde, *B. & A. Elzevier*). 1626. leder. groot folio.

Enkele bladen zijn licht gevlekt of gedoubleerd.

Het fraaiste en belangrijkste werk over de schermkunst, versierd met een gegraveerden titel, een portret van Thibault, 9 wapenschilden en 46 uitmuntende dubbele platen, gegraveerd door Chr. de Passe, Schelte à Bolswert, A. Matham, e. a.

Exemplaar op groot papier, met het blad, waarop het **Elzevier-colophon** en het „advertissement au lecteur" voorkomen, hetgeen aan de meeste exemplaren ontbreekt: *A. Leyde, imprimé en la Typographie dez Elzevier. Au moys d'Aoust l'an* 1630."

Wij wijzen nog op het jaartal **1626** op het frontispice, hetgeen door Willems en Berghman niet vermeld wordt: de andere exemplaren hebben alle 1628.

1636 **Schermen. — J. G. Bruchius,** Grondige beschrijvinge van de edele ende ridderlijcke scherm- ofte wapenkonste. Noyt diergelijcke in dese Nederduytse tale in den druk uytgegaen. Leyden, *A. Verhoef.* 1671. *Met portret* (*door Vaillant*) *en* 35 *geëtste prenten.* perk. band. 4o oblong.

Een der aardigste en zeldzaamste werken over de schermkunst.

De auteur was: „vechtmeester der wijtvermaerde Academie tot Leyden."

Fraai exemplaar, in ouden band. — Zeer zeldzaam.

1637 **Schrijfkunst. — Calligraphische voorbeelden** in handschrift, van een bekwaam Hollandsch meester uit het begin der XVIIe eeuw. 21 bladen. 4o. oblong.

1638 **Schrijfkunst. — G. Martin,** Le prestre procesionaire réformé. Handschrift uit de XVIIe eeuw. *Met vele penteekeningen.* leder. fol.

Theologisch handschrift, vooral merkwaardig om de penteekeningen, welke meest in één pennestreek zijn getrokken. Wij noemen b. v. den titel en een groot aantal teekeningen van „*différens monstres, d'animaux, d'oyseaux et de poissons très curieux qui se voient dans les Pais étrangers et les mers les plus éloignées.*"

1639 **Schrijfkunst.** — Handschrift van 34 gecalligrapheerde bladen, uitgevoerd door een Hollandschen meester, voor „Anna Ramp". XVIIe eeuw. 4o oblong.

Fraai handschrift, uitstekend bewaard.

1640 **Schrijfkunst. — A. Perling,** Schatkamer van verscheyde geschriften. Amsterdam, 1682. 4o oblong.

Gegraveerde titel en 17 bladen met calligraphie.

1641 **Historisch spel der boekdrukkunst,** opgedragen aan de Nederl. jeugd, door D. S. 2e druk. Amsterdam, *Gebr. v. Arum,* (omstr. 1820). In kleuren op zijde gedrukt. Met beschrijving. In etui. 32o.

Zeer zeldzaam.

1641*a* **Springen. — A. Tuccaro,** Trois dialogues de l'exercice de sauter, et voltiger en l'air. Paris, 1599. *Met vele platen.* gecart. 8o.

Merkwaardige verhandeling over het springen. De vele, fraaie platen vertoonen de verschillende houdingen van het lichaam tijdens het springen, en bij het maken van allerlei wentelingen in de lucht.

Zeer zeldzaam.

1642 **Uniformen. — Afbeeldinge der uniformen** van het legioen lichte troupen van Frederick, Rhijngrave van Salm. Utrecht, *A. Stubbe,* 1785. 4o oblong.

Cahier van 4 gekleurde afbeeldingen van uniformen, met gegraveerde opdracht en titel.

Zeer zeldzaam.

1643 **Uniformen. — J. F. Teupken,** Beschrijving hoedanig de Koninklijke Nederlandsche troepen en alle in militaire betrekking staande personen gekleed, geëquipeerd en gewapend zijn. 's Gravenhage, 1823. — Vervolg, 1826. — In 1 bd. h. leder. folio.

Deze uitgave is een der belangrijkste over het Nederlandsche leger onder Koning Willem I. De 69 platen zijn gegraveerd door *H. Portman, J. C. Zürcher,* enz.; zij zijn in waterverf opgekleurd. De 3 platen met details der uniformen zijn in zwart, de platen van het supplement zijn korter van marge, en 3 ervan zijn geteekend.

1644 **Uniformen. — Serie** van 12 gelithographeerde en gekleurde uniformen, door *H. W. Last*, uitgegeven te 's Hage, bij de *Gebr. v. Langenhuysen.* (omstr. 1840.) fol.

Fraaie serie, zeer zeldzaam. — Men vindt hier ook de uniformen der zeemacht.
Fraai, uit de hand gekleurd exemplaar.

1645 **Uniformen. — Serie** van 12 gelithographeerde en gekleurde uniformen, uitgegeven te 's Hage, bij *D. van Lier.* (omstr. 1850.) fol.

Zeer zeldzame en fraaie serie uniformen uit den tijd van Willem II. Een der prenten stelt den koning voor, te paard.
Bizonder fraai uit de hand gekleurd exemplaar.

1646 **Uniformen. — W. Staring**, Uniformen der regimenten cavalerie, dragonders en huzaren der Bataafsche Republiek. *Serie van* 14 *teekeningen in kleuren* (omstr. 1900). In portef. folio.

Fraaie, zorgvuldig naar origineele gegevens uitgevoerde teekeningen. Wij noemen b.v.: Dragonders (veldequipage), — dragonderofficier (1802), — cavalerie (officieren in verschillende tenues) 1806, — lichte dragonders 1804 (waarbij officieren in frak), — garde-huzaren 1805, — enz.

1647 **Volksvermaken.** — Serie afbeeldingen van volksvermaken en nationale kleederdrachten, uitgegeven door *Buffa*, omstr. 1840. 10 bladen. fol.

Deze zeldzame serie bevat o. a. 3 prenten voorstellende: „Calèche pour les parties de plaisir dans la Nord-Hollande." — „Tentjacht." — „Toeslede." — Deze fraai gekleurde afbeeldingen behooren tot het beste wat hier te lande op dit gebied werd uitgegeven.
Verder vindt men hier kapsels van boerinnen en meisjes uit Friesland, Zaandam, Amsterdam, Volendam, enz.
Zeer fraai exemplaar, uit de hand gekleurd.

1648 **Walvischvangst. — C. G. Zorgdrager**, Bloeijende opkomst der aloude en hedendaagsche Groenlandsche visscherij ... met een historische beschrijving der Noordere Gewesten ... en al 't aanmerkelijke in de ontdekking deezer landen. Met bijvoeging van de walvischvangst, door A. Moubach. 2e druk. 's Hage, 1727. *Met platen en kaarten.* perk. 4o.

Het beste werk over de geschiedenis der Hollandsche walvischvaarders.

1649 **Walvischvangst.** — Hedendaagsche historie; of, tegenwoordige staat van Groenland, en Straat Davids; benevens eene uitvoerige beschrijving van de Walvisch- en Robben-Vangst. Amsteldam, 1786. *Met kaarten en platen.* 3 dln. In origineel omslag. 8o.

Fraai exemplaar, onafgesneden.

1650 **Walvischvangst. — D. Cranz**, Historie van Groenland. Behelzende een nauwkeurige beschrijvinge van 's lands ligging, gesteldheid ... zeden en gewoonten der inwoonderen aan de westzijde bij de Straat Davis. Haarlem, 1767. *Met* 12 *platen en* 4 *kaarten.* 3 dln. h. leder. 8o.

Bevat vooral vele bijzonderheden over de walvischvangst.

1651 **Worstelen. — Romein de Hooge**, L'Académie de l'admirable art de la lutte. Leide, *I. Severinus.* omstr. 1700. *Met* 71 *geëtste prenten.* gecart. 4o. — Onafgesneden.

Fraaie serie van merkwaardige prenten, voorstellende de verschillende standen der worstelaars.

LITTERATUUR EN TOONEEL.

REDERIJKERS.

1652 **Amsterdam. — Refereynen** ghemaeckt op een vraghe, of in Christum te ghelooven in aller menschen macht is, om naer haer believen te kiesen de doot of 't leven? Ende noch op een reghel, Sij prediken alle in den naem des Heeren. Amsterdam, *voor A. Huybrechtsz, bij P. v. Ravesteyn*, 1611. h. perk. 4o. — met wormgaatjes.

Merkwaardige rederijkersuitgave. Onder de meeste „refereynen" staat de naam van den dichter vermeld: M. Vlack, L. Zyverts, enz. Anderen teekenen met een zinspreuk: „Buycht den rijs groen", „Nijt soeckt haet", enz. Zeer zeldzaam.

1653 **Amsterdam. — Antwoort op de vraghe**, uytghegeven bij de Brabandsche Redenrijck Camer 't Wit Lavender, Uyt Levender Jonst tot Amsterdam. Amsterdam, *ghedruckt by P. v. Ravesteyn, voor A. Huybrechtsz.* 1613. *Drukkersmerk op den titel.* perk. 4o.

Uitgave van de Brabantsche rederijkerskamer „'t Wit Lavender" te Amsterdam — Zeer zeldzaam.

Men vindt hier bijdragen van de kamers te Haarlem, Leiden, Noordwijk, 's Hertogenbosch, Antwerpen, Sluis, Gouda, Middelburg, enz.

1654 **Amsterdam. — Twespraack** van de Nederduitsche Letterkunst, ofte vant spellen ende eygentschap des Nederduitschen taals; uytghegheven by de Kamer in Liefd Bloeyende, t' Amstelredam (door H. L. Spieghel, G. Fallet en R. Visscher). Tot Amstelredam, By *Hendrik Barentsz*, 1614. *Met uitslaande tafel.* perk. 8o.

Hierin de volgende afdeelingen met afzonderlijke titels: Ruyghbewerp van de Redenkaveling. — Kort begrip des Redenkavelings. — Rederijckkunst, in rijm opt kortst vervat.

1655 **Amsterdam. — Kort begrip, leerende recht Duidts spreken.** Oock waerheit van valsheit te scheyden. Uytghegheven by de Kamer In Liefd Bloeyende 't Amstelredam. Amsterdam, voor *G. Willemsz* inde nieuwe Gasthuys Moolesteeg. 1649. leder. 8o.

Merkwaardige grammatica der (Neder)duitsche taal en verhandeling over de Rederijkerskunst, met uitslaande tabellen, enz. Het boek werd samengesteld door Spieghel en Coornhert.

1656 **Antwerpen. — Spelen van Sinne** vol scoone moralisacien, ghespeelt binnen der stadt van Antwerpen op dLant-Juweel by die veerthien cameren van Retorijcken, die hen daer ghepresenteert hebben den derden dach Augusti 1561. Antwerpen, *W. Silvius.*. 1562. *Met platen.* leder. 4o.

Zeldzame uitgave der rederijkers. Onder de platen vindt men eene afbeelding van het tooneel dier dagen: „De figuren van 't Speeltanneel".

1657 **Delft. — Ketels-Beroep** op dese naervolgende vrage en regel, uyt-gegeven by de broeders van de Sonne-bloem, daer men schrijft: Noyt meerder vreugd: op den 12 October 1682. Alwaer op ontboden zijn alle de kamers in Hollant, en daer van gecompareert vyfthien kamers met trom en vaen gelyck by loting alhier gedruckt staet. Tot Delft, *gedruckt by Cornelis Blommensteyn.* 1683. 4o.

1658 **Haarlem. — Const-thoonende juweel**, bij de loflijcke stadt Haerlem, ten versoecke van Trou moet blijcken, in 't licht gebracht... In twaelf spelen van Sinne, soo veel intreden, refereynen, ende liedekens ghestelt in redenrijck. Zwol, *Zacharias Heyns,* 1607. *Met platen, waarvan 13 uitslaande, en muziek.* perkamenten band. 4o.

In denzelfden band: **Haerlems juweel**, tot nut vande oude arme uyt liefde ten thoon ghestelt. Zwol, *Z. Heyns,* 1608. *Met uitslaande plaat.*

De merkwaardigste uitgave der Hollandsche rederijkers, zeer zeldzaam in completen staat. Zij bevat de tooneelspelen en gezangen der kamers te Haarlem, Leiden, Schiedam, Amsterdam, Gouda, 's Gravenhage, Noordwijk, enz. De platen vertoonen de optochten der verschillende kamers.

Exemplaar, in ouden perkamenten band, met het wapen der stad Haarlem. — Ex-libris J. v. Walré.

1659 **Leiden. — Den lusthof van Rhetorica**, waer inne verhael gedaen wordt van de beschrijvingen ende t'samencomsten der Hollantsche Cameren binnen Leyden, 26 Mey 1596. Leyden, *F. van Ravelengien,* 1596. h. leder. 4o.

Een dier gelegenheids-uitgaven der rederijkers, welke bij hunne feestelijke bijeenkomsten het licht zagen, en waarin de bijdragen der verschillende opgekomen kamers werden afgedrukt. In dezen bundel vindt men vermeld de kamers van Gouda, Katwijk, Vlaardingen, Rotterdam, Haarlem, 's Gravenhage, enz, wier intocht binnen Leiden beschreven wordt.

1660 **Mechelen. — De Schat-kiste der philosophen** en de poeten waer inne te vinden syn veel schoone leerlycke blasoenen, refereynen ende liedekens. Gebracht en de gesonden op de Peoen-Camere binnen Mechelen van d'omliggende steden in Brabant, Vlaenderen, Hollandt en de Zeelandt. Gedruckt tot Mechelen by *Hendrik Jaye,* 1621. h. leder. fol.

Hierin komen voor de gegraveerde blazoenen der kamers, platen der optochten, en de muziek.

1661 **Noordwijk. — Nieuw-Jaers-liefde**, van een van de broeders der Lely onder den doorn, onder 't woordt Uyt Liefd' Bestaan, tot Noortwijck. 1685. plano.

Zeer zeldzaam.

1662 **Rotterdam. — Der Redenrijke Constliefhebbers stichtelicke recreatie,** waerin begrepen zijn t'sestich seer schoone refereynen en(de) liedekens soo geestelijck als politique opten regel ende vrage ghepronuncieert ende ghesonghen by diversche Cameren ende particuliere liefhebbers der Rethorijcken binnen Rotterdam, 18—20 Aug. 1599. Leyden, *H.Lzn. v. Haestens ende N. de Clerck. Met* 1 *prent.* leder. 4o.

Verzameling van gedichten, welke door verschillende Rederijkerskamers gereciteerd zijn op het feest van de Kamer „Die Blauwe Acoleykens," te Rotterdam, in 1599. Men vindt er o. a. stukken, voorgedragen door de kamers van: Rotterdam, Haarlem, Vlaardingen, Dordrecht, Amsterdam, Den Haag, Gouda, Leiden, Schiedam, Hamburg, enz.

Fraai exemplaar.

1663 **Vlaardingen. — Vlaerdings Redenryck-bergh:**
met middelen beplant
Die noodigh sijn 't gemeen,
En voorderlijck het Landt.

Amsterdam, 1617. *Met houtsneden door Ph. Serwauter.* perk. 4o.

Bevat de tooneelspelen en liederen der Rederijkerskamers, die zich vereenigd hadden op het feest der kamer van Vlaardingen. Wij noemen: Amsterdam, Haarlem, Rotterdam, Gouda, Dordrecht, enz. — De houtsneden stellen de blazoenen der kamers voor.

TOONEELSTUKKEN
DER XVIIE EEUW.
(OUDE UITGAVEN).

1664 **G. Az. Bredero**, Schynheylich. Amstelredam, *C. Lz. v. d. Plasse.* 1637. 4o.
Afzonderlijke uitgaven van tooneelstukken van Bredero zijn zeer zeldzaam.

1665 **G. Az. Bredero**, Stommen ridder. Ghespeelt op de Amsterdamsche Schouburgh, 1645. Op nieuw oversien, en van veel druckfauten verbetert. Amsterdam, 1645. 4o.

1666 **Jan Sievertsen Colm**, Battaefsche Vrienden-Spieghel: wt levender jonste. t'Amstelredam, *bij Gerrit H. van Breugel*, 1615. 4o.
Onder de lofdichten vindt men er een van Bredero.
De schrijver geeft o. a. ook een „Mey-liedt, op de voyse: E ce Mars, etc."
Op den titel het groote vignet van „Die Brabandtsche Rhetorica Camer Wt. Levender. 1613." — Zeldzaam.

1667 **(S. Coster)**, Itys, treurspel. Amsterdam, *C. Lz. v. d. Plasse.* 1615. 4o.
Eerste druk, zeer zeldzaam.

1668 **P. Cz. Hooft**, Geeraerdt van Velsen. Treurspel. Amsterdam, *Willem Jansz. (Blaeu)*, 1613. 4o.

1669 **C. Huygens**, Trijntje Cornelis klucht. 's Gravenhage, *A. Vlack.* 1657. 4o.
Zeer zeldzame oorspronkelijke uitgave van Huygens' vermaarde klucht.

1670 **Kallefs-val**, Speel-ghewijs voorghestelt den 1 Junij, 1628. 4o.
Zeldzaam tooneelstuk van een onbekend auteur. — Men vindt hierin een zinspeling op Vondel en zijn Palamedes.

1671 **A. Karels van Zjermez**, Vervolgde Laura. Vertoont op d'Amsterdamsche Schouwburg. Amsterdam, *M. de Groot*, 1679. 8o.
Merkwaardig tooneelstuk van den meest beroemden Amsterdamschen tooneelspeler der XVIIe eeuw.

1672 **(A. de Koning)**, Jephtahs ende zijn eenighe dochters treurspel. Amsterdam, *voor A. de Koning, kunstvercooper op de Beurs, inden Koningshoet.* 1615. *Gravure op den titel.* (gekleurd). 4o.
De schrijver heeft zijn treurspel opgedragen aan de „Brabandsche Redenrijcker Camer 't Wit Lavendel". Men vindt er lofdichten van Vondel, Bredero en J. S. Kolm.

1673 **S. T. v. d. Lust**, Kindermoort van Herodes, begaan op de Bethlehemsche suyghelinghen; speelswijs vertoont op Allerkinderen-dagh .... op de Redenkamer van Liefd' Boven Al, binnen Haerlem. den 4den druck. Haerlem, *by Isaac van Wesbusch*, 1662. 4o.
Met het schild van de kamer op den titel.

1674 **(J. v. Swol)**, Constantinus, Aen Mejuffr. Anna Roemers, In Sprockel, 1630. Amsterdam, *Gerrit Jansz, op de hoek van de Doelestraet in den Engel.* 1637. 4o.
Met een fraai prentje op den titel.

1675 **Vondel**, Leeuwendalers. Lantspel. Amsterdam, *Abr. de Wees*, 1647. 4o. — Unger, 444.
Eerste uitgave.

1676 **Vondel**, Ondergang van Troje. Virgilius tweede boeck van Eneas, in nederduitsch gedicht. Urbs antiqua ruit. Amsterdam, *Th. Fontein*, 1655. 4o. — Unger, 553.
Deze uitgave, met titelvignet door Corn. Visscher, is zeldzaam.

1677 **Vondel**, Salmoneus. Treurspel. Amsterdam, 1657. 4o. — Unger, 563.
Eerste uitgave.

1678 **Vondel**, Koning David in ballingschap. Treurspel. Amsterdam, 1660. 4o. — Unger, 604.

Eerste uitgave.

1679 **Vondel**, Batavische Gebroeders. Treurspel. Amsterdam, *Wed. Abr. de Wees*, 1663. 4o. — Unger, 656.

Eerste uitgave, volgens J. A. Alberdingk Thijm.

1680 **Vondel**, Ifigenie in Tauren. Uit Euripides. Treurspel. Amsterdam, *Wed. Abr. de Wees*, 1666. 4o. — Unger, 693.

Eerste uitgave.

1681 **Vondel**. Euripides' Feniciaensche of Gebroeders van Thebe. Treurspel. Amsterdam, *Wed. Abr. de Wees*, 1668. 4o. — Unger, 706.

Eerste uitgave.

1682 **Vondel**, Sofokles' Herkules in Trachin. Treurspel. Amsterdam, *Wed. Abr. de Wees*. 1668. 4o. — Unger, 708.

Eerste uitgave.

1683 **Vondel**, Zungchin. Treurspel. Amsterdam, *Wed. Abr. de Wees*, 1667. 4o. — Unger, 700.

Eerste uitgave.

1684 **Vier merkwaardige kluchten uit de XVIIe eeuw. 4o.**

Hoogst zeldzame stukken, gespeeld op den Amsterdamschen schouwburg. Men vindt hier:

J. Soets, Jochem-jool ofte jalourschen pekelharingh. 1637. — J. Noozeman, Getemde Snorker, 1650. — J. v. Dalen, Klucht van de jalourse jonker. 1657. (Met een vignet op den titel). — J. v. Dalen, Klucht van de kale edelman. 1657. (Met een vignet op den titel).

1685 **Zeer belangrijke verzameling tooneelstukken uit de XVIIe eeuw, waarvan de meeste vertoond zijn op den Amsterdamschen Schouwburg.** 29 stukken. 4o.

Kostbare verzameling van zeldzame stukken. Wij noemen b. v. merkwaardige stukken van den dichter Theod. Rodenborgh, zooals: Vrouwe Jacoba. 1638. — Hertoginne Celia en Grave Prospero. 1627. — Mays treur-bly-eynde spel, op de reghel In liefd' bloeiende yver. 1634. — Geboorte Christi. 1639 (met een fraai vignet op den titel), enz.

Verder vindt men hier: Jan Vos, Aran en Titus, 1660. — Lope de Vega Carpioos, Gedwongen vrient, in Duyts gerijmt door Is. Vos. 1646. — Bara, Herstelde Vorst. 1650 (met een fraaie prent door Magd. Roghman). — L. v. d. Bos, Rampzaalige liefde, ofte Bianca Capellis, 1649. — (G. Brandt), De veinzende Torquatus. 1645. — Meyer, Verloofde Koningsbruydt. 1668. — Jan v. Leyden en Barend Knipperdolling, of oproer binnen Munster. 1660. — Baudous, Tragedie ofte treurspel van Edipes en Antigone. 1618. — J. v. d. Does, Tragedie van Dido. 's Hage, 1663. — (J. Lemmers), Den blinden gauwoog. Rotterdam, 1663. — Enz.

1686 **Tooneelstukken uit de XVIIe eeuw.** — Verzameling van 6 hoogst zeldzame tooneelstukken uit de jaren 1630—70, in één band. leder. 4o.

Zeer merkwaardig bandje, bevattende de volgende weinig bekende, en zeer zelden voorkomende tooneelstukken:

Goudani, Baillju van Suydt Holland. Haerlem, *Rooman*, 1630.
D. M(ostart), Marianne. Amsterdam, 1640.
C. v. d. Cruyssen, Schakinghe van Judith. Amsterdam, 1642.
G. de Sille, Joodt van Malta. Leyden, 1645.
Standvastigheid in 't ongeluk. Amsterdam, 1616.
C. v. Everdingen, Slagh in Vlaenderen. Utrecht, 1670.

1687 **Tooneelstukken**, treurspelen en kluchten uit de 2e helft der XVIIe eeuw. 26 stukken. 8o.

Merkwaardige verzameling, bevattende verscheidene zeldzame stukken, waarvan de meeste vertoond zijn op den Amsterdamschen Schouwburg. Wij noemen b.v.: Serwouters, Den grooten Tamerlan. 1661. — (Lemmers), De jaloersche Lammert. 1680. — Meyer, Ghulde Vlies, treurspel met konst- en vliegwerken. 1667. — Steyn, Geveynsde bedelaar. Delf, 1661. groot papier. — Adam Karels (van Germer), Klaagende Kleazjenor en doolende Doristee. 1670. — (Lemmers), Het gasthuys der gekken. 1688. — Verschillende stukken van Bernagie, als: De huwelijkenstaat. 1684. — De debauchant. 1686. — Stukken van Nil volentibus arduum, (De malle wedding, of gierige Geeraart. 1681; De Gelijke tweelingen. 1682, enz.). — Stukken van Vondel (Joseph in Egypte en Joseph in 't hof), — enz.

1688 **Groote verzameling tooneelstukken uit de XVIIIe eeuw. Ruim 8o stukken.** 8o, waarvan vele gebonden.

Zeer belangrijke collectie, bevattende vele zeldzame en curieuze stukken: treurspelen, blijspelen en kluchten. Wij noemen enkele titels: „De hovenier door liefde". 1717. — „Verliefde Bregge". 1720. — Opdenhooff, „De juffrouw naar de mode". 1737. — Alewijn, „Beslikte Swaantje en drooge Fobert". 1717. —. „Het huwelijk door weddenschap". 1718. — „Het Arabisch poeder", naar Holberg. — v. Rijndorp, „De geschilderde minnaars in het Haagsche Bosch". 1733. — Stol, „De ontrouwe weduw". 1712. — Schasz, „Jurrien Lankbein, of de Hof Commis". — „De dood van Callas". 1735. — „De vrije handopening verdedigt". 1756. — „Pyramus en Tysbe, of de bedrooge hartog van Pierlapon". — Rijk, „De Jufferkapitein". 1707. — Rnloffs, „Inweiding van den Amsteldamschen Schouwburg". 1774. — Etc.

Verder bevinden zich hier verscheidene stukken, die een onderwerp uit de vaderlandsche geschiedenis behandelen, zooals: Michiel de Ruyter, door Nomsz. — Jacob Simonsz. de Rijk, door v. Merken. — Margareta v. Henengouwen, door Fokke. — De verovering van Den Briel. 1777. — enz.

1689 **Verzameling tooneelstukken** uit de eerste helft der XIXe eeuw. 35 stukken. 8o, waarvan de meeste gebonden.

Interessante verzameling, bevattende o. a. stukken van J. van Lennep, Barbaz, Van Halmael, Wiselius, Warnsink, Withuis, Veder, Loosjes, enz.

LITTERATUUR.

MIDDELEEUWEN.

1690 **J, v. Maerlandt,** Spiegel historiael, met de fragmenten der later toegevoegde gedeelten, bewerkt door Ph. Utenbroeke en L. v. Velthem. Uitg. M. de Vries en E. Verwijs. Leiden, 1863. 3 dln. linnen. 4o.

1691 **J. v. Maerlandt,** Rymbybel. Met voorrede, varianten van Hss., aanteekeningen en glossarium. Uitgegeven door J. David. Brussel, 1858. 4 dln. *Met facsimiles.* h. linnen. gr. 8o.

1692 **J. v. Maerlandt,** Verschillende dichtwerken. 6 dln. 8o.

Men vindt hierbij: Leven van St. Franciscus. Uitg. J. Tideman. 1848. — Heimelijkheid der heimelijkheden. Uitg. J. Clarisse. 1838. — Enz.

1693 **Van den Vos Reinaerde.** — Verzameling van verschillende uitgaven van dit beroemde gedicht en van den Latijnschen tekst, alsmede studies en kleinere verhandelingen. 10 dln. en een band met ongeveer 20 kleinere stukken. 8o.

Zeer belangrijke verzameling. — Men vindt hier 6 verschillende uitgaven van het Middelnederlandsche gedicht, waaronder die van J. F. Willems, 1850, — van J. Scheltema, 1826, — van J. de Geyter, 1874, enz.

Verder de bekende studie van Jonckbloet: Etude sur le roman de Renart. 1863. — en: J. W. Muller, De oude en de jongere bewerking van den Reinaert. 1884.

Voorts een belangrijke collectie kleine stukjes over den Reinaert, verschenen in den Konst- en Letterbode, 1836 en 37, van de hand van J. Scheltema, Buddingh, e. a. — Enz.

1694 **Theopilus.** — Verschillende uitgaven van dit gedicht (Bormans, 1836. — Blommaert, 1858) en verhandelingen erover, door Verwijs, Jonckbloedt en Brill, en de Vries. 5 st. 8o.

1695 **Middelnederlandsch Drama.** — Abele spelen ende Sotternien. Herausgeg. v. H. v. Fallersleben. Breslau, 1838. — Lantsloot ende die scone Sandrijn. Renout van Montalbaen. Herausgeg. v. H. v. Fallersleben. Breslau, 1837. — Theophilus. Niederdeutsches Schauspiel des XV Jahrh. Herausgeg. v. H. v. Fallersleben. Hannover, 1853. — 3 dln. 8o.

1696 **Belangrijke verzameling** kleinere Middelnederlandsche gedichten, uitgegeven in de XIX eeuw, en kleine verhandelingen over tekstcritiek enz., door Hoffmann v. Fallersleben, Verwijs, Jonckbloet, De Vries, etc. 30 stukken. 8o.

Men vindt hier o. a.: Beatrijs. — Parthenopeüs en Melior. — Die bediedenisse van der missen. — Der ystorien bloeme. — Holländische volkslieder. — Dit is tspel vanden Heiligen Sacramente vander Nieuwervaert. — Enz., enz.

ZESTIENDE EN ZEVENTIENDE EEUW.

1697 **Veel Schoone Gheestelijcke ende Schriftuerlijcke Referynen,** ghemaeckt wten ouden ende nyeuwen Testamente, die noyt in druck en zijn wtghegaen, met noch een genealogie, ofte afcoempst des Woesten ende grouwelijcken Antechrist, yerst en(de) voor aen ghestelt. *Ghedruckt Int Jaer ons Heeren* 1558. h. leder. (XVIIIde eeuwsche band). 8o. — Ontbreken 8 blaadjes (signatuur C); een weinig kort afgesneden.

Een zeer merkwaardige poëziebundel van de Protestanten in Nederland; waarschijnlijk uniek.

Het bevat een 60-tal Refereinen, blijkbaar afkomstig van Rederijkers die de Hervorming waren toegedaan. Er is ons geen andere dergelijke Protestantsche bundel bekend.

Het boekje is gedrukt zonder naam van plaats of uitgever. Zoover wij weten is er geen ander exemplaar van bekend.

De refreinen zijn voor het grootste deel polemische gedichten tegen de Kerk. Wij noemen bijv. een interessant refrein over de monnikorden, beginnende: „Eenen hoop gesellen die op den bedelsac leven."

1698 **Den Nederduytschen Helicon,** eygentlijck wesende der maetdicht beminders lusttooneel... veelderly versamelde... ghedichten... door verscheyden dichtkonst-beoeffenaers. Alckmaer, *by Jac. de Meester, voor Passchier v. Westbusch, tot Haerlem.* 1610. perk. 8o.

Deze merkwaardige bundel gedichten vertegenwoordigt de jongere richting in de Nederlandsche letterkunde van het begin der XVIIe eeuw. De meeste medewerkers zijn Vlaamsche dichters, die in den oorlog met Spanje naar Noordnederland waren uitgeweken. De voornaamste is K a r e l v. M a n d e r („Een is noodigh"). Verder vindt men er bijdragen van J. C e l o s s e („Ik wensch om 't beste"), A. J. v. d. W a e l („Deught verwint"), M. B e h e y t, („Met arbeid henen"), A. v. d. M y l, P. V e r g e e l s z, J. B e r n a r d u s, e. a.

Zie G. Kalff, Geschiedenis der Nederl. Letterkunde in de 16e eeuw. Dl. II, blz. 265.

1699 **J. Antonides van der Goes,** De IJstroom. Amsterdam, 1671. verguld perk. 4o.

F r a a i e x e m p l a a r, met scherpe afdrukken der etsen van *Rom. de Hooghe.*

Men vindt hier twee gedichten van **Vondel.**

1700 **S. van Beaumont,** Horae succisivae. Tyt-snipperingen. Van de jonckheyt, tot in den ouderdom. Vermeerdert met de rijmen ende versen van de jaren 1638 en 1639. Rotterdam, *J. Neranus,* 1640. perk. kl. 8o.

1701 **Bidlo.** — Curieuse verzameling satyrieke gedichten op Bidlo, Th. Arents e.a. als pachters van den Amsterdamschen schouwburg. Eind XVIIe eeuw. 9 stuks, waarbij 1 in hs. 4o en plano.

Z e l d z a m e v e r z a m e l i n g. — Men vindt hier o. a.: Op het zinnespel van Koning Onverstant. — De triomfeerende Schouwburg aan Apollo. — Op het lichtgeloovige Thomasie.

O u d e h a n d s c h r i f t - a a n t e e k e n i n g e n v e r k l a r e n d e v e r b l o e m d e u i t d r u k k i n g e n.

1702 **Bloemkrans** van verscheiden gedichten. Amsterdam, 1659. perk. 12o.

In deze zeldzame bloemlezing vindt men gedichten van Vondel, De Decker, Jonktijs, Oudaen, Anna Roemers, Westerbaan, enz.

1703 **Boëthius,** Vande vertroosting der wijsheijd, uyt 't Latijn op nieuws vertaalt door D. V. Coornhert. Amsterdam, *voor P. Jz. Paets,* 1616. *Met muziek.* 8o. — Met water.

Z e e r z e l d z a m e H o l l a n d s c h e u i t g a v e v a n B o e t h i u s.

1704 **G. Az. Bredero,** Alle de wercken, so spelen, gedichten, brieven en kluchten. Verbetert en daerbij ghevoeght eenighe die noyt voor desen ghedruckt zijn gheweest. Amsterdam, *C. Lz. vanden Plasse,* 1638. h. leder. 4o.

E e r s t e v o l l e d i g e u i t g a v e van Bredero's tooneelstukken.

F r a a i e x e m p l a a r.

1705 **J. de Brune de jonge,** Alle volgeestige werken, bestaande in Wetsteen der Vernuften, Jok en Ernst, dat is: allerley deftige hofredenen, quinkslagen, boerteryen, raadsels, spreuken, enz. Minnedichten, Kusjes, Gezangen, enz. Harlingen, 1672. perk. 4o.

1706 **J. Burchoorn,** Nieuwe Werelt vol gecken, op-gepronckt met een selfsbedriegelyck onverstandt door den belagchelycken duyvel. 's Gravenhage, 1641. 4o.

Hierin o. a. een etsje door *A. Stock* naar *A. v. d. Venne.*

1707 **J. Burghoorn,** Kluchthoofdige Snorrepijpen, Quacken en Quinckslagen. Springende van den os op den ezel. Zonder plaats of jaar. (omstr. 1700). 1e en 2e deel. *Met* 2 *titelprentjes.* 4o.

1708 **J. de Decker,** Punt-dichten. Amsteldam, by *Johannes Colom,* 1650. 8o.

Eerste, zeldzame uitgave.

1709 **Erasmus.** — Sommige schoone collequien, oft tsamen-sprekinghen wt Erasmo Roterodamo, seer ghenuechlyc om lesen; samen ghestelt ende overghezet door M. Cornelis Crul, excellent rethoricien. Delft, *Adr. Gerritsz.,* 1611. gecartonneerd. kl. 8o.

Zeer zeldzaam.

1710 **W. G. v. F(ocquenbroch),** Thalia, of geurige Sanggodin. Amsterdam, *J. v. d. Bergh,* 1665. perk. kl. 8o.

In denzelfden band van denzelfden auteur: Klucht van de weyery, vertboont op de bruyloft van A. Valckenier en J. v. Schoonevelt.

1711 **W. G. van Focquenbroch,** Thalia of geurige Sanggodin. Amsterdam, 1682. 4 dln. 1 perk. bd. 8o.

In denzelfden band: De herders-sangen van Virgilius Maro, in Nederduyts gesongen. Door J. U. en W. v. F(ocquenbroch). Amst. 1682. — W. G. v. Focquenbroch, Min in 't Lazarus-huys, blyspel. Amst. 1687.

1712 **H. de Groot,** Christelicke gesanghen ghetrocken uyt het oude ende nieuwe testament. Delf, *B. H. Schinckel,* 1621. 4o.

Eerste uitgave der geestelijke liederen van Hugo De Groot.

1713 **(J. v. Heemskerck),** Batavische Arcadia. Amsterdam, *Gerrit Jansz.* 1647. perk. 12o.

Eerste, zeer zeldzame uitgave. — Met aardig frontispice.

1714 **Z. Heyns,** De weke van W. van Saluste, Heere van Bartas, inhoudende de scheppinghe des werelts. Swol, *Z. Heyns,* 1616. *Met prenten.* perk. 8o.

Zeldzaam. — Fraai exemplaar.

1715 **P. Cz. Hooft,** Brief van Menelaus aan Helena. Zonder plaats, 1615. perk. 4o. — Antwoorde op den brief van C. P. H(ooft), gheschreven aen Helenam, waer in Helena haer ontschuldight. Anno 1616. 4o.

Twee zeer zeldzame stukken.

1716 **J. B. Houwaert,** Pegasides Pleyn, ofte den lust-hof der Maechden. In sesthien boecken. Rotterdam, *by Jan Leendertsz. Berewout,* 1615. 2 dln. perk. 8o.

1717 **(C. Huygens),** Verclaringh vande XII Artijckelen des Christeliicken geloofs. Constanter. 's Gravenhage, *A. Meuris.* 1619. 4o.

Zeldzame afzonderlijke uitgave.

1718 **C. Huygens,** Kerkyraia Mastix satyra, dat is 't Costelick Mal, aen de heere Jacob Cats. — Batave Tempe, dat is 't Voorhout van 's Gravenhage. — Middelburg, *J. P. v. d. Venne.* 1622. 4o.

Eerste druk. — Met een aardig gezicht op het Voorhout te 's Hage en een fraai prentje door *v. Belle.*

1719 **C. Huygens,** Otiorum libri sex. Poëmata varii sermonis, stili, argumenti. Hagae Comitis. *Arn. Meuris,* 1625. *Met gegraveerde titelplaat en portret door Delff naar Miereveld.* perk. 4o.

Fraaie uitgave, bevattend: Farrago latina. — Efforts françois et italiens. — Bibel-stoff. — Kostelick mall. Voorhout. etc. — Steden-stemmen. Characteres oft printen. — Van Als.

1720 **C. Huygens,** Korenbloemen. 2e druck, vermeerdert tot 27 boecken. Amstelredam, *J. v. Ravesteyn,* 1672. *Met fraai portret door Blotelingh naar Netscher.* perk. 4o.

Beste uitgave, met 2 uitslaande prenten, waarvan een: Gezicht op „Hofwijck."

1721 **D. Jonctijs**, Rosaliins Oochies ontleedt. Dordrecht, voor *J. Gorissz.* (Aan het einde:) *gedruckt by H. van Esch*, 1639. leder. 4o.

Een der zeldzame bundeltjes gedichten van het begin der XVIe eeuw. — In denzelfden band, van denzelfden auteur: Hedendaegse Venus en Minerva. 1641. — en: Apologie roerende zijn misduide Venus en Minerva. 1642.

1722 **Klioos Kraam**, vol verscheiden gedichten. De tweede opening. Leeuwarden, *H. Rintjus.* 1657. perk. 8o.

Hierin gedichten van: Vondel, R. Anslo, Alida Bruno, J. de Brune, J. de Decker, H. de Groot, C. Huygens, H. Sweerts, enz. — Zeldzaam.

1723 **M. van Merwede van Clootwijk**, Geestelijke minnevlammen. Poëtischer wijse voor-gestelt. 's-Hage, *Is. Burghoorn.* 1653. leder. 4o.

Met een fraai geëtst portret in-folio van den schrijver: *Effigies Mathiae de Merwede Di de Clootwyck delin. et aeri reddita Romae*, 1650. — Dit portret is zeer zeldzaam.

1724 **J. van Paffenrode**, Gedichten. Versamelt, en uytgegeven door P. V(ink). Gornichem, *P. Vinck*, 1669. perk. 8o.

1725 **J. v. P(affenrode)**, Oud-Mal ofte boertige comoedie van Sr. Filibert. Gornichem, *P. Vink*, 1675. 8o.

Zeer zeldzaam.

1726 **(J. van Royen)**, 's Menschen leven van de wieg tot het graf: afgeschaduwt door korte spreuken, verdeelt in de XII maanden des jaars. Amsterdam, *Jacob van Royen*, omstreeks 1670. *Met plaatjes.* perk. 12o.

1727 **J. Soet**, d'Uitsteekenste digtkunstige werkken ... bestaende in verschaiden ernsthaftige en boertige stoffen. Amsterdam, 1675. perk. 8o.

Eerste uitgave.

1728 **Spiegel** der goede-vrouwen. Gerijmt door C. R. Tot Nergena, *by Abr. van Geenvliet, woonende op Bilderdam naast de scheele blindeman in de drie gekroonde Juffers.* 1690. 4o.

1729 **A. Steyn**, De puntige poëet in de wapenen, of de stapel nieuwe puntdichten. Met een byvoegsel van den volstandigen Minnaer, door den selven. Rotterdam, *J. v. Lochem*, 1669. leder. 12o.

Zeldzaam bundeltje puntdichten.

1730 **H. Sweerts**, Alle de gedichten. Amsterdam, *C. Sweerts*, 1697. *Met portret.* perk. 4o.

Fraai exemplaar van dezen zeldzamen bundel. Sweerts was het middelpunt van een dichterkring te Amsterdam op het eind der XVIIe eeuw.

1731 **(J. Stalpaert van der Wiele)**, Hemelrijck, dat is lof-sangh van 't Rycke der Hemelen, 't welck eertijds beweeght heef Adrianum Rechter van Nicodemien tot het Gheloof ende Martyrie ons' Heeren Jesu Christi. Delf, *by Adr. Claesz. Vryenberch*, 1621. perk. 4o.

Zeer zeldzaam.

1732 **Roemer Visscher**, Brabbeling. Bij hemselven oversien, en meer als de helft vermeerdert. Amsterdam, *W. Jansz.* 1614. *Met 2 prentjes en 1 houtsnede op den titel.* perk. 12o.

Merkwaardige verzameling korte berijmde spreuken.

1733 **Roemer Visscher**, t'Loff van de mutse ende van een blaevwe scheen; met noch ander ghenoeghelicke boerten ende quicken. Leyden, 1612. perk. 4o oblong.

Fraai exemplaar.

1734 **Anna Roemers Visscher**, Alle de gedichten van Anna Roemers Visscher, vroeger bekend en gedrukt of eerst onlangs in handschrift ontdekt, naar tijdsorde en in verband met hare levensbijzonderheden uitgegeven en toegelicht door Nicolaas Beets. Utrecht, 1881. *Met facsimiles.* 2 dln. gr. 8o. — *Exemplaar op Hollandsch papier.*

1735 **De werken van Joost van den Vondel**, in drukken van de XVIIe en het begin der XVIIIe eeuw. 11 deelen, verguld lederen banden. 4o.

Belangrijk exemplaar, waarin de treurspelen, op enkele na, in eersten druk voorkomen. Gewoonlijk bevatten dergelijke verzamelingen van Vondel's werken de treurspelen in uitgaven uit het laatst der XVIIe of uit de XVIIIe eeuw.

Fraai gebonden exemplaar.

1736 **Vondel**, Palamedes oft vermoorde onnooselheyd. Treur-spel. Ghedruckt na de copye tot Amsterdam, *by J. A. Caalom*, 1625. *Met plaat.* 4o. — Unger, 114.

Het beroemde treurspel van Vondel op de terechtstelling van Oldenbarneveldt. — Ofschoon dit werk verboden werd, verschenen er in één jaar niet minder dan 7 drukken van. — Ons exemplaar is van den 3en druk.

1737 **Vondel. — 'tGeuse Lierepypien.** Op den Amsterdamschen Rommelpot. (Zonder plaats), 1627. 4o. — Unger, 772.

Scherp hekeldicht gericht tegen Vondel, ter beantwoording van zijn „Rommelpot". — Hoogst zeldzaam.

1738 **Vondel**, Poesy ofte verscheide gedichten. Het tweede deel. Den tweeden druck verbetert en vermeerdert. Schiedam, *gedruckt voor den autheur*, 1647. perk. 12o. — Unger, 3.

Het zeldzame tweede deel van Vondels poëzie, uitgegeven door G. Brandt, buiten weten van Vondel en waarin hij gedichten van Vondel opnam, welke de dichter in de verzamelde uitgave zijner gedichten had weggelaten, 't zij omdat hij thans van eene andere zienswijze was, of omdat hij ze te slecht vond.

1739 **Vondel. — Der Poëten Veghtschool** bestaende in diversche Paepsche rijmen, en hare antwoorden Soo van Engelandt, Schotlandt, het Croonen van den Paus, het onthalsen van den Bisschop van Cantelberch, als ook van het afbranden der Nieuwe-Kerck, en van het ghenaemde wonderwerck der heylige-stede t'Amsterdam, enz. (Amsterdam, 1647). perk. 4o. — Unger, 830.

Merkwaardige satyre op de katholieke gedichten van Vondel. O. a. worden er de „Olijftack van Innocent de tiende", „Het radt van avonturen", „Klaghte over het veronghelucken der Kercke van Sinte Katharine", enz. in gehekeld. — Zeer zeldzaam.

In denzelfden band: *H. de Groot*, Tractaet vande oudtheyt van de Batavische nu Hollandsche Republique. 's Gravenhage, *H. Jacobsz.* 1610.

1740 **Vondel**, Poëzy of verscheyde gedichten, by een vergadert, vermeert en op een nieuw oversien. Mitsgaders een aenleidinge ter Nederduitsche dichtkunste. Leeuwarden, *Gysbert Sybes.* 1651. perk. 8o.

Tweede uitgave van dezen dichtbundel, waarvan de eerste editie in 1650 te Amsterdam verscheen. Het is de eenige bundel poëzie, door Vondel zelf uitgegeven. Zij bevat een fraai portret van Vondel. — Unger, no. 5.

1741 **Vondel.** — Hetzelfde werk. Leeuwarden, *Gysbert Sybes*, 1658. *Met portret.* perk. 8o. — Unger, No. 6.

Aan deze uitgave is als aanhangsel toegevoegd: „De Parnas aen de Belt. Verscheide Dichten in Denemerck gedicht door J. v. Vondel."

1742 **Vondel. — Rotterdams Zeepraatjen**, tusschen een koopman, een borger en een stierman. Aangaande de handelingen ter zee, ende de laatste slag tusschen Tromp ende de Engelsche. Schiedam, 1653. 4o.

Dit zeldzame werkje, ter eere van den admiraal **M. Hz. Tromp**, bevat het gedicht van Vondel: „Vrije Zee-vaard onder de vlagge van den doorl. held M. Hz. Tromp." — (Vergelijk Unger, 44).

1743 **Vondel. — Bodenbrood** voor den man, die sich noemt J. van Vondelen Voorlooper, overwegende den sin ende inhoud vande voorreden gestelt voor de Psalmen Davids, gerijmt door Jacob Westerbaen. 's Gravenhage, *A. Tongerloo*, 1455. 4o. — Unger, 867.

Zeer zeldzaam strijdschrift tegen Vondel.

1744 **Vondel. — Londens** Puynhoop, oft Godts handt over de selve, in't verbranden der stadt, 12—16 van Herfstmaent, 1666, haer op den hals gehaelt, door het brant stichten, in 't Vlie, als mede op 't eylandt der Schellingh. Desen druk veel vermeerdert. Door S. V. H. V. Amsterdam, 1666. 4o.

Hierin Vondels gedicht: „Jammerklaght over de gruwsame verwoestinge van Londen." (Vergelijk Unger, 691).

1745 **Vondel. — Het gedult**, de waterbel, en den vergeten borger. Gedicht voor den Oprechten Patriot. (Zonder plaats), 1672. 4o. — 4 bladz. — Unger, 753*a*.

Zeer zeldzame afzonderlijke uitgave van deze 3 gedichten van Vondel.

1746 **J. Vos**, Alle de gedichten. Verzameld en uitgegeven door *J. L(escaille)*. Amsterdam, 1662—71. 2 dln. 1 bd. leder. 4o.

Merkwaardige bundel, vooral om de gedichten op schilderijen.

1747 **J. Westerbaen. — W. D. L.**, Medice cura te ipsum, ofte, spotters ontbreeckt gheen rijm. Ghestelt tot nootsakelicke verantwoordinghe der schutteren van Delff. Teghen het nootsaeckelick-mal van Jacob Westerbaen. Delf, *J. P. Waelpot*. 1624. 4o.

1748 **J. Westerbaen**, Nieuw avond-school waer in den jonge luyden aangewesen ende gegeven werd raed tegen de liefde volgens de voornaamste lessen en leeringen van Ovidius. 's Graven-hage, *J. Tongerloo*, 1666. 4o.

1749 **Nederlandsche dichters van de tweede helft der XVIIe eeuw.** — Verschillende oude uitgaven. 8 dln. 4o en 8o.

Bevat: J. de Decker, Gedichten. 1656. — J. Beets, Dichtkunst. Hoorn, 1669. — J. Vollenhove, Poëzy. 1686. — J. Antonidus v. d. Goes, De Ystroom. 1708. — J. Oudaen, Poëzy. 1712. — Etc.

1750 **Nederlandsche dichters der XVIIe eeuw.** — Latere uitgaven, met wetenschappelijke aanteekeningen. 26 dln. 8o.

Men vindt hierbij de werken van Hooft, Huygens, Spiegel en Antonides, uitgegeven door Bilderdijk, 12 dln. — H. de Groot, uitg. J. de Vries. — Batavian autalogy by Bowring. — Werken van Vondel, Starter, Asselyn, etc.

ACHTTIENDE EEUW.

1751 **S. Alethofilus**, Chronomastix, of de geessel dezer eeuw, algemeen schimpdigt: waarin der menschen onkunde, dwaasheid, vooroordeelen, tentoongesteld, en geroskamt worden. Amsterdam, 1721. 4o.

Men vindt er o. a. een zinspeling op de Mississippi Compagnie.

1752 **G. Brender à Brandis**, Taal-, dicht- en letterkundig kabinet. Amsteldam, 1781—84. 6 dln. h. leder. 8o.

Belangrijk voor de kennis der Nederlandsche litteratuur in dien tijd.
Fraai exemplaar.

1753 **C. Bruin**, Gedichten. Amsterdam, 1721—34. *Met prenten*. 6 dln. leder, rug en snede verguld. 8o.

Fraai exemplaar, op groot papier.

1754 **Gebed des Heeren.** — Uitmuntende verzameling van het Gebedt des Heeren, door de meeste Nederlandsche Dichters en Dichteressen. Met Aanhangsel. Verzamelt door Joan Couk. Amsterdam, *voor den Heer Verzamelaar gedrukt bij J. Dalemans*, 1744. 330 bladz. Half leder. fol.

Curieuse verzameling van ongeveer 200 berijmingen, door oudere en nieuwere dichters, vooral van den tijd der uitgave. Zij werd niet in den handel gebracht. De verzamelaar was Kapitein van eene Compagnie burgers te Amsterdam en vermaard kunstliefhebber.
Vooraan eene geteekende titelplaat door S. Fokke.

1755 **G. Gordon de Graeuw**, De poësy van de geest- en deugtrycke juffrouw G. Gordon de Graeuw ... In 't ligt gebracht door een liefhebber van het algemeyn geloov. Amsterdam, 1710. perk. 4o. — Zeldzaam.

1756 **J. Grotius**, Roterodamensis, Poemata. *Handschrift* van 178 bldz., gedagteekend 1770. h. leder. 4o.

Deze bundel van ten deele onuitgegeven gedichten bevat o. a. stukken op Bake, Chalmens, Immerzeel, Burman, Hudde Dedel, Hooft, e. a.
De dichter heeft zelve aangegeven welke gedichten uitgegeven zijn.

1757 **N. H(einsius)**, De vermakelijke avanturier, ofte de wispelturige levensloop van Mirandor. 7e druk. Amsterdam 1733. *Met prentjes.* 2 dln. 1 bd. leder. 8o.

Merkwaardige oorspronkelijke Nederlandsche schelmenroman. — Zie de monographie van *Prof. J. ten Brink.*

1758 **A. Hoogvliet**, Abraham de aartsvader in XII boeken. 3e druk. Rotterdam, 1736. *Met portret en platen door J. Punt.* h. leder. 4o.

Exemplaar met de platen op blauw papier.

1759 **H. van Huls**, Gedichten. Leiden, *A. Ambrullaart*, 1734. *Met prentjes.* perk. band. 8o.

Bundel gedichten, behoorende tot de z. g. „Rommelkamer" der XVIIIe eeuw.

1760 **Pieter Langendijk**, Gedichten. Amsterdam, 1721—40. 4 dln. *Met portret.* ribben banden. 4o.

Exemplaar op groot papier.
Hierin gelegenheidszangen op leden der familiën: Willink, Hartsen, van Lennep, van Sypesteyn, Delcourt, van Rijckevorsel, Hope, de Neufville, Six, enz.

1761 **Nederlandsche Letter-courant**, doende kortelyk verslach van de nieuwe boeken en geschriften, welken van tyd tot tyd, zo in de Vereenigde als andere Gewesten uitkomen, als ook van 't voornaamste nieuws, dat er in de geleerde werreld voorvalt. Uitgegeeven onder de zinspreuk „Nec temere, nec timide". Deel III—X, 1760—63. Leyden, *Luzac.* 1761—64. 8 dln. 4 banden. perk. 8o.

Zeldzaam litterair tijdschrift, hetwelk tweemaal per week verscheen.

1762 **J. Nomsz**, Willem I, in 24 zangen. Amsteldam, 1779. h. leder. 4o.

Fraai exemplaar, de platen keurig gekleurd en met goud en zilver gehoogd.

1762*a* **De onberispelijke geestigheden** of zeedige snaakerijen van verscheidene dichters, uitgegeven en vermeerderd, door een der zelve. Te Snaakenburg, „*bij B. cum notis Kransii, boekverkoper in den Gekroonden Overbeek.* 1732. 8o.

Bevat o. a. een curieus gedicht: „Quakers vermaaning". — „Reisbeschrijvinge van den doctor zonder promotie". — enz.

1763 **G. van Rysen**, Gedigten. Verdeeld in snel-, punt- en mengeldigten. Alsmede eenige bend-vaarzen en liederen, in de jaaren 1668 en 1669 te Romen gemaakt. Amsterdam, 1704—8. 2 dln. 1 bd. perk. kl. 8o.

1764 **L. W. v. Winter—v. Merken**, Het nut der tegenspoeden, brieven en andere gedichten. Amsterdam, 1762. leder. gr. 4o.

Fraai exemplaar op groot papier, in verguld lederen band.

1765 **N. S. v. Winter en L. W. v. Merken**, Werken (Tooneelpoëzy, Geluksbedeeling, Nut der tegenspoeden, Germanicus, David), 1762—92. 7 dln. h. leder. 4o. — Onafgesneden.

Zeer merkwaardig exemplaar, bevattende verschillende proefdrukken der portretten en prenten; zoo komen de platen van de Tooneelpoëzy hier in 3 staten voor, die van den Germanicus, David, enz. in 2 staten.

1766 **Rotgans, Hennebo, Pook, e. a.** — Verschillende satyrische en komische gedichten der XVIIIe eeuw. 10 dln. 4o en 8o.

Aardige verzameling van gedichten, merkwaardig voor de kennis der zeden van die dagen.
Men vindt hierbij: Rotgans' Boerenkermis, *met prentjes.* — Bartelink's Beemsterkermis. — Pook, Rommelzoodjen, bestaande in ernstige en boertige heldenzangen, nevens deszelvs drie Harlequinen. Amsterdam, 1709. — Poëtische afschetzing van een gewinzuchtigen woekeraer, een gierige vrek, en een moetwillige banqueroutier, 1738. — De vrolyke zanggodinnen of mengelwerk van vernuft. 1781. 2 dln. — Enz.

1767 **Merkwaardige verzameling losse gedichten**, uitgegeven tegen het eind der XVIIIe eeuw, waarbij zeer zeldzame stukken, en die niet in den handel gebracht zijn. 21 stuks. 8o.

Men vindt hierbij o. a.: J. Hazen, Mengelzangen, met muziek door J. C. Pfeiffer, organist en klokkenist te Monnickendam. Edam, *A. Tolk*, z. j. 3 stukjes. — (J. H. v. Kinsbergen), Mijne droomen. 1800. — H. Bosscha, Musa Daventriaca. Daventriae, 1786. — Mijne verlustiging op Den Emer en Endegeest. Breda, 1793. — Onschuld durft spreken. 1776. — Het leven van den wydberugten en geleerden Jochem Jochemius, gerenommeerd bruggemaker te Querlequitsch. z. p. of j. — Enz.

1768 **Verzameling gedichten uit de XVIIIe eeuw.** Werken van v. Alphen, Bellamy, Broekhuizen, v. Haren, Houbraken, Le Clerc, Nieuwland, Noms, Pater, e. a. 30 dln. voor 't meerendeel gebonden. 8o en 4o.

1769 **Romans.** — Verzameling Nederlandsche romans, uit het laatst der XVIIIe en de eerste helft der XIXe eeuw. 35 dln. 8o.

Men vindt hierbij verschillende zeldzame werken, als. Karel of de dankbare voedsterling, een origineele Hollandsche roman, door de burger J. H. de V. Den Haag, 1796. — J. H, Munnikhuizen, Het leven van Johan Bonkel. 's Gravenhage, 1778. 4 dln. *Met platen.* — L. Sterne, Het leven en de gevoelens van Tristram Shandy. Amsterdam, 1779. 5 dln. — G. Stam, Merkwaardige levensgeschiedenis van Karel Lombard. Sneek, 1826. — (E. J. Hazebroek), Te laat. Haarlem, 1838. — (E. J. Hazebroek), De bedevaartgangers. Haarlem, 1841. — Boudewijn, Jongejufvrouwen. 's Gravenhage, 1845. — (v. Koetsveld), Schetsen uit de pastorij te Mastland, 2e druk. Schoonhoven, 1844.

Voorts werken van Post, Loosjes, De Wacker van Zon, e. a.

NEGENTIENDE EEUW.

1770 **Willem Bilderdijk en Vrouwe K. W. Bilderdijk,** Werken van en over hen. 182 banden, waarvan 138 in half leder, en ruim 400 stukken.

Zeer belangrijke verzameling, bevattende tal van eerste uitgaven, grootendeels afkomstig uit de bibliotheek van S. Iz. Wiselius, aangevuld uit de collecties van de Bosch Kemper, Alberdingk Thijm, e. a.

Uit de bibliotheek van Alberdingk Thijm zijn hier aanwezig ruim 200 kleine afzonderlijk verschenen gedichten (waarvan vele te Leipzig en Brunswijk gedrukt zijn), en extraits, en ruim 200 recensiën en andere verhandelingen en biographische stukken over Bilderdijk.

Deze collectie is vooral merkwaardig om de eerste uitgaven, waar Bilderdijk in de voorredenen en aanteekeningen zijn beginselen uiteenzet, voorredenen niet in latere uitgaven en ook niet in de complete werken opgenomen. Ook de kleinere stukken, waarbij hoogst zeldzame, zijn belangrijk en bezwaarlijk nog in zulk een aantal bijeen te brengen. Bovendien bevatten vele oorspronkelijke uitgaven **vignetten door Bilderdijk zelf geteekend.**

De meeste exemplaren zijn op zwaar papier en enkele bevatten **geschreven opdrachten van Bilderdijks hand**; wij citeeren de volgende:

In het eerste deel van de Nieuwe Taal- en Dichtkundige Verscheidenheden:

„De Hooggeleerde Heer, Mr. M. Tijdeman,
De vriend, bij 't stortend Vaderland
Mijn leedgenoot maar Heilverwant
Ontfange van des schrijvers hand
Dit boekdeel als een vriendschapspand."

In de Muis- en Kikvorschkrijg, 1821:

„Den Hoog Geleerden Heere Kemper
Verstout zich 't Hoofd der Invaliden
Van Febus afgedankten stoet
Dit piep en kwakrig krijgsgetoet,
Ten welgemeenden welkomstgroet
In Pallas haardsteê, aan te bieden,
En smeekt zijn deernis af voor d'ouden strammen bloed."

In de Beginsels der woordvorsching, 1831, aan H. H. Klijn:

„Hartlijk geliefde vriend!

„Door mijne vrij ernstige ongesteldheid ontfangt gij 't nevensgaande vrij later dan „behoorde. Vergeef dit aan mijne zwakte en verder naren toestand van hoofd en „hersenen, en geloof mij desniettegenstaande met innig en waarachtig gevoel en „zonder eenige affectatie Van harte den uwen."

Verder is dit exemplaar merkwaardig om de bijgevoegde brieven van Is. da Costa over het levensbericht van Bilderdijk in v. d. Aa's Levens van Ned. Dichters, waarbij een van den uitgever De Grebber aan J. F. Bodel Nyenhuis over hetzelfde onderwerp.

De verkoopcatalogus van Bilderdijks Bibliotheek (een zeer zeldzaam stuk), is met aanteekeningen en prijzen voorzien door Bodel Nyenhuys, en een aantal brieven van L. C. Luzac, J. L. A. Immerzeel, H. C. Millies, e. a. is er aan toegevoegd.

1771 **J. A. Alberdingk Thijm**, Verschillende werken, meest in oorspronkelijke uitgaven. 14 dln. en stkn. 8o.

Deze verzameling bevat o. a.: Geertruide van Oosten. 1853. — Magdalena van Vaernewyck. 1854. — Mejuffrouw Leclerci. 1854. (Alle drie met plaatjes door *Dujardin*). — Oude en Nieuwe Kerstliederen. 1852. — Nederlandsche gedichten (1170—1655). 1852. — Verschillende kleine stukken.

1772 **N. Beets**. — **Hildebrand, Camera Obscura**. Haarlem, 1839. gebonden. 8o.

Eerste uitgave. — Zeer zeldzaam.

1773 **N. Beets**, Verschillende dicht- en prozawerken, in oorspronkelijke uitgaven. 16 dln. 8o.

Men vindt hierbij: Proza en Poëzy. 1840. — Gedichten. 1857. 2 dln. — Gedichten van lord Byron. 1835. — Verpoozingen op letterkundig gebied. 1856. — Verscheidenheden, meest op letterkundig gebied. 1858. 5 stkn. — Verschillende kleinere stukken, — etc.

1774 **Braga**, Dichterlijke mengelingen. (Uitgegeven door ten Kate en Winkler Prins). 1842—43. Utrecht, 1843—44. 2 dln. 1 bd. h. leder. kl. folio.

Geestige satiren op de toenmalige dichters en recensenten, door Winkler Prins, ten Kate, Alberdingk Thijm, de Hoop Scheffer en anderen. Zeldzame eerste uitgave.

1775 **H. Conscience**, Verschillende romantische en historische werken, uitgegeven te Antwerpen, 1844—59. 22 dln. 16o.

Bevat werken met illustraties in houtsnede door Matthijsen en Brown en met gravures door Dujardin.

Wij noemen o. a.: Jacob van Artevelde. — Siske van Rosemael. — Blinde Rosa. — Rikke-tikke-tak. — Geschiedenis van België. — Enz.

1776 **I. da Costa**, Verschillende werken en kleinere stukken, zoowel van als over hem. 60 stukken. 8o.

Merkwaardige verzameling, vooral om de vele kleine stukken, afzonderlijke uitgaven van gedichten enz., welke men zelden zoo bij elkander zal aantreffen.

1777 **R. Feith**, Verzameling van verschillende gedichten en prozawerken, de meeste in oorspronkelijke uitgaven. 24 dln. 8o.

Men vindt hierbij o. a.: Julia. — Ferdinand en Constantia. — Oden en gedichten. — Brieven. — Verschillende tooneelstukken. — Enz.

1778 **J. F. Helmers**, Verschillende dichtwerken, waarbij zeldzame stukken. 11 dln. 8o.

Hierbij: De Hollandsche Natie. Den Haag, *J. Allart*. 1812. (Oorspronkelijke uitgave). — Lofzang op Jezus van Nazareth. — Socrates. Amst. 1790. — Nagelaten gedichten. 1814. — Nalezing. 1815. — Etc.

1779 **J. P. Heye**, Verzameling van verschillende werken, waaronder zijne kindergedichten, liederen, vele kleinere stukken over den volkszang, enz. 17 stukken. 8o.

Vele hebben een eigenhandige opdracht van den schrijver.

1780 **J. Hilman**, Ons tooneel. Aanteekeningen en geschiedkundige overzichten. Naamrol van plaatwerken en geschriften. Amsterdam, 1879. — Beredeneerd register. Leiden, 1881. — Alphabetisch overzicht der tooneelstukken in de bibliotheek van Johs. Hilman. Amsterdam, 1878. 3 dln. linnen. gr. 8o. — *Niet in den handel.*

1781 **W. J. Hofdijk**. Verschillende werken. 7 dln. 8o.

Bevat o. a.: Vóór 300 jaren. 1869. *Met platen.* — Alkmaar. 1873. *Met titelprent naar C. Rochussen.* — Historische landschappen. 1864. — In 't harte van Java. 1881. *Met portret.* — Enz.

1782 **Jaarboeken** der Wetenschappen en Kunsten in het Koningrijk Holland. 1806, 1807. (Uitgegeven door J. Meerman). Amsterdam, 1809, 1810. 2 dln. 1 bd. half led. gr. 4o.

Hierin o. a.: Over de Universiteiten hier te lande. — Maatschappijen van wetenschappen en letterkunde in het Rijk. — Recensiën, enz.

Zeer belangrijk voor de letterkundige geschiedenis dier dagen.

Een aardig stuk o. a. is de bespreking der bibliotheken van M. de Röver, Saxe en Alsche.

1783 **J. J. L. ten Kate**, Verzameling van verschillende dichtbundels. 7 dln. 8o.

Men vindt hierbij o. a.: Legenden en mengelpoëzy. Monnikendam, 1846. — Lier en Harp. Middelburg, 1853. — Langs den Rhijn. 1861. *Met staalgravures.* — Enz.

1784 **Kneppelhout**, Studentenleven door Klikspaan, met platen van O. Veralby. Aug. 1841—Febr. 1844. Leyden, 1844. h. leder. 8o.

Oorspronkelijke uitgave. — Zeer zeldzaam.

1785 **Jac. van Lennep**, Verzameling van verschillende werken, waarbij zeldzame en niet in den handel gebrachte stukken. 32 dln. en stkn. 8o en 4o.

Deze belangrijke verzameling bevat o. a.:
Dramatische werken. 1854. — Nederlandsche legenden. 1828—47. — Academische idyllen. 1826. — De Abydeensche verloofde. 1826. — De genade. 1827. — Zestal liederen, opgedragen aan de schutterijen van Noord-Nederland. 1830. — De roem van twintig eeuwen. Muzijk van R. Benucci. Decoratiën door P. J. Pfeiffer Jr. 1831. — Gedichten. 1844. — Vertalingen en navolgingen in poëzy. 1834. — De E-legende. (omstr. 1840). — Enz.

Bijgevoegd een 10-tal stukken van en over **D. J. van Lennep**, waarbij de oorspronkelijke uitgave van den „Hollandschen Duinzang".

1786 **De Muzen**. Nederlandsch tijdschrift voor de beschaafde en letterkundige wereld. Amsterdam, 1835. 8o.

Alles wat hiervan verschenen is. — Zeldzaam.
Dit tijdschrift, onder redactie van E. J. Potgieter en J. P. Heije, was de voorlooper van den „Gids."

1787 **Nederlandsche legenden**, naar het Fransch. 's Gravenhage, 1842. *Met* 32 *lithographieën.* carton. groot 8o.

De vorst van een dag. — De Vries met den Vlegel. — Willem Beukels. — Troonbed van Willem den Goede. — Nederlandsche Robinson.

1788 **E. J. Potgieter**, Liedekens van Bontekoe. Amsterdam, 1840. *Met aardige plaatjes.* linnen. 8o.

1789 **Tollens**, Verschillende dichtwerken, hoofdzakelijk kleinere, zeldzame stukken. 30 dln. en stukken. 8o.

Hierbij o. a. de oorspronkelijke uitgave van het „Tafereel van de overwintering der Hollanders op Nova Zembla." — Liedjes van Mathias Claudius. *Met prentjes.* — Enz.
Bijgevoegd 20 stuks handelende over Tollens.

1790 **Jer. de Vries**. — Zeldzame verzameling van kleinere stukken van Jeronimo de Vries en over hem. 57 stuks in 2 h. lederen bdn. 8o.

Merkwaardige verzameling, voor het grootste gedeelte bestaande uit stukken, welke niet in den handel zijn gebracht. Men vindt er verscheidene gedichten, recensiën, toespraken, enz.; verder stukken van H. de Bosch, Klyn, ter Haar, e. a.; ten slotte een lijst in handschrift van alle geschriften van Jer. de Vries, welke gedrukt zijn.

1791 **Hoogst merkwaardige verzameling van gedichten uit de eerste helft der XIXe eeuw**, 't zij verschenen in bundels, 't zij afzonderlijk. Te zamen meer dan 120 deelen en stukken. 8o.

Deze verzameling is vooral belangrijk, door het groot aantal afzonderlijk uitgegeven gedichten, welke zij bevat. Zoo is er een collectie van 50 stukken, alle gedichten van Klijn; 25 afzonderlijk uitgegeven blaadjes met gedichten van Loots; 9 blaadjes van Wiselius.
Verder vindt men hier zeldzame eerste drukken en gedichten van Johanna C. Cleve, Immerzeel, Staring, Storm v. 's Gravezande, v. Nouhuys, Messchert, Winkler Prins, d'Hulster, L. Ph. C. v. d. Berg.
De meeste dezer stukken waren niet in den handel en slechts in klein getal gedrukt.

1792 **„Bundel losse dichtstukjes"** uit de eerste helft der XIXe eeuw. 80 stks. in 2 bdn. h. linnen. 8o.

Deze merkwaardige verzameling van zeldzame stukken bevat o. a. gedichten van R. v. d. Aa, Loots, Withuys, Klijn, Lulofs, Tollens, Messchert, Wap, enz.

1793 **Verzameling lijkdichten** uit de eerste helft der XIXe eeuw. 22 stukken in 1 bd. h. leder. 8o.

Zeldzame verzameling, waarbij gedichten op F. Beelaerts van Blokland, J. D. Meyer, Wierdsma-Wichers, e. a.

1794 **Verzameling dichtwerken** uit de tweede helft der XIXe eeuw. Gedichten van Ter Haar (waarbij zeldzame eerste drukken), De Genestet, v. Hall, Schimmel, Spandaw, J. F. Willems, Bogaerts, enz. 24 dln. 8o.

1795 **Prozawerken, letterkundige essais**, der XIXe eeuw. Geschriften van Geel, Tideman, Lublink Weddik, v. Vloten, Potgieter, v. Nouhuys, Boddaert, e. a. 19 dln. 8o.

1796 **(Paquot)**, Mémoires pour servir à l'histoire littéraire des dix-sept Provinces des Pays-Bas, de la principauté de Liège et de quelques contrées voisines. Louvain, 1763—70. 18 dln. h. leder. 8o.

1797 **Geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde.** — Verschillende werken. 20 dln. 4o en 8o.

Belangrijke verzameling, bevattende o. a.: J. ten Brink, G. A. Bredero. — Serrure, Geschiedenis der Ned. en Fransche letterkunde in Vlaenderen. — Snellaert, Verhandeling over de Ned. dichtkunst in België. — W. de Clercq, De invloed der vreemde letterkunde op de Nederlandsche. — J. de Vries, Geschiedenis der Nederduitsche dichtkunde. — J. F. Willems, Verhandeling over de Nederduytsche taal- en letterkunde. — Le Jeune, Overzigt en proeven van de Ned. volkszangen sedert de XVe eeuw. — Enz.

FRIESCHE LETTERKUNDE.

1798 **G. Japiks**, Friesche rymlerye, in trye dielen forschaet: d'eerste binne ljeafd in bortlycke mingel-deuntjes: 't oorde sinte gemiene aef huwzmanne petear, in ore katerye: 't Efterste is: Hymmelsch harp-luwd, dat iz to sizzen, ytlycke fen Davids psalmen. Dy oorde druwck, mei ien twaede diel forgreat. — Twaede diel... Friesche grammatica. Dea Liordera bota, Friesche brieuwen, Historje fen Dorilis in Cleonice, Philips fen Mornay, Fen libben in stearren... trog *S. A. Gaebbema.* Leuwarden. 1681. 2 dln. 1 perk. bd. 4o.

Een der weinige XVIIe-eeuwsche boeken, in de Friesche taal gedrukt.

1799 **Joh. Althuysen**, Friesche rymlery yn twaa dielen bijstaende, wier fin it eerste bystiet yn forjyerings rymmen, brullofts rymmen, enz. it oorde diel bijstiet uwt dy 150 psalmen fin David. Mey dy oore lôfzangen. Liouwerd, 1755. half leder. 4o.

1800 **Halbertsma.** — Zeldzame verzameling van verschillende in het Friesch geschreven stukken. 12 st. 8o.

Wij halen hiervan aan: De Lapekoer fen Gake Scroar. Dunter, 1834. — De Rocker. 1833. 5 aflev. — De Quickborn. Liouwerd, 1857. — De jonkerboer. Liouwerd, 1859. — Leed in Wille. Dunter, 1854. — Enz.

1801 **Friesche Letterkunde. — Belangrijke verzameling** dicht- en prozawerken in de Friesche taal, en taalkundige werken over het Friesch. 25 dln. 8o.

In deze verzameling, welke verschillende zeldzame stukken bevat, treft men aan:

R. Posthumus, Prieuwcke fen Friesche rijmmelerije. Grinz, 1824. — J. C. P. Salverda, Ytlijcke Friesche Rijmckes. Suits, 1824. — R. Posthumus, De Keapman fen Venetien in Julius Cesar fen W. Shakspeare, foarfrieske. Grinz, 1829. — J. H. Halbertsma, Het Evangelie van Mattheus, vertaald in het Landfriesch. Londen, 1858. — Gysbert Japiks, Frysce rymlerye. Freantsjer, 1853. — Hulde aan Gysbert Japiks 1824. — Friesch jierboeckje. 1829 –35. 6 st. — B. Bendsen, Die nordfriesische Sprache nach der Moringer Mundart. 1860. — R. Rask, Frisisk Sproglaere. Kobenhavn, 1825. — M. Hettema, Proeve van een Friesch en Ned. Woordenboek, 1832. — Enz.

LIEDBOEKJES

(WERELDLIJKE EN GEESTELIJKE).
(XVIE—XIXE EEUW).

VOLKSLIEDERBOEKJES.

1803 **Nieu Liedeken** van het Bestant, Liedeken ter eeren van Heemskerck, Liedeken ter eeren van den jongen Dolphijn van Vranckrijck. Ghedruckt tot Amsterdam, *by Broer Jansz, ende Pieter de Kater.* 1607. 8o.

Met 2 houtsneden. — Zeer zeldzaam.

1804 (**D. Rz. Camphuysen**), Stichtelycke rymen om te lezen of te zingen. (Amsterdam), 1624. *Met muzieknoten.* perk. 4o oblong.

Eerste uitgave van de beroemde Rijmen van Camphuysen, waarvan een honderdtal drukken verschenen.

1805 **D. Rz. Camphuysen**, Stichtelycke rymen, om te lesen ofte singhen ... op nieuws over-sien en grootelijckx vermeerdert, oock de noten van druck-fauten ghecorrigeert, en verrijckt met vele copere figuren. Amsterdam, *Jacob Colom*, 1647. *Met muzieknoten en plaatjes.* perk. 4o oblong.

De fraaiste uitgave. — Zeldzaam.
Met portret en platen. — De muziek op volkswijzen.
De laatste plaat stelt Starter voor, in zijn graf zijn liederenbundel betreurend.

1806 **D. Rz. Camphuysen**, Stichtelijcke rijmen om te lezen of 't zingen. Op veele zijn in plaats van d' ouwde, nieuwe zangen gemaeckt; en alle gecomponeert om te zingen en spelen, met 2 stemmen, door J. Butler. Amsterdam, *P. Matthijs*, 1652. 2 dln. *Met portret door Savry.* perk. bd. 4o.

Uitgave voor 2 stemmen: Tenor en Bas.
Fraai exemplaar op groot papier.

1807 **D. Rz. Camphuysen**, Stichtelijke rijmen, om te lesen of te singen. Oversien ende vermeerdert, doch de noten van druckfauten gecorrigeert. Amsterdam, *P. la Burgh, in de Niezel*, 1657. *Met muziek.* 3 dln. 1 perk. band. 16o oblong.

Zeldzame oblong zakuitgave van Camphuysen's liederen

1808 **Medenblicker Scharrezoodtje**, ghevangen en ontweydt van verscheyden visschers, overgoten met een sangherssausjen door H. J. Prins, organist en voorzanger binnen Medenblick. Medenblick, 1650. perk. 8o olong.

Zeldzaam liederboekje. — Met muziek.

1809 **J. Blasius**, Fidaments kusjes, minne-wysen en by-rymen aan Celestyne. Amsterdam, 1663. *Met muziek.* perk. kl. 12o.

1810 **Het Rijper Liedtboecxken**, inhoudende schriftuerlijcke liedekens. by verscheyden autheuren gemaeckt. Deze laetste druck vermeerdert. — **'t Groot achter-hofken**, beplant ende op nieuw vermeerdert. — **'t Geestelijck Kruydt-Hofken**, beplant met menigerlye gesangen, den 9e druck verbetert ende met veel (noyt voor desen gedruckte) liedekens vermeerdert. Alckmaar, *J. P. Moerbeeck*, 1664. 3 dln. leder. 12o.

Zeldzame serie XVIIee-euwsche Doopsgezinde geestelijke liederen.

1811 **'t Lust-hofje Sions**, bestaande in eenige psalmen Davids, lofzangen ende geestelijke liedekens. Tot Hooren, *voor Jan Jansz. Deutel*, 1668. in ouden, gestempelden lederen band. 12o.

Doopsgezind liedboekje, vooral in gebruik in Noord-Holland.

1812 **Den Boeck der gheestelycke sanghen**, bedeelt in dry deelen, den Blyden Requiem, den Droeven Alleluia, ende Gheluckighe uitvaert van een salighe ziele... het welck de rechte wegen zijn tot het Cloosterken der gheestelijcke verrijsenisse, oft van ontwordentheyt, 't welck het derde deel is van desen boeck. Door een Religieus van d'Oorden van S. Francois [P. Lucas]. Ghendt, *F. d'Erckel*, 1674. 4 dln. 1 bd. leder. 8o.

In denzelfden band: Den Seraphynschen Nachtegael. Ghendt, *J. Dankaert.* 1684. Fraai exemplaar van deze zeldzame liedboekjes.

1813 **Het Paradys** der geestelycke en kerkelijcke lofsangen, op de principaelste feest-dagen des gheheelen jaers. Den sevenden druck. Amsterdam, 1679. leder. kl. 12o.

R. C. Liedboek, voorheen zeer populair. — Zeldzaam.

1814 **Het Geuse Liedboek**, waer in begrepen is den oorspronck van de troublen der Nederl. oorlogen. Midsgaders het tweede en derde deel. Van nieuws over-sien, en met verscheyden refereynen en liedekens vermeerdert. Utrecht, *J. v. Poolsum*, 1683. *Met houtsneden.* cart. 8o. — Onafgesneden.

Merkwaardig liedboekje, bevattende de volksliederen, gezongen gedurende den oorlog met Spanje, waaronder bijv. het „Wilhelmus".

1815 **J. Lodensteyn**, Uyt-spanningen, behelzende eenige stichtelycke liederen, en andere gedichten. 6e druk. Amsterdam, 1708. *Met muziek.* 8o.

Een van de meest populaire stichtelijke liedboekjes uit de XVIIe eeuw.

1816 **Het vermaaklijk Buitenleven**, of de zingende en speelende boerenvreugd. Met zangkunst verrijkt, en tot gemak der speelers op de G-sleutel gesteld. *Haarlem, bij de Wed. Herm. van Hulkenroy, aan de Markt, in Laurens Koster, uitvinder van de boekdrukkonst.* 1716. *Met platen en muziek.* h. leder. 4o.

Een der zeer zeldzame liedboekjes uit het begin der XVIIIe eeuw, welke liedjes in boerendialect bevatten.

De vele prentjes, naar Ostade, geven een aardige illustratie van het boerenleven in dien tijd.

Bij elk liedje is de muziek genoteerd. Deze melodieën behooren tot de aardigste populaire wijsjes, welke toen in zwang waren.

1817 **De roemrugtige Haagsche faam**, of de Nieuwe Amsterdamsche Fonteyn. Verciert met uytsteekende rariteyten. Den 4den druk. t'Amsterdam, *by J. van Egmont*, 1721. 8o.

Verzameling van curieuze minne-, herders- en matrozenliederen, enz. Wij noemen b.v.: „Van een dronke en versopen schilder", enz.

1818 **May-gift van verscheyde vogelen**, aan alle eerbare jonge lieden. Waer achter bijgevoegt is het Kinderspel en verscheyden andere rijmen. Door H. A. de Rijp. 't Amsterdam, *Erven van de Wed. Gijsbr. de Groot, op den Nieuwendijk*, 1730. *Met houtsneden.* h. perk. 12o.

1819 **Thirsis Minnewit**, bestaande in een verzameling van de aangenaamste minnezangen en voysen. 3 dln. — De Vrolijke Zanggodin, opheffende ernstige en boertige gezangen, kusjes en drinkliederen. Amsterdam, *Wed. J. v. Heekeren, op de Haerlemmerstraet, over de Eenhoornsluis*, 1734. Samen 4 dln. in 1 perk. band. 8o.

1820 **Thirsis Minnewit**, bestaande in een verzameling der moyste en aangenaamste minnezangen en voysen. 3 dln. — De Vrolijke Zanggodin, opheffende veelderhande gezangen, kusjes en drinkliederen. Amsterdam, *J. Kannewet, in de Nes bij de Brakkegrond* (omstr. 1760). Samen 4 dln. 1 perk. band. 8o.

1821 **Agterhofje**, in zig bevattende uytgesogte stigtelijke en zielroerende gesangen. Groningen, 1736. *Met muziek.* Bijvoegsel. 2 dln. 1 bd. leder. 8o.

1822 **'t Groot Hoorns**, Enkhuyser, Alkmaarder en Purmerender Liede-Boek. Amsteldam, *Erve de Wed. G. de Groot*, 1737. *Met 2 houtsneden.* verguld lederen band. klein 16o.

Het zoogenaamde „Mopsje", liedboekje van geestelijke liederen, minne- en drinkliederen, veel gebruikt op bruiloften in Noordholland.

1823 **'t Groot Hoorns**, Enkhuyser, Alkmaerder en Purmerender Liede-Boek, vercierd met veel mooye bruylofts liedekens en gezangen. Amsteldam, *J. Kannewet*, (omstr. 1740). in origineel omslag. klein 16o.

1824 **Het vrolijk gezelschap der negen zanggodinnen**, kwelende en spelende, op zeer aangename uitgezogte muzikale toonen, verscheidene zangstoffen. Tot ververschinge en verquikkinge der hedendaagse zangminnende herten. 7e druk. Amsterdam, *bij Gijsbert de Groot Keur, op de Nieuwendijk*, 1741. 8o.

Bevat o. a. een lofzang op den tabak, soldatenliederen, zooals: „De mars van Prins Eugenius," „de mars van Marlenburg," „mars de Oxenstern, enz."

1825 **Het Hernhutsche Nachtegaaltje**, in eene vrolijke luim, zingende honderd nieuwe en nooit te voren gedrukte airtjes, zoo menuëtten, contredansen, marsen, etc. Amsterdam, *Gedrukt voor den auteur*, 1757. 8o. — Onafgesneden.

1826 **Het Haarlemmer Nachttegaaltje**, fluitende uitmuntende en verrukkende liederen. Amsterdam, *S. van Esveldt, in de Kalverstraat het derde huis van de Roomsche Kerk de Papegaay*, 1759. 8o.

Verzameling „Haarlemmerhoutgezangen", van stichtelijken aard.

In zijne voorrede zegt de uitgever, dat deze liederen bedoeld zijn, om in het bosch gezongen te worden: „wijl men daar een aangename stilte geniet, welke den geest als ongevoelig om te zingen opwekt...."

1828 **'t Nieuwe Groote Harpje**, inhoudende veele schriftuurlijke liedekens, ende bruyloftsgezangen, alsmede verscheyde lofgezangen. Amsterdam, *J. Kannewet, boekverkooper in de Nes.* 1769. in perk. omslag. 16o oblong.

Curieus geestelijk volksliedboekje, zeer zeldzaam in completen staat.

1829 **Het nieuwste liedboek van de hond in de pot.** Waar in te vinden zijn de alder-nieuwste en aangenaamste liederen, die nu hedendaags gezongen worden. Nooit te voren gedrukt. Amsterdam, *Erve v. d. Putte en B. Boekhout op 't Water, in de Lootsman.* 1776. *Met houtsneden op den titel en in den text.* h. perk. band. 8o. — 2 bld. beschadigd.

1830 **Het boek der psalmen** nevens de gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last der Staaten Generaal uit 3 berijmingen, in 1773 gekooren. Amsterdam, *H. Brandt*, 1777. *Met muziek.* In verguld lederen bandje. klein 16o.

Fraai exemplaar van dit miniatuur psalmboekje.

1831 **De gekroonde Snoek**, sijnde verciert met de nieuwste, aengenaemste en fraeyste liederen, die hedendaegs gezongen werden; en waer van de meeste nog in geen andere liedeboecken gevonden worden. 3e druk, op nieuws vermeerdert. Amsterdam, *B. Koene, op de Lindegragt*, 1773. *Met houtsnede op den titel, voorstellende den gekroonden snoek.* 8o.

Men vindt hier o. a. het „Moffelied," met 2e en 3e vervolg en den „Moffe-Tegenzang op de Amsterdammers," „de Hedendaagze moode en pragt der waereld," „Lof Bazuyn, ter eeren van de Edammer Kaas Markt, begonnen 19 Juny 1777," „'t hedendaagze leven der katoendrukkers knegts," etc.

1832 **De Goese Nachtegaal,** versiert met allerhande liedekens, zoo wel nieuwe, als oude. Tweede druk. Rotterdam, *T. C. Hoffers* (omstr. 1780) *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1833 **De dubbelden en vermeerderte Goese nachtegaal.** 2e deel. Deze laatsten druk vermeerdert, met een lied, ter eere van de dorpe Koudekerk. Amsterdam. *S. & W. Koene, in de Boomstraat,* (omstr. 1790). *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1834 **Het speelschuytje met vrolyke naay-meisjes,** waer in te vinden zijn de aldernieuwste liederen, die hedendaegs gezongen worden. 7e druk. t'Amsteldam, *B. Koene, op de Lindegragt,* 1780. *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1835 **De Zingende Kramer of vermakelijke Krispijn,** Kamerspel, door J. Rosseau. t'Amsterdam, *Erve H. van der Putte, op het Water, in de Lootsman.* (omstr. 1780). *Met aardig vignet op den titel.* 8o.

1836 **Het Hollands klein Goud-vinkje,** zingende, op eene bevallige manier, 50 nieuwe zoo menuëtten, als minne-drink-zangen, enz., benevens eenige zeer fraaije zangstukken op bezondere voorwerpen: als, den morgenstond de lenthe, enz. Amsterdam, *Erven de Wed. Jac. v. Egmont.* (omstr. 1780). 2 dln. in 1 bandje, met origineel cartonnen omslag. 16o.

1837 **Het Haagsche Bosch,** Waarin te vinden zijn de allernieuwste liederen, die veelal gezongen worden. 5e verbeterde druk. Rotterdam, *T. C. Hoffers,* (omstr. 1780?). *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1838 **De vroolijke Oost-Indies vaarder,** of klinkende en drinkende matroos, zingende de allernieuwste en fraaiste liederen, die teegenwoordig gezongen worden. *Amsterdam, Erven Wed. J. van Egmont, op de Reguliers Breëstraat.* (omstr. 1780). *Met aardige, in hout gesneden vignetten.* 8o.

Hierin o. a. een curieus lied: „Het nieuwe Amsterdamsze Plantagie Zoomer-leeven."

1839 **De zingende Kees,** zich in zijne verdrukking diverteerende. Met diversche zangstukjes, waarin hij zich het voorledene, het tegenwoordige en het toekomende voor den geest brengt. 1789. 8o.

Verzameling patriottenliederen, waaronder b. v.: „De scheldnaam van de Kees door de Patriotten tot een eernaam aangenomen". — „Beurtzang tusschen een Kees en een Raaf". — enz.

1840 **Het Nieuw vermakelijk Dans-school,** waar in gedanst gezongen en gespeelt werd de aangenaamste monuetten etc. Vermeerdert met nieuwe liederen. Nieuwe druk. Amsterdam, *S. & W. Koene, in de Boomstraat.* (omstr. 1790). *Met houtsnede op den titel.* 8o.

Het aardige vignet op den titel stelt een dansend paartje voor.

1841 **De Amsterdamsche Kermis-vreugd,** zingende, bij die gelegenheid, de aldernieuwste liederen. Nieuwe druk. Amsterdam. *S. & W. Koene, in de Boomstraat.* (omstr. 1790). *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1842 **Volks-liedjens.** Uitgegeeven door de Maatschappij: Tot nut van 't Algemeen. 4e druk. Amsterdam, 1790—91. 4 stukjes. 1 verguld leder bandje. kl. 8o.

Hierin vele fraaie plaatjes, door J. van Meurs geteekend en door L. Brasser gegraveerd. Deze plaatjes zijn merkwaardig voor de kennis van het kostuum dier dagen.

1843 **W. Schellinger,** Het volmaekte ende toegeruste schip, bestaende in fraeije gedichten enz. nut ende dienstig voor alle liefhebbers der grote zeevaert. Amsterdam, *Erve van der Putte en B. Boekhout, op 't Water, in de Lootsman.* 1791. *Met houtsnede op den titel.* 8o.

Merkwaardig bundeltje matrozenliederen.

1844 **Hans Michel Goedbloed** zingt de voornaamste en nieuwste liederen. Nooit te voren gedrukt. Amsterdam. *B. Koene, in de Boomstraat,* (omstr. 1810). *Met curieuze houtsnede op den titel.* 8o.

Wij noemen een liedje op den „lugtbol" van Maiju, — een liedje op H. Jansen, die in 1803 werd opgehangen, — op het verongelukken van het O. I. schip „De Vrede," in 1802, — liederen van de „Coloniale jaagers" en „Coloniaale kanoniers," — een lied op Hans Michel, etc.

1845 **De nieuwe Overtoomsche Markt-schipper,** of Durkerdammer Kraamer. Zijnde versierd met veele zoete en aangename melodye en gezangen. Te Amsteldam, *B. Koene, in de Boomstraat.* 1829. *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1846 **De spoorwagen,** vol met de nieuwste zedelijke liederen, welke hedendaags gezongen worden. Amsterdam, *F. G. L. Holst, in de Rozenstraat bij de Prinsengracht No.* 1. (1839). 8o.

Blijkens de voorrede van den uitgever maakt dit boekje aanspraak op een beschaafder inhoud, dan men in de meeste liedboekjes aantreft. Zoo vindt men hier dan ook vele dier aardige liedjes uit dien tijd, welke tot op heden zijn blijven voortleven: „'t Wordt duister mijn roosje." — „Daar kwam er een meisje van Schevening aan." — Eene vertaling van Mozart's „Vogelfänger." — Enz.

Ook vaderlandsche liederen: „Wilhelmus van Nassouwen." — „Wien Neerlands bloed." — „De koning leev." — Enz.

1847 **De vermakelijke Boeren-bruyloft,** zijnde verciert met de nieuwste en aangenaamste liederen, die hedendaags gezongen worden. Nooit voor dezen gedrukt. 't Amsterdam, *by d'Erve H. Rijnders, in de Tweede Tuindwarsstraat.* (omstr. 1840). *Met houtsnede op den titel.* 8o.

1848 **Straatliedjes.** — Verzameling straatliedjes, uitgegeven door *J. Thijs* te Antwerpen en *L. van Paemel* te Gend (omstr. 1760). 11 plano-blaadjes. folio.

Zeldzame blaadjes, waarvan eenige met curieuze vignetten in houtsnede.

1849 **Volksliedboekjes uit de XVIIIe eeuw.** 18 stuks, in 1 bandje. 16o.

Zeer merkwaardig bandje, bevattende curieuze en hoogst zeldzame liedboekjes, elk van slechts eenige bladzijden. Wij noemen enkele der aardige titels: „De Vlaardinger Haringbuys, gedrukt in de Harington." — „Philida herdersvrijagie, gedrukt voor verliefde Machieltje." — „De werkende molenaar, gedrukt in de vrolijke Molenaar." — „DeVino Caser, of de Amsterdamsche pakhuisvreugd, gedrukt bij een Flesje Muskadel." — „De vrolijke Amerikaan." — „Op de nieuwe staatsexercitie en gezangen op de wapenhandel en vrijheid, gedrukt voor 't Exercitie-Genootschap." — „Het vrolijk melkmeisje in 't veld." — „Den zingende acteur." — Enz.

Op de meeste titels een curieuze houtsnede. In handschrift heeft men op ieder boekje het jaar der uitgave aangeteekend, loopende tot 1798.

1850 **Verzameling geestelijke liedboeken,** van de XVIe—XVIIIe eeuw. 25 deeltjes in completen en defecten staat, waarvan verscheidene met muziek. 8o en 8o oblong.

Hierbij liedboeken, welke zeer zelden compleet te vinden zijn. Zoo o. a. een XVIe eeuwsche uitgave van de „Veelderhande Liedekens" (def.). — „De gulden harpe", van Karel v. Mander, 1605. (def.). — Het liedboek van Theodotus, 1627, 1648 en 1679. (alle def.). — „Het Maassluisse compas." (def.). — Het Rijper Liedboeksken. (def.). — Twisck, Kleyn Liedtboecksken (def.). — Medemblikse Scharrezoodje (def.). — Verschillende „Mopsjes". — Uitgaven van Camphuysen's Stichtelijke Rijmen. — Cevelaarse devotie. 1771. — Etc.

1851 **Verzameling Volksliederboekjes** van de XVIIe tot het begin der XIXe eeuw. 36 stukken defect. 8o en 8o oblong.

Merkwaardige verzameling. Van de meeste dezer liedboekjes is het onmogelijk, een compleet exemplaar te vinden. Daar zij meest in de achterbuurten, op slecht papier gedrukt werden, gingen zij snel verloren.

Wij geven enkele van de dikwijks curieuze titels: „Liefdes granaatappel." — „De Nieuwe Amsteldamse Buitenzingel." — „De oprechte Zandvoorder speelwagen." — De jonge Pellikaan." — „Het nieuwe Dordregter maechden beekje." — „De vermaarde Abcouder paerdemarkt." — „De nieuwe vermeerderde Haegsche jonker, of het Amsterdamsche juffertje." — „De lammerenvreugd." — „De roemrugtigen Engelsman, met den verblenden tallard." — De vrolijke schoorsteenveger." — „Het vrolijk zingende melkmeisje, of de vermakelijke Turftrapster." — „De vermakelijke slatuintjes." — „De Amsterdamse gaarekeuken." — „De Hollandsche bazuin ofte Nederlandsche faam." — Enz.

Vele zijn geïllustreerd met curieuze houtsneden.

VOLKSBOEKJES.

(XVIE—XIXE EEUW).

1852 **Amadis de Gaula.** — Het XIIII, XV, XVI, XVII, XVIII Boeck van Amadis de Gaule, handelende vande daden ende cloecke feyten van wapenen, en vande liefden en vrijeragien van veel groote Princen en Heeren. Uyt de Fransche tale overgheset. Amsterdam, 1615—1623. 5 dln. *op elken titel een houtsnede.* 1 bd. perk. 4o.

Beroemde ridderroman, van Spaanschen oorsprong. De Hollandsche bewerking in volksboeken komt zeer zelden voor.

1853 **Wonderlicke Avontuer van twee goelieven,** de eene ghenaemt Sr. Waterbrandt, ende de ander Joufvrouw Wintergroen. Nu onlanghs ghebeurt aen een Jongman die men meende verslaghen te zijn, ende een Jonckvrou, de welcke men meende verdroncken te zijn, maer na duysent avonturen wederom in vreughden zijn te samen ghekomen, mede brengende eenen uytnemenden schat van gout ende paerlen uyt West-Indien. Leyden, *N. Geelkerck.* 1624. *Met gravure op den titel.* 4o.

Hoogst zeldzaam, primitief romannetje.

1854 **D. Az. Valckoog,** Kronycke van Leeuwenhorn, voortijden ontrent der Zijpe in West-Vriesland, over veel hondert jaren verdroncken, met noch alle handelingen, bedijckingen, ende inundatien, 1552—1598. Eensdeels in rijme gestelt. Alckmaer, *Symon Cornelisz. Brekengeest,* (omstr. 1640). perk. 16o.

Hoogst zeldzaam volksboekje, met curieuze liedjes over de droogmaking van de Zijpe en de bedijkers, zooals: „Een beklagh van de Dijckmeesters, Basen en Hanskuyers, die op den Zijpe wercken." — „Een t'samensprekinge van twee Schagher boeren, Die al te met onder de Zeedijck laghen te loeren." — „Een rustigh liedeken van het vermaerde dorp Schagen; stemme: Geeft mij te drincken."

De berijmde „Chronijck vande Zijpe" is zeer curieus, en geheel in den naieven middeleeuwschen stijl.

1855 **Recht-Banck tegen de Ydele, Korzelighe, en Wispeltuyrighe vrouwen.** Geeft ook Vonnis over den Lof van alle Deugtsame en Godvreesende Vrouwen. Eerst in 't Engelsch beschreven door Joseph Swetnam, Edelman. 't Amsterdam, by *Jan J. Bouman, op het Water, tegen over de Koorn-Marckt, in de Lelye onder de Doornen.* 1662. 4o.

Dit populaire boek verscheen te Londen in 1617, onder den titel van: „*The araignmen lewd, idle, froward, and vnconstant Women.*"

Deze Hollandsche vertaling is verdeeld in drie boeken, ieder met eigen titel, waarop het titel-vignet (houtsnede) herhaald wordt. Het 2e deel is getiteld: *Beeren-jacht over d' Ongestadigheijt en Ongebondenheijt der Weduwen.*

1856 **De historie** van den koninklijken Profete David, zo van zijn leven als wonderlijke werken, en hoe victorieuzelijk hij tegen zijne vianden gestreden heeft. Amsterdam, *Erven van de Wed. G. de Groot en Ant. v. Dam.* 1724. *Met houtsneden.* 4o.

Een zeer veel gebruikt leesboek op de volksscholen.

1858 **Spiegel der Weereld** of geheime waernemingen van den beruchten astrologist Johan Christophorus Ludeman, verdeelt in twaalf brieven geschreven aen Meester Franciscus. Rotterdam, by *Gerrit van Rooye, in de kleine Draeisteeg* (1757). h. leder. 4o.

Curieus boek over de streken van den beruchten boerenbedrieger Ludeman. Mr. Franciscus is Prof. F. L. Kersteman, de bekende rechtsgeleerde, die met Ludeman in relatie stond. Waarschijnlijk is hij zelf de schrijver. Op de titelplaat geeft Ludeman consult.

Aan het einde de: *„Secrete bijvoegsels of nodige sleutel voor de twaalf brieven".*

1859 **De Historie van Floris en Blanchefleur,** de welke na dat se lange gescheyden waren, ende veele perykelen geleeden hadden.... noch tot den Houwelyken staat quamen. Seer plaisant ende vermaeklijk om te leesen. t' Amsterdam, *H. v. d. Putte.* 1765. *Met houtsneden.* 4o.

De oude Fransche legende van *Floire et Blanceflor* werd omstr. 1250 door Dirc van Assenede in het Nederlandsch overgebracht, welke vertaling ten grondslag ligt aan dit volksboek. De oude uitgaven daarvan zijn bijna onvindbaar. Daar het Middeleeuwsch gedicht onvolledig is bewaard gebleven, heeft het volksboek ook als text waarde.

1860 —— Hetzelfde werk. Amsterdam, *B. Koene,* 1827. *Met oude houtsneden.* 4o.

De houtsneden in deze uitgave zijn verschillend van die in de voorgaande.

1861 **De Proverbia** ofte spreuken van den alderwijsten konink Salomons... zeer bekwaam om de jeugd in de schoole tot haar stigtinge te doen leeren. Amsterdam, *J. Kannewet,* 1768. *Met houtsnede op den titel.* 4o.

Leesboek voor de volksscholen.

1862 **De Historie van Doctor Johannes Faustus.** Die een uytnemenden grooten Tovenaar en zwarte Konstenaar was. Van zyn Duyvelsche verschryvinge, van syn onchristelijk Leven, wonderlyke Avonturen, en van zyn.... grouwelyke Eynde ende Afscheyt. Uyt den Hoogduitschen Exemplaar overgesien.... gecorrigeert, en met schoone kopere Figuuren verciert. (Amsterdam, 2e helft der 18e eeuw). *Met vignetten.* 4o.

Het Duitsche volksboek, waarvan dit een vertaling is, verscheen tegen het einde der 16e eeuw, terwijl reeds in 1592 een Nederlandsche bewerking het licht zag. De kopergravures (als houtsneden bewerkt), in onze uitgave, zijn bij uitzondering werkelijk illustratiën van den tekst.

1863 **Historie van Doctor Jan Faustus,** grooten toovenaer en zwarten konstenaer: zijne duyvelsche beschrijvingen, onchristelijk leeven, avontueren, schrikkelijk ende grouwelijk eynde en afscheyd. Meestendeel uyt zijne eygene naegelaetene schriften. Amsterdam, *Hism. v. d. Rumpel, omtrent het oude steenhuis in de Lijnstraet,* (omstr. 1750). *Met curieuze houtsnede.* 8o.

Fraai, onafgesneden exemplaar van dit merkwaardige en zeldzame volksboek.

1864 **Een Schoone Historie van de Verduldige Helena** van Konstantinopolen, eens Koninghs Dochter, die 27 Jaren achter Lande doolde, in grooter Armoede, Broodt biddende. Seer pleysant om te lesen, en met schoone Figuren versiert. Te Campen, gedruckt by de *Wed: van Casparus Cotius, in de Broederstraat, in de Boeckdruckery.* (Omstr. 1700). *Met oude houtsneden.* Goth. letter. 4o.

Populaire Hollandsche bewerking van de oude Fransche legende *„l'Histoire de la belle Hélène de Constantinople, nièce de St. Martin de Tours".*

Zeer zeldzame, vroege uitgave.

1865 —— Hetzelfde werk. t' Amsterdam, *Erve v. d. Putte en B. Boekhout,* (omstr. 1780). *Met houtsnee-vignetten.* Goth. letter. 4o.

1866 **De Historie van Joseph, Simpson, en Jonas.** Te Amsterdam, by *Adam Meyer .... op de Voorburgwal, tegen over de onvolmaakte Toren, in de zwarte Hen.* (Omstreeks 1780). Goth. letter. *Met houtsneden.* 4o. — Wormgaatjes.

Ook als leesboek op de scholen gebruikt.

1867 **Gemakkelijk huisboekje voor den landman**, van 50 geneesmiddelen voor koeyen, door een kundig huisman. Alkmaar, bij *I. A. van Harencarspel*, 1789. 4o.

Op de keerzijde van den titel eene houtsnede, met een curieus rijmpje.

1868 **Een schoone en klugtige historie van den Jongen Jacke**, die zijns vaders beesten wagte in 't veld. En van den kluyzenaar die er kwam om Jacke te kastijden. Is zeer genoeglijk om te lezen. Amsterdam, *S. & W. Koene*, op de Lindegragt, 1790. Goth. letter. 4o.

Een curieus, waarschijnlijk reeds uit de XVIe eeuw dateerend volksboek.

1869 **Valentijn & Ourson.** — Een schoone historie van de twee gebroeders en vrome ridders Valentyn en Oursson den Wilden-man. t'Antwerpen, by *Jos. Thys. Met 2 houtsneden.* 8o.

Blijkens de approbatie, van 1624, was het boekje ook voor schoolgebruik bestemd.

1870 —— Hetzelfde werk .... Tot Campen, by *Severein Gron*, Boeckverkooper woonende in de Geerstraet .... (Omstreeks 1750?) *Met een paar houtsneden.* Goth. letter. 4o.

Zeer zeldzame uitgave. De titel in rood en zwart, aan den onderrand afgesneden.

1871 —— Hetzelfde werk.... Tot Amsterdam, by *S. en W. Koene... in de Boomstraat* 1804. *Met houtsneden.* Gothieke letter. 4o.

1872 **Histoire de Valentin et Orson**, très-hardis, très-nobles et très vaillans chevaliers. Lille, chez *J. Fourray*, (omstr. 1800). 8o.

Fransche volksuitgave, met curieuze oude houtsnede op den titel.

1873 **Den nieuwen spiegel der jongheyd**, ofte gulden A. B. C. voor de leerzuchtige jongheyd... in rijm door F. Loys, priester in het klooster van de H. Guillelmus tot Peene. Gend, *B. Poelman* (1810). 4o.

1874 **Ridder met de Zwaan.** — Eene schoone historie en miraculeuze geschiedenis van den Ridder met de Zwaan. Die te Nijmegen in Gelderland te scheep kwam, bij het geleide van eene Zwaan, uit den landen Lilefoort, hetwelk men zegt te wezen Rijsel, Douway en Orchy, in Vlaanderen. Dezen laatsten druk... overgezien. Amsterdam, *B. Koene*, (omstr. 1820). *Met houtsneden.* 4o.

Reeds in de XVIe eeuw bestonden er volksuitgaven der Middeleeuwsche legende van den Ridder met de Zwaan. Zij werden voortdurend herdrukt, waarbij de oude text trouw bewaard bleef.

1875 **Historie of de wonderlijke avonturen** van den Ridder met de Zwaen. Genaemt Helias. Overzien... en mag van elk gelezen en ook in de scholen geleert worden. Nieuwen druk. 't Antwerpen, *Jos. Thijs*, 1840. *Met oude houtsneden.* 8o.

1876 **De Historie van de deerlijcke Destructie** en de onderganck der Stadt Jerusalem, door den Keyser Vespatianen, met veele verscheyden gheschiedenissen der Joden. Amsterdam, *B. Koene*, (omstr. 1822). *Met houtsnee-vignetten.* 4o.

Een weinig bekende volksroman, zeer phantastisch van inhoud; zoo wordt de stad bijv. door Pilatus verdedigd en eten de Joden al het goud en zilver op.

Vooral de houtsnede op den titel is zeer curieus.

1877 —— Hetzelfde werk. Te Amsterdam, by de Erve *Hendrik Rynders, in de tweede Tuyndwarsstraat, by de Angelierstraat.* (Omstreeks 1840). Gothieke letter. 4o.

De hierin voorkomende houtsneden zijn aan een ouden ridderroman ontleend, en verschillend van die der voorgaande editie.

1878 **Het wonderlijcke Schadt-Boeck** der Historien, begrijpende vele wonderbaerlijcke gheschiedenissen bevonden in de Natuere, ende hare cracht, soo inden Menschen als inde Beesten, Elementen, etc. vergadert uit vele gheloof-weerdighe Autheuren, door P. Bosteau. In vier deelen. 't Amstelredam, *by Cornelis Claasz. in 't schrijfboec aen 't Water, by de oude Brugghe,* 1596. *Met gothieke letter.* hoornen band. kl. 8o.

Zeer zeldzame druk. Pierre Boaistuau bewerkte alleen het eerste gedeelte der *Histoires prodigieuses,* dat te Parijs, in 1560, verscheen. De latere drukken werden vermeerderd met een 2e deel door Cl. de Tesserant, — met een derde door Th. de Belleforest, — eindelijk met een vierde door Rod. Hoyer.

1879 **Tleven ende vrome daden** vande Doorluchtige Griecsche ende Romeynsche mannen, met haer figuren. Deur Plvtarchvs int lange beschreven.... Hier by is gevoecht tleven vande excellente Veltheeren, door Aemilivs Probvs.... In Neerduytsche sprake overgeset, door M. Everart. Tot Leyden, by *Jan Claesz. van Dorp, in de vergulde Son.* 1601. *Met portretten in houtsneêvignetten.* Goth. letter. Verguld perk. band. kl. 8o.

Curieuze bewerking voor het volk, van den Plutarchus. — Fraai exemplaar.

1880 **Der Vrouwen Lof ende Lasteringhe:** begrijpende alle de goetheyt, deucht, ende weerdicheyt der goeder: ende wederom alle de quaetheyt, ghebreck en valscheyt der quader vrouwen. Ghemaeckt door Jan van Marconville, Edelman van Perchen: ende nu eerst overgheset in Duytsch deur J. L. M. van Hapart. Tot Delf, by *Bruyn Harmanssz. Schinckel, woonende aent Mart-velt.* Anno 1605. Gothieke letter.

Van het Gheluck ende ongheluck des Houwelicks. Seer orborlick te lesen allen menschen soo wel den onghehouweden als den ghehouwenden. Overghesedt wt 't Fransoysch int Nederduytsch. Tot Delft, by *Bruyn Harmansz. Schinckel, woonende aen 't Mart-velt, in de Druckerye.* Anno 1601. Gothieke letter.

Beide werkjes in één perkamenten band. kl. 8o.

Hoogst zeldzame volksboekjes. Zeer goed exemplaar, uit de bibliotheek van Meulman.

Het zijn vertalingen van: *Jean de Marconville, Traité de la bonté et mauvaiseté des femmes. Paris.* 1564, en van denzelfden schrijver: *Traité de l'Heur et du Malheur du mariage. Paris.* 1571.

1881 **Secreet-Boeck** waer in vele diverse Secrete(n) ende heerliche Consten, in veelderleye verscheyden materien wt seker Latijnsche, Francoysche, Hoochduytsche ende Nederlantsche Authoren, te samen ende by een gebracht zijn: Waer van den meestendeel der voorschreven Authoren namen daerby gheciteerd worden. By een vergadert door D. Doctor Carel Batin (Battus). Tot Dordrecht, *by Joris Waters.* 1609. Gothieke letter. hoornen band. kl. 8o.

Zeer zeldzaam volksboek. Het bevat meer dan 1500 „secreten", dienstig voor de gezondheid, voor de keuken, voor den tuin, voor het jachtveld, bij de beoefening der schoone kunsten, voor den landbouw, voor het vertoonen van kunststukjes, enz.

1882 **Het derde deel vande Tragische of klaecglijke Historien,** inhoudende XVIII waeraechtige gheschiedenissen, welckers beghin lieflijc ende gheneuchlijc is, maer het eynde vol swaricheyts ende verdriet. Eerst beschreven in Italiaens, ende nu tot de Francoysche in de Nederlantsche sprake overghezet, door Isaac de Bert. Tot Rotterdam, *by Jan van Waesberghe, aende Merct in de Fame.* 1611. Gothieke letter. kl. 8o.

Hoogst zeldzame vertaling van Bandello's „Novelle". Volledige exemplaren, der 3 deelen, zijn nagenoeg onvindbaar.

1883 **De Wintersche Avonden,** of Nederlantsche Vertellingen van Philologvs Philiatros a Ganda (Jacobus Viverius). Waer in verscheydene vremdigheden, dese lest voorledene hondert jaren gebeurt, seer leerlijck ende vermaeckelijck worden verhaelt. Tot Amsterdam, by *Dirck Pietersz., Boeckvercooper op 't Water by de oude Brugge inde witte Persse.* 1615. h. perk. 12o.

Eerste, zeldzame druk van een populair werkje, dat vele uitgaven beleefde. Het werd gedrukt: tot Leyden, bij *Joris Abrahamsz. van der Marsse.*

De inhoud is van anecdotischen aard, ook **medisch**, b.v. „van de Pest te Amsterdam."

1884 **De Treurighe, doch Bly-eyndighende Historie van onzen Tijdt,** onder de Naemen van Lysander en Caliste: gheschiedt in Vranckrijck, meest binnen en omtrent Parijs in 't jaar 1606.... Eertyds in 't Françoys ghestelt door den Heer Daudiguier, ende nu in Nederduyts vertaalt door J. Heerman. t' Amsterdam, voor *Jacob Heerman, Boeckverkooper op den Dam, op den hoeck van de Voghel-steech, in 't Cruydtboeck.* (zonder jaar, omstr. 1630). kl. 12o.

Populaire roman, met historischen grond: eenige der hoofdpersonen waren tegenwoordig bij het beleg van Rijnberk door Albertus van Oostenrijk, in 1609.

1885 **De Historie van Damon ende Madonthe.** Overgheset uyt Astrée. Tot Hoorn, ghedruckt by *Isaac Willemsz.* Voor *Hendrick Gaerman, Boeckverkooper op 't Noordt in de vette Hen.* 1634. hoorn. bnd. 8o oblong.

Dit verhaal is getrokken uit den beroemden Franschen roman „Astrea" van Honoré d'Urfé.

1886 **De volstandighe Evdoxe.** De deftighe Dina. De deughdelycke Parthenia. Verduytst uit de Fransche Astrea en d'Englische Arcadia. 1636. t' Amsterdam, *voor Gerrit Jansen op den hoeck vande Doelenstraet inden Witten Enghel.* 3 Dln. *Met gegraveerden titel.* perk. kl. 12o.

Zeldzaam werkje van Mr. Joh. van Heemskerck, die de „Toe-eygheninghe aen de Nederlantsche Jonckvrouwen" teekende met zijn spreuk *Veniam pro laude.*

1887 **Den ghetrouwen herder,** herderliick bly-eyndende treurspel. In 's Graven-Hage, *uyt de Druckery van Dirck Maire.* 1638. perk. 12o.

Deze vertaling van *Guarini's Pastor fido* is opgedragen aan Maria Bommer door den vertaler L. V. D. M. D. H.

In dien Toe-eygen-brief is een uitslaande plaat gevoegd, waarop de personen der handeling voorkomen, naar *A. van de Venne* door *C. van Queboren.*

1888 **Den ongestadigen Hylas.** De veranderlycke Stella. De lichtveerdige Pamphilus. Verduytst uyt de Fransche Astrea en d'Engelsche Arcadia, den derden druck. 't Amsterdam *voor Gerrit Jansz. opt hoeckje van de Doelenstraet. (Aan het einde): Ghedrukt by Nicolaes van Ravensteyn,* 1638. *Met fraai frontisp.* (*door Santvoort?*) perk. kl. 12o.

Een zeldzaam werkje van Mr. Joh. van Heemskerck, een voorbereidende studie voor zijn Arcadia. De opdracht is ongeteekend, maar een na-rede, handelende over de *„moeyelycke moeyte yet uyt d'eene taele in d'ander wel over te zetten"*, is geteekend met de spreuk *„Nam veniam pro laude peto"*, etc., onder welk devies Heemskerck meer schreef.

1889 **C. D(anckertsz), Nutte Tijdtquistingh,** der Amstelsche Jonckheyt. In sich begrijpende veel aerdige Historykens en gheschiedenissen, uit verscheyde Fransche en Enghelsche boeckjes ghetrocken, en vertaelt, soo door hem selven als andere.... t' Amsterdam, voor *Cornelis Danckertsz, Kunst en Boeckverkooper, in de Kalverstraat,* 1640. *Met fraai frontispice en 4 vignetten.* perk. 12o.

Zeer zeldzaam werkje, met aardige illustraties.

Ofschoon op den titel staat: eerste deel, heeft Danckertsz geen tweede doen verschijnen.

1890 **De Onvergelykelyke Ariane.** Uyt het Françoysch van den Heer Desmarets vertaelt door J. J. Schipper. t' Amsterdam, *voor Jan Jacobsz Schipper op de Princegracht, in Verwin u Zelven.* 1641. *Met fraai frontispice, portret, en platen, alle door (Salomon Savry) gesneden.* perk. kl. 8o.

Eerste, zeldzame druk van dezen populairen roman. Met fraai portret van Schipper, op 23-jarigen leeftijd. De platen zijn hier zeer krachtig van druk. De opdracht luidt *„Aan me Joffer Geertruyd Jaersveld, Heerlijke Schoonheid".*

1891 **D'Argenis van J. Barclai,** met de Sleutel der verzierde namen. Door J. H. Glazenmaker vertaalt. t' Aemsteldam, *voor Jan Jacobsz Schipper, op de Prince-graft.* 1643. *Met 3 fraaie platen (door Salomon Savry).* perk. kl. 8o.

Barclay's Argenis, een politisch-allegorische roman, verscheen in het latijn te Parijs, 1622. Glazemaker bediende zich van de Fransche vertaling.

De personen, door den sleutel aangegeven, zijn o. a. Filips III, Hendrik III en IV, Elisabeth, de hoofden der Ligue, de Duitsche Keizer, de Hertog van Bouillon, Frederik Pfaltzgraaf, de Maarschalken Biron, de Retz, en d'Ancre, de Hugenooten, de Kardinalen Barberini en Ubaldini, enz.

1892 **D'Astrea van den Heer Honoré D'Urfé**, Marquis de Verromé, Graef van Kasteel-neuf.... Daer in, door Historien en onder Herders en andere personen, veel erelijke leringen, schone spreuken, en werkingen der liefde vertoont worden. Door D. V. R. vertaelt. Het eerste Deel. t' Amsterdam, *voor Theunis Jacobsz. Boekverkooper op 't water in Josephus.* 1644. *Met frontispice en 10 platen, zeer fraai geëtst (door A. Santvoort).* perk. kl. 8o.

Eerste(?) Hollandsche uitgave van den beroemden Franschen roman. Deze Hollandsche uitgave is de fraaiste, wat de illustraties betreft.

1893 **De Politycke Kuyper onses tijdts**, ofte sinrijck tractaet, handelende, (door invoeringe eenes sprekenden vaders) van het ambacht der huydendaegsche kuyperij. Leeuwarden, *Cl. Fonteyne.* 1641. *Met frontispice en houtsnede.* perk. 12o.

1894 **Batavische Arcadia**, waer in, onder 't Loof-werk van Liefkooserijtjes, gehandelt werdt, van den oorspronck van 't oud Batavien, Vrijheydt der Bataviers, Vrye Zee, Zee-vonden, Vinders van verborgen Schatten, Verbeurt-maecken van Goederen, Vyt-perssen der waerheydt door pynigen, Onheyl van de lanckwyligheydt des Rechtsplegingen, en andere diergelycke ernstige saken meer. t' Amsterdam, voor *Gerrit Jansz., Boeckverkooper, in de Doele-straet*, 1647. *Met frontispice.* perk. 12o.

Eerste volledige uitgave van Johan van Heemskerck's beroemde Arcadia, waarvan in 1637 verschenen was eene *„Inleydinghe tot een ontwerp van een Batavische Arcadia."*

Exemplaar op groot papier, onafgesneden. — Zeer zeldzaam in dezen staat.

1895 **De razende Roelant.** In 't Italiaens gestelt door Lowys Arioste, en nu vertaelt door J. J. Schipper. Tot Amsterdam, bij *J. Jz. Schipper, op de Princegracht.* 1649. *Met fraai gesneden frontispice en 5 platen door (Sal. Savry).* perk. kl. 8o.

Met opdracht aan Maria Spiegel, vrouw van Gerard Schaep, Burgemeester van Amsterdam.

In denzelfden band: De bezadigde Roelant. Door François van Rosset in 't Frans gestelt, en nu vertaelt. T' Amsterdam, by *J. J. Schipper* (1649).

Opgedragen aan de Groningsche dichteres Sybilla van Griethuysen. — Fraai exemplaar.

1896 **Spiegel der Jeught**, ofte: een kort verhael der voornaemste Tyrannye, en Barbarische wreetheden, welcke de Spangiaerden hier in Nederlandt bedreven hebben.... Seer nut... om in de Schole... gebruyckt te werden. Door een lief-hebber des Vaderlants. Desen negentienden Druck... is met de moort der Vaudoisen vermee(r)dert. t' Amsterdam, *by de Wed. van Theunis Jacobsz, Boekverkoopster op 't Water.* (Omstr. 1650). *Met houtsneêvignetten.* perk. omslag. kl. 8o.

Deze „Spiegel" is hoogst populair geweest, en niet alleen als schoolboek, maar ook als volksboek zeer dikwijls herdrukt. De schrijver heeft blijkbaar een pendant willen leveren voor het boek van Las Casas.

1897 **De Nieuwe Vaakverdrijver**, of Neederlandze Verteller. Vol Staatkundige Voorbeelden, Vorstelicke Bedrijven, Aartige Spreuken, Kloeke Vragen, Spitze Antwoorden, Geestige Trekken, Hoffelikke Ommegangen, en Boertige geschiedenissen... vergaderd en beschreven door K. A. P. S. M., t' Amsteldam, *gedrukt by Tymen Houthaak, voor Gerrit van Goedesberg, Boekverkooper op 't Water aan de Nieuwebrug*, 1651. *Met gegrav. frontispice.* perk. 12o.

Verzameling van omstr. 1500 anecdoten, opgedragen aan Kasper Venkel, regent van den Amsterdamschen schouwburg.

1898 **Voorbeelden der Oude Wysen,** waer in onder verscheyde gestalten van Dieren, allerleye menschelijcke hartstochten spelen. Eerst uit d' Indische spraeck in d' Arabische, Hebreeusche en Latijnsche overset, en nu verduyscht. t' Amsterdam, *voor Corn. Last, Boeckverkooper woonende in de Gasthuys Molensteeg, in de Vier Euangelisten*, 1652. *Met gegrav. vignetten in den tekst.* perk. band. 12o.

Merkwaardige verzameling Oud-Indische verhalen.

1899 **Henrik Korneelis Agrippa van Nettenheym**; Van de Onzeekerheid ende Ydelheid der Weetenschappen en Konsten. Leerende met goedt en vast bewijs redeneeren tegen 't gemeen gevoelen in menigderleye zaken. Wt Latijn in Hollantsch overghezet door J. Oudaan, 1650. t' Haerlem, Gedruckt by *Thomas Fonteyn, voor Jacob Aertsz. Colom, Boeck-verkooper tot Amsterdam op het Water, in de vyerige Colom,* 1651. *Met zeer fraai frontispice* (*door Sal. Savry*). perk. kl. 8o.

Vertaling van het beroemde, sophistische geschrift: *De incertitudine et vanitate Scientiarum invectiva,* waarvan de eerste editie in 1530 te Antwerpen verscheen. De schrijver vat den inhoud van zijn uitvoerig betoog samen in deze stelling: *niet te weten is het allergelukkigste leven.*

1900 **Konst-spiegel der weereldlikke vermaken**. Vertoonende het wonderlik gewoel der Kaizeren, Koningen, Vorsten en geleerde lieden, om te koomen tot de bezittinge van het Hoogste Goed... In 't Hooch-duyts beschreven door Georgium Cieglerum. En nu in 't Nederduytsch overgeset. t' Amsterdam, *by Nicolaes Franzen, in de oude Lely-straet.* 1652. *Met frontispice en* 17 *plaatjes.* (*Atelier van C. de Passe*). Gothieke letter. perk. 12o.

Het boekje is opgedragen aan Burgemeester Frans Banning Kock, en gedrukt door *Christoffel Cunradus,* Boeckdrukker op de Eglantiersgracht, 1625.

1901 **Perssiaansche Roosengaard**: beplant met vermaaklijke Historiën, scharpzinnige Redenen, nuttige Regelen, en leer-rijke sin-spreuken. Voor omtrent vierhonderd jaaren in 't Perssiaans beschreeven, door den zinrijken Poët Schich Saadi... onlangs... in 't Hoogduyts overgeset en... met uytleggingen verrijkt, door Mr. Adamum Olearium; die daar by gevoegd heeft, de aartige Fabelen... van Lokman... Alles vertaald door J. V. Duisberg. t' Amsterdam, *gedrukt by Tymon Houthaak, voor Jan Rieuwertsz. en Jan Hendriksz.,* 1654. *Met frontispice en* 12 *fraaie kopergravures door* (*S. Savry*). perk. band. 12o.

1902 **Nieuwe en nutte Huishouw-Konst**, waer in geleert wort, hoe men, met vijf hondert Guldens eenmaal aen te leggen, jaerlijckx vier duysent vijf hondert guldens sonder woecker winnen kan. Niet min vermakelijck dan profijtelijck. Uit het Frans. t' Amsterdam, *uyt de Drukkery van Thomas Fonteyn, op de Nieuwe-zyds Voorburgwal, by de Deventer Houtmarckt, in de Gekroonde Druckery.* 1655. kl. 8o.

1903 **Den Kluchtigen Bancket-Kramer**. Of 't leven en bedrijf van Frans de Gek. Gedruckt te Dordrecht, en zijn te bekomen t' Amsterdam *bij Cornelis Jansz.* 1657. *Met gegraveerd frontispice.* perk. 12o.

Een verzameling anecdoten, typisch voor de zeden.

1905 **D'Engelsche Arcadia** van de Gravinne van Pembrock. Ghestelt voor den Heer Philips Sidney, Engels Ridder. Inde Nederduytsche tale overgheset door F. V. S. de Jonghe (Felix van Sambix). 3e druk. Amst., *G. Wz. Doornick, op de Cingel bij de Jan-roon-poorts-thooren.* 1659. 3 Dln., *ieder met gegraveerd frontispiece.* h. perk. kl. 12o.

Zeer zeldzame Hollandsche uitgave van Philip Sydney's beroemde Arcadia, het voorbeeld van zoovele Hollandsche Arcadia's.

1906 **Veeler Wonderens wonderbaarlijck Lof**. Behelsende het Lof van Het hatelick *Podagra* Het lyf-bergende *Zwemmen.* Dat gruwelick groot Beest den *Oliphant.* Dat verachtelicke *Slijck.* Die mensch-lievende *Luys.* Dat moeyelicke *Zwijgen.* Dat hert-kittelende *Lachen.* Die plaeghlicke *Derden-daeghse-koorts.* De stantreckelike *Bruyloft.* De nyverige *Mier.* Dien alder-traeffelicksten *Uyl.* Dien alder-zedestichtelicksten *Ezel.* t' Amsterdam, *by Adam Sneeuwater, in de Stilsteeg, in 't Cantoor Inct-vat.* 1664. 3 deelen. *Met gegrav. frontispice en* 9 *plaatjes.* perk. 12o.

De Latijnsche origineelen dezer facetiae, geschreven door Pirckheymer, Calcagninus, Nic. Wijnmann, Justus Lipsius, Heinsius, Boxhorn, Melanchton, enz., komen meer voor dan deze vertaling.

Het 2de en 3de gedeelte, met afzonderlijke titels en pagineering, geven naast *Sneeuwater* ook *Samuel Imbrecht* als uitgever aan.

1907 **De getrouwe Liefde** van de kuysche Theagenes en de zuyvere Cariceea (sic.) Beschreven door Heliodorus. Nu nieuwlijx uyt' et Griex en Latijn vertaalt. t' Amsterdam, by *Jan van Duisberg, Boekverkoper in de Stil-steeg.* 1659. *Met frontispice.* perk. 12o.

Met opdracht aan Frans en Joan Reaal.

1908 **Liefdens Vertellingen**, van waerachtige Geschiedenissen onder Versierde Namen voorgestelt, door den Ridder Brusoni, in vier Boekken, met een bijvoegsel. Uit het Italiaens vertaelt. t' Amsterdam, by *Jacob Venkel, in de Beursstraet, in de History-schryver.* 1666. *Met fraai frontispice.* perk. 12o.

In denzelfden band: Droevig eindende Liefden, zijnde Historien tot Voorbeeld aen al de Wereld beschreven door den Ridder Brusoni. t'Amsterdam, Jacob Venkel... 1666.

1909 **Cleopatre**. In 't Frans beschreven door de Heer Calprenède, een der fraeyste Gheesten van Vrankrijck. En nu in 't Nederduyts overgeset, en met kopere Figuren verciert. t'Amsterdam, by *Gerrit van Goedesbergh, op 't Water, over de Nieuwe Brugh, in de Delffsche Bybel.* 1667. 6 dln. *Met kopergravures.* leder. 12o.

Een der populairste romans der 17e eeuw.
De vignetten zijn over 't algemeen fraai; men herkent in vele de hand van *A. Santvoort.*
Complete exemplaren zijn allerzeldzaamst.
Ex-libris Meulman.

1910 **De Historisse nutte tijdt-doorbrengher**, waer in gedacht worden al de gedenckwaerdighe wonderen onses landts: in een t'samenspraek tusschen een capiteyn en politijck. Amsterdam, *M. de Groot,* 1668. Goth. letter. perk. omslag. 12o.

Populair boekje over den tweeden Engelschen oorlog.

1911 **Histoire d'Amour**, onder de naam van Philander en Leonore, door den welsprekenden P. De La Serre. Uit het Frans vertaalt door I. S. t'Amsterdam, voor *Arent van den Heuvel, voor aen op de Leidsestraat, by 't Konings Plein.* 1669. *Met frontispice en 8 kopergravures.* perk. 12o.

Fraai exemplaar, ex-libris Meulman.

1912 **Toonneel der Werreltsche Veranderingen**, door deftige, vermakelijke en ware geschiedenissen afgebeelt, daar in, onder hoge en lage staten van menschen, zuivere liefden, schrikkelijke veinzingen, spitze vonden, bevallijke antwoorden, wrede moorden, verwoede wraken, rechtvaardige straffen, en ontellijke sporeloze hertstogten spelen. Uit verscheide Schrijvers, door J. H. Glazemaker vertaalt. Desen laatsten druck... met verscheide nieuwe historien vermeerdert. Dordrecht, *S. Onder de Linde,* 1669. 2 dln. *Met frontispice en aardige vignetten in den tekst.* perk. kl. 8o.

Werken van S. de Vries.

1913 **De groote Schouw-plaets** der lust- en- leer-rijcke Geschiedenissen Vertoonende, onder honderd bysondere Opschriften, meer als twee honderd seer gedenckweerdige, en in onse Tael noyt uytgegevene Voorbeelden van Liefde, Haet; Vriendschap, Vyandschap; Saghtmoedigheid, Toorn; Kuyschheid, Onkuyschheyd; en by na alle andere Menschelijcke gemoedsneygingen.... Vertaeld uyt de voortreffelijcke en waer-gekeurde schriften van de Heeren Belley, Harsdorfer, di Ubeda, Apolephtes en andere. Door Simon de Vries. t'Utrecht, by *Johannes Ribbius,* 1670. *Met frontispice.* perk. kl. 8o.

Werken van S. de Vries (Vervolg).

1914 **De weergaedeloose Stratonica**, een waere geschiedenis, doch uytmuntend aerdigh op-gespronckt van den.... vol-geestigen Italiaen Luca Assarino. Vertaelt door Simon de Vries. t' Utrecht, by *Simon de Vries*, 1671. *Met frontispice en 7 kopergravures* 12o.

In denzelfden band het vervolg: *Den gevangenen en verliefden Demetrius, gehegt aen de weergadeloose Stratonica*, van denzelfden auteur en vertaler; met gelijken datum. — Fraai exemplaar, met Meulman's ex-libris.

1915 **Des doorlughtigen Bassa Ibrahims** en der volstandige Isabellae Wondergeschiedenissen. In 't Fransch beschreven door den vermaerden Heer Scudery. Een werck niet alleen treflijck door veelerley ware, deftige en vrolijcke gevallen, maar oock bysonder aengenaem door de cierlijcke welsprekenheyd. Vertaeld door S. de Vries. Amsterdam, by *Jan Bouman, in de Kalver-straet*. 1679. 2 Dln. *Met frontispice en 13 kopergravures*. 1 band. perk. 12o.

Een vertaling naar den eenmaal zeer populairen roman „*Ibrahim ou l'illustre Bassa, Paris* 1641".

1916 **D'Edelste Verlustigingh** der Leer- en lees-geerige gemoederen. Of groot historisch Schouw-tooneel, vertoonende een groote meenigte van uytgeleesene geschiedenissen en ongemeene seldsaamheden.... Met.... deftige Pitspreucken, vervrolijckende Woord-wisselingen, en aerdige voorvallen. Voorgesteldt by maniere van t' samenspraeck tusschen Adel-aert, Lees-aert, Vroom-aert en Vrolyck-aert, door S. de Vries. t' Amsteldam, 1680—1695. 3 Dln. *ieder met frontispice*. kl. 8o.

Complete exemplaren, namelijk der drie deelen bijeen, zijn hoogst zeldzaam.

1917 **De groote historische Oceaen**, opwerpende allerley gheheugenis-waerdige gevallen. Aenmerckelijcke Saeken; Natuerlijcke en Boven-natuerlijcke Seldsaemheden, Staets- en Oorloghshandel in Europa; ondermenghd met vrolijck Jock. Voorghesteldt by manier van Spraeck-houding tusschen de Heeren Aemilius, Bibliander, Gustaef, Ludwigh, Olaus, Monsieur Estienne, Sir Edward en Signor Giovanni. Door S. de Vries. Utrecht, by *Johannes Ribbius*. 1683. perk. 8o.

1918 **Groot Historisch Magazijn**; rijcklijck opgevuld met keur van aenmercklijcke stoffen, Natuer-wonderen, en sonderlinge geschiedenissen. Aengesteld om van allerley voorkomende saecken op een behaegelijcke wijs te konnen houden historische, reden-gevende, oorsaecken-aenwysende, en oordeeluytende Reden-voeringen..... Door S. de Vries. Amsterdam, bij *Aert Dirksz. Ooszaen, op den Dam*, 1688. perk. kl. 8o.

1919 **Wercksaeme Duyvelen in de Weereld**: of vervolgh van de Satan in syn Weesen, Aert, Bedryf en Guygghelspel: vertoond in een Historische Verhandelingh van Duyvelsche Gesighten, Spoocken, Droomen, Voorteeckenen, Voorseggingen, Toveryen, en wat voorts deese stof aenhangigh is. Nevens afweeringh van 't geen daertegens ingebraght werd.... Door S. de Vries. Tot Utrecht, by *Anthoni Schouten, in de Jans-straet*. 1692. kl. 8o.

De schrijver is het niet eens met Balth. Bekker en anderen, die het bestaan van een persoonlijken duivel ontkenden.

1920 **De droeven ende blyde wereldt**. Behelsende vele Treurighe Gheschiedenissen, Belachelyke Kluchten, Heerlijcke Leeringen, ende andere ongemeene Aerdigheden. Uyt verschyde schryvers by een ghebracht door J. D. G. (J. de Griek). t' Antwerpen, by *Theodor Spits, in de Bogarde straat*. 1671. perk. 12o.

1921 **Den wysen Gheck**, uyt-deylende, soo Oude, als Nieuwe Geestigheden. Voor alle Lief-hebbers by een ghebraght door J. D. G. (J. de Griek). Tot Brussel, by *Joan de Griek*. 1672. perk. 12o.

1922 **Het Leven en Bedrijf van Barlaäm den Heremeyt**, en Josaphat Koning van Indien, beschreven door den H. Oudvader Joannes Damascenus. En nu in Nederduits vertaelt door F. v. H(oogstraten). Tot Rotterdam, by *Fransois van Hoogstraeten*, 1672. hf. perk. 12o.

Merkwaardige populaire bewerking van den beroemden middeleeuwschen roman van Barlaäm en Josaphat. Met frontispice en 8 zeer fraai (*door Romein de Hooghe*) geëtste plaatjes.

1923 **Den Verliefden Afrikaan**, of hedendaagsche nieuwe Vermakelijkheden: behelzende zeer aangename Tijdkortingen, in alle voorvallende verdrietige Tijden. In 't Frans beschreven door de Heer B. M. En vertaalt door H. H. Tot Amsterdam, Ghedrukt by *Daniel van den Dalen, op den Nieuwendijk* 1677. *Met frontispice.* 12o.

Ex-libris Meulman.

1924 **De wonderlijke Werkingen der Liefde.** Vertoond in de Spaansche Geschiedenis van den Dappere en Edelmoedige Gonsalve, en de standvastige en onvergelijkelijke Zaide. In de Fransche Taal beschreeven door den Heer De Segrais. Benevens een verhandeling van den Oorspronk der Romans... door den Heer Huët, en in 't Neder-duitsch gebracht door G. v. Broekhuizen. t'Amsterdam, by *Timotheus ten Hoorn, in de Nes, recht over de Brakke Gront*, 1679. *Met* 2 *frontisp. en* 7 *kopergravures.* perk. 12o.

Vertaling van de *Zayde* van Mad. de La Fayette. De beide deelen van den roman hebben doorloopende paginatuur. Het tractaat van Huet heeft eigen titel, frontispice en pagineering.

Fraai exemplaar uit de verzameling Meulman.

1925 **De vermaakelijke Historie, Zee- en Landt-Reyze, van Euphues**, ofte een Ontleedinge des Vernufts. Waar in vervat zijn vele bezondere Vermaakelijkheden des Verstands, bestaende in Aardigheeden, Hof-Reedenen, Quinck-slagen; Spreucken, Vragen, Antwoorden en Brieven; gepleeght in de aangenaamheydt der minnelijke voorvallen.... Uyt het Engels vertaalt door J. G(lazemaker?). Amsterdam, *A. Vink, in de Utrechtsestraat.* 1682. perk. 12o.

Lilly's „*Euphues. The anatomy of Wit. London* 1581", heeft grooten invloed gehad en een gekunstelde, gezochte, zoogenaamd „precieuse" manier van zich uit te drukken („Euphuism"), in de mode gebracht. Dat zijn boek in 't Nederlandsch is vertaald en herdrukt werd verdient de aandacht.

Ex-libris Meulman.

1926 **De sotte wereldt** ofte den waeren afdruck der wereldtsche sottigheden. Alles tot onderrichtinghe der feylen, ende ghebreken des menschen leven. Tot Brussel, bij *Jan de Grieck, in de Vinket-straet.* 1682. *Met frontispice.* hf. led. onafgesneden. 12o.

Aardige verzameling van anecdoten, vele typisch voor zeden en gebruiken.

Fraai exemplaar.

1927 **De tien vermakelikheden des houwelijks**, spotsgewijze beschreven door Hippolytus de Vrije, weduwnaar. Nevens het huw'lijks doolhof, en een brief, of 't raadzaam is te trouwen. Amsterdam, *H. Sweerts*, 1683. *Met prentjes.* perk. kl. 8o.

1928 **De vliegende gedagten**, in een hoofd vol muizenesten, bouwende kasteelen in de Lucht en Sterkten op de Zee, vervuld van dwaze waan, zotte Hoop, eigen gevlei, ligt-gegronde Vreugd, onbestandige lust en vrugtloozen yver.... t'Amsterdam, by *Timotheus ten Hoorn, in de Nes, by de Brakke Grond*, 1683. *Met frontispice en* 4 *kopergravures.* perk. 12o.

Een roman, geheel in den trant der Spaansche Schelmenromans, en waarvan de handeling ook in Spanje voorvalt. Wellicht vertaling van een Spaansch origineel.

1929 **De edelmoedige Mintriomphe**, vertoont in de wonderlijcke vryagien, en rampsalige, doch bly-eyndige trouw-gevallen van desen tijdt... voorgevallen herwaerts eenige jaren, in en omtrent de geweste van het Roemberuchte Hollandt.... Door B. B. t'Amsterdam, *bij Abraham Boekholt*, 1684. *Met* 15 *gravures.* perk. 12o.

De eerste druk van dit oorspronkelijk werkje verscheen onder den titel van *Hollantse Trouw-gevallen.* Deze derde druk is aanzienlijk vermeerderd.

Zeer zeldzaam.

1930 **Den Heyligen Oorlogh, door Joannes Bunjan**, Leeraar in Betfort. Autheur van eens Christens Reyse na de Eeuwigheyt. Uyt 't Engels vertaalt.... t'Amsterdam, by *Joannes Boekholt, in de Gapersteegh, by de Beurs.* 1685. *Met frontispice en 6 etsen (door Jan Luyken).* Gothieke letter. perk. 12o.

Uiterst zeldzame eerste druk. Vooral goede exemplaren als dit, zijn moeilijk te vinden, omdat Bunyan's geschriften meestal stuk gelezen of vuil geworden zijn. Opmerking verdient het feit, dat de Hollandsche uitgaven het eerst geïllustreerd zijn, en dat de fraaie plaatjes van Luyken de prototypes zijn der Engelsche Bunyan-illustratiën.

1931 **De Musket-draagende Heldin.** Ofte een waarachtig verhaal van het doorluchtige Leeven, Dappere Oorlogsdaaden, zeldzaame Minnerijen, en wonderlijke ontmoetingen van Kristina van Meirak, dochter van den Baron van Meirak; voorgevallen in Vrankrijk, Spanje en Engeland en Nederland. Uit het Fransch vertaald door G. v. Broekhuizen. 3e druk. t' Amsterdam, *T. ten Hoorn, in de Nes.* 1686. 4 dln. *Met frontispice en prentjes.* hoorn. band. 12o.

1932 **Het Loffelijk Geselschap van de Vetpot**, of veeleer, Verhandeling van d' Insettingen, Wetten, en Lof-redenen der Mildadigheit, vol zedelijke Leeringen, en wonderlijke streken: Waer noch bykomt een Bly-eindespel, genoemt de Bruiloft van de Vetpot. In 't Italiaensch beschreven, en nu eerst in 't Nederlands gebracht door M. S. t' Amsterdam, gedrukt by *Timotheus ten Hoorn, in de Nes, in 't Sinnebeeld.* 1687. *Met frontispice.* perk. kl. 8o.

Verzameling verhalen en anecdoten, waarbij eten en drinken de hoofdrol spelen. In denzelfden band: Gekken te Hoop, of schimpschrift op de verkeerd-geleerden, door P. Cunaeus, en de Keizers, door N. A. B. Rotterdam, I. Naeranus, 1675.

1933 **Historien ofte Practyke der Dieven**, in dewelcke begrepen zijn seer jammerlycke Feyten, subtyle Dieveryen, en bedriegelijcke stratagemens van Gaudieven en Kleyers. Tot waerschouwinge van koopluyden en reysende Persoonen... Oock seer nut en bequaem voor Officieren en Rechters... Den lesten Druck op niew vermeerdert. Tot Utrecht, by *Willem van Paddenburg*, 1688. *Met frontispice in houtsnede.* 12o.

Uitgebreide verzameling van gauwdievenstreken en moorden, meerendeels in Frankrijk voorgevallen. Aan 't einde een lijst van woorden in de dieventaal.

1934 **Historien van de wolf-wordinge**, verscheppinge en vervoeringe der Tovenaers, van de Salve, Smeeringe en Kruyden die sy tot dien eynde gebruyken. Daer in de listen des Duyvels soo klaer vertoont werden, dattet byna onmogelijk is, selfs voor de domste Menschen, sich voortaen te laten verleyden. Uit het Francoys vertaelt. Den vierden druck, vermeerdert en verbetert. t' Amsterdam, by *Johannes Boekholt, in de Gapersteegh, by de Beurs.* ('t jaartal verminkt, omstr. 1690). *Gothieke letter.* 12o. Enkele bladen gerestaureerd.

1935 **De Beurs der Vrouwen** gesticht op tien Pilaaren, zijnde Nr. 1. de Breede Staatvoerende en Modesche Vrouwen. 2. Zwangere en Vroedvrouwen. 3. Minnemoers, Besteedsters en Dienstmeiden. 4. Jalourschе en Broekdragende of heerschzuchtige Vrouwen. 5. Uithuizige en Klaagende. 6. Geveinsde en Schijnheilige. 7. Dronke Drinksters. 8. Snoepsters. 9. Bedriegsters en Borgsters. 10. Opwachtsters van deze Beurs. Boertig en ernstig beschreven door Publius Felicius, Liefhebber der Vrouwen. t' Amsterdam, Bij *Johannes Strander bezijden 't Stadhuis op de hoek van de Pypemarkt.* (Omstr. 1690). *Met frontispice en 12 geëtste plaatjes.* perk. 12o.

Zeldzame eerste druk. — Interessant voor de geschiedenis der zeden.

1936 **Den uytterste wille van Lowijs Porquin**, door hem bij maniere van een lieffelijck testament in prose gestelt, tot onderwijs van sijn kinderen... In dicht gestelt by Ant. Verensis. Dordrecht, *S. onder de Linde.* 1693. *Met houtsnede op den titel.* Perk. omslag. 4o.

Dit werkje, in de XVIe eeuw door Porquin geschreven voor zijne kinderen, is zeer lang populair gebleven en werd op de volksscholen als leesboek gebruikt.

1937 **Seven Wonderlijcke Ghesichten** van Don Francisco de Quevedo Villegas... In welcke alle de Gebreken deser Eeuwe, onder alle Staten van Menschen vermaecklijck en oock stichtelijck werden bestraft; ende als in een schildery naecktelijck vertoont. In 't Nederlandts gebracht, door Capiteyn Haring van Harinxma. Amstelredam, *J. P. Bouman, op 't Water in de Salvator.* 1695. perk. 12o.

Beroemd Spaansch werk, dat in de XVIIe eeuw in Holland zeer populair was.

1938 **De Man in de Maan**, ofte een Verhael van een Reyse derwaerts, gedaen door Domingo Gonzales. Dese vierde Druk van veel fouten verbeterd. Tot Amsterdam, by *Elias de Broecker, in de Agnietestraat over de Lombert.* 1695. 2 dln. *Met frontispice.* 1 band. perk. 12o.

In denzelfden band een dergelijk werkje: *'t Onbekende nieuwe Apenland, of een korte en zeldzame Reisbeschrijving na het zelve.... Overgezet door Jan Jacob d'Orville. t' Amsterdam bij Filip Verbeek, Boekverkooper op de Nieuwendijk tusschen de Haarlemmer sluysen,* 1714. Op het titel-vignet ziet men een man met behulp van met dauw gevulde flesschen naar de zon reizen.

1939 **De Schat der Soberheit**, of bequame middel tot onderhouding der gezontheit, en bewaring van de volkomenheit der zinnen, van 't verstant, en van de geheugenis aan d'uitterste ouderdom; door Leonardus Lessius. Met een handeling van de Nuttigheden van 't Sober Leven; door Ludovicus Cornarus. In deze laatste druk meer als de helft vermeerdert... t'Amsterdam, by *Wed. Pieter Arentsz, in de Beurs-straat, in de drie Raapen.* 1696. Gothieke letter. perk. 12o.

Met fraai geëtst frontispice, door J. Luyken.

1940 **De Verreezene Hippolytus**, ontdekkende de natuur, eigenschappen, toomelooze hartstochten, onkuische liefde, en ydelheid der Vrouwen... Beneffens een koeldrank voor de minzieke malle vryers. t'Amsterdam, gedrukt voor den Auteur. En zyn te bekomen by *Jacob van Royen, in de Kalverstraat,* 1710. *Met titelvignet,* 8 *platen en vele aardige vignetten in den tekst.* hf. leder. kl. 8o.

In den „Koeldrank" vindt men een vrije reproductie naar een zeer oude volksprent (16e eeuw) genaamd *Bigorne* en *Scherminkel,* twee reusachtige monsterdieren, waarvan het eerste alleen goede mannen eet en bijster vet is; het andere eet alleen goede vrouwen en is... zeer mager.

1941 **Ismenida** of de Wondere Levensgevallen van den Standvastigen Minnaar en Weergaloozen Held Apollonius Prins, en namaals Koning van Tyr. Uit het Frans vertaalt. Te Amsterdam, by *Johannes van Leeuwen, in de Gasthuys Moolen-steeg.* 1714. *Met titelvignet door G. Schouten.* perk. kl. 8o.

1942 **De vermakelyke Boere-praat** over het lopen van de son en het stilstaan van de Aarde tegen C. Mennink verdedigt... door J. S. K. B. Te Amsterdam, by *Johannes Doucy, op de Cingel, by de Gasthuys Molen-steeg,* 1714. kl. 8o.

1943 **Konst om geldt te winnen**. Alsmeede, J. B. Schuppius, Konst om rijk te werden.... Het eerste beschreven, en 't laaste uyt het Hoogduytsch vertaalt door I. Le Long. t'Amsterdam, by *Andries van Damme en Joannes Ratelband.* 1717. 8o.

Le Long's werkje is een beschrijving der beroepen, b. v. Muntmeester, Boekdrukker, Boekhandelaar, Bakker, Kuiper, enz., en wat daartoe te kennen of te weten noodig is. Fraai exemplaar, van Meulman's verzameling.

1944 **Jacob Frederik Muller**. — Uitvoerig verhaal van alle... schelmstukken gepleegd door Jacob Frederik Muller alias Jaco. Alsmeede zijn proces crimineel... 1717. Amsterdam, *P. Koene.* kl. 8o.

Men vindt nog op de Elandsgracht *„het Fort van Jaco"*, een huis naar dezen schurk genoemd. Het werd voor eenige jaren verbouwd.

1945 **De Persiaansche Cromwel**, of het leven en wonderbaare gevallen van Miri-Weis, Vorst van Candahar, en Protector van Persien. Beschreven door een Sweeds officier die geruime tyd Miri-Weis als slaaf gediend heeft. Uit het Hoogduitsch door C. Petzold. Te Utrecht, by *J. Poolsum, G. Paddenburg en W. Croon,* 1724. *Met portret.* kl. 8o.

1946 **'t Leven en Bedrijf van Clement Marot.** Op nieuws vermeerdert en verbeetert. t' Amsterdam, by *Isaak van der Putte, op 't Water, in de Loots-Man.* (Omstreeks 1725). perkamenten omslag. 12o.

Typische volksuitgave, met gothieke letter. Op den titel een caricatuur-portret van Marot, den beroemden nar aan het Fransche hof; daaronder een oude houtsnede.

1947 **Het leven van Gusman d'Alfarache,** 't Afbeelsel van 't Menschelyck Leven: onder de gedaente van een Spaenschen Landtlooper, en Bedelaer. Waer in de alder-gheslepenste Fielterijen en de Schelm-stucken der Wereldt vermakelijck yder ten nut werden ontdekt. Den laatsten Druck, verbetert. Amsterdam, *Sam. Lamsveld,* 1728. 2 dln. *Met frontisp. en* 6 *fraaie uitslaande platen (naar Sal. Savry).* 12o.

Een der meest populaire gauwdieven-romans, geschreven door Mateo Aleman.

1948 **Printverbeeldingen van kunsten en ambachten,** met toepaslijke bijschriften; tot nut van 't algemeen. (Amsterdam) *bij de Erfgen. de Wed. C. Stichter,* (omstr. 1730). *Met houtsneden.* perk. omslag. 16o.

Zeer merkwaardig kinderboekje, bevattende de bekende serie afbeeldingen van ambachten door J. Luyken, hier in houtsnede nagevolgd.
Zeer zeldzaam.

1949 **De Verwonderenswaardige Gevallen** of zeldzame Levensloop van den Edelmoedigen Dorylas, waarin begrepen zyn ontallyke aangename Minnaryen, Aardige Trouwgevallen, Vermakelyke ontmoetingen, Wonderlyke hertstogten en Klugtige geschiedenissen.... Door hem zelfs... beschreven. t' Amsterdam, by *J. v. Septeren.* 1730. h. leder. kl. 8o.

De opdracht, aan de „discreten, beleefde en volgeestige jongelingen J. v. Someren en J. S. T. A. M.", is geteekend door den schrijver, met de initialen D. N. L. Z.

1950 **Den kreupelen Duyvel.** Waer in de Spaense Hooghmoedigheyt, en de aert der selve Natie, naektelick ontdekt wert. Hier is by gevoecht de Spaensche Rodemondtade. Vertaelt uyt de Spaensche in onse Nederlantsche spraecke door J. de Langen, Amsterdammer. t' Amsterdam, by *Jan Winkel, in de Langebrugsteeg, in Joost van Vondel.* 1732. *Met frontispice.* kl. 8o. onafgesneden.

Vertaling van Guevara's *„El diablo coivelo. Madrid* 1641", waaraan Le Sage zijn *Diable boiteux* ontleende.

1951 **De Sweedsche Robinson,** of 't Wonderlyk Leven van Gustav Landcron, waarin, behalve zyne verscheide togten, door voornaame gedeeltens van Europa, vervat zyn veele verwonderenswaardige gevallen, als.... zyne zwaare gevangenis te Algiers, en by de 12 Jarig verblyf met een bekeerde Turkin op een onbewoond Eiland.... Volgens zyn eige Handschrift in 't Hoogduits uitgegeven door G. F. V. M. En nu in 't Nederduits vertaald. T' Amsterdam, by *Jacob ter Beek. bezyden de Beurs,* 1733. *Met titelplaat en* 6 *gravures door J. C. Philips.* leder. kl. 8o.

De Robinson Crusoë van Defoe gaf aanleiding tot tal van navolgingen, waarvan dit er een is.

1952 **Den Nederlantschen Wegh-Korter.** Inhoudende verscheyde nieuwe vertellingen, van verscheyden waerachtige gheschiedenissen, dienstelicken om in plaetse van achterklap op Wagens en in Schuyten op den Weghe te vertellen tot verlustinghe ende verkortinghe des Weghs. Der Melancolyen verdryver: Inhoudende vele wonderlicke ende seltsame geschiedenissen ende avontueren, seer lustich om de Melancoleuse Geesten te vermaken.... Wesende het tweede Deel van den Neder-lantschen Wegh-Korter. Der jonge Dochteren tijdkortinge. Inhoudende vele schoone lustige, oock treurige, seldtsame ende wonderlicke nieuwe gheschiedenissen.... Noyt voor dese reyse in den Nederlantschen druc gesien. Wesende het derde Deel. Amsterdam, *Erve Wed. G. de Groot, op den Nieuwendijk,* 1734. 3 stukken, ieder met titel en eigen signatuur, het derde heeft ook paginatuur. Gothieke letter. 1 band. perk. kl. 8o.

Verscheidene verhalen zijn belangrijk voor de kennis van dien tijd. Zooals de titel aangeeft, was dit werkje bestemd voor reislectuur.

1953 **Geschiedenis der beminde Vrouwen**, behelzende dat gene, het welk het Aldermerkwaardigste is voorgevallen onder verscheiden regeeringen. In het Fransch beschreven door Mejuffrouw D***. Vertaald door K. V. W. 't Amsterdam, by *Dirk Jemans, in de Pylsteeg, het vyfde huis van de Warmoes-straat.* 1735. kl. 8o.

Vertaling van: *Histoire des Favorites sous plusieur règnes, par Mlle D**** (Maddle de La Roche-Guilhem). (*Amsterdam*), 1699.

1954 **'t Vermeerdert wonderlyk leven** van den Spitsvinnigen en Oubolligen Esopus.... Waar by ook gevoegt is, 't Verhaal des bloedigen Oorlogs tusschen de Muizen en Kikvorschen: Uit het Grieks van den beroemden Poëet Homerus. t' Amsterdam, gedrukt *by de Wed. J. van Egmont, op de Reguliers-Brëestraat.* (Omstreeks 1740). *Met goth. letter en fraaie, naïve houtsneden.* perk. band. kl. 8o.

Uitmuntend exemplaar, uit Meulman's bibliotheek.

1955 **Nieuwe Spiegel der Jeugd**, of Fransche Tiranny, zijnde een kort verhael van den oorsprong en voortgang des Oorlogs 1672. Seer nuttig en dienstig om in de scholen geleert te worden. T' Utrecht, *W. J. Reers,* 1742. *Met houtsneden.* Goth. letter. perk. omslag. kl. 8o.

Een veel gebruikt schoolboekje. — Fraai exemplaar.

1956 **De Roemruchtige Daaden der beminnelyke Sexe** (te weeten de Vrouwen), verre overtreffende die der Mannen; onlangs nog uitgeblonken in een gewezene Stalknegt, die over de 15 Jaren dat caracter had bekleed, en na desselfs overlijden heeft men bevonden dat het een Vrouwspersoon was. Te Amsterdam, by *Pieter Bastiaansz, op de hoek van de Stilsteeg en Achterburgwal.* 1743. kl. 8o.

1957 **De vlugtende Banqueroetier**, of de geweese Timmermansjonge op een pad; zijnde het Korte Levens-bedrijf met derzelver Snode Bedriegeryen... van die in Noord-Holland alombekenden Pieter Pergerrits, geweesene Brouwer in de Brouwery de Spaad, tot Purmerent. Harderwijk, by *Jan Wigmans...* 1746. kl. 8o.

Merkwaardig voor de geschiedenis der zeden. De uitgever is tevens de schrijver.

1958 **Een nieuwe Historie van Fortunatus Borse**, ende van sijnen Wensch-Hoet. Seer geneugelyk ende Playsant om te Leesen, leerende hoe een Jongh-geselle hem heusselyk houden sal, in handel en wandel... Van nieuws oversien... t'Amsterdam, by *A. v. d. Putte,* 1750. *Met naïve houtsnee-vignetten.* kl. 8o.

Een zeer populair boekje, dagteekenend uit de XVIe eeuw.

1959 **De Joodse Swerver** of de Historie van sekere niet onbekende slaaf; vervattende de aller Aanmerklykste gevallen, die ooit Iemand ontmoet zyn, of in enige Historien voorkomen; gedurende zyn vier jarige Slaverny te Sale. Verrykt met een verhaal der gedenkwaardige geschiedenissen voorgevallen onder de Mahometanen en Barbaren in Turkyen. Enkhuizen, by *C. Klenk* (en anderen, omstr. 1750). 2 st. 1 deel. kl. 8o.

1960 **Historie van Harmen** of de propheet van den Overtoom. Vervat in... een brief... uit Amsterdam... aan zijn vriend te Haarlem. Zonder adres of jaartal. (1787). perk. omslag. 8o. — Ex-libris Meulman.

1961 **De Europische reiziger**, of de geest der nieuwstijdingen. Bevattende, behalven het voornaamste staatsnieuws, verscheide aangenaame bijzonderheden, en gewichtige scheepsberichten. Amsterdam, *gedrukt voor den auteur en te bekomen in den boekwinkel van C. v. Cassenberg en W. v. d. Brink, op den Dam,* (omstr. 1750). 8o.

Dit zeldzame boekje, een eerste begin eener courant, kan beschouwd worden als een voorlooper van „De Post van Europa", welke later door de Wed. v Cassenberg werd uitgegeven.

1962 **Die Kronycke** van de geschiedenissen in Holland, Zeeland, Vriesland en van de Bisschoppen van Utrecht. Purmerende, *P. Jordaan*, (omstr. 1750). Gothieke letter. perk. omslag. kl. 8o.

Dit merkwaardig oud kroniekje, dagteekende uit het begin der XVIe eeuw, is lang een volksboek gebleven.

1963 —— Hetzelfde werk... Te Amsterdam, by *J. Brouwer en de Wed. J. Ratelband: Op de Rooze Gragt, Zuid-zyde in de Bybel Drukkerye.* 1802. Goth. letter. perkam. omslag. kl. 8o.

1964 **Hoe langer hoe liever**, hoe meer gezogt, hoe meer gevonden: of Aangenaame, Vermaakelyke, en Scherpzinnige Vertellinge en Tydtkortingen. t' Amsterdam, by *Adam Meyer, op de hoek van de Nes en Langenbrug-Steeg, in de Swarte Hen.* 1754. *Met titelplaat.* kl. 8o.

Anecdoten-verzameling. — De titelplaat vertoont een rook-gezelschap.

1965 **Het verruilde Kindt**, of de gevallen van Benjamin Knobbel, Schildknaap. Behelzende zyn levensloop, genoegzaam in alles wat iemand by de hand kan nemen, om tot een kostwinning te geraken.... Te Amsterdam, by *Steven van Esveldt, in de Kalverstraat, het derde huis van de Roomse Kerk de Papegaai*, 1755. 2 Dln. in 1. *Met titelplaat en 7 gravures.* kl. 8o.

1966 **De onbedachte Juffer**, of Historie van Mistriss Betsy Tatless, behelzende haare Geboorte, Opvoeding, Eigenzinnigheid, Gevaarlijke Ontmoetingen, Zonderlinge Reddingen, haar ongelukkig Huwlyk enz.... Uit het Engelsch vertaalt. Te Delft, by *Michiel Sterck*, 1756. 2 dln. *Met een portret, door N. van der Meer.* 1 band. kl. 8o.

1967 **De Land- en Zee-Heldin**, of de dappere oorlogs-daaden van dien Kloekmoedige Heldin. Waarachtige Geschiedenis. Te Amsterdam, by *Jan van der Heyde, boven de Beurs, na agteren by de Konstzaal.* 1756. 12o.

Het tooneel van hare heldendaden is Nederland, (Zuid en Noord), o. a. ook te Amsterdam in de nachthuizen

1968 **De Hollandsche Marianne**, of de worstelende Deugd; behelzende het wispeltuurige Leeven van een Voornaame Mevrouw, wiens (sic) Moeder, op haare Doortogt naar Engeland, van haar kwam te verlossen in een zekere Herberg op een Dorp, tusschen Utrecht en Rotterdam.... enz. In 's Gravenhage, by *H. Bakhuyzen, Op de Groote Zaal van 't Hof*, 1760. kl. 3o.

1969 **Droomboeck**, waer in uyt Natuerlijcker oorsaken, oock der oude Philosophen ende waerzegghers der Heydenen, verclaert ende uytgeleyt worden alle Droomen ofte Nachtelicke ghezichten, die den menschen (wanneer hem het Lichaem tot rust begheven heeft) voorcomen moghen: Waer uyt dat men can zijn geluck ofte ongeluck vernemen sonder eenighe verminderinge der cracht Godts. Nu eerst van nieuws uyt het Hoogduytsche in Nederlantsche sprake overgeset. Amsterdam, *by J. Kannewet, in de Nes*, (omstr. 1760). *Met gothieke letter.* Onafgesneden. kl. 8o.

Echt volksboek, vele malen herdrukt.

1970 **De schat der Duytsche tale**. Een seer profijtelijk boek voor allen den geenen die de Latijnsche sprake ende meer andere niet en kennen, ende bijzonder die de rechten hanteeren. Gemaakt van den Heere van den Werve. Deze laatste druk verbetert. Amst. *J. Kannewet*, (omstr. 1760). perk. omslag. kl. 8o.

Deze woordentolk dagteekent reeds uit de XVIe eeuw. Het is merkwaardig te zien dat het boekje nog tot op het eind der XVIIIe eeuw herdrukt werd voor het volk.

1971 **De noodlottige Burgers dochter**, of de onvoorbeeldelijke levensgevallen van een Amsterdammer Juffer.... Door den Schryver van de Hollandsche Mariänne. Te Rotterdam, *by Dirk Vis, Junior op de Baak by de Beurs*, 1762. 2 Dln. 1 hf. led. band. Onafgesneden. kl. 8o.

1972 **De gevallen van Carita en Polydorus**; na het Grieksche Handschrift in het Fransch vertaald, en daar uit in het Nederduitsch overgebragt. Amsterdam, *G. Bom, in de Molsteeg*, 1762. *Met titelplaat door R. Vinkeles.* kl. 8o.

Fraai exemplaar. — Onafgesneden.

1973 **Den olyke Boer** of het klugtige leeven van Barteld Bartelze.... In 's Hage, by *H. Bakhuyzen, op 't Spuy by de Veerkade.* 1762. kl. 8o.

Het leven van een Uilenspiegel.

1974 **De zwervende Advocaat**, of de zeldzame levensloop van een Heer van Geboorte. Door hem zelfs beschreven. t' Amsterdam, by *S. J. Baalde, op den Dam.* 1763. *Met* 6 *platen.* led. kl. 8o.

1975 **De beminnelykheid der Deugd** in 't algemeen en der Menschlievendheid in 't byzonder, vertoond in de samenleeving van eenige Juffrouwen op eene vermaaklyke landhoeve, genoemd Millenium-hof.... Uit het Engelsch. Te Rotterdam, by *Jacob Burgvliet,* 1765. 2 dln. *Met titelvignet naar G. van Nijmegen door S. Fokke.* 1. hf. led. band. 12o.

Een sociale roman, waarin een op ideale wijze bestuurd landgoed beschreven wordt.

1976 **De Arte Amandi** ofte De konste der minnen. In 't Latijn beschreven door den vermaarden Poëet Ovidius Naso. Alles tot een eerlijck vermaeck der jonge Minnaren uijt-gegeven. Van nieus oversien ende verbetert met noch veel andere nieuwe Brieven, amoureuse Raetselen.... t' Amsterdam, *bij de Wed. Hendrik van der Putte,* 1766. Goth. letter. 12o. — Houtsnede op den titel.

Een echt volksboekje, voor de Amsterdamsche achterbuurt bestemd.

1977 **De jonge vrouw** of de wedergekeerde Deugd.... Beschreeven in de smaak van de geschiedenissen van Pamela, Clarissa en Grandison. 's Gravenhage, by *Johannes Meusert, op de Groote Groenmarkt* 1777. 2 Dln. in 1. kl. 8o.

1978 **De onderaardsche reis van Klaas Klim.** Behelzende eene nieuwe beschrijving van den Aardkloot, benevens de historie der vijfde tot nog toe onbekende Monarchy. Uit het Latyn van den Heer Baron Lodewyk van Holberg.... Derde, verbeterde en met geheel nieuwe plaaten versierde druk. Te Amsterdam, *by de Wed. van Esveldt en Holtrop.* 1778. *Met* 4 *platen door S Fokke.* hf. led. band. Onafgesneden kl. 8o.

„*Nic. Klimii iter subterraneum. Hafniae* 1741", van den beroemden Deenschen Professor, Lod. Holberg, een van de populairste boeken van de 2e helft der 18e eeuw, werd in alle talen vertaald en veel nagevolgd.

1979 **Venus en Dido,** of de verliefde geschiedenissen van twee koussenbandjes; een werkje, oorspronkelijk in 't Hoogduitsch geschreeven, en, om deszelfs fraaiheid en geestigheid, in verscheiden taalen overgebragt. (Amsterdam), 1780. *Met prentjes.* 8o. — Onafgesneden.

1980 **Het leeven van den jongen Uilenspiegel,** behelzende zijne geboorte... dienst als houzaar, wijnschenkers- en paardenkoopersknegt, dieverij... schipbreuk... betoovering... enz. Volgens zijn eigen verhaal aangeteekent. Amsterdam, *Erven Wed. Jac. v. Egmont,* (omstr. 1780). klein 8o.

1981 **Het aerdig leven van Thyl Ulenspiegel.** Waer in verhaelt worden niet alleenelyk veel aerdige Poetsen en Boeveryen, maer ook besonderlyk syn wondere aventueren, die hem geduerende syn Leven gebeurt zyn. t' Antwerpen, *by J. H. Heyliger, op de groote Merkt in de Pauw. Met houtsneden.* hf. led. band. kl. 8o.

Zeer zeldzame volksuitgave. In dezen band is een geheele verzameling volksboekjes, als:

I. Het aerdig en vermaekelijk leven van Uylspiegel.... Tot Gend, bij *Petrus A. Kimpe. Met houtsneden.*

II. Nieuw Lied-boek, genaemt den vroylyken Speel-Wagen; oft ledige uren van Jacobus de Ruyter. Gend, *P. A. Kimpe.*

III. Hetzelfde liedeboek, met adres van *Heyliger,* te Antwerpen.

IV. De zeven weeën van de H. Moeder Godts Maria. Antwerpen, *Heyliger.*

V. Het nieuw natuerlijk Toover-boek ofte den nieuwen vermeerderden zak der konsten. Antwerpen, *Heyliger.*

Zeldzame verzameling. Hierin ook eenige opmerkelijke lijsten van Belgische volksboekjes.

1982 **De gelukkige kamenier**, of de overwinnende kuishheid van eene burgerdochter; zijnde een waare geschiedenis, voorgevallen op een buitenplaats, aan de rivier de Vecht. Den tweeden druck. Amsterdam, *Erve Wed. Jac. v. Egmont.* (omstr. 1780). 8o.

Hierin een aardig lijstje volksboekjes welke bij den uitgever verkrijgbaar waren.

1983 **'t Leven** van den wereldberuchten kapitein der moordenaren L. D. de Cartouche. De tiende druk, van nieuws gecorrigeert. Te Amsterdam, gedrukt voor *A. Goejet, Erven Abr. Cornelis, aan den Overtoom,* 1787. kl. 8o.

Met gegraveerd portret en 10 platen in houtsneê.

1984 **Duyfkens en Willemynkens Pelgrimagie** tot haren beminden binnen Jerusalem. Haerlieder tegenspoet, belet en eide. Uitgegeven door Boetius à Bolswert. Amst., *Erven v. d. Putte* (omstr. 1790). *Met prentjes in houtsnede.* 12o.

1985 **Geestelijk raadselboek**, bestaande in 90 curieuze raazeltjes, uit het O. en N. Testament. Venlo, *Wed. H. Bontamps,* 1791. *Houtsnede op den titel.* kl. 8o.

1986 **Verzameling anecdotes, raadselboekjes**, enz. uit de XVIIIe eeuw. 30 stuks, *waarvan vele met aardige houtsneden.* 16o.

Merkwaardige collectie, afkomstig uit de bibliotheek van I. Meulman: de meeste zijn indertijd door den Heer M. van nieuwe perk. omslagen voorzien, met een geschreven titeltje erop. Wij noemen b. v.: Beschrijving van 's lands zeemagazijn te Amsterdam. — De gevallen van Hendrik van Nergenshuizen. — Het wederzijds bedrog. — Kort verhaal van kwade vrouwen. — De kleine diergaarde (met curieuze houtsneden). — Nieuw Raadzelboekjen. — Enz.

1987 Leermiddelen voor het godsdienstig onderwijs, Catechesatie-boekjes, enz. uit de XVIIIe en begin XIXe eeuw. 16 stuks. kl. 8o en 12o.

Hierbij: De Heidelbergsche catechismus in dichtmaat.... Door Abr. van Beaumont, Schoolmeester te Haarlem. Haarl. 1741. — La Sainte Bible mise en vers par J. P. I. Du Bois. La Haye, *P. Servas* (vers 1760). — Kleine Katechismus door Ursinus opgesteld, 1562. — enz.

1988 **„Wenschjes".** — Verzameling door kinderen gecalligrapheerde nieuwjaars- verjaars- kermiswenschjes. enz., alle omgeven door gegraveerde ornamenten, uit het begin der XIXe eeuw. 12 bladen. plano.

Paaschbrief, Pinksterbrief, enz.

1989 **De Post-Koets**, zijnde een verhaal van verbazende lotgevallen van den heer Manley en deszelfs reisgenooten op de reize door Engeland. Amst., *G. de Groot & Zoon,* 1815. *Met titelprent door J. C. Philips.* kl. 8o.

1990 **Aardige zamenspraak** tusschen Urbanus en Isabelle, die, na dat ze door onkuisheid van elkander gescheiden waren, op eene zonderlinge wijze weder vereenigd werden. Hier is bijgevoegd de vermaakelijke kwakzalver op zijn stellagie, zeer dienstig op bruiloften en maaltijden. Amst., *B. Koene,* 1819. *Houtsnede op den titel.* h. perk. 4o.

Fraai exemplaar.

1991 **Den nieuwen vermaeckelijken klugtvertelder** ofte opregte Guychel-Boek. Bevattende... de vrolyke Daeden en drollige Poetsen van Keyzer Karel V.... Vermeerderd met de Klugt van Pantagrul. 't Antwerpen, by *J. Thys op de Vlasmerkt in de Pauw.* (Omstreeks 1830). *Met houtsneden.* perk. omslag. 12o.

Merkwaardige herinnering aan de populariteit van Karel V in Vlaanderen. — Meulman's exemplaar.

1991*a* **De snelziende Lynceus**. Berispende op een vrolyke wyze de gebreken dezer eeuw. Amsterdam, *Gerrit de Groot.* 1748—49. 2 Dln. 4o.

Populair weekblad, verschenen van 22 July 1748—18 Mei 1750, in 60 nummers. Het is geheel in den stijl van Campo Weyerman.

1992 **De wekelijksche Nieuws-bode,** gedrukt te Amsterdam bij de *Wed. C. Kok, geb. van Kolm, in de Tuinstraat, bij de Tweede Dwarsstraat,* No. 169. Jaarg. 1830 (tot 20 Dec.), 1831 (tot 21 Dec.) en 1832 (tot 10 Dec.). Ongeveer 300 blaadjes. 4o.

Dit curieuze volksblaadje verscheen tweemaal, somtijds driemaal per week. Ieder No. bestaat uit 4 bladz. 4o druks, met eene houtsnede tot vignet, voorstellende een hoornblazer te paard, die op de Muiderpoort toerijdt. Deze echte volkscourant, steeds vol berichtjes over gebeurtenissen in Amsterdam, levert eene belangrijke bijdrage tot de kennis van het achterbuurtleven in dien tijd. Bij enkele gewichtige gebeurtenissen werden extra-nummers uitgegeven. Zoo bij het oproer in Brussel, in Aug. 1830. Merkwaardig zijn ook de berichten over de gebeurtenissen te Antwerpen, met Van Speyk en Chassé. Aan een der nummers is een gedicht toegevoegd, op den heldendood van Van Speyk.

Eene zoo compleete collectie, als deze, is zeer zeldzaam.

1993 **Duitsche kinderprenten.** — Collectie Duitsche kinderprenten, uit het eind der XVIIIe en uit de XIXe eeuw, uitgegeven door *G. N. Renner* te Neurenberg, *J. M. Hermann* te München, *Arnz & Co.* te Dusseldorf, enz. 49 stuks folio, meest alle gekleurd.

Merkwaardige verzameling van zeldzame volksprenten, waarbij vroege lithographieën en andere interessante bladen. Wij noemen bijv.: Een curieuze XVIIIe-eeuwsche caricatuur: „Der aus America und Schlaraffenland neü angekomene General von Fressdorf und Wansthausen". — „Scenen aus dem Übungs Lager der Baier'schen Truppen bei Nürnberg, 1824". — „Costum aus der italien. Oper die Kreuzfahrer". — Een blad met prentjes naar Cruikshank. — „Baron Beisele und Dr. Eisele in Wien". — Die Darstellung Christi im Tempel", (naar het schilderij van S. Koninck in de Pinakotheek te München). — Verder afbeeldingen van kostuums, ambachten, dieren, planten, stadsgezichten, enz.

HISTOIRE NATURELLE.

BOTANIQUE. — ORNITHOLOGIE.

1994 **M. de Lobel,** Kruydtboeck oft beschrijvinghe van allerleye ghewassen, kruyderen, hesteren, ende gheboomten. Anvers, *Chr. Plantijn,* 1581. veau. in-fol.

Herbier de Lobel, contenant une foule de figures de plantes, gravées sur bois.

1995 (**M. de Lobel**), Plantarum seu stirpium icones. Antverpiae, *Christ. Plantijn,* 1581. *Avec nombreuses figures de plantes.* veau estampé. in-4 oblong.

Edition rare, de format in-oblong, des planches de l'herbier de Lobel.

1996 **C. Clusius**, Rariorum plantarum historia. Antverpiae, *ex offic. Plantiniana apud J. Moretum,* 1601. *Avec frontispice, beau portrait par J. de Gheyn, et nombreuses figures de plantes.* veau estampé. in-fol.

Bel exemplaire, reliure ancienne. Brunet mentionne un supplément de 14 ff. qui ne se trouve pas dans notre exemplaire.

1997 **R. Dodonaeus**, Stirpium historiae pemptades sex. Antverpiae, *ex officina Plantiniana,* 1616. *Avec frontispice et plusieurs figures de plantes gravées sur bois.* vélin. in-fol.

Exemplaire colorié, rare.

1998 **R. Dodonaeus**, Cruydtboeck, volgens sijne laetste verbeteringe, met bijvoegsels achter elck capittel, uyt verscheyden cruydtbeschrijvers. In 't laetste een beschrijvinge van de Indiaensche gewassen, meest getrocken wt de schriften van C. Clusius. Leyden, *in de Plantijnsche druckerye van F. v. Ravetingen,* 1618. *Avec plusieurs figures de plantes.* d. veau. in-fol.

1919 **G. R. Rumphius, Herbarium Amboinense.** Het Amboinsch kruidboek. Cura et studio J. Burmanni. Amsterdam, 1750—55. 6 vol. et supplément. veau; armoiries sur les plats. in-fol.

Un des ouvrages les plus étendus sur la botanique des Indes Orientales Néerlandaises, publié au temps de la Compagnie des Indes Orientales, contenant des centaines de figures de plantes.

Bel exemplaire. — Le supplément surtout est rare.

2000 **F. Levaillant, Histoire naturelle des perroquets.** Paris, 1801—1805. 2 vol. d. maroquin rouge. plats rouges. tranches dorées. grand in-fol.

Un des meilleurs ouvrages sur les perroquets, contenant 145 superbes planches, imprimeés en couleurs et reprises à l'aquarelle.

Très bel exemplaire, sur grand papier, reliure ancienne.

2001 **F. Levaillant, Histoire naturelle des oiseaux d'Afrique.** Paris, 1805—1808. 6 vol. maroquin rouge doré. in-fol. — Par-ci par-là de légères tâches de papier.

Un des meilleurs ouvrages sur l'ornithologie de l'Afrique, illustré de 300 belles planches, imprimées en couleurs et reprises à l'aquarelle.

Bel exemplaire, sur grand papier.

2002 **C. L. Blume, Flora Javae** nec non insularum adjacentium. Adjutore J. B. Fischer. Bruxellis, 1829. 3 vol. *Avec* 238 *planches,* et supplément de 23 *planches.* in-fol.

Le meilleur ouvrage sur la botanique de Java et des îles voisines. Les planches sont soigneusement coloriées d'un coloris ancien.

Bel exemplaire, non rogné. — Le supplément est rare.

2003 **C. L. Blume, Rumphia,** sive commentationes botanicae imprimis de plantis Indiae Orientalis. Lugd. Bat., 1835—48. 4 tom. 3 vol. *Avec plus de* 200 *planches.* d. maroquin vert. gr. in-fol.

Un des plus beaux ouvrages sur la botanique des Indes Orientales. Les planches, d'après les dessins de Payen et de Henry, sont soigneusement coloriées. Nous relevons surtout les belles illustrations des orchidées.

Très bel exemplaire.

2004 **H. Schlegel, De vogels van Nederland.** Leiden, 1860. 3 vol. d. veau. petit in-4.

Le meilleur ouvrage sur les oiseaux des Pays-Bas, contenant 362 belles planches coloriées.

Bel exemplaire, de la première édition. — Très rare.

2005 **P. Bleeker, Atlas ichthyologique des Indes Orientales Néerlandaises.** Publié sous les auspices du Gouvernement Colonial Néerlandais. Amsterdam, *Frederik Muller,* 1862—78. 36 livraisons. (vol. I—VIII ½). *Avec* 420 *planches coloriées.* 9 vol. d. maroquin. grand in-fol.

Ouvrage splendide, le meilleur publié dans ce genre.

Le tout paru, épuisé et très rare.

Reliure neuve.

2006 **E. de Puydt,** Les orchidées. Avec une revue descriptive des espèces cultivées en Europe. Paris, 1880. *Avec* 50 *chromo-lithographies et* 244 *vignettes dans le texte.* d. veau. tranches dorées. in-8.

Belle publication. Ouvrage estimé sur les orchidées.

Bel exemplaire. — Epuisé.

2007 **L. Linden,** Les orchidées exotiques et leur culture en Europe. Bruxelles, Paris, 1894. *Avec* 141 *figures.* in-8.

Epuisé.

BEAUX-ARTS.

2008 **Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift.** Verzameling van Nederl. letterkundige kunstwerken, onder hoofdredactie van J. ten Brink, H. J. Schimmel, J. Berg, J. Hoynck van Papendrecht en F. H. Kaemmerer. Amsterdam, 1891—1904. Tom. I—XXVIII. *Avec nombreuses illustrations.* d. veau et toile. grand in-8.

Périodique intéressant, surtout pour les biographies des peintres hollandais modernes. Bel exemplaire, de la série complète, reliure de l'éditeur.

2009 **De Aarde en haar Volken, 1865—1896.** 32 vol. *Avec une foule d'illustrations.* — Régistre 1865—84. 2 vol. — Ensemble 35 vol. toile dorée. gr. in-8.

Périodique géographique hollandais moderne le plus populaire, contenant des relations de voyages, de découvertes, des descriptions de pays et de peuples, etc. illustrées d'un grand nombre de figures.
Bel exemplaire, de la série complète, reliure de l'éditeur.

2010 **A. A. Barbier**, Dictionnaire des ouvrages anonymes. 3me éd. revue et augmentée par O. Barbier, R. et P. Billard. Paris, 1872—79. 4 vol. d. veau bleu. gr. in-8.

Dernière édition. — Bel exemplaire.

2011 **Boucher.** — L'oeuvre de Boucher reproduit par E. Wattier, d'après la gravure des dessins originaux. Paris, vers 1890. dans un portef. in-fol. (Prix neuf flor. 50.—).

Avec 100 belles planches tirées en bistre.

2012 **J. C. Brunet**, Manuel du libraire et de l'amateur de livres. 4e éd. Paris, 1842—44. 5 vol. d. veau. in-8.

Sur papier vélin, non-rogné. — Cette édition conserve sa valeur; plusieurs articles n'ont pas été reproduits dans la 5e éd.
Bel exemplaire sur papier vélin. — Reliure neuve.

2013 **Abr. de Bruyn**, d'Anvers, Costumes civils & militaires du XVIe siècle. Reproduction fac-simile de l'édition de 1581. Bruxelles, 1872. 34 *planches dont plusieurs de double format.* in-fol.

2014 **Chapuy**, Allemagne monumentale et pittoresque ou ses vues et ses monumens dessinés par Chapuy et lithographiés. Avec un discours sur l'histoire de l'art en Allemagne par Didron. Paris, (vers 1860). d. veau. tranches dorées. gr. in-fol.

Bel exemplaire.

2015 **Gustave Doré. — A. Tennyson,** Idylls of the king. London, 1868. *Avec belles planches par Gustave Doré.* toile. tranches dorées. in-fol.

2016 **Examples of modern etching.** Twenty plates by Balfourier, Bodmer, Bracquemond, Chattock, Flameng, Feyen-Perrin, Seymour Haden, Hamerton, Heseltine, Laguillermie, Lalanne, Legros, Lucas, Palmer, Rajon, Veyrassat. With notes by Ph. G. Hamerton. London, 1875. toile. in-fol.

Bel exemplaire.

2017 **J. Flaxman,** Oeuvre. (Sujets gravés de l'Iliade et de l'Odyssée d'Homère. Compositions d'après les tragédies d'Eschile. L'Oeuvre des jours et la Théogonie d'Hésiode.) Paris, 1821. 4 tom. 1 vol. contenant 129 planches. d. veau. in-fol.

2018 **Ludovicus Folianus Mutinensis,** Musica theoria: docte simul ac dilucide pertractata: in qua qua(m)plures de harmonicis intervallis: nou prius tentatae: continentur speculationes. (*A la fin:*) Venetiis, per *Jo. Antonium & Fratres de Sabio*, 1529. *Avec plusieurs figures, gravées sur bois.* veau à dentelles, tranches dorées. in-fol.

L'auteur, né à Modène, fut un des savants principaux, de la Renaissance, qui s'occupaient des théories musicales des anciens Grecs. Dans cet ouvrage il représente le système de Ptolomée, contraire à celui de Pythagore. C'est un traité des proportions et des consonnances musicales et de la division du monochorde.

Les nombreuses figures servent comme explication au texte. On y remarque e. a. un théoricien, s'occupant de son monochorde.

Bel exemplaire. — Très rare.

2019 **H. Havard,** Histoire de la faiënce de Delft. Paris, 1878. *Avec* 25 *planches hors texte et plus de* 400 *figures dans le texte par L. Flameng et C. Goutzwiller* 2 vol. in-8.

Le meilleur ouvrage sur la faïence de Delft. Les planches sont pour la plupart coloriées.

Exemplaire du tirage special: sur papier fort de Hollande, et ayant les planches en double état. — Non rogné.

2020 **D. P. G. Humbert de Superville,** Essai sur les signes inconditionnels dans l'art. Leyde, 1827—32. *Avec* 4 *planches in-fol.*, 5 *planches gr. in-fol. et figures dans le texte.* en portef. gr. in-fol.

Exemplaire probablement le plus complet de cet ouvrage intéressant.

Les 4 planches in-fol. sont en double état: coloriées et non coloriées. (L'exemplaire non-colorié de la première planche manque).

De la première planche des 5 planches grand in-fol., il y a aussi un exemplaire colorié et une épreuve avant la lettre (non-colorié).

En outre cet exemplaire contient la planche très rare de l'ange d'Orgagna par De Gijzelaer (épreuve avant la lettre) et le portrait de l'auteur par *J. L. Cornet*, 1851.

Très-rare.

2021 **Luyken.** — Historiae celebriores Veteris Testamenti iconibus repraesentatae. Noribergae, *Chr. Weigelius*, 1712. d. veau. in-fol. — Van Eeghen, p. 658, No. 428.

Belle suite de 259 planches bibliques par Jan et Caspar Luyken, e. a.

2022 **H. Lecomte,** Costumes suisses, espagnols et italiens. 1817—18. Série de 44 lithographies en couleurs. d. veau. in-fol.

Jolie série de planches coloriées de costumes. On y trouve représenté: Canton de Zürich. — Canton de Bâle. — „Chasseur Tyrolien". — „Femme de l'Andalousie". — „Barbier espagnol en habit de fête". — „Guerillas". — „Lazzaroni". — Paysans des environs de Rome, de Naples, etc. — Rare.

2023 **Jacob Maris.** — Twelve Landscapes etched by Ph. Zilcken, and a portrait by P. de Josselin de Jong. Amsterdam, vers 1886. in-fol.

2024 **Musée Royal de La Haye,** lithographié. Amsterdam, *Desquerrois & Cie* (vers 1850). d. veau. tranches dorées. in-fol.

Belle série de 60 lithographies d'après les principaux tableaux au Musée Royal de La Haye.

2025 **W. O. J. Nieuwenkamp,** Houtsneden. Zwerver-uitgave. 1905. vélin doré. pet. in-fol.

Recueil de 12 gravures, gravées sur bois par l'artiste et imprimées à la main sur papier de Hollande.

Les gravures représentent des coins pittoresques des villages hollandais, une mosquée à Kaire, etc. — Tiré à 50 exemplaires.

2026 **Rembrandt. — E. Dutuit**, L'oeuvre complet de Rembrandt décrit et commenté et reproduit à l'aide des procédés de l'héliogravure par M. Charreyre. Catalogue raisonné de toutes les estampes du maître. Précédé d'une introduction sur la vie de Rembrandt et de l'apprécation de ses oeuvres. Paris, 1883. 2 vol. en portef. d. veau. in-4. Atlas de 8 reproductions. d. veau. gr. in-fol.

Très belle publication, contenant la reproduction d'environ 360 eaux-fortes de Rembrandt, de la grandeur des originaux.

L'atlas contient les reproductions gr. in-fol. de 8 des plus célèbres eaux-fortes du maitre.

Bel exemplaire.

2027 **Rembrandt.** — De Rembrandt-tentoonstelling te Amsterdam. 40 Photogravures avec texte par Dr. C. Hofstede de Groot. Amsterdam, (1899). — De Rembrandt-tentoonstellingen te Londen (1899) en Amsterdam (1898). 26 Photogravures avec texte par Dr. C. Hofstede de Groot. Amsterdam, (1899). 2 vol. en 2 portefeuilles. toile, dos de vélin doré et colorié. gr. in-fol.

Collection de 66 superbes photogravures d'après les plus importants tableaux de Rembrandt.

Nous relevons spécialement la reproduction splendide des portraits.

2028 **Rembrandt. — W. Unger**, Dix eaux-fortes d'après Rembrandt. Leide, (vers 1890). en portefeuille. in-fol.

2029 **M. J. B. Silvrestre**, Paléographie orientale, d'après les modèles écrits, dessinés et peints. Avec explications historiques par Champollion Figeac et A. Champollion fils. Paris, 1843. d. maroquin. grand in-fol.

Belle publication, illustrée de plusieurs facsimile en couleurs et en or d'anciens fragments d'écriture orientale.

Bel exemplaire.

2030 **Galerie-Stafford. — W. Y. Ottley and P. W. Tomkins**, Engravings of the Marquis of Stafford's collection of pictures, in London, with remarks on each picture. London, 1818. 4 tom. 2 vol. d. maroquin rouge. in-fol.

Contient 136 planches à 295 sujets représentant les tableaux d'une des plus riches galeries anglaises. On y remarque des tableaux de: Rembrandt, Hobbema, Van der Neer, Dou, Ruysdael, Durer, Rubens, van Dijck, Jean Steen, Rafaël, L. da Vinci, Poussin, le Titien, etc. etc.

Bel exemplaire, sur Chine. — Par-ci par-là, de légères tâches de papier.

2031 **Venise.** — Série de facsimiles photographiques de dessins classiques originaux de „l'Accademia di Belle Arti in Vinezia". 50 pièces. dans un portefeuille. in-fol.

2032 **C. Vosmaer**, Onze hedendaagsche schilders. 's Gravenhage, Amsterdam, vers 1890. 2 vol. d. veau. in-fol.

Avec portraits photographiés, et lithographies d'après les oeuvres de maîtres tel que: Mesdag, Bisschop, Weissenbruch, Alma Tadema, J, Israels, W. Maris, Bosboom, e. a.

2033 **F. Wey**, La haute Savoie, récits de voyage et d'histoire. Paris, 1866. *Avec 50 grandes lithographies.* toile. in-fol.

2034 **Collection Wallace. — A. G. Temple**, The Wallace collection (paintings) at Hertford House. London, 1902. 4 vol. en portefeuilles. grand in-4.

Publication superbe, contenant 100 reproductions en phototypie des tableaux de la célèbre collection Wallace à Londres. Elle est surtout remarquable pour le grand nombre de chefs-d'oeuvre des Ecoles françaises et anglaises, du XVIIIe siècle. On y trouve: Poussin, Meissonier, Boucher, Fragonard, Vernet, Greuze, Watteau, Rosa Bonheur, Corot, Delacroix, Rousseau, etc. — Maîtres anglais: Clarkson Stanfield, Romney, John Hoppner, Lawrence, Wilkie, Bonington, Gainsborough, Reynolds, Morland, etc.

L'Ecole Hollandaise y est représentée par des toiles de: Cuyp, Hals, Hobbema, v. d. Heyden, Metsu, A. v. d. Neer, Ostade Rembrandt, Steen, Van Dijck, Rubens, etc.

Puis la collection contient des reproductions d'après des peintres italiens, tels que Conegaglio, Luini, Titian, Murillo, del Sarto, des peintres anglais, tels que.

Exemplaire du tirage spécial, contenant les reproductions en double état: sur papier fort et sur papier japonnais (dont quelques-unes en couleurs).

Très bel exemplaire. — Prix de publication fl. 500.

2035 Album à papier blanc. Reliure en vélin. in-fol.

VEILING TE AMSTERDAM, BIJ FREDERIK MULLER & Co., DOELENSTRAAT 16-18.

SUPPLEMENT.

☛ De volgende teekeningen, prenten en boeken zullen verkocht worden **Maandag 10 December 1906**, des avonds aan het einde der zitting.

2036 **Amsterdam.** — Haarlemmer Houttuinen en Westerdok. Aquarel, door *I. J. A. Hilverdink.*

Hoog 29, breed 45 cent.

2037 **Amsterdam.** — Gezicht op een erf der gedempte Goudsbloemgracht, thans Willemstraat, te Amsterdam. Aquarel, door *J. H. Knoop.*

Hoog 30.5, breed 24 cent.

2038 **Amsterdam.** — Gezicht op de Zaagpoort. Aquarel, door *H. G. ten Cate.* 1837.

Hoog 16.2, breed 20.7 cent.

2039 **Amsterdam.** — Gezicht in de Slatuintjes, met den Westertoren in het verschiet. Aquarel, door *H. G. ten Cate.* 1837.

Hoog 26, breed 33.5 cent.

2040 **Amsterdam.** — Gezicht aan den Ringdijk bij Amsterdam. Aquarel, door *D. Kerkhoff.* 1813.

Hoog 21.3, breed 28.2 cent.

2041 **Amsterdam.** — De N. Z. Voorburgwal en Kolk, vóór de demping van 1884. Aquarel, door *J. M. A. Rieke.* 1884.

Hoog 28, breed 45 cent.

2042 **Amsterdam.** — De schouwburg op het Leidsche Plein in brand, 20 Februari 1890. Aquarel, door *J. C. Greive Jr.*

Hoog 22, breed 35 cent.

2043 **Amsterdam.** — „Winter Vreugde op den Amstel en 't gaan des ysbreekers en der waterschuiten." Amsterdam, *P. Schenk.* omstr. 1700. 2 bladen. groot fol.

Fraaie en uitvoerige prent van het ijsvermaak op den Amstel.

2044 **Amsterdam.** — „De eerste wedstrijd der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club, gehouden den 10 Sept. 1846 op het Y te Amsterdam". Litho van *C. W. Mieling* te 's Hage, naar *F. A. Breuhaus de Groot.* gr. fol. oblong.

Fraaie litho in tinten. — Zeldzaam.

2045 **Amersfoort.** — „Amersfoortsche feestelyke groote steentrecking" van Ev. Meyster, 1661. Uitvoerige phantastische voorstelling van het brengen van een overgrooten keisteen uit de omstreken van Amersfoort naar de stad, op een slede door menschen getrokken. Ter zijde van de slede gaan Hercules en Minerva, met Bacchus in hun midden; op den kei staat een trompetter, ter zijde vele aanzienlijke heeren en vrouwen. Door *St. van Lamsweerde*, naar *G. Wijckersloot.* fol. oblong. — Muller, 2172. — Een weinig gerestaureerd.

Merkwaardige ets. — Jhr. Ev. Meyster had een weddingschap van flor. 3000.— aangegaan om een grooten steen van buiten Amersfoort door menschen naar de stad te laten slepen. Deze ets geeft een satyrieke voorstelling van dit curieuse geval.
Zeer zeldzaam.

2046 **Arnhem.** — „Jaarmarckt buyten Arnhem". Ets door *R. de Hooge.* gr. fol. oblong.

Fraaie ets, zeer levendige voorstelling van een zeventiende-eeuwsche kermis ten platten lande.
Vroege druk, vóór enkele détails. — Zeer zeldzaam.

2047 **Delft.** — „Het Laantje van Van der Gaag". Litho door *H. W. Last.* fol. oblong. — Uit de „Nederlandsche Stoompost, 6 Junij 1847".

Deze zeldzame litho stelt de sterke bocht voor in den Hollandschen Spoorweg van Delft naar Schiedam, gemaakt rondom het huis en den tuin van Van der Gaag, die zijn erf niet wilde afstaan. Aan dit geval dankt de Onteigeningswet haren oorsprong.
Merkwaardige illustratie van het eerste spoorwezen hier te lande.

2048 **Leeuwarden.** — „Luisterryke vrouwen-schaatschen rydparty, gehouden te Leeuwarden, 1 en 2 febr. 1805". Door *J. E. Marcus* naar *A. v. d. Poort.* fol. oblong.

Fraaie gekleurde gravure. — „Proefdruk".

2049 **Leiden.** — „De Studenten Societeit Minerva te Leiden". Litho door *L. Springer.* (1832). fol. oblong. — Muller, 6834 A.

Merkwaardige prent, vooral om de portretten der afgebeelde studenten. De prent stelt de Sociëteit voor op een Zaterdagavond. Onder de afgebeelde personen treft men o. a. aan F. W. A. Beelaerts van Blokland, J. L. Cremer van den Bergh, J. E. H. van Tets, A. J. E. Rijnbende, A. A. Roukens, J. Pincoffs (?), J. B. Molewater, R. Gewin, e. a.
Zeldzaam.

2050 **Leiden.** — „Schets der Studenten-Societeit „Minerva" te Leiden." Litho (door *L. Springer*). fol. oblong.

Geheel andere voorstelling dan de vorige, van een ander jaar. Deze prent wordt niet beschreven door Muller.

2051 **Nijmegen.** — „Het Valkhof te Nymegen, nevens het geruïneerde door de watervloed in 1784, ten Ooste te zien". — „Het Valkhof of Vorstendoms-burgt, eeven voor de slooping in 1795 geteekend". Door *E. Thelott* naar *H. Hoogers.* 2 bladen. fol. oblong. — In lijsten en achter glas.

Deze twee fraaie gravures behooren tot het zeldzaamste wat over Nijmegen verschenen is. — Fraaie exemplaren.

2052 **Texel.** — „Original view of the New Port of Texel and village t' Schilt in Holland". Mezzo-tinto door *F. Jukes* naar *S. Hutchinson.* gr. fol. oblong.

Dit gezicht is verschillend van die, onder de Nos. 286 en 287 beschreven.
Fraaie druk.

2053 **Wijler.** — „Het dorp Wijler, 26 Junij 1752". Teekening in O. I. inkt.
Hoog 9.5, breed 20 cent

2054 **Zandvoort.** — „Wedren op den 6en September 1844 nabij Zandvoort". Litho van *Desguerrois & Co.* naar *C. C. A. Last.* fol. oblong. — Watervlek.

Zeldzame afbeelding van een harddraverij op het strand te Zandvoort.

2055 „Het penninksveer". Fraaie teekening in kleuren door *J. Cats*(?).

Hoog 23.5, breed 33.5 cent.

2056 **Bruxelles.** — „Inauguration des chemins de fer, décrétés par la loi du 1er Mai 1834. Le 5 Mai 1835, vue prise près de Bruxelles." Lithographie par *De Wasme Pletinckx* d'après *Lauters et Fourmois.* in-fol. oblong.

Lithographie rare et intéressante, représentant les voitures ouvertes du premier chemin de fer de la Belgique.

2057 **Surinam.** — „Generale Caart van de Provintie Suriname, rivieren en districten met... de groote der gemeetene Plantagien... 1737." Grande carte imprimée sur soie avec bordure aux armoiries des directeurs de la „Societeit van Suriname": v. Bempden, Graafland, v. d. Poll, Trip, v. Collen, Hop, Hack, Bakker, van Aerssen van Sommelsdijk, Piek, Hartsinck. — 180 × 207 centimètres.

Carte remarquable, imprimée sur soi.

2058 **Jacob Maris. — Th. de Bock,** Jacob Maris. Met 90 photogravures naar zijne werken en zijn portret, naar M. van der Maarel. Amsterdam, (1902). toile dorée, tête dorée, non rogné. gr. in-fol.

Une des plus belles publications hollandaises des dernières années. Elle contient 90 superbes photogravures d'après des tableaux de Jacob Maris.

2059 **Oude Kunst in Nederland.** Etsen van Willem Steelink naar schilderijen uit de kabinetten van Abr. Bredius, Mr. A. J. Enschedé, Jhr. Dr. J. P. Six, etc. Tekst van J. F. van Someren. Amsterdam, 1889—92. Dans un portefeuille. royal in-fol.

Publication splendide, contenant la reproduction à l'eau-forte de tableaux de maîtres tels que: J. Vermeer, Adr. Brouwer, Alb. Cuyp, Adr. van Ostade, Dirk Hals, Rembrandt, Jan Steen, etc.

2060 **Die Meisterwerke** des Rijksmuseum zu Amsterdam. Nach den Original-Gemälden photographirt. München, *F. Hanfstaengl.* 25 *photographies* d'après des tableaux *de Rembrandt, Fr. Hals, Jan Steen, Miereveldt* e. a. Dans un portefeuille. toile rouge. gr. in-fol.

2061 **Rembrandt. — A. v. Wurzbach,** Rembrandt-Galerie. Eine Auswahl van 100 Gemälden Rembrandts, nach den vorzüglichsten Stichen, Radirungen und Schwarzkunst-Blättern. Stuttgart, 1884. *Avec* 100 *planches dont* 60 *in-fol.* 2 vol. toile dorée. in-fol. et in-8.

2062 **Gustave Doré. — Rabelais,** Oeuvres. Texte collationné sur les éditions originales, avec une vie de l'auteur, des notes et un glossaire par L. Moland. Paris, sans date. *Avec nombreuses gravures sur bois par Gustave Doré.* 2 vol. toile. gr. in-4.

2063 **Gustave Doré. — A. Tennyson,** Elaine. — Viviane. — Metrisch vertaald door J. H. F. le Comte. Rotterdam, 1887—89. 2 vol. *Avec illustrations par G. Doré.* toile, tranches dorées. in-fol.

2064 **(N. Beets), Hildebrand,** Camera Obscura. 10e druk. Haarlem, 1878. *Avec nombreuses gravures sur bois par F. Carl Sierig.* d. maroquin rouge. in-fol.

4065 **J. van Lennep**, Romantische werken (Ferdinand Huyck, De Pleegzoon, De Roos van Dekama, Elizabeth Musch, Klaasje Zevenster, Onze Voorouders). Leiden, *A. W. Sijthoff.* (1888). 6 vol. toile, tranches dorées. in-4.

La plus belle édition des oeuvres romantiques de Van Lennep, illustrée de photogravures d'après David Bles, Charles Rochussen et W. de Famars Testas.

2066 **C. Vosmaer**, De Ilias van Homeros, vertaald. 2e druk. Leiden, 1886. *Avec planches.* toile, tranches dorées. gr. in-8.

2067 **Eaux-fortes et illustrations.** — (Hazebroek), Jonathan, Waarheid en Droomen. 6e dr. Leiden, 1885. *Avec 10 eaux-fortes par W. Steelink.* — Juweeltjes. Gravuren naar Jozef Israëls. — Onze nationale kunst. Etsen en schetsen door C. L. Dake en H. J. A. M. Schaepman. — G. H. Betz, Walewein. Met illustratiën van P. de Josselin de Jong. — 4 vol. toile dorée. gr. in-4.

2068 **Illustrations allemandes du XIXe siècle.** — Schiller, Das Lied von der Glocke. Avec 43 dessins par R. Seitz. — Der Trompeter von Säckingen, in Bildern von C. Schweringer. — Makart-Album. — Etc. Puis: H. Havers, Book of old ballads. 7 vol. toile dorée. in-fol. et in-4.

2069 **J. Michelet**, L'insecte. Nouvelle édition. Paris, 1884. *Avec 140 vignettes sur bois par H. Giacomelli.* toile, tranches dorées. gr. in-8.

2070 **Album de photographies aux Indes Néerlandaises.** 36 pièces montées dans un album en maroquin brun. gr. in-fol. oblong.

AMSTERDAM.

N°. 65. AMSTERDAM. OUDE BLOEMMARKT, DOOR I. VAN LIENDER.

N°. 52. AMSTERDAM. BEURS, DOOR J. VINKELES.

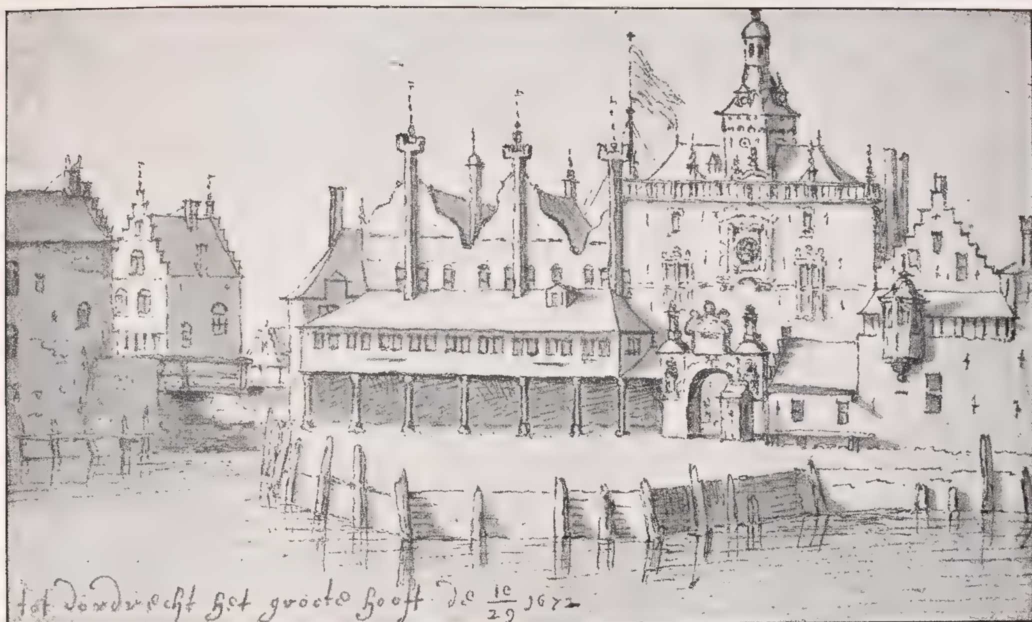
N°. 323. DELFT. MARKT, DOOR A. DE HAEN.

N⁰. 194. WOERDEN, DOOR J. VAN DE VELDE.

N⁰. 194. DELFSHAVEN, DOOR J. VAN DE VELDE.

N⁰. 340*a*. DORDRECHT, DOOR V. KLOTS.

N⁰. 407. LEIDEN, DOOR K. LA FARGUE.

[illegible] ROTTERDAM, OUDE HAVEN.

Nº. 482. ZEILWAGEN VAN PRINS MAURITS

N°. 500. RHENEN, DOOR WATERLOO.

N⁰. 636. GRONINGEN, DOOR G. BULTHUYS

N⁰. 618. FRANEKER, DOOR PIETER BAST.

N⁰. 696. ARNHEM, DOOR J. DE BEIJER.

N⁰. 857. LILLO, DOOR J. STORCK.

]

INDEX.

DESSINATEURS.

GRAVEURS.

EN DISTRIBUTION:

CATALOGUE D'UNE SUPERBE COLLECTION D'ESTAMPES EN MANIÈRE NOIRE DE L'ÉCOLE HOLLANDAISE.

ILLUSTRÉ DE 21 PLANCHES.

LA VENTE AURA LIEU LE 11 DÉCEMBRE.

CATALOGUE DE LIVRES RARES ET CURIEUX EN VENTE AUX PRIX MARQUÉS

626 NUMÉROS ET 21 REPRODUCTIONS

LE CATALOGUE EST ENVOYÉ SUR DEMANDE.

VENTE PROCHAINE:

LA CÉLÈBRE COLLECTION DE MÉDAILLES ET DE MONNAIES DU CHEVALIER GUSTAVE VAN HAVRE D'ANVERS.

UNE BELLE COLLECTION HOLLANDAISE DE MÉDAILLES HISTORIQUES

UNE COLLECTION UNIQUE DE MÉDAILLES CONCERNANT LA VILLE D'AMSTERDAM (COLL. W...)

LE CATALOGUE CONTENANT PLUSIEURS PLANCHES EST EN PRÉPARATION.
